

**T.C.
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
TARİH ANABİLİM DALI
YAKINÇAĞ TARİHİ PROGRAMI**

**XIX. YÜZYILIN İLK YARISINDA
TURGUTLU'DA NÜFUS HAREKETLERİ**

Behiye GENÇEL

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Arzu TAŞCAN**

MANİSA-2019

**T.C.
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
TARİH ANABİLİM DALI
YAKINÇAĞ TARİHİ PROGRAMI**

**XIX. YÜZYILIN İLK YARISINDA
TURGUTLU'DA NÜFUS HAREKETLERİ**

Behiye GENÇEL

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Arzu TAŞCAN**

MANİSA-2019

	T.C. MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	Doküman Kodu	FRYL-031
	YÜKSEK LİSANS EĞİTİMİ FORMLARI Tez Savunma Sınavı Tutanağı	Yayınlanma Tarihi	26/03/2018
		Revizyon No/Tarih	2/23/03/2018
		Sayfa	1/1

TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 18/06/2019 tarih ve 20/25 sayılı toplantısında oluşturulan jürimiz tarafından Manisa Celal Bayar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin 9. Maddesi gereğince Enstitümüz Tarih Anabilim Dalı Tarih Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Behiye GENÇEL'in "XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Turgutlu'da Nüfus Hareketleri" konulu tezi incelenmiş ve aday 04/07/2019 tarihinde saat 14:00'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra 20. dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından jüri üyelerine sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin,

BAŞARILI olduğuna OY BİRLİĞİ
DÜZELTME yapılmasına * OY ÇOKLUĞU
RED edilmesine ** ile karar verilmiştir.

Muzaffer Şen
ÜYE
Prof. Dr. Muzaffer
Tepekaya

A. Taşcan
BAŞKAN
Dr. Öğr. Üyesi Arzu Taşcan

*Doç. Dr. Abdallah
Temizkan*
ÜYE

Evet **Havır**

Tez, burs, ödül veya Teşvik programına (Tüba, Fullbright vb.) aday olabilir.

Tez, mutlaka basılmalıdır.

Tez, mevcut haliyle basılmalıdır.

Tez, gözden geçirildikten sonra basılmalıdır.

Tez, basımı gereksizdir.

* Bu halde adaya 3 ay süre verilir. İkinci tez savunma sınavında da başarısız olan öğrencinin Enstitü ile ilişkisi kesilir.

** Bu halde adayın Enstitü ile ilişkisi kesilir.

Hazırlayan Enstitü Sekreteri	Onaylayan Enstitü Müdürü
---------------------------------	-----------------------------

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Turgutlu’da Nüfus Hareketleri” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

14/06/2019

Behiye GENÇEL

ÖZET

XIX. YÜZYILIN İLK YARISINDA TURGUTLU'DA NÜFUS HAREKETLERİ

XIX. asır yenileşme sürecinin yoğun bir şekilde yaşandığı bir dönem olmuştur. Osmanlı kurumlarından pek çoğu ya yenilenmiş ya da lağvedilmiştir. 1826 yılında Yeniçeri Ocağı kaldırılmış, buna bağlı olarak yeni bir ordu kurma ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Kurulacak olan bu ordunun asker ihtiyacını karşılayabilmek adına ülkenin asker potansiyelinin belirlenmesi gerekmektedir. Bu amaç ile ilk olarak 1831 yılında ülke genelinde erkek nüfusun sayım işlemi gerçekleştirilmiştir. Sonraki yıllarda da belli aralıklar ile nüfus sayımının yapılmasına devam edilmiştir. Çalışmamızın konusu 1831'deki sayımdan başlayarak 1850'ye kadar yapılmış olan Turgutlu nüfus sayımlarını incelemek ve Turgutlu merkez nüfusunun demografik yapısını belirleyerek yıllar içerisindeki değişimini ortaya koymaktır. Çalışmamızda nüfus defterlerinde kayıtlı olan kişilerin üzerine alınan notlardan hareket ederek, Turgutlu nüfusunu nicel ve nitel hareketliliği belirlenecektir.

Anahtar Kelimeler: Turgutlu, Nüfus, Nüfus Sayımları, Nüfus Hareketleri.

ABSTRACT

POPULATIONS MOVEMENTS in the TURGUTLU in the FIRST HALF of the XIXth. CENTURY

XIXth. century has been a period of intense innovation. Many of the Ottoman institutions were either renovated or abolished. In 1826, the Janissary Army was abolished and the need to establish a new army emerged. The military potential of the country had to be determined in order to meet the military needs of this army. For this purpose, in 1831, the census of the male population was carried out throughout the country. In the following years, the census was continued at certain periods. The subject of our study is to examine the censuses of Turgutlu starting from the census in 1831 until 1850 and to determine the demographic structure of the central population of Turgutlu and reveal the change over the years. In our study, the quantitative and qualitative mobility of Turgutlu population will be determined based on the notes taken on the people registered in the population registers.

Key words: Turgutlu, Population, Census of population, Population movements.

ÖNSÖZ

Osmanlı Devleti, kuruluşundan itibaren resmi kayıtlarını sistemli bir şekilde tutmuştur. XIX. yüzyılda yapılan nüfus sayımlarının kaydedildiği defterlere de devletin bu tecrübesinin yansıdığını çalışmamız boyunca açıkça görmemiz mümkün olmuştur. Osmanlı Devleti'nin hâkimiyet sahasında bulunan bölgelerin nüfusu ve demografik yapısı hakkında, nüfusu saymak amaçlı yapılmayan daha önceki dönemlere ait bazı kaynaklardan nüfus hakkında birtakım sonuçlara ulaşılabilmektedir. Tarihçiler tarafından 1831'deki ilk nüfus sayımına kadar farklı amaçlar ile yapılan kayıt işlemlerinden tahmini nüfus verileri çıkarılmaya çalışılmıştır. İlk dönemlerde tutulan tahrir kayıtları ve sonrasında tutulmaya başlayan avarız kayıtları dolaylı olarak nüfus verileri sunmaktadır. Bununla birlikte, bu kayıtların amacı nüfus sayımı olmadığı için bir bölgenin nüfusunun tespiti açısından da yeterli olmamaktadır.

1820'li yılların sonunda ülke genelinde bir nüfus sayımı kararı alınmıştır. Bu kapsamda 1246/1831 yılında Aydın Eyaleti dâhilindeki Saruhan Sancağı'na tabi Manisa Kazası'nın Turgutlu Kasabası'nda da nüfus sayımı gerçekleştirilmiştir. Turgutlu'da 1250/1835 ve 1258/1842 yıllarında nüfus sayımı tekrarlanmıştır. Bu sayımların kaydedildiği defterlerin kayıt sistemleri birbirinden farklıdır. Çalışmamızın ana kaynaklarını Turgutlu'nun kayıtlı olduğu bu nüfus defterleri oluşturmaktadır. Kayıt özellikleri birbirlerinden farklı olduğu için, öncelikle bu defterlerin herbirinin verileri detaylı bir şekilde ortaya çıkarılmıştır. Elde edilen sonuçlar yine her bir defter için ayrı ayrı analiz edilmiştir. Son olarak bütün defterlerin analizleri karşılaştırılarak Turgutlu'nun nüfusunda meydana gelen değişiklikler nicel ve nitel olarak değerlendirilmiştir.

Tez çalışması giriş ve üç bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde; XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin nüfusuyla ilgili somut verilersunan defterlerinden ve 1831'de gerçekleştirilen ilk nüfus sayımının kapsam ve öneminden bahsedilmiştir. Yine giriş bölümünde Turgutlu'nun coğrafyası, ortaya çıkışı ve tarihi süreç içerisindeki gelişimi işlenmiştir.

Birinci Bölümde; Turgutlu'nun XIX. asra kadarki nüfus verileri, tez çalışmasını teşkil eden nüfus defterlerinin tanıtımı ve defterlerde kayıtlı kişilerin refit/nakil ve fevt kayıtlarının eksiltmeden önceki ham hali grafik ve tablolarla

desteklenerek değerlendirilmiştir. Defterlerde kayıtlı mahalle ve hanlarda kalan kişiler Müslim ve eğer kaydedilmişler ise gayr-i Müslim olarak ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

İkinci Bölümde; ilk olarak defterler kayıt usullerine göre ayrı ayrı değerlendirmeye alınmıştır. Her defter için ayrı metodlar kullanılarak nüfus miktarı belirlenmeye çalışılmıştır. Örneğin 1835'te kaydedilmeye başlanan fakat 1840 yılına kadar üzerinde işlem yapılmaya devam edilen 02892 numaralı defterin, öncelikle ilk kayıt esnasında yazılan Müslim nüfus sayısı belirlenmiş, sonra reft/nakil ve fevtler bulunan sayıdan eksiltilmiş ve aynı işlemlerin yapıldığı tetimme kayıtlarının sonuçları bu nüfusa eklenmiştir. Benzer durum mahallelerde ve hanlarda ikamet eden gayr-i Müslimler için de uygulanmış ve nihâi sonuca ulaşılmaya çalışılmıştır. 02892 nolu defter gayr-i Müslim nüfusun vergi durumları da kayıt altına alınmıştır. Vergiye dair yazılan bilgilerden hareketle bu bölümde, vergi mükelleflerinin milletlerine göre ve Turgutlu genelinde ise mahallelere göre dağılımı incelenmiştir. Mahalle ve hanlarda kalan kişilerin askerlik hizmeti, hane reisleri ve aile bireylerine dair kayıtlar da yine ikinci bölümde değerlendirmeye alınmıştır.

Üçüncü Bölümde ise; ilk iki bölümde değerlendirilen defterlerin sonuçları ele alınmıştır. Turgutlu nüfusundaki değişiklikler bu bölümün konusunu oluşturmuştur. Fevt ve reft/nakil kayıtlı kişilerin mahallelere ve hanlara göre nasıl dağılım gösterdiği ayrı ayrı incelenmiştir. Yine Turgutlu içinde nakil olan kişilerin en fazla hangi mahalleye gittikleri Turgutlu dışında ise en çok reftin nereye olduğu gibi konular detaylı olarak değerlendirilmiştir. Üçüncü Bölümde incelen bir diğer konu ise kayıtlı kişilerin meslek ve unvânları olmuştur. Böylece XIX. yy ilk yarısında Turgutlu'da var olan meslekler ile kullanılan lakap veya unvanlar listenerek çalışmamız sonlandırılmıştır.

Tez çalışmamın sonuçlanmasına kadar sürekli iletişim halinde olduğumuz, bilgi ve deneyimleri ile yanımda olan Prof. Dr. Muzaffer TEPEKAYA, Dr. Öğr. Üyesi İlker Mümin ÇAĞLAR ve Doç. Dr. Ferhat BERBER'e teşekkür ederim. Çalışmam boyunca bilgi ve tecrübeleri ile beni yönlendiren ve desteğini hiç eksik etmeyen tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Arzu TAŞCAN'a ayrıca teşekkür ederim.

2017-140 numaralı Yüksek Lisans Tez Projesi kapsamında çalışmam boyunca katkılarını gördüğüm MCBÜ-BAP birimine teşekkür ederim

Behiye GENÇEL
Manisa, 2019.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER	ix
KISALTMALAR	xiv
TABLolar	xv
GRAFİKLER	xxiii
EKLER.....	xxviii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. 1. XIX. YÜZYILA KADAR TURGUTLU NÜFUSU	10
1. 2. TURGUTLU NÜFUS DEFTERLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	12
1. 2. 1. 1246/1831 Tarihli Nüfus Defteri.....	13
1. 2. 1. 1. Zeytuncuk Mahallesi.....	16
1. 2. 1. 2. Yenice Mahallesi.....	18
1. 2. 1. 3. Çömlekçi Mahallesi	19
1. 2. 1. 4. Câmi-i Cedîd Mahallesi	20
1. 2. 1. 5. OrtaMahallesi	21
1. 2. 1. 6. Menteşbaba Mahallesi.....	22
1. 2. 2. 1250/1835 Tarihli Nüfus Defteri.....	24
1. 2. 2. 1. Zeytuncuk Mahallesi	27
1. 2. 2. 1. 1. Müslim Nüfus	27
1. 2. 2. 1. 2. Gayr-i Müslim Nüfus	34
1. 2. 2. 1. 2. 1. Tâife-i Ermeniyân	34
1. 2. 2. 1. 2. 2. Tâife-i Rum	36
1. 2. 2. 1. 2. 3. Tâife-i Yahudiyân	38
1. 2. 2. 2. Menteşbaba Mahallesi.....	42
1. 2. 2. 3. Orta Mahallesi	49
1. 2. 2. 3. 1. Müslim Nüfus	49
1. 2. 2. 3. 2. Gayr-i Müslim Nüfus (Tâife-i Yahudiyân)	54
1. 2. 2. 4. Câmi-i Cedîd Mahallesi	54

1. 2. 2. 4. 1. Müslim Nüfus	54
1. 2. 2. 4. 2. Gayr-i Müslim Nüfus	58
1. 2. 2. 4. 2. 1. Tâife-i Ermeniyân	59
1. 2. 2. 4. 2. 2. Tâife-i Rûm	60
1. 2. 2. 4. 2. 3. Tâife-i Yahudiyân	61
1. 2. 2. 5. Yenice Mahallesi.....	62
1. 2. 2. 5. 1. Müslim Nüfus	62
1. 2. 2. 5. 2. Gayr-i Müslim Nüfus	68
1. 2. 2. 5. 2. 1. Tâife-i Ermeniyân	68
1. 2. 2. 5. 2. 2. Tâife-i Rum	69
1. 2. 2. 6. Çömlekçi Mahallesi	70
1. 2. 2. 6. 1. Müslim Nüfus	70
1. 2. 2. 6. 2. Gayr-i Müslim Nüfus	75
1. 2. 2. 6. 2. 1. Tâife-i Yahudiyân	75
1. 2. 2. 6. 2. 2. Tâife-i Ermeniyân	75
1. 2. 2. 7. Turgutlu'daki Hanlarda Kayıtlı Olan Nüfus (1835-1840)	76
1. 2. 2. 7. 1. İlk Kayıtlarda Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfus	78
1. 2. 2. 7. 2. Tetimme Kayıtlarında Perakende ve Hanların Nüfusu	85
1. 2. 3. 1258/1842 Tarihli Nüfus Defteri.....	101
1. 2. 3. 1. Menteşbaba Mahallesi.....	101
1. 2. 3. 2. Zeytuncuk Mahallesi	104
1. 2. 3. 3. Çömlekçi Mahallesi	106
1. 2. 3. 4. Câmi-i Cedîd Mahallesi	108
1. 2. 3. 5. Orta Mahallesi	111
1. 2. 3. 6. Yenice Mahallesi.....	113
1. 2. 4. 1258/1842 Tarihli Nüfus Defteri ve Turgutlu Hanlarının Nüfusu	116
1. 2. 5. 1261/1845 Tarihli Nüfus Defteri ve Turgutlu Hanlarının Nüfusu	120
1. 2. 6. 1261/1845 Tarihli İran Tebaası Defteri.....	133

İKİNCİ BÖLÜM

2. 1. 1246/1831-1247/1832 YILLARINDA TURGUTLU MAHALLELERİNİN NÜFUSU	134
2. 1. 1. Zeytuncuk Mahallesi.....	138
2. 1. 2. Yenice Mahallesi.....	138
2. 1. 3. Çömlekçi Mahallesi	139
2. 1. 4. Câmi-i Cedîd Mahallesi	139
2. 1. 5. Orta Mahallesi.....	139
2. 1. 6. Menteşbaba Mahallesi.....	140
2. 2.1250/1835 ve 1255/1840 YILLARINDA TURGUTLU MAHALLELERİNİN ve HANLARININ NÜFUSU	140
2. 2. 1. Turgutlu Mahallelerinin Nüfusu	142
2. 2. 1. 1. 1250/1835 Yılında Zeytuncuk Mahallesi Nüfusu	142
2. 2. 1. 2. 1255/1840 Yılında Zeytuncuk Mahallesi Nüfusu	143
2. 2. 1. 3. Zeytuncuk Mahallesindeki Gayr-i Müslimlerin Vergi Durumları ...	147
2. 2. 1. 4. 1250/1835 Yılında Menteşbaba Mahallesi Nüfusu.....	148
2. 2. 1. 5. 1255/1840 Yılında Menteşbaba Mahallesi Nüfusu.....	149
2. 2. 1. 6. 1250/1835 Yılında Orta Mahallesi Nüfusu	151
2. 2. 1. 7. 1255/1840 Yılında Orta Mahallesi Nüfusu	151
2. 2. 1. 8. 1250/1835 Yılında Câmi-i Cedîd Mahallesi Nüfusu	153
2. 2. 1. 9. 1255/1840 Yılında Câmi-i Cedîd Mahallesi Nüfusu	155
2. 2. 1. 10. Câmi-i Cedîd Mahallesindeki Gayr-i Müslimlerin Vergi Durumları	158
2. 2. 1. 11. 1250/1835 Yılında Yenice Mahallesi Nüfusu.....	159
2. 2. 1. 12. 1255/1840 Yılında Yenice Mahallesi Nüfusu.....	160
2. 2. 1. 13. Yenice Mahallesindeki Gayr-i Müslimlerin Vergi Durumları.....	163
2. 2. 1. 14. 1250/1835 Yılında Çömlekçi Mahallesi Nüfusu.....	164
2. 2. 1. 15. 1255/1840 Yılında Çömlekçi Mahallesi Nüfusu.....	165
2. 2. 1. 16. Çömlekçi Mahallesindeki Gayr-i Müslimlerin Vergi Durumları... 168	
2. 2. 2. Turgutlu Hanlarının Nüfusu	169
2. 2. 2. 1. 1250/1835 Yılında Hanların Nüfusu	169
2. 2. 2. 2. 1255/1840 Yılında Hanların Nüfusu	170

2. 2. 2. 3. Hanlarda ve Perakende Kayıtlı Gayr-i Müslimlerin Vergi Durumları	172
2. 2. 3. 1250/1835 Yılı Nüfus Defterinde Kayıtlı Olan Hane Bireyleri	173
2. 2. 3. 1. Mahalleler	173
2. 2. 3. 2. Hanlar	174
2. 3. 1258/1842 YILINDA TURGUTLU MAHALLELERİNİN NÜFUSU.....	175
2. 3. 1. Hane Reisleri	178
2. 3. 2. Askerî Hizmetler ile İlgili Kayıtlar	180
2. 3. 3. 1258/1842 Tarihli Defterde Kayıtlı Hane Bireyleri	183
2. 4. 1258/1842 YILINDA TURGUTLU HANLARININ NÜFUSU ve HANE BİREYLERİ	185
2. 5. 1261/1845 YILINDA TURGUTLU HANLARININ NÜFUSU ve HANE BİREYLERİ	188

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. 1. TURGUTLU NÜFUSU ve SOSYAL HAREKETLİLİK	193
3. 1. 1. XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Turgutlu Nüfusu	193
3. 1. 1. 1. 1831 Yılında Turgutlu Nüfusu	195
3. 1. 1. 2. 1832 Yılında Turgutlu Nüfusu	196
3. 1. 1. 3. 1835 Yılında Turgutlu Nüfusu	198
3. 1. 1. 3. 1. Mahalleler	198
3. 1. 1. 3. 2. 1835 Yılında Hanlar ve Mahallelerin Toplam Nüfusu	203
3. 1. 1. 4. 1840 Yılında Turgutlu Nüfusu	204
3. 1. 1. 4. 1. Mahalleler	204
3. 1. 1. 4. 2. 1840 Yılında Hanlar ve Mahallelerin Toplam Nüfusu	210
3. 1. 1. 5. 1835 Tarihli Nüfus Defterinde Kayıtlı Olan Gayr-i Müslimlerin Vergi Durumları	212
3. 1. 1. 6. 1842 Yılında Turgutlu Nüfusundaki Değişim.....	214
3. 1. 1. 7. 1842 Yılında Turgutlu Mahallelerinin ve Hanlarının Toplam Nüfusu	216
3. 1. 1. 8. 1846 Yılında Turgutlu Hanlarının Nüfusu	216
3. 1. 2. 1831-1845 Yılları Arası Turgutlu Nüfusuna Dair Veriler	218

3. 1. 3. 1250/1835 Tarihli Nüfus Defterinde Sosyal Hareketliliğe Dair Tespit Edilen Bazı Veriler.....	221
3. 2. NÜFUS DEFTERLERİNDE TESPİT EDİLEN MESLEK VE UNVÂNLAR	235
3. 2. 1. 1831 Tarihli Defterdeki Meslek ve Unvânlar	235
3. 2. 2. 1835 Tarihli Defterdeki Meslek ve Unvânlar	243
3. 2. 2. 1. Mahallelerdeki Müslimlerin Meslek ve Unvânları	243
3. 2. 2. 2. Mahallelerdeki Gayr-i Müslimlerin Meslek ve Unvânları.....	247
3. 2. 2. 3. Hanlardaki Müslimlerin Meslek ve Unvânları.....	249
3. 2. 2. 4. Hanlardaki Gayr-i Müslimlerin Meslek ve Unvânları	252
3. 2. 3. 1842 Tarihli Defterdeki Meslek ve Unvânlar (Mahalleler)	254
3. 2. 4. 1258/1842 Tarihli Defterdeki Meslek ve Unvânlar (Hanlar).....	266
3. 2. 5. 1261/1845 Tarihli Defterdeki Meslek ve Unvânlar (Hanlar).....	267
SONUÇ.....	275
KAYNAKLAR	279
EKLER.....	285

KISALTMALAR

AÜDTCF	Ankara Üniversitesi Dil, Tarih, Coğrafya Fakültesi
Bkz.	Bakınız
BOA.	Başbakanlık Osmanlı Arşivi
h.	Hane
n.	Numara
NFS.d.	Nüfus Defteri
m.	Mücerred
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
OTAM	Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi
s.	Sayfa
ss.	Sayfalar, sayfalar arası
TDV	Türkiye Diyanet Vakfı
TTK	Türk Tarih Kurumu
İÜEF	İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
vd.	ve devamı
YKY	Yapı Kredi Yayınları

TABLolar

Tablo 1: 1531-1535 Yıllarında İskân Çeşitine Göre Yeni Nahiyesine Bağlı Köylerin Sayısı.....	10
Tablo 2: Zeytuncuk Mahallesi Nüfusu.....	17
Tablo 3: Yenice Mahallesi Nüfusu	18
Tablo 4: Çömlekçi Mahallesi Nüfusu	19
Tablo 5: Câmî-i Cedîd Mahallesi Nüfusu	21
Tablo 6: Orta Mahallesi Nüfusu.....	22
Tablo 7: Menteşbaba Mahallesi Nüfusu	23
Tablo 8: Zeytuncuk Mahallesindeki Müslim Nüfusun Yaşlarına Göre Dağılımı.....	27
Tablo 9: Zeytuncuk Mahallesinde Fevt Olanlar ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı ..	28
Tablo 10: Amaç Nedeniyle Reft	29
Tablo 11: Turgutlu İçi Nakil	30
Tablo 12: Turgutlu Dışı Reft.....	30
Tablo 13: Tetimme Kayıtlarındaki Müslim Nüfusun Yaşlarına Göre Dağılımı	31
Tablo 14: Turgutlu İçi Nakil	32
Tablo 15: Turgutlu Dışı Reft.....	32
Tablo 16: Turgutlu İçi Amed	33
Tablo 17: Turgutlu Dışı Amed	34
Tablo 18: Zeytuncuk Mahallesindeki Ermenilerin Yaşlarına Göre Dağılımı.....	35
Tablo 19: Zeytuncuk Mahallesindeki Ermeni Nüfusun Vergi Durumu.....	36
Tablo 20: Yaş Aralıklarına Göre Zeytuncuk Mahallesindeki Rumlar	36
Tablo 21: Zeytuncuk Mahallesindeki Rum Nüfusun Vergi Durumu.....	37
Tablo 22: Zeytuncuk Mahallesindeki Yahudilerin Yaşlarına Göre Dağılımı	38
Tablo 23: Zeytuncuk Mahallesindeki Yahudi Nüfusun Vergi Durumu.....	39
Tablo 24: Tetimme Kayıtlarında Zeytuncuk Mahallesindeki Rumların Yaşlarına Göre Dağılımı.....	40
Tablo 25: Tetimmede Nakil/Reft Kayıtlı Reâyâ (Rûm).....	41
Tablo 26: Tetimmede Amed Kayıtlı Reâyâ (Rûm).....	41
Tablo 27: Tetimme Kayıtlarında Rum Nüfusun Vergi Durumu	41
Tablo 28: Tetimmede Amed Kayıtlı Ermeniler	42
Tablo 29: Yaşlarına Göre Menteşbaba Mahallesi Nüfusu	43
Tablo 30: Menteşbaba Mahallesinde Fevt Olanlar ve Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı	44
Tablo 31: Amaç Nedeniyle Reft	45
Tablo 32: Turgutlu İçi Nakil	45
Tablo 33: Turgutlu Dışı Reft.....	45
Tablo 34: Yaş Aralıklarına Göre Menteşbaba Mahallesi Tetimmesindeki Nüfus.....	46
Tablo 35: Menteşbaba Mahallesi Tetimmesinde Fevt Olanların Yaşlarına Göre Dağılımı	47
Tablo 36: Turgutlu İçi Nakil	47
Tablo 37: Turgutlu Dışı Reft.....	48

Tablo 38: Turgutlu İçi Amed	48
Tablo 39: Turgutlu Dışı Amed	48
Tablo 40: Orta Mahallesi Müslim Nüfusun Yaşlarına Göre Dağılımı.....	49
Tablo 41: Fevt Kaydedilenler ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı	50
Tablo 42: Amaç Nedeniyle Reft	51
Tablo 43: Turgutlu İçi Nakil	51
Tablo 44: Turgutlu Dışı Reft.....	51
Tablo 45: Orta Mahallesi Tetimmesindeki Nüfusun Yaşlarına Göre Dağılımı	52
Tablo 46: Turgutlu İçi Nakil	53
Tablo 47: Turgutlu Dışı Reft.....	53
Tablo 48: Turgutlu İçi Amed	53
Tablo 49: Turgutlu Dışı Amed.....	54
Tablo 50: Câmi-i Cedîd Mahallesindeki Müslim Nüfusun Yaşlarına Göre Dağılımı54	
Tablo 51: Câmi-i Cedîd Mahallesinde Fevt Olanların Yaş Gruplarına Göre Dağılımı	56
Tablo 52: Amaç Nedeniyle Reft	56
Tablo 53: Turgutlu İçi Nakil	56
Tablo 54: Turgutlu Dışı Reft.....	56
Tablo 55: Câmi-i Cedîd Mahallesi Tetimmesindeki Nüfusun Yaşlarına Göre Dağılımı	57
Tablo 56: Turgutlu İçi Amed	57
Tablo 57: Turgutlu Dışı Amed.....	58
Tablo 58: Ermeni Nüfusun Yaşlarına Göre Dağılımı	59
Tablo 59: Ermenilerin Vergi Durumu.....	60
Tablo 60: Câmi-i Cedîd Mahallesindeki Yahudilerin Yaşlarına Göre Dağılımı	61
Tablo 61: Yahudi Nüfusun Vergi Durumu	62
Tablo 62: Yenice Mahallesindeki Müslim Nüfusun Yaşlarına Göre Dağılımı	63
Tablo 63: Yenice Mahallesinde Fevt Olanlar ve Yaşlarına Göre Dağılımı	64
Tablo 64: Turgutlu İçi Nakil	65
Tablo 65: Turgutlu Dışı Reft.....	65
Tablo 66: Yenice Mahallesi Nüfusunun Yaşlara Göre Dağılımı	65
Tablo 67: Turgutlu İçi Nakil	66
Tablo 68: Turgutlu Dışı Reft.....	67
Tablo 69: Turgutlu İçi Amed	67
Tablo 70: Turgutlu Dışı Amed.....	67
Tablo 71: Yenice Mahallesindeki Ermenilerin Yaşlarına Göre Dağılımı.....	68
Tablo 72: Rumların Yaşlarına Göre Dağılımı.....	69
Tablo 73: Çömlekçi Mahallesi Nüfusunun Yaşlarına Göre Dağılımı.....	70
Tablo 74: Fevt Olanların Yaşlarına Göre Dağılımı	71
Tablo 75: Amaç Nedeniyle Reft	72
Tablo 76:Turgutlu İçi Nakil	72
Tablo 77: Turgutlu Dışı Reft.....	72
Tablo 78: Çömlekçi Mahallesi Tetimmesinde Müslim Nüfusun Yaşlarına Göre Dağılımı	73

Tablo 79: Çömlekçi Mahallesinde Fevt Olan Kişilerin Yaşlarına Göre Dağılımı.....	74
Tablo 80: Turgutlu İçi Nakil	74
Tablo 81: Turgutlu Dışı Reft.....	74
Tablo 82: Turgutlu İçi Amed	74
Tablo 83: Turgutlu Dışı Amed	75
Tablo 84: Ermenilerin Yaşlarına Göre Dağılımı.....	76
Tablo 85: Yaş Aralıklarına Göre 1835 Yılında Perakende ve Hanlarda Kayıtlı Müslim Nüfus	78
Tablo 86: Yaş Aralıklarına Göre 1835 Yılında Perakende ve Hanlarda Kayıtlı Gayr-i Müslim Nüfus	80
Tablo 87: Perakende ve Hanlarda Kalan Toplam Nüfus	82
Tablo 88: Perakende ve Karma Hanlarda Kalan Müslim ve Gayr-i Müslimler	84
Tablo 89: Tetimme Kayıtlarına Göre Perakende ve Hanlarda Kalan Müslim Nüfus	85
Tablo 90: Tetimme Kayıtlarına Göre Hanlarda Kalan Gayr-i Müslim Nüfus	86
Tablo 91: Tetimme Kayıtlarında Perakende ve Hanlarda Kalan Toplam Nüfus	89
Tablo 92: Karma Hanlarda Kalan Müslim ve Gayr-i Müslimler	90
Tablo 93: Müslim Nüfusun Fevt Kayıtları	91
Tablo 94: Gayr-i Müslim Nüfusun Fevt Kayıtları	92
Tablo 95: Müslim Nüfusun Reft Kayıtları	92
Tablo 96: Gayr-i Müslim Nüfusun Reft Kayıtları.....	93
Tablo 97: Turgutlu İçi Nakil	95
Tablo 98: Turgutlu Dışı Reft.....	96
Tablo 99: Turgutlu Dışı Amed.....	98
Tablo 100: Turgutlu İçi Amed	99
Tablo 101: Kayd-ı Tahrîr-i Mande.....	100
Tablo 102: Menteşbaba Mahallesi Nüfusunun Yaşlarına Göre Dağılımı	102
Tablo 103: Askeri Hizmette Olanlar	103
Tablo 104: Menteşbaba Mahallesindeki Hane Reislerinin Yaşlarına Göre Dağılımı	103
Tablo 105: Yaş Aralıklarına Göre Zeytuncuk Mahallesi Nüfusu	104
Tablo 106: Zeytuncuk Mahallesindeki Hane Reislerinin Yaşlarına Göre Dağılımı	105
Tablo 107: Redif ve Mansûre'de Kayıtlı Kişilerin Yaş Dağılımı	106
Tablo 108: Yaş Aralıklarına Göre Çömlekçi Mahallesi Nüfusu.....	107
Tablo 109: Çömlekçi Mahallesindeki Hane Reislerinin Yaşlarına Göre Dağılımı..	108
Tablo 110: Askeri Hizmette Olanlar	108
Tablo 111: Câmî-i Cedîd Mahallesi Nüfusunun Yaşlarına Göre Dağılımı.....	109
Tablo 112: Câmî-i Cedîd Mahallesindeki Hane Reislerinin Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı	110
Tablo 113: Askeri Hizmette Olanlar	111
Tablo 114: Yaş Aralıklarına Göre Orta Mahallesi Nüfusu	111
Tablo 115: Orta Mahallesindeki Hane Reislerinin Yaş Aralıkları.....	112
Tablo 116: Askeri Hizmette Olanlar	113
Tablo 117: Yaş Aralıklarına Göre Yenice Mahallesi Nüfusu	114
Tablo 118: Yaş Aralıklarına Göre Hane Reisleri.....	115

Tablo 119: Askeri Hizmette Olanlar	115
Tablo 120: 1261/1845 Tarihli Nüfus Sayımında Görevli Memurlar	122
Tablo 121: Yaş Aralıklarına Göre Han-ı Kebirde Kayıtlı Bîkârân-ı İslâm Nüfusu. 122	
Tablo 122: Yaş Aralıklarına Göre Halil Çelebi Hanında Kalan Nüfus	128
Tablo 123: Yaş Aralıklarına Göre Bîkârânın Perakendesinde Kayıtlı Nüfus	132
Tablo 124: 1831 ve 1832 Yılında Turgutlu Nüfusu	134
Tablo 125: Mahallelerin Askerlik Potansiyelinin Belirlenmesi	135
Tablo 126: Askeri Hizmetlerde Olanların Mahallelerdeki Sayıları	137
Tablo 127: 1832 Yılında Zeytuncuk Mahallesi Nüfusu	138
Tablo 128: 1832 Yılında Yenice Mahallesi Nüfusu	138
Tablo 129: 1832 Yılında Çömlekçi Mahallesi Nüfusu	139
Tablo 130: 1832 Yılında Câmi-i Cedîd Mahallesi Nüfusu	139
Tablo 131: 1832 Yılında Orta Mahallesi Nüfusu	139
Tablo 132: 1832 Yılında Menteşbaba Mahallesi Nüfusu	140
Tablo 133: 1250/1835 Yılında Zeytuncuk Mahallesi Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusu	142
Tablo 134: Zeytuncuk Mahallesi 1250/1835-1255/1840 Yılları Arası Nüfus Hareketliliği	144
Tablo 135: Zeytuncuk Mahallesi Tetimmesi	144
Tablo 136: Zeytuncuk Mahallesi İlk Kayıt ile Tetimme Sonuçlarının Toplamı (1255/1840)	144
Tablo 137: Zeytuncuk Mahallesi Gayr-i Müslimler (1250/1835-1255/1840)	145
Tablo 138: Zeytuncuk Mahallesi 1255/1840 Yılı Toplam Nüfusu	145
Tablo 139: Zeytuncuk Mahallesi 1250/1835 ve 1255/1840 Yıllarındaki Nüfusu ...	146
Tablo 140: Rum, Ermeni ve Yahudilerin Vergi Durumu	147
Tablo 141: Menteşbaba Mahallesi 1250/1835-1255/1840 Yılları Arası Nüfus Hareketliliği	149
Tablo 142: Menteşbaba Mahallesi Tetimmesi (1250/1835-1255/1840)	149
Tablo 143: Menteşbaba Mahallesinin İlk Kayıt ile Tetimme Sonuçlarının Toplamı (1250/1835-1255/1840)	150
Tablo 144: 1835 ve 1840 Yıllarında Menteşbaba Mahallesi Nüfusu	150
Tablo 145: 1250/1835 Yılında Orta Mahallesi Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusu	151
Tablo 146: Orta Mahallesi 1250/1835-1255/1840 Yılları Arası Nüfus Hareketliliği	152
Tablo 147: Orta Mahallesi Tetimmesi	152
Tablo 148: Orta Mahallesi İlk Kayıt ile Tetimme Sonuçlarının Toplamı	152
Tablo 149: Orta Mahallesi Gayr-i Müslimler	152
Tablo 150: Orta Mahallesi 1255/1840 Yılı Toplam Nüfusu	152
Tablo 151: 1835 ve 1840 Yılları Orta Mahallesi Toplam Nüfusu	153
Tablo 152: 1250/1835 Yılında Câmi-i Cedîd Mahallesi Müslüman, Yahudi, Ermeni ve Rum Nüfusu	154
Tablo 153: Câmi-i Cedîd Mahallesi 1250/1835-1255/1840 Yılları Arası Nüfus Hareketliliği	155
Tablo 154: Câmi-i Cedîd Mahallesi Tetimmesi (1250/1835-1255/1840)	155

Tablo 155: Câmî-i Cedîd Mahallesi 1255/1840 Yılı Müslim Nüfusu	156
Tablo 156: Câmî-i Cedîd Mahallesi 1255/1840 Yılı Gayr-i Müslim Nüfusu	156
Tablo 157: Câmî-i Cedîd Mahallesi 1255/1840 Yılı Toplam Nüfusu	156
Tablo 158: Câmî-i Cedîd Mahallesi 1250/1835 ve 1255/1840 Yıllarındaki Nüfusu	157
Tablo 159: Rum, Ermeni ve Yahudilerin Vergi Durumları	158
Tablo 160: 1250/1835 Yılında Yenice Mahallesi Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusu	159
Tablo 161: Yenice Mahallesi 1250-1255 Yılları Arası Nüfus Hareketliliği	161
Tablo 162: Yenice Mahallesi Tetimmesi	161
Tablo 163: Yenice Mahallesi İlk Kayıt ile Tetimme Sonuçlarının Toplamı	161
Tablo 164: Yenice Mahallesi Gayr-i Müslimler	161
Tablo 165: Yenice Mahallesi 1255/1840 Yılı Toplam Nüfusu	161
Tablo 166: Yenice Mahallesi 1250/1835 ve 1255/1840 Yıllarındaki Nüfusu	162
Tablo 167: Rum ve Ermenilerin Vergi Durumu	163
Tablo 168: 1250/1835 Yılında Çömlekçi Mahallesi Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusu	164
Tablo 169: Çömlekçi Mahallesi 1250/1835-1255/1840 Yılları Arası Müslim Nüfus Hareketliliği	165
Tablo 170: Çömlekçi Mahallesi Tetimmesi	165
Tablo 171: Çömlekçi Mahallesi İlk Kayıt ile Tetimme Sonuçlarının Toplamı	166
Tablo 172: Çömlekçi Mahallesi Gayr-i Müslimler (1835-1840)	166
Tablo 173: Çömlekçi Mahallesi 1255/1840 Yılı Toplam Nüfusu	166
Tablo 174: Çömlekçi Mahallesi 1250/1835 ve 1255/1840 Yıllarındaki Nüfusu	167
Tablo 175: Yahudi ve Ermenilerin Vergi Durumu	168
Tablo 176: 1835 Yılında Hanların Nüfusu	169
Tablo 177: 1835-1840 Yıllarında Hanlardaki Müslim Nüfus Hareketliliği	170
Tablo 178: 1835-1840 Yıllarında Hanlardaki Gayr-i Müslim Nüfus Hareketliliği	170
Tablo 179: 1840 Yılında Hanların Nüfusu	170
Tablo 180: Hanların 1250/1835 ve 1255/1840 Yıllarındaki Nüfusu	171
Tablo 181: Vergi Mükelleflerinin Hanlara Göre Dağılımı ve Vergi Düzeyleri	172
Tablo 182: Mahallelerdeki Müslim Nüfus İçerisindeki Hane Bireyleri	173
Tablo 183: Mahallelerdeki Gayr-i Müslim Nüfus İçerisindeki Hane Bireyleri	174
Tablo 184: Hanlardaki Müslim Nüfus İçerisindeki Hane Bireyleri	174
Tablo 185: Hanlardaki Gayr-i Müslim Nüfus İçerisindeki Hane Bireyleri	174
Tablo 186: 02893 Numaralı Defterdeki Mahalleler ve Nüfusları	175
Tablo 187: Yaş Aralıklarına Göre Mahallelerin Nüfusu (1842)	176
Tablo 188: Yaş Aralıklarına Göre Hane Reislerinin Sayısı	178
Tablo 189: Asâkir-i Redif	181
Tablo 190: Mansûre'de Olanların Mahallelere Göre Dağılımı	182
Tablo 191: 2893 Nolu Defterden Tespit Edilen Hane Bireyleri	183
Tablo 192: 1842 Yılında Hanlarda Kayıtlı Nüfusun Yaşlarına Göre Dağılımı	185
Tablo 193: 02894 Nolu Defterden Tespit Edilen Hane Bireyleri	187
Tablo 194: Perakende ve Hanlarda Kayıtlı Kişilerin Yaş Dağılımları	188
Tablo 195: Perakende ve Hanlardaki Nüfusun Tuvana /Müsinn /Sabi Tasnifi	191

Tablo 196: 02895 Nolu Defterden Tespit Edilen Hane Bireyleri	192
Tablo 197: Müslim Nüfus (1835)	198
Tablo 198: Yaş aralıklarına Göre Gayr-i Müslim Nüfus (1835)	199
Tablo 199: 1835 Yılında Turgutlu Mahallelerinin Nüfusu (Müslim+Gayr-i Müslim)	201
Tablo 200: Hanlar ve Mahallelerdeki Müslim Nüfus (1835)	203
Tablo 201: Hanlar ve Mahallelerdeki Gayr-i Müslim Nüfus (1835)	203
Tablo 202: 1835 Yılında Turgutlu Nüfusu (Mahalleler ve Hanlar Toplamı)	203
Tablo 203: 1840 Yılında Turgutlu Mahallelerindeki Müslim Nüfus	204
Tablo 204: 1840 Yılında Turgutlu Mahallelerindeki Gayr-i Müslim Nüfus	205
Tablo 205: 1840 Yılında Turgutlu Mahallelerinin Toplam Nüfusu (Müslim+Gayr-i Müslim)	206
Tablo 206: 1835 ve 1840 Yıllarında Mahallelerdeki Gayr-i Müslim Nüfus	209
Tablo 207: Hanlar ve Mahallelerdeki Müslim Nüfus (1840)	210
Tablo 208: Hanlar ve Mahallelerdeki Gayr-i Müslim Nüfus (1840)	210
Tablo 209: 1840 Yılında Turgutlu Nüfusu (Mahalleler ve Hanlar Toplamı)	210
Tablo 210: 1835-1840 Yılları Arasında Turgutlu Nüfusunun Fevt, Reft ve Nakil Durumu	211
Tablo 211: Bütün Mahallelerdeki Rum, Ermeni ve Yahudilerin Toplam Vergi Durumu	212
Tablo 212: 1835 Tarihli Defterde Turgutlu'daki Gayr-i Müslimlerin Vergi Durumu	214
Tablo 213: Derecelerine Göre Vergi Mükelleflerinin Oranı	214
Tablo 214: 1842 Yılında Turgutlu Mahallelerinin Nüfusundaki Değişim	215
Tablo 215: 1258/1842 Yılında Turgutlu Mahallelerinin ve Hanlarının Toplam Nüfusu	216
Tablo 216: Han ve Perakendedekilerin Reft/Fevt Dağılımı	217
Tablo 217: 1846 Yılında Hanların Nüfusu	217
Tablo 218: 1831-1845 Yılları Arasında Mahallelerin Müslim Nüfusu	218
Tablo 219: 1835-1845 Yılları Arasında Mahallelerin Gayr-i Müslim Nüfusu	219
Tablo 220: 1831-1845 Yılları Arasında Mahallelerin Toplam Nüfusu (Müslim+Gayr-i Müslim)	219
Tablo 221: 1831-1845 Yıllarında Turgutlu'nun Tahmini Müslim Nüfusu	220
Tablo 222: 1835-1846 Yılları Arasında Hanların Nüfusu	220
Tablo 223: Zeytuncuk Mahallesi Aile İsimleri	235
Tablo 224: Câmî-i Cedîd Mahallesi Aile İsimleri	236
Tablo 225: Orta Mahallesi Aile İsimleri	237
Tablo 226: Yenice Mahallesi Aile İsimleri	237
Tablo 227: Çömlekçi Mahallesi Aile İsimleri	237
Tablo 228: Menteşbaba Mahallesi Aile İsimleri	238
Tablo 229: Karakter veya Fiziki Durum Belirten Lakaplar	239
Tablo 230: Mevki ve Sosyal Durum Belirten Lakaplar	239
Tablo 231: Memleket Belirten Lakaplar	240
Tablo 232: Etnik Köken Belirten Lakaplar	240

Tablo 233: Herhangi Bir Tasnife Tabi Tutulamamış Olanlar	240
Tablo 234: Ziraat ve Hayvancılıkla İlgili Meslekler	241
Tablo 235: Dokumacılık ve Dericilik ile Giyim Eşyası Üretim ve Satımıyla İlgili Meslekler	241
Tablo 236: Gıda ile İlgili Meslekler	241
Tablo 237: Diğer Ticârî ve Meslekî Hizmetler	242
Tablo 238: Ziraat ve Hayvancılıkla İlgili Meslekler	243
Tablo 239: Dokumacılık ve Dericilik ile Giyim Eşyası Üretim ve Satımıyla İlgili Meslekler	244
Tablo 240: Özel Hizmet ile İlgili Meslekler	244
Tablo 241: Gıda ile İlgili Meslekler	244
Tablo 242: Dini, İdari ve Eğitim ile İlgili Alanda Hizmet Veren Meslekler	245
Tablo 243: Diğer Ticârî ve Meslekî Hizmetler	245
Tablo 244: Ziraat ve Hayvancılıkla İlgili Meslekler	247
Tablo 245: Dokumacılık ve Dericilik ile Giyim Eşyası Üretim ve Satımıyla İlgili Meslekler	247
Tablo 246: Gıda ile İlgili Meslekler	247
Tablo 247: Dini, İdari ve Eğitim ile İlgili Alanda Hizmet Veren Meslekler	248
Tablo 248: Diğer Ticârî ve Meslekî Hizmetler	248
Tablo 249: Ziraat ve Hayvancılıkla İlgili Meslekler	249
Tablo 250: Dokumacılık ve Dericilik ile Giyim Eşyası Üretim ve Satımıyla İlgili Meslekler	250
Tablo 251: Gıda ile İlgili Meslekler	250
Tablo 252: Dini, İdari ve Eğitim ile İlgili Alanda Hizmet Veren Meslekler	250
Tablo 253: Özel Hizmet ile İlgili Meslekler	250
Tablo 254: Diğer Ticârî ve Meslekî Hizmetler	251
Tablo 255: Ziraat ve Hayvancılıkla İlgili Meslekler	252
Tablo 256: Dokumacılık ve Dericilik ile Giyim Eşyası Üretim ve Satımıyla İlgili Meslekler	252
Tablo 257: Gıda ile İlgili Meslekler	252
Tablo 258: Dini, İdari ve Eğitim ile İlgili Alanda Hizmet Veren Meslekler	253
Tablo 259: Özel Hizmet ile İlgili Meslekler	253
Tablo 260: Diğer Ticârî ve Meslekî Hizmetler	253
Tablo 261: Menteşbaba Mahallesi Aile İsimleri	254
Tablo 262: Zeytuncuk Mahallesi Aile İsimleri	255
Tablo 263: Çömlekçi Mahallesi Aile İsimleri	256
Tablo 264: Câmî-i Cedîd Mahallesi Aile İsimleri	257
Tablo 265: Orta Mahallesi Aile İsimleri	258
Tablo 266: Yenice Mahallesi Aile İsimleri	259
Tablo 267: Karakter veya Fiziki Durum Belirten Lakaplar	260
Tablo 268: Mevki ve Sosyal Durum Belirten Lakaplar	260
Tablo 269: Memleket Belirten Lakaplar	261
Tablo 270: Etnik Köken Belirten Lakaplar	263
Tablo 271: Meslek Belirten Lakaplar	263

Tablo 272: Herhangi Bir Kategoriye Dâhil Edilmeyenler	266
Tablo 273: Hanlardaki Kişilerin Aile İsimleri	266
Tablo 274: Hanlardaki Kişilerin Lakapları	267
Tablo 275: Ziraat ve Hayvancılıkla İlgili Meslekler.....	267
Tablo 276: Dokumacılık ve Dericilik ile Giyim Eşyası Üretim ve Satımıyla İlgili Meslekler.....	268
Tablo 277: Özel Hizmet ile İlgili Meslekler	268
Tablo 278: Gıda ile İlgili Meslekler.....	268
Tablo 279: Diğer Ticârî ve Meslekî Hizmetler.....	269
Tablo 280: Hanlarda Kalan Kişilerin Lakap ve Unvânları	269
Tablo 281: Hanlarda Kalan Kişilerin Memleketleri.....	270
Tablo 282: Perakende Kayıtlı Olanların Memleketleri.....	271
Tablo 283: Hanlarda Kalan Kişilerin Aile İsimleri.....	272

GRAFİKLER

Grafik 1: XIX. Yüzyıla Kadar Turgutlu Nüfusu	11
Grafik 2: Zeytuncuk Mahallesi Asker Potansiyeli	17
Grafik 3: Yenice Mahallesi Asker Potansiyeli	19
Grafik 4: Çömlekçi Mahallesi Asker Potansiyeli.....	20
Grafik 5: Câmi-i Cedîd Mahallesi Asker Potansiyeli	21
Grafik 6: Orta Mahallesi Asker Potansiyeli	22
Grafik 7: Menteşbaba Mahallesi Asker Potansiyeli.....	23
Grafik 8: Zeytuncuk Mahallesindeki Müslimlerin Toplam Nüfusa Oranı	28
Grafik 9: Zeytuncuk Mahallesi Çocuk ve Genç, Orta ve 51 Yaş Üstü Nüfusun Oranı	28
Grafik 10: Zeytuncuk Mahallesindeki Ölümün Yaşlara Göre Oranı.....	29
Grafik 11: Zeytuncuk Mahallesindeki Ermenilerin Dağılımı	35
Grafik 12: Zeytuncuk Mahallesinde Vergi Mükellefi Olan Ermenilerin Oranı.....	36
Grafik 13: Zeytuncuk Mahallesindeki Rumların Yaş Aralıklarına Göre Oranı.....	36
Grafik 14: Zeytuncuk Mahallesinde Vergi Mükellefi Olan Rumların Oranı.....	37
Grafik 15: Zeytuncuk Mahallesindeki Yahudilerin Dağılımı	38
Grafik 16: Zeytuncuk Mahallesinde Vergi Mükellefi Olan Yahudilerin Oranı.....	39
Grafik 17: Tetimme Kayıtlarında Zeytuncuk Mahallesindeki Rumların Dağılımı....	40
Grafik 18: Vergi Mükellefi Rumların Oranı	41
Grafik 19: Menteşbaba Mahallesi Nüfusunun Yaşlarına Göre Oranı	43
Grafik 20: Menteşbaba Mahallesindeki Çocuk ve Genç, Orta ve 51 Yaş Üstü Grupların Oranı	43
Grafik 21: Yaş Aralıklarına Göre Menteşbaba Mahallesindeki Ölümün Oranı	44
Grafik 22: Menteşbaba Mahallesi Tetimmesindeki Nüfusun Oranı	46
Grafik 23: Orta Mahallesindeki Müslimlerin Yaşlarına Göre Dağılımı	49
Grafik 24: Orta Mahallesi Çocuk ve Genç, Orta ve 51 Yaş Üstü Nüfusun Oranı	50
Grafik 25: Orta Mahallesindeki Ölümün Yaş Gruplarına Oranı	50
Grafik 26: Orta Mahallesindeki Müslimlerin Toplam Nüfusa Oranı.....	52
Grafik 27: Câmi-i Cedîd Mahallesindeki Müslimlerin Yaş Aralıklarına Göre Oranı	55
Grafik 28: Câmi-i Cedîd Mahallesi Çocuk ve Genç Yaş, Orta Yaş ve 51 Yaş Üstü Nüfusun Oranı	55
Grafik 29: Câmi-i Cedîd Mahallesindeki Ölümün Yaş Aralıklarına Oranı.....	56
Grafik 30: Ermeni Nüfusun Yaşlarına Göre Dağılımı	59
Grafik 31: Vergiye Tabi Ermenilerin Oranı	60
Grafik 32: Yahudi Nüfusun Yaş Aralıklarına Oranı	61
Grafik 33: Vergi Mükellefi Yahudilerin Oranı	62
Grafik 34: Yenice Mahallesindeki Müslim Nüfusun Yaşlarına Göre Oranı.....	63
Grafik 35: Yenice Mahallesi Çocuk ve Genç, Orta ve 51 Yaş Üstü Yaş Gruplarının Oranı.....	63
Grafik 36: Yenice Mahallesindeki Ölümün Yaşlarına Göre Oranı	64
Grafik 37: Yenice Mahallesi Nüfusunun Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı.....	66

Grafik 38: Çömlekçi Mahallesi Nüfusunun Yaş Gruplarına Göre Oranı	70
Grafik 39: Çömlekçi Mahallesi Çocuk ve Genç, Orta ve 51 Yaş Üstü Yaş Gruplarının Oranı	71
Grafik 40: Çömlekçi Mahallesindeki Ölümlerin Yaş Aralıklarına Göre Oranı	72
Grafik 41: Çömlekçi Mahallesi Tetimmesindeki Müslim Nüfusun Dağılımı	73
Grafik 42: Perakende ve Hanlarda Kalan Müslüman Nüfusun Yaşlarına Göre Oranları	78
Grafik 43: Müslim Nüfusun Hanlardaki Dağılımı	79
Grafik 44: Gayr-i Müslim Nüfusun Hanlardaki Dağılımı.....	80
Grafik 45: Perakende ve Hanlarda Kalan Gayr-i Müslim Nüfusun Yaşlarına Göre Oranı.....	81
Grafik 46: Hanların Nüfusunun Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı (Perakende Dâhil)	83
Grafik 47: Karışık Hanlardaki Nüfus Karşılaştırması.....	84
Grafik 48: Perakende ve Hanlarda Kalan Müslüman Nüfusun Yaşlarına Göre Oranları	86
Grafik 49: Hanlardaki Müslim Nüfusun Dağılımı	86
Grafik 50: Hanlarda Kalan Gayr-i Müslimlerin Yaşlarına Göre Oranı	87
Grafik 51: Gayr-i Müslim Nüfusun Hanlardaki Dağılımı.....	88
Grafik 52: Yaş Aralıklarına Göre Müslim ve Gayr-i Nüfus	88
Grafik 53: Han Nüfusunun Yaş Aralıklarına Dağılımı (Perakende Dâhil).....	90
Grafik 54: Karışık Hanlardaki Nüfus Karşılaştırması.....	91
Grafik 55: Müslim Nüfusun Reft Dağılımı	93
Grafik 56: Gayr-i Müslim Nüfusun Reft Dağılımı	93
Grafik 57: Müslim ve Gayr-i Müslim Reft Dağılımı	94
Grafik 58: Nakil Olan Kişilerin Yaşlarına Göre Dağılımı	96
Grafik 59: Dış Reft Olan Kişilerin Yaşlarına Göre Dağılımı	97
Grafik 60: Dış Amed Kaydı Olanların Yaşlarına Göre Dağılımı	99
Grafik 61: İç Amed Kaydı Olanların Yaşlarına Göre Dağılımı	100
Grafik 62: Menteşbaba Mahallesi Nüfusunun Yaşlarına Göre Dağılımı.....	102
Grafik 63: Menteşbaba Mahallesindeki Çocuk ve Genç, Orta ve 51 Yaş Üstü Nüfus	102
Grafik 64: Hane Reislerinin Yaşlarına Göre Dağılımı.....	104
Grafik 65: Zeytuncuk Mahallesi Nüfusunun Yaşlarına Göre Dağılımı	105
Grafik 66: Zeytuncuk Mahallesindeki Çocuk ve Genç, Orta ve 51 Yaş Üstü Nüfus	105
Grafik 67: Zeytuncuk Mahallesindeki Hane Reislerinin Yaşlarına Göre Dağılımı .	106
Grafik 68: Çömlekçi Mahallesi Nüfusunun Yaşlarına Göre Dağılımı	107
Grafik 69: Çömlekçi Mahallesindeki Çocuk ve Genç, Orta ve 51 Yaş Üstü Nüfus	107
Grafik 70: Çömlekçi Mahallesindeki Hane Reislerinin Dağılımı.....	108
Grafik 71: Câmi-i Cedîd Mahallesi Nüfusunun Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı ...	109
Grafik 72: Câmi-i Cedîd Mahallesi Çocuk ve Genç, Orta ve 51 Yaş Üstü Nüfus...	110
Grafik 73: Câmi-i Cedîd Mahallesindeki Hane Reislerinin Yaşlarına Göre Dağılımı	110
Grafik 74: Mahalle-i Orta Nüfusunun Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı	112

Grafik 75: Orta Mahallesiindeki Çocuk ve Genç, Orta ve 51 Yaş Üstü Nüfus	112
Grafik 76: Orta Mahallesiindeki Hane Reislerinin Yaşlarına Göre Dağılımı.....	113
Grafik 77: Yenice Mahallesi Nüfusunun Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı.....	114
Grafik 78: Yenice Mahallesiindeki Çocuk ve Genç, Orta ve 51 Yaş Üstü Nüfus	114
Grafik 79: Hane Reislerinin Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı	115
Grafik 80: Han-ı Kebir’de Kayıtlı Bîkârân-ı İslâm Nüfusunun Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı	123
Grafik 81: Halil Çelebi Hanında Kalan Nüfusun Dağılımı.....	128
Grafik 82: Bîkârânın Perakendesinde Kaydedilenlerin Yaşlarına Göre Dağılımı ...	132
Grafik 83: Mahallelerin Askerlik Potansiyeli	135
Grafik 84: Mahallelerin Toplam Askerlik Potansiyelleri.....	136
Grafik 85: Toplam Askerlik Potansiyelinin Mahallelerdeki Dağılımı.....	136
Grafik 86: Askeri Hizmetlerde Olanların Mahallelere Göre Dağılımı	137
Grafik 87: Askerlik Hizmetinde Olanların Mahallelerdeki Dağılımı	137
Grafik 88: Askeri Hizmetlerde Olanların Mahallelere Göre Dağılımı	142
Grafik 89: Zeytuncuk Mahallesi Nüfus Dağılımı	142
Grafik 90: Yaşlarına Göre 1835’te Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfus Dağılımı	143
Grafik 91: Zeytuncuk Mahallesi 1255/1840 Yılı Toplam Nüfusu.....	145
Grafik 92: 1835-1840 Yıllarında Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusu.....	146
Grafik 93: 1840 Yılında Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfus Dağılımı	146
Grafik 94: 1835-1840 Yıllarında Müslim, Yahudi, Ermeni ve Rumların Nüfusu ...	146
Grafik 95: 1840 Yılında Müslim, Yahudi ve Ermenilerin Nüfus Dağılımı	146
Grafik 96: Vergi Mükellefi Rum, Ermeni ve Yahudiler	147
Grafik 97: Alâ, Evsat ve Ednâ Kayıtlı Olanlar	148
Grafik 98: Rum, Ermeni ve Yahudilerin Toplam Vergi Mükelleflerine Oranı	148
Grafik 99: 1250/1835 Yılında Menteşbaba Mahallesi Nüfusu	148
Grafik 100: 1835 ve 1840 Yılları Menteşbaba Mahallesi Nüfusu	151
Grafik 101: 1835 ve 1840 Yıllarında Mahalle-i Orta Nüfusu.....	153
Grafik 102: Câmî-i Cedîd Mahallesi Müslim-Gayr-i Müslim Nüfus Dağılımı	154
Grafik 103: Câmî-i Cedîd Mahallesi Nüfus Dağılımı.....	154
Grafik 104: Yaşlara Göre Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfus Dağılımı.....	155
Grafik 105: 1255/1840 Yılı Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusu	156
Grafik 106: 1835-1840 Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfus.....	157
Grafik 107: 1840 Yılında Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusun Oranı	157
Grafik 108: 1835-1840 Yıllarında Müslim, Rum, Yahudi ve Ermeniler.....	157
Grafik 109: 1840 Yılında Müslim, Rum, Yahudi ve Ermenilerin Oranı	157
Grafik 110: Vergi Mükellefi Rum, Ermeni ve Yahudiler	158
Grafik 111: Alâ, Evsat ve Ednâ Kayıtlı Olanlar	159
Grafik 112: Rum, Ermeni ve Yahudilerin Toplam Vergi Mükelleflerine Oranı	159
Grafik 113: Yenice Mahallesi Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusu	160
Grafik 114: Yenice Mahallesi Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusun Oranı	160
Grafik 115: Yenice Mahallesi Nüfusunun Dağılımı	160
Grafik 116: Yenice Mahallesi 1840 Yılı Toplam Nüfusu.....	162
Grafik 117: 1835-1840 Yıllarında Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusları	162

Grafik 118: 1840 Yılında Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusun Oranı	162
Grafik 119: 1835-1840 Yıllarında Müslim, Rum ve Ermeniler.....	163
Grafik 120: 1840 Yılında Müslim, Rum ve Ermenilerin Oranları.....	163
Grafik 121: Rum ve Ermenilerin Vergi Dağılımı	163
Grafik 122: Alâ, Evsat ve Ednâ Kayıtlı Olanların Oranları	164
Grafik 123: Rum ve Ermenilerin Toplam Vergi Mükelleflerine Oranı	164
Grafik 124: 1835 Yılında Çömlekçi Mahallesi Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusu	164
Grafik 125: 1835 Yılında Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfus Oranları.....	165
Grafik 126: 1835 Yılında Çömlekçi Mahallesi Nüfusunun Oranları.....	165
Grafik 127: Çömlekçi Mahallesi 1255/1840 Yılı Toplam Nüfusu	166
Grafik 128: 1835-1840 Yıllarında Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusları	167
Grafik 129: 1840 Yılında Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusunun Oranı	167
Grafik 130: 1835-1840 Yıllarında Müslim, Yahudi ve Ermeniler.....	167
Grafik 131: 1840 Yılında Müslim, Yahudi ve Ermenilerin Oranları.....	167
Grafik 132: Yahudi ve Ermenilerin Vergi Durumu	168
Grafik 133: Alâ, Evsat ve Ednâ Kayıtlı Olanların Oranları	168
Grafik 134: Ermeni ve Yahudilerin Toplam Vergi Mükelleflerine Oranı	168
Grafik 135: 1835 Yılında Hanlarda ve Perakendede Kayıtlı Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfus	169
Grafik 136: 1840 Yılında Hanların Nüfusu	170
Grafik 137: 1835-1840 Hanlarda Kayıtlı Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusları.....	171
Grafik 138: Vergi Mükelleflerinin Dağılımı.....	172
Grafik 139: 1842 Yılında Turgutlu Mahallelerinin Nüfusu.....	176
Grafik 140: Mahalle Nüfuslarının Dağılımı (1842).....	176
Grafik 141: Mahalle Nüfuslarının Yaşlarına Göre Oranları (1842).....	177
Grafik 142: 1842 Yılında Turgutlu'nun Genç, Orta ve 51 Yaş Üstü Nüfusu.....	177
Grafik 143: 1842 Yılı Nüfusunun Yaş Aralıklarına Göre Mahallelerdeki Dağılımı	178
Grafik 144: Yaş Aralıklarına Göre Hane Reislerinin Dağılımı	179
Grafik 145: Yaş Aralıklarına Göre Hane Reislerinin Sayısı	180
Grafik 146: Hane Reislerinin Yaş Aralıklarına Göre Oranları	180
Grafik 147: Asâkir-i Redifte Olanların Mahallelere Göre Dağılımı.....	181
Grafik 148: Suvâri, Redif ve Mansûre'de Kayıtlı Olanların Mahallelere Göre Dağılımı	183
Grafik 149: Yaş Aralıklarına Göre Hanlardaki Nüfusun Karşılaştırılması.....	185
Grafik 150: Hanlardaki Toplam Nüfusun Yaşlarına Göre Dağılımları	186
Grafik 151: Nüfusun Hanlara Göre Dağılımı.....	186
Grafik 152: Hanlarda Kayıtlı Nüfusun Oranlarının Karşılaştırılması.....	187
Grafik 153: Yaş Aralıklarına Göre Hanlarda Kayıtlı Nüfusun Dağılımı.....	189
Grafik 154: 1845 Yılında Hanların Nüfusu	189
Grafik 155: Perakende ve Hanlardaki Nüfusun Dağılımı	190
Grafik 156: 1831'de Turgutlu Mahallelerinin Nüfusu.....	195
Grafik 157: Turgutlu'daki Mahalle Nüfuslarının Toplam Nüfusa Oranları (1831).	196
Grafik 158: 1832'de Turgutlu Mahallelerinin Nüfusu.....	196
Grafik 159: Turgutlu'daki Mahalle Nüfuslarının Toplam Nüfusa Oranları (1832).	197

Grafik 160: 1831 ve 1832 Yıllarında Turgutlu Mahallelerinin Nüfusu.....	197
Grafik 161: Müslim Nüfusun Yaş Aralığına Göre Mahallelerdeki Dağılımı (1835)	198
Grafik 162: Turgutlu Mahallelerindeki Müslim Nüfusun Dağılımı (1835).....	199
Grafik 163: Turgutlu Mahallelerindeki Müslimlerin Oranı (1835)	199
Grafik 164: Gayr-i Müslim Nüfusun Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı (1835)	200
Grafik 165: Gayr-i Müslim Nüfusun Mahallelerdeki Dağılımı (1835)	200
Grafik 166: Turgutlu'daki Mahallelerindeki Gayr-i Müslimlerin Oranı (1835).....	200
Grafik 167: Yaş Aralıklarına Göre 1835 Yılında Turgutlu Mahallelerinin Toplam Nüfus Dağılımı.....	201
Grafik 168: 1835 Yılında Turgutlu Nüfusu (Müslim+Gayr-i Müslim)	201
Grafik 169: 1835 Yılında Mahallelerin Turgutlu Nüfusundaki Oranları.....	202
Grafik 170: 1835 Yılında Turgutlu Mahallelerindeki Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfus	202
Grafik 171: Mahallelerdeki Toplam Gayr-i Müslimlerin Dağılımı (1835)	202
Grafik 172: Turgutlu Mahallelerinin Toplam Nüfusunun Dağılımı (1835).....	202
Grafik 173: Müslim Nüfusun Yaş Aralığına Göre Mahallelerdeki Dağılımı (1840)	204
Grafik 174: Turgutlu Mahallelerindeki Toplam Nüfus (1840)	204
Grafik 175: Mahallelerdeki Müslimlerin Oranı (1840)	205
Grafik 176: Gayr-i Müslimlerin Yaş Aralığına Göre Mahallelerdeki Dağılımı (1840)	205
Grafik 177: Turgutlu Mahallelerinin Gayr-i Müslim Nüfusu (1840)	206
Grafik 178: Mahallelerdeki Gayr-i Müslimlerin Oranı (1840)	206
Grafik 179: 1840 Yılında Toplam Nüfusun Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı	207
Grafik 180: 1840 Yılında Turgutlu Nüfusu (Müslim+Gayr-i Müslim)	207
Grafik 181: 1840 Yılında Turgutlu Mahallelerinin Nüfus Dağılımı.....	207
Grafik 182: 1835 ve 1840 Yıllarında Mahallelerdeki Gayr-i Müslim Nüfus	209
Grafik 183: Turgutlu'daki toplam Gayr-i Müslimlerin Oranı (1840).....	210
Grafik 184: Turgutlu Nüfusunun Oranları (1840)	210
Grafik 185: Vergi Mükellefi Rum, Ermeni ve Yahudiler	213
Grafik 186: Turgutlu'da Alâ, Evsat ve Ednâ Kayıtlı Olan Vergi Mükellefleri (Hanlar Hâriç).....	213
Grafik 187: Rum Ermeni ve Yahudilerin Toplam Vergi Mükelleflerine Oranı	213
Grafik 188: Turgutlu'da Alâ, Evsat ve Ednâ Kayıtlı Olan Vergi Mükellefleri (Hanlar Dâhil).....	214
Grafik 189: Mansûre'de Kayıtlı Olanlar Eksildikten Sonra Kalan Nüfus (1842) ...	215
Grafik 190: Mahallelerin Mansûre Kayıtlılar Eksildikten Sonraki Nüfus Dağılımı (1842).....	215
Grafik 191: 1846 Yılında Hanlardaki Nüfusun Yaşlarına Göre Dağılımı	217

EKLER

- EK 1:** 1246 Tarihli Nüfus Defteri, s. 62-63.
- EK 2:** 1250 Tarihli Nüfus Defteri, s. 27.
- EK 3:** 1250 Tarihli Nüfus Defteri, s. 67.
- EK 4:** 1250 Tarihli Nüfus Defteri, s. 183.
- EK 5:** 1250 Tarihli Nüfus Defteri, s. 7.
- EK 6:** 1250 Tarihli Nüfus Defteri, s. 45.
- EK 7:** 1250 Tarihli Nüfus Defteri, s. 122.
- EK 8:** 1250 Tarihli Nüfus Defteri, s. 215.
- EK 9:** 1250 Tarihli Nüfus Defteri, s. 111.
- EK 10:** 1250 Tarihli Nüfus Defteri, s. 162.
- EK 11:** 1250 Tarihli Nüfus Defteri, s. 184.
- EK 12:** 1258 Tarihli Nüfus Defteri Kapağı
- EK 13:** 1258 Tarihli Nüfus Defteri, s. 6-7.
- EK 14:** 1258 Tarihli Hanlardaki Nüfus Defteri Kapağı
- EK 15:** 1258 Tarihli Hanlardaki Nüfus Defteri, s. 14-15.
- EK 16:** 1258 Tarihli Nüfus Defteri, s. 26-27.
- EK 17:** 1261 Tarihli Nüfus Defteri, s. 9.

GİRİŞ

Osmanlı Devleti'nde nüfus sayımları ve nüfus defterleri;

Osmanlı Devleti, kuruluşundan itibaren kontrolü altındaki toprakları kayıt altına almak amacı ile tahrir defterlerini¹ tutmuştur. En eski tarihli tahrir defterinin Sultan Murat (1360-1386) devrine ait olduğu bilinmektedir.² Saruhan Sancağına dair bilinen ilk kayıtda XVI. asra aittir.³ Tahrir kayıtları XVI. asrın sonuna kadar tutulmaya devam etmiştir.⁴ Bu defterler, tahriri yapılan bölgenin hane itibarıyla vergiye tabi nüfusunu, bu nüfusun mahalle, köy ve cemaatlere göre dağılımını vermektedir. Bu sebeple de tahrir defterleri nüfus çalışmalarında araştırmacılara bilgi verebilecek en eski kayıtlar olarak kabul edilmektedirler.

Gerek bürokrasideki değişiklikler, gerekse ülke genelinde büyük sıkıntılara yol açan Celali İsyanı nedeniyle XVII. asırdan itibaren tahrir defterlerinin yerine farklı defterler kullanılmaya başlanmıştır. Bu dönemde tutulmaya başlayan Avarız Defterleri⁵ padişahın emri ile savaş harcamalarının giderilmesi ve asker ihtiyacının karşılanabilmesi amacıyla oluşturulmuştur.⁶ Bu defterlerdeki hane kavramı⁷ ile sadece vergilendirilmiş ya da vergilendirilebilecek hanelerden bahsedilmektedir.⁸ Bu sebeple kesin veriler sunmamakla birlikte, bir bölgenin nüfusunun en alt seviyesinin belirlenmesine imkân sağlamaktadır.⁹

XIX. asırda araştırmacılara nüfus verisi sağlayan iki ana kaynak bulunmaktadır. Bunlardan biri yine dolaylı olarak bölge nüfusunubelirleyebilmemizi sağlayan temettuat defterleridir. 1839 yılında yapılan düzenlemeler sonucunda ülke genelindeki vergi mükelleflerini kayıt altına alabilmek amacı ile temettuat defterlerinin tutulması kararı alınmıştır.¹⁰ Temettuat defterleri yazıldığı dönemde

¹ Mehmet Öz, "Tahrir", **İslam Ansiklopedisi**, Cilt: 39, TDV, Ankara, 2010, ss. 425-429; Mehmet Öz, "Tahrir Defterlerinin Osmanlı Tarihi Araştırmalarında Kullanılması Hakkında Bazı Düşünceler", **Vakıflar Dergisi**, Sayı: 22, 1991, ss. 430-431.

² Enver Ziya Karal, **Osmanlı İmparatorluğunda İlk Nüfus Sayımı 1831**, II. Baskı, T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, 1997, s. 7.

³ Feridun Emecen, **XVI. Asırda Manisa Kazası**, TTK, Ankara, 2013, s. 3.

⁴ Karal, s.7.

⁵ Ömer Lütfi Barkan, "Avârız", **İslam Ansiklopedisi**, Cilt: 2, MEB, Eskişehir, 2001, ss. 13-19.

⁶ Şenol Çelik, "1659-1660 (H. 1070-1071) Tarihli Avarız Defterlerine Göre XVII. Yüzyıl Ortalarında Turgutlu Kazası", **Türk Kültür Dergisi**, Sayı: 16, 2007, s.37.

⁷ Nejat Göynüç, "Hâne" Deyimi Hakkında", **İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi**, Sayı: 32, 1979, ss. 331-348.

⁸ Çelik, s. 37.

⁹ Çelik, s. 40.

¹⁰ Nuri Adıyeke, "Temettuat Sayımları ve Bu Sayımları Düzenleyen Nizamname Örnekleri", **OTAM**, Sayı: 11, 2000, ss. 769-823.

tahriri yapılan bölgenin vergi mükelleflerinin isim, unvân, meslek, zirâi üretim ve mal varlıkları ile devlete vermeleri gereken vergi miktarı hakkında bilgi vermektedir.¹¹ Temettuat defterlerinde hanedeki vergi mükellefi reisinden bahsedilmiş ve her bir hane beş (5) ile çarpılarak¹² nüfus verileri hesaplanmaya çalışılmıştır. Bu nedenle temettuat defterleri bir yerin asıl nüfusunu vermemekle birlikte, nüfus defterlerinin sunmuş olduğu bilgileri desteklemek ve sağlamasını yapmak açısından oldukça önemli kaynaklardır.

Nüfus verisi sunan diğer kaynak ise nüfus defterleridir. Temettuat kayıtlarının yapıldığı yıllardan önceki dönemlerin nüfusu hakkındaki bilgilerimize bu defterlerden ulaşabilmekteyiz.

II. Mahmut (1808-1839), 17 Haziran 1826 tarihinde Yeniçeri Ocağını lağv etmiş¹³ ve ocağın kaldırılması ile yeni bir ordu kurulması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Aynı yıl Hz. Peygamber'in ismine izafeten Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye isminde bir ordu kurulmuştur.¹⁴ Kurulan bu yeni ordunun asker ihtiyacını karşılayabilmek için devlet bünyesindeki askerlik yapmaya elverişli kişilerin sayısını tespit etmek amacı ile nüfus sayımı yapılmasına karar verilmiştir (1826-1829).¹⁵ Fakat bu tarihte devam etmekte olan Osmanlı-Rus Savaşı bu girişimin sonuçlanmasına engel olmuştur. 1829 yılında imzalanan Edirne Antlaşması ile

¹¹ Ahmed Akgündüz ve Said Öztürk, **Darende Temettuat Defterleri**, Cilt: I, İstanbul, 2002, ss. 31, 32.

¹² Ömer Lütfi Barkan tarafından ortaya koyulan bu hesaplama yöntemi genel kabul görmüştür. Bkz. Ömer Lütfi Barkan, "Tarihi Demografi Araştırmaları ve Osmanlı Tarihi", **Türkiyat Mecmuası**, Cilt: X, ss. 1-26; Göyünç, ss. 331-348.

¹³ Kemal Beydilli, "Vaka-i Hayriye", **İslam Ansiklopedisi**, Cilt: 42, TDV, İstanbul, 2012, s. 454; Musa Çadırcı, **Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapıları**, TTK, Ankara, 1991, ss. 59-60.

¹⁴ Abdülkadir Özcan, "Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye", **İslam Ansiklopedisi**, Cilt: 3, TDV, Ankara, 1991, s. 457.

¹⁵ "Vak'a-i Hayriyye'den sonra Devlet-i Aliyye'nin ekser usûl ü âdât ve nizâmat-ı kadimesi deðişib zevâbit-ı mülkiyenin esâsı olan tahrîr-i nüfus kazıyyesi mukaddemce merkez-i saltanatda icrâ olunmuş ise de gavâ'il-i harbiyyenin teâkubu mâni'-i ta'mîmi olmuş idi. Bu esnâda Rusya muhârebesinin muhâdeneye tahavvülü ve Yunan arâzisinin tefrik ü tahdîdi misillü gavâ'ilin karîn-ı zevâli nizâmât-ı mukteziyyenin vaz' ü icrâsına meydan vermeye başlamış olduğundan o sırada akdem-i mehamm-ı umûr olan tahrîr-i nüfus maslahatı için mecâlis-i mahsûsa teşkîliyle sûver-i icrâ'ıyyesine dâ'ir yapılan ta'lîmat ile defâtir mücibince hareket olunmak üzere Edirne'den ma'âdâ yalnız Rumeli, Anadolu eyâlât ü elviye ve kazâlarına her sınıf hademe ve dâ'iyândan me'mûrlar ta'yîn ve i'zâmî ile nüfûs-ı mevcûde-i zükûr mestûr-ı defâtir edilmiştir. O vakte kadar umûmen tahrîr-i nüfûs mesbûk ve me'nûs olmadığından ibtidâ-i emirde halka çirkin görünmemek için me'mûrîn-i şer'iyye tavsîf kılınmış idi. Yakın zamanlara kadar bu âdet bâkî idi. Hattâ İstanbul'da karantinanın meşâhir-i sudûr-ı 'ulemâdan Abdülhak Efendi ve Vak'anüvîs Es'ad Efendi gibi zâtlar me'mûr olmuşlar idi. Binâ'enaleyh tahrîr-i nüfûs için erbâb-ı nüfûz ve 'ulemâdan ba'zı me'mûrîn-i şer'iyye gönderilmiştir." Ahmed Lütfi Efendi, **Vak'anüvîs Ahmed Lütfi Efendi Tarihi**, 2-3, (Yeni Yazıya Aktaran: Yücel Demirel, Tamer Erdoğan), Tarih Vakfı-YKY, İstanbul, 1999, s. 640.

Osmanlı-Rus Savaşı sona ermiş ve akabinde Osmanlı Devleti nüfus sayımı için hazırlıklara başlamıştır.¹⁶

Rumeli ve Anadolu sancaklarında yapılan kapsamlı hazırlıklardan sonra 1831 yılında nüfus sayımına başlanmış ve bu sayım Osmanlı Devleti'nin ilk nüfus sayımını teşkil etmiştir.¹⁷ 1831 yılı nüfus sayımı için hazırlanan mucib sebepler lâyihasında¹⁸ hem askerlik yapabilecek kişilerin sayısının belirlenmesine, hem de mevcut kanun ve hükümlere aykırı hareket eden tebaanın devlete verdiği verginin yeniden tespitinin sağlanmasının amaçlandığına yer verilmiştir.¹⁹ Yapılan hazırlıkların başında nüfus sayımını takip etmek amacıyla bir meclisin kurulması gelmektedir. Sayımın ne şekilde yapılacağı meclis tarafından kararlaştırılmıştır. Sayım, vergi verenlerin ve askerliğe uygun olan kişilerin tespitini amaçladığından dolayı, Anadolu ve Rumeli'de bulunan Müslüman ve Hıristiyanların sadece erkek nüfusunu kapsamaktaydı.²⁰ Sayımı gerçekleştirecek olan görevlilere sayım esnasında dikkat edilecek hususlar hakkında yazılı bir talimat verilmediği için defterlerde (sayımı yapan kişi kaynaklı) ufak farklılıklar bulunmaktadır.²¹

Sayım bölgelerinde sayıma dâhil edilen kişiler, Müslüman olanlar ve Hıristiyan olanlar olarak ikiye ayrılmış, Müslüman olanların milletleri belirtilmezken, “Hıristiyan tebaa nüfus sayımında Reaya diye gösterilmiştir. Bulgarlar, Rumlar, Ermeniler Reaya itibar edilmiş, Hıristiyan Kıptilere Kıpti Reayası²² denilmiş, Yahudiler de ayrıca işaret edilmiştir”.²³ İlâveten, Hıristiyan nüfusun ödediği Âlâ, Evsat ve Ednâ vergilerine de değinilmiştir. Defterlerin hepsinde olmamakla birlikte, kayıt altına alınan nüfusun sabi, yaşlı, sakat, orta boylu, kır saçlı gibi fiziki özellikleri belirtilmiştir. Aşiretler, yörükler ve hanlarda kalan kişilerin sayım bilgilerine defterlerin sonunda yer verilmiştir.²⁴

1831 sayımında imparatorluk coğrafyasında; “aşağı yukarı iki milyon yüz bin İslâm nüfusuna karşı dört yüz bin Hıristiyan, beş bin Yahudi ve yedi bin Kıpti”²⁵

---

¹⁶Karal, s. 8.

¹⁷Karal, s. 10.

¹⁸Karal, s. 11.

¹⁹Karal, s. 11.

²⁰Karal, s. 12.

²¹Karal, s. 18.

²²Turgutlu Nüfus Defterlerinde “Kıpti Re'âyâsı” başlığı altında kayıtlanan kişilerin isimlerinden hareketle, bunların Müslüman oldukları anlaşılmaktadır. Bunlar değerlendirmeye tabi tutulurken Müslüman ahali olarak değerlendirilmiştir.

²³Karal, s. 19.

²⁴Karal, ss. 18-19.

²⁵Karal, ss. 21-22.

olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Gayr-i Müslim nüfusun tespiti ve çoğunluk olarak yaşadıkları yerlerin belirlenmiş olması, ilerleyen yıllarda gayr-i Müslüm nüfusun olduğundan fazla gösterilmesini engelleyici nitelikte olacaktır.²⁶

1831 yılındaki ilk sayımda müstakil bir Turgutlu defteri bulunmamaktadır. Bu sayımda Manisa Kazası'na bağlı nahiye statüsünde olan Turgutlu, Manisa Defteri içerisinde kayıt edilmiştir. 1831'deki sayımdan sonra 1835 yılında yazılmaya başlayan ve 1840'a kadar üzerinde işlem yapılan müstakil bir Turgutlu defteri bulunmaktadır. Müstakil olarak Turgutlu'nun kayıt altına alındığı üçüncü defter 1842 yılına aittir. Bu defterler ışığında XIX. asrın ilk yarısında Turgutlu'nun demografik yapısı hakkında önemli veriler elde etmekteyiz.

Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi'nde, Nüfus Defterleri Kataloğunda bulunan 1831, 1835, 1842 ve 1845 tarihli NFS.d 02802, 02892, 02893, 02894, 02895 ve 02896 numaralı defterler çalışmamızın ana kaynaklarını oluşturmaktadır. Ek olarak yine Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi'ndeki, ML. VRD. TMT.d kataloğunda bulunan 1844/45 tarihli ve 02760, 02761, 02763, 02764, 09399 numaralı²⁷ Turgutlu Temettuat Defterlerinden nüfusa dair tespit edilmiş olan sayısal veriler de çalışmamızda kullanılmıştır.

Turgutlu'nun coğrafi yapısı;

Turgutlu (Kasaba) Manisa ilinin güneydoğusundadır. 38°38"- 38°18" Kuzey enlemleri ile 27°52"- 27°36" doğu boylamları arasındadır.²⁸ Manisa il merkezinin güneydoğusunda yer alan Turgutlu'nun doğusunda Ahmetli, batısında Manisa il merkezi ve Kemalpaşa (İzmir), güneyinde Bayındır (İzmir), güneybatısında Ödemiş (İzmir) ve kuzeyinde Saruhanlı ilçesi bulunmaktadır. İlçe merkezinden İzmir-Ankara karayolu ve İzmir-Uşak-Afyon demiryolu geçmektedir. İlçe, Manisa'ya 30 km ve İzmir'e 45 km uzaklıkta bulunmaktadır.²⁹ Kavşak noktasında olması, tarih boyunca Turgutlu'yu bir cazibe merkezi haline getirmiş ve nüfusunun hızlı bir şekilde artmasına neden olmuştur.³⁰

---

²⁶Karal, s. 22.

²⁷Çağlar, İlker Mümin Çağlar, **Tanzimat'tan II. Meşrutiyet'e Turgutlu (1838-1908)**, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa, 2014, s. 2, dipnot: 2; s. 68, dipnot: 291

²⁸Ahmet Kaya, **Turgutlu İlçesinin Coğrafyası**, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar, 2013, s. 1.

²⁹Çağlar, s. 5.

³⁰Çağlar, ss. 12-13.

Turgutlu, Akdeniz iklimi etkisi altında olup yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağmurlu geçmektedir. Bölgenin almış olduğu yıllık yağış miktarının büyük çoğunluğu kış aylarına denk gelmektedir.³¹

Yüz ölçümü 563.293 dekar olan Turgutlu'nun 249.903 dekarlık kısmında tarım yapılmaktadır.³² Buna göre ilçe alanının yarısına yakınında tarım yapıldığı anlaşılmaktadır. Turgutlu'nun Kuzeyinde Gediz Nehri, güneyinde Irlamaz Çayı, batısında Nif Çayı ve doğusunda Karacalı Çayı bulunmaktadır. Ayrıca Ahmetli Deresi, Akçapınar Deresi gibi küçük çaylar da mevcuttur. Gediz Vadisi üzerinde kurulmuş olan ilçede uygun iklim koşulları ve sulama imkânları, tarımsal faaliyetlerin çeşitlenmesine ve veriminin artmasına neden olmuştur.³³

1600'lü yıllarda bölgeyi ziyaret eden meşhur seyyah Evliya Çelebi Turgutlu'nun Gediz Nehrine yakın, düz ve geniş olduğundan bahsetmiştir. Suyunun ve havasının gayet sıcak olduğunu ve bölge halkının zaman zaman yaylalara çıktığını belirtmiştir. Şehrin dört tarafının ağaçlarla (çınar, kavak, söğüt, salkım) çevrili olduğunu ifade etmiştir ve kuş cenneti benzetmesi yaparak Turgutlu'dan övgü ile bahsetmiştir.³⁴

Turgutlu'nun adı meselesi;

Turgutlu çevresinin çok eski (MÖ. 5 bin ve 4 binli yıllar)³⁵ dönemlerden itibaren yerleşim yeri olarak kullanıldığı bilinmektedir. Bölge, uzun bir süre Lidya (Lydia) ve Doğu Roma egemenliğinde kalmış ve XIII. asırdan itibaren de bölgeye Selçuklu akınları başlamıştır.³⁶ Bu asrın sonunda bölge Saruhan Bey'in hâkimiyetine girmiş ve hemen akabinde Türk boyları için yerleşim merkezi haline gelmiştir.³⁷

---

³¹ Çağlar, s. 7.

³² Ferhat Arslan ve diğerleri, "Kültürel Miras Kapsamında Kaybolmaya Yüz Tutmuş Geleneksel Meslekler: Turgutlu Örneği", **Studies of the Ottoman Domain**, Cilt: 7, Sayı: 13, Ağustos 2017, s.219.

³³ Arslan ve diğerleri, s. 219.

³⁴ Evliya Çelebi, **Evliya Çelebi Seyahatnamesi**, (Hazırlayan: Seyit Ali Kahraman), Cilt: 9, Kitap: 1, YKY, İstanbul, 2011, ss. 71-72; Mehmet Şeker, "Evliya Çelebi Seyahatnamesine Göre Turgutlu ve Sosyal Hayatı", **Turgutlu Sosyo Ekonomik Tarihi Sempozyumu**, Turgutlu Belediyesi Kültür Yayınları, 4-5 Eylül, 1997, ss. 60-70.

³⁵ Çağlar, s. 8.

³⁶ Emecen, ss. 114-116, 211-213; Enver Konukçu, "Yengi'den Turgutlu'ya", **Uluslararası Turgutlu Sempozyumu**, (17-19 Kasım 2016), **Uluslararası Turgutlu Sempozyumu Bildirileri**, Cilt: I, Turgutlu Belediyesi Kültür Yayınları, Turgutlu, 2018, ss. 9-10.

³⁷ Muzaffer Tepekaya, **Osmanlı Dönemi Turgutlu Kitabeleri**, Turgutlu Belediyesi Kültür Yayınları, Turgutlu, 2008, ss; 1-2; Çağlar, s.11.

XV. asrın başlarında bölgede “Yengi” (“Yeni”nin yazılışı) isimli bir yerleşim merkezi ortaya çıkmıştır.³⁸ Türkmenler bu ismi Türkistan’dan Anadolu’ya getirmişler ve Manisa çevresinde pek çok bölgeye verdikleri gibi şu an Turgutlu olarak nitelendirilen bölgeye de vermişlerdir. Bölge, zamanla “Turgudlu” veya “Turgudlu Kasabası” olarak anılmaya başlamıştır. Bölgeye yerleşen Türkmen aileler arasında Turud veya Turudlu olarak adlandırılan Türkmenlerin bu bölgeye isimlerini verdikleri düşünülmektedir.³⁹ Evliya Çelebi de bölgeden “Durkutlu” şeklinde bahsetmiştir.⁴⁰

Turgutlu isminin kökeni hakkında ileri sürülen bir görüşe göre İlkçağ ve Ortaçağ boyunca varlığı bilinen Troketta ismi zaman içerisinde Turgutlu haline dönüşmüştür.⁴¹ Fakat bu konuda yeteri kadar bilgi bulunmamaktadır. Enver Konukçu’ya göre Trokettalar Turgutlu’nun doğusundaki Bozdağ’a doğru olan bölgede bulunmaktaydı ve iki yerleşim birimi birbirinden farklıydı.⁴² Aynı zamanda Feridun Emecen de, Troketta ismi ile Turgutlu isminin bağdaştırılamayacağını, hatta Turud isminde bir boy beyinin bölgenin isimlendirilmesinde etkili olduğunu savunmaktadır.⁴³

Turgutlu’nun Osmanlı kayıtlarında ve halk arasında yaygın olarak kullanılan bir ismi daha vardır. Turgutlu’nun nâm-ı diğer ismi “Kasaba”dır. Osmanlı döneminde belirli bir sosyal ve hukuki özelliği olan “kasaba” kavramının bir bölgeyi nitelendirilebilmesi için bazı şartları sağlaması gerekmektedir. Birkaç mahalleden oluşuyor olması, haftada bir kere pazarının kuruluyor ve Cuma namazının kılınıyor olması gerekmektedir.⁴⁴ Bu şartlar kasaba olarak belirlenen bölgenin nüfus bakımından köyden daha kalabalık olduğunu göstermektedir. Anadolu’da farklı bölgeler için kullanılan kasaba kavramı Turgutlu için de kullanılmıştır. Turgutlu;

---

³⁸Konukçu, s. 10; Feridun Emecen, “Bir Osmanlı/Türk Kenti’nin Doğuşu Turgutlu Kasabası’nın Ortaya Çıkışı ile İlgili Meseleler”, **Uluslararası Turgutlu Sempozyumu**, (17-19 Kasım 2016), **Uluslararası Turgutlu Sempozyumu Bildirileri**, Cilt: I, Turgutlu Belediyesi Kültür Yayınları, Turgutlu, 2018,s. 3.

³⁹Cevdet Türkay, **Başbakanlık Osmanlı Arşiv Belgelerine Göre Osmanlı İmparatorluğu’nda Oymak, Aşiret ve Cemaatler**, İşaret Yayınları, İstanbul, 2001, s. 437; Çağlar, s. 7; Tepekaya, s. 2; Emecen, XVI Asırda...,ss. 214-215; Emin Kırkıl, “Turgutlu’dan Türk Dünyasına; Yer Adlarında Benzerlik”, **Uluslararası Turgutlu Sempozyumu**, (17-19 Kasım 2016), **Uluslararası Turgutlu Sempozyumu Bildirileri**, Cilt: I, Turgutlu Belediyesi Kültür Yayınları, Turgutlu, 2018, ss.165-171.

⁴⁰Evliya Çelebi, ss. 71-72.

⁴¹Bilge Umar, **Türkiye’deki Tarihsel Adlar**, İnkılap Kitapevi, İstanbul, 1993, s. 802.

⁴²Konukçu, s.10.

⁴³Emecen, “Bir Osmanlı/Türk..., s.2, dipnot 3; Turgutlu ismi hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Çağlar, ss. 6-8.

⁴⁴Tuncer Baykara, “Kasaba: Selçuklu Çağından Günümüze Bir İskân Yeri Kavramı”, **Turgutlu Sosyo-Ekonomik Tarihi Sempozyumu (Bildiriler)**, (4-5 Eylül 1995), Turgutlu, 1997, ss. 51-52.

XVII. asırdan itibaren “Turgutlu Kasabası” veya sadece “Kasaba” olarak adlandırılmaya başlanmıştır.⁴⁵

Saruhanoğulları ve Osmanlı Devleti dönemi;

1071 Malazgirt Zaferinden sonra Türk komutanlar Marmara kıyıları ile Ege Dağlarına kadar ilerlemişlerdi. Bu komutanlardan biri olan Saruhan Bey, 1313 yılında Manisa’daki (Magnesia) Bizans hâkimiyetine son vererek bölgeyi fethetmiştir.⁴⁶ Saruhan Bey beraberinde Türkmen ve Yörük aileleri de getirmiş ve bölgenin Türkleşmesinde önemli rol oynamıştır.⁴⁷ Turgutlu Kasabasının da bu dönemde kurulmuş olabileceğine yukarıda değinmiştik.

1390⁴⁸ veya 1391⁴⁹ yılına gelindiğinde, Yıldırım Bayezid Manisa’yı Osmanlı topraklarına katmıştır. Fakat Ankara Savaşı’nın Osmanlı aleyhine sonuçlanması ile Timur⁵⁰ Batı Anadolu’ya doğru ilerlemiş ve 1402’de Manisa’ya gelmiştir. Bölge, bu dönemde Timur askerlerinin karargâhı ve kışlak merkezi olmuştur.⁵¹ 1412 yılında Çelebi Mehmed Manisa’yı tekrar Osmanlı topraklarına dâhil etmiştir. Ancak bölgenin hâkimiyetinin tamamen Osmanlı’ya geçişi II. Murad döneminde gerçekleşmiştir.⁵²

Turgutlu isminin (bir köy birimi olarak) Osmanlı kaynaklarında geçtiği en eski belge II. Bayezid dönemine ait olan (XV. asrın sonuna doğru yazıldığı tahmin edilen) İcmal defteridir.⁵³ İlk detaylı bilgiler ise 1531⁵⁴ ve 1575⁵⁵ yıllarına ait Tahrir defterlerindeki kayıtlardan elde edilmektedir. 1531-1575 tarihli her iki defterde de Turgutlu köy statüsündedir.

Kasımlu, Kör ve Yaya köyleri ile birlikte Turgutlu padişah haslarına dâhil edilmiş ve köylerin mahsulleri birlikte hesaplanmıştır.⁵⁶ Yetiştirilen ürünlerin başında pamuk gelmekteydi ki XIX. asırda da Nüfus defterindeki kişilerin

⁴⁵ Emecen, XVI. Asırda..., s. 211.

⁴⁶ Emecen, XVI. Asırda..., s. 17.

⁴⁷ İbrahim Gökçen, **16. ve 17. Asır Sicillerine Göre Saruhan’da Yörük ve Türkmenler**, Marifet Basımevi, İstanbul, 1946, ss. 10-11.

⁴⁸ İbrahim Gökçen ve Çağatay Uluçay, **Manisa Tarihi**, Resimli Ay Matbaası, İstanbul, 1939, s. 36.

⁴⁹ Emecen, XVI. Asırda..., s.20.

⁵⁰ Moğol Hükümdarı, Timur ve Ankara Savaşı hakkında detaylı bilgi için Bkz. İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Büyük Osmanlı Tarihi**, Cilt: 1, TTK., ss. 301-347.

⁵¹ Emecen, XVI. Asırda..., s. 21.

⁵² Emecen, XVI. Asırda..., s. 22.

⁵³ Emecen, “Bir Osmanlı/Türk...”, s. 2.

⁵⁴ Emecen, XVI. Asırda..., s.211.

⁵⁵ Emecen, XVI. Asırda..., ss. 211-212.

⁵⁶ Emecen, XVI. Asırda..., s. 212.

unvânlarından ve Temettuat defterlerinden kişilerin yıllık üretimi ve devlete ödediği vergiden üretimin yaygın olarak yapılmaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Kuruluşundan itibaren artan Turgutlu nüfusunun ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için, 1610 yılında Manisa Kadısının hükmü ile pazar kurulması kararlaştırılmıştır.⁵⁷ Bu hüküm ve bölgenin valide sultan hassı olması (III. Mehmed devrinden itibaren)⁵⁸ sonucunda bölgeye olan talep daha da artmış ve artan nüfus sonucunda Turgutlu'nun idari taksimatında önemli değişiklik olmuştur. 1660 tarihli Mevkûfât Defterinde, Turgutlu Nahiye olarak geçmektedir.⁵⁹

1671 yılında Hac vazifesini yerine getirmek amacıyla İstanbul'dan yola çıkan Evliya Çelebi Bursa, Kütahya, Afyon ve İzmir'e uzanan bir güzergâh belirlemiş ve bu seyahatinde Turgutlu'ya da uğramıştır.⁶⁰ Evliya Çelebi, seyahatnamesinde 1670'li yıllarda Turgutlu için 1500 haneden oluşan "yeni bir şehir" ifadelerini kullanmıştır.⁶¹ Turgutlu'nun valide sultanlara mahsus hâss-ı hümayûn olduğundan ve böylece vergi muafiyeti bulunduğu bahsetmektedir. Aynı zamanda bölgenin oldukça güvenli, coğrafi ve iklim koşulları bakımından da yaşama elverişli olduğuna değinmiştir.⁶² Tüm bu faktörler Turgutlu nüfusunun zaman içerisinde artış göstermesinde önemli rol oynamaktadır.

Anadolu'da ilkçağlardan itibaren kullanılan ve "Kral Yolu" olarak anılan güzergâh, Anadolu'nun doğusu ile batısını birbirine bağlamaktaydı. Bu güzergâh üzerinde bulunan Turgutlu'yu birçok seyyah, diplomat ve misyoner seyahatleri esnasında ziyaret etmişlerdir.⁶³ XVII. asırda Kâtip Çelebi, Evliya Çelebi, Edmund Chishull, XVIII. asırda Charles M. de Peyssonnel, XIX. asırda Jakob Ludwig Salomon Bartholy (Prusyalı Diplomat), Charles Mac Farlane (İskoçyalı Yazar), Rev. John Bailey Adger (Misyoner) gibi pek çok ünlü yazar, misyoner, diplomat ve seyyah bölgeyi görmüştür.⁶⁴ Seyyahlar genel itibari ile Turgutlu ovalarının geniş ve verimli olduğunu, kavun ve üzüm gibi çeşitli tarımsal ürünlerin yetiştirildiğini ve

⁵⁷Emecen, XVI. Asırda..., s. 213, dipnot: 381.

⁵⁸Emecen, XVI. Asırda..., s. 213; Çelik, s. 46.

⁵⁹Emecen, XVI. Asırda..., s. 213.

⁶⁰Şeker, s. 62.

⁶¹Evliya Çelebi, s. 71.

⁶²Evliya Çelebi, ss. 71-72.

⁶³Ayrıntılı bilgi için bkz. Hasan Akyol, "Seyahatnamelerde Turgutlu", Uluslararası Turgutlu Sempozyumu, (17-19 Kasım 2016), **Uluslararası Turgutlu Sempozyumu Bildirileri**, Cilt: I, Turgutlu Belediyesi Yayınları, Turgutlu, 2018, s. 333.

⁶⁴Arzu Taşcan, "XIX Yüzyılın İlk Yarısında Amerikan Protestan Misyonerlerinin Kasaba İzlenimleri", Uluslararası Turgutlu Sempozyumu, (17-19 Kasım 2016), **Uluslararası Turgutlu Sempozyumu Bildirileri**, Cilt: I, Turgutlu Belediyesi Yayınları, Turgutlu, 2018, s. 419; Akyol, ss. 333-352.

oldukça lezzetli ürünler olduğundan söz etmiştir. Seyyahların notlarında dikkati çeken bir diğer ortak nokta ise Turgutlu’da antik bir yapının olmayışı ve yeni kurulmuş bir Türk kasabası olarak nitelendirmeleridir.

1659-1660 tarihli Manisa kır bölgelerini içeren avâriz defterinde Turgutlu Nahiyesi idarî olarak 1 kasaba, 8 mahalle ve 16 köyden oluşmaktaydı.⁶⁵ H. 1077 (M. 1667) de Manisa Kazasına bağlı olan nahiyelerin köy listesinden edinilen bilgilerden Turgutlu köyleri şu şekilde sıralanmaktadır; Yaylâlu, Ermenas, Sofular, Karamaniler, Çongara, Çobanse ma’a Işıkhacı, Klizman, Yılandıboz, Elhachaliller, Babaca, Kuşluk, İsmailce, Kösel, Seyfe, Akçahavlu, Kürkçütatari.⁶⁶

Turgutlu, 1531 ve 1575 yıllı tahrir defterlerine göre Yengi Nahiyesinin merkez köyüdür.⁶⁷ 1633 yılındaki şer’iyye siciline göre Köy statüsünü korumaya devam etmiştir.⁶⁸ 1660 yılına kadar geçen sürede Yengi Nahiyesinin yerini alan Turgutlu 1660 tarihli Mevkûfât Defteri’nde sekiz mahalle ve 16 köyden oluşan bir “Nahiye” olarak geçmeye başlamıştır.⁶⁹ Turgutlu’nun XVIII. asırdan itibaren de kaza olduğu düşünülmektedir.⁷⁰ 1730’dan sonra ise idare şekli “Voyvodalık”⁷¹ olarak geçmeye başlamıştır.⁷² XVIII. asırda Seyfi-zâde ailesi (Seyfi-zâde Halil, Seyfi-zâde Hacı İbrahim) birkaç nesil voyvodalık yapmıştır.⁷³

1811’de Aydın Sancağı eyalet merkezi yapılmış ve Saruhan, Menteşe ve İzmir sancakları buraya bağlanmıştır.⁷⁴ 1835’te Aydın Eyaleti, Saruhan Sancağı Manisa Kazasına bağlı Turgutlu Nahiyesi⁷⁵, 1842 yılında kaza statüsüne getirilmiş ve 1872 yılında belediye olmuştur.⁷⁶

---

⁶⁵Çelik, s. 45.

⁶⁶İbrahim Gökçen, **Saruhan Köyleri**, Berksoy Basımevi, İstanbul, 1950, ss. 31-48.

⁶⁷Emecen, XVI. Asırda..., s. 211.

⁶⁸Çağlar, s. 15.

⁶⁹Emecen, XVI. Asırda..., s. 213; Çağlar, s. 15.

⁷⁰Çağlar, s. 15.

⁷¹“Has” olarak adlandırılan bölgenin yönetimini sahibi adına yüklenen kimseye “voyvada” deniliyordu ve 18. asrın başından itibaren birçok kasaba, köy ve şehir voyvodalık sistemi ile yönetiliyordu. Bkz. Çadırcı, s. 29.

⁷²Çağlar, s. 16.

⁷³Tepekaya, s. 3; Cahit Telci, Turgutlu Voyvodası Seyfi-zâde Es-Seyyid Halil Ağa’nın 1791 Senesinde Müsadere Edilen Muhallefatı, **Tarih İncelemeleri Dergisi**, Cilt: XXI, Sayı: 1, Temmuz 2007, s. 173.

⁷⁴Muzaffer Tepekaya, “Osmanlı’da Bir Yerel Yönetim Örneği: Alaşehir Kazası (1878-1908), **Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Cilt: 4, Sayı: 2, Manisa, 2006, s. 81.

⁷⁵Nejdet Bilgi, “1842 Yılında Saruhan Sancağı’nın İdari Bölünüşü”, **Manisa Araştırmaları**, I, Manisa 2001, ss. 90-93.

⁷⁶Tepekaya, Osmanlı Dönemi..., ss. 3-10.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. 1. XIX. YÜZYILA KADAR TURGUTLU NÜFUSU

Osmanlı belgelerinde Turgutlu'nun nüfus bilgilerine ulaşabildiğimiz en eski kayıtlara 1531 yılına ait tahrîr defterinde rastlanmıştır. Bu defterdeki verilere göre Turgutlu 117 hane, 57 mücerred, 1 âmâ, ehl-i berât ve 100 hane, 14 mücerred⁷⁷ yörük nüfusundan oluşmaktadır.⁷⁸ Mezkûr defterin kayıtlarına göre Turgutlu bir köydür ve Yengi Nahiyesinin merkezidir. XVII. asırda Yengi Nahiyesi, Turgutlu olarak anılmaya başlamıştır.⁷⁹ Bu sebepten dolayı da Yengi'nin nüfus verileri Turgutlu'nun geçmiş dönemlerdeki nüfus verisi olarak kabul edilmiş ve bu şekilde değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

Tablo 1: 1531-1535 Yıllarında İskân Çeşitine Göre Yengi Nahiyesine Bağlı Köylerin Sayısı⁸⁰

	Reâya ile meskûn köy adedi		Konar-göçerler ile meskûn köy adedi			Piyade çiftliklerinin bulunduğu köy adedi		Tamamen boş köy adedi	
	1531	1575	1531	1575	1531	1575	1531	1575	
Yengi	27	23	22	20	-	3	4	9	

1531'den 1575 yılına kadar olan dönemde (44 yıl) Turgutlu'nun nüfusunda önemli bir artış görülmüştür. 1531'de 117 olan hane sayısı mezkûr tahrirde 273'e, 1531'de 57 olan mücerred sayısı 186'ya yükselmiştir. Ek olarak 75h. 28m. Mukâtaa, 1h. 2m. yörüğü de kayıt altına alınmıştır. 1575 tarihli tahrir defterinde Turgutlu'nun beş mahallesinin olduğu tespit edilmiştir. Bu mahalleler ve nüfusları ile ilgili bilgiler şunlardır: Câmî Mahallesi 128 hâne 71 mücerred; Orta Mahalle 63 hâne 26 mücerred, 1pîr, 1 muhassıl, 1 imâm; Sinan Mahallesi 24 hâne 28 mücerred, 1 muhassıl; Veled-i Menteşbaba Mahallesi 25 hâne 17 mücerred, 1 muhassıl; Yeni Mescid Mahallesi 39 hâne 25 mücerred.⁸¹ Şenol Çelik 1575 yılında Turgutlu nüfusunun tahminen 1558 kişi olduğunu düşünmektedir.⁸²

⁷⁷Bekâr Nüfus hakkında bkz. Süleyman Uludağ, "Mücerred", **İslam Ansiklopedisi**, TDV, İstanbul, 2006, ss.447-448.

⁷⁸Emecen, XVI. Asırda..., s.211.

⁷⁹Emecen, XVI. Asırda..., s.211.

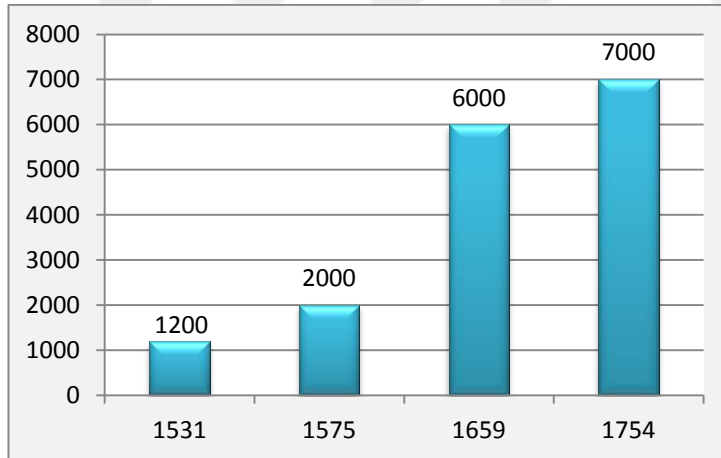
⁸⁰Emecen, XVI. Asırda..., s. 212.

⁸¹Emecen, XVI. Asırda..., ss. 211-212.

⁸²Çelik, s. 34.

1659-1660 tarihli Manisa kır bölgelerini içeren avâriz defterleri Turgutlu Nahiyesi hakkında bilgiler sunmaktadır. Turgutlu Kazası, idarî olarak 8 mahalle, 1 kasaba ve 16 köyden oluşmaktadır.⁸³ Mahalleler; Câmi-i Atik, Câmi-i Cedîd, Çömlekçi, Menteşbaba, Orta, Sinacık, Yenice ve Zeytuncük olarak sıralanmış ve mahallelerdeki toplam hane sayısı 1175 olarak verilmiştir.⁸⁴ Turgutlu nüfusunu hesaplayabilmek için hane sayısı 5 ile çarpılmakta ve 5875 sayısına ulaşılmaktadır.⁸⁵ 156 avârizhânenin eklenmesi ile nüfus yaklaşık 6000'e ulaşmaktadır.⁸⁶ 1659'da avârizhane sayısı 156 iken 1754 yılına gelindiğinde bu sayı 186'ya yükselmiştir. XVIII. asrın nüfusunun hesaplamasında kullanılabilecek başka kaynak olmadığı için avârizhânedan yola çıkarak bu dönemde Turgutlu'nun nüfusunun 7000 civarında olabileceği hesaplanmıştır.⁸⁷

Turgutlu'nun tespit edilebilen ilk nüfus miktarının 1531⁸⁸ yılındaki tahrir kayıtlarından çıkarılan sonuca göre 1200 civarında olduğu, yine 1575⁸⁹ deki tahrir kayıtlarından 2000 kişi olduğu, 1659'daki⁹⁰ avâriz kayıtlarından Turgutlu nüfusunun 6000 civarı olduğu, 1754'te⁹¹ 7000 civarında olduğu tahmin edilmektedir. Aşağıdaki grafikten Turgutlu nüfusunun yıllar içerisindeki gelişimi takip edilebilir.

Grafik 1: XIX. Yüzyıla Kadar Turgutlu Nüfusu

⁸³Çelik, s. 45.

⁸⁴Çelik, s. 47.

⁸⁵Çelik, s.55; Göyünç, ss. 331-348.

⁸⁶Çağlar, s. 13.

⁸⁷Çağlar, s. 13.

⁸⁸Emecen, XIV. Asırda..., s. 211; Çağlar, s. 12.

⁸⁹Emecen, XIV. Asırda..., ss. 211-212; Çağlar, s. 12.

⁹⁰Çelik, s. 47; Çağlar, ss. 12-13.

⁹¹Çağlar, s. 13.

1531 yılından 1754 yılına kadar geçen süreçte Turgutlu nüfusunda hızlı bir artış görülmüştür. Bu nüfus artışında, ilk dönemlerde Türkmenlerin etkili olduğu ve Turgutlu'nun coğrafi-iklim özelliklerinin yaşama elverişliliğinin sebep olduğu anlaşılmaktadır. İlerleyen yıllarda da bölgenin valide sultan hassı olması ve liman şehri İzmir'in ticari anlamda öneminin her geçen gün artması, buraya yakın bölgelerin de önemini arttırmış ve Turgutlu göç alamaya devam etmiştir.

1783-1913 yılları arasında altı milyona yakın kişinin Osmanlı Devleti'ne göç ettiği ya da göç ettirilmeye zorlandığı bilinmektedir.⁹² Mesela, XVIII. asrın sonlarında Mora İsyanına bağlı olarak gayr-i Müslim nüfusun bölgeye göçleri olmuştur. İsyân sonrasında oluşan bu göçü önlemek amacıyla Osmanlı Devleti bazı tedbirler olsa da göçlerin önüne geçememiştir.⁹³ 1770 yılında Mora Yarımadası'nda çıkan isyanın sonucunda Ege Bölgesi'ne pek çok Moralı yerleşmiştir.⁹⁴

Turgutlu Mora'dan göç eden kişilerin yaşamak için tercih ettiği bölgeler arasında bulunmaktaydı. Defter kayıtlarında genellikle bölgeye yeni gelen kişilerin isminin önüne nereden geldiler ise oranın ismi eklenmiştir.⁹⁵ İncelemiş olduğumuz nüfus defterlerinde de bu türden kayıtlara çokça rastlanmıştır. Kişilerin isminin önüne eklenmiş olan lakaplarda geçen "Moralı ..." şeklindeki kayıtlardan söz konusu kişilerin daha önceki yıllarda Mora'dan geldikleri, bu yüzden Moralı diye adlandırıldıkları, zaman içerisinde de bunun bir aile lakabı haline dönüştüğü anlaşılmaktadır.

1. 2. TURGUTLU NÜFUS DEFTERLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

1575 yılında beş mahalleden⁹⁶ oluşan Turgutlu'nun mahalle sayısının 1659'daki Avârızhâne kayıtlarına göre sekize yükseldiği anlaşılmaktadır.⁹⁷ 1831'deki sayımda Turgutlu mahalle sayısının altıya düştüğü belirlenmiştir.⁹⁸ 1575

⁹²Onur Aydoğdu ve Aziz Tuncer, "Tanzimat Sürecinin Dönüştürücü Etkisi ve Mahalle Muhtarlıklarının Kurulması, *Journal of Political Administrative and Local Studies*, Cilt: 1, Sayı: 1, 2018, s. 92.

⁹³Yuzo Nagata, *Tarihte Ayanlar, Karaosmanoğulları Üzerine Bir İnceleme*, TTK, Ankara, 1997, s. 22; Çağlar, ss.13-14.

⁹⁴Tepekaya, s. 15; Bölgede Rum nüfusunun artışı hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Georgios Nakracas, *Anadolu ve Rum Göçmenlerin Kökeni*, Belge Yay., İstanbul, Şubat 2003, s. 65 vd.

⁹⁵Çelik, s. 51.

⁹⁶Cami Mahallesi, Orta Mahalle, Sinan Mahallesi, Veled-i Mentеш Mahallesi, Yeni Mescid Mahallesi Bkz; Emecen, XVI. Asırda..., ss. 211-212.

⁹⁷ Yeni oluşan mahalleler: Zeytuncuk, Çömlekçi, Yenice Bkz. Çelik, ss. 50-51.

⁹⁸ BOA, NFS.d, 02802(H. 1246/M. 1831).

ve 1659 yılında ait belgelerde Câmi-i Atik ve Sinancık isimli mahalleler olmasına karşın çalışmamızda kullandığımız nüfus defterlerindeki kayıtlarda bu mahalle isimlerine rastlanmamaktadır.

Çalışmamızın kapsadığı döneme ait altı adet nüfus defteri bulunmaktadır. Bu defterlerden ilki 02802 katalog numaralı 1831 yılına ait defterdir. Defter, Manisa Nüfus defteridir ve bu defterde Turgutlu nüfusu da kaydedilmiştir. İkinci ve en kapsamlı defter ise 1835 yılında kaydedilmeye başlayan ve 1840'a kadar üzerinde işlem yapılan 02892 katalog numaralı Turgutlu nüfus defteridir. Turgutlu'nun mahalle ve hanlarında ikamet eden Müslim ve gayr-i Müslim nüfusu hakkında detaylı bilgiler sunmaktadır. 1842 tarihli 02893 numaralı nüfus defteri üçüncü defterimizdir ve Turgutlu'nun mahallelerinde ikamet eden Müslim ve Kıpti nüfus kayıtlıdır. 02894 ve 02895 numaralı defterler ise sadece Turgutlu'da bulunan hanların kayıt altına alındığı defterlerdir. Son olarak 02896 numaralı defterde İran tebaası kayıtlıdır. Defterlerimiz kronolojik sıra ile sonraki bölümlerde ayrıntılı olarak değerlendirilecektir.

Bu bölümde defterlerde kaydedilen nüfusun durumuna bakılma amaçlı genel bir çalışma yapılmıştır. Defterlerde her mahalle için tutulan kayıtlar ayrı ayrı değerlendirilmiş, nüfusa dair veriler ilk yazıldığı haliyle belirlenmeye çalışılmıştır. Defterlerdeki nüfus verileri yaşlarına göre ve yaşı veya ismi silik, okunmayan, yıpranmış olanları “silik” veya “yaşı yazılmayan” olarak kategorilere ayrılmış ve eğer varsa tetimmeleri de dâhil bütün mahalleler için aynı uygulama yapılmıştır.

1. 2. 1. 1246/1831 Tarihli Nüfus Defteri

1826 yılında Yeniçeri Ocağının kaldırılması ile birlikte yeni bir ordu kurma ihtiyacı ortaya çıkmış, bu ihtiyacı karşılayabilmek için Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye olarak adlandırılan ordunun kurulması kararı alınmıştır. Buna bağlı olarak ülkenin asker potansiyelini belirleyebilme hedefine yönelik ülke genelinde nüfus sayımı yapılmıştır. Sayım, askeri amaçlı olduğundan dolayı özellikle askerlik çağındaki kişilerin tespitine çalışılmış, askere uygun olan kişilere “م” işareti koyulmuştur.⁹⁹ Sayıma kadınlar dâhil edilmemiştir.

⁹⁹“Nüfus tahririnin sebebi, en umûmî ifâdesi ile Osmanlı Devleti'nin idâresi altında yaşayan ahâlinin, kemiyet ve miktarının bilinmesi maksadına mââtûfdur. Bu umûmîlik içerisinde de, her devlet için her

1831 yılında ülke genelinde yapılan sayımlarda Saruhan Sancağı'na bağlı Manisa Kazasının da sayımı yapılmıştır. 02802 numaralı Manisa Nüfus Defteri Manisa Kazasının merkez mahalleleri ile nahiyelerinden oluşmaktadır. Toplamda 84 sayfadan oluşan defterin ebatı 17.5x48'dir. Yazı türü rikâdır. Defter ciltli ve ebrûludur. Bu defter Başkanlık Osmanlı Arşivinde NFS.d. 02802 numarasıyla kayıtlı olup 20.04.2011 tarihinde erişime açılmıştır. Defterde akrabalık ilişkilerine (kardeşi-oğlu vs.) yer verilmiştir. Defterin ilk sayfası boş olup, ikinci sayfasında “an-Kazâ-i Mağnisa der-şehir-i Mağnisa” yazmaktadır. Daha sonra da mahalle mahalle Manisa kayıt altına alınmıştır. Defterde Manisa'nın 49 adet merkez mahallesi ve iki adet nahiyesi kayıtlıdır.¹⁰⁰ İki nahiyeden birisi olan Turgutlu altı mahalleden oluşmaktadır ve defterin 53. sayfasından itibaren Turgutlu Nahiyesi yazılmaya başlanmıştır. Sırasıyla Zeytuncuk¹⁰¹, Orta¹⁰², Câmi-i Cedîd¹⁰³, Çömlekçi¹⁰⁴, Yenice¹⁰⁵, Menteşbaba¹⁰⁶ mahalleleri ve son olarak Voyvoda Konağı¹⁰⁷ kaydedilmiştir.

Defterin, sayfasına göre değişmekle birlikte genellikle her sayfada 24 satır vardır ve her satırda da çoğunlukla yedi kişi yazılmıştır. Buna göre her sayfada ortalama 160 kişi kayıtlıdır. Sayfaların üst kısımlarına numaralandırma yapılmıştır. Çalışmamızda kullandığımız diğer nüfus defterlerinden farklı olan bu defterde, hane veya numaralandırma yapılmadan kişiler doğrudan meslek veya lakapları ile kaydedilmiş, kişilerin fiziksel özelliklerine değinilmemiştir. Diğer nüfus defterlerinde genellikle kişilerin yaşları yazılıyken bu defterde sadece 0-35 yaş arasındaki kişilerden bazılarının yaşları yazılmış ve bu kişilere م ve ص simgeleri

---

devirde geçerli olan, askerlik ve vergi mükellefiyeti gibi, iki mühim sebep bulunmaktadır. Fakat nüfus tahriri ile ilgili arşiv vesikalarında, askerlik maddesi ya saklı tutulmakta, ya da imâli olarak ifâde edilmektedir. Bizzat Sultan II. Mahmud, bu husûsun tahrir memûrlarına hafıyyen anlatmasını isterken, tahrir olunan Müslim nüfusun 14-40 yaş arasında matlûba muvâfik olanlarına mim konulması ile tahrir memûrlarına merâm-ı aslînin saklı tutulmasına dâir yapılan tenbihât, aynı maksada mâtûfdur. Fakat bu ıslahatın askerlik ile alâkası, en sarîh olarak, Karaman Eyaleti'ni tahrire memûr Nazif Bey'in “...tahrîr-i memâlik kazıyye-i hayr-ı marziyyesinin netîce-i cemîlesi olan tertîb-i asâkir-i nusret-müessir husûsu...” şeklinde başlayan mektubunda, ifâdesini bulmaktadır.” Mahir Aydın, “Sultan II. Mahmud Döneminde Yapılan Nüfus Tahrirleri”, Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri 28-30 Haziran 1989, Bildiriler, İÜEF Tarih Araştırma Merkezi, Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul, 1990, s. 83.

¹⁰⁰BOA NFS.d, 02802; Ayrıca bkz.; Ahmet Gündüz, “H. 1246 (M. 1831) Tarihli 2802 Numaralı Manisa Nüfus Defterinin Tanıtımı ve Değerlendirilmesi”, **Tarih Okulu Dergisi**, Yıl: 10, Sayı: XXIX, Mart 2017, ss. 107-109.

¹⁰¹BOA, NFS.d, 02802, ss. 53-59.

¹⁰²BOA, NFS.d, 02802, ss. 59-62.

¹⁰³BOA, NFS.d, 02802, ss. 62-64.

¹⁰⁴BOA, NFS.d, 02802, ss. 64 -67.

¹⁰⁵BOA, NFS.d, 02802, ss. 67-71.

¹⁰⁶BOA, NFS.d, 02802, ss. 71-74.

¹⁰⁷BOA, NFS.d, 02802, s. 74.

eklenmiştir. 30 yaş üstü sadece üç kişinin yaşı yazılmıştır. Bunun dışında kalan kişilerin yaşları belirtilmemiştir. Sayımın askeri amaçlı yapıldığı göz önüne alındığında mevcut asker sayısı ve geleceğe yönelik asker potansiyelinin tespitine çalışıldığı görülmektedir.

Defterdeki kişilerin kayıtları siyah mürekkeple yazılırken, bu kaydedilen kişilerin üzerlerine yapılan bazı açıklamalar ile م ve ص simgeleri kırmızı mürekkep ile yazılmıştır. Reft¹⁰⁸ olan kişilerin hemen altına reft oldukları notu düşülmüş ve yine fevt olan kişilerin fevt olduğu belirtilmiş ve üzerleri çizilmiştir. Bu kayıtların hepsi kırmızı mürekkeple yazılmıştır.

Nüfusun hesaplanması esnasında ilk olarak deftere yazılı tüm kişilerin sayımı yapılmış, reft ya da fevt olan kişiler sayımdan düşülmüştür. Böylece mahallelerin nüfusu tespit edilmeye çalışılmıştır. 1246/1831 yılında yapılan sayımın ardından aynı kayıtların üzerinde gördüğümüz son tarihin 1247/1832 olduğundan hareketle 1831'den 1832'ye kadar mahallede meydana gelen sayısal değişiklik hakkında fikir sahibi olma imkânımız bulunmaktadır. İkinci olarak isimlerinin üzerine veya altına م ve ص harfleri yazılan kişilerin yaşlarına göre tasnifi yapılmıştır. م ve ص işareti koyulan kişilerin askerlik için mimlendikleri, 0-10 yaş arasındaki kişilerin yazımı ile de muhtemelen geleceğe dönük tespitin yapılmaya çalışıldığı görülmüştür. 0-10 yaş grubundaki kişilere herhangi bir işaret yazılmadan sadece yaşları yazılmış, 11-35 yaş grubundaki kişilerin hem yaşları, hem de altlarına م harfi yazılmıştır. 21-35 yaş grubundaki م işareti koyulmuş olan bazı kişilere ilave olarak ص harfinin de koyulmuş olması oldukça dikkat çekicidir.

ص rumuzu “savâbe; doğru şekli”¹⁰⁹, “savâb; doğruluk, doğru”¹¹⁰

anlamlarına gelmektedir. Bu sayım askeri amaçlı yapıldığından, م harfi koyulan 21-35 yaş arasındaki bazı kişilere ص harfinin de koyulduğu düşünüldüğünde, bu

¹⁰⁸ “Gitme, gidiş”; Şemsettin Sami, Kâmûs-ı Türkî, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1978, s. 667.

¹⁰⁹ Ahmet Turan Arslan, “Eski Yazma Kitap ve Belgelerde Kullanılan Kısaltma ve Rumuzlar”, XIV. Türk Tarih Kongresi, (09-13 Eylül 2002), XIV. Türk Tarih Kongresi, KONSEYE SUNULAN BİLDİRİLER, Cilt: 2, TTK, Ankara, 2005, ss. 1539.

¹¹⁰ Ferit Develioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Aydın Kitabevi Yayınları, 11. Baskı, Ankara, 1993, s. 921.

kişilerin askerlik hizmetine uygun birtakım kişisel ve meslekî vasıflara sahip olduklarının doğrulandığı yönünde bir çıkarıma gidilmiştir. Nüfus defterlerinde kullanılan ص rumuzunun neye karşılık geldiğine dair ileri sürülen görüşlerden biri de “müstahfız” kelimesini temsilen kullanılmış olabileceğidir.¹¹¹ Ancak ileri sürülen bu görüşe “müstahfız” kelimesini oluşturan harfler içerisinde ص harfinin olmayışından ve bu sınıfın kuruluş senesinin 1869 olmasından dolayı katılmamaktayız.

Defter kayıtlarını tutan kâtip Turgutlu Nahiyelerini yazmaya başlamadan önce “Nahiye-i Mezkûre Nefs-i Turgutlu ve Irlamaz Nâm Karyelerden ‘İbâret Olmağla Şerh Verildi” açıklamasıyla sayımın nereyle ilgili olduğunu beyan etmiştir. Defterde yazıldığı sırayla aşağıda Turgutlu’nun mahallelerinin nüfus verileri değerlendirilecektir.

1. 2. 1. 1. Zeytuncuk Mahallesi

1575 yılında kaydedilen tahrîr defterinden Turgutlu’nun beş mahallesinin olduğu, fakat bunlar içerisinde Zeytuncuk Mahallesi bulunmadığı görülmüştür. 1659-1660 yılı avâriz kayıtlarında ise Zeytuncuk, Turgutlu’nun sekiz mahallesinden birini teşkil etmektedir.

Zeytuncuk isminin kaynağı olarak zeytin üretimi ile ilgili olabileceği düşünülebilir. Bununla birlikte XVI. asrın zirâi üretimine bakıldığında zeytinin olmadığı¹¹², fakat bölgeye gelen kişilerin az da olsa bu mahallede zeytin üretimi yaptıkları, bu yüzden de adının “Zeytincük” olabileceği ileri sürülmüştür.¹¹³

---

¹¹¹ “... Askerliğe elverişli olan 15 ile 30 yaş arasındaki bireylerin adlarının üzerine kırmızı kalemle muvazzaf anlamında mim harfi konulurken bunlar, 15 ile 25 yaş arasında yoğunlaştıkları gibi bir anlamda askerliğe elverişli nüfus tespit edilmiştir. Ayrıca müstahfız anlamında sad harfi konulup yedek asker olarak düşünülen kişilerin yaşları 25 ile 35 arasında değişirken 25 ile 30 arasında yoğunlaşmakla birlikte bunların muhtemel bir savaş durumunda ordunun geri hizmetinde görev alacak meslek erbabı oldukları, bıçakçı, boyacı, cüllah, çamaşırıcı, çömlekçi demirci, dikici, doğramacı, kasab, mutaf ve saraç gibi kayıtlardan anlaşılırken köylerde yaşayıp adlarının üzerine sad harfi konulanlar için herhangi bir meslek belirtilmemiştir...” Mehmet Ak, “Teke Sancağında 1831 Sayımına Göre Nüfus ve Yerleşme”, *History Studies International Journal of History*, Volume: 6, Issue: 3, April 2014, s. 18.

¹¹² Emecen, XVI. Asırda..., ss. 212-213.

¹¹³ Çelik, s. 55.

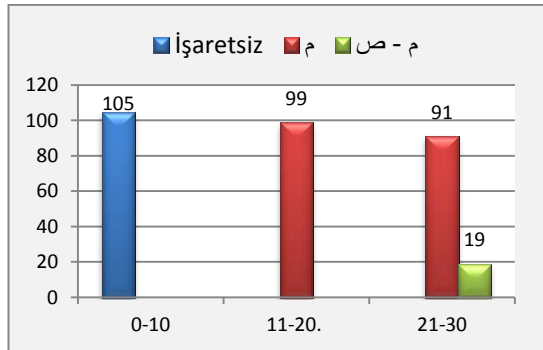
Günümüzde Zeytuncuk Mahallesi Altay Mahallesi civarında olabileceği düşünülmektedir.¹¹⁴

“Nâhiye-i Kasaba-i Turgutlu der-Mahalle-i Zeytuncuk” başlığı ile Zeytuncuk mahallesi kaydı yapılmaya başlanmıştır. Mahallede toplamda 1059 kişi kayıt altına alınmıştır.

Tablo 2: Zeytuncuk Mahallesi Nüfusu

Yaş Aralığı	0-10	11-20 (م)	21-30 (م)	21-30 (م ve ص)	Yaşı Yazılmayan
Nüfus	105	99	91	19	745
Toplam	1059 ¹¹⁵				

Toplamda 1059 kişinin kayıtlı olduğu mahallede 314 kişinin yaşı yazılmıştır. Bu kişilerin yaş dağılımlarına bakıldığında 21-30 yaş aralığının 110 kişi ile en fazla olduğu ve hemen ardından 105 kişi ile 0-10 yaş aralığının takip ettiği anlaşılmaktadır. 745 kişinin ise yaşları belirtilmemiştir. Askerliğe elverişli kişi sayısını tespit amaçlı olduğu için, sayımda, 11-30 yaş arasındaki kişilerin yaşlarının yazıldığı ve 0-10 yaş arasındaki kişilerin yaşlarının ise ileriye dönük askeri potansiyel olmalarından dolayı yazıldığı düşünülmektedir.

Grafik 2: Zeytuncuk Mahallesi Asker Potansiyeli

11-20, 21-30 yaş aralığındaki bazı kişilere م ya da م-ص koyulup yaşları belirtilmiştir. 0-10 yaş arasındaki kişilerin ise sadece yaşları yazılmış fakat herhangi bir işaret konulmamıştır. 0-10 yaş aralığındaki kişilerin tespitinin ileriye dönük asker potansiyelini belirlemek amaçlı olduğu düşünülebilir. Fakat defterde dikkati çeken

¹¹⁴ Çelik, s. 47.

¹¹⁵ Ahmed Gündüz 1313 kişi saymıştır. Fakat bunun bir sayım hatası olabileceği düşünülmektedir. Bkz. Gündüz, s. 137.

bir husus vardır. Sabi yazılmış bazı kişilerin hemen altına yaşları yazılmış iken sabi olarak kaydedilip, fakat yaşı yazılmayan kişiler de bulunmaktadır. Sonraki yıllarda kaydedilmiş nüfusun yaş dağılımı da bunu destekler niteliktedir. Zeytuncuk Mahallesinde toplamda 345¹¹⁶ sabi var iken 105 sabinin yaşı yazılmış fakat 240 sabinin yaşı yazılmamıştır. Muhtemeldir ki deftere kayıt edilen 11-20 ve 21-30 yaş aralığındaki kişilerin de bazılarının yaşı verilmişken bazılarının verilmemiştir.

1. 2. 1. 2. Yenice Mahallesi

Yenice Mahallesi 1575 tahrir kayıtlarında yok iken¹¹⁷ 1659-1660 avâriz kayıtlarında Turgutlu'nun sekiz mahallesinden birisi olarak kayıtlıdır.¹¹⁸Turgutlu, bu yaklaşık yüz yıllık dönemde kayda değer bir nüfus artışı yaşamıştır. Bu dönemde üç yeni mahallenin kurulduğu ve ek olarak eski mahallelerin de nüfusunun arttığı görülmüştür.¹¹⁹ Yeni kurulan üç mahalleden birisi isminden de anlaşılacağı üzere Yenice'dir. Şehrin dışında kurulduğu düşünülmektedir. 1659-1660 avâriz defterlerine göre mahalle 180 hânedan meydana gelmektedir.¹²⁰

Tablo 3: Yenice Mahallesi Nüfusu

Yaş Aralığı	0-10	11-20 (م)	21-30 (م)	21-30 (م ve ص)	Yaşı Yazılmayan
Nüfus	36	65	62	14	369
Toplam	546				

1831 nüfus kayıtlarına göre mahallenin toplam nüfusu 546¹²¹ kişiden oluşmaktadır. Deftere yazılan yaşların dağılımına baktığımızda 21-30 yaş aralığındaki kişi sayısının 76 olduğu görülmektedir. En az kişi 0-10 yaş arasında kayıtlıdır. Fakat bu mahallede de tüm sabilerin yaşı verilmediği sadece 36'sının yazılmış olduğu anlaşılmıştır. 160¹²² sabiden 36 tanesinin yaşı yazılmış ve bu yüzden de yaş dağılımını sağlıklı bir şekilde ortaya koymak çok mümkün olmamıştır.

¹¹⁶Gündüz, s. 137.

¹¹⁷Emecen, XVI. Asırda...,ss.211-212.

¹¹⁸Çelik, ss. 47-48, 51.

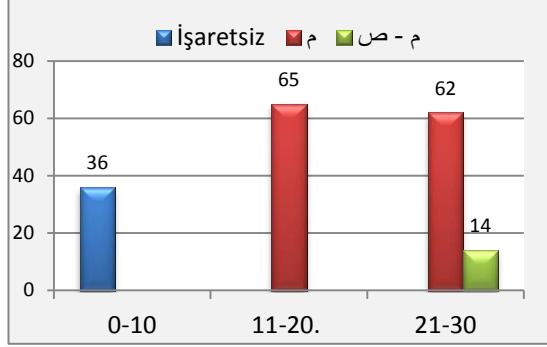
¹¹⁹Çelik, s. 51.

¹²⁰Çelik, s. 51.

¹²¹Gündüz, s. 140.

¹²²Gündüz, s. 140.

Toplamda 546 kişiden sadece 177 kişinin yaşı belirtilmiştir. 369 kişinin ise yaşına dair bilgi verilmemiştir. 369 kişi içerisinde 11-20 ya da 21-30 yaş grubu içerisinde dâhil edilebilecek olanların diğerlerinden fazla olduğu düşünülmektedir.

Grafik 3: Yenice Mahallesi Asker Potansiyeli

0-10 yaş arasındaki sabilerden bazılarının yaşının yazılmış olması, sayımın askeri amaçlar için yapıldığı göz önüne alındığında kuvvetle muhtemeldir ki ileriye dönük asker potansiyelini de belirlemek amaçlanmıştır. Dikkati çeken bir diğer husus ise toplamda 127 kişiye sadece م işareti koyuluyorken 14 kişiye ise hem م hem ص koyulmuştur.

1. 2. 1. 3. Çömlekçi Mahallesi

Çömlekçi Mahallesinin 1575'deki tahrirlerde olmadığı, 1659 yılında tutulmuş avâriz kayıtlarında ilk defa karşımıza çıktığı ve buna bağlı olarak sonradan kurulmuş olabileceği düşünülmektedir. Çömlekçilik mesleğinin yoğun olarak yapılmasından dolayı mahalleye Çömlekçi isminin verilmiş olabileceği ihtimali bulunmaktadır.¹²³

Tablo 4: Çömlekçi Mahallesi Nüfusu

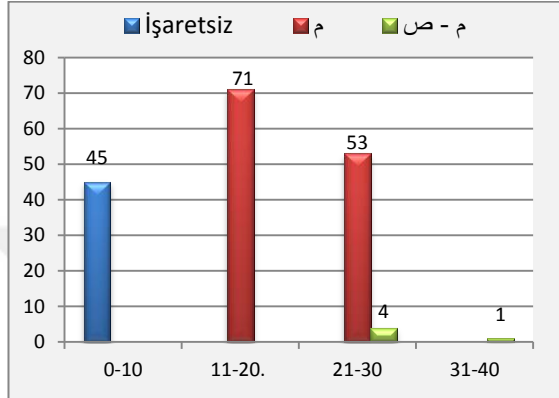
Yaş Aralığı	0-10	11-20 (م)	21-30 (م)	21-30 (م ve ص)	31-40 (م ve ص)	Yaşı Yazılmayan
Nüfus	45	71	53	4	1	412
Toplam	586 ¹²⁴					

Toplamda 586 kişiden oluşan mahallede 174 kişinin yaşı yazılmış 412 kişinin ise yaşı yazılmamıştır. 21-30 yaş arasında 57 kişi, 11-20 yaş arasında 71 kişi tespit

¹²³Çelik, s. 54.

¹²⁴Gündüz, s. 139.

edilmiştir. Defterde üç kişinin tevellüdü yazılmıştır. 157¹²⁵ kişinin sabi olarak yazılmasına rağmen bunlardan sadece 45'inin yaşı belirtilmiştir. Bunun sebebi olarak ise, yukarıda da değindiğimiz gibi, geleceğe yönelik asker potansiyelinin belirlenmesi ihtimali olabilir. Yaşı yazılmayan 412 kişinin içerisinde çoğunluğu 0-10 yaşlarında olmak üzere 11-20 ve 21-30 yaş grubundan kişilerin de olabileceği düşünülmektedir.

Grafik 4: Çömlekçi Mahallesi Asker Potansiyeli

Sayım, askerlik için elverişli kişilerin tespitini amaçlamasından dolayı kayıt esnasında kişilere bazı simgeler koyulmuştur. Bu amaç ile 11-20 yaş arasındaki 71 kişiye sadece م, 21-30 yaş arasındaki 53 kişiye م, dört kişiye ise hem م hem ص koyulmuştur. 31-40 yaş grubundaki bir kişiye de hem م hem ص koyulmuştur. 0-10 yaş grubundaki 45 kişinin ise sadece yaşı yazılmıştır.

1. 2. 1. 4. Câmi-i Cedîd Mahallesi

Yenimescid Mahallesinde Cuma ve bayram namazlarının kılınması sebebiyle bu isim ile anıldığı ve zaman içerisinde de Câmi-i Cedîd haline dönüştüğü düşünülmektedir.¹²⁶ Câmi-i Cedîd Mahallesi günümüzde İstiklal Mahallesi bölgesinde olabilir.¹²⁷

¹²⁵Gündüz, s. 139.

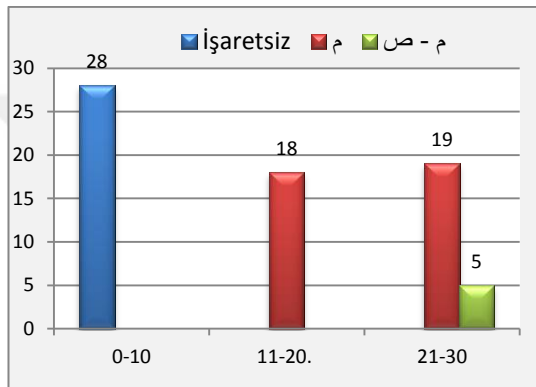
¹²⁶Çelik, s. 53.

¹²⁷Çelik, s. 47.

Tablo 5: Câmi-i Cedîd Mahallesi Nüfusu

Yaş Aralığı	0-10	11-20 (م)	21-30 (م)	21-30 (م ve ص)	Yaşı Yazılmayan
Nüfus	28	18	19	5	224
Toplam	294 ¹²⁸				

Toplamda 294 kişiden oluşan mahallede sadece 70 kişinin yaşı verilmiştir. 0-10 yaş arası 28, 11-20 yaş arası 18 ve 21-30 yaş arasında 24 kişinin yaşı belirtilirken, 224 kişinin ise yaşına dair bir bilgi bulunmamaktadır. Mahallede sabi sayısının 91¹²⁹ olduğu, bunlardan da 28 kişinin yaşının yazıldığı tespit edilmiştir.

Grafik 5: Câmi-i Cedîd Mahallesi Asker Potansiyeli

Nüfus kaydı esnasında 0-10 yaş arasındaki 28 kişiye herhangi bir işaret koyulmadan sadece yaşları yazılmıştır. 11-20 yaş arasındaki 18 kişiye sadece م koyulmuşken, 21-30 yaş arasındaki 19 kişiye م, yine 21-30 yaş arasındaki beş kişiye hem م hemde ص koyulmuştur.

1. 2. 1. 5. OrtaMahallesi

1575 yılındaki kayıtlarda olmayan Orta Mahallesi'nin Câmi-i Atik ile Sinancık Mahallelerinin ortasında kurulduğu ve zamanla Orta Mahalle olarak anılmaya başlandığı düşünülmektedir. Mahalle, 1659-1660 avârız kayıtlarında da bu isim ile karşımıza çıkmaktadır.¹³⁰

¹²⁸Gündüz, s. 139.

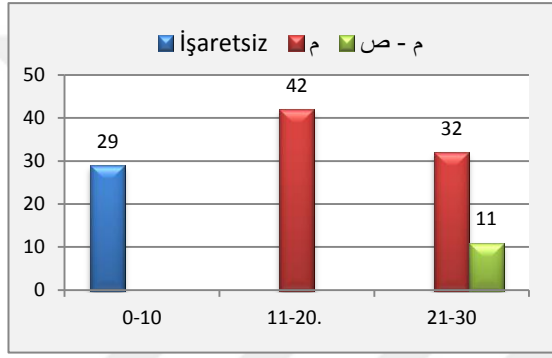
¹²⁹Gündüz, s. 139.

¹³⁰Çelik, s. 54.

Tablo 6: Orta Mahallesi Nüfusu

Yaş Aralığı	0-10	11-20 (م)	21-30 (م)	21-30 (م ve ص)	Yaşı Yazılmayan
Nüfus	29	42	32	11	248
Toplam	362 ¹³¹				

Toplamda 362 kişiden oluşan mahallede 114 kişinin yaşına dair bilgi veriliyor iken, 248 kişinin yaşı yazılmamıştır. 0-10 yaş arası 29, 11-20 yaş arası 42 ve 21-30 yaş arası 43 kişinin yaşı yazılmıştır. Sabi olarak belirtilen 162 kişiden sadece 29'nun yaşı yazılmıştır.

Grafik 6: Orta Mahallesi Asker Potansiyeli

0-10 yaş arasındaki 29 kişiye herhangi bir işaret koyulmadan sadece yaşları yazılmıştır. 11-20 yaş arasındaki 42 kişiye ve 21-30 yaş arasındaki 32 kişiye م işareti koyulmuştur. Ek olarak 21-30 yaş grubundaki 11 kişiye م ve ص işaretinin de koyulduğu görülmüştür.

1. 2. 1. 6. Menteşbaba Mahallesi

İlk zamanlar Veled-i Menteş olarak anılan mahallenin Menteş Baba isminde zâviyesi olduğu¹³², mahallenin isminin buradan geldiği¹³³ ve günümüzde Bozkurt Mahallesi civarında olduğu ileri sürülmektedir.¹³⁴

¹³¹Gündüz, s. 138.

¹³²Emecen, XVI. Asırda..., s. 212.

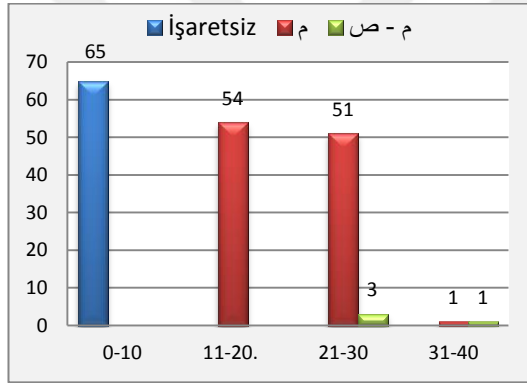
¹³³Çelik, s. 47; Çağlar, s. 81.

¹³⁴Çelik, s. 47.

Tablo 7: Menteşbaba Mahallesi Nüfusu

Yaş Aralığı	0-10	11-20 (م)	21-30 (م)	21-30 (م ve ص)	31-40 (م ve ص)	Yaşı Yazılmayan
Nüfus	65	54	51	3	2	388
Toplam	563 ¹³⁵					

Toplamda 563 kişiden oluşan Menteşbaba Mahallesinde 175 kişinin yaşı belirtilmiş, 388 kişinin ise yaşına dair bilgi verilmemiştir. 199 sabiden 65'inin yaşı belirtilmiş, 11-20 yaş arasındaki 54 kişinin, 21-30 yaş arasındaki 54 kişinin, 31-40 yaş arasındaki iki kişinin yaşı yazılmıştır. Geriye kalan 388 kişinin içerisinde ise bu yaş gruplarından olanların bulunduğu düşünülmektedir. Bunun sebebi olarak tüm sabilerin yaşının yazılmaması ve ayrıca 31-40 yaş arasında sadece iki kişinin yaşının yazılmış olması da gösterilebilir.

Grafik 7: Menteşbaba Mahallesi Asker Potansiyeli

Son olarak Turgutlu'da Voyvoda Konağı yazılmıştır. Hangi mahallede olduğu belirtilmeyen ve mahallelerden ayrı bir şekilde yazılan konakta 26 kişi kaydedilmiştir. Konakta bulunanlara dair fevt ya da reft kaydı yoktur ve konakta kalan hiç kimsenin yaşı hakkında bilgi verilmemiştir.

1246/1831 yılında Turgutlu'nun sadece mahallelerinin erkek nüfusunun kaydedildiği defterde 3436 kişinin kaydı tutulmuştur. Bu sayı, birer kişinin de kadın olduğu varsayıldığında 6872 kişiye yükselecektir. Bu rakamın, gayr-i Müslimler ve hanlarda kalanlar sayılmamış olduğundan Turgutlu'nun toplam nüfusunu tam olarak yansıttığını söyleyemeyiz. Ancak sonraki yıllarda yapılan sayımların sonuçları ile bu sayımın sonuçları sadece mahalleler açısından karşılaştırma yapmamıza da imkân verecektir.

¹³⁵Gündüz, ss. 140-141.

1. 2. 2. 1250/1835 Tarihli Nüfus Defteri

1250 tarihli 02892 katalog numaralı defter Aydın Eyâleti Saruhan Sancağı Turgutlu Kazası'nın nüfusunun kaydedildiği defterdir. Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı tarafından düzenlenen bilgi formunda defterin başlangıç tarihi 1250 olarak yazılıdır ancak bitiş tarihi hakkında bilgi bulunmamaktadır. Defter ciltli ve ebrulu olup 17.5x44.5 ebatındadır. 1, 49-50, 154-156, 175-176, 195-196, 206-208, 240-246. sayfaların boş olduğu belirtilmiştir. Ama bizim belirlemelerimize göre toplamda 39 sayfa boştur.

Tasnif esnasında yapılan numaralandırmaya göre defter toplamda 246 sayfadan oluşmaktadır. Fakat 239. sayfadan sonrası boş olduğu için paylaşıma açılmamıştır. Defterin kapağı tamamen ebruludur. İç kapağında “Mağnisaya tâbi‘Turgudlu Kasabasının ehl-i İslâm ve re‘âyâsının nüfûs defteridir” yazmaktadır. Defterin kaydına ikinci sayfadan itibaren başlanmıştır. Kayda başlanmadan önce ikinci sayfanın en üst kısmına “Sârûhân Sancâğında vâki‘ kasabât ve kurâda sâkin olan zükûr-ı ehl-i İslâm ve re‘âyânın bu def‘a ‘aynen tahrîrine irâde-i seniyye ta‘alluk itmekle ber-mantûk-ı emr-i ‘âlî tahrîr olunan Mağnisa Kazâsına tâbi‘ Turgutlu Kasabasının zükûr-ı ehl-i İslâm ve re‘âyâsıdır ki ber-vech-i âtî zikr ü beyân olunur” şeklinde açıklama yapılarak nüfus kaydının içeriği hakkında bilgi verilmiştir.

Kayıt düzeni bir sayfada sekiz satır, bir satırda beş kişinin yazılması şeklindedir. Kâtib düz kırmızı bir çizgi çekmiş hemen altına kişilerin mesleklerini, isimlerini ve yaşlarını yazmıştır. Kırmızı çizginin üzerine dikey gelecek şekilde kişinin fiziki özellikleri belirtilmiştir. Tüm kayıtlar siyah mürekkep ile yazılı iken kişilerin numaraları, reft, nakil ve fevt durumları kırmızı mürekkep ile yazılmıştır.

Defterdeki ilk kayıtlar rika ile, tettimmeler ise siyakat yazısı ile tutulmuştur. Defterkısmen yıpranmış ve bazı yerleri, özellikle de sayfa altları tamamen okunamaz hale gelmiştir.

Defterde hane sınıflaması yapılmamış, kişiler numara yöntemi kullanılarak kaydedilmiştir. Aynı hane içerisinde olan kişilerin arka arkaya yazıldığı belirlenmiştir. Bir kişinin kaydından sonra diğer kişiye geçildiğinde “oğlu, karındaşı, hafidi, gulamı” gibi yakınlık ilişkilerini belirten kavramlar kullanılmıştır.

Bu defter tez çalışmamızın kaynaklarını oluşturan defterler içerisinde en kapsamlı ve en ayrıntılı olanıdır. Defterin kaydına 1250 yılında başlanmış, 1255’e kadar üzerinde işlem yapılmaya devam edilmiştir. Defterin kaydına öncelikle

mahallelerden başlanmış ve ilk olarak Müslüman nüfus yazılmıştır. Altı adet mahallenin kaydı tamamlandıktan sonra hanlarda ve mahallât ve kahvehanelerde kalan Müslüman nüfus kayıt altına alınmıştır. Daha sonra Turgutlu'daki farklı mahallelerde kalan Kıptî nüfus ikâmet ettikleri mahallelere göre yazılmıştır. Ardından milel-i selâse başlığı altında sırasıyla Rumlar, Ermeniler ve Yahudiler kaldıkları mahalle ve hanlara göre kaydedilmişlerdir. Son olarak da tetimmelere geçilmiş ve yine öncelikle mahalle ve hanlarda kalan Müslümanlar, ardından da gayr-i Müslimler yazılmıştır.

122. sayfanın başında “kasaba-i mezkûrede mütemekkin milel-i selâse re‘âyâsıdır ki ber-vech-i âtî zikrolunur” yazısının altında “tâ’ife-i Rum” yazılıdır ve sonrada sırasıyla Rumlar, Ermeniler ve Yahudiler kaydedilmiştir.

Mahalle ve hanların isim isim kaydı şu şekildedir: [Müslim] Mahalle-i Zeytuncuk (2-28)¹³⁶, Mahalle-i Menteşbaba (28-42), Mahalle-i Menteşbaba Tetimmesi (43-48), Boş (49-50), Mahalle-i Orta (51-59), Mahalle-i Câmi-i Cedîd (59-66), Mahalle-i Tetimme-i Câmi-i Cedîd (67-69), Boş (70), Mahalle-i Yenice (71-84), Mahalle-i Çömlekçi (84-96), [Hanlar] Han-ı Kebir (96-100), El-Hac Ahmed Ağa (100-101), Ağaoğlu Hanı (101), Mahkeme Hanı (101-102), Kabasakal Hanı (102-104), Cerepazarı Hanı (104-106), İki Kapulu Han (106), Çınarlı Han (106-107), El-Hac Abbas Hanı (107-108), Boyacıoğlu Hanı (108), Halil Çelebi (109), Çorbacı Hanı (109-111), Hacıoğlu Hacı Mehmed Ağa Hanı (111-112), Çavuş Hanı (112), Bazı Mahallât ve Kahvehanelerde Olan Bîkârân (112-116), [Kıptiyân] Câmi-i Cedîd Mahallesiinde Kıptiyân (116), Yenice Mahallesiinde Kıptiyân (116), Menteşbaba Mahallesiinde Kıptiyân (116), Çömlekçi Mahallesiinde Kıptiyân (117), [Tâ’ife-i Rum] Mahalle-i Zeytuncuk (122-126), Mahalle-i Câmi-i Cedîd (126), Mahalle-i Yenice (126-127), El-Hac Osman Ağa Hanı (127-128), Rum Han-ı Atik (128-129), Çakıroğlu Hanı (129-130), El-Hac Hüseyin Ağa Hanı (130-131), Seyfizade Hanı (131-132), El-Hac Polad Ağa Hanı (132-134), El-Hac Ahmed Ağa Hanı (134-135), Mahkeme Hanı (135), İki Kapulu Han (135-136), Çınarlı Han (136), Boyacıoğlu Hanı (136-137), Hacıoğlu El-Hac Mehmed Ağa Hanı (137), Çorbacı Hanı (137-138), Halil Çelebi Hanı (137), Çorbacı Hanı (137-138), Çavuş Hanı (138-139), Perakende-i Bîkârân-ı Tâ’ife-i Rum (139-144), [Tâ’ife-i Ermeniyân] Mahalle-i Yenice (144-145), Mahalle-i Çömlekçi (145-146), Mahalle-i Zeytuncuk Ermeniyân (146-148),

¹³⁶Zeytuncuk Mahallesiinin kaydı 2. sayfadan başlayarak 28. sayfada sona ermektedir. Diğer mahalle ve hanlar için de kaydın başladığı ve son bulunduğu sayfalar aynı şekilde yazılacaktır.

Mahalle-i Câmi-i Cedîd (148-149), Arif Ağa Hanı (149), Perakende-i Bîkârân (149), [Tâ'ife-i Yahudiyân] Mahalle-i Orta (150), Mahalle-i Çömlekçi (150-151), Mahalle-i Zeytuncuk (151-152), Zeytuncuk Mahallesi Tetimmesi (153), Boş (154-155-156), Mahalle-i Câmi-i Cedîd (157-159), Boş (160), [Müslim] Zeytuncuk Mahallesi Tetimmesi (161-169), Boş (170), Mahalle-i Orta Karyesi Tetimmesi (171-174), Boş (175,176,), Tetimme-i Mahalle-i Çömlekçi (177-182), Tetimme-i Yenice Mahallesi (183-186), Tetimme-i El-Hac Ahmed Ağa Bîkârân (187), Boş (188), Halil Çelebi Hanı Bîkârânı (189), Boş (190), Tetimme-i Çorbacı Bîkârânı (191), Boş (192), Tetimme-i Bazı Mahallât ve Kahvehanelerde Olan Bîkârân (193-194), Boş (195-196), Tetimme-i Ağaoğlu Hanı (197), Boş (198), Tetimme-i Han-ı Kabasakal (199), Boş (200), Tetimme-i Han-ı Hacı Abbas (201), Boş (202), [Re'âyâ] Tetimme-i Zeytuncuk Mahallesi (203-205), Boş (206, 207, 208), Mahalle-i Câmi-i Cedîd Tetimmesi (209), Boş (210), Han-ı El-Hac Osman Ağa Hanı Tetimmesi (211-212), Eski Rum Hanı Tetimmesi (213), Boş (214), Han-ı Seyfizâde Tetimmesi (215), Boş (216), Han-ı El-Hac Polad Ağa Hanı Tetimmesi (217), Boş (218), Tetimme-i Perakende-i Bîkârân (219-220), Tetimme-i Han-ı Kebir Bîkârânı (221), Boş (222), Tetimme-i Mahkeme Han-ı Bîkârânı (223), Boş (224), Tetimme-i Boyacıoğlu Hanı (225), Boş (226), Tetimme-i Han-ı Çavuş (227), Boş (228), Tetimme-i Hacı Hüseyin Ağa Hanı (229), Boş (230), Boyacıoğlu Hanı (231), Boş (232), Tetimme-i Mahalle-i Çömlekçi (233), Boş (234), Tetimme-i Han-ı Hacı Ahmed Ağa (235), Boş (236), Tetimme-i Han-ı Çavuş (237), Boş (238), Tetimme-i Mahalle-i Zeytuncuk Ermeniyân (239), Boş (240, 241, 243, 244, 245, 246).

Daha öncede dediğimiz üzere bu defter çok kapsamlı ve ayrıntılı, aynı zamanda çok sistemlidir. Deftere yazılan bazı notlardan kişilerin kayıt esnasında ya da sonrasında reft veya nakil olduklarını anlamaktayız. Mesela eğer bir kişi Çömlekçi Mahallesinden Zeytuncuk Mahallesine gitti ise bu kişinin kaydı “nakli be mahalle-i Zeytuncuk”, yani Zeytuncuk Mahallesine gitti olarak kayıtlıdır. Bu kişinin takibini yaptığımızda, Zeytuncuk Mahallesinin tetimme kayıtlarında “amed¹³⁷ be Çömlekçi” şeklinde başka bir not ile daha karşılaşılabilmekteyiz. Yani bu kişinin Çömlekçi Mahallesinden Zeytuncuk'a geldiği defterin Zeytuncuk Mahallesinin bulunduğu kısma kişinin kaydı ile birlikte açıklama olarak eklenmiştir. Aynı zamanda bu kişinin üzeri de çizilerek Çömlekçi Mahallesinin kayıtlarından da

¹³⁷ “Geliş, gelme”, Şemseddin Sami, s. 54.

düşürülmüştür. Kişiler Turgutlu dışına gitti iseler onlar için de “reft” ibaresi yazılmıştır. Mesela “reft be Mağnisa” ile kişinin Mağnisa’ya gittiği anlaşılır. Muhtemeldir ki eğer kâtibin sistemi de aynı veya benzer ise Manisa’nın nüfus defteri kayıtlarında da “amed be Turgutlu” yazılı olmalıdır. Defterin bu sistemli işleyişinden dolayı mahallelerde ve hanlardaki reft ve nakil kayıtlarının tamamı nüfustan düşülmüştür. Eğer ki düşme işlemi gerçekleştirilmez ise bir kişinin iki defa hatta üç defa sayılarak yanlış sonuçlara ulaşılmasına neden olabilirdi. Bizler bu görüşümüzü desteklemek için reft ve nakil eksiltilmeden önceki nüfus verilerini de çalışmamızda sunduk.

Deftere kaydedilen kişilerin askeri durumları hakkında da bilgi sahibi olabilmekteyiz. Bu durumda olanlar için “reft be Redif” veya “reft be Asâkir-i Muhammediye” kayıtları düşülmüştür. Onun dışında yine kişilerin önündeki lakaplardan sosyal statülerini veya nereli olduklarını öğrenebilmekteyiz.

1. 2. 2. 1. Zeytuncuk Mahallesi

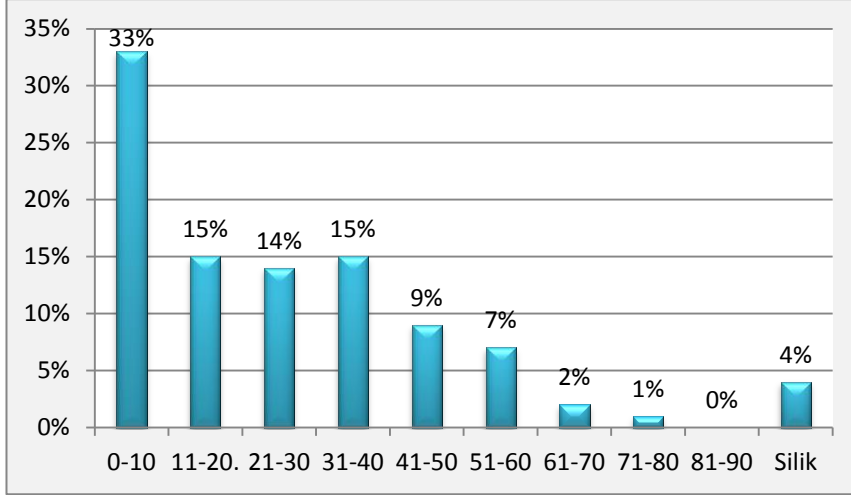
1. 2. 2. 1. 1. Müslim Nüfus

1250/1835 yılında yapılan nüfus sayımında Manisa’nın Turgutlu Kazâsı Zeytuncuk Mahallesi’nin toplam nüfusu 1033 olarak tespit edilmiştir. Daha sonra aynı defter üzerinde 1255/1840 yılına kadar mahalledeki fevt, reft, nakil, amed olanlar gibi demografik değişiklikler kayıt altına alınmıştır. Nakil, reft, fevt, amed ve tevellüd vs. kayıtlarında bazen tarih yazılmış, bazen de yazılmamıştır.

İncelediğimiz 1250/1835 yılının nüfus defterinde mahallelerdeki hareketlilik ile ilgili, yani fevt, tevellüd, amed ve reft ile ilgili kayıtların tamamında tarih verilmediği anlaşılmıştır. 136 kişinin fevt, 37 kişinin tevellüd ve 44 kişinin de reft tarihi yazılmıştır.

Tablo 8: Zeytuncuk Mahallesi’ndeki Müslim Nüfusun Yaşlarına Göre Dağılımı

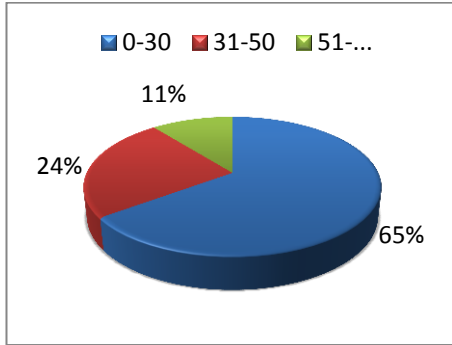
Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	Silik
Nüfus	344	153	146	153	89	77	19	8	2	42
Toplam	1033									

Grafik 8: Zeytuncuk Mahallesindeki Müslimlerin Toplam Nüfusa Oranı

Zeytuncuk Mahallesinin 1033 olarak tespit edilen nüfusunu onarlı dilimler halinde yaşlara göre ve defterde yaşı veya ismi silik, okunmayan, yıpranmış olanları da “silik” olarak değerlendirdik. Bu tasnife göre 0-10 yaş arasında bulunan nüfusun diğer yaş gruplarından daha kalabalık, 61-90 yaşları arasında bulunanların da diğer dilimlere göre sayısının daha az olduğu görülmektedir.

Bu yaş kategorisi çocuk ve genç yaş, orta yaş ve 51 yaş üstü olarak ikinci bir tasnife tabi tutulduğunda ise Zeytuncuk Mahallesinin 51 yaş üzeri nüfus oranının dikkate değer bir şekilde diğerlerine göre çok düşük olduğu görülecektir.

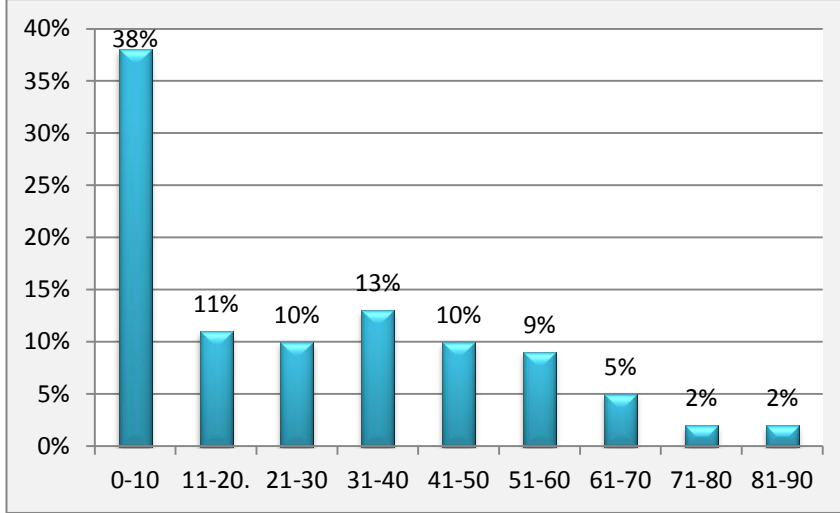

Grafik 9: Zeytuncuk Mahallesi Çocuk ve Genç, Orta ve 51 Yaş Üstü Nüfusun Oranı

Müslim nüfusun fevt, amed, nakil ve refit kayıtları;

Tablo 9: Zeytuncuk Mahallesinde Fevt Olanlar ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90
Fevt	75	22	19	26	19	17	9	4	2
Toplam	193								

Grafik 10: Zeytuncuk Mahallesindeki Ölümün Yaşlara Göre Oranı

Zeytuncuk Mahallesinde ilk sayımda yazılmış olan 1033 kişinin 193'ü daha sonradan vefat etmişler ve vefat olayları da bu kişilerin üzerine fevt olarak kaydedilmiştir. Çocuk yaşta vefat edenlerin oranı çok yüksektir. Sayımda 0-10 yaş aralığında tespit edilen 344 çocuğun %38'i vefat etmiştir. 81-90 yaşlarında olanların da ilk sayım yapıldıktan sonra vefat ettikleri yine defter üzerinde bu kişilerin üzerlerine düşülen kayıtlardan anlaşılmaktadır.

Zeytuncuk Mahallesinde iki kişi amed olarak kayıtlıdır. Bunlardan birisi Câmî-i Cedîd Mahallesinden, diğeri ise Çömlekçi Mahallesinden gelmişlerdir. Çömlekçi Mahallesinden amed eden ve 35 yaşında bir rençber olan bu kişinin ilk sayımda Zeytuncuk Mahallesinde iken 1254'te Çömlekçi Mahallesine nakil ve 1255'te de yine Zeytuncuk Mahallesine amed olduğu kayıtlıdır.¹³⁸

Mahalleden toplam 92 kişinin nakil veya reft¹³⁹ olduğu ve mahalleden ayrıldığı tespit edilmiştir. Bu konuyu amacına göre, Turgutlu içi ve Turgutlu dışı olmak üzere üç kategoride sınıflandırdık:

Tablo 10: Amaç Nedeniyle Reft

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	Toplam
Asâkir-i Redif	9	29	9	-	-	-	47
Asâkir-i Mansûre	-	3	1	-	1	-	5
Hacc-ı Şerif	-	-	1	2	2	1	6
Toplam	9	32	11	2	3	1	58

¹³⁸ BOA NFS.d, 02892, s. 4, n. 85.

¹³⁹ Reft kayıtlı Redifler bu sayıya dâhil değildir.

Tabloyu incelediğimizde Asâkir-i Redif amacıyla reft kaydedilenlerin Asâkir-i Mansûre ve Hacc için reft olanlara göre daha fazla olduğu görülecektir.

Tablo 11: Turgutlu İçi Nakil

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Toplam
Yenice	1	1	-	3	1	1	-	7
Çömlekçi	1	-	-	2	-	-	-	3
Menteşbaba	2	4	1	4	-	-	-	11
Mahalle-i Orta	-	-	2	-	-	-	-	2
Câmi-i Cedîd	-	1	-	1	-	-	1	3
Hân-ı Halil Çelebi	-	-	1	-	-	-	-	1
Toplam	4	6	4	10	1	1	1	27

Turgutlu içi nakil sınıflandırmamızda Zeytuncuk Mahallesinden Menteshbaba ve Yenice mahallelerine daha fazla gidildiği anlaşılmaktadır. Aşağıdaki tabloda ise Turgutlu dışına gidenler sınıflandırılmıştır. Bu tablodaki verilere göre Hicaz ve Manisa'ya reft ilk sıralarda yer almaktadır. 15 kişi Hicaz'a, 14 kişi Manisa'ya gitmiştir. Hicaz için reft amacı açıklanmamıştır. Defterde Hacc ibadeti için gidenlere "Hacc-ı Şerif" amacı yazılmış olmasına rağmen Hicaz için böyle bir açıklama getirilmediğinden "Hacc" kapsamında değil, Turgutlu dışına gidenler kategorisinde değerlendirdik. Tasnifte ayrı değerlendirilmiş olmakla birlikte Hicaz'a gidenlerin de Hacc ibadeti için gitmiş olabilecekleri göz ardı edilmemelidir. Nakil/reft olunan yerlerin genellikle Turgutlu ve yakın çevresi olduğu tablolardan açıkça görülmektedir.

Tablo 12: Turgutlu Dışı Reft

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Toplam
Hicaz	1	1	5	3	2	3	-	-	15
Birgi	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Âsitâne	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Mağnisa	4	4	1	4	-	1	-	-	14
Derbent	-	1	-	1	1	-	-	-	3
Parsa	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Salihli	1	-	-	-	-	1	-	-	2
Sart	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Alaşehir	2	-	1	-	-	-	-	-	3
Nazilli	1	-	1	-	-	-	-	-	2
Selçuk	-	-	1	-	-	2	-	-	3
Foça	-	-	1	-	-	-	-	-	1

Marmara	1	-	-	3	-	-	-	-	4
Kütahya	1	-	-	-	-	1	-	-	2
Kula	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Toplam	11	9	10	11	3	9	-	1	54

Zeytuncuk Mahallesi Müslim Nüfusun Tetimmesi;

Nüfusun deftere bir defa kaydedilmesinden sonra sayım sona erdirilmemiş, ilk sayımda yazılmayanlar ve mahalleye sonradan gelenler tetimme bölümlerinde yazılmışlardır. Bununla birlikte, kayıtlı nüfusun mahalleden ayrılması veya vefat durumları ile ilgili açıklamaların hem ilk kayıtlarda yazılan kişiler üzerine, hem de tetimme kayıtları üzerine yazılması işlemleri devam etmiştir. 02892 katalog numaralı defterde her mahalle ve hanlar ile bunların dışında ayrı bir sınıf olarak kaydedilen bîkârân ve perakende başlığıyla kaydedilenler için de tetimmeler oluşturulmuştur. Bu işlemler hem Müslim, hem de gayr-i Müslimler için yapılmıştır. Aşağıda Zeytuncuk Mahallesi'nin tetimme kayıtları defterde verilen bilgilere göre analiz edilecektir.

Tablo 13: Tetimme Kayıtlarındaki Müslim Nüfusun Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	Silik
Nüfus	47	27	44	64	34	12	182
Yaş gruplarının dağılımı	%11	%7	%11	%16	%8	%3	%44
Toplam	410						

Mahallede kaydedilen 410 kişinin yaşları silik, yıpranmış, yazılmamış vs. gibi durumlar nedeniyle belirlenemeyenleri hâriç tuttuğumuzda 0-10 yaşlarındaki çocuklar ile 21-30 yaşlarında olanların oranlarının aynı olduğunu görmekteyiz. 31-40 yaşlarında olanlar ise %16'lık bir oranla diğer yaş aralıklarına göre en kalabalık grubu temsil etmektedirler. Silik kategorisindekilerin sayıca fazlalığı nedeniyle bu verilen sayı ve oranların doğruluğunun şüpheli olduğunu da belirtmeliyiz. Çünkü diğer mahalleler de incelendiğinde hem en kalabalık kesimin, hem de en fazla fevt kayıtlarının yine 0-10 yaş aralıklarında olduğunun görülmesi, yaşı belirlenemeyen 182 kişinin çoğunluğunun 0-10 yaş aralıklarında olması gerektiğini düşünmemize imkân sunmaktadır.

Müslim nüfusun fevt, amed, nakil ve reft kayıtları;

Zeytuncuk Mahallesi'nin tetimmesinde 47 kişinin fevt kaydı tespit edilmiştir. Bunlardan beşi 0-10, ikisi 21-30, beşi 41-50 ve üçü de 51-60 yaş aralıklarındadır. Tetimde fevt kayıtlı 32 kişinin yaşlarının silik/yıpranmış vs. gibi nedenlerden dolayı okunamaması nedeniyle yaş aralıklarına göre bir değerlendirme yapmanın sağlıklı olmayacağı kanaatindeyiz. Bununla birlikte bu 32 kişi içerisinde 0-10 yaş aralığında olanların çoğunlukta olduğunu düşünmekteyiz.

Zeytuncuk Mahallesi tetimmesinde toplam 38 kişi nakil veya reft kayıtlıdır. Bunlardan bir kişi Asâkir-i Mansûre amaçlı reft kaydedilmiştir. Mahallede tespit edilen iç ve dış nakil/reft durumu aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 14: Turgutlu İçi Nakil

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	Silik	Toplam
Menteşbaba	-	1	1	1	2	-	1	6
Çömlekçi	-	-	-	2	1	-	1	4
Yenice	1	-	1	1	1	1	-	5
Câmi-i Cedîd	-	-	1	-	-	-	-	1
Toplam	1	1	3	4	4	1	2	16

Tablo 15: Turgutlu Dışı Reft

Yaş aralığı	1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	Silik	Toplam
Mağnisa	7	-	1	2	1	-	11
Gökkaya	2	1	-	-	1	-	4
Diyâr-ı Âher	-	-	-	-	-	1	1
İzmir	-	-	2	1	1	-	4
Hicaz	-	-	1	-	-	-	1
Toplam	9	1	4	3	3	1	21

Mahalleden ayrılma olaylarında, Turgutlu mahallelerinden Menteshbaba, en fazla kişinin gittiği mahalledir. Câmi-i Cedîd Mahallesi ise sadece bir kişi gitmiştir. Turgutlu dışında ise en fazla gidilen yer Mağnisa'dır. Mağnisa'dan sonra İzmir ve Gökkaya gelmektedir.

Zeytuncuk Mahallesi tetimmesinde 18 kişinin kayıt aşamasında geldikleri yer belirtilmiştir. Defterdeki kayıtlara göre bu 18 kişi Zeytuncuk Mahallesi'nden

ayrılmıştır. Bu kişilerin üzerine yazılan nakil kayıtlarının geneline baktığımızda geldikleri yere tekrar döndükleri anlaşılmaktadır.¹⁴⁰

Zeytuncuk Mahallesi tetimmesinde toplam 112 amed kaydı tespit edilmiştir. Sekiz kişi Hac ibâdetinden dönmüştür. Bunların dördü 31-40, ikisi 41-50, biri 51-60 yaşlarında ve diğeri de 90'lı yaşlardadır. Diğer amed kayıtlarını da aşağıdaki tablolarda iki kategoride ele aldık.

Tablolara baktığımızda bu mahalleye en fazla kişinin Menteşbaba ve Yenice mahallelerinden geldikleri görülmektedir. Turgutlu içi yer değiştirmelerde bu iki mahalleyi altışar kişi ile Orta ve Çömlekçi mahalleleri ile Halil Ağa Hanı takip etmektedir. Turgutlu dışından Zeytuncuk Mahallesine gelip yerleşenlerin geldikleri yerler arasında İzmir ve Mağnisa en fazla kişi ile ilk sırada yer almaktadır. Amed olanların geldikleri diğer yerler ve gelenlerin sayıları aşağıdaki tablolarda Turgutlu içi ve dışı amed olarak tasnif edilerek verilmiştir.

Tablo 16: Turgutlu İçi Amed

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	91-	Toplam
Han-ı Halil Ağa	-	-	-	-	1	-	-	1
Mahalle-i Orta	1	1	-	3	1	-	-	6
Çorbacı	3	-	-	2	1	-	-	6
Boyacı	-	-	1	1	-	-	-	2
Menteşbaba	1	1	4	2	2	1	-	11
Çömlekçi	1	-	-	4	-	-	1	6
Han-ı Çınarlı	-	-	-	1	-	-	-	1
Boyacıoğlu	-	-	-	1	-	-	-	1
Yenice	-	-	4	2	1	-	1	8
Han-ı Kabasakal	-	-	2	-	-	-	-	2
Ermenas	-	1	-	-	1	-	-	2
Hacıoğlu Hacı Mustafa Han	-	-	-	1	-	-	-	1
Câmi-i Cedîd	1	-	-	-	-	-	-	1
Halil Çelebi	-	-	-	-	1	-	-	1
Han-ı Kebir	-	-	1	-	-	-	-	1
Çavuş Hanı	-	-	-	1	-	-	-	1
Toplam	7	3	12	18	8	1	2	51

¹⁴⁰ Mesela 1250'de Manisa'dan Zeytuncuk Mahallesine gelen bir kişi 1251 yılında Manisa'ya dönmüştür. BOA NFS.d, 02892, s. 162, n. 1105.

Tablo 17: Turgutlu Dışı Amed

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	91-..	Toplam
Takâüd-i Mansûre	-	1	3	1	-	-	-	5
Mağnisa	-	1	-	4	-	2	-	7
Alaşehir	-	-	-	1	-	-	1	2
Hacı Baba	1	-	1	-	-	-	-	2
Yıldırım	-	-	-	1	-	-	-	1
İzmir	1	1	2	5	3	-	-	12
İskenderiye	-	1	1	1	1	-	-	4
Cânib-i Gedüs	-	-	-	1	-	-	-	1
Kaza-i...?	-	2	-	1	-	1	-	4
Âsitâne	-	-	1	-	-	-	-	1
Mahalle-i Mezbûr (Menteşbaba)	-	-	2	-	-	-	-	2
Çiftlik	-	-	-	1	-	-	-	1
Akhisar	-	1	-	-	-	-	-	1
Sart	-	-	-	-	1	-	-	1
Tire	1	-	1	-	1	-	-	3
Salihli	-	-	1	1	-	-	-	2
Kaza-i Kemer	-	-	-	1	-	-	-	1
Bayındır	-	1	-	-	-	-	-	1
Marmara	-	-	1	-	-	-	-	1
Âsitâne(Takâüden)	-	-	-	1	-	-	-	1
Toplam	3	8	13	19	6	3	1	53

1. 2. 2. 1. 2. Gayr-i Müslim Nüfus

Zeytuncuk Mahallesi'nin Müslim nüfusunun ilk sayım ve tetimme kayıtlarında verilen bilgileri yukarıda sunuldu. 1250/1835 tarihli nüfus defterinden çıkarılan bu veriler daha sonraki bölümlerde birlikte değerlendirilecektir. Şimdi yine defterdeki kayıtlara göre Müslimler için yaptığımız değerlendirmeyi mahallede kayıtlı gayr-i Müslimler için de yapacağız. Zeytuncuk Mahallesi'nde yaşayan Ermeni, Rum ve Yahudiler ile ilgili ilk sayım sonuçları ve tetimme kayıtları ayrı ayrı değerlendirilecek ve kaynağımızın verdiği bilgiler tasnif edilecektir.

1. 2. 2. 1. 2. 1. Tâife-i Ermeniyân

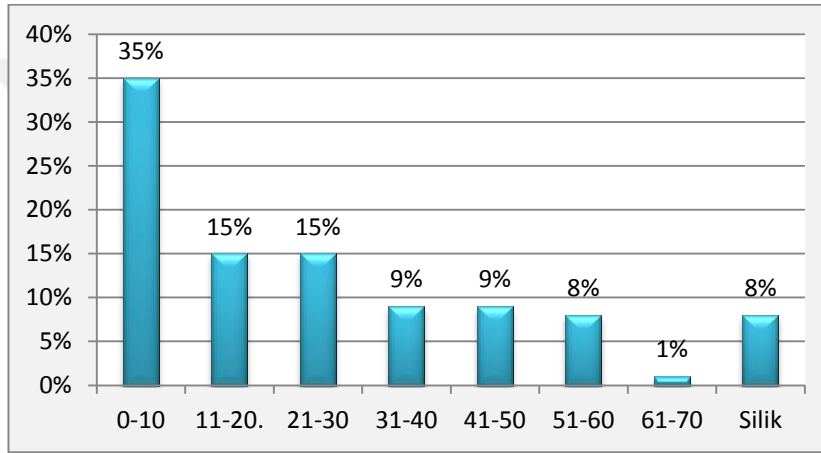
Zeytuncuk Mahallesi'nde toplam 66 Ermeni yazılmıştır. Bunların çoğunluğunu 0-10 yaş aralığında olan çocuklar oluşturur. Ermenilerin mahalleden ayrılmaları, ölümleri ve vergi durumları isimlerinin üzerine veya altına not edilmiştir.

Bu gibi durumların bazılarının tarihleri verilirken bazılarınınki belirtilmemiştir. Altı kişinin fevt, dört kişinin tevellüd, 10 kişinin reft tarihi kaydedilmiştir. Ölen bir kişinin yaşı yazılmamıştır. Üç kişinin ise yaşı yazılmayıp tevellüdü yazılmıştır.

Ermeni nüfusunun yaşlarına göre dağılımları aşağıdaki tablo ve grafikte verilmiştir.

Tablo 18: Zeytuncuk Mahallesiindeki Ermenilerin Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Silik
Nüfus	23	10	10	6	6	5	1	5
Toplam	66							

Grafik 11: Zeytuncuk Mahallesiindeki Ermenilerin Dağılımı

Zeytuncuk Mahallesiinde ilk sayımda kaydedilen 66 Ermeni'nin en kalabalık grubunu çocukların oluşturduğu tablo ve grafikten açıkça anlaşılmaktadır. Nüfusun neredeyse tamamı genç ve orta yaşlardaki kişilerden oluşmaktadır. 51 yaşın üzerindeki kişi sayısının oranı toplam nüfusun yaklaşık %10'u kadardır.

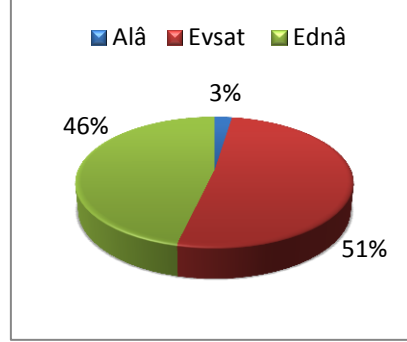
Ermeni nüfusun fevt, amed, nakil, reft ve vergi kayıtları;

Mahalledeki Ermeniler için amed kaydı bulunmamaktadır. Altı kişinin fevt olduğu yazılarak üzerleri çizilmiştir. Bunların üçü 0-10, biri 11-20 ve biri de 41-50 yaş aralığındadır. Bir kişinin yaşı ise belirlenememiştir. 10 kişi reft veya nakil kayıtlıdır. 0-10 yaş arasında dört kişi ve 31-40 ile 41-50 yaş arasında birer kişi Mağnisa'ya gitmişlerdir. 31-40 yaşlarında bir kişi Yenice Mahallesiine, 0-10 yaş

arasında bir kişi Orta Mahallesine nakil olmuşlardır. Tekâüd kayıtlı olan 51-60 yaşlarında bir kişinin ve 31-40 yaşlarında bir kişinin gittiği yer ise belirlenememiştir.

Tablo 19: Zeytuncuk Mahallesindeki Ermeni Nüfusun Vergi Durumu

	Alâ	Evsat	Ednâ
Vergi mükellefi	1	21	19
Toplam	41		

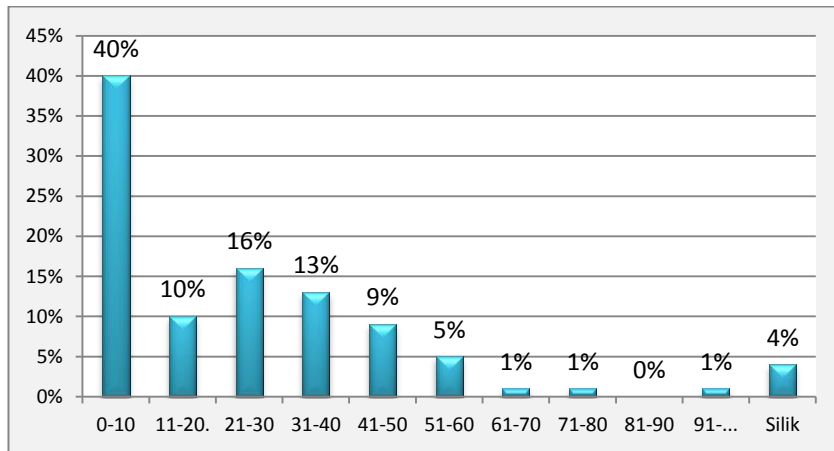
Grafik 12: Zeytuncuk Mahallesinde Vergi Mükellefi Olan Ermenilerin Oranı

Bu mahallede kayıtlı olan 66 Ermeni'nin %62'si vergiye tabidir. Vergi mükellefi olan 41 kişinin %3'ü alâ olarak kayıtlıyken diğer evsat ve ednâ olarak kayıtlı bulunan Ermenilerin oranları grafikte de görüleceği gibi neredeyse birbirine eşittir.

1. 2. 2. 1. 2. 2. Tâife-i Rum

Tablo 20: Yaş Aralıklarına Göre Zeytuncuk Mahallesindeki Rumlar

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-...	Silik
Nüfus	66	16	27	21	15	9	1	2	-	1 (100)	7
Toplam	165										

Grafik 13: Zeytuncuk Mahallesindeki Rumların Yaş Aralıklarına Göre Oranı

Zeytuncuk Mahallesiindeki Rumların sayısı 165 kişi olarak tespit edilmiştir. Bunlardan 0-10 yaş aralığında olanlar sayı bakımından büyük bir farkla, toplamın %40'ını oluşturmaktadır. Bu grubu 21-30 yaş aralığında kaydedilenler izlemektedir. Grafikte, yaş büyüdükçe o yaşlarda olanların sayısının tederici bir şekilde azaldığı görülmektedir. Yüz yaşında olan bir kişinin kaydı da dikkatlerden kaçmamaktadır.

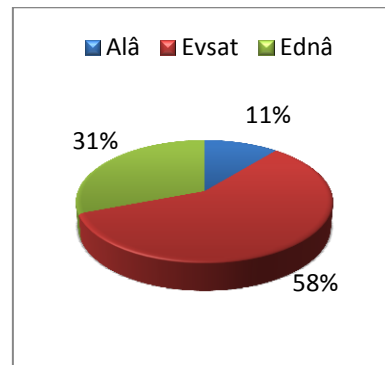
Rum nüfusun fevt, amed, nakil, reft ve vergi kayıtları;

Mahallede yazılan Rum nüfus üzerinde amed kaydına rastlanmamıştır. Yani ilk sayım yapıldıktan sonra mahalleye gelen Rum bulunmamaktadır. Sekiz kişi için ise gittikleri yer belirtilerek üzerlerine reft veya nakil yazılmıştır. 11-20 ve 21-30 yaşlarında birer kişinin Seyfizâde Hanına, 31-40 yaşlarında bir kişinin Yenice Mahallesi, 21-30 yaşlarında bir kişi ile yaşının küçük olmasından dolayı bu kişinin çocuğu olduğunu tahmin ettiğimiz bir kişinin Malatya'ya, 21-30 ve 61-70 yaşlarında iki kişinin Kuds-i Şerîf'e gittikleri kaydedilmiştir. Âsitâne'ye giden diğer bir kişinin de 0-10 yaşlarında olduğu belirtilmiştir.

Kayıtlı olan 165 Rum'dan 28'sinin üzerine fevt yazılarak çizilmiştir. Bu 28 kişinin 11'i 0-10, biri 11-20, üçü 21-30, dörder kişisi 31-40 ve 41-50 üçü 51-60 ve biri de 71-80 yaşları aralığında kaydedilenlerdir. Kayıtlarda 100 yaşında olduğu belirtilen kişinin de üzerine fevt kaydı düşülmüştür.

Tablo 21: Zeytuncuk Mahallesiindeki Rum Nüfusun Vergi Durumu

	Alâ	Evsat	Ednâ
Vergi mükellefi	10	53	28
Toplam	81		

Grafik 14: Zeytuncuk Mahallesiinde Vergi Mükellefi Olan Rumların Oranı

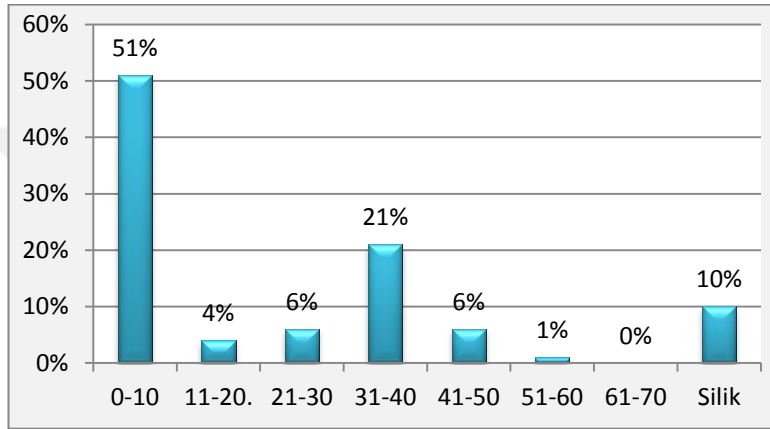
Zeytuncuk Mahallesi'nde kayıtlı olan 165 kişiden 81 kişi vergi mükellefi olup bu da %49'luk bir orana karşılık gelmektedir. Vergi mükellefleri kendi aralarında

değerlendirildiğinde evsat olarak kayıtlı olan Rumların %58'lik bir oranla çoğunlukta olduğu görülmektedir.

1. 2. 2. 1. 2. 3. Tâife-i Yahudiyân

Tablo 22: Zeytuncuk Mahallesiindeki Yahudilerin Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Silik
Nüfus	35	3	4	14	4	1	-	7
Toplam	68							

Grafik 15: Zeytuncuk Mahallesiindeki Yahudilerin Dağılımı

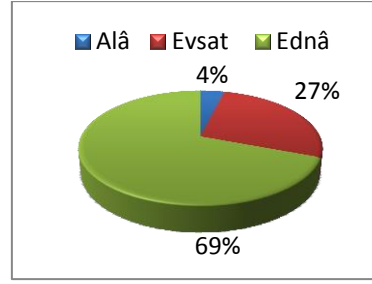
Zeytuncuk Mahallesiinde 68 Yahudi'nin kaydı yapılmıştır. Deftere yazılan Yahudilerden dördünün fevt, dokuzunun da tevellüd tarihi belirtilmiştir. Yedi kişinin ise yaşı yazılmayıp tevellüdü yazılmıştır. Çalıştığımız nüfus defterindeki kayıtlara göre Yahudi nüfusunun yarısını 0-10 yaş aralığında kaydedilenler oluşturmaktadır. Bunu %21'lik oranla 31-40 yaşlarında olan kişiler izler.

Yahudi nüfusun fevt, amed, nakil, reft ve vergi kayıtları;

Zeytuncuk Mahallesiinde fevt haricinde amed, nakil ve reft kaydı bulunmamaktadır. Fevt kayıtlı toplam dört Yahudi vardır. 0-10 yaş aralığında üç ve 31-40 yaş aralığında bir kişinin üzerleri çizilerek fevt kaydı düşülmüştür.

Tablo 23: Zeytuncuk Mahallesiindeki Yahudi Nüfusun Vergi Durumu

	Alâ	Evsat	Ednâ
Vergi mükellefi	1	7	18
Toplam	26		

Grafik 16: Zeytuncuk Mahallesiinde Vergi Mükellefi Olan Yahudilerin Oranı

Zeytuncuk Mahallesiinde kayıtlı olan 68 Yahudi'nin %38'i vergi mükellefi olarak kayıtlarda yer almışlardır. Bu %38'lik kesim içerisinde ednâ kayıtlı 18 kişi, grafikte de görüleceği gibi vergi mükellefleri içerisinde en büyük dilimi temsil etmektedirler.

Zeytuncuk Mahallesi Gayr-i Müslim Nüfusun Tetimmesi;

Tâife-i Yahudiyân;

Mahallenin gayr-i Müslimlere ilişkin tetimmesinde 23 Yahudi kaydedilmiştir. Bunların altısının fevt, dokuzunun tevellüd tarihi belirtilmiştir. Fevt olan iki kişinin yaşı yazılmamıştır. Dokuz kişinin de yaşı yazılmayıp tevellüdü yazılmıştır.

Tetimmede kayıtlı Yahudilerden 10 kişinin yaşı tespit edilememiştir. Altı kişi 0-10, bir kişi 11-20, üç kişi 21-30, bir kişi 31-40 ve iki kişi de 61-70 yaşlarındadır.

Yahudilere ilişkin tutulan kayıtlarda 15 kişinin meslekleri yazılmıştır. Bunlardan sekizinin çerçi, ikisinin haham, ikisinin fenerci, birer kişinin de boyacı, uncu ve şerbetçi oldukları belirtilmiştir.

Zeytuncuk Mahallesiinde kayıtlı olan 23 Yahudi'den sadece yedisi (%30) vergiye tabidir. Bunlar da en alt derecede, ednâ kayıtlı vergi mükellefidir. Alâ ve evsat derecesinde vergi mükellefi bulunmamaktadır.

Defterin, Zeytuncuk Mahallesi Yahudi tetimmesinde nakil ve reft kaydı yoktur. İki kişi 0-10, biri 11-20, biri 21-30 yaş aralıklarında olan ve yaşı okunamayan iki kişinin olmak üzere toplam altı kişinin fevt yazılarak üzerlerinin çizildiği görülmüştür. Üç kişinin de amed kaydı bulunmaktadır. 0-10 yaş aralığında iki ve 21-30 yaş aralıklarında bir kişinin İzmir'den amed ettiği tespit edilmiştir.

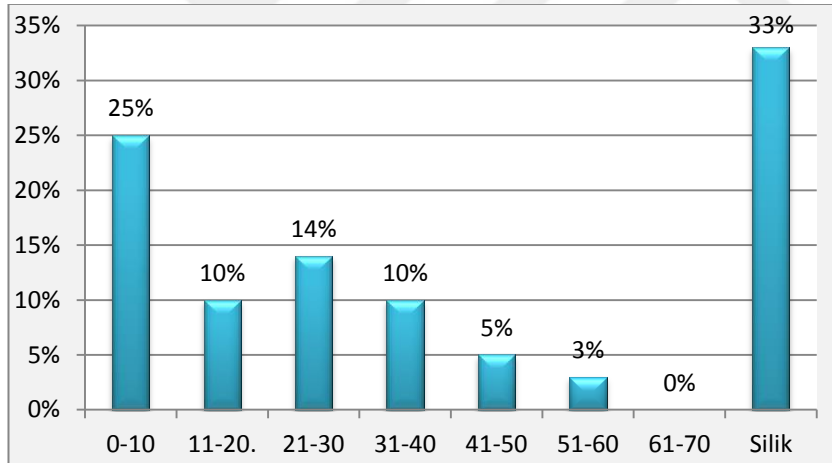
Tâife-i Rum (Reâyâ);

Mahallenin ilk sayımında olduğu gibi tetimmesinde de en kalabalık gayr-i Müslim nüfusu Rumlar oluşturmaktadır. Defterde kaydedilen Rumların 12'sinin fevt, 23'ünün tevellüd, 10'unun reft tarihleri yazılmıştır. 23 kişinin yaşı belirtilmeyip tevellüdüleri verilmiştir. Fevt olan beş kişinin ise yaşı kaydedilmemiştir.

Aşağıdaki tablo ve grafikte Rumların yaş dağılımları ve bu yaşlara göre oranları verilmiştir. Yaş aralıklarına göre yaptığımız sınıflandırmada 0-10 yaş arasında olanların %25'lik bir oranla en kalabalık kesimi temsil ettikleri görülmektedir.

Tablo 24: Tetimme Kayıtlarında Zeytuncuk Mahallesiindeki Rumların Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	Silik
Nüfus	29	12	16	12	6	3	38
Toplam	116						

Grafik 17: Tetimme Kayıtlarında Zeytuncuk Mahallesiindeki Rumların Dağılımı

Rum nüfusun tetimmesinde fevt, amed, nakil, reft ve vergi kayıtları;

Zeytuncuk Mahallesiinde yazılan Rumların, defterdeki beş yıllık kayıtlardan elde edilen verilere göre 12'si ölmüştür. Bunların beşinin yaşı tespit edilememiştir. İkiisi 0-10, biri 21-30, ikisi 31-40 ve ikisi de 41-50 yaş aralıklarındadır.

Mahallede kayıtlı Rumlardan 10 kişi reft veya nakil olarak mahalleden ayrılmışlardır. 25 kişinin ise Turgutlu mahallelerinin dışından bu mahalleye amed kaydı bulunmaktadır. Rumların reft veya nakil ve amed kayıtları ise aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 25: Tetimmede Nakil/Reft Kayıtlı Reâyâ (Rûm)

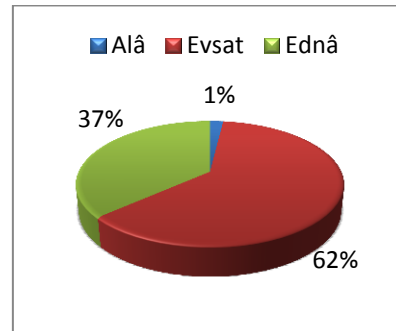
Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50
Mağnisa	1	-	-	1	-
Alaşehir	2	1	-	-	-
İzmir	1	1	-	-	1
Cânib-i Selanik	-	1	-	-	-
Be tahrîr-i mande	-	-	1	-	-
Toplam	4	3	1	1	1
Genel Toplam	10				

Tablo 26: Tetimmede Amed Kayıtlı Reâyâ (Rûm)

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	Silik
Hân-ı Boyacıoğlu	-	-	2	-	-	-	-
Alaşehir	3	1	-	2	-	-	-
Eskihan	-	-	-	1	-	-	-
Han-ı Çavuş	-	-	1	-	-	-	-
Kuds-i Şerif	-	-	-	-	-	-	1
Haleb	-	-	-	-	-	-	1
Kaza-i Şirepazarı	-	1	-	-	-	-	-
Mağnisa	1	2	1	-	1	-	-
Be tahrîr-i mande	1	-	2	-	-	-	-
Derbent	-	-	-	-	-	1	-
İzmir	-	2	-	-	-	-	-
Hacı Polad	-	-	-	-	1	-	-
Toplam	5	6	6	3	2	1	2
Genel Toplam	25						

Tablo 27: Tetimme Kayıtlarında Rum Nüfusunun Vergi Durumu

	Alâ	Evsat	Ednâ
Vergi mükellefi	1	32	19
Toplam	52		

Grafik 18: Vergi Mükellefi Rumların Oranı

Zeytuncuk Mahallesiindeki 116 Rum'un 52'si vergi mükellefi olarak kaydedilmiştir. Diğer bir deyişle mahalledeki Rumların %45'i vergiye tabidir. Vergi veren 52 kişinin %62'i ednâ derecesinde kayıtlı olup en kalabalık kesimi

oluşturmaktadırlar. Bunu %37 ile evsat ve %1'lik bir oranla alâ kaydedilenler izlemektedir.

Tâife-i Ermeniyân;

Zeytuncuk Mahallesinde kaydedilmiş olan toplam 12 Ermeni'nin çoğunu çocuk yaştakiler oluşturmaktadır. Yedi kişi 0-10, bir kişi 11-20, iki kişi 21-30, bir kişi 31-40 ve bir kişi de 41-50 yaş aralıklarındadır. Bu nüfusun içerisinde dört kişi yetim kayıtlıdır. Dört kişinin mesleği belirtilmiştir. İki terzi, biri bezzaz ve biri de çulha işleriyle meşguldürler.

Zeytuncuk Mahallesinde kayıtlı 12 Ermeni'den 3'ü evsat ve 4'ü de ednâ olmak üzere toplam 7'si vergi mükellefi olarak belirtilmiştir. Vergi verenlerin oranı %58'dir.

Nüfus defterinin Ermeni tetimmesinde fevt, nakil ve reft kaydına rastlanmamıştır. 12 kişi ise amed kaydedilmiştir. Amed kayıtları ise aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 28: Tetimmede Amed Kayıtlı Ermeniler

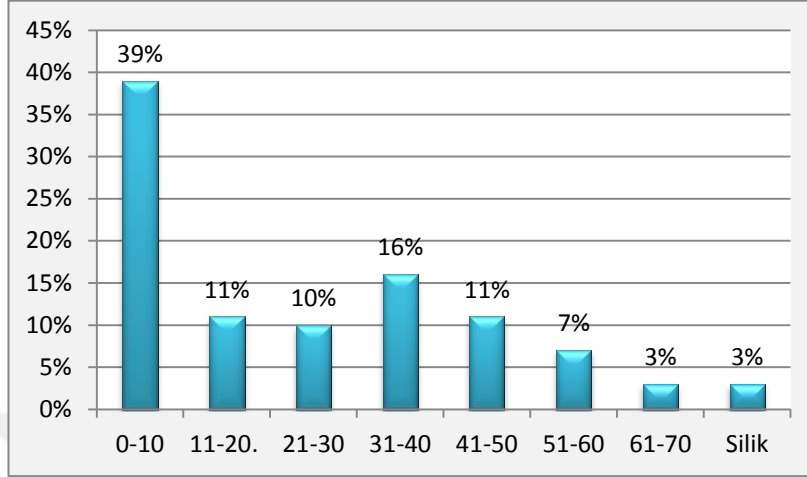
Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50
Mahalle-i Çömlekçi	2	-	1	-	-
Tahrîr-i Mandê	2	-	-	-	-
Câmi-i Cedîd	2	1	1	-	1
Mahalle-i Mezbûr	1	-	-	-	-
Mahalle-i Yenice	-	-	-	1	-
Toplam	7	1	2	1	1
Genel Toplam	12				

1. 2. 2. 2. Menteşbaba Mahallesi

1250/1835 yılında yapılan nüfus sayımında Menteşbaba Mahallesine 566 kişi kaydedilmiştir. Daha sonra bu kayıtlar üzerine fevt, reft, nakil amed gibi değişiklikler yazılmıştır. Defterde 53 kişinin fevt, 18 kişinin tevellüd tarihi ile 12 kişinin de reft veya nakil tarihleri bulunmaktadır. Menteşbaba Mahallesinde gayr-i Müslim nüfus kaydı bulunmamaktadır. Aşağıdaki tabloda mahallenin nüfusunun yaşlarına göre dağılımı verilmiştir.

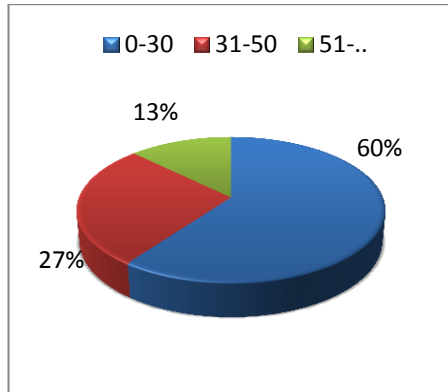
Tablo 29: Yaşlarına Göre Menteşbaba Mahallesi Nüfusu

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Silik
Nüfus	222	63	55	93	61	39	14	19
Toplam	566							

Grafik 19: Menteşbaba Mahallesi Nüfusunun Yaşlarına Göre Oranı

Bu yaş kategorisini çocuk ve genç yaş, orta yaş ve 51 yaş üstü olarak ikinci bir tasnife tabi tuttuğumuzda Menteşbaba Mahallesi'nin 51 yaş üzerinde olan kişiler en az grubu oluştururken çocuk ve genç olanların ise nüfusun en kalabalık grubu olduğu görülmektedir.

Grafik 20: Menteşbaba Mahallesi'ndeki Çocuk ve Genç, Orta ve 51 Yaş Üstü Grupların Oranı

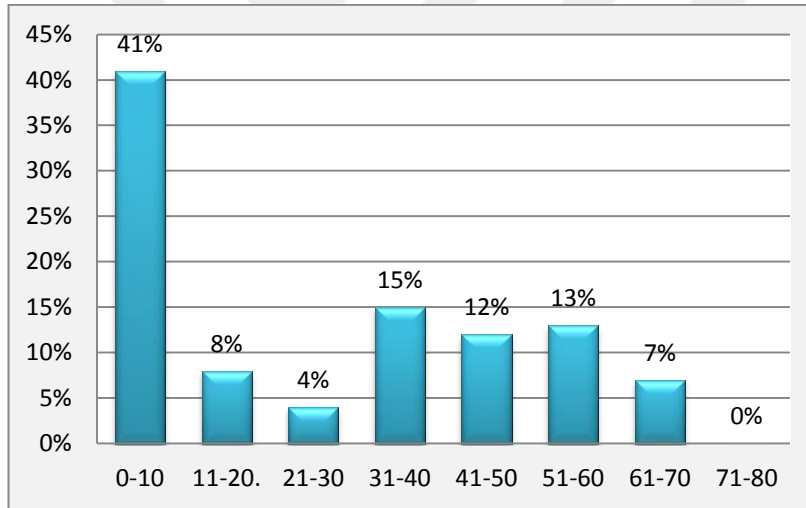
Yukarıdaki tablo ve grafiklerde Menteşbaba Mahallesi'nin nüfusunun öncelikle onar yıllık dönemlere göre dağılımları ve sonra da çocuk ve genç, orta ve 51 yaş üstü olarak belirlediğimiz dönemlere göre dağılımları görülmektedir. Her iki durumda da çocuk ve genç yaşta olanların diğer kategorilere göre daha fazla yer kapladıkları anlaşılmaktadır.

Menteşbaba Mahallesi nüfusunun fevt, amed, nakil ve reft kayıtları;

Tablo 30: Menteshbaba Mahallesinde Fevt Olanlar ve Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80
Fevt	38	7	4	14	11	12	6	-
Toplam	92							

Menteşbaba Mahallesinde saydığımız ve ilk kayıt sonuçlarına göre 566 olarak belirlediğimiz nüfusunun, yaklaşık beş yıl süren kayıtlar üzerinde yaptığımız tespitlere göre 92 kişisi vefat etmiştir. Fevt yazılarak üzerleri çizilen kişilerin %41 gibi büyük bir oranını 0-10 yaşlarında olan çocuklar oluşturmaktadır. En az ölüm oranı ise 21-30 yaşlarında olanlar arasındadır. Bu haliyle toplam nüfus içerisinde en kalabalık grubu oluşturan çocuklar arasındaki ölüm oranının çok yüksek olduğu göze çarpmaktadır.

Grafik 21: Yaş Aralıklarına Göre Menteshbaba Mahallesindeki Ölüm Oranı

Menteşbaba Mahallesinde toplam 81 kişinin nakil veya reft olduğu tespit edilmiştir. Amacına göre nakil veya reft olanlara baktığımızda toplam 17 kişi içerisinde Redif¹⁴¹ olan 12 kişinin çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir.

¹⁴¹Redif kaydedilenler bir sonraki bölümde toplam nüfus hesaplanırken mahalle nüfusundan çıkarılmamıştır.

Tablo 31: Amaç Nedeniyle Reft

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	Toplam
Asâkir-i Mansûre	1	2	-	-	-	3
Hacc-ıŞerif	1	-	-	-	1	2
Redif	4	7	1	-	-	12
Toplam	6	9	1	-	1	17

Tablo 32: Turgutlu İçi Nakil

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	Toplam
Zeytuncuk	2	1	3	2	-	-	8
Mahalle-i Orta	1	-	1	1	-	-	3
Yenice	2	-	2	-	-	-	4
Câmi-i Cedîd	1	2	-	2	-	1	6
Cömlekçi	1	1	-	1	-	1	4
Hân-ı Halil Çelebi	-	-	-	1	1	-	2
Toplam	7	4	6	7	1	2	27

Turgutlu içi nakil sınıflandırmamızda ise en fazla hareketin Zeytuncuk Mahallesiine olduğu, Câmi-i Cedîd Mahallesiinin hemen arkasından takip ettiği görülür. Bununla birlikte Han-ı Halil Çelebi, iki kişi ile en az nakil kaydedilen yerdir.

Tablo 33: Turgutlu Dışı Reft

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Toplam
Âsitâne	-	-	-	-	-	1	-	1
Alaşehir	-	1	-	2	-	-	-	3
Cânib-i Derbend	7	-	3	2	1	1	-	14
Diyâr-ı Âher	-	-	1	-	1	-	-	2
Kula	-	3	1	-	-	-	-	4
Konya	-	-	3	-	1	-	-	4
Hicaz	-	-	-	-	1	-	1	2
Mağnisa	4	-	-	1	2	-	-	7
Toplam	11	4	8	5	6	2	1	37

Turgutlu dışı reft durumunu aktardığımız tablodan görüleceği üzere toplam 37 kişi arasından 14 kişi Cânib-i Derbend kaydedilmiş durumdadır. Derbend'i yedi kişi ile Mağnisa takip etmektedir.

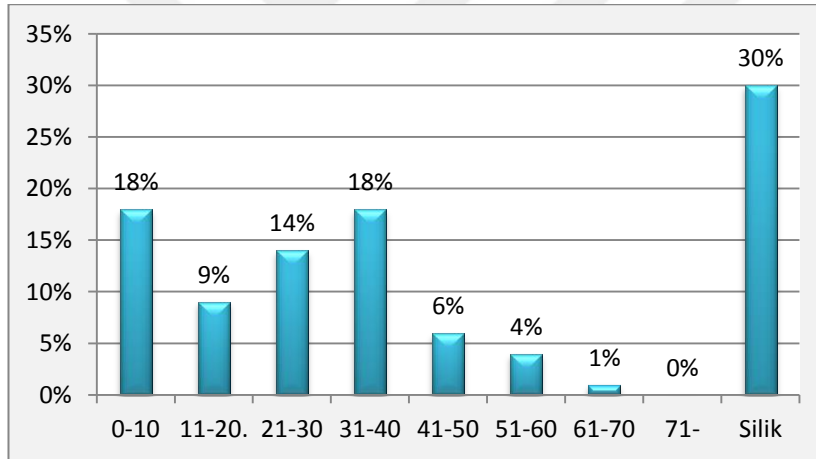
Menteşbaba Mahallesi Tetimmesi;

Mahallenin tetimmesinde 286 kişi kayıtlıdır. Bunlardan 89'unun yaşı belirlenememiştir. Yaşı belirli olanların çoğunluğunu 0-10 yaş aralığında olanlar oluşturur. 70 yaşının üzerinde olan kimsenin kaydı bulunmamaktadır. Yaşı yazılmayan 38 kişinin tevellüd tarihi yazılmıştır.

Aşağıdaki tablo ve grafikte Menteshbaba Mahallesi'nin tetimmesinde kayıtlı nüfusun yaş aralıklarına göre dağılımları ve onarlı yaş aralıklarında olan nüfusun toplam nüfusa oranları verilmiştir.

Tablo 34: Yaş Aralıklarına Göre Menteshbaba Mahallesi Tetimmesindeki Nüfus

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-	Silik
Nüfus	51	27	39	50	17	10	3	-	89
Toplam	286								

Grafik 22: Menteshbaba Mahallesi Tetimmesindeki Nüfusun Oranı

Menteşbaba Mahallesi'nin tetimmesinde kayıtlı olan 286 kişinin %30'unun yaşları belirsizdir. Bu belirsizliğe rağmen grafikte 0-10 ile 31-40 yaşlarında olan kişilerin mahallenin en kalabalık grubunu oluşturduğu ortaya çıkmıştır. Diğer mahalle kayıtlarının “yaş aralıklarına göre dağılım” tasniflerindeki nüfus yapısından hareketle yaşlarını silik olarak değerlendirdiğimiz kesimin çoğunun, çocuk ve genç kategorisinde bulunabileceğini söyleyebiliriz.

Tetimme kayıtlarına göre nüfusun fevt, amed, nakil ve reft kayıtları;

Tablo 35: Menteşbaba Mahallesi Tetimmesinde Fevt Olanların Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-	Silik
Fevt	6	5	2	3	1	-	15
Toplam	32						

Silik olanların değerlendirilemediği Menteşbaba Mahallesinde fevt kayıtlı kişilerin çoğunluğunu çocuk ve genç yaşta olanlar oluşturmaktadır.

Menteşbaba Mahallesi tetimmesinde 42 kişi reft veya nakil kayıtlıdır. Bunlardan altısının reft amacı belirtilmiştir. 41-50 yaşlarında iki ve 61-70 yaşlarında bir kişi hacc ibadeti için mahalleden ayrılmışlardır. Üç kişi ise Redif yazıldıkları için reft kaydedilmişlerdir. Bunlardan ikisi 11-20, biri de 21-30 yaşlarındadır.

Menteşbaba Mahallesinde tespit ettiğimiz reft ve nakil durumu aşağıdaki tablolarda yaşlara göre tasnif edilmiş olarak görülmektedir. Tablolardan anlaşılacağı gibi Turgutlu içinde bulunan yerlerden Zeytuncuk Mahallesi en fazla nakil olunan yerdir. Sekiz kişi bu mahalleye gitmiştir. Turgutlu dışına en fazla gidilen yer ise Mağnisa olarak tespit edilmiştir. Buraya ise altı kişi gitmiştir. Amed tablolarına baktığımızda ise Turgutlu'daki mahallelerden Zeytuncuk ve Orta mahallelerinin en başta geldikleri görülür. 35 kişi Zeytuncuk, 20 kişi Orta Mahallesinden Menteşbaba Mahallesine gelmişlerdir. Turgutlu dışından amedde ise Alaşehir, Mağnisa ve İzmir ilk sıralarda gelmektedir. 10 kişi Alaşehir'den, sekiz kişi Mağnisa'dan ve beş kişi ise İzmir'den mahalleye gelmişlerdir.

Tablo 36: Turgutlu İçi Nakil

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	Toplam
Câmi-i Cedîd	-	-	1	-	-	1
Yenice	-	-	1	1	-	2
Orta Mahalle	-	-	1	2	-	3
Zeytuncuk	2		1	2	3	8
Hân-ı Mahkeme	-	1	-	-	-	1
Hân-ı Cedîd	-	-	1	-	-	1
Toplam	2	1	5	5	3	16
Genel Toplam	16					

Tablo 37: Turgutlu Dışı Reft

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	Silik	Toplam
Câmi-i Cedîd	-	-	1	-	-	-	-	1
Kaza-i Ödemiş	1	-	1	-	-	-	-	2
Mağnisa	1	2	1	-	2	-	-	6
Kuşadası	-	-	-	-	-	-	1	1
Kula	-	-	2	1	-	-	-	3
İzmir	2	-	-	-	1	-	-	3
Marmara	-	-	-	1	-	-	-	1
Bergama	-	-	-	1	-	-	-	1
Ermenas	-	1	-	-	-	-	-	1
Nakl-i ?	-	-	1	-	-	-	-	1
Toplam	4	3	6	3	3	-	1	20
Genel Toplam	20							

Tablo 38: Turgutlu İçi Amed

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Silik	Toplam
Çömlekçi	5	-	1	1	-	-	-	1	-	8
Zeytuncuk	12	5	3	9	2	1	1	-	2	35
Mahalle-i Orta	5	1	6	4	1	-	1	-	2	20
Yenice	-	-	-	-	-	1	-	-	1	2
Be Perakende-i Bikârân	-	-	3	2	-	1	-	-	-	6
Hân-ı Halil Çelebi	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2
Han-ı Boyacı	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Han-ı Çere Pazarı	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Toplam	22	6	13	20	3	3	2	1	5	75

Tablo 39: Turgutlu Dışı Amed

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	Silik	Toplam
Mağnisa	3	2	-	2	1	-	-	8
Alaşehir	-	1	2	5	1	1	-	10
Âsitâne	-	-	2	-	-	-	-	2
İzmir	2	-	1	-	2	-	-	5
Redif	-	-	-	-	-	-	1	1
Bergama	-	-	-	1	-	-	-	1
Mansûre	-	-	1	1	-	-	-	2
Trablus	-	-	1	-	-	-	-	1
Hacc-ı Şerif	-	-	-	-	-	1	3	4
Kaza-i ?	-	-	-	1	-	-	-	1
Câmb-i Hamzabey	-	-	-	1	-	-	-	1
Marmara	-	-	1	-	-	-	-	1
Kula	-	-	-	1	-	-	-	1
Bayındır	1	-	-	-	-	-	-	1
Toplam	6	3	8	12	4	2	4	39

Kıbtiyân;

İncelediğimiz nüfus defterinde Müslim ve gayr-i Müslim kayıtları tetimmeleri de dâhil olmak üzere ayrı ayrı tutulmuştur. Ancak Kıbtî tâifesi de Müslim olmasına rağmen ayrı olarak yazılmıştır. Biz de burada, deftere dâir ilk değerlendirmemizde Kıbtîleri deftere sâdik kalarak ayrı yazdık. Daha sonraki bölümlerde bunları Müslim nüfusuna dâhil etmeyi uygun bulduk. Bunun nedeni ise Turgutlu'nun Müslim ve gayr-i Müslim nüfusunun toplam sayısına daha sağlıklı bir şekilde ulaşmaktır. Menteşbaba Mahallesinde baba ve oğul olmak üzere iki Kıbtî kaydedilmiştir.

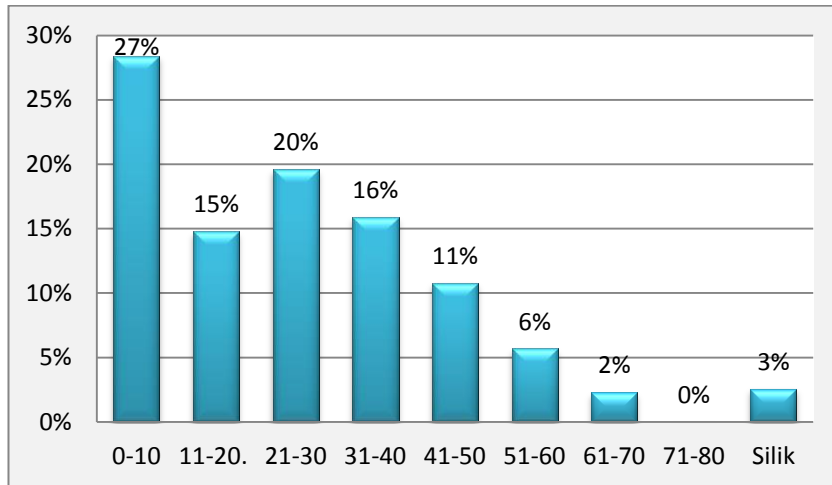
1. 2. 2. 3. Orta Mahallesi

1. 2. 2. 3. 1. Müslim Nüfus

Orta Mahallesinde yapılan ilk kayıt sonuçlarına göre nüfusun sayısı 352'dir. Bu nüfus içerisinde 0-10 yaş aralığında yazılanlar en kalabalık gruba temsil etmektedir. Bu grubun hemen ardından 21-30 ile 31-40 yaş aralıklarında bulunanlar gelmektedir. 71 yaş ve üzerinde yazılan kişi bulunmamaktadır.

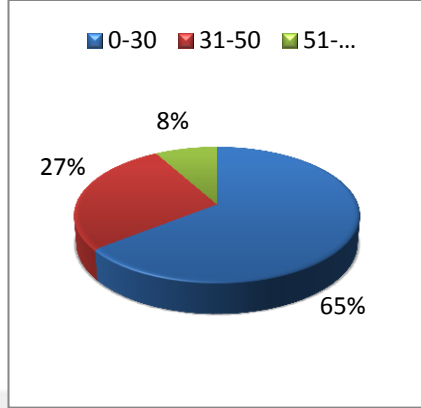
Tablo 40: Orta Mahallesi Müslim Nüfusun Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Silik
Nüfus	100	52	69	56	38	20	8	-	9
Toplam	352								

Grafik 23: Orta Mahallesindeki Müslimlerin Yaşlarına Göre Dağılımı

Yukarıda tablosu ve grafiği verilmiş olan nüfusu çocuk ve genç yaş, orta yaş ve 51 yaş üstü olarak diğer bir tasnife tabi tuttuk. Bu yeni tasnife bakıldığında çocuk ve genç nüfusun diğerlerinin yarısından fazla olduğu dikkatlerden kaçmamaktadır.

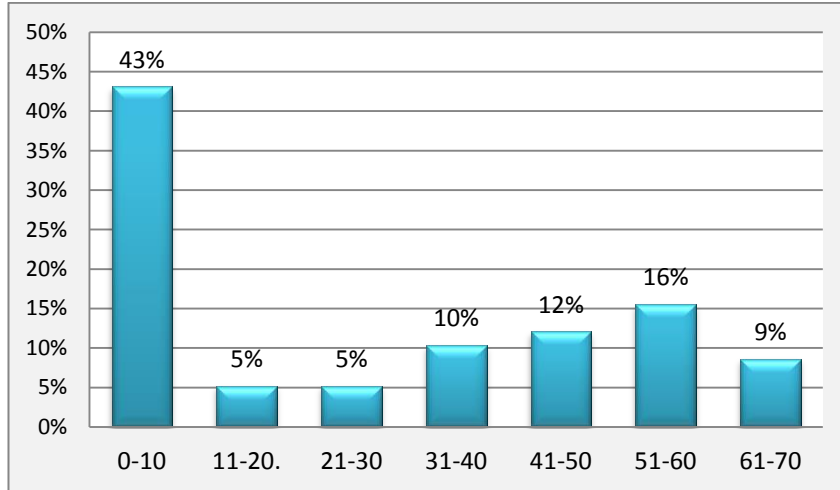

Grafik 24: Orta Mahallesi Çocuk ve Genç, Orta ve 51 Yaş Üstü Nüfusun Oranı

Orta Mahallesi Müslim nüfusun fevt, amed, nakil ve reft kayıtları;¹⁴²

Tablo 41: Fevt Kaydedilenler ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70
Nüfus	25	3	3	6	7	9	5
Toplam	58						

Grafik 25: Orta Mahalesindeki Ölümün Yaş Gruplarına Oranı

¹⁴² Defter kayıtlarından reft/nakil ve amed hareketlerinin ailece de yapıldığı anlaşılabilir. Ancak kadınların sayımı yapılmadığından bir ailenin kaç kişiden oluştuğunu tespit edememekteyiz. Mesela Orta Mahallesinden Câmi-i Cedîd Mahallesiine üç kişi gitmiştir. Bu kişiler bir baba ve iki oğul olarak kaydedilmiştir. BOA NFS.d.02892, s. 53, n. 91.

Orta Mahallesinde kayıtlı olan 58 kişinin üzeri fevt yazılarak çizilmiştir. Toplam fevt kayıtlarına göre çocuk yaşta vefat edenlerin oranı %43'tür. Bu grubu %16'lık bir oranla 51-60 yaşlarında olanlar izlemektedir.

Tablo 42: Amaç Nedeniyle Reft

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	51-60	Toplam
Redif	2	9	2	-	-	13
Asâkir-i Mansûre	1 ¹⁴³	3	-	-	-	4
Hacc-ı Şerif	-	1	1	2	1	5
Toplam	3	13	3	2	1	22

Tablo 43: Turgutlu İçi Nakil

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	Toplam
Menteşbaba	3	-	7	1	3	14
Çömlekçi	3	1	1	3	-	8
Yenice	-	-	1	-	1	2
Zeytuncuk	2	1	-	2	-	5
Câmi-i Cedîd	2	-	1	-	-	3
Perakande	-	-	1	-	-	1
Toplam	10	2	11	6	4	33

Tablo 44: Turgutlu Dışı Reft

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	Toplam
Âsitâne	-	2	-	-	-	2
Mağnisa	1	1	1	1	-	4
Hicaz	-	2	2	1	1	6
Çal	1	-	-	1	-	2
Akhisar	-	1	-	-	-	1
Câmb-i Derbend	1	-	-	1	-	2
Toplam	3	6	3	4	1	17

Orta Mahallesinde amed kaydına rastlanmamıştır. 72 kişi reft veya nakil kayıtlıdır. 13 kişi Redif amacıyla reft kaydedilmiştir. Reft kayıtlarına göre dört kişi Asâkir-i Mansûre'dedir ve beş kişi ise Hacc ibâdeti amacıyla mahalleden ayrılmıştır. Turgutlu içi nakil olarak sınıflandırdığımız grupta ise Menteshbaba Mahallesi 14 kişi ile en fazla gidilen yer olarak başta gelmekte, bu mahalleyi sekiz kişi ile Çömlekçi ve beş kişi ile de Zeytuncuk mahalleleri izlemektedir. Turgutlu dışına 17 kişinin gittiği defterdeki notlardan anlaşılmaktadır. Bu grupta ise altı kişinin gittiği kaydedilen Hicaz başta gelmekte ve Hicaz'ı Mağnisa izlemektedir.

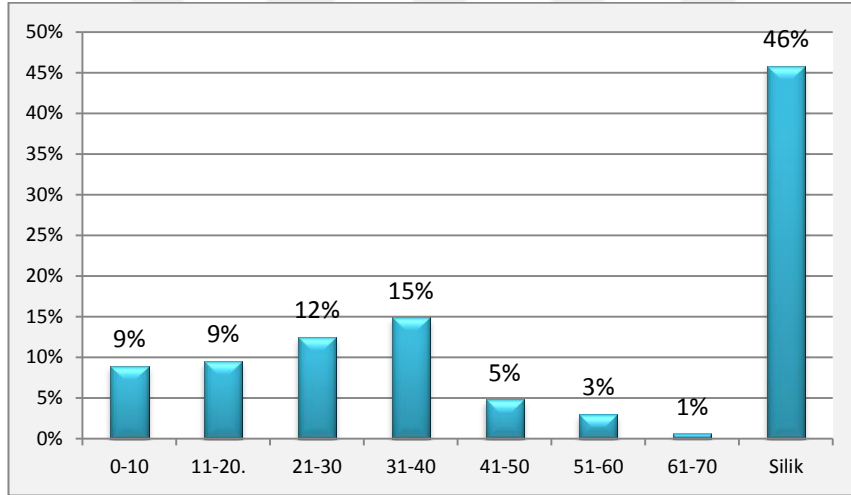
¹⁴³ BOA NFS.d, 02892, s. 52, n. 65.

Orta Mahallesi¹⁴⁴ Tetimmesi;

Orta Mahallesi'nin tetimmesinde 168 kişi kaydedilmiştir. Kaydedilenler arasında 11-20 yaş aralıklarında olan bir kişinin ihtida ettiği anlaşılmaktadır. Bu kişinin üzerine “şeref-i İslâmla müşerref” yazılmıştır.¹⁴⁵ 168 kişiden %46'sının silik, yıpranmış veya yazılmamış gibi nedenlerden dolayı yaşları belirsizdir. Fevt olan 38 kişiden 15'inin fevt tarihi, 57 kişinin tevellüd ve 20 kişinin de reft tarihi yazılmıştır. Fevt olan 23 kişinin yaşı yazılmamış, 68 kişinin ise sadece tevellüd tarihi verilmiş, ancak yaşları belirtilmemiştir.

Tablo 45: Orta Mahallesi Tetimmesindeki Nüfusun Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Silik
Nüfus	15	16	21	25	8	5	1	77
Toplam	168							

Grafik 26: Orta Mahalesindeki Müslimlerin Toplam Nüfusa Oranı

Müslim nüfusun fevt, amed, nakil ve reft kayıtları;

Orta Mahallesi tetimmesinde fevt kaydedilenlerin sayısı 38'dir. Bunlardan 23'ünün yaşları belirli değildir. Fevt açıklaması yapılanlardan üçü 0-10, ikisi 11-20, altısı 21-30, biri 31-40, biri 41-50 ve ikisi de 51-60 yaş aralıklarında bulunmaktadır. Fevt yazılarak üzerleri çizilenlerin çoğunun yaşı belirsizdir.

¹⁴⁴ Mahalle, defterin bu kısmında “Mahalle-i Orta Karyesi Tetimmesi” olarak kaydedilmiştir. BOA NFS.d,02892, s. 171.

¹⁴⁵BOA NFS.d,02892, s. 173, n. 469.

olduğundan, fevtlerin yaşlara göre dağılım oranlarının gerçeği tam olarak yansıtmayacağı kanaatindeyiz.

Nüfus defterinde kaydedilenlerin üzerlerine alınan notlara göre 20 kişi mahalleden ayrılmıştır. 12 kişi Turgutlu'nun başka mahallelerine, sekiz kişi ise Turgutlu dışındaki yerlere gitmişlerdir. Turgutlu içi en fazla nakil olunan mahalle Menteşbaba Mahallesi'dir. Turgutlu dışına reft kayıtlarında gidilen yerlerle ilgili rağbet hususunda herhangi bir karşılaştırma yapılacak kadar sayı farkı yoktur.

Amed kayıtlarında ise 11-20, 21-30 yaş aralıklarında birer, 31-40 yaşlarında dört ve 41-50 yaşlarında da bir kişi olmak üzere toplam yedi kişinin Hacc ibâdeti nedeniyle mahalleden ayrıldıkları kaydedilmiştir. Turgutlu içi ve dışı olarak tasnif ettiğimiz diğer amed kaydedilen 50 kişiden 25'i Turgutlu dâhilinden gelmişken 25'i de Turgutlu dışından gelmişlerdir.

Tablo 46: Turgutlu İçi Nakil

Yaş aralığı	0-10	11-20	31-40	41-50	61-70	Silik	Toplam
Menteşbaba	1	1	2	-	1	2	7
Zeytuncuk	-	-	1	1	-	-	2
Çömlekçi	-	1	-	-	-	1	2
Yenice	-	-	-	-	-	1	1
Toplam	1	2	3	1	1	4	12

Tablo 47: Turgutlu Dışı Reft

Yaş aralığı	0-10	31-40	41-50	61-70	Silik	Toplam
Mağnisa	-	-	-	-	1	1
Kütahiyye	1	-	1	-	-	2
Tire	-	-	1	-	-	1
Kuşadası	-	-	1	-	-	1
Karye-i Emrudlu	-	1	-	-	-	1
Salihli	1	1	-	-	-	2
Toplam	2	2	3	-	1	8

Tablo 48: Turgutlu İçi Amed

Yaş aralığı	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	Toplam
Yenice	-	2	2	-	1	5
Çömlekçi	2	4	2	1	1	10
Perakende	1	-	1	-	-	2
Menteşbaba	-	2	1	1	-	4
Han-ı Hacı Abbas	-	-	1	-	-	1
Zeytuncuk	-	1	1	-	-	2
Kabasakal	-	1	-	-	-	1
Toplam	3	10	8	2	2	25

Tablo 49: Turgutlu Dışı Amed

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	Silik	Toplam
Kütahıyye	1	-	-	-	1	-	2
Kasaba-i ?	-	-	4	2	-	-	6
İzmir	2	1	1	1	2	2	9
Adana	-	-	-	1	-	-	1
Begşehir	-	1	-	-	-	-	1
Bayındır	-	-	-	1	-	-	1
Nif	-	1	-	1	-	-	2
Mağnisa	-	1	1	1	-	-	3
Toplam	3	4	6	7	3	2	25

1. 2. 2. 3. 2. Gayr-i Müslim Nüfus (Tâife-i Yahudiyân)

Orta Mahallesiinde 18 Yahudi kaydedilmiştir. Bunların çoğunu çocuk yaştakiler oluşturmaktadır. 11'i 0-10, ikisi 11-20, üçü 21-30 ve ikisi de 41-50 yaş aralıklarındadır. Defterde bir Yahudi'nin fevt tarihi, birinin de tevellüd tarihi verilmiştir. Defterdeki kayıtlarda sadece çocuk yaştaki bir Yahudi'nin fevt olduğu kayıtlıdır. Nüfusun sayıldığı andan itibaren beş yıl boyunca kayıtlı nüfus üzerine notlar alınan defterde bu bir kişiden başka fevt ile nakil, reft ve amed kaydına rastlanmamıştır.

Orta Mahallesi'nde kayıtlı 18 Yahudi'nin sekizi vergi mükellefi olarak yazılmıştır. Bunların ikisi evsat ve altısı da ednâ kayıtlıdır. Alâ derecesinde kayıtlı Yahudi bulunmamaktadır.

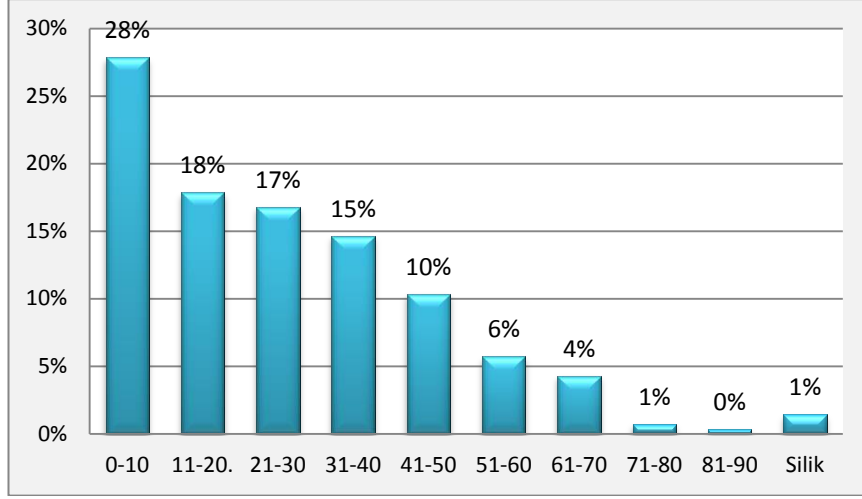
Beş Yahudi'nin mesleği deftere kaydedilmiştir. Bunlar mübayâcı, hallaç, bezzaz, çerçi ve terzilik yapmaktadırlar.

1. 2. 2. 4. Câmi-i Cedîd Mahallesi

1. 2. 2. 4. 1. Müslim Nüfus

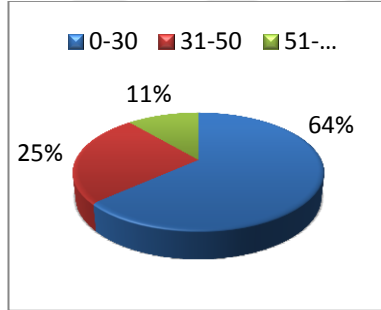
Tablo 50: Câmi-i Cedîd Mahallesiindeki Müslim Nüfusun Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	Silik
Nüfus	78	50	47	41	29	16	12	2	1	4
Toplam	280									

Grafik 27: Cami-i Cedid Mahallesiindeki Müslimlerin Yaş Aralıklarına Göre Oranı

Cami-i Cedid Mahallesiinde ilk sayımda toplam 280 kişi kaydedilmiştir. Nüfusun en kalabalık kısmını %28'lik bir oranla 0-10 yaş aralığındakiler oluşturmaktadır. 61-70 yaş aralıklarına kadar bu sayının tedrici bir şekilde azaldığını görmekteyiz. Aşağıda diğer mahallelerde yaptığımız gibi nüfusu farklı bir sınıflamaya da tabi tuttuk. Buna göre çocuk ve genç, orta ve 51 yaş üstü nüfus aşağıdaki tablo ve grafikte gösterilmiştir.

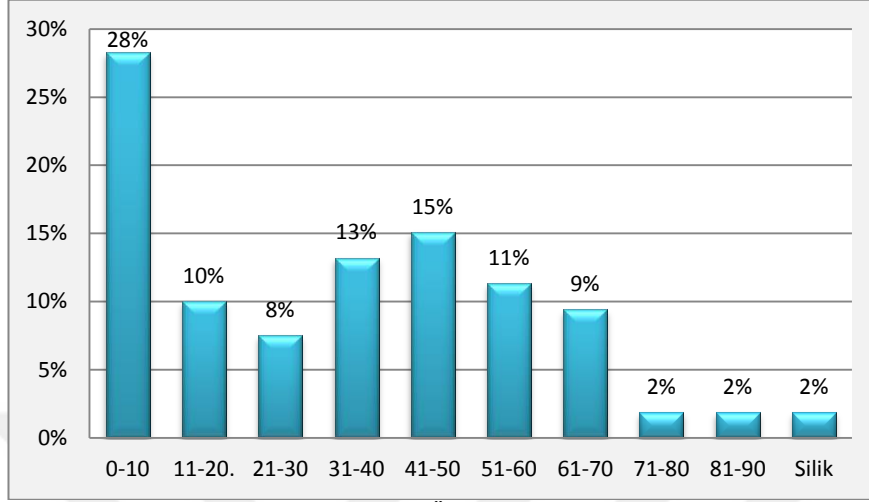
Grafik 28: Cami-i Cedid Mahallesi Çocuk ve Genç Yaş, Orta Yaş ve 51 Yaş Üstü Nüfusun Oranı

Müslim nüfusun fevt, amed, nakil ve reft kayıtları;

Mahallenin ilk sayımında amed kaydı bulunmamaktadır. Fevt kaydı olanların %28'ini 0-10 yaş aralığında olan çocuklar oluşturmaktadır. Bu grubu 41-50 ile 31-40 yaşlarında olanlar takip etmektedir. Reft olan 49 kişiden 10'u Redif olarak kaydedilmiştir. Dört kişinin Hacc'da ve üç kişinin de Asâkir-i Mansûre'de oldukları belirtilmiştir. Turgutlu içi nakillere baktığımızda Yenice Mahallesi en fazla gidilen yerlerde ilk sırada yer almaktadır. Turgutlu dışı reft tablosunda ise Hicaz ilk sırada gelmektedir.

Tablo 51: Câmi-i Cedîd Mahallesinde Fevt Olanların Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	Silik
Fevt	15	5	4	7	8	6	5	1	1	1
Toplam	53									

Grafik 29: Câmi-i Cedîd Mahallesindeki Ölümlerin Yaş Aralıklarına Oranı**Tablo 52: Amaç Nedeniyle Reft**

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	41-50	51-60	Toplam
Hacc-ı Şerif	-	-	2	1	1	4
Asâkir-i Mansûre	-	3	-	-	-	3
Redif	1 ¹⁴⁶	8	1	-	-	10
Toplam	1	11	3	1	1	17

Tablo 53: Turgutlu İçi Nakil

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	Toplam
Yenice	6	1	-	5	12
Zeytuncuk	1	-	1	-	2
Menteşbaba	-	-	1	-	1
Orta	-	-	1	-	1
Toplam	7	1	3	5	16

Tablo 54: Turgutlu Dışı Reft

Yaş aralığı	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	Toplam
Hicaz	-	1	-	1	3	5
Simav	1	-	-	-	-	1
Beyşehir	-	-	1	-	-	1
Reft be- ?	1	-	-	-	-	1
Âsitâne	1	-	1	-	-	2
Diyâr-ı Ahâr	1	1	-	-	-	2
Karaoğlanlı	-	1	-	-	-	1

¹⁴⁶BOA NFS.d,02892, s. 62, n. 109.

Ödemiş	1	-	-	-	-	1
Akhisar	-	1	-	-	-	1
Aydın	1	-	-	-	-	1
Toplam	6	4	2	1	3	16

Câmi-i Cedîd Mahallesi Müslim Nüfusun Tetimmesi;

Câmi-i Cedîd Mahallesi tetimmesinde toplam 101 kişi kayıtlıdır. Bu sayı içerisinde silik olanların sayısının fazla olması nedeniyle yaş aralıklarına göre nüfus dağılımı hakkından kesin sonuç çıkarmak mümkün görünmemektedir.

Tablo 55: Câmi-i Cedîd Mahallesi Tetimmesindeki Nüfusun Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Silik
Nüfus	13	11	19	11	9	2	2	1	33
Toplam	101								

Müslim nüfusun fevt, reft, nakil ve amed kayıtları;

1835-1840 yılları arasında tutulan deftere göre mahallede yedi kişi vefat etmiştir. Reft kayıtlı bir kişi Asâkir-i Mansûre'de, iki kişi de Rediftir. Bunlardan birisi Yenice Mahallesinden gelmiştir.¹⁴⁷ Bir kişinin Zeytuncuk Mahallesi'ne¹⁴⁸, yedi kişinin de Yenice Mahallesi'ne nakli kayıtlıdır. 11-20 yaş aralığında dört kişinin Turgutlu dışına reft kaydı bulunmaktadır. Kayıtlı kişilerin her biri Akhisar, Âsitâne, Hicaz ve adı okunamayan başka bir yere gitmek için ayrılmışlardır. Mahalle için alınan kayıtlara göre amed durumu ise Turgutlu içi ve dışı olmak üzere tasnif edilerek aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 56: Turgutlu İçi Amed

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	Silik	Toplam
Yenice	3	1	5	3	-	1	13
Menteşbaba	-	-	-	2	-	3	5
Çömlekçi	-	1	1	-	-	-	2
Zeytuncuk	2	1	-	1	1	-	5
Orta	3	-	2	-	-	-	5
Ağaoğlu Ham	-	-	1	-	-	-	1
Çorbacı Ham	-	-	-	-	1	-	1

¹⁴⁷BOA NFS.d, 02892, s. 67, n. 308.

¹⁴⁸ Bu kişinin daha öncesinde de Zeytuncuk Mahallesi'nde ikâmet ettiği kayıtlardan anlaşılmaktadır. BOA, NFS.d, s. 68, n. 328.

Defter-i Bîkârân	-	-	-	1	-	-	1
Ahmed Ağa Hamı	-	-	-	-	1	-	1
Toplam	8	3	9	7	3	4	34

Tablo 57: Turgutlu Dışı Amed

Yaş aralığı	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Toplam
Hacc-ı şerif	1	1	1	1	1	-	5
Tepecik	-	-	-	-	-	1	1
Mağnisa	-	1	-	-	-	-	1
Cânib-i Değirmendere	-	-	-	1	-	-	1
İzmir	-	1	-	-	-	-	1
Marmaracak	-	1	-	-	-	-	1
Amed be- ?	2	-	-	-	-	-	2
Mansûre'den Muhrec	1 ¹⁴⁹	-	-	-	-	-	1
Toplam	4	4	1	2	1	1	13

Câmi-i Cedîd Mahallesiindeki Kıbtiyân;

Câmi-i Cedîd Mahallesiinde Kıbtîler ayrı kaydedilmişlerdir. İsimlerinden yola çıkarak Müslüman olduklarını anladığımız Kıbtîler mahallenin kayıtlarına göre 11 kişidir. Bunlardan ikisinin yaşı defter yıpranmış olduğu için okunamamıştır. Diğerleri içinden bir kişi 0-10, bir kişi 11-20, dört kişi 21-30, iki kişi 31-40 ve bir kişi de 41-50 yaşları arasındadır.

Câmi-i Cedîd Mahallesiinde kaydedilen 11 Kıbtî'den 21-30 yaşlarında iki kişinin fevt kaydı ve yaşı belirlenemeyen iki kişinin amed kaydına rastlanmıştır. Bu mahalleden nakil olan kişi kaydı bulunmamaktadır.

Defterde Kıbtiyân nüfusun altısı demirci, biri çilingir ve biri de nohudcu olarak kaydedilmiştir.

1. 2. 2. 4. 2. Gayr-i Müslim Nüfus

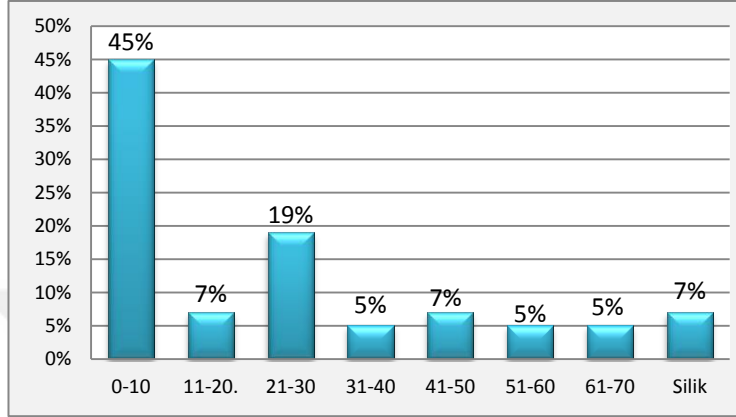
Câmi-i Cedîd Mahallesiinde kaydedilen Müslümanlar ile ilgili sayısal verilerin değerlendirmesinden sonra, şimdi defterde kayıtlı olan gayr-i Müslimlerin nüfusları ile ilgili verileri de aynı şekilde değerlendireceğiz.

¹⁴⁹ 30 yaşındaki Kara İbrahim unvânlı kişi Asâkir-i Mansûre'den muhrec olup Câmi-i Cedîd'e 1252 yılında amed etmiş, yine aynı kişi 1255 yılında Yenice Mahallesiine nakil olmuştur. BOA NFS.d.02892, s. 68, n. 345.

1. 2. 2. 4. 2. 1. Tâife-i Ermeniyân

Tablo 58: Ermeni Nüfusun Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Silik
Nüfus	19	3	8	2	3	2	2	3
Toplam	42							

Grafik 30: Ermeni Nüfusun Yaşlarına Göre Dağılımı

Yukarıdaki tablo ve grafikten de izlendiği gibi toplamda 42 kişi olan Ermeni nüfusunun çoğunluğunu 0-10 yaş aralığında olanlar oluşturmaktadır. Bu yaş aralığından sonra en fazla kişi 21-30 yaş aralığında kayıtlıdır.

Câmi-i Cedîd Mahallesinde dört yetim kaydı yapılmıştır. Altı kişinin fevt tarihi, üç kişinin tevellüd tarihi, yedi kişinin nakil tarihi yazılmıştır. Üç kişinin ise yaşı yazılmayıp sadece tevellüd tarihi yazılmıştır.

Mahalledeki Ermenilerin hangi işlerle meşgul olduklarını defterdeki kayıtlardan yola çıkarak belirlemek mümkün olmuştur. Defterde 21 Ermeni'nin mesleği yazılmıştır. Kayıtlara göre dört kişi kuyumcu, dört kişi terzi, üç kişi çulha, üç kişi rençber, iki kişi bezzâz ve birer kişi de uncu, nâtır, tüfenkçi, peştemalcı ve penbe tüccarıdır.

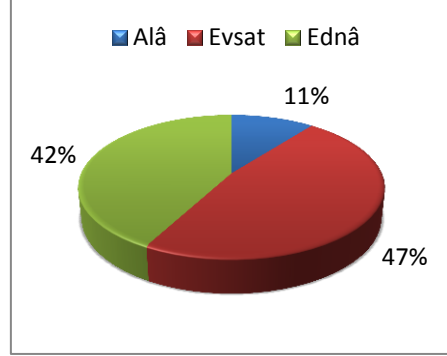
Ermeni nüfusun fevt, amed, nakil, reft ve vergi kayıtları;

Câmi-i Cedîd Mahallesinde 1835-1840 yılları arasında altı kişinin üzeri çizilerek fevt kaydı düşülmüştür. Bunlardan ikisi 0-10 yaş, biri 21-30, biri 31-40 ve diğer ikisi de 61-70 yaşları arasındadır.

Bu mahalleden diğ er mahallelere nakil kayıtları bulunurken reft ve amed kaydı bulunmamaktadır. Yedi kişinin üzerine nakil yazılmıştır. Bu yedi kişiden ikisi Menteşbaba ve beşi de Zeytuncuk Mahallesi'ne nakil olmuşlardır.

Tablo 59: Ermenilerin Vergi Durumu

	Alâ	Evsat	Ednâ
Vergi mükellefi	2	9	8
Toplam	19		

Grafik 31: Vergiye Tabi Ermenilerin Oranı

Câmi-i Cedîd Mahallesi'nde kayıtlı olan 42 Ermeni'nin %45 vergi mükellefi olarak kaydedilmiştir. Vergi mükellefi olan 19 kişinin %47'si evsat, %11'i alâ ve kalanı da ednâ olarak kaydedilmiştir.

1. 2. 2. 4. 2. 2. Tâife-i Rûm

Câmi-i Cedîd Mahallesi kayıtlarında tetimmeyi hâriç tutarak saydığımız Rumların sayısı sekizdir. Bunlardan biri 0-10, üçü 21-30, ikisi 31-40, biri 71-80 yaş aralıklarında bulunmaktadır. Bir kişinin yaşı işe belirlenememiştir. Yine bu sekiz kişinin altısı vergi mükellefi olarak kaydedilmiştir. Mükelleflerin dördü evsat ve ikisi de ednâ kategorisindedir. Alâ kaydı yoktur.

Mahallede sayılan Rumların fevt, reft, nakil ve amed durumlarında ise 1840 yılına kadar tutulan kayıtlardan 21-30 ve 31-40 yaş aralıklarında bulunan iki kişinin fevt nedeniyle üzerlerinin çizildiği gözlemlenmiştir. Reft ve nakil kaydı bulunmazken 21-30 yaşlarında bir kişinin İzmir'den, diğ er bir kişinin ise "be-tahrîr-i mande" olarak amed kaydı bulunmaktadır. İki kişinin fevt tarihi ile bir kişinin de tevellüd tarihi verilmiştir.

Mahallede sayılan Rum nüfusu içinde mesleği rençber, dellak ve bağçevân olarak kaydedilen birer kişi tespit edilmiştir.

Rumlar için ayrıca yazılan tetimmeye ise toplam yedi kişi kaydedilmiştir. Tetimmede 0-10, 11-20 ve 21-30 yaş aralıklarında birer kişi; 31-40 yaş aralığında iki kişi ve 41-50 ile 51-60 yaş aralıklarında da birer kişi kayıtlıdır. Bunlardan 41-50 yaş

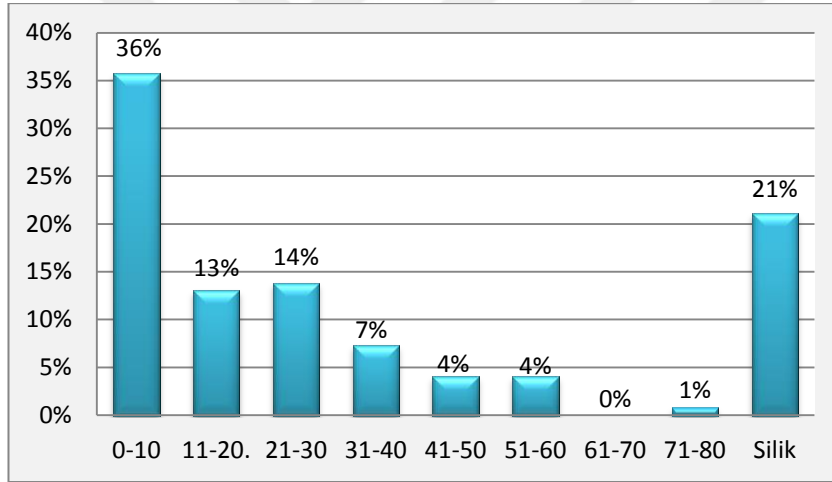
aralığında bulunan kişinin üzeri fevt nedeniyle tarihi de yazılarak çizilmiştir. 51-60 yaş aralıklarında bir kişi amed olarak kayıtlıdır.

Tetimmede sayılan yedi kişinin beşi vergi mükellefi durumunda olup bunların dördü evsat ve biri de ednâ kaydedilmiştir. Tetimmede tespit edilen Rumlar içerisinde mesleği meyhâneci, balıkçı ve bağçevân olarak kaydedilen birer kişi tespit edilmiştir.

1. 2. 2. 4. 2. 3. Tâife-i Yahudiyân

Tablo 60: Câmî-i Cedîd Mahallesiindeki Yahudilerin Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Silik
Nüfus	44	16	17	9	5	5	-	1	26
Toplam	123								

Grafik 32: Yahudi Nüfusun Yaş Aralıklarına Oranı

Câmî-i Cedîd Mahallesiinde yazılan Yahudilerin çoğunluğunu 0-10 yaş aralığındakiler oluşturmaktadırlar. Bu kategoriyi 21-30 yaş aralıklarında olanlar izlemektedir. 31 ve üzeri yaş aralıklarında nüfusun sayısı tedrici bir şekilde azalmaktadır.

Mahalledeki Yahudiler içerisinde üç yetim kaydına rastlanırken iki kişi de karındaş olarak kaydedilmiştir. 16 kişinin fevt tarihi, 24 kişinin tevellüd tarihi ve 24 kişinin de yaşı yazılmayıp tevellüd tarihi yazılmıştır.

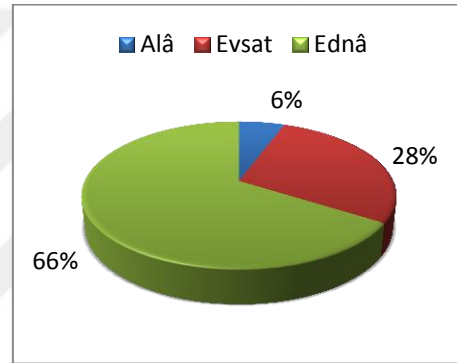
Yahudi nüfusun fevt, amed, nakil, reft ve vergi kayıtları;

Câmi-i Cedîd Mahallesinde 1835-1840 yılları arasında 16 kişinin üzeri fevt yazılarak çizilmiştir. Bunlardan dokuzu 0-10 yaş aralığında, üçü 11-20, biri 31-40, biri 41-50 ve ikisi de 51-60 yaş aralıklarındadır. Yukarıda incelediğimiz diğer mahallelerin Müslim ve gayr-i Müslimlerinde gördüğümüz gibi Câmi-i Cedîd Mahallesinde de en fazla ölüm 0-10 yaş aralığında görülmektedir.

İncelediğimiz defter kayıtlarına göre mahallede reft ve nakil kaydına rastlanmazken 11-20 yaş aralığında Kudüs'ten ve 21-30 yaş aralığında da İzmir'den birer olmak üzere toplam iki amed kaydı bulunmaktadır.

Tablo 61: Yahudi Nüfusun Vergi Durumu

	Alâ	Evsat	Ednâ
Vergi mükellefi	3	15	35
Toplam	53		

Grafik 33: Vergi Mükellefi Yahudilerin Oranı

Câmi-i Cedîd Mahallesinde kayıtlı 123 Yahudi'nin %43'ü vergi mükellefi olarak kayıtlarda yer almışlardır. Bu mükelleflerin yarısından çoğu ednâ olarak kaydedilmiş olup %66'lık bir dilimi oluştururlar. Alâ derecesinde kayıtlı olanlar ise %6 ile en az grubu oluştururlar.

1. 2. 2. 5. Yenice Mahallesi

1. 2. 2. 5. 1. Müslim Nüfus

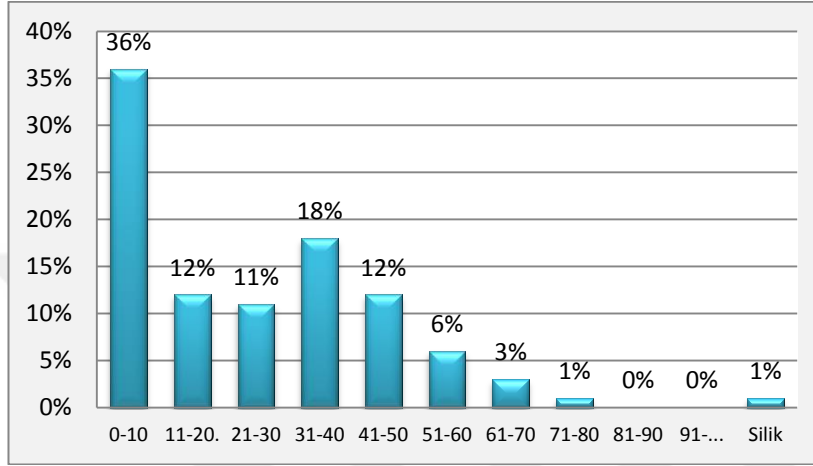
Yenice Mahallesinde ilk sayımda 514 kişinin kaydı yapılmıştır. Kaydedilenler arasında 101 kişinin fevt, 83 kişinin reft ve dört kişinin ise tevellüd tarihleri yazılmıştır. Fevt kaydedilen beş kişinin ise yaşı yazılmamıştır.

Bu mahallede de 0-10 yaş grubu %36'lık bir oranla nüfusun en kalabalık kesimini teşkil ederler. 31-40 yaşlarında olanlar azımsanmayacak derecede kalabalıktır. 100 yaşında olan bir kişinin kaydı ise bu defterin genelindeki bütün

nüfus kayıtları arasında nadiren rastlanılan bir durumdur. Diğer yaşlarda olan nüfusun miktarı ve oranları aşağıdaki tablo ve grafikten izlenebilir.

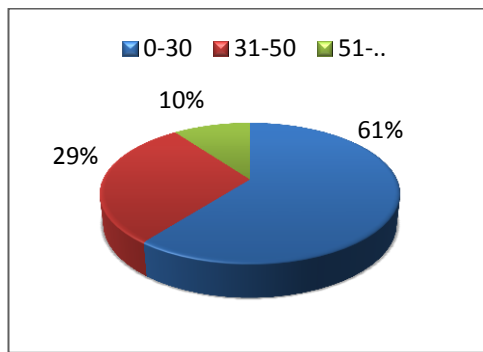
Tablo 62: Yenice Mahallesiindeki Müslim Nüfusun Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-...	Silik
Nüfus	184	64	59	90	59	31	16	3	-	1(100)	7
Toplam	514¹⁵⁰										

Grafik 34: Yenice Mahallesiindeki Müslim Nüfusun Yaşlarına Göre Oranı

Yukarıda, mahallenin nüfusunun yaşlarını onarlı dilimler halinde kategorilere ayırarak verdik. Şimdi ise aynı verileri farklı bir kategoride değerlendireceğiz. Nüfusu çocuk ve genç, orta ve 51 yaş üstü olarak sınıflandırarak grafikteki yansımalarını göstereceğiz.

Grafik 35: Yenice Mahallesi Çocuk ve Genç, Orta ve 51 Yaş Üstü Yaş Gruplarının Oranı

Yenice Mahallesi nüfusunun yaş gruplarını onarlı dilimler halinde değil de tablodaki gibi üç kategoriye bölerek elde ettiğimiz yeni duruma göre 0-30 yaş

¹⁵⁰BOA NFS.d, 02892, s. 74'te kâtib 142. numaradan sonra 147. numaraya atlamıştır. Bu yüzden defterin sonundaki son numara 519 iken biz 514 kişi saydık.

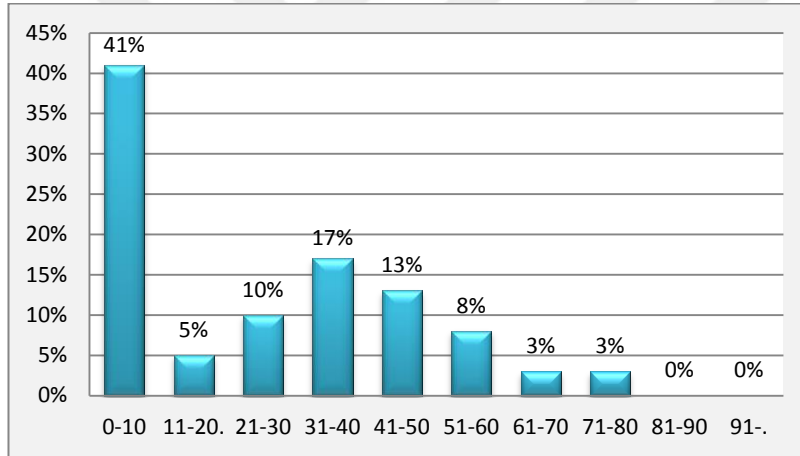
aralığında kayıtlı olan %61'lik bir oran ile en büyük dilimi temsil eder. 51 yaş üzerinde olan nüfusun miktarı bütün nüfusun %10'unu oluşturmaktadır.

Yenice Mahallesi fevt, amed, reft ve nakil kayıtları;

Yenice Mahallesinde beş yıl kadar süren kayıtlarda 109 kişinin üzeri fevt yazılarak çizilmiştir. Fevt kaydedilmiş olanların %41'ini 0-10 yaşlarında olan çocuklar oluştururlar. 100 yaşında kaydedilen kişi de fevt kaydedilenler arasındadır. Ölüm oranının yüksek olduğu diğer bir kategori de 31 ilâ 40 yaşlarında olanlardır.

Tablo 63: Yenice Mahallesinde Fevt Olanlar ve Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-.
Nüfus	44	5	11	19	14	9	3	3	-	1(100)
Toplam	109									

Grafik 36: Yenice Mahallesindeki Ölümün Yaşlarına Göre Oranı

Yenice Mahallesinde 21-30 yaş aralığında bir kişi¹⁵¹ amed, 92 kişi ise nakil ve reft kaydedilmiştir. Bunları amacına göre, Turgutlu içi ve dışı olmak üzere üç kategoriye ayırdık. Bu mahalleden 19 kişi redif kaydedilmiştir. 41-50 yaşlarında olan bir kişi ise Hacc ibadeti için mahalleden ayrılanlar arasındadır. 10 yaşından küçük bir çocuk ile 11-20 yaşlarında olan dört kişinin Asâkir-i Mansûre'de oldukları belirtilmiştir.

Mahalleden 13 kişi Çömlekçi, 11 kişi Câmî-i Cedîd, altı kişi Zeytuncuk, altı kişi de Orta Mahallesine gitmişlerdir. Turgutlu dışına gidilen yerlerden Hicaz ve

¹⁵¹ Bu kişinin 1252 yılında Câmî-i Cedîd Mahallesinden Yenice Mahallesine geldiği ve 1253'te de Câmî-i Cedîd'e nakil olduğu deftere kaydedilmiştir. BOA NFS.d. 02892, s. 78, n. 305.

Mağnisa ilk sıralarda gelmektedir. Diğer reft ve nakil durumları tablolarda ayrıntılı bir şekilde verilmiştir.

Tablo 64: Turgutlu İçi Nakil

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	Toplam
Zeytuncuk	-	1	-	4	1	-	6
Câmi-i Cedîd	2	1	4	3	1	-	11
Mahalle-i Orta	1	-	2	2	-	1	6
Çömlekçi	4	1	1	2	4	1	13
Toplam	7	3	7	11	6	2	36

Tablo 65: Turgutlu Dışı Reft

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	Toplam
Hicaz	2	1	1	5	-	1	10
Mağnisa	-	1	1	1	-	1	4
Haliller	-	-	-	1	-	-	1
Çakırca	1	-	1	1	-	-	3
Sofiler	3	-	-	-	1	-	4
İzmir	-	1	-	-	-	-	1
Çiftlik-i Hacı Pîr	-	-	-	1	-	-	1
Ödemiş	-	1	-	-	-	-	1
Girid	-	1	-	-	-	-	1
Bandırma	1	-	1	-	-	-	2
Diyâr-ı Âher	-	-	1	-	-	-	1
Reft be- ... ? ¹⁵²	-	-	-	1	-	-	1
Nakl-i ....? ¹⁵³	-	-	-	1	-	-	1
Toplam	7	5	5	11	1	2	31

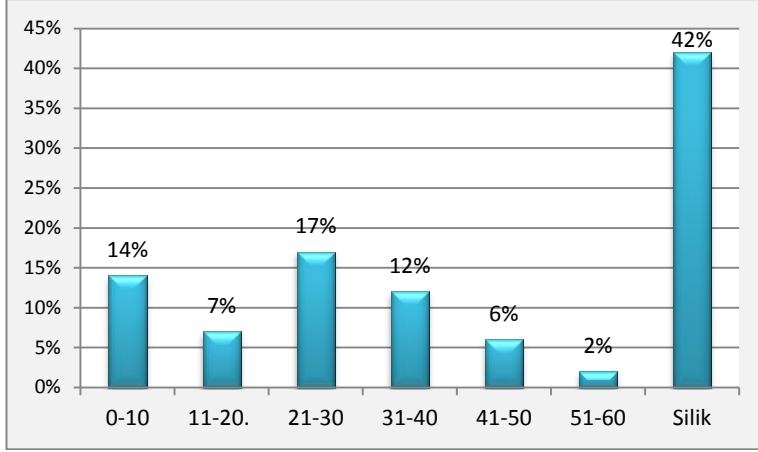
Yenice Mahallesinin Tetimmesinde Müslim Kayıtları;

Tablo 66: Yenice Mahallesi Nüfusunun Yaşlara Göre Dağılımı

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	Silik
Nüfus	27	13	33	23	11	4	82
Toplam	193						

¹⁵² BOA NFS.d,02892, s. 76, n. 223.

¹⁵³ BOA NFS.d,02892, s. 76, n. 354.

Grafik 37: Yenice Mahallesi Nüfusunun Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı

Mahallenin tetimmesinde 193 kişi kayıtlıdır. Bunlardan 30 kişinin fevt, 21 kişinin reft, 65 kişinin tevellüd tarihleri yazılmıştır. Fevt kayıtlı 18 kişinin ve tevellüdü yazılan 70 kişinin ise yaşları yazılmamıştır. Yaşı yazılmayanlar ve okunamayanlar büyük yekûn tuttuğundan yaş aralıklarına göre nüfusun dağılımı hakkında ortaya bir grafik çıkmış olsa da sağlıklı bir değerlendirmede bulunmak mümkün değildir. Bununla birlikte bütün mahallelerin hem Müslim hem de gayr-i Müslim nüfus durumlarını da dikkate alarak “silik” kategorisinde değerlendirdiğimiz nüfusun çoğunluğunun çocuk yaştakilerden oluştuğunu söylemekten de imtina etmiyoruz.

Yenice Mahallesi'nin tetimmesindeki fevt, amed, nakil ve reft kayıtları;

Tetimmede kayıtlı nüfusun, beş yıl boyunca toplam 30 kişisi vefât etmiştir. Yaşı belirlenenlere göre en fazla ölüm 0-10 yaş aralığındadır. Altı kişi 0-10; üç kişi 11-20, iki kişi 31-40, bir kişi ise 51-60 yaş aralıklarındadır. 18 kişinin ise yaşı belirlenememiştir. Nakil, reft ve amed hareketleri ise Turgutlu içi ve dışı olarak ayrılmış ve aşağıdaki tablolarda sayısal dağılımları gösterilmiştir.

Tablo 67: Turgutlu İçi Nakil

Yaş aralığı	0-10	21-30	31-40	41-50	51-60	Toplam
Menteşbaba	-	-	2	-	1	3
Çömlekçi	1	1	-	-	-	2
Câmi-i Cedîd	1	2	-	-	-	3
Zeytuncuk	-	3	-	-	-	3
Han-ı Kebir	-	-	-	1	-	1
Toplam	2	6	2	1	1	12

Tablo 68: Turgutlu Dışı Reft

Yaş aralığı	0-10	21-30	31-40	41-50	Silik	Toplam
Mağnisa	2	1	-	1	2	6
İzmir	-	-	1	-	-	1
be- Karye-i ?	1	1	-	-	-	2
Toplam	3	2	1	1	2	9

Tablo 69: Turgutlu İçi Amed

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	Silik	Toplam
Câmi-i Cedfid	5	1	1	3	-	-	1	11
Zeytuncuk	2	2	2	5	3	1	-	15
Han-ı Hacı Ahmed	-	-	-	1	-	-	-	1
Menteşbaba	1	-	2	2	-	-	-	5
Çölmekçi	1	-	4	1	-	-	-	6
Mahalle-i Orta	1	-	1	1	1	-	-	4
Kaza-i Mezbûr (Orta M.)	-	-	1	-	-	-	-	1
Hân-ı Kebir	-	-	-	-	1	-	-	1
Cânib-i Perakende	-	1	1	2	-	-	-	4
Hân-ı Kabasakal	-	1	1	-	-	-	-	2
Hân-ı Cedfid	-	-	1	-	-	-	-	1
Hân-ı Mahkeme	-	-	1	-	-	-	-	1
Hân-ı Halil Çelebi	-	-	-	1	-	-	-	1
Toplam	10	5	15	16	5	1	1	53

Tablo 70: Turgutlu Dışı Amed

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	Silik	Toplam
Mağnisa	-	-	2	-	-	-	1	3
Bayındır	-	-	1	-	-	-	-	1
be- Mahalle-i ?	2	-	2	-	-	-	-	4
Amed be- ?	-	-	1	-	1	-	-	2
Be- Takâüd Mansûre	-	1	1	-	-	-	-	2
İzmir	1	1	2	-	-	1	-	5
Girid	-	-	-	-	1	-	-	1
Cânib-i ?	-	-	1	-	-	-	-	1
Âsitâne	-	1	-	-	-	-	-	1
Hacc-i Şerif	-	1	2	3	-	1	-	7
Şam-ı Şerif	-	-	-	-	-	-	1	1
Alaşehir	-	-	-	1	-	-	-	1
Kaza-i Akhisar	-	-	1	-	1	-	-	2
Uşak	1	-	1	-	-	-	1	3
Toplam	4	4	14	4	3	2	3	34

Yenice Mahallesiindeki Kıbtîyân;

Defterdeki verilere göre Yenice Mahallesiinde toplam dokuz Kıbtî bulunmaktadır. Bunların ikisi 0-10, ikisi 21-30, ikisi 31-40, biri 41-50, biri 71-80 yaş aralıklarında olup diğer bir kişinin ise yaşı tespit edilememiştir. 41-50 yaş aralığında olan kişinin daha sonra üzeri çizilip, fevt olduğu yazılmıştır.

Yenice Mahallesiinde üç Kıbtî'nin amed kaydı olup nakil kaydına rastlanmamıştır. İki kişi Menteşbaba Mahallesiinden, bir kişi de Bayındır'dan amed etmişlerdir. Kıbtîlerden beş kişi demirci, bir kişi de rençber olarak yazılmıştır.

1. 2. 2. 5. 2. Gayr-i Müslim Nüfus

Nüfus defterindeki kayıtlara göre Yenice Mahallesiinde Ermeni ve Rumlar bulunmaktadır. Yahudi kaydına rastlanmamıştır. Mahalledeki Rum ve Ermenilerin sayıları neredeyse birbirine eşittir.

1. 2. 2. 5. 2. 1. Tâife-i Ermeniyân

Tablo 71: Yenice Mahallesiindeki Ermenilerin Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş Aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	Silik
Nüfus	10	1	7	3	2	3	4
Nüfusun yaş gruplarına oranı	%34	%3	%23	%10	%7	%10	%13
Toplam	30						

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Yenice Mahallesiinde sayılan 30 Ermeni'nin çoğunluğunu 0-10 yaş aralığında olanlar oluşturmaktadır. Bu gruba %23'lük bir oranla 21-30 yaş aralığında bulunanlar gelmektedir. Ermeni nüfus içerisinde üç kişi yetim kaydedilmiştir. Nüfus defterinin düzenlendiği beş yıllık süre boyunca beş kişinin fevt kaydı nedeniyle üzerleri çizilmiş ve sayıdan düşürülmüştür. Ölen beş kişinin de fevt tarihi verilmiş, iki kişinin tevellüd ve bir kişinin de reft tarihi kaydedilmiştir. İki kişinin ise yaşı yazılmamış, ancak tevellüd tarihi verilmiştir. Fevt kaydedilerek çizilen kişilerin ikisi 0-10, ikisi 21-30 ve biri de 51-60 yaş aralıklarındadır.

Ermeniler için dört amed kaydı vardır. 31-40 yaş aralığında bir kişi Zeytuncuk Mahallesi, 21-30 ve 41-50 yaş aralıklarında iki kişi de Mağnisa'dan

gelmiş, 21-30 aralığında bir kişi de amed kaydedilmiş, ancak geldiği yer belirtilmemiş ve bu kişi için “be-tahrîr-i mande” yazılmıştır. 40 yaşında bir kişinin ise Zeytuncuk Mahallesiine nakil kaydı bulunmaktadır.

Yenice Mahallesiinde bulunan Ermenilerden 22’si vergi mükellefi olarak kaydedilmiştir. Alâ derecesinde vergiye tabi Ermeni bulunmazken, 12 kişi evsat ve 10 kişi de ednâ derecesinde kayıtlıdır.

Defterde 14 Ermeni’nin mesleği belirtilmiştir. Bunlardan birinin doğramacı, birinin bardakçı, ikisinin yorgancı, üçünün terzi ve yedisinin de çulha işleriyle meşgul oldukları belirtilmiştir.

1. 2. 2. 5. 2. 2. Tâife-i Rum

Tablo 72: Rumların Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Silik
Nüfus	13	5	2	3	6	-	1	4
Nüfusun yaş gruplarına oranı	%38	%15	%6	%9	%17	%0	%3	%12
Toplam	34							

Yenice Mahallesiinde kaydedilen gayr-i Müslim tâifesinin bir diğeri olan Rumların tespit ettiğimiz sayısı 34’tür. Bunların dördünün yaşı okunamamıştır. Rumlar arasında da çoğunluğu 0-10 yaş aralığındakiler oluştururlar. Ermenilerden farklı olarak %17’lik bir oranla 41-50 yaş aralığında bulunanlar 0-10 yaş grubunun hemen ardından gelmektedir. Rum nüfusu içerisinde bir kişi yetim kayıtlıdır. İlk kayıta 34 kişi olan Rumlardan üç kişinin fevt kaydı nedeniyle üzerleri çizilmiş ve sayıdan düşürülmüştür. Bu fevt olanlardan birinin yaşı yazılmamıştır. 0-10 ve 31-40 yaş aralıklarında ölenlerin fevt tarihleri yazılmıştır. İki kişinin tevellüd, iki kişinin de reft tarihi yazılmıştır. İki kişinin ise yaşı yazılmamakla birlikte tevellüd tarihleri kaydedilmiştir.

Mahallede sayılan Rumlardan dördüne reft/nakil, dördüne de amed kaydı düşülmüştür. 41-50 yaş aralığında bir kişi Seyfizâde Hanı’na, 11-20 yaş aralığında bir kişi Mağnisa’ya ve büyük bir ihtimalle baba ve oğul olan, baba 41-50 ve oğlu da 0-10 yaş aralığında olan iki kişi de mahalleden ayrılmışlardır. Ancak gittikleri yer “diyâr-ı âher” olarak kaydedilmiştir.

31-40 yaş aralığında bir kişinin Zeytuncuk Mahallesinden, 21-30 ve 41-50 yaş aralığında iki kişinin İzmir'den ve yeri "be-tahrîr-i mande" yazılarak belirtilmeyen 11-20 yaş aralığında bulunan bir kişinin mahalleye geldiği kaydedilmiştir.

Yenice Mahallesinde kayıtlı Rumların 13'ü vergi mükellefi olarak belirtilmiştir. Alâ derecesinde vergiye tabi bir kişi bulunmaktadır. Sekiz kişi evsat ve dört kişi de ednâ derecesinde kayıtlıdır.

Defterde 13 kişinin mesleği belirtilmiştir. İki kişinin yapucu ve birer kişinin de meyhaneci, çoban, terzi, rençber, bağçevân, bakkal, katırcı, yağcı, katmerci, sabuncu, itmekçi oldukları yazılmıştır.

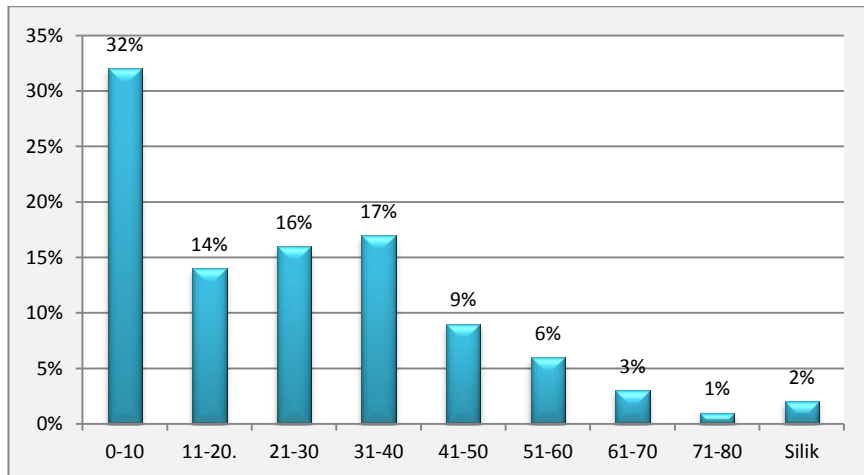
1. 2. 2. 6. Çömlekçi Mahallesi

02892 numaralı Turgutlu nüfus defterinde kayıtlı olan mahallelerin sonuncusu Çömlekçi Mahallesi'dir. Bu mahalleye ilk kayıt esnasında 502 Müslimin kaydı yapılmıştır. İlk kayıt esnasında yazılmayan kişiler ise tetimmesine ilâve edilmiştir. Mahallenin ilk kaydedilenleri arasında 80 kişinin fevt, 67 kişinin reft ve 22 kişinin de tevellüd tarihleri yazılmıştır.

1. 2. 2. 6. 1. Müslim Nüfus

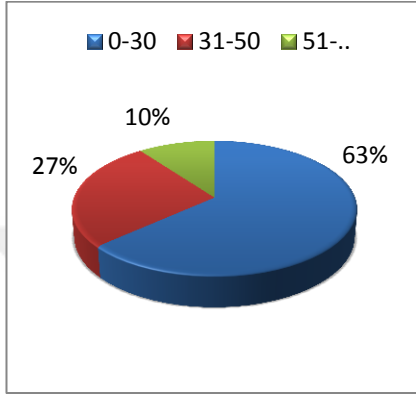
Tablo 73: Çömlekçi Mahallesi Nüfusunun Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Silik
Nüfus	160	70	82	84	46	29	17	4	8+2(Kıbtî)=10
Toplam	502								

Grafik 38: Çömlekçi Mahallesi Nüfusunun Yaş Gruplarına Göre Oranı

Mahallenin tespit edilen 502 kişilik nüfusu içerisinde en kalabalık grubu 0-10 yaş aralığında olanların oluşturduğu yukarıdaki tablodan ve grafikten açıkça görülmektedir. Bu nüfusu diğer mahallelerde yaptığımız gibi 0-30, 31-50 ve 51 yaş üstü olarak ayrı bir kategoride değerlendirdiğimizde 51 yaş ve üstünün de belirgin bir şekilde az olduğu görülecektir.

Grafik 39: Çömlekçi Mahallesi Çocuk ve Genç, Orta ve 51 Yaş Üstü Yaş Gruplarının Oranı

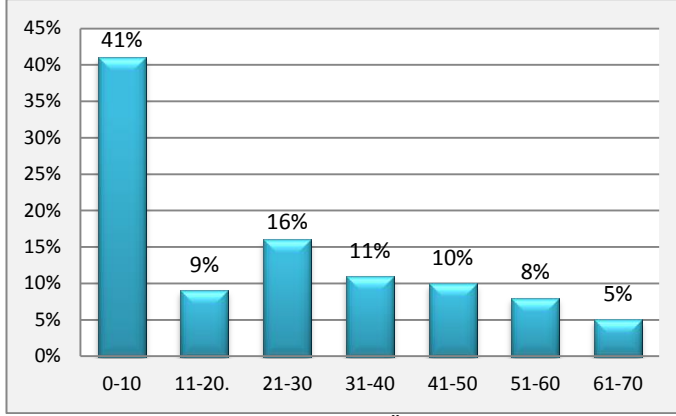
Çömlekçi Mahallesinin fevt, amed, reft ve nakil kayıtları;

Çömlekçi Mahallesinde amed kaydı bulunmamaktadır. 55 kişinin reft¹⁵⁴ ve nakil, 79 kişinin de fevt nedeniyle üzerleri çizilmiş ve bunlar mahallenin nüfusundan çıkarılmışlardır. Mahallede meydana gelen fevt, nakil ve reft durumu aşağıdaki tablo ve grafiklerde görülmektedir. Toplamda 79 fevt kaydının olduğu mahallede 32 kişi ile 0-10 yaş aralığının en fazla paya sahip olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 74: Fevt Olanların Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70
Nüfus	32	7	13	9	8	6	4
Toplam	79						

¹⁵⁴Reft kayıtlı Redifler bu sayıya dâhil değildir.

Grafik 40: Çömlekçi Mahallesindeki Ölümün Yaş Aralıklarına Göre Oran

Tablo 75: Amaç Nedeniyle Reft

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Toplam
Redif	2	9	8 ¹⁵⁵	1	-	-	-	20
Hacc-ı Şerif	-	1	1	1	1	1	1	6
Asâkir-i Mansûre	-	2	-	-	-	-	-	2
Toplam	2	12	9	2	1	1	1	28

Tablo 76: Turgutlu İçi Nakil

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	Toplam
Zeytuncuk	1	-	2	-	-	-	3
Menteşbaba	3	-	2	2	-	-	7
Mahalle-i Orta	2	2	4	1	1	1	11
Câmi-i Cedîd	-	1	1	-	-	-	2
Yenice	1	-	1	1	-	-	3
Toplam	7	3	10	4	1	1	26

Tablo 77: Turgutlu Dışı Reft

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	Toplam
Hicaz	-	-	1	1	1	3
Uşak	1	-	-	-	1	2
İzmir	-	-	1	-	-	1
Kaza-i Çal	-	1	1	-	-	2
Marmara	-	-	1	-	1	2
Canib-i Karaağaç	-	-	-	-	1	1
Kaza-i Nif	1	-	-	-	-	1
Manisa	3	2	-	2	1	8
Gittiği yer silinmiş	-	-	-	-	1	1
Toplam	5	3	4	3	6	21

¹⁵⁵ Sekiz kişiden biri 1250 yılında Redif yazılmıştır. 1252 yılında ise üzerine “reft be Hicaz” kaydı düşülmüştür. BOA, NFS.d.02892, s. 90, n. 261.

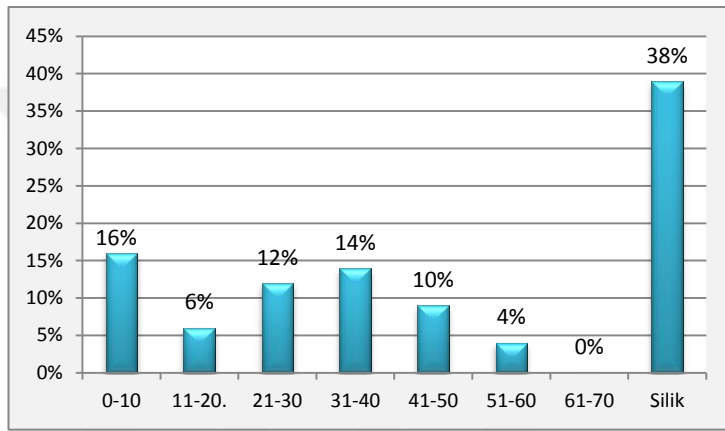

Çömlekçi Mahallesi Tetimmesinde Müslim Nüfus;

Çömlekçi Mahallesinin tetimmesinde 243 kişi kaydedilmiştir. Bunlardan 56'sının fevt, 73'ünün reft ve 85'inin de tevellüd tarihleri yazılmıştır. Fevt kaydedilen 31 kişi ve tevellüd kaydedilen 85 kişinin yaşları belirlenememiştir.

Tablo 78: Çömlekçi Mahallesi Tetimmesinde Müslim Nüfusun Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Silik
Nüfus	38	14	29	34	23	10	1	94
Toplam	243							

Grafik 41: Çömlekçi Mahallesi Tetimmesindeki Müslim Nüfusun Dağılımı

Yukarıdaki grafik ve tabloda Çömlekçi Mahallesi tetimmesinde kayıtlı bulunan nüfusun onarlı dilimler halindeki yaşlara göre dağılımı görülmektedir. Yaşı belirlenemeyen kişilerin çoğunlukta olmasından dolayı sadece yaşları verilen kişilerin yaş aralıklarına göre toplam nüfusa oranı belirlenebilmiştir. Bununla birlikte %38'lik kesimin çoğunluğunun 0-10 yaş aralıklarında olduğu düşünülmektedir.

Tetimme kayıtlarında fevt, reft, nakil ve amed durumları;

Çömlekçi Mahallesi tetimmesinde 56 kişinin fevt nedeniyle üzerleri çizilmiştir. Bu kişilerin çoğunun yaşı tespit edilememiştir. Ancak şimdiye kadar yaptığımız çalışmalarda ölüm oranlarının 0-10 yaş aralığında yoğunlaştığını gördüğümüzden burada da aynı yorumda bulunmanın yanlış olmayacağı kanaatindeyiz. Aşağıdaki tabloda mahallenin tetimmesindeki fevt kayıtlarıyla ilgili durum sunulmuştur.

Tablo 79: Çömlekçi Mahallesinde Fevt Olan Kişilerin Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	Silik
Nüfus	8	-	6	2	5	4	31
Toplam	56						

Tablo 80: Turgutlu İçi Nakil

Yaş aralığı	0-10	31-40	41-50	Silik	Toplam
Zeytuncuk	-	2	-	1	3
Perakende	-	-	1	-	1
Mahalle-i Orta	-	1	-	-	1
Menteşbaba	1	-	-	-	1
Çömlekçi	1	1	-	-	2
Yenice	-	1	-	-	1
Toplam	2	5	1	1	9

Tablo 81: Turguth Dışı Reft

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	51-60	Silik	Toplam
Hicaz	-	-	-	-	1	-	1
Karye-i Karaköy	-	1	-	-	1	-	2
İzeddin	-	2	3	2	-	-	7
Redif	1	1	2	-	-	-	4
Gümülce	2	1	-	-	-	-	3
Âsitâne-i Aliyye	-	-	1	-	-	-	1
Marmaracak	-	-	1	-	-	-	1
Marmara	-	-	-	-	-	1	1
Toplam	3	5	7	2	2	1	20

Tetimme kayıtlarına göre Çömlekçi Mahallesinden altı kişinin Hacc'dan döndüğü kayıtlıdır. Bunlardan biri 21-30, üçü 31-40 ve ikisi de 41-50 yaş aralıklarındadır. Amed ile ilgili defterde tespit edilen diğer bilgiler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 82: Turguth İçi Amed

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	91-..	Toplam
Menteşbaba	1	-	1	-	-	-	-	2
Mahalle-i Orta	4	-	1	4	-	-	2	11
Yenice	4	2	2	4	4	2	-	18
Perakende	-	-	3	2	1	-	-	6
Zeytuncuk	1	1	-	4	-	-	-	6
Hân-ı Mahkeme	-	1	-	-	-	-	-	1
Toplam	10	4	7	14	5	2	2	44

Tablo 83: Turgutlu Dışı Amed

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	Toplam
İzeddin	-	1	3	2	-	-	6
Redif	1	1	-	-	-	-	2
İzmir	-	2	1	1	-	-	4
Mağnisa	1	-	-	2	-	-	3
Armudlu	-	-	1	-	-	-	1
Kaza-i ?	-	-	-	-	1	-	1
Diyâr-ı Âher	-	-	-	-	1	-	1
Aydın	-	-	-	1	-	-	1
Urla	-	-	-	1	-	-	1
Karye-i Koruka	-	-	-	-	-	1	1
Toplam	2	4	5	7	2	1	21

1. 2. 2. 6. 2. Gayr-i Müslim Nüfus

1. 2. 2. 6. 2. 1. Tâife-i Yahudiyân

Çömlekçi Mahallesiinde 22 Yahudi kaydedilmiştir. Bunların sekizi 0-10, ikisi 11-20, üçü 21-30, ikisi 31-40, biri 41-50, üçü 61-70 yaş aralıklarındadır. Üç kişinin ise yaşı yazılmamış veya siliktir. Bu 22 kişiden 0-10 yaş aralığında olan iki kişi ve 21-30 yaş aralığında olan bir kişi fevt yazılarak üzerleri çizilmiştir.

Defterin Yahudilerin yazıldığı bölümünde üç kişinin fevt tarihi, üç kişinin de tevellüd tarihi yazılmıştır. İki kişinin ise tevellüd tarihi yazılmasına rağmen yaşı yazılmamıştır. Reft, nakil ve amed kaydına rastlanmamıştır.

Yahudilerden dokuzunun mesleği belirtilmiştir. Deftere alınan kayıtlardan bunlardan altısının bezzaz, ikisinin kıyıcı ve birinin de duhânî işleriyle uğraştıkları anlaşılmaktadır.

Nüfus defterinde kaydedilen 22 Yahudi'nin 12'si vergiye tabidir. Bunlardan biri alâ, altısı evsat ve beşi de ednâ derecesindedir.

1. 2. 2. 6. 2. 2. Tâife-i Ermeniyân

Çömlekçi Mahallesiinde 41 Ermeni kaydedilmiştir. Bunların sayıları ve yaş aralıklarına göre dağılımları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Tablo incelendiğinde en fazla grubun çocuklardan oluştuğu görülecektir.

Tablo 84: Ermenilerin Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Silik
Nüfus	10	7	8	4	2	-	4	1	5
Toplam	41								

Çömlekçi Mahallesi'nde kaydedilen Ermenilerden altı kişi için fevt kaydı düşülmüştür. Bunlardan ikisi 0-10, ikisi 61-70 yaş aralıklarındadır. Fevt kaydedilen iki kişinin yaşı ise belirsizdir.

Ermeniler için amed kaydı yoktur. Beş kişinin reft ve nakil kaydı bulunmaktadır. Bir kişinin İzmir'e, bir kişinin Mağusa'ya reft, üç kişinin de Zeytuncuk Mahallesi'ne nakil olarak mahalleden ayrıldıkları kaydedilmiştir.

Defterde iki kişinin yetim ve iki kişinin de karındaşı olduğu kaydedilmiştir. Altı kişinin fevt, yedi kişinin tevellüd, beş kişinin de reft tarihi belirtilmiştir. Beş kişinin ise tevellüd tarihi verilmesine rağmen yaşları yazılmamıştır.

Mahalledeki Ermenilerin 24'ünün meslekleri yazılmıştır. Bunlardan 13 kişi çulha, sekiz kişi terzi ve birer kişi de zangoç, çilingir ve çarıkçı olarak yazılmıştır.

Ermenilerin yarısından çoğu vergi mükellefi olarak kaydedilmiştir. Toplam 28 kişi vergi mükellefidir. Bunlardan 19'u ednâ, sekizi evsat ve biri de alâ derecesindedir.

1. 2. 2. 7. Turgutlu'daki Hanlarda Kayıtlı Olan Nüfus (1835-1840)

Yukarıdaki çalışmalarımızda 1831 ve 1835 tarihli nüfus defterlerinde kaydedilen mahalle nüfuslarının değerlendirme ve analizleri yapılmıştı. 1835 tarihli nüfus defterine Turgutlu'daki hanlarda kalan Müslim ve gayr-i Müslim nüfus da kaydedilmiştir. Ancak 1831 tarihli BOA NFS.d. 02802 numaralı defterde hanlarda kalan nüfusun kaydı bulunmamaktadır. Bu nedenle 1831 tarihi için Turgutlu nüfusu sadece mahallelerin Müslim nüfusunun toplamından ibaret olarak gösterilmiştir. 1835 tarihli BOA NFS.d. 02892 numaralı defterde hanlarda kalanlar "nüfus" olarak kaydedildiğinden, sonraki bölümlerde ilgili yıllar için bu yazılan nüfusu da Turgutlu'nun mahallelerine ilave etmemiz gerektiğine karar verdik ve mahalleler için yapmış olduğumuz analizleri hanlar için de yaptık. Ancak Turgutlu'da bulunan bütün hanları toplu bir şekilde olarak değerlendirdik. Bu değerlendirmeden sonra elde edeceğimiz sayısal verileri Turgutlu nüfusuyla birleştirdik ve defterde kayıtlı bütün

nüfusun sayısına, dolayısıyla Turgutlu nüfusunun sayısına ulaştık. Hanlardaki nüfusun hareketliliği de ilgili bölümlerde tekrar ele alınacak ve mahalle nüfuslarıyla birlikte son bir analize tabi tutulacaktır.

İncelemiş olduğumuz nüfus defterine Turgutlu'daki altı mahalle ve 21 adet handa kalan nüfusun kaydı yapılmıştır. Ayrıca Turgutlu'da mahalle veya han nüfusunda yazılmayan kişiler perakende¹⁵⁶ başlığı altında kaydedilmişlerdir.

Hanların kaydı mahallelerde olduğu gibi sistemli bir şekilde, aşamalı olarak tutulmuştur. İlk aşamada Müslüman nüfusun kaydı tamamlanmıştır. Her bir hanın adı ve hemen altlarına da kişilerin bilgileri yazılmıştır. İkinci aşamada, aynı şekilde gayr-i Müslimler kaydedilmiştir. Kâtib, Tâife-i Rum'un kaydını bitirdikten sonra Tâife-i Ermeniyân başlığı altında sadece bir han kaydetmiştir. Üçüncü aşamada ise hanların tetimmeleri kaydedilmiştir. Tetimme bölümlerinde de her han ayrı ayrı yazılmış, hemen altlarına Müslim ve gayr-i Müslim nüfus yine ayrı ayrı kaydedilmiştir.

Defterdeki kayıtlardan hanların karma¹⁵⁷ ve müstakil¹⁵⁸ olduğu anlaşılmaktadır. Hanlarda kalan gayr-i Müslimlerin neredeyse tamamının Rum olduğu tespit edilmiştir, Yahudi nüfusa tesadüf edilmemiştir. Sadece bir handa Ermeni nüfusun kaydına rastlanmıştır.

Defterdeki ilk kayıtlardan yola çıkılarak 1835 yılında hanlarda toplam 1311 kişinin kaldığı tespit edilmiştir. Aşağıdaki çalışmalarda hanlarda kalan bu 1311 kişi öncelikle Müslim ve gayr-i Müslim olma durumlarına göre tasnif edilecek ve onarlı dilimler halindeki yaş aralıklarına göre dağılımları gösterilecektir. Daha sonra hanların karma veya müstakil olma durumlarına göre ayrıca bir analiz yapılacak, sadece Müslimlerin veya sadece gayr-i Müslimlerin yaşadıkları hanlar ile Müslim ve gayr-i Müslimlerin bir arada kaldıkları hanlar belirlenecek, bu hanlar sahip oldukları nüfuslarıyla birlikte tablolarda gösterilecektir. Perakende olarak kaydedilen nüfus da hanlar ile birlikte değerlendirilecektir.

Mahalleler ile ilgili kısımlarda çalışıldığı gibi, defterin tetimmeleri dâhil edilmeden verileri incelenecektir. Böylece ilk kaydedilen nüfusa dair bilgiler ortaya çıkarılacaktır. Daha sonra ise beş yıllık süreçte meydana gelen reft, nakil ve fevt gibi değişiklikler tetimme bölümleri de dâhil olmak üzere hesaplanacak, 1840 yılının nüfus miktarı belirlenmeye çalışılacaktır.

---

¹⁵⁶BOA, NFS.d,02892, s. 112.

¹⁵⁷Müslümanların ve Rumların birlikte kaldığı hanlar karma olarak nitelendirilmiştir.

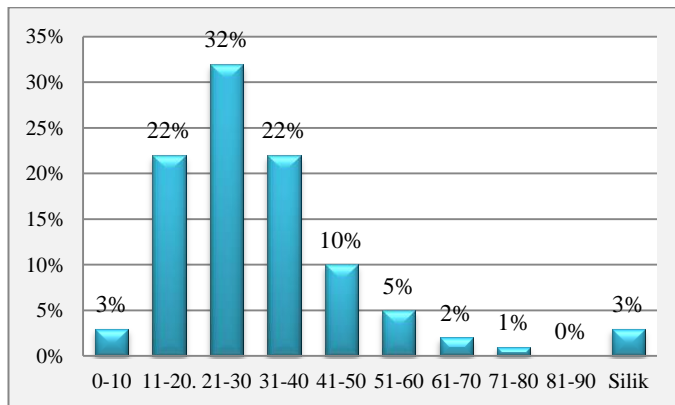
¹⁵⁸Sadece Müslümanların veya sadece gayr-i Müslimlerin kaldığı hanlar müstakil veya karma olarak nitelendirilmiştir.

1. 2. 2. 7. 1. İlk Kayıtlarda Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfus

Tablo 85: Yaş Aralıklarına Göre 1835 Yılında Perakende ve Hanlarda Kayıtlı Müslim Nüfus

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	Silik	Toplam
Perakende	1	19	53	32	15	3	1	-	-	5	129
Han-ı Kebir	5	52	48	21	7	9	3	1	1	3	150
Ahmed Ağa	1	7	7	7	4	2	-	-	-	1	29
Ağaoğlu	-	5	3	5	1	-	-	-	-	-	14
Mahkeme	-	5	9	2	-	-	-	-	-	1	17
Kabasakal	8	27	29	9	10	5	5	1	-	3	97
Çere Pazarı	6	13	13	13	5	5	-	1	-	2	58
İki Kapulu	-	-	3	6	-	-	-	-	-	-	9
Çınarlı	1	6	8	12	12	3	2	-	-	2	46
Hacı Abbas	-	3	10	8	3	2	1	1	-	1	29
Boyacıoğlu	2	-	10	10	6	3	1	-	-	-	32
Halil Çelebi	1	4	10	9	1	3	-	-	-	-	28
Çorbacı	1	19	24	19	10	2	-	-	-	4	79
Hacı Mehmed	-	-	6	11	2	1	-	-	-	-	20
Çavuş	-	2	5	3	1	3	1	-	-	-	15
Toplam	26	162	238	167	77	41	14	4	1	22	752

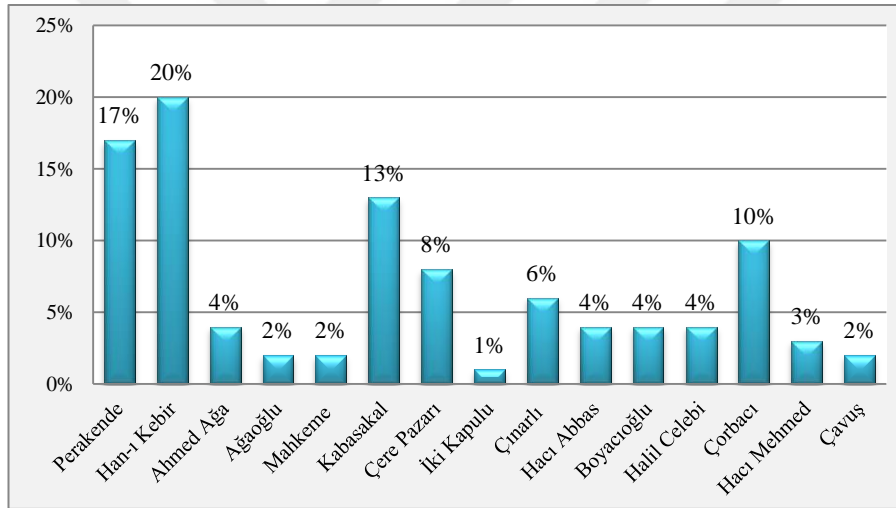
Turgutlu'da nüfusu kaydedilen 21 hanın 14'ünde Müslim nüfus yaşamaktadır. Perakende olanları da dâhil ettiğimizde mahalleler haricinde yaşayan Müslim nüfusun sayısı 752 olarak tespit edilmiştir. Tablodan açıkça görüleceği gibi 150 kişi ile en fazla Müslüman Han-ı Kebir'de kayıtlıdır. Kişi sayısı bakımından en az nüfusa sahip olan han ise İki Kapulu Han'dır. Hanlarda kalan Müslimlerin 238 kişisi 21-30 yaş aralığındadır. Hemen ardından 167 kişi ile 31-40, 162 kişi ile 11-20, 77 kişi ile 41-50, 41 kişi ile 51-60, 26 kişi ile 0-10, 14 kişi ile 61-70, 4 kişi ile 71-80 yaş aralıklarında kaydedilenler gelmektedir. 81-90 yaş aralığında sadece bir kişi olup 90 yaşın üzerinde kimse bulunmamaktadır.

Grafik 42: Perakende ve Hanlarda Kalan Müslüman Nüfusun Yaşlarına Göre Oranları

Grafikten 40 yaş altındaki nüfusun yoğun olduğu gözlenmektedir. %32 ile 21-30 yaş aralığı ilk sırada yer almaktadır. Sayıları neredeyse birbirine eşit olan 11-20 ve 31-40 yaş aralığındaki kişiler %22'şerlik bir paya sahiplerdir. 81-90 yaş aralığında bulunan bir kişi olduğundan dolayı toplam nüfusun oranını etkilememiştir. Yaşı belirlenemeyen kişilerin de %3'lük bir orana tekabül ettiği belirlenmiştir.

Yukarıdaki tabloda listelenen hanların bazılarında sadece Müslümanlar, bazılarında ise Müslümanlar ve gayr-i Müslimler birlikte kalmaktadır. Sadece Müslümanların kaldıkları hanlar Han-ı Kebir, Ağaoğlu, Kabasakal, Çere Pazarı ve Hacı Abbas Hanlarıdır. Ahmed Ağa, Mahkeme, İki Kapulu, Çınarlı, Boyacıoğlu, Halil Çelebi, Çorbacı, Hacı Mehmed ve Çavuş Hanlarında Müslim ve gayr-i Müslim nüfus birlikte kalmaktadır. Perakende olarak kayıtlı olanların gayr-i Müslim nüfus sayısı ise gayr-i Müslimler ile ilgili tabloda gösterilecektir.

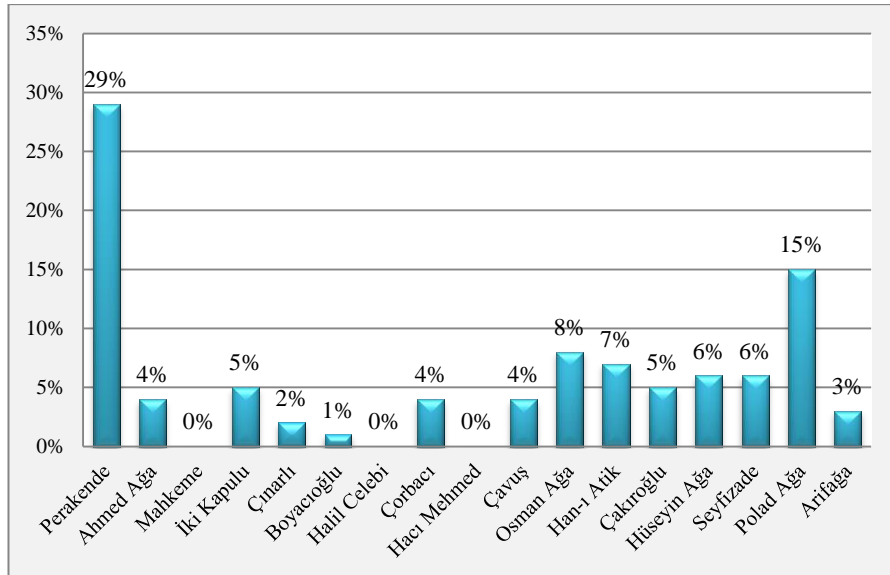
Grafik 43: Müslim Nüfusun Hanlardaki Dağılımı

Müslüman nüfusun hanlara göre dağılımında en büyük oran %20 ile Han-ı Kebir'e, en düşük oran ise %1 ile İki Kapulu Han'a aittir. Han-ı Kebir'den sonra Kabasakal, Çorbacı ve Çere Pazarı Hanlarının nüfuslarının diğerlerine oranla yüksek olması dikkatlerden kaçmamaktadır. Diğerlerinde yaşayan Müslimlerin sayıları %10'un altında kalacak kadar azdır. Perakende kaydedilenler ise %17'lik bir oranla Han-ı Kebir'in hemen arkasından gelmektedir.

Tablo 86: Yaş Aralıklarına Göre 1835 Yılında Perakende ve Hanlarda Kayıtlı Gayr-i Müslim Nüfus

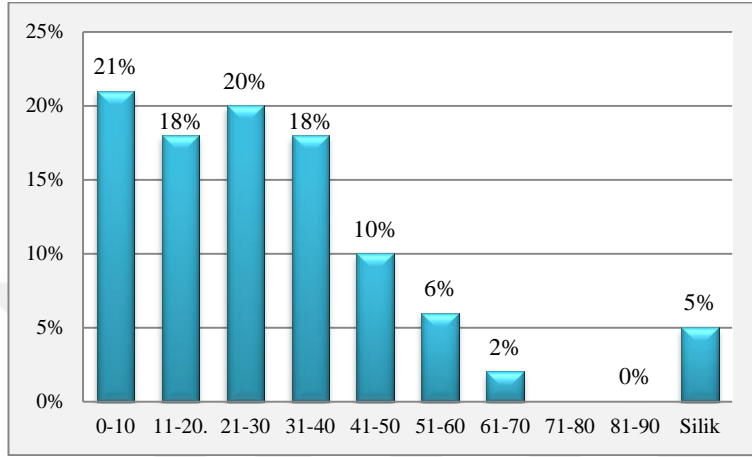
Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	Silik	Toplam
Perakende	7	52	55	27	8	7	1	-	-	5	162
Ahmed Ağa	1	4	6	5	3	3	-	-	-	1	23
Mahkeme	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
İki Kapulu	-	7	5	7	3	3	3	-	-	-	28
Çınarlı	-	-	2	4	1	1	1	-	-	-	9
Boyacıoğlu	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	4
Halil Çelebi	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	2
Çorbacı	1	3	5	6	7	1	-	-	-	-	23
Hacı Mehmed	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	2
Çavuş	-	5	7	2	3	3	-	-	-	-	20
Osman Ağa	17	6	3	9	6	-	2	-	-	2	45
Han-ı Atik	13	3	5	12	5	1	-	-	-	-	39
Çakıroğlu	15	-	1	4	3	3	1	-	-	3	30
Hüseyin Ağa	17	6	3	3	4	-	1	-	-	2	36
Seyfzade	13	2	4	3	4	2	1	-	-	2	31
Polad Ağa	30	7	11	13	5	8	1	-	1	10	86
Arif Ağa	4	1	3	2	3	-	-	-	-	5	18
Toplam	118	100	112	98	55	33	12	-	1	30	559

Karma hanlardaki gayr-i Müslim nüfus ile sadece gayr-i Müslimlerin kaldığı hanlardaki kişi sayıları toplanmış ve böylece gayr-i Müslim nüfusun sayısına ulaşılmıştır. Son olarak bu nüfusa perakende kaydedilenler de ilave edilmiştir. 162 kişi ile en fazla gayr-i Müslim nüfusunun perakende kategorisinde kaydedildiği görülmüştür. Hanlar içerisinde en fazla kişi Polad Ağa Hanında ve en az kişi de Mahkeme, Halil Çelebi, Hacı Mehmed, Boyacıoğlu ve Çınarlı Hanlarında kayıtlıdır.

Grafik 44: Gayr-i Müslim Nüfusun Hanlardaki Dağılımı

Gayr-i Müslim nüfusun hanlara ve perakendeye göre dağılımına bakıldığında perakendenin %29'luk oran ile en büyük paya sahip olduğu görülmüştür. Hanlar içerisinde de en büyük pay %15 ile Polad Ağa Hanına aittir. Mahkeme, Halil Çelebi ve Hacı Mehmed hanlarında neredeyse hiç kimse yaşamadığı için grafikte de görüldüğü gibi toplam nüfusun oranını etkilememişlerdir.

Grafik 45: Perakende ve Hanlarda Kalan Gayr-i Müslim Nüfusun Yaşlarına Göre Oranı

Gayr-i Müslim nüfusun 0-40 yaş arasında yoğunluk kazandığı grafikten ve yukarıdaki tablodan görülebilir. 0-10 yaş arası %21, 21-30 yaş arası %20'lik oranda iken 11-20 ve 31-40 yaş aralığı ise %18 oran ile nüfus dağılımında eşit paya sahiptir. 81-90 yaş aralığındaki kişilerin sayısı az olduğu için oransal olarak bir değer verilememiştir.

Hanlarda kalan ve perakende kaydedilen hem Müslim hem de gayr-i Müslim nüfus ile ilgili verileri yukarıda göstermeye çalıştık. Şimdi her iki tablodaki sonuçları bir araya getireceğiz ve ulaşılan nüfusun niceliğini genel toplam üzerinden analiz edeceğiz. Ardından, yukarıda da belirttiğimiz gibi, hanları kendi içerisinde yine nüfuslarıyla birlikte ayrıca bir tasnife daha tabi tutacağız ve hanlar ile ilgili analizlerimizin ilk aşamasını tamamlamış olacağız.

Tablo 87: Perakende ve Hanlarda Kalan Toplam Nüfus

Yaş aralığı		0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	Silik	Toplam
<i>Perakende</i>	Müslim ve Gayr-i Müslim	8	71	108	59	23	10	2	-	-	10	291
Toplam		291										
<i>Sadece Müslim</i>	Han-ı Kebir	5	52	48	21	7	9	3	1	1	3	150
	Kabasakal	8	27	29	9	10	5	5	1	-	3	97
	Çere Pazarı	6	13	13	13	5	5	-	1	-	2	58
	Ağaoğlu	-	5	3	5	1	-	-	-	-	-	14
	Hacı Abbas	-	3	10	8	3	2	1	1	-	1	29
Toplam		348										
<i>Müslim ve Gayr-i Müslim</i>	Ahmed Ağa	2	11	13	12	7	5	-	-	-	2	52
	Mahkeme	-	5	10	2	-	-	-	-	-	1	18
	İki Kapulu	-	7	8	13	3	3	3	-	-	-	37
	Çınarlı Han	1	6	10	16	13	4	3	-	-	2	55
	Boyacıoğlu	2	3	11	10	6	3	1	-	-	-	36
	Halil Çelebi	1	4	10	10	1	3	1	-	-	-	30
	Çorbacı	2	22	29	25	17	3	-	-	-	4	102
	Hacı Mehmed	-	1	6	11	2	2	-	-	-	-	22
	Çavuş	-	7	12	5	4	6	1	-	-	-	35
Toplam		387										
<i>Sadece Rum</i>	Osman Ağa	17	6	3	9	6	-	2	-	-	2	45
	Han-ı Atik	13	3	5	12	5	1	-	-	-	-	39
	Çakıroğlu	15	-	1	4	3	3	1	-	-	3	30
	Hüseyin Ağa	17	6	3	3	4	-	1	-	-	2	36
	Seyfizade	13	2	4	3	4	2	1	-	-	2	31
	Polad Ağa	30	7	11	13	5	8	1	-	1	10	86
Toplam		267										
<i>Ermeni</i>	Arif Ağa	4	1	3	2	3	-	-	-	-	5	18
Toplam		18										
Genel Toplam		144	262	350	265	132	74	26	4	2	52	1311

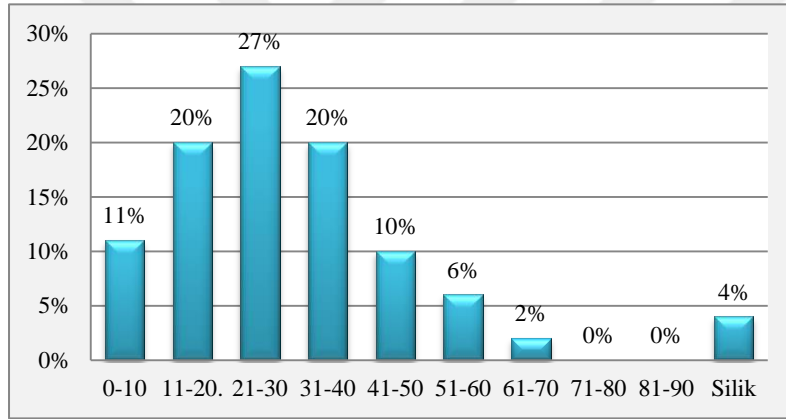
Yukarıdaki tabloda deftere kayıtlı tüm hanlar ve hanlarda kalan kişiler listelenmiştir. Tabloda hangi handa kaç kişi olduğu ve bu kişilerin yaş dağılımlarını görebilmekteyiz.

Kayıtlarda “Bazı Mahallât ve Kahvehanelerde Olan Bîkârân”¹⁵⁹ başlığı altında yazılanlar tabloda “perakende” olarak kısaltılmıştır. Perakende kayıtlı kişiler hanlar ile birlikte değerlendirilmiştir. Nüfus defterinde kayıtlı olan hanları ise kendi aralarında dört bölümde inceledik. Sadece Müslimlerin yaşadığı hanlar, sadece Rumların yaşadığı hanlar, sadece Ermenilerin yaşadığı hanlar ve hem Müslim hem de gayr-i Müslimlerin birlikte yaşadıkları hanlarda kayıtlı nüfus yukarıdaki tabloda gösterilmiştir.

¹⁵⁹BOA, NFS.d,02892, s. 112.

En fazla nüfus kaydı toplamda 291 kişi ile perakende yazılanlara aittir. Han kategorisinde ise 150 kişi ile en fazla nüfusun kaydedildiği han, gayr-i Müslimlerin bulunmadığı Han-ı Kebir'dir. Rumların bulunduğu altı adet, Ermenilerin bulunduğu ise sadece bir adet han kayıtlıdır. Ermeni kaydına Arif Ağa Hanı dışında başka handa rastlanmamıştır. Sadece Rumların kaldığı hanlar incelendiğinde en kalabalık hanın 86 kişi ile Polad Ağa Hanı olduğu görülmektedir. Gayr-i Müslim hanları içinde en az nüfusa Ermenilerin kaldığı Arif Ağa Hanı olduğu tespit edildi.

Hanlarda kalanların sayısı, hanların kapasiteleri ve büyüklükleri hakkında bir fikir verebilir. Sayılarından yola çıkarak Müslimlerin kaldığı hanlar arasında Han-ı Kebir ve Kabasakal; Rumların kaldığı hanlar arasında Polad Ağa ve karma olarak değerlendirdiğimiz hanlar arasında da Çorbacı Hanının kapasitelerinin diğerlerinden fazla olduğunu düşünülebilir.

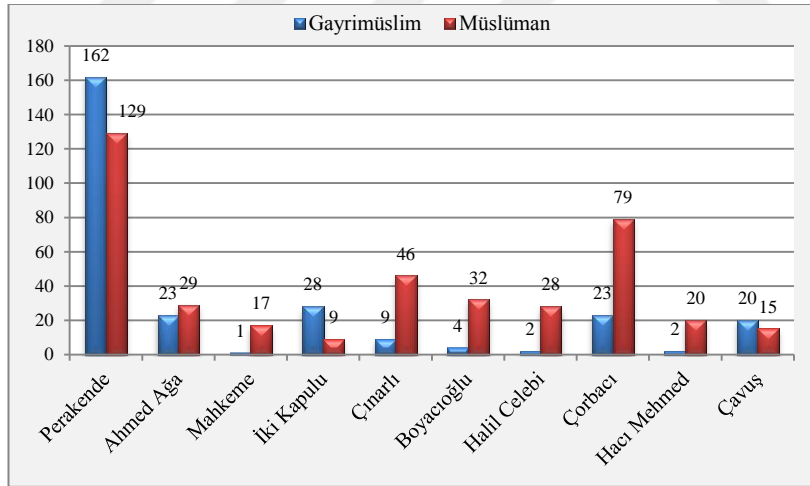
Grafik 46: Hanların Nüfusunun Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı (Perakende Dâhil)

Hanlarda kalan kişilerin yaş aralıkları incelendiğinde yoğunluğun 350 kişi (%27) ile 21-30 yaş aralığında olduğu görülmüştür. 11-20 ve 31-40 yaş aralığı %20'lik oranları ile eşit paydadırlar. 0-10 ve 41-50 yaş aralıklarının da dağılımları neredeyse eşittir. Geriye kalan yaş aralıklarına bakıldığında 51-60 yaş arası %6'lık, 61-70 yaş arası %2'lik, 71-80 ve 81-90 yaş aralıklarının %0'lık orana sahip oldukları görülebilir. Yaşı silik olanlar ise %4'lük bir paya sahiptir.

Nüfusun çoğunluğunun %77'lik oran ile 40 yaş altında olduğu görülmektedir. Dikkate değer bir diğer husus ise handa kaldıkları kayıtlardan anlaşılan 10 yaş altı çocuk grubudur. 144 kişi ile han nüfusunda %11'lik bir paya sahiptirler. Buna dayanarak hanlarda ailelerin de yaşıyor olabileceklerine dair bir yargıda bulunmak mümkün görünmektedir.

Tablo 88: Perakende ve Karma Hanlarda Kalan Müslim ve Gayr-i Müslimler

Hanlar	Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Silik	Toplam
Ahmed Ağa	Müslim	1	7	7	7	4	2	-	1	29
	Gayr-i Müslim	1	4	6	5	3	3	-	1	23
Mahkeme	Müslim	-	5	9	2	-	-	-	1	17
	Gayr-i Müslim	-	-	1	-	-	-	-	-	1
İki Kapulu	Müslim	-	-	3	6	-	-	-	-	9
	Gayr-i Müslim	-	7	5	7	3	3	3	-	28
Çınarlı	Müslim	1	6	8	12	12	3	2	2	46
	Gayr-i Müslim	-	-	2	4	1	1	1	-	9
Boyacıoğlu	Müslim	2	-	10	10	6	3	1	-	32
	Gayr-i Müslim	-	3	1	-	-	-	-	-	4
Halil Çelebi	Müslim	1	4	10	9	1	3	-	-	28
	Gayr-i Müslim	-	-	-	1	-	-	1	-	2
Çorbacı	Müslim	1	19	24	19	10	2	-	4	79
	Gayr-i Müslim	1	3	5	6	7	1	-	-	23
Hacı Mehmed	Müslim	-	-	6	11	2	1	-	-	20
	Gayr-i Müslim	-	1	-	-	-	1	-	-	2
Çavuş	Müslim	-	2	5	3	1	3	1	-	15
	Gayr-i Müslim	-	5	7	2	3	3	-	-	20
Perakende	Müslim	1	19	53	32	15	3	1	5	129
	Gayr-i Müslim	7	52	55	27	8	7	1	5	162
Toplam Müslim		404								
Toplam Gayr-i Müslim		274								
Genel Toplam		678								

Grafik 47: Karışık Hanlardaki Nüfus Karşılaştırması

Karışık olarak kalınan hanlar ve perakende incelendiğinde toplamda en fazla nüfusun 291 ile perakendede kayıtlı olduğu belirtilmişti. Bunun %56'sını ise Rum nüfus teşkil etmektedir. Hanlara baktığımızda ise Müslüman nüfusun fazlalığı oldukça belirgindir. Sadece İki Kapulu ve Çavuş Hanında Rumlar sayıca fazladır. Hanlar arasında en kalabalık olan Çorbacı Hanında toplamda 102 kişi kayıtlıdır ve bu kişilerin %77'si Müslim'dir. 18 kişi ile en az kişinin kaydedildiği han Mahkeme Hanıdır.

1. 2. 2. 7. 2. Tetimme Kayıtlarında Perakende ve Hanların Nüfusu

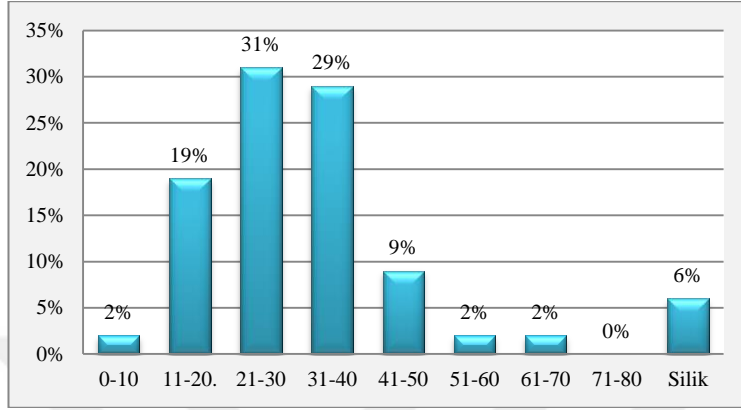
1835 yılında ilk nüfus sayımı tamamlandıktan sonra aynı defter üzerinde kayıtların sürdürüldüğünden bahsetmiştik. Bu durum mahallelerle sınırlı kalmamış, aynı tarz kayıtlar hanlar ve perakende yazılanlar için de yapılmıştır. Yukarıda ilk sayım sonuçlarını değerlendirdik. Şimdi de tetimme kayıtlarına kaydedilen nüfustan başlamak üzere fevt, reft, nakil ve amed kayıtlarının analizlerini yapacağız ve bir sonraki bölümde buradaki çıkarımları kullanarak 1840 yılı verilerine ulaşacağız. Öncelikle ayrı ayrı Müslim ve gayr-i Müslimlerin kayıtlarını değerlendirdikten sonra bütün hanların nüfusunu toplu bir şekilde sunacağız.

Tablo 89: Tetimme Kayıtlarına Göre Perakende ve Hanlarda Kalan Müslim Nüfus

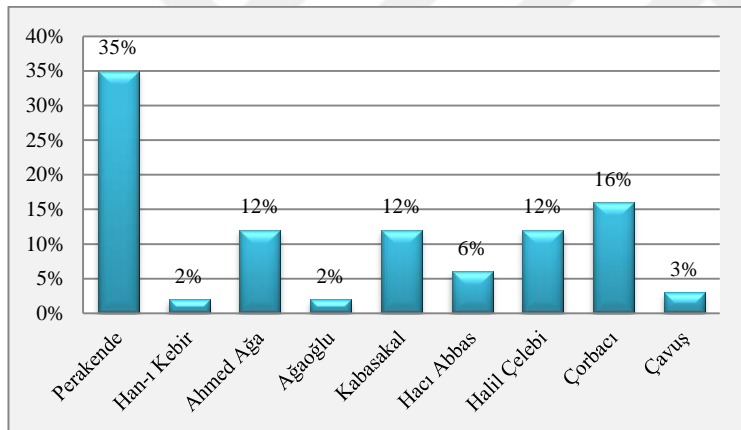
Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Silik	Toplam
Perakende	-	11	25	20	7	2	1	-	3	69
Han-ı Kebir	-	2	3	-	-	-	-	-	-	5
Ahmed Ağa	1	3	4	8	2	-	-	1	4	23
Ağaoğlu	-	1	1	2	-	-	-	-	-	4
Kabasakal	-	8	8	3	2	-	1	-	2	24
Hacı Abbas	-	3	4	4	-	-	-	-	-	11
Halil Çelebi	-	1	4	10	3	1	2	-	2	23
Çorbacı	2	7	10	7	4	-	-	-	1	31
Çavuş	1	1	1	2	-	1	-	-	-	6
Toplam	4	37	60	56	18	4	4	1	12	196
Genel toplam	196									

Tetimme kayıtlarında toplam 196 Müslim nüfus sayılmıştır. En fazla kişi perakendede kayıtlıdır. Sadece sekiz handa Müslim nüfus ilk sayıma ilave olarak kaydedilmiştir. 31 kişiyle en fazla kayıt Çorbacı Hanında yapılmıştır. Kabasakal Hanına 24, Ahmed Ağa ve Halil Çelebi hanlarına ise 23'er kişi kaydedilmiştir. Tetimme bölümünde en az kayıt Ağaoğlu ve Han-ı Kebir'de görülmektedir. Yaş aralıklarına göre dağılımlarında bakıldığında 11-40 yaş aralığının diğerlerine göre daha kalabalık olduğu görülmekte ve bu grup tetimme kayıtlarındaki Müslimlerin yaklaşık %80'lik kısmını oluşturmaktadır. Müslim ve gayr-i Müslim perakende nüfus kayıtlarının sayılarının neredeyse birbirine eşit olduğu tespit edilmiştir. Tablo ve grafikler karşılaştırıldığında ilk nüfus kayıtlarındaki yaş dağılımlarıyla tetimme kayıtları neredeyse tamamen paralellik arz etmektedir.

Yukarıda listelenen hanlardan bazıları müstakil, bazıları da karmadır. Han-ı Kebir, Aġaoġlu, Kabasakal ve Hacı Abbas hanlarında sadece Müslümanlar kayıtlıdır. Diğerlerinde ise hem Müslüman hem de Rumların kaldıkları kayıtlardan anlaşılmaktadır.

Grafik 48: Perakende ve Hanlarda Kalan Müslüman Nüfusun Yaşlarına Göre Oranları

Grafik 49: Hanlardaki Müslim Nüfusun Dağılımı

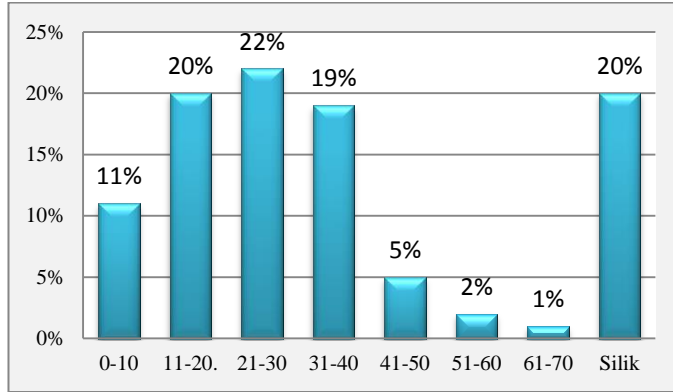
Müslim nüfusun tetimmesindeki nüfus dağılımında en büyük oran perakendeye aittir. Çorbacı Hanında sayılan nüfusun toplam nüfusa oranı %16 olup en fazla kişinin kaydedildiği han olarak kayıtlara geçmiştir. Ahmet Aġa, Kabasakal ve Halil Çelebi hanlarının tetimmede kaydedilen nüfusları eşit orandadır.

Tablo 90: Tetimme Kayıtlarına Göre Hanlarda Kalan Gayr-i Müslim Nüfus

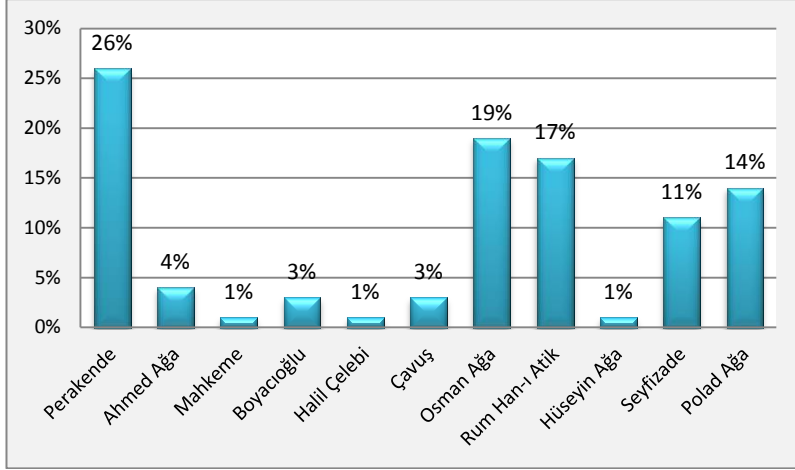
Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Silik	Toplam
Perakende	1	19	19	18	4	2	-	-	63
Ahmed Aġa	1	4	1	3	1	-	-	-	10
Mahkeme	-	-	-	2	-	-	-	-	2
Boyacıoġlu	-	3	2	1	1	-	-	-	7
Halil Çelebi	-	-	-	1	-	-	1	-	2
Çavuş	-	3	3	-	1	-	-	-	7

Osman Ağa	9	4	10	6	-	-	-	17	46
Rum Han-ı Atik	9	5	6	6	-	3	-	11	40
Hüseyin Ağa	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Seyfizade	3	3	7	5	2	1	1	4	26
Polad Ağa	3	6	4	3	3	-	-	15	34
Toplam	26	47	52	45	12	6	2	49	239
Genel toplam	239								

Tetimme kayıtlarına göre perakende ve hanlarda kayıtlı gayr-i Müslim nüfusun toplamı Müslimlerden fazladır. 196 Müslim'e karşılık 239 gayr-i Müslim nüfus tespit edilmiştir. Tetimme kayıtlarının tamamında Rumlar kaydedilmiş olup Ermeniler için yeni bir kayda rastlanmamıştır. Osman Ağa, Rum Han-ı Atik, Polad Ağa ve Seyfizâde hanlarında kaydedilenlerin sayısı diğerlerinden fazladır. Yaş aralıklarına göre hanlarda kalan nüfusa baktığımızda, kaydedilen kişilerin 11-40 yaş aralığında yoğunlaştığını görmekteyiz. 0-10 yaş aralığındaki çocuklar ise azımsanamayacak sayıdadır. Grafik incelendiğinde nüfusun yaklaşık %70'inin 0-40 yaş arasında dağıldığı görülmektedir. Silik olanlar da göz ardı edilmeyecek kadar büyük bir yer kaplamaktadırlar. Hem ilk kayıt hem de tetimme kayıtlarını dikkate alarak silik olarak değerlendirdiğimiz kategorideki kişilerin çoğunun 0-40 yaş arasında olduklarını düşünmekteyiz.

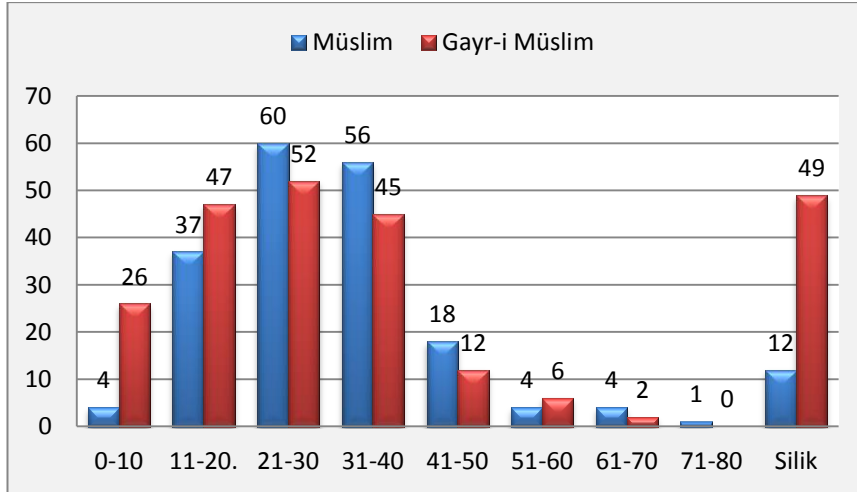
Grafik 50: Hanlarda Kalan Gayr-i Müslimlerin Yaşlarına Göre Oranı

Grafik 51: Gayr-i Müslim Nüfusun Hanlardaki Dağılımı

Tetimmeye kayıtlı gayr-i Müslim nüfusun dağılımına bakıldığında perakendenin %26'lık oran ile en büyük paya sahip olduğu görülmektedir. Hanlar içerisinde de en büyük pay ise %19 ile Osman Ağa Hanına aittir. Rum Han-ı Atık, Polad Ağa ve Seyfizade hanlarında kalanların da toplam nüfus içerisindeki payları büyüktür.

Tetimmeye Müslim ve gayr-i Müslim olmak üzere toplam 435 kişi kaydedilmiştir. Bunların %45'i Müslim ve %55'i de gayr-i Müslim'dir. Aşağıdaki grafikte Müslim ve gayr-i Müslimlerin yaş aralıklarına göre dağılımları verilmiştir.

Grafik 52: Yaş Aralıklarına Göre Müslim ve Gayr-i Nüfus

Yukarıdaki Müslim ve gayr-i Müslim olmak üzere her iki unsur için yapmış olduğumuz çalışmaları aşağıda tekrar ele alarak farklı bir analiz daha yapacağız. Ardından da hanları kendi içerisinde yine nüfuslarıyla birlikte ayrıca bir tasnife daha tabi tutacağız ve hanlar ile ilgili analizlerimizi tamamlamış olacağız.

Tablo 91: Tetimme Kayıtlarında Perakende ve Hanlarda Kalan Toplam Nüfus

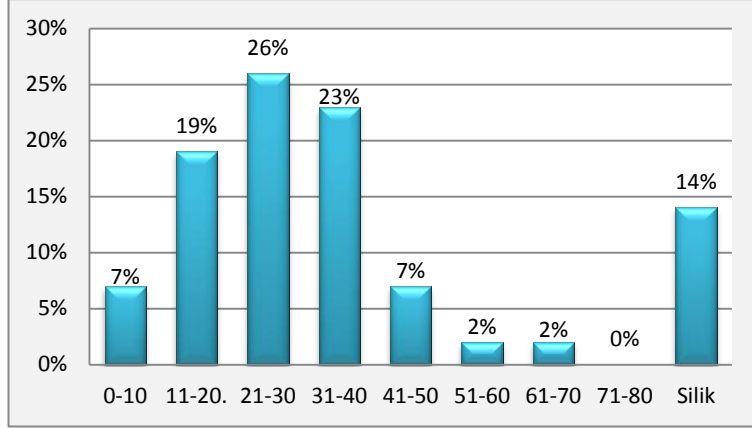
Yaş aralığı		0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Silik	Toplam
Perakende	Müslim ve Gayr-i Müslim	1	30	44	38	11	4	1	-	3	132
	Toplam	132									
Sadece Müslim	Han-ı Kebir	-	2	3	-	-	-	-	-	-	5
	Kabasakal	-	8	8	3	2	-	1	-	2	24
	Ağaoğlu	-	1	1	2	-	-	-	-	-	4
	Hacı Abbas	-	3	4	4	-	-	-	-	-	11
Toplam	44										
Müslim ve Gayr-i Müslim	Ahmed Ağa	2	7	5	11	3	-	-	1	4	33
	Mahkeme	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2
	Boyacıoğlu	-	3	2	1	1	-	-	-	-	7
	Halil Çelebi	-	1	4	11	3	1	3	-	2	25
	Çorbacı	2	7	10	7	4	-	-	-	1	31
	Çavuş	1	4	4	2	1	1	-	-	-	13
Toplam	111										
Sadece Rum	Osman Ağa	9	4	10	6	-	-	-	-	17	46
	Rum Han-ı Atik	9	5	6	6	-	3	-	-	11	40
	Hüseyin Ağa	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
	Seyfizade	3	3	7	5	2	1	1	-	4	26
	Polad Ağa	3	6	4	3	3	-	-	-	15	34
Toplam	148										
Genel Toplam	30	84	112	101	30	10	6	1	61	435	

Hem müstakil hem de karma olarak tespit edilen hanlardaki toplam nüfus yaş aralıklarına göre yukarıdaki tablolardan izlenebilir.

Yukarıdaki tabloda defterin tetimmesinde kayıtlı bütün hanlar ve hanlarda kalan kişiler listelenmiştir. Tabloda hangi handa kaç kişi olduğu ve bu kişilerin yaş dağılımlarını görebilmekteyiz. Sadece Müslimlerin yaşadığı hanlar, sadece Rumların yaşadığı hanlar ve hem Müslim hem de gayr-i Müslimlerin birlikte yaşadıkları hanlarda kayıtlı nüfus yukarıdaki tabloda gösterilmiştir.

En fazla nüfus kaydı 132 kişi ile perakendede kayıtlıdır. En fazla kişinin kaydedildiği hanlar ise sadece Rumların kaldıkları hanlardır. Osman Ağa Hanına 46 ve Rum Han-ı Atik'e ise 40 kişi yazılmıştır. Sadece Müslimlerin kaldığı hanlardan Kabasakal Hanı ise en fazla nüfus kaydı yapılan handır.

Tetimmeye, perakende hâricinde toplam 15 han için nüfus kaydı yapılmıştır. Sadece Rumların bulunduğu beş adet, sadece Müslimlerin bulunduğu dört adet han ile altı adet de hem Müslim hem de gayr-i Müslim kaydının olduğu han bulunmaktadır.

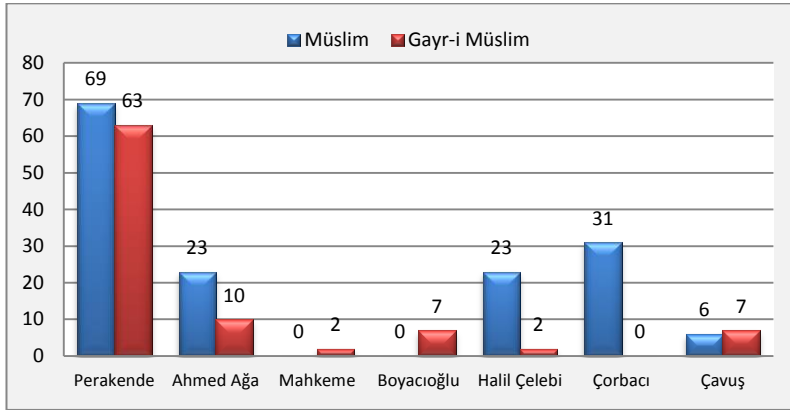
Grafik 53: Han Nüfusunun Yaş Aralıklarına Dağılımı (Perakende Dâhil)

Hanlarda kalan kişilerin yaşlara göre dağılımlarında, öncekilerde olduğu gibi 11-40 yaş aralıklarında bir yoğunluk bulunmaktadır. Hanlarda ikamet eden nüfusun yaklaşık %70'i 40 yaşın altındadır. Silik sütunundaki kişilerin oranı da hayli yer kaplamaktadır. Geneli düşündüğümüzde yaşları tespit edilmemiş olan kişilerin çoğunun 40 yaş altında olduklarını ifade etmek yanlış olmayacaktır.

Tetimmede kaydedilen nüfusa dair son incelememiz Müslim ve gayr-i Müslimlerin birlikte kaydedildiği hanlar ve perakende ile ilgili olacaktır. Perakende de dâhil olmak üzere toplam 152 Müslim ve 91 de gayr-i Müslim kaydı olan karma kayıtlarda kaç Müslim ve gayr-i Müslim olduğunu belirlemeye çalıştığımız tablo ve bu tablodaki nüfusun dağılımına ilişkin grafik aşağıda verilmiştir.

Tablo 92: Karma Hanlarda Kalan Müslim ve Gayr-i Müslimler

Hanlar	Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Silik	Toplam
		Müslim	1	3	4	8	2	-	-	1	4
Ağa	Gayr-i Müslim	1	4	1	3	1	-	-	-	-	10
Mahkeme	Müslim	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Gayr-i Müslim	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2
Boyacıoğlu	Müslim	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Gayr-i Müslim	-	3	2	1	1	-	-	-	-	7
Halil	Müslim	-	1	4	10	3	1	2	-	2	23
Çelebi	Gayr-i Müslim	-	-	-	1	-	-	1	-	-	2
Çorbacı	Müslim	2	7	10	7	4	-	-	-	1	31
	Gayr-i Müslim	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Çavuş	Müslim	1	1	1	2	-	1	-	-	-	6
	Gayr-i Müslim	-	3	3	-	1	-	-	-	-	7
Perakende	Müslim	-	11	25	20	7	2	1	-	3	69
	Gayr-i Müslim	1	19	19	18	4	2	-	-	-	63
Toplam Müslim		152									
Toplam Gayr-i Müslim		91									
Genel Toplam		243									

Grafik 54: Karışık Hanlardaki Nüfus Karşılaştırması

Hanlarda kalan 435 kişinin 243'ü karma olarak nitelendirdiğimiz hanlarda ve perakende olarak kaydedilenlerden oluşmaktadır. Karışık olarak kalınan hanlar ve perakende incelendiğinde toplamda en fazla nüfusun 132 ile perakendede kayıtlı olduğu belirtilmişti. Bu kişilerin %52'si Müslim'dir. Tablo ve özellikle grafiğe baktığımızda Müslüman nüfusun daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. Ahmed Ağa, Halil Çelebi ve Çorbacı hanlarında kalan Müslim nüfus Rumlara göre daha baskındır.

1835-1840 yılları arasında perakende ve hanlarda kalanların fevt, nakil, reft ve amed, kayıtları;¹⁶⁰

Tablo 93: Müslim Nüfusun Fevt Kayıtları

Yaş aralığı → Hanlar ↓	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Toplam
Perakende	-	2	3	2	2	-	-	-	9
Han-ı Kebir	-	5	4	1	-	1	-	-	11
Ahmed Ağa	1	-	-	-	1	1	-	1	4
Ağaoğlu	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Mahkeme	-	-	1	1	-	-	-	-	2
Kabasakal	-	1	-	-	1	-	-	1	3
Çere Pazarı	-	2	1	1	1	1	-	-	6
Çınarlı Han	1	1	-	2	2	-	-	-	6
Boyacıoğlu	1	-	-	-	1	1	-	-	3
Halil Çelebi	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Hacı Mehmed	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Toplam	3	11	10	8	9	4	-	2	47

¹⁶⁰Tetimme bölümündeki kayıtlar da dâhil edilmiştir.

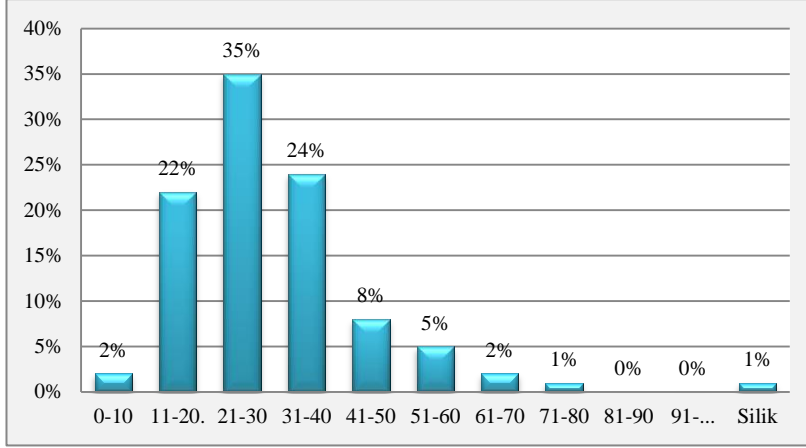
Tablo 94: Gayr-i Müslim Nüfusun Fevt Kayıtları

Yaş aralığı → Hanlar ↓	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	Silik	Toplam
Perakende	-	5	2	2	-	2	-	-	-	-	11
İki Kapulu	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Hacı Mehmed	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Osman Ağa	3	1	1	5	3	-	2	-	-	3	18
Han-ı Atik	3	3	1	4	3	2	-	-	-	1	17
Çakıroğlu	5	-	-	1	1	2	1	-	-	1	11
Hüseyin Ağa	5	-	-	1	1	-	1	-	-	-	8
Seyfizade	4	-	-	-	4	1	-	-	-	1	10
Polad Ağa	10	1	3	2	2	4	1	-	1	7	31
Arif Ağa	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2
Toplam	31	11	7	15	14	12	5	-	1	14	110

Hanlarda kaydedilen hem Müslim hem de gayr-i Müslimlerin fevt durumlarına dair defterdeki verilerden yola çıkılarak ulaşılan sonuçta toplamda 157 kişinin fevt olduğu tespit edilmiştir. Bunların 47'si Müslim'dir. Beş yıl tutulan kayıtlar sonucunda perakende ve 10 adet handa Müslim ile perakende ve dokuz adet handa da gayr-i Müslimlerin fevt kaydı bulunmaktadır. En fazla Müslim fevt kaydına Han-ı Kebir'de, en fazla gayr-i Müslim fevt kaydına ise Polad Ağa Hanında rastlanmıştır. Fevt oranı Müslimlerde 11-50 yaş aralıklarında yoğunken gayr-i Müslimlerde 0-20 ile 31-60 yaş aralıklarında yoğunlaşmıştır. Fevt oranının yoğunlaştığı yaş aralıkları nüfusun yaş aralıklarına göre dağılımı ile de paralellik göstermektedir.

Tablo 95: Müslim Nüfusun Reft Kayıtları

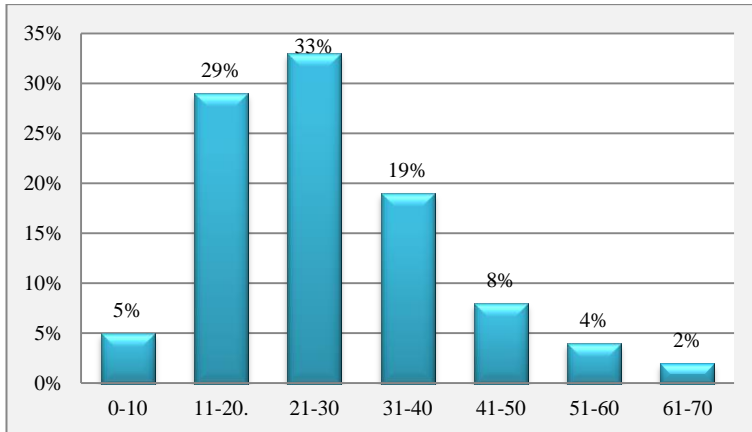
Yaş aralığı → Hanlar ↓	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	Silik	Toplam
Perakende	-	10	20	18	3	1	-	-	-	1	53
Han-ı Kebir	2	22	29	11	4	6	-	-	1	-	75
Ahmed Ağa	-	2	4	4	3	1	-	-	-	-	11
Ağaoğlu	-	3	1	3	1	-	-	-	-	-	8
Mahkeme	-	4	4	-	-	-	-	-	-	-	8
Kabasakal	1	15	23	5	2	1	4	-	-	2	53
Çere Pazarı	1	7	8	8	4	2	-	-	-	-	30
İki Kapulu	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2
Çınarlı Han	-	1	5	5	2	2	-	-	-	1	16
Hacı Abbas	-	3	7	4	2	1	1	1	-	-	19
Boyacıoğlu	1	-	6	6	1	2	1	-	-	-	17
Halil Çelebi	-	-	6	6	-	-	-	-	-	-	12
Çorbacı	3	13	10	7	7	1	-	-	-	1	42
Hacı Mehmed	-	-	1	4	-	-	-	-	-	-	5
Çavuş	-	1	4	3	1	2	1	-	-	-	12
Toplam	8	81	128	86	30	19	7	1	1	5	366

Grafik 55: Müslim Nüfusun Reft Dağılımı

Tablo 96: Gayr-i Müslim Nüfusun Reft Kayıtları

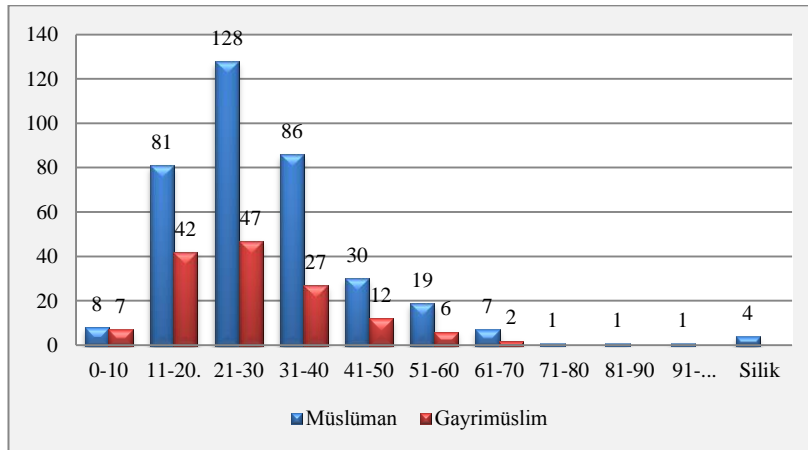
Yaş aralığı → Hanlar ↓	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Toplam
Perakende	1	26	26	10	4	2	1	64
Ahmed Ağa	-	2	2	3	2	-	-	9
Mahkeme	-	-	1	-	-	-	-	1
İki Kapulu	-	2	3	1	-	2	-	8
Çınarlı Han	-	-	-	1	-	-	-	1
Boyacıoğlu	-	5	5	1	1	-	-	12
Çorbacı	-	1	3	3	1	-	-	8
Hacı Mehmed	-	1	-	-	-	-	-	1
Çavuş	-	2	3	2	2	1	-	10
Osman Ağa	-	1	2	1	-	-	-	4
Rum Han-ı Atik	1	-	-	3	-	-	-	4
Çakıroğlu	1	-	-	-	-	-	-	1
Hüseyin Ağa	1	2	-	-	-	-	-	3
Seyfzade	1	-	-	1	-	-	1	3
Polad Ağa	-	-	1	-	1	1	-	3
Arif Ağa	2	-	1	1	1	-	-	5
Toplam	7	42	47	27	12	6	2	143

Grafik 56: Gayr-i Müslim Nüfusun Reft Dağılımı

Turgutlu'daki hanların ilk kayıtları ve tetimme bölümünde kayıtlı olan kişilerin üzerlerine alınan notlardan yola çıkarak, kaç kişinin hanlardan ayrıldığına dair yaptığımız çalışmanın sonucunda toplamda 509 sayısına ulaşılmıştır. Reft kayıtlarının %28'ini gayr-i Müslimler oluşturur. 1835-1840 yılları arasında tutulan bu kayıtlardan, amed kayıtları da göz önünde bulundurulduğunda, hanlarda sürekli bir hareketliliğin olduğu göze çarpmaktadır. Müslim ve gayr-i Müslimlerin ayrı ayrı olmak üzere reft sayılarını belirttiğimiz tablolarda toplam 509 kişinin çoğunun Turgutlu dışına reft olduğu kaydedilmiştir. 86 kişi Turgutlu içinde ya mahallelere ya da başka hanlara gitmişlerdir. Reft yazılarak üzerleri çizilen 12 kişiden 21-30 yaşlarındaki iki kişinin “hîn-i tahrîrde bulunmadığı”, 31-40 yaşlarında bir kişinin “diyâr-ı âher-i kurâhâ”da; 31-40 ve 41-50 yaşlarında iki kişinin “diyâr-ı âher”de; 21-30 yaşlarında üç, 31-40 yaşlarında iki ve 51-60 yaşlarında bir kişinin “firâren diyâr-ı âher”de oldukları yazılmıştır. 11-20 yaş aralığında olan bir kişinin de üzerine “kayd be-tahrîr-i mande” yazılmıştır.

Müslimlerin en fazla reft kaydına rastladığımız hanlar Han-ı Kebir, Kabasakal, Çorbacı ve Çere Pazarı'dır. Gayr-i Müslimlere dair en fazla sayıda reft kaydı Çavuş, Boyacıoğlu ve Ahmed Ağa Hanlarında bulunmaktadır. Perakende kaydedilen Müslimlerin reft sayıları gayr-i Müslimlerin gerisinde kalmaktadır. Hanlardan ayrılanların yaş aralıklarına baktığımızda ise hem Müslim hem de gayr-i Müslimlerde 11-40 yaş arasında yoğunluk olduğu görülmektedir. Aşağıdaki grafikte hanlarda ve perakende kayıtlı Müslim ve gayr-i Müslimlerin reft sayıları yaş aralıklarına göre birlikte gösterilmiştir.

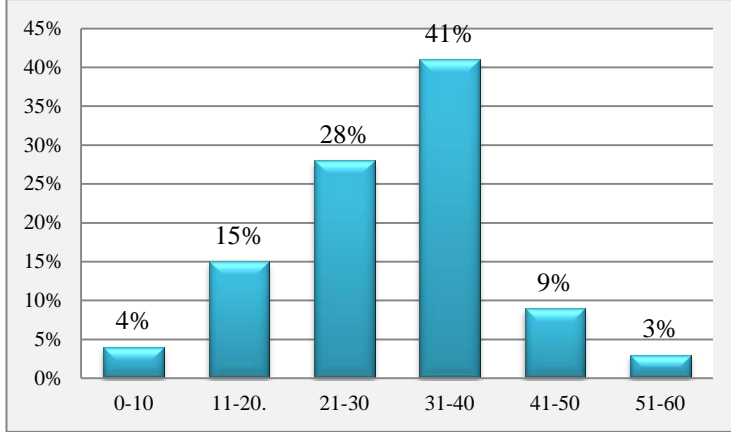
Grafik 57: Müslim ve Gayr-i Müslim Reft Dağılımı

Yukarıdaki tablo ve grafiklerde hanlardan ayrılanların sayısal verilerine dair analizler yapılmıştır. Nüfus defterinde hanlardan ayrılanların nerelere gittikleri ile ilgili bilgiler verilmiştir. Bu bilgilerden hanlardan ayrılan nüfusun ya Turgutlu içerisinde kalarak yaşadığı handan başka bir hana ya da bir mahalleye veya Turgutlu dışındaki yerlere gittikleri anlaşılmaktadır. Bu konuyla ilgili bilgileri de Müslim ve gayr-i Müslim ayırımı yapmadan, mahallelerde uyguladığımız gibi amaç nedeniyle reft, Turgutlu içi nakil ve Turgutlu dışı reft olmak üzere kategorilere ayırarak inceledik.

Amaç nedeniyle yedi kişinin Mansûre’de oldukları belirtilerek, reft kaydedilip üzerleri çizilmiştir. Bunların üçü 11-20, üçü 21-30 be biri de 51-60 yaşlarındadır. Turgutlu içi nakil ve Turgutlu dışı reft yerleri ise tablolarda görülmektedir.

Tablo 97: Turgutlu İçi Nakil

Yaş aralığı → Reft yerleri ↓	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	Toplam
Yenice	-	2	5	4	2	1	14
Çömlekçi	-	1	2	2	-	-	5
Orta	-	2	1	2	-	-	5
Menteşbaba	1	1	1	5	1	-	9
Câmi-i Cedîd	-	-	1	2	2	-	5
Zeytuncuk	1	3	6	9	3	-	22
Han-ı Mahkeme	-	-	1	-	-	-	1
Han-ı Hacı Osman	1	1	1	-	-	-	3
Han-ı Hacı Polad	-	2	1	3	-	-	6
Han-ı Hacı Abbas	-	-	2	-	-	-	2
Hacı Ahmed Ağa	-	-	-	2	-	-	2
Seyfizâde	-	-	2	-	-	-	2
Çorbacı	-	-	-	1	-	-	1
Perakende	-	1	1	2	-	1	5
Boyacıoğlu	-	-	-	1	-	-	1
Hân-ı Rum-ı Atik	-	-	-	1	-	1	2
Çakıroğlu	-	-	-	1	-	-	1
Toplam	3	13	24	35	8	3	86

Grafik 58: Nakil Olan Kişilerin Yaşlarına Göre Dağılımı

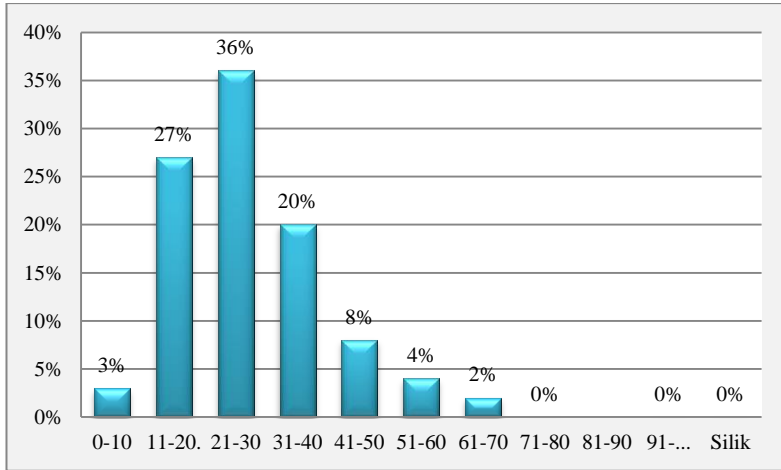
Turgutlu içi nakil tablosunu incelediğimizde hanlardan mahallelere ve yine başka hanlara geçişler olduğu görülmektedir. Mahalleler arasında Zeytuncuk ilk sırada yer alırken Yenice ve Menteşbaba mahalleleri Zeytuncuk Mahallesi'nin hemen ardından gelmektedir. Hanlar arası geçiş sayıları birbirine yakınsa da en çok kişinin gittiği han olarak Hacı Polad Hanı görülmektedir. Hanlarda kalıp perakende kaydedilen ise beş kişi bulunmaktadır.

Tablo 98: Turgutlu Dışı Reft

Yaş aralığı → Reft yerleri ↓	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Silik	Toplam
Gördes	-	1	-	1	-	1	-	-	-	3
Mağnisa	3	11	10	7	6	-	-	-	-	37
Alanya	5	74	108	55	21	10	6	1	1	281
Reft-be ?	-	-	1	2	-	-	-	-	-	3
İzmir	2	2	4	3	-	-	-	-	-	11
Tire	-	1	-	-	1	-	-	-	-	2
Alaşehir	-	1	-	-	1	-	-	-	-	2
Cânib-i ....?	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Akşehir	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Hicaz	-	-	2	1	-	2	-	-	-	5
Nif	-	1	1	-	-	-	-	-	-	2
Rodos	-	2	-	1	-	-	-	-	-	3
Kuds-ü Şerif	-	1	-	1	-	1	-	-	-	3
Cânib-i Limye	-	3	3	-	-	-	-	-	-	6
Cânib-i Yanya	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2
Cânib-i Zagra	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Hân-ı Hacı Ali	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Bayındır	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Kayseri	-	4	3	-	2	1	-	-	-	10

Bozdoğan	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Yerköy	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Güzelhisar	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Kaza-i ?	1	1	2	2	1	-	-	-	1	8
Bursa	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Âsitâne	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Gödek	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Kıbrıs	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Hân-ı Hacı Halil	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Akhisar	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Kütahya	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Kuşadası	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Çine	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Çanakkale	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Konya	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Vilâyet-i ?	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Kırkağaç	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Kal'a-i Sultânî	-	-	1	-	-	-	1	-	-	2
Derviş	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Yenişehir	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Ayvalık	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Toplam	12	109	146	78	33	15	8	1	2	404

Grafik 59: Dış Reft Olan Kişilerin Yaşlarına Göre Dağılımı

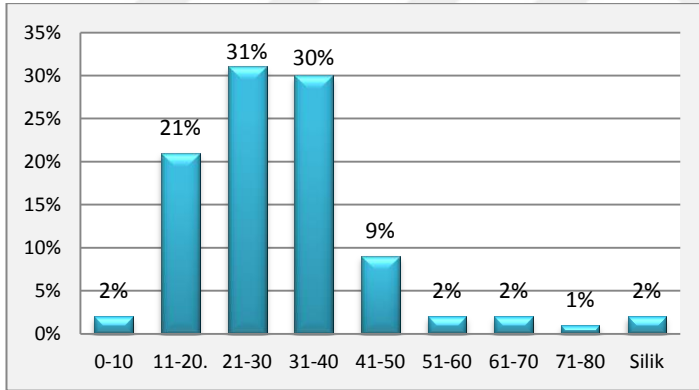
Hanlarda ve perakende kaydedilenler içerisinde Turgutlu dışına gidenlere bakıldığında 281 kişi ile en fazla sayıya sahip olan Alanya dikkatlerden kaçmamaktadır. Alanya'ya neredeyse her handan gidenler olmuştur. Bunlar arasında Han-ı Kebir'den 63, Kabasakal'dan 37, Çere Pazarı'ndan 18 ve Hacı Abbas Hanından da 17 Müslim ile perakende kayıtlı 14 Müslim kaydı tespit edilmiştir. Perakende kayıtlı olanlardan Alanya'ya reft olan 44 de gayr-i Müslim bulunmaktadır.

Diğer hanlardan Alanya'ya reft kaydı bulunan Müslim ve gayr-i Müslim sayıları ise daha azdır. Alanya'dan sonra Turgutlu dışı kategorisinde değerlendirdiğimiz en fazla gidilen yerler Mağnisa, İzmir ve Kayseri'dir. Yaş aralıklarına göre gidenlere baktığımızda, nakil hareketlerinde olduğu gibi burada da 11-40 yaş arasında yoğunluk olduğu görülmektedir.

Tablo 99: Turgutlu Dışı Amed

Yaş aralığı → Amed olunan yerler ↓	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Silik	Toplam
Rumili	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2
Aydın	-	-	-	1	-	-	-	-	1	2
Erzurum	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Mağnisa	-	7	12	2	-	-	-	-	1	22
İzmir	-	3	3	8	2	-	-	-	-	16
Alanya	2	19	25	17	7	1	1	1	-	73
Girid	-	1	1	1	-	-	-	-	-	3
Yalvaç	-	1	4	7	3	2	2	-	-	19
Mudeheran(?)	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Alaşehir	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Meymun(?)	-	1	1	1	-	-	-	-	-	3
Kula	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Hendekli	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Be- Zile	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Uşak	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Ödemiş	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Âsitâne	-	1	1	3	1	-	-	-	-	6
Kıbrıs	-	1	1	-	-	-	-	-	-	2
Nazilli	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Bayındır	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Rodos	-	-	-	1	-	1	-	-	-	2
Limye	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Kızıl Çalidan	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2
Zağra	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Yanya	1	6	7	7	-	-	-	-	-	21
Cânib-i Midüllü	-	4	2	3	-	-	-	-	-	9
Salihli	-	-	-	1	1	-	-	-	-	2
Cânib-i Hatuniyye	-	1	-	1	1	-	-	-	-	3
Amed be ?	1	-	-	2	1	-	1	-	-	5
Be- Kaza-i ?	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3
Kayseri	1	5	4	1	1	-	-	-	-	12
Menemen	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Beğşehir	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Köçeğdan	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Seydişehirli	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Simav	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Osmaniye	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Eğirdir	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2

Agres	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Midilli	-	-	-	1	1	-	-	-	-	2
Antalya	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Denizli	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Buldan	-	1	2	-	-	-	-	-	-	3
Karacasu	-	2	4	3	2	-	-	-	-	11
Eğirdir	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Urla	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Borlu	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Demirci	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Bayındır	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Bozkır	-	-	2	-	-	1	-	-	-	3
Gedüs	-	-	1	-	-	1	-	-	-	2
Gödek	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Derviş	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Sart	-	1	-	1	-	-	-	-	-	2
Cezîre-i Kuş(?)	-	-	2	1	-	-	-	-	-	3
Rodos	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Adala	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Han Hacı Hüseyin	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Cânib-i (?)	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Toplam	5	57	83	80	25	6	4	1	6	267

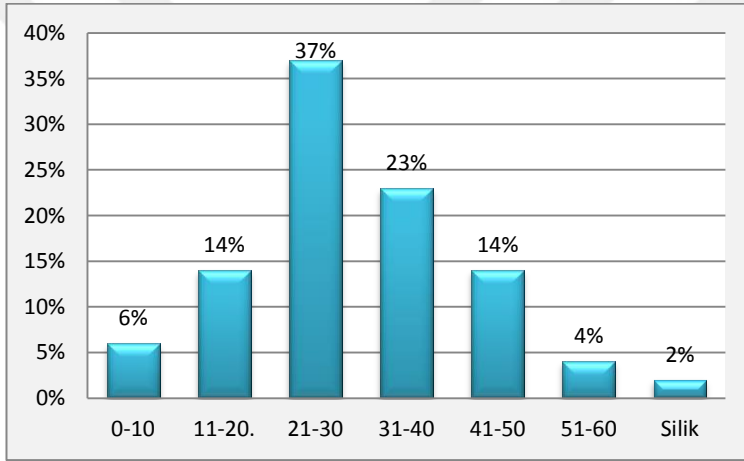

Grafik 60: Dış Amed Kaydı Olanların Yaşlarına Göre Dağılımı

Tablo 100: Turgutlu İçi Amed

Yaş aralığı → Amed olunan yerler↓	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	Silik	Toplam
Yenice	-	-	1	-	4	-	-	5
Çömlekçi	-	-	-	-	1	-	-	1
Orta	-	-	2	-	-	-	-	2
Han-ı Kebir	-	1	-	-	-	-	-	1
Menteşbaba	-	1	1	1	1	-	-	4
Câmi-i Cedîd	-	-	1	-	-	-	-	1
Zeytuncuk	1	2	2	-	-	-	1	6
Hân-ı Ağaoğlu	-	-	-	1	-	-	-	1

Hân-ı İki Kapulu	-	-	2	1	-	-	-	3
Hân-ı Hacı Polad	-	-	1	1	-	1	-	3
Hân-ı Çere Pazarı	-	-	1	1	-	-	-	2
Hân-ı Kabasakal	-	-	1		-	-	-	1
Hân-ı Seyfizâde	-	-	-	1	-	-	-	1
Hân-ı Çorbacı	-	1	-	1	-	-	-	2
Perakende-i Bîkârân	-	-	4	1	-	-	-	5
Hân-ı Boyacıoğlu	-	-	2	1	-	1	-	4
Hân-ı Çınarlı	-	-	-	1	-	-	-	1
Hân-ı Rum-ı Atik	1	-	-	2	1	-	-	4
Hân-ı Hacı Osman	1	2	-	-	-	-	-	3
Hacı Ahmed Hanı	-	-	1	-	-	-	-	1
Toplam	3	7	19	12	7	2	1	51

Grafik 61: İç Amed Kaydı Olanların Yaşlarına Göre Dağılımı

Tablo 101: Kayd-ı Tahrîr-i Mande

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60
Kayd-ı Tahrîr-i Mande	3	10	1	4	2	1

Perakende ve hanlarda kaydedilen kişilerin amed kayıtlarından nereden geldikleri tablolarda gösterilmiştir. Nüfus defterine kaydedilen yerlere baktığımızda 267 kişinin Turgutlu dışından, 51 kişinin ise Turgutlu'nun mahallelerinden veya hanlardan geldikleri anlaşılmaktadır. Reft ve nakil kayıtlarında olduğu gibi amed kayıtlı olanlar da iç ve dış olmak üzere sınıflandırılmış ve nüfus onarlı yaş aralıklarına göre düzenlenmiştir. Turgutlu içi amed sınıflandırmasında mahallelerden hanlara gelenler ile hanlar arası geçiş yapanlar arasında belirgin bir sayısal üstünlük göze çarpmamaktadır. Turgutlu dışı olarak sınıflandırdığımız yerlere bakıldığında Turgutlu'ya yakın coğrafyalardan gelenlerin uzak yerlerden gelenlere üstünlüğü

görülmektedir. Alanya'dan gelerek hanlara yerleşenlerin sayısı diğerlerinden daha fazladır. Manisa, İzmir, Yalvaç ve Yanya, Alanya kadar olmasa da diğer yerlere göre sayısal bakımdan amed kaydı fazla olan yerler arasında ilk sıralarda yer alırlar.

1. 2. 3. 1258/1842 Tarihli Nüfus Defteri

02893 katalog numaralı Turgutlu nüfus defteri H.1258 yılında tutulmaya başlanmıştır. Defterin kapağında “Turgutlu Kasabası Ehl-i İslâm nüfus defteri tâbi‘-i Saruhan sene 1258” yazılıdır. Defter, sadece Müslim nüfusu kapsamaktadır ve gayr-i Müslim nüfus bilgisi bulunmamaktadır. Defter 125 sayfadan oluşmaktadır ve ciltlidir. Sırasıyla Menteşbaba¹⁶¹, Zeytuncuk¹⁶², Çömlekçi¹⁶³, Câmi-i Cedîd¹⁶⁴, Orta¹⁶⁵ ve Yenice¹⁶⁶ mahalleleri kaydedilmiştir. Defterdeki bazı sayfalar boştur. Bu sayfalar sırası ile; 21, 47, 60, 61, 75, 80, 81, 89, 93, 103, 104, 105 ve 125'tir.

Bir sayfada ortalama yedi satır bulunmakta olup her bir satırda da dört kişi yazılıdır. Her sayfada ortalama 28 kişi kayıtlıdır. Öncelikle hane reisi yazılmış ve hane reisinin ardından sırasıyla hanedeki erkekler yazılmıştır. Kayıt altına alınan en kalabalık hane Yenice Mahallesiindeki Kavukçu Hacı Ali Ağa'nın hanesidir.¹⁶⁷ 11 kişiden oluşan hanede ilk sırada Kavukçu Hacı Ali Ağa, sonrasında iki oğlu, dört hafidi (torun) ve beş adet gulam yazılıdır. En küçük hane reisi Çömlekçi Mahallesiindeki iki yaşındaki Giritli Hasanoglu yetimdir.¹⁶⁸

Deftere toplam 1597 hane reisinin kaydedildiği belirlenmiştir. Hane reislerinin 31-40 yaşları arasında yoğun olduğu anlaşılmıştır. Aşağıda defterdeki kayıt sırasına göre mahalleler ayrı ayrı değerlendirilecektir.

1. 2. 3. 1. Menteşbaba Mahallesi

02893 katalog numaralı defterin kaydına Menteşbaba Mahallesi ile başlanmıştır. Mahallede 285 hane kaydedilmiştir. Toplamda 550 kişinin kaydedildiği mahalledeki nüfusun yaş dağılımına bakıldığında 0-10 yaş arasında 136 kişinin

¹⁶¹ BOA. NFS. d.02893, ss. 2-17

¹⁶² BOA. NFS. d.02893, ss. 22-46

¹⁶³ BOA. NFS. d.02893, ss. 62-74

¹⁶⁴ BOA. NFS. d.02893, ss. 82-88 (Kıptiyan, s. 92).

¹⁶⁵ BOA. NFS. d.02893, ss. 94-102.

¹⁶⁶ BOA. NFS. d.02893, ss. 108-123. (Kıptiyan, s. 124).

¹⁶⁷ BOA. NFS. d.02893, s. 118, h. 168, n. 308.

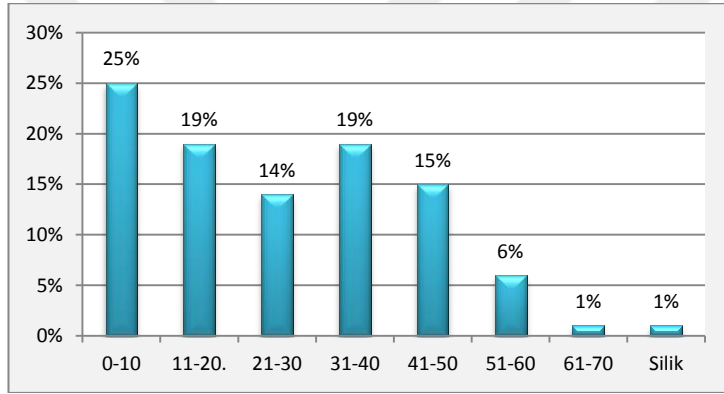
¹⁶⁸ BOA. NFS. d.02893, s. 65, h. 81, n. 143.

olduğu ve toplam nüfusun %25'lik bölümünü teşkil ettiği görülmüştür. Hemen ardından 112 kişilik sayısı ile 11-20 yaş aralığı gelmektedir. Mahallede bir kişinin yaşı tespit edilememiştir.

Tablo 102: Menteşbaba Mahallesi Nüfusunun Yaşlarına Göre Dağılımı

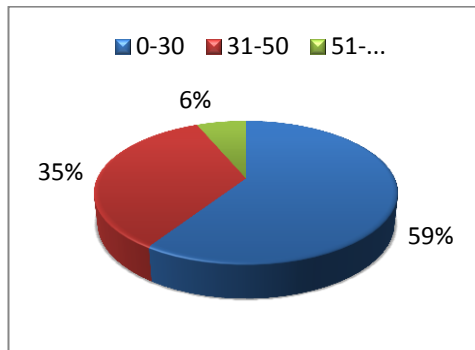
Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Silik
Nüfus	136	112	78	103	86	31	3	1
Toplam	550							

Yaş aralıklarına bakıldığında nüfusun genç ve orta yaş grubunda yoğunlaştığı gözlerden kaçmamaktadır. Menteşbaba Mahallesinde ve diğer mahallelerde 70 yaşın üzerinde kimseye rastlanmamıştır.

Grafik 62: Menteşbaba Mahallesi Nüfusunun Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş aralıklarına göre oluşturulan grafikten mahallede sayılan nüfusun toplam nüfusa oranı görülmektedir. Grafikteki sonuçlara göre 0-10 yaş aralığında olan çocuklar nüfusun dörtte birini oluşturmaktadırlar. 11-20 ile 31-40 yaş aralığında olanların oranları ise eşittir.

Grafik 63: Menteşbaba Mahallesindeki Çocuk ve Genç, Orta ve 51 Yaş Üstü Nüfus

Menteşbaba Mahallesinde 0-30 yaş arasında olan kişilerin toplam sayısı 326'dır ve bu sayı nüfusun %59'unu oluşturmaktadır. Mahallede çocuk ve genç nüfus diğer yaş kategorilerinin toplamından daha fazladır. Mahallede 31-50 yaş aralığında 189 kişi ve 51 yaşın üzerinde 35 kişi vardır.

Tablo 103: Askeri Hizmette Olanlar

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	Toplam
Asâkir-i Redif	1	9	8	18
Mansûre	-	4	5	9
Toplam	1	13	13	27
Genel Toplam	27			

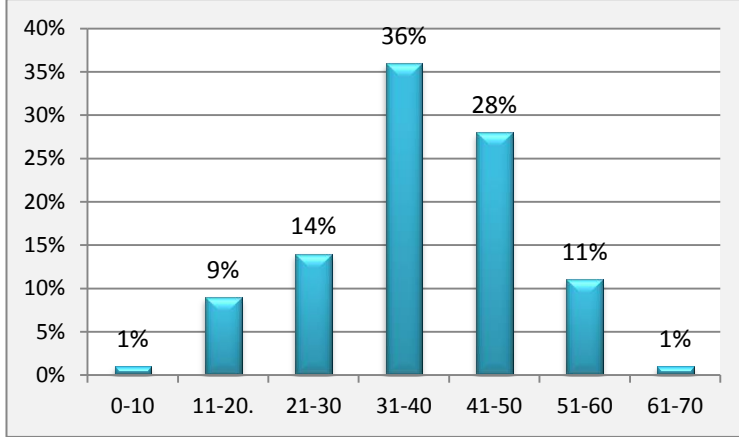
Menteşbaba Mahallesinde Redife kayıtlı kişi sayısı ve kaydedilen kişilerin yaş dağılımını tabloda görebilmekteyiz. 11-20 ve 21-30 yaş arasındaki kişiler eşit sayıdadır. Asâkir-i redife 0-10 yaş aralığında sadece bir kişinin yazıldığı fakat o kişinin de kâtip hatası sonucu yazılmış olabileceği ihtimal dâhilindedir.¹⁶⁹

Tablo 104: Menteshbaba Mahallesindeki Hane Reislerinin Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70
Hane reisleri	2	27	39	102	81	31	3
Toplam	285						

Menteşbaba Mahallesindeki hane reislerinin yaş dağılımlarına bakıldığında yoğunluğun 102 kişi ile 31-40 yaş aralığında olduğu, hemen ardından 81 kişi ile 41-50, 39 kişi ile 21-30 yaş aralıklarının geldiği görülmektedir. 11-20 ve 51-60 yaş aralığındaki kişilerin sayıları birbirine yakındır. 61-70 yaş aralığındaki üç kişi hane reisi olarak kaydedilmiştir. 0-10 yaş aralığında iki kişinin hane reisi olarak yazılması ise dikkat çekmektedir.

¹⁶⁹ BOA, NFS.d,02893, s.11, h. 188, n. 360.

Grafik 64: Hane Reislerinin Yaşlarına Göre Dağılımı

Hane reislerinin oranlarına bakıldığında, yukarıdaki grafikten de takip edilebileceği gibi, sayıları daha fazla olan 31-40 yaş aralığındaki kişiler tüm hane reislerinin %36'lık bölümünü oluşturur. 21-30 ve 51-60 yaş aralığındaki kişilerin oranları birbirine yakındır. 0-10, 61-70 yaş aralığındaki kişiler ise %1 lik bir paya sahiptir.

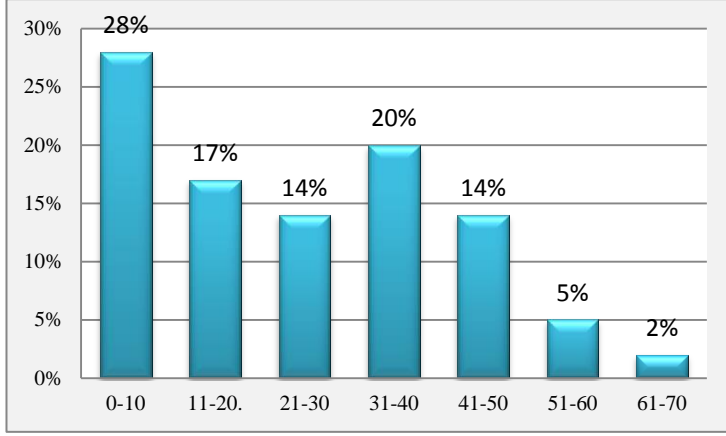
1. 2. 3. 2. Zeytuncuk Mahallesi

02893 numaralı defter kayıtlarında Zeytuncuk Mahallesi ikinci sırada yazılmıştır. Defterdeki sayıma göre Turgutlu'nun en kalabalık mahallesi bu mahalledir. Toplamda 916 kişinin kaydedildiği mahallede aşağıdaki grafik ve tablodan da görüleceği üzere en büyük payı %28'lik bir oran ile 0-10 yaş arasındaki nüfus oluşturmaktadır. Arkasından 184 kişi ile 31-40, 152 kişi ile 11-20, 129 kişi ile 21-30 yaş aralıklarında kayıtlı olanların geldiğini görmekteyiz. 61-70 yaş arasında 19 kişi yazılmış fakat 70 yaşın üzerinde hiç kimsenin kaydına rastlanmamıştır. Nüfusun büyük çoğunluğunun 40 yaş altında olduğu, özellikle de 0-10 yaş arasında yoğunluk kazandığı dikkat çekmektedir. Mahallede 467 adet hane reisi tespit edilmiştir. Bunun yanısıra akrabalık ilişkileri de tespit edilmiş ve bir sonraki bölümde tablolastırılmıştır.

Tablo 105: Yaş Aralıklarına Göre Zeytuncuk Mahallesi Nüfusu

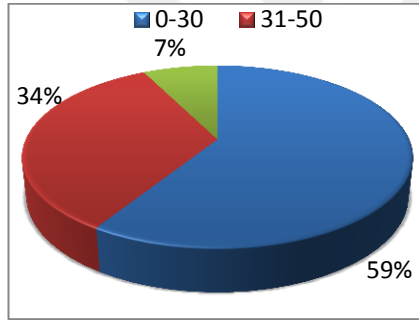
Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70
Nüfus	259	152	129	184	124	49	19
Toplam	916						

Grafik 65: Zeytuncuk Mahallesi Nüfusunun Yaşlarına Göre Dağılımı

Zeytuncuk Mahallesinde 0-10 yaş arasındaki kişiler toplam nüfusun %28'ini oluşturmaktadır. Bu yaş kategorisini 31-40 yaş aralığı takip etmektedir. 21-30 ve 41-50 yaş aralığındaki kişilerin oranları ise eşittir.

Grafik 66: Zeytuncuk Mahallesindeki Çocuk ve Genç, Orta ve 51 Yaş Üstü Nüfus

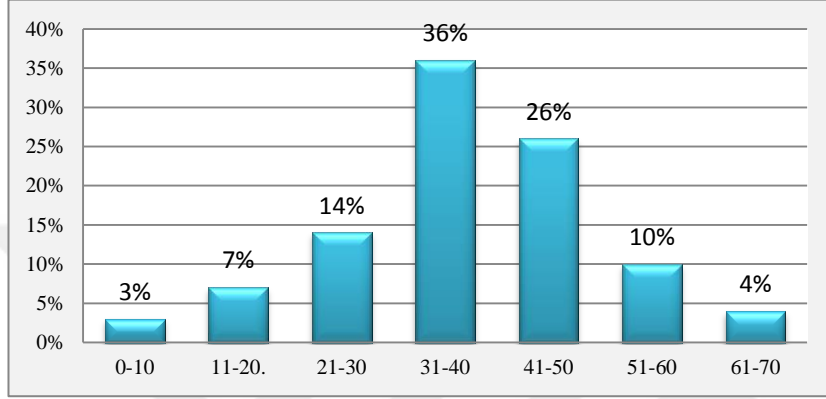
Zeytuncuk Mahallesi nüfusunu daha önceki çalışmalarımızda yaptığımız gibi yukarıdaki farklı bir yaş sınıflandırmasına daha tabi tuttuk. Grafikten de anlaşılacağı üzere nüfusun %59'unu oluşturan çocuk ve gençlerin mahalle nüfusunun yarısından fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. 308 kişi ile 31-50 yaş aralığındaki kişiler %34'lük ve 68 kişi ile 51 yaş üstündeki kişilerise %7'lik paya sahiptirler.

Tablo 106: Zeytuncuk Mahallesindeki Hane Reislerinin Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70
Hane reisleri	16	31	64	168	120	49	19
Toplam	467¹⁷⁰						

¹⁷⁰BOA, NFS.d,02893, s. 24'de kâtib tarafından h. 28'den h. 32'ye atlama yapılmıştır. Bu yüzden de defterde son hane numarası 470 iken biz 467 hane saydık.

Zeytuncuk Mahallesinde toplamda 467 adet hane sayılmıştır. Hane reislerinin yaş dağılımlarını yukarıdaki tablodan görebilmekteyiz. Diğer mahallelerde olduğu gibi hane reislerinin 31-40 yaş aralığında yoğunluk kazandığı anlaşılmaktadır. 168 kişi ile 31-40 yaş aralığı ilk sırada, 120 kişi ile 41-50 yaş aralığı ise ikinci sırada yer almaktadır. 0-10 ve 61-70 yaş aralığındaki hane reislerinin sayıları ise birbirine yakındır.

Grafik 67: Zeytuncuk Mahallesindeki Hane Reislerinin Yaşlarına Göre Dağılımı

Tablo 107: Redif ve Mansûre'de Kayıtlı Kişilerin Yaş Dağılımı

Yaş aralığı	11-20	21-30	31-40
Asâkir-i Redif	13	24	2
Süvâri	-	1	-
Mansûre	4	5	-
Toplam	17	30	2
Genel toplam	49		

Zeytuncuk Mahallesinde Asâkir-i redifte kaydedilen 39, Mansûre'de kaydedilen dokuz ve Süvâri kaydedilen bir kişi tespit edilmiştir. Nüfusuna paralel bir şekilde en fazla redif bu mahalle içerisinde kaydedilmiştir. Defterde kayıtlı olan sadece bir adet süvâri de Zeytuncuk Mahallesinde bulunmaktadır.¹⁷¹

1. 2. 3. 3. Çömlekçi Mahallesi

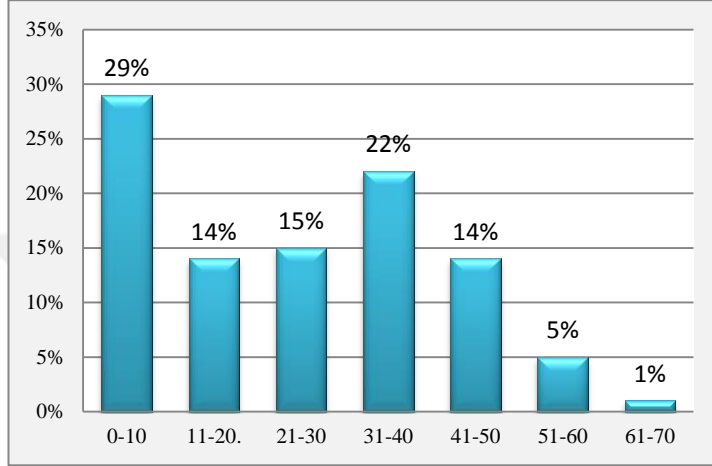
Çömlekçi Mahallesi deftere kayıtlı Turgutlu mahalleleri içerisinde nüfus yoğunluğu bakımından üçüncü sırada yer almaktadır. Bu mahalle, kayıtlı 475 kişi ile Turgutlu mahallelerinin toplam nüfusunun %16'lık dilimini oluşturmaktadır.

¹⁷¹ BOA, NFS.d, 02893, s. 25, h. 41, n. 88.

Mahalledeki nüfusun dağılımına bakıldığında 0-10 yaş grubunun ilk sırada yer aldığı, hemen ardından 31-40 yaş aralığının geldiği görülmektedir.

Tablo 108: Yaş Aralıklarına Göre Çömlekçi Mahallesi Nüfusu

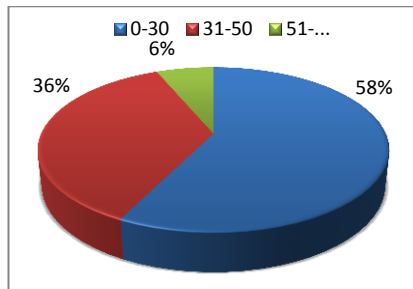
Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70
Nüfus	137	66	70	106	66	23	7
Toplam	475						

Grafik 68: Çömlekçi Mahallesi Nüfusunun Yaşlarına Göre Dağılımı

Bütün mahalle nüfusunun %29'luk bölümünde 0-10 yaşlarında olan çocuklar bulunmaktadır. Nüfusun %29'lık bölümünü 11-30, %22'lik bölümünü 31-40, %14'lük bölümünü 41-50 yaşlarında olanların oluşturduğu görülmektedir. 51-70 yaş arasında olanların oranı ise %6'dır. Diğer mahallelerde de olduğu gibi genç ve orta yaş kategorisindeki kişiler nüfusun en kalabalık olduğu kategoriyi temsil etmektedir.

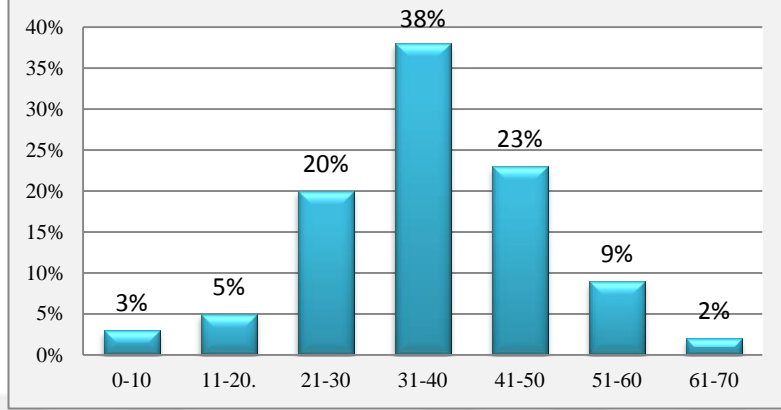
Çömlekçi Mahallesi'nin nüfusunu diğer bir yaş kategorisinde değerlendirdiğimizde 0-30 yaş aralığında olanların mahalle nüfusunun yarısından fazlasını oluşturduğu anlaşılmıştır. 51 yaş ve üstü kategorisinde olanları toplam nüfus içerisindeki payları ise sadece %6'dır.

Grafik 69: Çömlekçi Mahallesi'ndeki Çocuk ve Genç, Orta ve 51 Yaş Üstü Nüfus

Tablo 109: Çömlekçi Mahallesiindeki Hane Reislerinin Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70
Hane reisleri	7	13	53	100	60	22	6
Toplam	261						

Grafik 70: Çömlekçi Mahallesiindeki Hane Reislerinin Dağılımı

Grafikten de anlaşılacağı gibi, 31-40 yaş aralığında olan hane reisleri tüm hane reislerinin toplamının %38'lik bölümünü oluşturmaktadır. Hemen ardından 41-50(%23) ve 21-30(%20) yaş aralığında olan hane reisleri gelmektedir. 61-70 arasındaki kişiler ise %2 ise en küçük paya sahiptir.

Tablo 110: Askeri Hizmette Olanlar

Yaş aralığı	11-20	21-30	31-40	Toplam
Asâkir-i Redif	8	9	1	18
Asâkir-i Mansûre	1	-	1	2
Toplam	9	9	2	20
Genel toplam	20			

Çömlekçi Mahallesiinde askeri amaçla üzerine not alınan 20 kişi olduğu belirlenmiştir. Bu kişilerden çoğunluğunun redif sınıfı için kaydedildiği belirtilmiştir. 11-20 yaş aralığında sekiz kişi, 21-30 yaşlarında dokuz kişi, 31-40 yaşlarında bir kişi redif kayd edilmiştir. Mansûre'de olduğu belirtilen birer kişi 11-20 ve 31-40 yaş aralıklarındadır.

1. 2. 3. 4. Câmi-i Cedîd Mahallesi

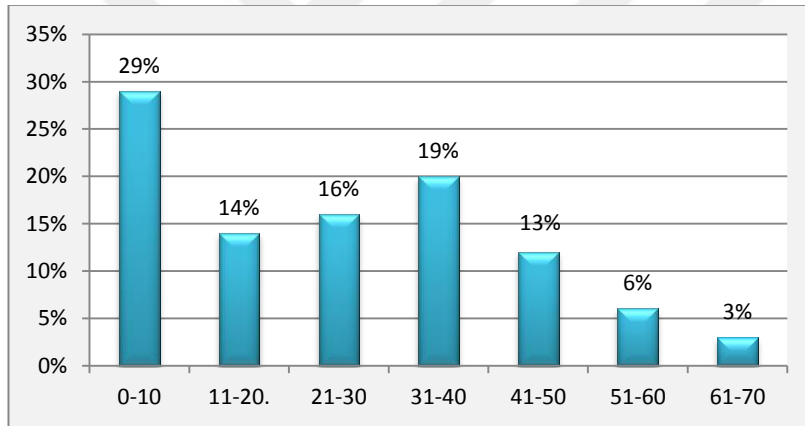
Câmi-i Cedîd Mahallesi Turgutlu nüfusunun sadece %8'ini oluşturur. Câmi-i Cedîd Mahallesiinde 239 kişi kaydedilmiş ve bunlardan 127'si hane reisi olarak

yazılmıştır. Mahalle nüfusunun çoğunluğunu çocuk, genç ve orta yaşlarda olanlar oluşturmaktadır.

Defterde mahallenin yazılması tamamlandıktan sonra Kıptiyân¹⁷² nüfus eklenmiştir. Sekiz Kıpti kaydedilmiştir. Bunlardan bir kişinin mesleği hakkında bilgi verilmiş ve demirci olduğu belirtilmiştir. Yamalıoğlu, Türkoğlu, Menemenli Alioğlu ve Şerhos Süleyman, Kıptiyân nüfus içerisinde karşılaştığımız Kıpti unvânlarındandır. Kıptiler içerisinde üç oğul ve iki baba tespit edilmiştir.

Tablo 111: Câmi-i Cedîd Mahallesi Nüfusunun Yaşlarına Göre Dağılımı

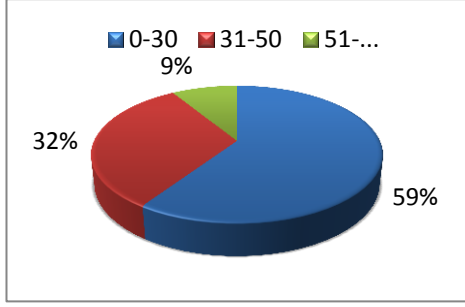
Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70
Nüfus	68	32	38	45	27	14	7
Kıptiyân	1	2	1	1	3	-	-
Toplam	69	34	39	46	30	14	7
Genel toplam	239						

Grafik 71: Câmi-i Cedîd Mahallesi Nüfusunun Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı

Câmi-i Cedîd nüfusunun hangi yaş aralıklarında olduğunu gösteren tablodaki verilere göre %29 ile 0-10 yaş arasındaki kişilerin oranının diğer kategorilerden daha fazla paya sahip olduğu belirlenmiştir. 11-20, 21-30 ve 41-50 yaş aralığındaki kişilerin yaş dağılımlarının birbirine yakın olduğu grafikten görülmektedir. 51-60 yaş aralığındaki kişiler %6'lık bir paya sahip iken mahallede 61-70 yaş aralığındaki kişilerin %3'lük oran ile en küçük paya sahip olduğu belirlenmiştir.

¹⁷²Müslim defterinde yazılmış olmalarından dolayı Müslüman olarak kabul edilmiş ve mahalle nüfusuna eklenerek birlikte değerlendirilmiştir.

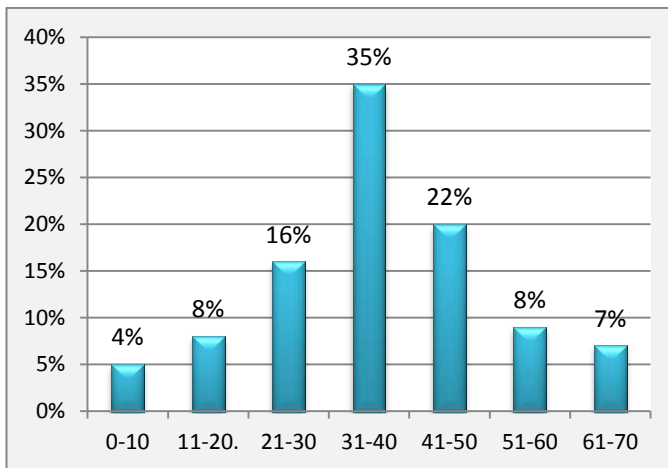
Grafik 72: Cami-i Cedid Mahallesi Çocuk ve Genç, Orta ve 51 Yaş Üstü Nüfus

Diğer mahallelerde de olduğu gibi 0-30 yaş aralığındaki kişiler bu mahalede de en yoğun grubu oluşturmaktadır. 142 kişi ile 0-30 yaş arasında olan kişiler %59'luk orana sahiptir. 31-50 yaş aralığı 76 kişi ile nüfusun %32'lik bölümünü oluşturmaktadır. En küçük pay ise 21 kişi ile 51 yaş ve üzerine aittir.

Tablo 112: Cami-i Cedid Mahallesindeki Hane Reislerinin Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70
Hane reisleri	6	10	21	46	29	11	9
Toplam	132¹⁷³						

Hane reislerinin onarlı dilimler halinde yaptığımız yaş aralıklarına göre dağılımı diğer mahallelerdeki gibi 31-40 yaş aralığında yoğunluk kazanmaktadır. 41-50 yaş arasında 29 kişi, 21-30 yaş arasında 21 kişi kaydedilmiştir. En az hane reisinin altı kişi ile 0-10 yaş arasında olduğu tablodan görülmektedir.

Grafik 73: Cami-i Cedid Mahallesindeki Hane Reislerinin Yaşlarına Göre Dağılımı

¹⁷³132 hane reisinden beşi Kıbtı'dır. 21-30 ile 31-40 yaş aralıklarında birer kişi ve 41-50 yaş aralığında üç kişi kayıtlıdır.

Hane reislerini gösteren tablo grafikleştirildiğinde, hane reislerinin yaş aralıkları dağılımı daha iyi anlaşılmaktadır. Mahalledeki hane reislerinin %35’lik bölümünü 31-40 yaş aralığındadır. 41-50 yaş aralığındaki kişiler %22’lik, 21-30 yaş aralığındaki kişiler ise %16’lık paya sahiptir.

Tablo 113: Askeri Hizmette Olanlar

Yaş aralığı	11-20	21-30	31-40
Mansûre	-	4	-
Asâkir-i Redif	5	7	1
Genel toplam	17		

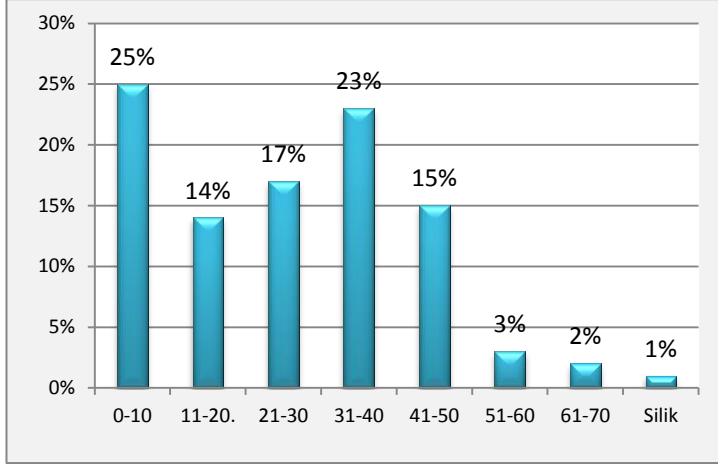
Câmi-i Cedîd Mahallesiinde askerî amaçlı kayıt altına alınan 17 kişi vardır. Bunlardan dört tanesi Mansûre’ye kayıt edilmiştir ve 21-30 yaş aralığındadır. Asâkir-i redif’e toplamda 13 kişi kayıtlıdır. Redife kaydedilenlerden beşi 11-20, yedisi 21-30 ve biri 31-40 yaş aralığındadır.

1. 2. 3. 5. Orta Mahallesi

Orta Mahallesi, nüfus yoğunluğu bakımından Turgutlu nüfusu içerisinde %10’luk bir orana sahiptir. Mahalle sıralamasında nüfus miktarı bakımından beşinci sıradadır. Mahallenin toplam nüfusu 303 kişidir. Mahallede toplam 117 hane sayılmıştır. Hane reislerinin çoğunluğunu 65 kişi ile 31-40 yaşlarında olanlar oluşturmaktadır.

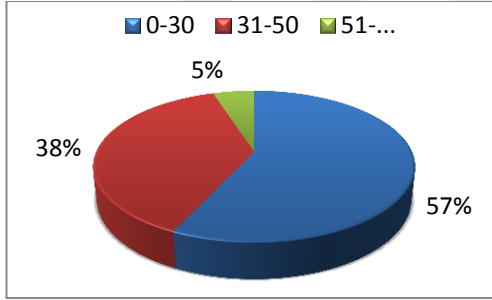
Tablo 114: Yaş Aralıklarına Göre Orta Mahallesi Nüfusu

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Silik
Nüfus	75	44	52	69	45	9	6	3
Toplam	303							

Grafik 74: Mahalle-i Orta Nüfusunun Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı

Grafiğe bakıldığında 0-10 yaş ile 31-40 yaş sınıfı arasındaki farkın, diğer mahalleler ile kıyaslandığında, ilk defa bu kadar azaldığı görülmüştür. Yine 11-20, 21-30 ve 41-50 yaş aralıklarının da yakınlığı dikkat çekmektedir. Kısmen de olsa 0-50 yaş arasında dengeli bir dağılım vardır. 51 yaşın üzerindeki nüfus mahallenin %5'ini oluşturur. Nüfusun çoğunluğu 0-50 yaş aralığındadır.

Grafik 75: Orta Mahallesindeki Çocuk ve Genç, Orta ve 51 Yaş Üstü Nüfus

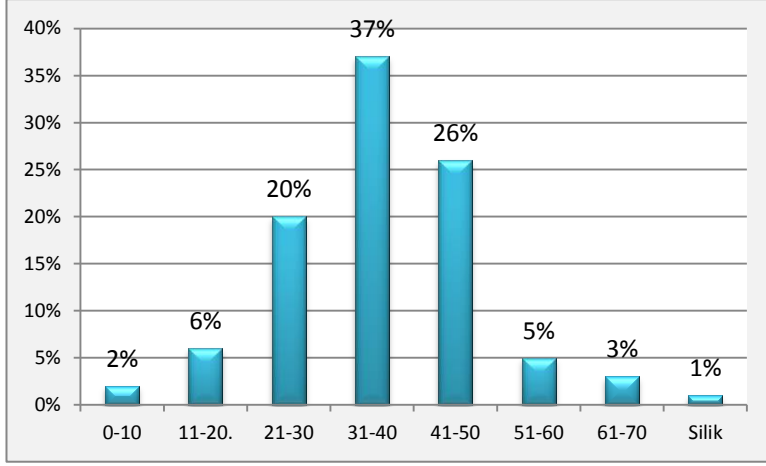
Orta Mahallesinde kaydedilen 171 kişi 0-30, 114 kişi 31-50 ve 15 kişi 51 yaş üzerindedir. 0-30 yaş aralığında olanlar mahalle nüfusunun yarısından fazladır.

Tablo 115: Orta Mahallesindeki Hane Reislerinin Yaş Aralıkları

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Silik
Hane reisleri	4	10	36	65	46	9	6	1
Toplam	177							

Tüm mahallelerde olduğu gibi Orta Mahallesinde de hane reisleri orta yaş grubunda yoğunluk kazanmaktadır. İlk sırada 65 kişi ile 31-40 yaş aralığı, ikinci olarak 46 kişi ile 41-50 yaş aralığının geldiği görülmüştür.

Grafik 76: Orta Mahallesi'ndeki Hane Reislerinin Yaşlarına Göre Dağılımı

Hane reislerinin yaşlarına göre oranları incelendiğinde toplam nüfus içerisinde %37'lik bölüm 31-40 yaş aralığında yoğunlaşmıştır. Ardından 41-50 yaş aralığının %26'lık oran ile bu grubu takip ettiği görülmektedir.

Tablo 116: Askeri Hizmette Olanlar

Yaş aralığı	11-20	21-30	31-40
Asâkir-i Redif	3	10	1
Mansûre'de	-	3	-
Toplam	3	13	1
Genel toplam	17		

Askeri amaç ile üzerine not düşülen kişi sayısı 17'dir. Mahallede sadece 21-30 yaş aralığında üç kişi Mansûre'ye yazılmış ve geriye kalan 14 kişi Asâkir-i redif'e kaydedilmiştir. Asâkir-i redif'e 11-20 yaş aralığında üç, 21-30 yaş aralığında 10, 31-40 yaş aralığında bir kişi kaydedilmiştir.

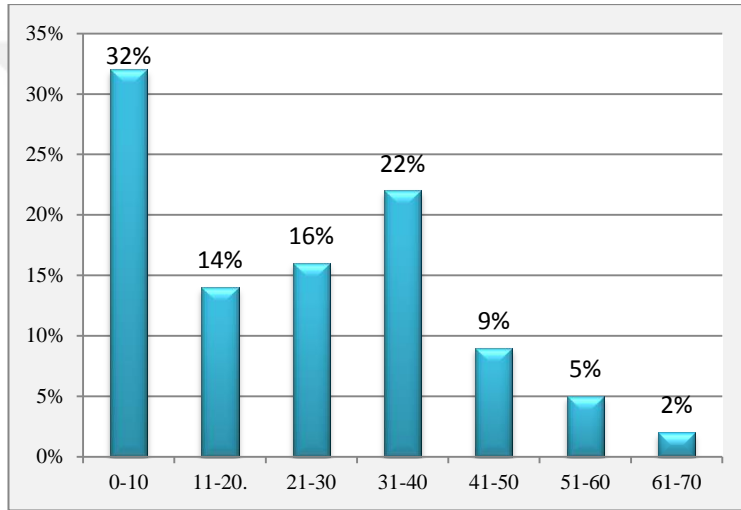
1. 2. 3. 6. Yenice Mahallesi

Yenice Mahallesi %16'lık nüfus oranıyla Turgutlu'nun dördüncü büyük mahallesidir. Mahallede 456 kişi kaydedilmiş ve bunların 256'sının hane reisi olduğu belirtilmiştir. Mahallenin yazımı bittikten sonra Kıptî nüfus kayıt altına alınmıştır. Kıptiyân nüfus arasında bir kişinin demirci olduğu belirtilmiş, Kamburoğlu ve Demirci İlyasoğlu unvânları olarak kayıtlara düşülmüştür. Kıptiyân nüfus içinde üç adet oğul ve iki adet de baba tespit edilmiştir.

Tablo 117: Yaş Aralıklarına Göre Yenice Mahallesi Nüfusu

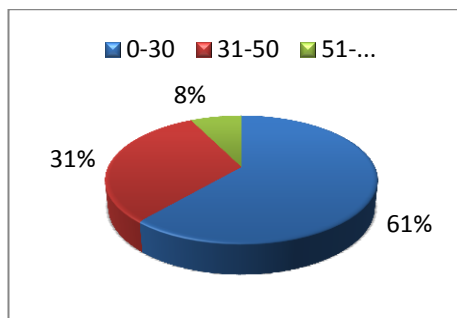
Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70
Nüfus	145	64	73	99	42	23	10
Kıbtiyân	2	-	-	3	1	-	1
Toplam	147	64	73	102	43	23	11
Genel toplam	463						

Toplamda 463 kişiden oluşan mahallenin 147 kişisi 0-10 yaş aralığına kaydedilmiştir. Turgutlu'nun diğer mahallelerinde olduğu gibi Yenice'de de bu yaşlardaki nüfus diğer yaş kategorilerine göre en kalabalık olanıdır. İkinci kalabalık grubu oluşturan 31-40 yaş kategorisine 102 kişi kaydedilmiştir.

Grafik 77: Yenice Mahallesi Nüfusunun Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı

Yenice Mahallesi'nin yaş aralıklarına göre tasnif edilmiş olan nüfusunun oranları grafikte görülmektedir. Grafikte mahalle nüfusunun genç ve orta yaşta yoğunluk kazandığı belirgindir. Bütün mahallelerde olduğu gibi 0-10 yaş aralığı %32'lik oran ile ilk sırada gelmektedir. Buna en yakın oranı ise 31-40 kategorisinde görmekteyiz. Nüfusta en az paya sahip 61-70 yaşlarında olanların oranı %2'dir.

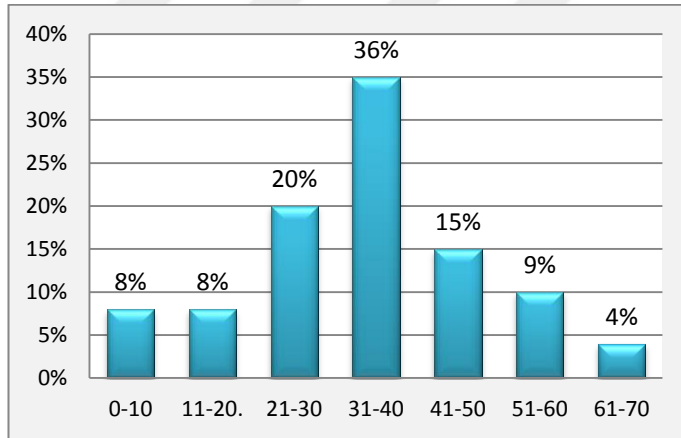
Grafik 78: Yenice Mahallesi'ndeki Çocuk ve Genç, Orta ve 51 Yaş Üstü Nüfus

Yenice Mahallesinde 284 kişi ile 0-30 yaş aralığı %61'lik orana, 145 kişi ile 31-50 yaş aralığı %31'lik orana ve 34 kişi ile 51 yaş ve üstü kişiler %8'lik orana sahiptir. Mahalledeki bu dağılıma bakıldığında 0-30 yaş aralığının yüksek olması diğer mahalleler ile benzerlik göstermektedir. Fakat yine diğer mahalleler ile karşılaştırıldığında 51 yaş üstü nüfusun oranı bu mahallede daha yüksek çıkmıştır.

Tablo 118: Yaş Aralıklarına Göre Hane Reisleri

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70
Hane reisleri	20	21	52	93	39	25	11
Toplam	261						

Bu mahallede kaydedilen toplamda 257 kişi olan hane reisinin dördü Kıbtı'dır. Kıbtıların ikisi 31-40 ve birer kişisi de 41-50 ile 61-70 yaş aralıklarındadır. Hane reislerinin sayılarına bakıldığında yine 31-40 yaş aralığının daha fazla olduğu görülmektedir. Hemen ardından 21-30 yaş aralığında olan 52 kişi gelmektedir. En az paya sahip olan hane reislerinin yaş aralığı 61-70'tir.

Grafik 79: Hane Reislerinin Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı

Yukarıdaki grafiğin verilerine göre Yenice Mahallesindeki hane reislerinin çoğunluğu 31-40 yaş aralığında kaydedilmiştir. Bu sayı toplam hane reisinin %35'ini teşkil etmektedir.

Tablo 119: Askeri Hizmette Olanlar

Yaş aralığı	11-20	21-30	31-40	Toplam
Asâkir-i Redif	7	5	1	13
Mansûre'de	-	4	-	4
Toplam	7	9	1	17

Mahallede 17 kişi askeri amaçla kayıt altına alınmıştır. Mansûre’de olan dört kişi vardır ve bu kişiler 21-30 yaş aralığındadır. Redif’e yazılan kişi sayısı Mansûre’ye göre daha fazladır. 11-20 yaş arası 7, 21-30 yaş arası beş ve 31-40 yaş arası bir kişi yazılmıştır.

1. 2. 4. 1258/1842 Tarihli Nûfus Defteri ve Turgutlu Hanlarının Nûfusu

1258/1842 yılında Turgutlu’nun hanlarında kalan kişilerin kaydedildiği ayrı bir defter bulunmaktadır. 02894 numaralı bu defter Turgutlu Kasabasının bir karye, bir perakende ve 11 adet hanının nûfus kaydından oluşmaktadır. Defter ebrulu ve ciltlidir. Toplamda 28 sayfadan mûrekkebe olan defterin başlangıç tarihi 1258 B. 1’dir (7 Eylül 1842). Defterin üzerine Arşiv Mûdûrlüğü tarafından yapılan tasnif esnasında numaralandırma yapılmıştır. Mûdûrlük tarafından hazırlanan bilgi formunda defterin 17x43 ebatında ve 8-12, 27-28 sayfalarının boş olduğu yazılıdır. Defter incelendiğinde 15. sayfanın da boş olduğu tespit edilmiştir.

Defterin kapağında “Turgutlu Kasabası İşlâm ve Re’âyânın Nûfus Defteri Tâbi’-i Saruhân Fî Gurre-i Receb Sene (12)58” yazılıdır. Defterin içeriği hakkında da ayrıca bilgi verilmektedir. Defterde 2. sayfadan 7. sayfaya kadar olan bölümde Ermenas Karyesi kayıtlıdır. Ermenas’ın kaydı hane hane tutulmuş ve hane içeriisindeki kişiler numaralandırma sistemi ile yazılmıştır. Ermenas Karyesinde ikamet eden kişiler üzerine yazılan hane ve sıra numaralarında kırmızı mûrekkep kullanılmıştır. Redifte olduğu belirtilen kişilerin üzerine kırmızı mûrekkep ile “Asâkir-i Redif” notu dūřûlmüřtür. Dięer tüm kayıtlar siyah mûrekkep ile tutulmuştur.

13. sayfada kırmızı mûrekkep ile “Ehl-i İşlâm Alaiyyeli Hanlar” başlığı bulunmaktadır ve 14. sayfadan itibaren han kayıtlarına başlanmıştır. Sayfalardaki satır sayıları değişiklik göstermektedir. Bununla birlikte bir satırda dört kişinin kaydedilmiş olmasına özen gösterilmiştir. Hanlarda kalan kişiler hane numarası verilmeden sıra numarası ile kaydedilmiştir. Sadece numaraların yazılmasında kırmızı mûrekkep kullanılmış, onun dışındaki kayıtlarda siyah mûrekkep kullanılmıştır. Kişilerin fiziki özellikleri, memleketleri, meslekleri, unvânları ve yaşları kaydedilmiştir.

Kayda Hân-ı Kebir¹⁷⁴ ile başlanmış ve sırasıyla Hacı Ahmed Ağa Hanı¹⁷⁵, Çorbacı Hanı¹⁷⁶, Kabasakal Hanı¹⁷⁷, Hacı Abbas Ağa Hanı¹⁷⁸, Çere Pazarı Hanı¹⁷⁹, Boyacıoğlu Hanı¹⁸⁰, Çavuş Hanı¹⁸¹, Çınarlı Hanı¹⁸², İki Kapulu Hanı¹⁸³, Ağaoğlu Hanı¹⁸⁴ ve Perakende-i Bîkârânın Bahçelerin merkemesi(?)¹⁸⁵ kaydı ile son verilmiştir.

Aşağıda, 02894 Nolu nüfus defterindeki kayıt sırasına göre hanlarda kalan nüfusa dair verilen bilgiler ortaya çıkarılacak ve daha sonraki bölümlerde bunların analizi yapılacaktır.

Han-ı Kebir;

Han-ı Kebir, defterin hanlar bölümünde 22 kişilik nüfusu ile ilk kaydedilen handır. Handa reft ve fevt kaydına rastlanmamıştır. 0-10 yaş arasında kimse yoktur ve herkesin yaşı yazılmıştır. Yaş dağılımına bakıldığında 31-40 yaş arasındaki kişilerin daha fazla olduğu gözlenmiştir. İki kişinin kendisinden önce yazılan kişinin oğlu olduğu belirlenmiştir.

Handa iki kişi 11-20, beş kişi 21-30, altı kişi 31-40, beş kişi 41-50, üç kişi 51-60 ve bir kişi de 61-70 yaş aralıklarındadır.

Hacı Ahmed Ağa Hanı;

Bu han defterde ikinci sırada kaydedilmiştir ve yedi kişilik nüfusu ile 16. sayfada yer almaktadır. Fevt ve reft kaydı yoktur. Yedi kişinin de yaşı yazılmıştır. Handa bir adet baba oğul ve üç adet de karındaş olduğu belirlenmiştir. Handa kalan kişilerin akrabalık ilişkilerinden ve lakaplarından muhtemelen hepsinin akraba

---

¹⁷⁴ BOA, NFS.d,02894, s. 14.

¹⁷⁵ BOA, NFS.d,02894, s. 16.

¹⁷⁶ BOA, NFS.d,02894, s. 17.

¹⁷⁷ BOA, NFS.d,02894, s. 18.

¹⁷⁸ BOA, NFS.d,02894, s. 19.

¹⁷⁹ BOA, NFS.d,02894, s. 20.

¹⁸⁰ BOA, NFS.d,02894, s. 21.

¹⁸¹ BOA, NFS.d,02894, s. 22.

¹⁸² BOA, NFS.d,02894, s. 23.

¹⁸³ BOA, NFS.d,02894, s. 24.

¹⁸⁴ BOA, NFS.d,02894, s. 25.

¹⁸⁵ BOA, NFS.d,02894, s. 26.

olduğu ve aralarında yabancı kimsenin olmadığı anlaşılmıştır. İki kişi Beyoğlu, bir kişi de Topaloğlu lakabıyla yazılmıştır.

Toplamda yedi kişinin kaldığı bu handa 11-20 yaş aralığında üç kişi, 21-30 yaş aralığında iki ve 41-50 ve 61-70 yaş aralığında ise birer kişinin kaldığı kaydedilmiştir.

Çorbacı Hanı;

Defterde üçüncü sırada gelen handa 10 kişi kaydedilmiştir ve bunların tamamının yaşı yazılmıştır. Reft ya da fevt olan yoktur. Handa kalan üç kişinin çulha mesleği ile meşgul olduğu, üç kişinin Karacasulu olduğu belirlenmiştir.

Kişilerin yaş dağılımı incelendiğinde; 41-50 yaş aralığının dört kişi ile en yoğun kategori olduğu ve arkasından üç kişi ile 21-30, iki kişi ile 31-40 ve bir kişi ile 61-70 yaş aralığının geldiği görülmüştür.

Kabasakal Hanı;

Kabasakal Hanı 11 kişilik nüfusu ile dördüncü sırada ve 18. sayfada kayda alınmıştır. Fevt ya da reft kaydına rastlanmamıştır. Yaşı yazılmayan kişi yoktur. 11 kişilik nüfusun beşi 21-30 yaş aralığındadır. Üç kişi 11-20, iki kişi 51-60 ve bir kişi de 31-40 yaş aralığındadır.

Hacı Abbas Hanı;

Hacı Abbas Hanı beşinci han olarak 19. sayfada kayda alınmıştır. Fevt ve reft kaydı yoktur ve kayıtlı beş kişinin de yaşı yazılıdır. Handa kalanlar arasında bir baba ve oğlu ile bir de karındaşı olduğu belirtilen kişi kayıtlıdır. Handa kalan kişiler 11-50 yaş aralığında dağılım göstermektedir. 31-40 yaş aralığında iki kişi, 11-20, 21-30 ve 41-50 yaş aralığında birer kişi kayıtlıdır.

Çere Pazarı Hanı;

20. sayfada yazılmış olan ve 10 kişinin kayıtlı olduğu handa reft veya fevt kaydı yoktur. Bir kişinin oğlu olduğu ve kendisinden önce kaydedilen kişinin de

babası olduğu belirlenmiştir. 41-50 yaş aralığında dört kişi, 31-40 ve 51-60 aralıklarında ikişer, 21-30 ve 61-70 aralıklarında da birer kişi kaydedilmiştir.

Boyacıoğlu Hanı;

Boyacıoğlu Hanı, defterin 21. sayfasında yedinci han olarak yazılıdır. Beş kişilik nüfusunun tamamının yaşi yazılıdır ve fevt ya da reft kaydı yoktur. Handa kalan kişilerin meslekleri terzi, kundakçı, yemişci, kadayıfçı ve kilimci olarak belirtilmiştir. Kişilerin neredeyse tamamına yakını 31-40 yaş aralığındadır. Beş kişiden dördü 31-40, biri ise 51-60 yaş aralığındadır.

Çavuş Hanı;

22. sayfada sekizinci han olarak kaydedilen ve nüfusu az olan hanlardan birisidir. Reft ve fevt kaydı yoktur. Handa kalan dört kişinin de lakapları verilmiştir; Alaiyyeli Seferoğlu, Hatiboğlu, Abdlgaffaroğlu (2 kişi). Dört kişinin kaydedildiği handa 31-40 yaş aralığında iki ve 41-50 yaş aralığında iki kişi kayıtlıdır.

Çınarlı Han;

23. sayfada dokuzuncu han olarak kaydedilen handa beş kişinin kaldığı belirlenmiştir. Fevt ve reft kaydı yoktur. Handa kalan dört kişinin mesleği belirtilmiştir: Çamaşırcı, süpürgeci, yorgacı ve döşemeci. Bir kişi de “Kürt Hasan” olarak kayıtlara geçirilmiştir. Beş kişinin kayıtlı olduğu handa ikişer kişi 31-40 ve 41-50 yaş aralığında ve bir kişi de 61-70 yaş aralığındadır.

İki Kapulu Han;

24. sayfada 10. han olarak kaydedilmiştir. Toplamda üç kişi kayıtlıdır ve bir kişinin kendisinden önceki kişinin karındaşi olduğu belirtilmiştir. Handa iki kişi 41-50 bir kişi de 31-40 yaş aralığındadır.

Ağaoğlu Hanı;

Ağaoğlu Hanı 25. sayfada 11. han olarak kaydedilmiştir. Handa kalan iki kişinin isminin önünde karındaş ibaresi bulunmaktadır. Handa dört farklı lakap tespit edilmiştir. Hacıoğlu unvânıyla kayıtlı Ahmed bin Mustafa'dan sonra iki kişi onun karındaş kaydedilmiştir.¹⁸⁶ Bu kişilerin unvânlarının yazılmamasına rağmen karındaş olmaları sebebiyle onların da unvânı Hacıoğlu olarak kabul edilmiştir. Handa 31-40 yaş aralığında üç, 41-50 yaş aralığında iki ve 21-30 ile 51-60 yaş aralığında ise birer kişi kayıtlıdır.

Perakende-i Bîkârân;

Perakende kalanlar defterin en sonunda 26. sayfada 12. numarada kaydedilmiştir. Toplamda beş kişi kayıtlıdır. Fevt ve reft olan yoktur. Beş kişiden üçü bahçıvanlık mesleği ile meşguldür. Bir kişi de Denizlili İsmail olarak kayıtlıdır. 31-40 yaş aralığında dört, 41-50 yaş aralığında bir kişi kaydedilmiştir.

1. 2. 5. 1261/1845 Tarihli Nüfus Defteri ve Turgutlu Hanlarının Nüfusu

Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivinde NFS. d. 02895 Nolu bu defterde sadece hanlardaki nüfusun kayıtları bulunmaktadır. Üzerindeki tarihe göre defterin 17.Ca.1261/24 Mayıs 1845'te kaydedilmeye başlandığı anlaşılmaktadır. Fakat kayıtların tam olarak hangi tarihte sona erdiğine dair bir kayda tesadüf edilmemiştir. Defterde yazılı kişiler üzerine alınan notlardan H.1262 yılında da işlem yapıldığı belirlenmiştir.¹⁸⁷ Bu da hanlarda kayıtlı nüfus ile ilgili iki yıllık bir değerlendirme yapabilmemize imkân sunmaktadır.

02895 Nolu defter ciltsiz ve ebrusuzdur. Kişiler numaralandırma yöntemi ile sırasıyla kaydedilmiştir. Toplamda 20 sayfadan oluşmakta ve boş sayfası bulunmamaktadır. Kişilerin memleket, meslek, lakap ve isim gibi bilgileri siyah mürekkep, sayım numaraları ve yaş bilgileri ise kırmızı mürekkep ile yazılmıştır.

¹⁸⁶BOA, NFS.d,02895, s. 25, n. 4-6.

¹⁸⁷ BOA, NFS.d,02895, s. 18, n. 90'daki kişinin 1262 yılında fevt olduğu deftere işlenmiştir. Yine aynı sayfada 99. numarada kayıtlı kişinin 1262 yılında Âsitâne'ye, 100. numarada kayıtlı kişinin de Câmi-i Cedîd Mahallesine 1262 yılında reft olduğu ve son olarak s. 19'da 113 numarada kayıtlı olan kişinin de 1262 yılında Çatakçı Marmarası'na gittiği kaydedilmiştir.

Kişilerin üst kısmına dikey olarak gelecek şekilde kırmızı mürekkep ile meslekleri yazılmıştır. Bir satıra ortalama dört kişi kaydedilmiştir. Defterde, kişilerin fevt ve reft olduklarını belirten kayıtlar bulunmaktadır. Kayıtlardan kişiler arası akrabalık ilişkileri de belirlenebilmektedir.

İki numaralı sayfadan başlanan deftere 13 han ve bir adet perakende-i bîkârân kaydedilmiştir. İkinci sayfanın üst kısmında, muhtemeldir ki sayıma dair bilgi veren bir yazı bulunmaktadır, fakat bu yazının büyük kısmı silik vaziyettedir. Hemen altında “Yabancı Ehl-i İslâm Der-Kazâ-i Nefsi Turgudlu Tâbi‘-i Livâ-i Saruhân Yabancı Ehl-i İslâm Bîkârânı” yazılıdır. Bu bahisten sonra hanların kaydına geçilmiştir. Hanlar sırasıyla: Kebir-i Bîkârân¹⁸⁸, Han-ı Kabasakal¹⁸⁹ Han-ı Çire(Çere) Pazarı¹⁹⁰, Han-ı Hacı Ahmed¹⁹¹, Han-ı İki Kapulu¹⁹², Han-ı Mahkeme¹⁹³, Han-ı Çorbacı¹⁹⁴, Han-ı Halil Çelebi¹⁹⁵, Han-ı Hacı Abbas Ağa¹⁹⁶, Han-ı Çınarlı¹⁹⁷, Han-ı Boyacı¹⁹⁸ ve Han-ı Kabakulakoğlu¹⁹⁹ olarak kayıtlıdır. Deftere son olarak Turgutlu’da kalan İslam Bîkârân Perakendesini²⁰⁰ kaydedilmiştir.

Kayıtlar tamamlandıktan sonra defterin sonuna “kaydın kapsamı, kimler marifeti ile yapıldığı ve yazılmamış hiç kimse kalmadığı” mealinde bir not düşülmüştür:

“Müceddeden tahrîr-i nüfûs madde-i nâfi‘a-i dâ‘imesi hakkında bu kere şeref-sünûh ve sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i hazreti şâhâne mantûk-ı münîfi üzre nefsi-i Turgudlu Kasabasında hânlarda kâ’in bi’l-cümle yabancı ehl-i İslâm’ın nüfûs mevcûdunun ber-mûceb-i tâ‘lîmât-ı seniyye-i sinn ve eşkâl ve san‘at ve numero usûl-i lâzimesi bi’r-ricâ me’mûru kâ’im-makâm İsmâil Bey ma‘rifeti ve meclis ma‘rifetiyle yabancı-ı merkûmeden bir neferi geriye kalmayarak cümleten tahrîr ve terkîm kılınarak vakt-i matlûb-ı ‘âlî sebt-i defter kılınmış olduğunu mübeyyin işbu defter zeylîne şerh verilerek temhîr olunmuşdur. Fi 17 Sene 1261”²⁰¹

¹⁸⁸ BOA, NFS.d,02895, ss. 2-4.

¹⁸⁹ BOA, NFS.d,02895, ss. 5-6.

¹⁹⁰ BOA, NFS.d,02895, ss. 6-7.

¹⁹¹ BOA, NFS.d,02895, s. 8.

¹⁹² BOA, NFS.d,02895, s. 9.

¹⁹³ BOA, NFS.d,02895, s. 9.

¹⁹⁴ BOA, NFS.d,02895, ss. 9-10.

¹⁹⁵ BOA, NFS.d,02895, ss. 10-12.

¹⁹⁶ BOA, NFS.d,02895, ss. 12-13.

¹⁹⁷ BOA, NFS.d,02895, s. 13.

¹⁹⁸ BOA, NFS.d,02895, ss. 14-15.

¹⁹⁹ BOA, NFS.d,02895, s. 15.

²⁰⁰ BOA, NFS.d,02895, ss. 16-19.

²⁰¹ BOA, NFS.d,02895, s. 19.

Bu metnin ardından nüfus sayımında görevli kişilerin mühürleri yer almaktadır:

Tablo 120: 1261/1845 Tarihli Nüfus Sayımında Görevli Memurlar

Bende Aza	Bende Aza	El-Abdüddai Müftü	El-Abdüddai Nâib	Bende
Mühür	Mühür	Mühür	Mühür	Müdür

Han-ı Kebir’de Kayıtlı Olan Bîkârân-ı İslâm;

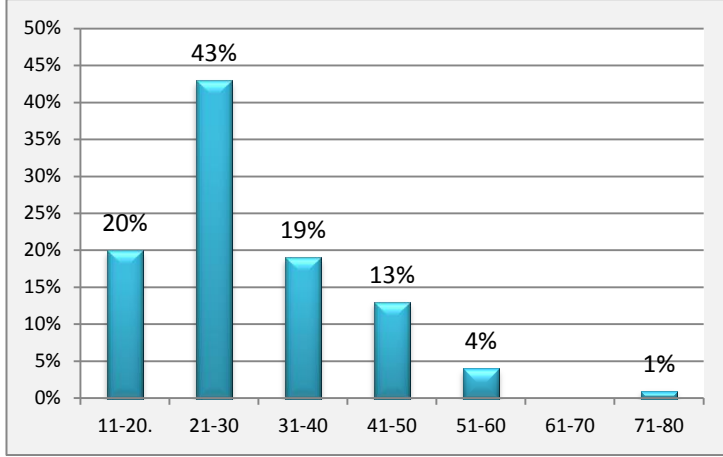
Deftere kayıtlı en kalabalık han 114 kişinin kayıtlı olduğu Han-ı Kebir’dir. Hanın nüfus kaydideferin ikinci sayfasından başlamış, dördüncü sayfasında bitirilmiştir. Hemen ardından kâtip kayıt altına aldığı nüfusu tuvânâ ve müsinn olmak üzere iki katagoriye ayırmıştır. “Nüfûs: Tuvânâ 93, Müsinn 21” olarak kaydedilmiştir. Reft ya da fevt kaydına rastlanmamıştır. Handaki kişilerin meslekleri incelendiğinde, penbeci mesleğinin ön plana çıktığı görülmektedir. Hemen ardından hamallık ve eskicilik gelmektedir. Handa penbeci, eskici, aşçı ve berber çıraklarının da olduğu görülmüştür.

Handa kalanların yaş dağılımı incelendiğinde nüfus yoğunluğunun %43’lük oran ile 21-30 yaş aralığında daha yüksek olduğu belirlenmiştir. 71-80 yaş aralığında sadece bir kişi vardır ve o kişi de 80 yaşındaki Aksekili Mahmud Dayı adlı birisidir.²⁰² Bu handa kalanların çoğunun memleketlerinin ise Akseki olduğu tespit edilmiştir. Handa reft ya da fevt olan kişi kaydı bulunmamaktadır.

Tablo 121: Yaş Aralıklarına Göre Han-ı Kebirde Kayıtlı Bîkârân-ı İslâm Nüfusu

Yaş Aralığı	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80
Nüfus	23	49	21	15	5	-	1
Toplam	114						

²⁰² BOA, NFS.d,02895, s. 3,n. 71.

Grafik 80: Han-ı Kebir’de Kayıtlı Bîkârân-ı İslâm Nüfusunun Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı

Grafikte de görüldüğü üzere Han nüfusunun %43’lük bölümünü 49 kişilik nüfusu ile 21-30 yaş aralığı teşkil etmektedir. 11-20 ve 21-30 yaş aralığının dağılımı ise neredeyse eşit derecededir.

Handa kalan kişiler arasındaki akrabalık ilişkileride belirtilmiştir. Sekiz kişinin karındaşı olduğu ve 17 kişinin de isminden önce oğul yazdığından dolayı kendisinden önce yazılan kişinin baba olduğu tespit edilmiştir. Bu tespit sonucunda da 17 oğul ile 13 baba olduğu belirlenmiştir. Beş kişinin de kendisinden önce yazılı olan kişinin yeğeni olduğu belirlenmiştir. Örneğin üçüncü sayfada 71. numarada yazılı Mahmud Dayı’nın Mustafa Beşeoğlu’nun yeğeni olduğu belirtilmiştir.²⁰³ Handa kalan kişilerin unvâlarından handa kalan aynı unvânı taşıyan kişileri belirleyebilmekteyiz. Defterde Hacı Ağaoğlu lakaplı üç, Kara Yusuf oğlu lakaplı iki, Süleyman Hoca oğlu lakaplı iki, Derviş oğlu lakaplı iki, Albazoğlu lakaplı iki ve Hatiboğlu lakaplı iki kişinin olduğu belirlenmiştir.

Han-ı Kabasakal;

Bu hanın kayıtları defterin beşinci ve altıncı sayfalarında yer almaktadır. Kâtibin yaptığı tasnife göre nüfusun 27’si Tuvânâ ve yedisi de Müsinn’dir. Handa kalan kişi sayısı 34’tür ve 21-30 yaşlarında olanlar diğerlerine nazaran daha yoğundur. Handaki kişilerin meslekleri incelendiğinde, 16 kişi ile penbeciliğin yoğunluk kazandığı ve memleket olarak da Akseki’nin ön plana çıktığı belirlenmiştir. Fefit kaydının olmadığı handa üç adet refit kaydı vardır. Handa

²⁰³ BOA, NFS.d.02895, s. 3, n. 71-72.

kalanlardan sadece ikisinin aynı lakabı taşıdığı, diğerlerinin ise birbirinden farklı olduğu belirlenmiştir. Aynı lakaptan olanlar Kadrioğlu olarak kaydedilmiştir.

Handa kalan toplam 34 kişinin çoğunun yaşı 50'nin altındadır. Çocuk ve genç nüfusun daha fazla sayıda olduğu görülmüştür. Handa kayıtlı olanların 11'i 11-20, 12'si 21-30, dörder kişisi 31-40 ve 41-50, ikisi 51-60 yaş aralıklarındadır. Bir kişinin yaşı tespit edilememiştir.

Handa iki kişinin karındaşı olduğu bir kişinin oğul ve öncesinde yazan kişinin onun babası olduğu anlaşılmıştır. Bir kişinin de önünde yeğen yazmakta ve o kişiden önce kaydedilenin kişinin yeğeni olduğu anlaşılmıştır. Bu kişinin de amca veya dayı olması muhtemeldir.

Handaki üç kişinin Bolu'ya reft olduğu kaydedilmiştir. Bu kişilerden birisi 20 yaşında olup çırık işi ile uğraşmaktadır ve Kabasakaloğlu namını taşımaktadır.²⁰⁴ Bir diğerinin Aksekili Yörükoğlu Mustafa'nın penbecilik mesleği ile uğraşan 22 yaşındaki oğlu Mehmed olduğu²⁰⁵ defter kayıtlarından anlaşılmıştır. Reft olan son kişinin ise penbecilik mesleği ile uğraşan Aksekili Hacı Ömeroğlu lakaplı 21 yaşındaki Mehmed olduğu tespit edilmiştir.

Hân-ı Çere Pazarı;

Defterin 6. ve 7. sayfalarında kayıtlı olan handa 33 kişinin kaldığı belirlenmiştir. Handa kalan kişiler numaralandırma sistemi ile kaydedilmiştir ve handa son kayıtlı numara 32'dir. Fakat handa 33 kişi yazılıdır. Kâtib 11'i iki defa yazmıştır ve bu yüzden de defterde kayıtlı en son numara 32 olarak görünmektedir. Handa reft ve fevt kaydına rastlanmamıştır. Diğer hanlar için yapılan tuvânâ ve müsinn sınıflandırması bu han nüfusu için yapılmamıştır.

Handa kalan kişilerin yaş dağılımları incelendiğinde 11-20 ve 41-50 yaş aralığında 10'ar kişi olduğu, 21-30 yaş aralığında ise dokuz kişi ve 61-70 yaş aralığında bir kişi olduğu belirlenmiştir. Üç kişi de 31-40 yaşlarındadır.

Handa kalan kişilerin bazılarının akrabalık ilişkileri belirtilmiş buna göre bir kişinin yeğen, bir kişinin torun ve beş kişinin de karındaşı olduğu belirlenmiştir. Handa kalanlar arasında yukarıda da belirtildiği gibi akrabalık ilişkileri bulunmasına

²⁰⁴ BOA, NFS.d,02895, s. 5, n. 6.

²⁰⁵ BOA, NFS.d,02895, s. 5, n. 14.

rağmen aynı unvân veya lakabı taşıyan kişi belirlenememiştir. Handa 25 farklı lakap/unvân belirlenmiştir.

Han-ı Hacı Ahmet Ağa;

Han 12 kişilik nüfusu ile defterin 8. sayfasında kaydedilmiştir. Handa, 11-20 ile 31-40 yaşlarında ikişer kişi, 41-50 ile 61-70 yaşlarında birer kişi ve 21-30 yaşlarında da altı kişi kaydedilmiştir.

Mahallede reft ve fetv kaydına rastlanmamıştır. Handa en sık rastlanan yaş aralığı 21-30'dur. Handa 10 tuvânâ ve iki müsinn kaydedilmiştir. Üç kişinin karındaş olduğu belirtilmiştir. Diğer hanlardaki gibi en sık rastlanan meslek penbeci ve en sık raslanan memleketde Akseki olmuştur. Handa kalanlardan 40 yaşında tüccarlık mesleği ile meşgul olduğu belirtilen Karagözoğlu lakaplı Kastamonlulu bir kişinin reft olduğu belirtilmiştir.²⁰⁶

Han-ı Çavuş;

Yedi kişilik nüfusuyla 8. sayfada kayıtlıdır. Handa reft ya da fevt kaydına raslanmamıştır. Ayrıca kâtip bu yedi kişinin dördünü tuvânâ, birini sabi ve ikisini müsinn olarak belirtmiştir. Bir kişi için torun kaydı düşülmüştür. Handaki yedi kişiden beşinin memlekti yazılıyken iki kişinin memleketine dair bilgi yoktur. Memlekti verilen kişilerin tamamı Aksekili'dir.

Kayıtlı nüfusun yaş dağılımı 0-70 arasında farklılık göstermektedir. 11-20 yaş aralığında iki kişi, 21-30, 31-40, 51-60 ve 61-70 yaş aralığında birer kişi kayıtlıdır. Defterde bir kişi de 0-10 yaş aralığında yazılıdır. Bu çocuk "torunu mekteb-i nişin Veli bin Mehmed sinn 9"²⁰⁷ olarak kaydedilmiştir.

Han-ı İki Kapulu;

Bu han deftere kaydedilen az nüfuslu hanlardan birisidir ve 9. sayfada yer almaktadır. Handa fevt kaydı olmayıp üç kişinin reft olduğu yazılmıştır. Bunlardan 25 yaşında olan biri Bolu'ya, 40 ve 45 yaşlarında olan iki kişinin de Vilâdiyye'ye

²⁰⁶ BOA, NFS.d,02895, s. 8, n. 11.

²⁰⁷ BOA, NFS.d,02895, s. 8, n. 3.

gittikleri deftere kaydedilmiştir. Toplamda yedi kişi kaydedilmiş ve bu yedi kişiden beşi tuvânâ ikisi ise müsinn olarak yazılmıştır. Bir kişi de karındaş olarak belirtilmiştir. Handa kalan kişilerin yaş dağılımlarına bakıldığında, iki kişinin 21-30, üç kişinin 31-40 ve iki kişinin de 41-50 yaş aralığında oldukları anlaşılmıştır.

Handa kalan yedi kişiden altısının memleketi yazılmıştır. İki kişi haricindekilerin farklı yerlerden geldikleri belirlenmiştir. İki kişinin Kastamonu'dan, bir kişinin Tatarpazarcığı'ndan, bir kişinin Erzincan'dan, iki kişinin Safranbolu'dan geldiği belirlenmiştir. Handa kalan herkesin mesleği belirtilmiştir. Bunların üçü yemişci, biri tüccar, biri penbeci, biri penbe tüccarı ve biri de bağçevandır. Beş kişinin lakabı belirtilmiştir. Bu lakaplar defter sırasına göre Abdülbâkizâde Damadı, İsmailoğlu, Osmanoğlu, Gökçenoğlu ve Şabanoğlu olarak kaydedilmiştir.

Han-ı Mahkeme;

Deftere kayıtlı en az nüfusa sahip olan Mahkeme Hanı defterde 9. sayfada kayıtlıdır. Handa fevt ya da reft kaydına rastlanmamıştır. Nüfusun tamamı tuvânâ olarak yazılmıştır. Handa 21-30 yaş arası iki, 31-40 yaş arası iki olmak üzere toplamda dört kişi kayıtlıdır. Dört kişinin memleketi de Beyşehir olarak kaydedilmiştir. Dört kişiden ikisi hamal, biri yemişci, diğeri ise berberdir. Kişilerin lakapları birbirinden farklıdır. Kayıt sırasına göre lakaplar; Kâhyaoğlu, Sepetoğlu, Yeğenoğlu ve Kökezoğlu olarak belirlenmiştir.

Han-ı Çorbacı;

Han 34 kişilik nüfusu ile defterin 9. sayfasında kaydedilmiştir. Handa fevt ya da reft kaydı düşülen hiç kimse yoktur. 34 kişinin 26'sı tuvânâ, 8'i müsinn olarak tasnif edilmiştir. Handaki kişilerin yaş dağılımı incelendiğinde 21-30 yaş aralığındaki yoğunluk göze çarpmaktadır.

Handa kalan 34 kişinin %32'sini oluşturan 11 kişi 21-30 yaş aralığındadır. 31-40 ve 41-50 yaş aralığı sekizer kişi ile eşit sayıdadır. 11-20 yaş aralığında ise yedi kişi kayıtlıdır. Nüfus yoğunluğunun genç ve orta yaş aralığında olduğu belirlenmiştir.

Handaki akrabalık ilişkileri incelendiğinde bir kişi oğul olarak kaydedildiğinden hemen önündeki kişinin de baba olduğu anlaşılmıştır. İki kişi karındaş olarak kaydedilmiştir. Bu handa bir kişi de gulam olarak kayıtlara geçmiştir

Handa kalan 34 kişiden 29'nun geldikleri yer kayıtlarda geçmektedir. Handa kalanların dokuzunun Aydın Karacasu'dan geldiği belirlenmiştir. Üçer kişi Tırhala ve Denizli-Buldan'dan, ikişer kişi Denizli, Aydın, Sivas ve Mısır'dan ve son olarak da birer kişi Bolu, Eğrigöz, Ankara, Hüdavendigâr'dan gelmişlerdir.

Handa en sık karşılaşılan meslek dalı çulhadır. 17 kişi bu meslekle meşguldür. Handa altı ırgat, üç çizmeci, birer adet de kahveci, nalband, yemişçi, eskici, muhtab ve muhtab çırağı kalmaktadır. Handa kalan kişilerin unvânları incelendiğinde 24 farklı unvân olduğu ve sadece iki kişinin aynı unvân ile kaydedildiği belirlenmiştir. Bu iki kişi Hacı Hasanoglu unvânını taşımaktadır.²⁰⁸

Han-ı Halil Çelebi;

Deftere kayıtlı kalabalık nüfuslu hanlardan birisi olan Han-ı Halil Çelebi 10-12. sayfalarda kayıtlıdır. Handa fevt kaydına rastlanmamıştır. Handa kalan kişilerin 43'ü Tuvânâ, 29'u Müsinn olarak tasniflenmiştir. Handa kalan bir kişinin reft olduğu belirtilmiştir. 72 kişinin kayıtlı olduğu handa en yoğun nüfusun 21-30 yaş aralığında olduğu belirlenmiştir. 72 kişiden 64'nün ırgad olduğu kaydedilmiştir. Memleketleri incelendiğinde de 42 kişinin Mısırlı olduğu görülmüştür.

Handa kalan iki kişi için "Asâkir-i Mansûre'den muhrec" diye not alınmıştır. Bu iki kişiden birinin 21. numarada kayıtlı 40 yaşındaki ırgat Mısırlı Arab ve diğerinin ise 22. numarada kayıtlı 35 yaşındaki Mısırlı Arab²⁰⁹ olduğu anlaşılmıştır. Akrabalık ilişkisi olan hiç kimseye tesadüf edilmemiştir.

Altı kişi için "yek-çeşm" diye not düşülmüştür. Bunların tamamının ırgat olduğu belirtilmiştir. Bu kişiler 27 yaşındaki Vanlı Yusuf²¹⁰, 25 yaşındaki Mısırlı İbrahim²¹¹, 30 yaşındaki Mısırlı Ali²¹², 27 yaşındaki Mısırlı Ali²¹³, 30 yaşındaki Mısırlı Arap İsmail²¹⁴ ve sonuncusu da 45 yaşındaki Mısırlı yek-çeşm Abdullah'tır.²¹⁵

²⁰⁸ BOA, NFS.d,02895, s. 10, n. 32-34.

²⁰⁹ BOA, NFS.d,02895, s. 11, n. 21-22.

²¹⁰ BOA, NFS.d,02895, s. 11, n. 14.

²¹¹ BOA, NFS.d,02895, s. 11, n. 26.

²¹² BOA, NFS.d,02895, s. 11, n. 42.

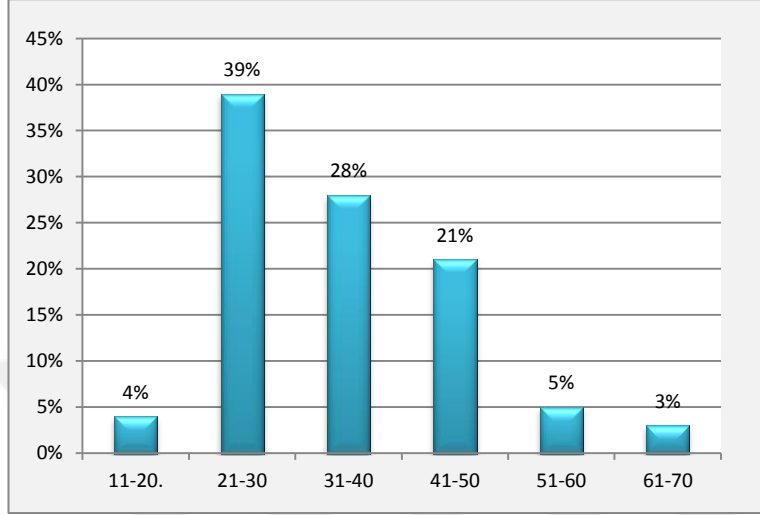
²¹³ BOA, NFS.d,02895, s. 11, n. 47.

²¹⁴ BOA, NFS.d,02895, s. 12, n. 54.

²¹⁵ BOA, NFS.d,02895, s. 12, n. 67

Tablo 122: Yaş Aralıklarına Göre Halil Celebi Hanında Kalan Nüfus

Yaş Aralığı	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70
Nüfus	3	28	20	15	4	2
Toplam	72 ²¹⁶					

Grafik 81: Halil Celebi Hanında Kalan Nüfusun Dağılımı

Handaki kişilerin yaş dağılımı incelendiğinde, 28 kişi ile 21-30 yaş aralığının ön plana çıktığı görülmektedir. 20 kişi 31-40, 15 kişi 41-50, dört kişi 51-60, üç kişi 11-20 ve son olarak iki kişi de 61-70 yaş aralığında kayıtlıdır. Hanın toplam nüfusunda en büyük pay %39 ile 21-30 yaş aralığına aittir. En küçük pay ise %3 ile 61-70 yaş aralıklarındadır.

Handa kalan 72 kişinin tamamının mesleği belirtilmiştir. Handa sekiz farklı meslek dalı belirlenmiştir. Fakat çok dikkate değer bir şekilde nüfusun %89'u (64 kişi) ırgat olarak kaydedilmiştir. İki kişi demirci, birer kişi de yemişiçi, kestaneci, eskici, nalband, seyis ve sâilinden olarak kaydedilmiştir.

Handa kalanların yarısından fazlası Mısırlıdır ve Mısırlıların da çoğunluğunun mesleği ırgat olarak belirtilmiştir. Mısırlı ırgatlardan başka diğer ırgatların dokuzu Vanlı, dörder kişisi Mağribli ve Tunuslu, üç kişisi Kütahyalı ve birer kişisi Beles, Maraş, Diyarbakir, Halep, Yemen ve İbradili'dir.

27 kişi Mısırlı Arap olarak kaydedilmiştir. Handa Mısırlı 12 kişi, Arap dört kişi, Tunuslu üç kişi, Mağripli iki kişi, Vanlı dokuz kişi bulunmaktadır. Halepli Arap, Maraşlı, Mısırlı Derviş Hacı, Yemenli Arap, Mağripli Arap, Diyarbakirli, Belesli,

²¹⁶ Kâtip, 56. numarayı iki defa yazmıştır. Bu yüzden de defterde son numara 71'dir. Kayıtlı olan kişi sayısı ise 72'dir.

Mısırlı Merzuk, Mısırlı yek-çeşm, Mağripli Hacı ve imam unvân ve lakaplarında birer kişi yazılıdır. 30 yaşındaki ırgat ve Vanlı olduğu belirtilen Vanlı Mehmed namlı kişi ismi okunamayan bir yere reft olmuştur.²¹⁷

Han-ı Hacı Abbas Ağa;

Toplamda 14 kişinin kaldığı han, defterin 12. ve 13. sayfalarında kayıtlıdır. Handa beş kişi 11-20, üçer kişi 21-30 ve 31-40, birer kişi de 41-50 ve 51-60 ve 71-80 yaş aralığında kayıtlıdır. 14 kişinin 11'i tuvânâ, 3'ü müsinn olarak kaydedilmiştir. Handa iki kişinin karındaşı olduğu kayıtlıdır. Fevt veya reft kaydına rastlanmamıştır. Handa en büyük yaş 75 iken en küçük yaş ise 18'dir.²¹⁸

Handa en sık rastlanan memleket 13 kişi ile Alanya Akseki'dir. En fazla rastlanan meslek ise sekiz kişi ile penbeci olmuştur.

Handa dokuz farklı lakap tespit edilmiş ve toplamda 11 kişinin lakabı belirtilmiştir. Bu kişilerden üçünün aynı lakaptan olduğu ve üç kişiden de ikisinin karındaşı olduğu anlaşılmaktadır.

Han-ı Çınarlı;

Han 16 kişilik nüfusu ile 13. sayfada kayıtlıdır. Nüfusun 13'ü tuvânâ, 3'ü de müsinn olarak kâtib tarafından tasnif edilmiştir. Fevt kaydı yoktur. Bir adet reft vardır. Handa kalanlardan 40 yaşındaki yemişcilik mesleği ile meşgul olan Yek-çeşm Mehmed lakaplı kişinin Viladiyye'ye reft olduğu kayıtlıdır.²¹⁹

Handa kaydedilen en büyük yaş 50'dir. Yaş aralıklarına bakıldığında 31-40 yaş arasında yedi kişinin olduğu belirlenmiştir. Handa kalan kişilerin çoğu 31-40 yaş aralığındadır. Yedi kişi bu kategoride kayıtlıdır. 11-20 yaş aralığında iki, 21-30 yaş aralığında dört, 41-50 yaş aralığında ise üç kişi kayıtlıdır. Bir kişi karındaşı olarak kayıtlıdır.

En sık rastlanan memleket ise beş kişinin kayıtlarında rastlanan Kastamonu olmuştur. İkinci olarak Kengırı gelmektedir. Handa Adanalı, Teke Kazalı, Sinoblı, Antalyalı, Beyşehirli, Şehabettin(?) ve Denizlili birer kişi bulunmaktadır. Handa yedi

²¹⁷ BOA, NFS.d,02895, s. 11, n. 17.

²¹⁸ BOA, NFS.d,02895, s. 12, n. 6, 3.

²¹⁹ BOA, NFS.d,02895, s. 13, n. 3.

farklı meslek dalı kaydedilmiştir. İrgatlık en fazla kişinin kaydedilmiş olduğu iş alanıdır. İkinci meslek dalı ise çıkırıkçılıktır. Handa ikişer yemişçi ve kahveci, birer tane de limoncu, leblebici ve kaldırımcı kayıtlıdır.

Handa kalan 16 kişiden 15'nin lakabı verilmiştir ve herkes farklı lakap ile kayd edilmiştir. Zeamet aşiretine mensup bir kişi yazılmıştır. Abdülkerimoğlu olarak lakaplandırılan kişi 32 yaşındadır ve mesleği limoculuktur.²²⁰ Memleketi Kastamonu olarak belirtilen Kibaroğlu lakaplı kişinin ardından karındaşı yazılmıştır. Bu kişi, memleketi yazılmasa bile karındaşı ile aynı memleketten, yani Kastamonulu olarak kabul edilmiştir.²²¹

Han-ı Boyacıoğlu;

Boyacıoğlu Hanı defterin 14. ile 15. sayfalarda kayıtlıdır. Kayıtlı kişi sayısı 26'dır ve kâtip tarafından bunların 20'si tuvânâ, 6'sı ise müsinn olarak tasnif edilmiştir. 26 kişinin beşi 11-20, 10'u 21-30, beşi 31-40, ikisi 41-50 ve dördü de 51-60 yaşlarındadır. Fevt kaydı yoktur. Bir adet reft vardır. 38 yaşındaki Buldanlı ve dühakıyıcı olduğu belirtilen Taşcıoğlu lakaplı kişinin Viladiyye'ye reft olduğu kaydedilmiştir.²²² Handa bir baba ve oğul, bir de karındaş olarak kaydedilen kişi yazılıdır.

Handa kalanların çoğu (10 kişi) ırgattır. Dört muytab, iki babuşcı ve iki adet kundakçı kayıtlıdır. Birer adet yemişçi, manav, terzi, yorgancı, çamaşurcu, kahve dökücüsü, kahveci ve dühakıyıcı kayıtlara düşülmüştür.

Handa kalanların 18 farklı yerden geldikleri anlaşılmıştır. Üç kişi Mısır'dan, ikişer kişi Denizli'den, Erzurum'dan ve Simav'dan gelmiştir. Rumili Salviçe, Şam-ı Şerif, Bendeli, Mağnisa, Buldan, Çirkeş, Manasdır, Bereketler, Birgi, Kalkandalıcı, Harput, Divriği, Ekin ve Kastamonu'dan da birer kişi handa kalmaktadır. 26 kişilik handa 21 kişinin lakabı yazılmıştır. Aynı lakaptan olan hiç kimse yoktur.

Han-ı Kabakulakoğlu;

Bu han defterde 15. sayfada kayıtlıdır ve han olarak son kayıttır. Altı kişi kayıtlıdır. Tuvânâ ya da müsinn bilgisi yoktur. Handa 31-40 yaş aralığında dört kişi ile 21-30 ve 61-70 yaş aralığında birer kişi bulunmaktadır. Akralalık ilişkileri

²²⁰ BOA, NFS.d,02895, s. 13, n. 1.

²²¹ BOA, NFS.d,02895, s.13, n. 3-4.

²²² BOA, NFS.d,02895, s. 14, n. 6.

belirtilmemiştir. Handaki altı kişinin de tamamının memleketleri yazılmıştır. Memleketler incelendiğinde beş farklı şehir olduğu, bir şehirden ise iki kişinin olduğu görülmüştür. Diyarbekir'den iki kişi, Seydişehir, Bergama, Konya ve Şam-ı Şerif'ten de birer kişi kayıtlıdır.

Handa kalan kişilerin tamamının mesleki bilgileri kayda geçilmiştir. Dört farklı meslek kaydedilmiştir. İkişer kişi ırgat ve hamal ve birer kişi de yemişçi ve çiftçi olarak yazılmıştır.

Handa kalan kişilerin hepsinin lakabı yazılmıştır. Kayıtlara beş farklı lakap geçmiştir, bir lakap iki kişi için kullanılmıştır. Diyarbekirli (iki kişi), Seydişehirli, Bergamalı, Konyalı ve Şamlı.

Nefs-i Turgutlu, İslâm Bîkârânın Perakendesini;

Han kayıtları bittikten sonra defterin sonuna Turgutlu'nun İslâm bîkârânının perakendesini yazılmıştır. Bu kısımda 115 kişi kayıtlıdır ve kayıt 16. ve 19. sayflarda bulunmaktadır. 115 kişinin 90'ı tuvânâ, 1'i sabi 24'ü de müsinn olarak tasniflenmiştir. Kayıtlar incelendiğinde bir kişinin fevt ve beş kişinin reft olduğu anlaşılmıştır. Bîkârân-ı perakendede kalan kişilerden 55 yaşındaki Işıklar'dan gelen Karacaoğlu Mustafa isimli kişi 1262 yılında fevt olmuştur. Kişinin mesleği leblebici olarak kaydedilmiştir.²²³ Reft kaydedilenlerin bilgileri ise şöyledir: 35 yaşındaki Aşçı Nuri 1262 yılında Âsitâneye reft olmuştur.²²⁴ 30 yaşındaki Karacasu'dan gelen talebe Hafız İsmail 1262 yılında Câmi-i Cedîd Mahallesi reft olmuştur.²²⁵ 40 yaşında Mısırdan gelen Mısırlı Arap unvânlı seyis Çatakçı Marmarası'na 1262 yılında reft olmuştur.²²⁶ 28 yaşındaki Ispartalı ve demirci olduğu kaydedilen Tığoğlu lakaplı Mehmed reft olmuştur.²²⁷ 20 yaşındaki bağçevan ve Denizli Buldanlı olduğu belirtilen Barutoğlu lakaplı kişinin üzeri çizilmiş ve reft olduğu kayıtlara geçmiştir.²²⁸ 20 yaşındaki Sürmeneli Hizmetkâr Kürtoğlu lakaplı kişinin reft olduğu kayıtlara geçmiştir.²²⁹

²²³ BOA, NFS.d,02895, s. 18, n. 90.

²²⁴ BOA, NFS.d,02895, s. 18, n. 99.

²²⁵ BOA, NFS.d,02895, s. 18, n. 100.

²²⁶ BOA, NFS.d,02895, s. 18, n. 113.

²²⁷ BOA, NFS.d,02895, s. 18, n. 8.

²²⁸ BOA, NFS.d,02895, s. 18, n. 26.

²²⁹ BOA, NFS.d,02895, s. 18, n. 112.

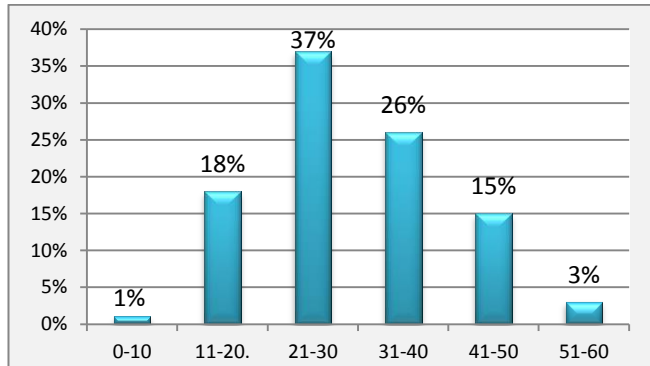
Perakende kaydedilenlerin yaş aralıklarına bakıldığında en fazla kişinin 21-30 yaş aralığında kayıtlı olduğu görülmüştür. Defterde 0-10 yaş aralığında tek bir kişi yazılıdır. Bu kısma kaydedilen kişilerin çoğu (8 kişi) ile Tavşanlı'dan gelmişlerdir. İrgatlık en fazla karşılaşılan iş alanıdır. Bir kişi oğul olarak kaydedilmiş ona bağlı olarak da bir kişinin baba olduğu belirlenmiştir.

Perakende olarak kaydedilen kişilerin 62 farklı bölgeden geldikleri belirlenmiştir. En fazla sekiz kişi ile Tavşanlı'dan geldiği, arkasından yedi kişi ile Isparta, beş kişi ile Saklı, dört kişi ile Çal, üçer kişi ile Aydın, Gediz, Alaşehir, Kütahya, Akisar, Kastamonu ve Mısır'ın geldiği görülmüştür. Perakendede 25 farklı meslek kaydedilmiştir. En sık kayda alınan meslek 52 kişi ile ırgatlık olmuştur. Arkasından 11 kişi ile demirci, 10 kişi ile kahveci, dokuz kişi ile bağçevan, üçer kişi ile muhtab ve aşçı, iki kişi ile babuşcu gelmektedir.

Tablo 123: Yaş Aralıklarına Göre Bıkârânın Perakendesinde Kayıtlı Nüfus

Yaş Aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60
Nüfus	1	21	43	30	17	3
Toplam	115					

Yukarıdaki tablo incelendiğinde nüfus yoğunluğunun 43 kişi ile 21-30 yaş aralığında toplandığı görülebilir. Daha sonra 30 kişi ile 31-40 yaş aralığı, 21 kişi ile 11-20 yaş aralığı, 17 kişi ile 41-50 ve son olarak 3 kişi ile 51-60 yaş aralığı gelmektedir. Handa Kula'dan gelen 40 yaşında Şadanoğlu namında bir muhtabın bir oğlu da kalmaktadır. Dokuz yaşındaki çocuk da mekteb-nişin olarak kaydedilmiştir.²³⁰

Grafik 82: Bıkârânın Perakendesinde Kaydedilenlerin Yaşlarına Göre Dağılımı

²³⁰ BOA, NFS.d.02895, s. 17, n. 50.

1. 2. 6. 1261/1845 Tarihli İnan Tebaası Defteri

Defter, Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivinde NFS. d. 02896 kodu ile Turgutlu dâhilindeki İnan tebaasının kaydını içermektedir. H. 17 M. 1261/M. 26 Ocak 1845 tarihinde kaydedilmeye başlanmış, ancak bitiş tarihi belirtilmemiştir. Defter ciltsiz ve ebrusuzdur. Arşiv Müdürlüğü tarafından paylaşılan defter bilgi formunda defterin ebatının 17X46 olduğu belirtilmiştir. Defterde, kişilerin fevt ve reft olduklarını belirten kayıtlar bulunmamaktadır. Defter numaralandırma yöntemi ile kaydedilmiştir. Toplam dört sayfadan oluşan defterin ve 1. 3. ve 4. sayfaları boştur. Defterin kaydına ikinci sayfadan itibaren başlanmış ve ikinci sayfanın en üst kısmında “Aydın Eyâleti dâhilinde vâki‘ Saruhan Sancağı kazalarından nefsi-i Turgudlu Kasabasında kâ’in bi’l-cümle İnan tebaasının sinn ve eşkâl ve san‘at ve numerolarını mübeyyin tahrîr defteridir. Fî 17 Sene 251” yazılıdır.

Hemen altında yazan “Der-Kazâ-i Nefsi-i Turgudlu Tâbî‘-i Livâ-i Saruhân İnan Teba‘ası” başlığından sonra kişilerin kaydına başlanmıştır. İlk olarak siyah mürekkep ile kişilerin meslekleri kaydedilmiştir: “Tönbekçi esnâfından...” Daha sonra bu kişilerin fiziki özellikleri ile birlikte isimleri yazılmıştır: “Tönbekçi esnâfından orta boylu kara sakallı...” Son olarak kırmızı mürekkep ile kişinin yaşı yazılmıştır. Kişilerin üstüne kırmızı mürekkep ile kâtip tarafından numaralandırma yapılmıştır ve kırmızı mürekkep ile dikey şekilde kişinin mesleği tekrar yazılmıştır. Deftere 11 kişinin nüfus kaydı yapılmıştır.

Kayıtlara göre 11 kişinin üçü 21-30, altısı 31-40 ve ikisi de 41-50 yaşlarındadır. İnan tebaasından olan kişilerin yaşları incelendiğinde 20 yaşının altında ve 50 yaşının üstünde hiç kimsenin kaydedilmediği görülmektedir.

İnan tebaasının lakap ve unvânları incelendiğinde bir kişinin Ağa unvânı taşıdığı görülmüştür. Yazı okunamaz durumda olduğu için dört kişinin isimlerinin önüne yazılmış olan memleketlerinin tespiti yapılamamıştır. Üç kişinin Hoylu, bir kişinin Tebrizli ve bir kişinin de Rumiyyeli olduğu belirlenebilmiştir. Aile isimlerinde sadece “Hacı Alioğlu” tespit edilmiştir. Bir kişinin de yek-çeşm²³¹ olduğu kaydedilmiştir.

Toplamda 11 kişinin kaydedildiği deftere bir kişi tüccar, 10 kişi ise tönbekçi olarak kaydedilmiştir.

²³¹ BOA, NFS.d. 02896, s. 1, n. 3.

İKİNCİ BÖLÜM

2. 1. 1246/1831-1247/1832 YILLARINDA TURGUTLU MAHALLELERİNİN NÜFUSU

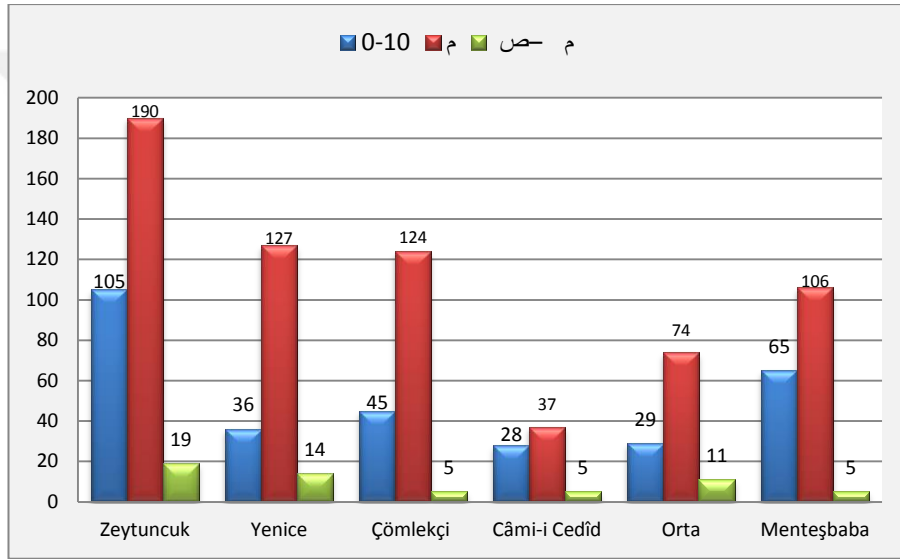
1246/1831 tarihli ve NFS.d. 2802 numaralı defterde Turgutlu'nun Müslim nüfusu kayıtlıdır. Daha önce defter ve özellikleri hakkında değerlendirme yapılmıştı. Defterde alınan kayıtların son tarihinin 1247/1832 olduğundan hareketle kayıtların bir yıllık değerlendirmesini yapabilme imkânımız bulunmaktadır. Bu suretle 1831'de yazılan kişilerin üzerindeki fevt, reft, İzmir Taburu'nda ve Asâkir-i Mansûre'de sayıları belirlenip ilk sayılan nüfustan eksiltilerek 1832'deki nüfusun miktarı da tespit edilebilmiştir. Mahallelerdeki kişiler için kaydedilen Asâkir-i Mansûre'de, İzmir Taburu'nda, topçu gibi askeri görevde olanları, askerlik potansiyelini belirlemeye yönelik işaretlenen kişileri, fevt ve reft yazılanları ayrı ayrı analiz ettik ve ortaya çıkan sonuçları tablo ve grafiklere yansıttık. Yaptığımız bu çalışma aşağıdaki tablolardan takip edilebilir.

Tablo 124: 1831 ve 1832 Yılında Turgutlu Nüfusu

Mahalleler→	Zeytuncuk	Yenice	Câmi-i Cedîd	Çömlekçi	Menteşbaba	Orta	Voyvoda Konağı
Nüfus↓	1059	546	294	586	563	362	26
1831 yılı Turgutlu toplam nüfusu	3436						
Reft	-6	-3	-1	-2	-	-3	-
Reft Toplam	-15						
Fevt	-36	-12	-8	-26	-8	-21	-
Fevt Toplam	-111						
Mansûre'de	-14	-14	-5	-7	-10	-9	-
Mansûre Toplam	-59						
Tabur'da	-2	-1	-2	-2	-2	-1	-
Tabur Toplam	-10						
Toplam	1001	516	278	549	543	328	26
1832 yılı Turgutlu toplam nüfusu	3241						

Tablo 125: Mahallelerin Askerlik Potansiyelinin Belirlenmesi

İşaretlenenler → Mahalleler ↓	Sadece yaşları yazılanlar	م			ص - م		Toplam
	0-10	11-20	21-30	31-40	21-30	31-40	
Zeytuncuk	105	99	91	-	19	-	314
Yenice	36	65	62	-	14	-	117
Çömlekçi	45	71	53	-	4	1	174
Câmi-i Cedîd	28	18	19	-	5	-	70
Orta	29	42	32	-	11	-	114
Menteşbaba	65	54	51	1	3	1	175
Toplam	308	349	308	1	56	2	1024
Genel Toplam	1024						

Grafik 83: Mahallelerin Askerlik Potansiyeli

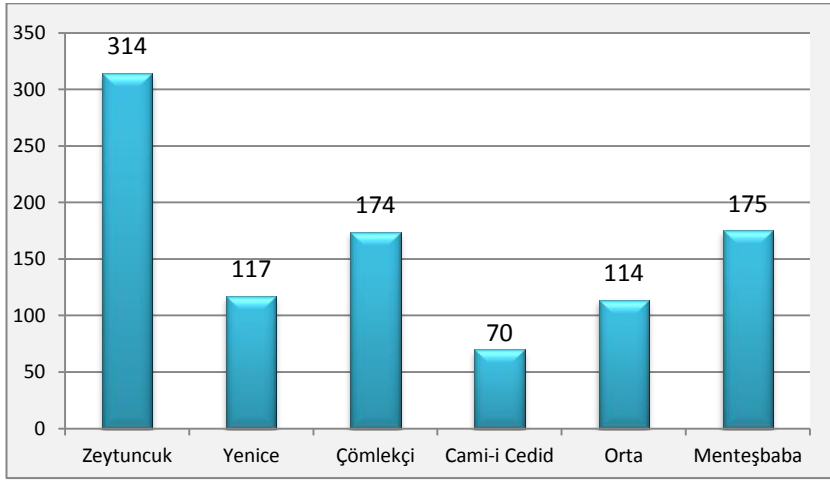
Okuyucular açısından daha anlaşılır kılmak için yukarıda yapmış olduğumuz tablo ve grafikleri nasıl oluşturduğumuzla ilgili şu açıklamayı da yapmak yerinde olacaktır:

0-10 yaş arasındaki kişiler askerlik potansiyelinden dolayı bu tabloya²³² dâhil edildi ve defterdeki rakamlar olduğu gibi yazıldı.

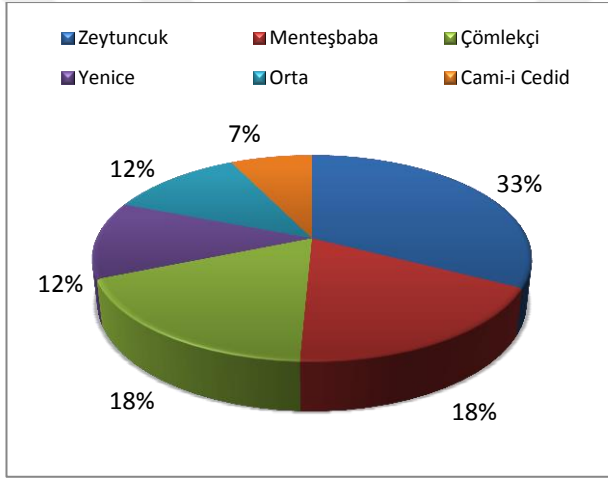
م : 11-20, 21-30 ve 31-40 yaş aralığındaki sadece م yazılmış kişiler toplanarak yazıldı.

ص - م: 21-30 yaş ve 31-40 yaş arasındaki م ve ص yazılmış kişiler toplanarak tabloya yazıldı.

²³² Tablo: 125.

Grafik 84: Mahallelerin Toplam Askerlik Potansiyelleri

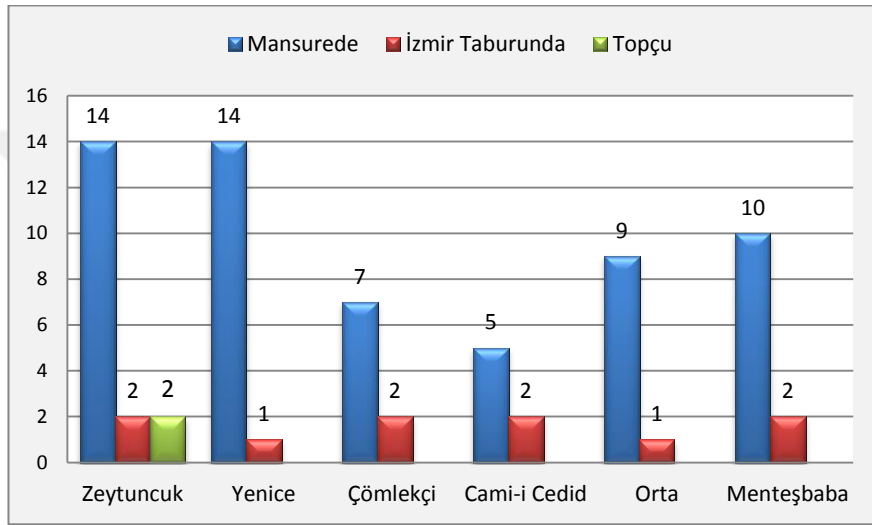
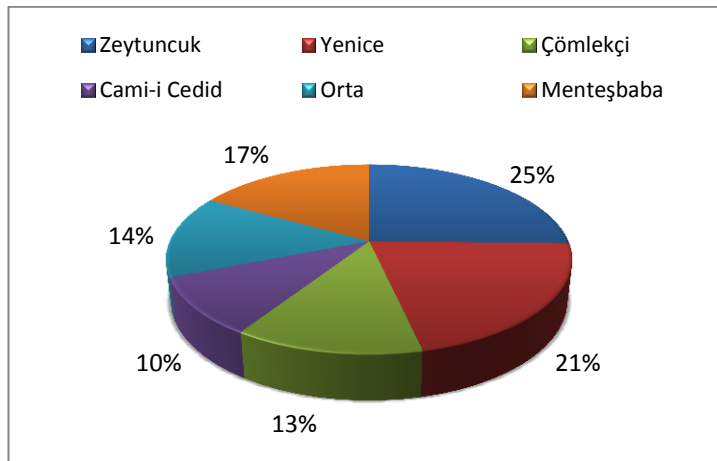
Grafik 85: Toplam Askerlik Potansiyelinin Mahallelerdeki Dağılımı

Zeytuncuk Mahallesi, askerliğe elverişliliğin en yüksek olduğu mahalle olarak ön plana çıkmaktadır. 1024 kişinin 314'ü bu mahallede kaydedilmiştir. Bu önceliği nüfus miktarıyla da paralellik arz etmektedir. 11-20 ve 21-30 yaş arasında م ve 21-30 yaş aralığında م ve ص'in birlikte koyulduğu kişi sayısı diğer mahallelerden daha fazladır ve toplam askeri potansiyelin %33'üne sahiptir. Nüfusu diğer mahallelere göre daha az olan Câmî-i Cedîd Mahallesi, yine nüfusuna göre paralel bir şekilde 70 kişiyle ve %7'lik bir oranla askeri potansiyeli en düşük mahalle olarak kayıtlarda yer almıştır.

Tablo 126: Askeri Hizmetlerde Olanların Mahallelerdeki Sayıları

Askerlik hizmeti → Mahalleler↓	Mansûre'de	İzmir Taburu'nda	Topçu	Toplam
Zeytuncuk	14	2	2	18
Yenice	14	1	-	15
Çömlekçi	7	2	-	9
Câmi-i Cedîd	5	2	-	7
Orta	9	1	-	10
Menteşbaba	10	2	-	12
Toplam	59	10	2	71
Genel toplam	71			

Grafik 86: Askeri Hizmetlerde Olanların Mahallelere Göre Dağılımı**Grafik 87: Askerlik Hizmetinde Olanların Mahallelerdeki Dağılımı**

Mansûre'ye gönderilen asker sayısı bakımından Zeytuncuk ve Yenice mahalleleri neredeyse eşit derecededir. Câmi-i Cedîd'in ise askerlik hizmetine katkısının en az düzeyde olduğu görülmüştür. Turgutlu'dan toplamda 59 kişinin

Mansûre’de olduğu, 10 kişinin İzmir Taburu’nda olduğu ve iki kişinin de Topçu olarak görevlendirildiği tespit edilmiştir.

2. 1. 1. Zeytuncuk Mahallesi

Tablo 127: 1832 Yılında Zeytuncuk Mahallesi Nüfusu

Nüfus (1831)	1059			
Eksilen nüfus	Fevt	Reft	Asâkir-i Mansûre’de	İzmir Taburu’nda
	-36	-6	-14	-2
Nüfus (1832)	1059-58=1001			

Deftere yazılan kişilerin yazım sırasında veya sonrasın da üzerine reft, fevt, Mansûre’de gibi notlar alındığı yukarıda ifade edilmişti. Bu notlardan Zeytuncuk Mahallesinde 36 kişinin fevt olduğu ve altı kişinin de reft olduğu tespit edilmiştir. Reft ve fevt ile askerî görev nedeniyle mahallede bulunmayan kişiler toplam nüfustan çıkarıldığında 1001 sayısına ulaşılmıştır.

Deftere alınan notlardan 14 kişinin Mansûre’de, iki kişinin İzmir Taburu’nda, iki kişinin Topçu olduğu anlaşılmaktadır. Zeytuncuk Mahallesinin Mansûre’ye ve diğer askeri birliklere yapmış olduğu askeri katkı bu sayılardan anlaşılmaktadır.

2. 1. 2. Yenice Mahallesi

Tablo 128: 1832 Yılında Yenice Mahallesi Nüfusu

Nüfus (1831)	546			
Eksilen nüfus	Fevt	Reft	Asâkir-i Mansûre’de	İzmir Taburu’nda
	-12	-3	-14	-1
Nüfus (1832)	546-30=516			

546 kişiden meydana gelen Yenice Mahallesinde 12 kişinin fevt ve üç kişinin de reft olduğu kaydedilmiştir. Toplam nüfustan fevt olanlar düşüldüğünde 534 kişinin kaldığı, reft edenlerin de düşürölmesi ile 531 kişinin kaldığı anlaşılmıştır.

Defterde 14 kişinin Mansûre’de, bir kişinin İzmir Taburu’nda olduğu yazılmış ve bu dönemde Yenice Mahallesinin askeri katkısı tespit edilmiştir. Bunlarında mahallede olmadıkları düşünüldüğünde, mahallenin toplam nüfusunun 516 olduğu tespit edilmiş olur.

2. 1. 3. Çömlekçi Mahallesi

Tablo 129: 1832 Yılında Çömlekçi Mahallesi Nüfusu

Nüfus (1831)	586			
Eksilen nüfus	Fevt	Reft	Asâkir-i Mansûre'de	İzmir Taburu'nda
	-26	-2	-7	-2
Nüfus (1832)	586-37=549			

İlk sayımda toplam 586 olan nüfusu olan Çömlekçi Mahallesiinde 26 kişi fevt ve iki kişi de reft kaydedilmiştir. Bu kişiler nüfustan düşüldükten sonra geriye 558 kişi kalmıştır. Defterde yedi kişinin Mansûre'de, iki kişinin de İzmir Taburu'nda olduğu yazılmıştır. Bunların da mahallede olmadıkları düşünüldüğünde mahallenin nüfus miktarı 549 olarak belirlenmiştir.

2. 1. 4. Câmi-i Cedîd Mahallesi

Tablo 130: 1832 Yılında Câmi-i Cedîd Mahallesi Nüfusu

Nüfus (1831)	294			
Eksilen nüfus	Fevt	Reft	Asâkir-i Mansûre'de	İzmir Taburu'nda
	-8	-1	-5	-2
Nüfus (1832)	294-16=278			

Toplamda 294 kişiden oluşan mahallede sekiz kişinin fevt olduğu ve bir kişinin de reft olduğu defterde kayıtlıdır. Câmi-i Cedîd Mahallesiinde beş kişinin Mansûre'de, iki kişinin de İzmir Taburu'nda olduğu deftere işlenmiştir. Bu şekilde kaydedilen kişiler ilk sayılan nüfustan eksiltildiğinde kalan nüfus miktarı 278 olarak bulunmuştur.

2. 1. 5. Orta Mahallesi

Tablo 131: 1832 Yılında Orta Mahallesi Nüfusu

Nüfus (1831)	362			
Eksilen nüfus	Fevt	Reft	Asâkir-i Mansûre'de	İzmir Taburu'nda
	-21	-3	-9	-1
Nüfus (1832)	362-34=328			

Toplamda 362 kişiden oluşan Orta Mahallesiinde 21 kişinin fevt ve üç kişinin de reft olduğu belirlenmiştir. Reft ve fevt kaydedilen kişilerin düşürülmesi ile 338

kişiy e ulaş ılmıştır. Orta mahallede dokuz kişinin Mansûre’de, bir kişinin İzmir Taburu’nda olduğu kayd edilmiştir. Mahallede 10 kişi de askerlik görevinde olduğundan nüfusun 328 kişiden mürekkep olduğ u söylenebilir.

2. 1. 6. Menteşbaba Mahallesi

Tablo 132: 1832 Y ılında Menteşbaba Mahallesi Nüfusu

Nüfus (1831)	563			
Eksilen nüfus	Fevt	Reft	Asâkir-i Mansûre’de	İzmir Taburu’nda
	-8	-	-10	-2
Nüfus (1832)	563-20=543			

Toplamda 563 kişiden oluş an mahallede sekiz kişinin fevt, bir kişinin de reft olduğ u kaydedilmiştir. Reft, fevt ve askeri görevlerde olanların bu sayıdan eksilmesiyle mahallenin nüfusunun 543 olduğ u anlaşılır.

2. 2.1250/1835 ve 1255/1840 YILLARINDA TURGUTLU MAHALLELERİNİN ve HANLARININ NÜFUSU

Defterdeki kayıtlar, 1250/1835-1255/1840 yılları arasındaki Turgutlu mahallerindeki nüfus verileri ve hareketliliğ i hakkında ayrıntılı bir şekilde inceleme yapabilmemize imkân sunmaktadır. Bundan önceki bölümde nüfus defterindeki kayıtlara göre sadece mahallenin genel olarak Müslim ve gayr-i Müslim nüfus yapısını tespit etme amaçlı çalışmalar yapılmıştır. Mahallelerdeki ve hanlardaki nüfus; yaşlara göre dağılım, fevt, nakil/reft ve amed bakımından değerlendirilmiştir.

Bu bölümde bütün veriler birleştirildikten sonra mahallelerin ve dolayısıyla toplamda Turgutlu’nun Müslim ve gayr-i Müslim nüfusunun say ılarına ulaş ılmıştır. Nüfus defterlerine ilk kayıtlar yapıldıktan sonra, bu kayıtlar üzerine alınan notlardan hareketle Turgutlu’nun incelenen dönemdeki “sayısal bakımdan nüfus hareketliliğ i” değerlendirmeye alınmıştır.

Bu değerlendirmede mahalleler ve hanlar için ayrıca yazılmış olan “tetimme” bölümleri de incelenmiş ve aynı süreçlerden geçirilerek her mahalle için ilave edilecek olan nüfus sayısına ulaş ılmaya çalışılmıştır. Tetimmeye daha önce mahalle nüfusuna kaydedilmeyenlerin de yazıldığını dikkate alarak yaptığımız çalışmada amed, reft ve nakil kaydı düşülen kişiler titizlikle incelenmiş, diğ er mahallelerde

kayıtlı olup olmadıkları kontrol edilmiştir. Bir mahalleden veya handan nakil olan birçok kişinin gittiği mahallenin tetimmesinde geldiği mahalleden amed olarak kayıtlı oldukları tespit ve teyit edilmiştir.

Mahallelere ait ilk verilerden fevt, nakil/reft olanlar yaş aralıklarına göre tasnif edilip 1250-1255/1835-1840 arasındaki nüfus verileri aşağıda gösterilecektir. Fevt, nakil ve reft gibi hareketler ile tetimme kayıtları hariç tutularak mahallelerin Müslim ve gayr-i Müslim ilk kayıtlarında ayrıca değerlendirilecek, 1250/1835 yılının nüfusunu belirlenecektir. İkinci olarak mahallelere ait tetimmeler üzerinde yapılan ve aynı yöntemlerin kullanıldığı inceleme sonuçları mahallenin ilk kaydıyla birleştirilerek mahallelerin belirtilen yıllardaki nüfusu tespit edilecektir.

Mahalle kapsamında olmayan hanlar ve perakendede kaydedilenler de ayrı ayrı hesaplanmış ve mahallelerle birleştirilerek Turgutlu nüfusuna ulaşılmaya çalışılmıştır.

İncelenen nüfus defterinde 1250/1835 yılından itibaren tespit edilen son tarihin 1255/1840 olduğundan hareketle, ulaştığımız son sayının da bu yıla ait olduğunu söyleyebiliriz. Şimdi yaptığımız bu çalışmalardan elde ettiğimiz sonuçları mahallelerden başlamak suretiyle sırasıyla tablolar halinde gözler önüne sermeye çalışacağız. Ayrıca bazı karşılaştırmaların kolaylıkla anlaşılması amacıyla sayısal veriler grafiklerle desteklenecektir.

İncelediğimiz 1250/1835-1255/1840 yılları arası Turgutlu'nun nüfus kayıtlarını içeren nüfus defterine göre başlangıçtaki nüfusu tespit etmek amacıyla her mahalle ve hanlar için yaptığımız değerlendirme ve beş yıllık süreç içerisindeki nüfus değişimini gösterdiğimiz tablo ve grafikler aşağıdadır. İlk bölümde ulaşılmış olduğumuz bütün sonuçlar tablolardan izlenebilir.

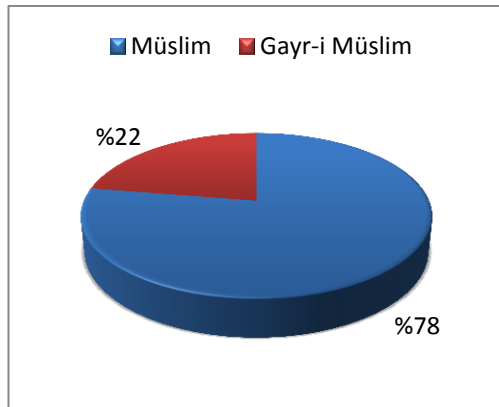
2. 2. 1. Turgutlu Mahallelerinin Nüfusu

2. 2. 1. 1. 1250/1835 Yılında Zeytuncuk Mahallesi Nüfusu

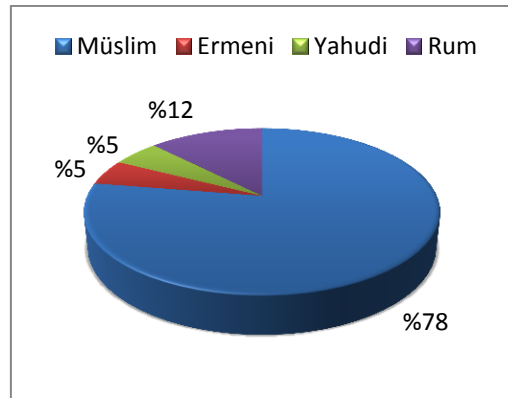
Tablo 133: 1250/1835 Yılında Zeytuncuk Mahallesi Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusu

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-	Silik	Toplam
Yahudi	35	3	4	14	4	1	-	-	-	-	7	68
Ermeni	23	10	10	6	6	5	1	-	-	-	5	66
Rum	66	16	27	21	15	9	1	2	-	1	7	165
Toplam gayr-i Müslim nüfus	124	29	41	41	25	15	2	2	-	1	19	299
Toplam Müslim Nüfus	344	153	146	153	89	77	19	8	2	-	42	1033
Genel Toplam	1033+299=1332											

1835 yılında, yani ilk sayım sonuçlarına göre Zeytuncuk Mahallesinde toplam 1332 kişi bulunmaktadır. Bunların 1033'ü Müslim, 299'u ise gayr-i Müslim'dir. Gayr-i Müslimler içerisinde en kalabalık grubu 165 kişi ile Rumlar teşkil etmektedir. Yahudi ve Ermeni sayıları ise neredeyse birbirine eşittir. Bu tablonun grafiklerdeki görünümü ise durumu daha da netleştirecektir.

Grafik 88: Askeri Hizmetlerde Olanların Mahallelere Göre Dağılımı

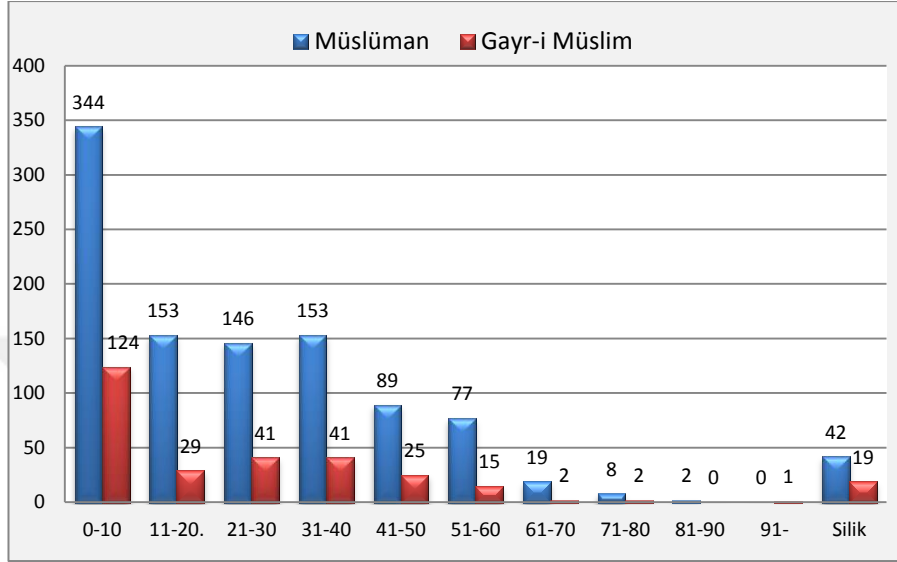

Grafik 89: Zeytuncuk Mahallesi Nüfus Dağılımı

Nüfus defterinden Mahalle-i Zeytuncuk'un elde edilen verilerine göre gayr-i Müslimler mahallenin %22'sini oluşturmaktadır. Yahudi, Ermeni ve Rumların toplam nüfus içindeki oranları sırasıyla %5, %5 ve %12'dir. Bunların gayr-i Müslim

nüfusu içerisindeki oranları ise; Yahudilerinki %23, Ermenilerininki %22 ve Rumlarıninki %55'tir.

Yaşlarına göre Müslim ve gayr-i Müslim nüfus dağılımı ise aşağıdaki grafikte birlikte gösterilmiştir.

Grafik 90: Yaşlarına Göre 1835'te Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfus Dağılımı

2. 2. 1. 2. 1255/1840 Yılında Zeytuncuk Mahallesi Nüfusu

1250/1835 yılına dair yukarıdaki tespitlerimizden sonra defterin 1255/1840 yılları arasında nüfus ile ilgili vermiş olduğu kayıtlara dayanarak Zeytuncuk Mahallesiindeki Müslim ve gayr-i Müslim nüfus hareketliliğini ortaya koymaya çalıştık. Aşağıda, verilerden yola çıkarak hazırladığımız tablolar 1835-1840 yılları arasında mahalledeki fevt ve reft/nakil durumunu sayısal bakımdan gözler önüne sermektedir. Tablolarda hem Müslümanlar hem de gayr-i Müslimler için yapılan fevt ve reft/nakil kayıtları bir arada gösterilmiş olup beş yılın sonundaki nüfus belirlenmeye çalışılmıştır.

Burada birinci bölümde yaptığımız çalışmaların sonuçları bir araya getirilerek 1840 yılının nüfus miktarı tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu bölümde bütün mahallelere uyguladığımız işlemlerin basamaklarının daha anlaşılır bir biçimde izlenmesi için açıklama yapmak uygun olacaktır:

1. Tetimme bölümleri, fevt, reft ve nakil kayıtları hâric tutularak sayılan kişiler 1835 yılının nüfusu olarak kabul edilmiştir. Böylece ilk nüfus sayımında kaydedilen Müslim ve gayr-i Müslim nüfusun miktarı

belirlenmiştir. Defterde, ilk kaydedilen kişiler üzerine yazılan fevt, reft ve nakil gibi kayıtlar sayılmış ve ilk tespit edilen nüfustan eksiltiştir.

2. Nüfus sayımı tamamlandıktan sonra aynı defter üzerine kişiler hakkında kayıtların alınmasına devam edilirken, ayrıca yeni kişilerin de yazılmasına devam edilmiştir. Bu aşamada 1840 yılının nüfusunu belirlemek için tetimme kayıtlarındaki kişiler sayılmış ve bunlar için de alınan fevt, reft ve nakil olanların sayıları tespit edilmiş, tetimme nüfusundan eksiltiştirlerdir.

Yukarıdaki açıklamalara göre yapılan işlemlerin sonuçları toplanmış ve elde edilen sonuç 1840 yılının nüfus miktarı olarak belirlenmiştir. Bütün bu çalışmalar hem Müslim hem de gayr-i Müslimler açısından ayrı ayrı, her mahalle ve han için yapılmıştır. En son olarak ise Müslim ve gayr-i Müslim nüfus toplanarak mahallelerin toplam nüfusu hesaplanmıştır.

Tablo 134: Zeytuncuk Mahallesi 1250/1835-1255/1840 Yılları Arası Nüfus Hareketliliği

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	Silik	Toplam
Müslim nüfus	344	153	146	153	89	77	19	8	2	42	1033
Fevt	-75	-22	-19	-26	-19	-17	-9	-4	-2	-	-193
Nakil/reft	-15	-18	-16	-23	-7	-11	-1	-1	-	-	-92
Toplam	254	113	111	104	63	49	9	3	-	42	748
Genel Toplam	748										

Tablo 135: Zeytuncuk Mahallesi Tetimmesi

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	Silik	Toplam
Müslim nüfus	47	27	44	64	34	12	182	410
Fevt	-5	-	-2	-	-5	-3	-32	-47
Nakil/Reft	-10	-2	-7	-7	-7	-1	-3	-37
Toplam	32	25	35	57	22	8	147	326
Genel Toplam	326							

Tablo 136: Zeytuncuk Mahallesi İlk Kayıt ile Tetimme Sonuçlarının Toplamı (1255/1840)

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Silik	Toplam
İlk Kayıt	254	113	111	104	63	49	9	3	42	748
Tetimmesi	32	25	35	57	22	8	-	-	147	326
Toplam	286	138	146	161	85	57	9	3	189	1074
Genel Toplam	1074									

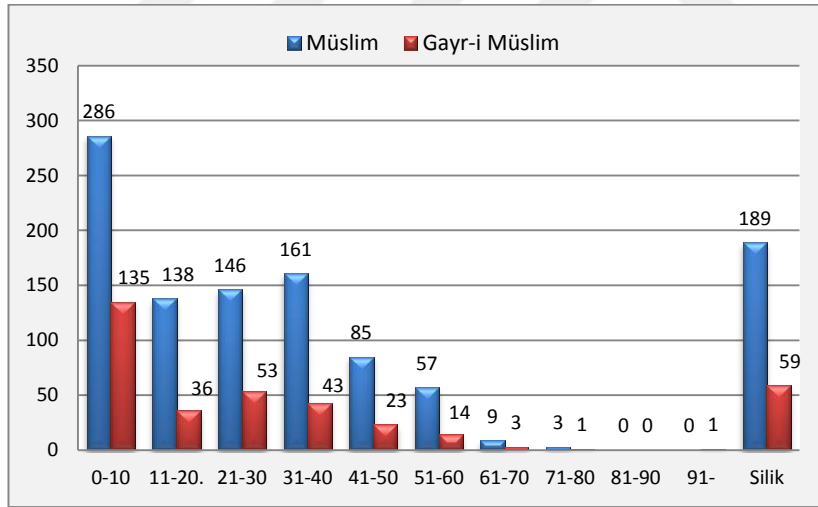

Tablo 137: Zeytuncuk Mahallesi Gayr-i Müslimler (1250/1835-1255/1840)

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-	Silik	Toplam
Yahudi	35	3	4	14	4	1	-	-	-	-	7	68
Yahudi Tetimmesi	6	1	3	1	-	-	2	-	-	-	10	23
Toplam Yahudi	41	4	7	15	4	1	2	-	-	-	17	91
Ermeni	23	10	10	6	6	5	1	-	-	-	5	66
Ermeni Tetimmesi	7	1	2	1	1	-	-	-	-	-	-	12
Toplam Ermeni	30	11	12	7	7	5	1	-	-	-	5	78
Rum	66	16	27	21	15	9	1	2	-	1	7	165
Rum Tetimmesi	29	12	16	12	6	3	-	-	-	-	38	116
Toplam Rum	95	28	43	33	21	12	1	2	-	1	45	281
Ara Toplam	166	43	62	55	32	18	4	2	-	1	67	450
Fevt	-20	-3	-5	-7	-7	-3	-	-1	-	-1	-8	-55
Nakil/Reft	-11	-4	-4	-5	-2	-1	-1	-	-	-	-	-28
Toplam	135	36	53	43	23	14	3	1	-	-	59	367
Genel Toplam (1840)	367											

Tablo 138: Zeytuncuk Mahallesi 1255/1840 Yılı Toplam Nüfusu

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-	Silik	Toplam
Müslim	286	138	146	161	85	57	9	3	-	-	189	1074
Gayr-i Müslim	135	36	53	43	23	14	3	1	-	-	59	367
Toplam	424	174	199	204	108	71	12	4	-	-	248	1441
Genel Toplam	1441											

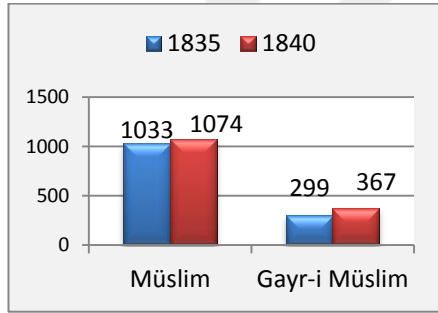
Grafik 91: Zeytuncuk Mahallesi 1255/1840 Yılı Toplam Nüfusu

1835 yılı toplam nüfus ile 1840 yılı toplam nüfusu karşılaştırıldığında 109 kişilik bir artış gözlemlenmektedir. Bunun 41'i Müslüman, 68'i de gayr-i Müslimlerden oluşmaktadır. Mahalle genelinde nüfus artış oranı %8'dir ve bu oranın %3'ünü Müslümanlar oluşturmaktadır. Gayr-i Müslimlerde nüfus artışı daha fazladır. 109 kişilik artışın %63'ünü gayr-i Müslimler, %37'sini Müslimler oluşturmaktadır.

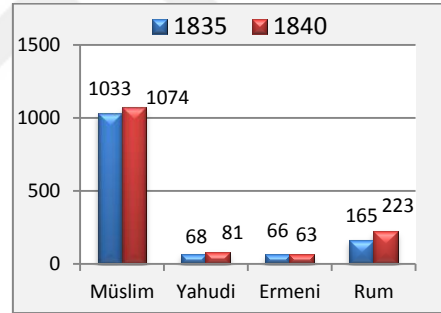
Tablo 139: Zeytuncuk Mahallesi 1250/1835 ve 1255/1840 Yıllarındaki Nüfusu

	1835	1840
Müslim	1033	1074
Yahudi	68	81
Ermeni	66	63
Rum	165	223
Toplam	1332	1441

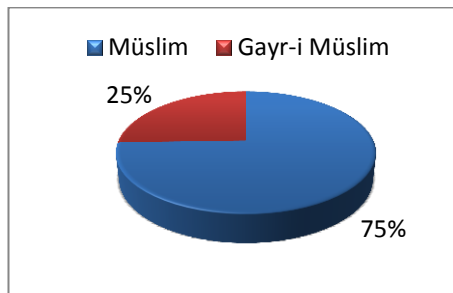
Yukarıdaki tabloda 1835 ve 1840 yıllarında Müslim ve gayr-i Müslim nüfusu birlikte yer almaktadır. Ermeni nüfusunda üç kişilik bir eksilme, diğerlerinin nüfuslarında ise artış olduğu tablodan görülmektedir. 1840 yılında toplam nüfus içerisinde Ermenilerin oranı %4, Yahudilerin oranı %6 ve Rumlarınki ise %15'tir. Mahallenin %75'i Müslümanlardan oluşmaktadır. 1835'ten 1840'a gelindiğinde Müslimlerin %4, Yahudilerin %19 ve Rumların da %35 artış göstermiş olduğu gözlenmiştir. Aşağıdaki grafiklerde Zeytuncuk Mahallesiindeki Müslim ve gayr-i Müslim nüfusları bir arada karşılaştırılarak gösterilmiştir.

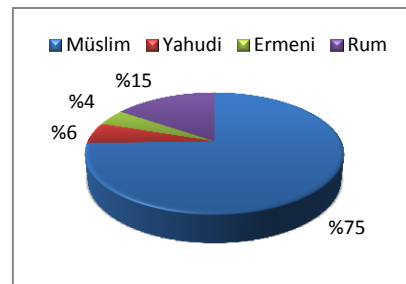
Grafik 92: 1835-1840 Yıllarında Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusu

Grafik 94: 1835-1840 Yıllarında Müslim, Yahudi, Ermeni ve Rumların Nüfusu

Grafik 93: 1840 Yılında Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfus Dağılımı

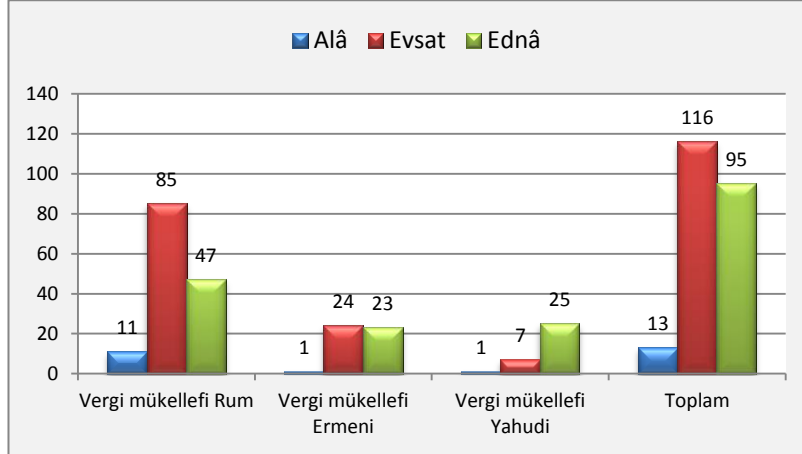
Grafik 95: 1840 Yılında Müslim, Yahudi ve Ermenilerin Nüfus Dağılımı

2. 2. 1. 3. Zeytuncuk Mahallesindeki Gayr-i Müslimlerin Vergi Durumları

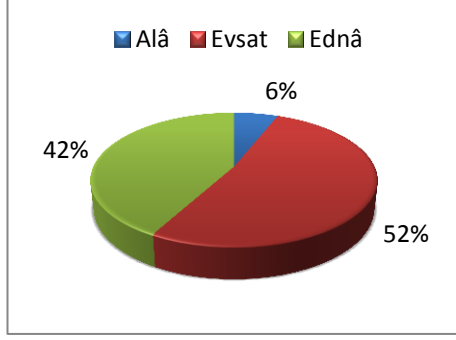
Nüfus defterindeki verilerden yola çıkarak hazırlanan yukarıdaki tablolara göre 1835-1840 yılları arasında toplam 367 gayr-i Müslim'in 224'ünün vergi mükellefi olarak kaydedildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu da %61'lik bir orana tekabül etmektedir. Aşağıdaki tablolarda vergi mükellefi olarak kaydedilen Rum, Ermeni ve Yahudilerin kendi nüfusları ve bütün gayr-i Müslimler içerisindeki durumlarına dair tespitler verilmiştir.

Tablo 140: Rum, Ermeni ve Yahudilerin Vergi Durumu

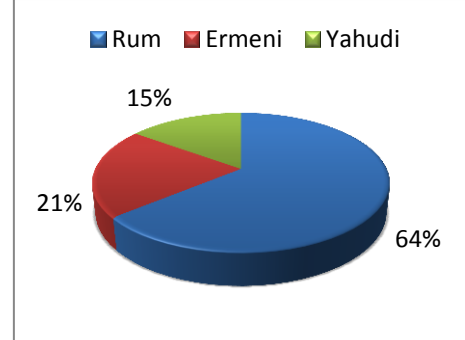
	Alâ	Evsat	Ednâ	Toplam	%
Vergi mükellefi Rum	11	85	47	143	%64
Vergi mükellefi Ermeni	1	24	23	48	%21
Vergi mükellefi Yahudi	1	7	25	33	%15
Toplam mükellefi	13	116	95	224	
Alâ, evsat ve ednâ kayıtlı olanların toplam mükelleflere (224) oranı	%6	%52	%42		

Grafik 96: Vergi Mükellefi Rum, Ermeni ve Yahudiler

Grafik 97: Alâ, Evsat ve Ednâ Kayıtlı Olanlar

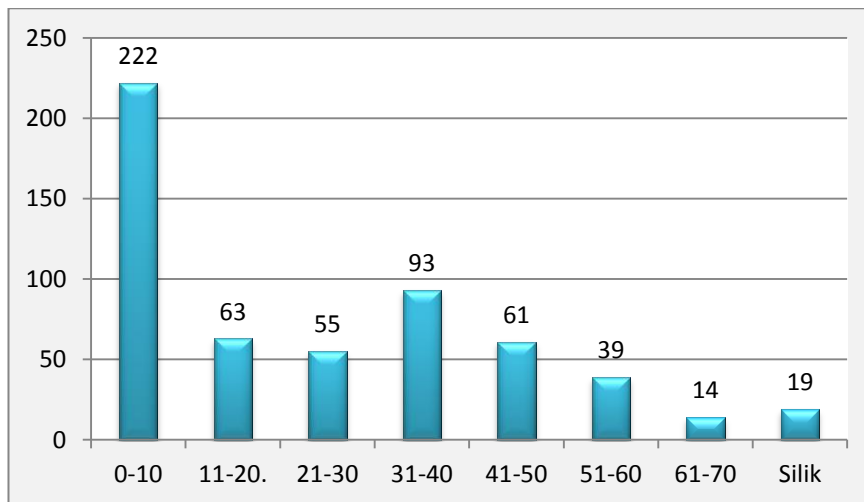

Grafik 98: Rum, Ermeni ve Yahudilerin Toplam Vergi Mükelleflerine Oranı

Beş yıllık sürede evsat derecesinde kayıtlı vergi mükelleflerinin sayısı diğerlerinin yarısından fazladır. Grafikte de görüldüğü üzere kayıtlı mükelleflerin bütün vergi verenlere oranında; alâ olarak kayıtlı olanlar %6, evsat %52 ve ednâ ise %42 olarak hesaplanmıştır. Vergiye tabi 224 kişinin %64'ü Rum, %21'i Ermeni ve %15'i de Yahudi'dir.

2. 2. 1. 4. 1250/1835 Yılında Menteshbaba Mahallesi Nüfusu

İncelediğimiz 1250/1835-1255/1840 yılları arası Turgutlu'nun nüfus kayıtlarını içeren nüfus defterine göre başlangıçtaki nüfusu tespit etmek için yaptığımız değerlendirme ve beş yıllık süreç içerisindeki nüfus değişimini gösterdiğimiz tablo ve grafikler aşağıdadır.

Grafik 99: 1250/1835 Yılında Menteshbaba Mahallesi Nüfusu

Gayr-i Müslim kaydının olmadığı bu mahallenin 1835'teki ilk sayım için tespit ettiğimiz nüfusu toplam 566 kişidir. Yaşlara göre sınıflandırılan nüfusun dağılımı yukarıdaki tabloda görülmektedir. Buna göre 0-10 yaş kategorisinde kayıtlı nüfus toplam nüfus içerisinde %39'luk bir oranla en kalabalık kesimi temsil etmektedir. Bu grubu %16 ile 31-40 yaş arası nüfus takip etmektedir. Defterde "silik" grubuna dâhil ettiğimiz kişiler arasında da olmadıklarını varsayarsak 70 ve üstü yaş grubu kişi bulunmamaktadır.

1835 yılının toplam nüfusunu belirledikten sonraki aşamada nüfus defterindeki fevt, reft, nakil kayıtlarından yola çıkarak beş yılın sonunda nüfustaki eksilmeleri hesaplayacağız. Mahallenin tetimmesi için de aynı işlemleri yaparak 1250-1255 yılları arasında mahalledeki nüfus değişikliğin ortaya koymaya ve sonunda da iki dönem arasını sayısal verilerle karşılaştırmaya çalışacağız.

2. 2. 1. 5. 1255/1840 Yılında Menteşbaba Mahallesi Nüfusu

1250/1835 yılına dair birinci bölümde de bahsettiğimiz yukarıdaki tespitlerimizden sonra aşağıda, defterdeki verilerden yola çıkarak hazırladığımız tablolar 1835-1840 yılları arasında mahalledeki ölüm ve reft/nakil durumunu sayısal bakımdan gözler önüne sermektedir. Defterdeki kayıtlara göre gayr-i Müslimlerin bulunmadığı Menteşbaba Mahallesi Müslimler için yapılan ölüm, reft ve nakil kayıtları bir arada gösterilmiş olup beş yılın sonundaki nüfus belirlenmeye çalışılmıştır.

Tablo 141: Menteşbaba Mahallesi 1250/1835-1255/1840 Yılları Arası Nüfus Hareketliliği

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Silik	Toplam
Nüfus	222	63	55	93	61	39	14	19	566
Fevt	-38	-7	-4	-14	-11	-12	-6	-	-92
Nakil/Reft	-20	-10	-14	-12	-8	-4	-1	-	-69
Toplam	164	46	37	67	42	23	7	19	405
Genel Toplam	405								

Tablo 142: Menteşbaba Mahallesi Tetimmesi (1250/1835-1255/1840)

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Silik	Toplam
Nüfus	51	27	39	50	17	10	3	89	286
Fevt	-6	-5	-2	-3	-1	-	-	-15	-32
Nakil/Reft	-6	-4	-12	-8	-8	-	-1	-1	-40
Toplam	39	18	25	39	8	10	2	73	214
Genel Toplam	214								

Yukarıdaki tablolarda nüfus kayıtlarının ilk tutulduğu andan itibaren yapılan değişiklikler hesaplanarak defterin en son kayıt yılı olan 1840 yılının nüfusu hesaplanmıştır. Buna göre ilk kaydedilen nüfus miktarı 566'dır. Tetimmedeki kayıtlarla beraber fevt, nakil ve reft hareketleri üzerinde yaptığımız hesaplamalar sonucunda 619 sayısına ulaşılmıştır. Bu mahallede iki de Kıbtî kaydı bulunmaktadır. Bu iki kişiyi de ulaştığımız sayıya ilâve ettiğimizde 1840 yılında Menteşbaba Mahallesi'nin toplam nüfusunu belirlemiş oluruz. Aşağıdaki tabloda Menteşbaba Mahallesi'nin nüfusunu tespit amaçlı yaptığımız çalışmanın son durumu açıkça görülmektedir.

Tablo 143: Menteşbaba Mahallesi'nin İlk Kayıt ile Tetimme Sonuçlarının Toplamı (1250/1835-1255/1840)

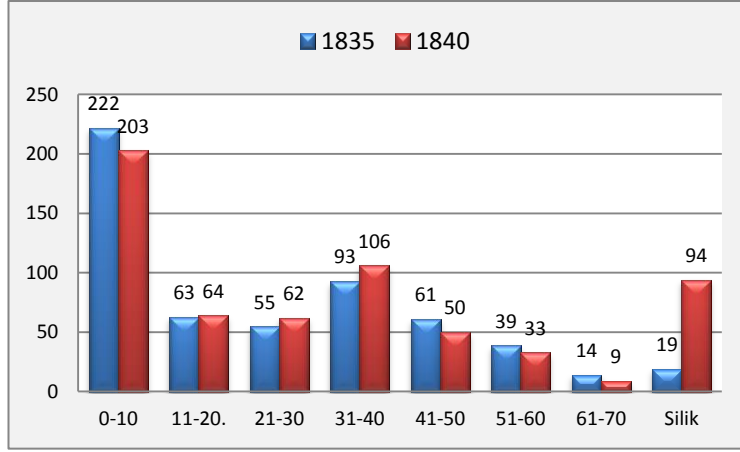
Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Silik
Ana Kayıt	164	46	37	67	42	23	7	19
Tetimmesi	39	18	25	39	8	10	2	73
Toplam²³³	203	64	62	106	50	33	9	92
Genel Toplam	619+2(Kıbtî)= 621							

Tablo 144: 1835 ve 1840 Yıllarında Menteşbaba Mahallesi Nüfusu

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Silik	Toplam
1835	222	63	55	93	61	39	14	19	566
1840	203	64	62	106	50	33	9	94	621
Toplam nüfus artışı	55 kişi								

Menteşbaba Mahallesi'nin 1835 ve 1840 yılları için ulaştığımız nüfus verilerine göre beş yıllık bir süre içerisinde mahallenin nüfusu %10 artış göstermiştir. Aşağıdaki grafikte 1835 ve 1840 yıllarına ait nüfus verileri gösterilmiştir.

²³³ Toplam sayıya yaşları silik olan iki Kıbtî de ilâve edilmiştir.

Grafik 100: 1835 ve 1840 Yılları Menteshbaba Mahallesi Nüfusu

2. 2. 1. 6. 1250/1835 Yılında Orta Mahallesi Nüfusu

Tablo 145: 1250/1835 Yılında Orta Mahallesi Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusu

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Silik	Toplam
Müslim	100	52	69	56	38	20	8	9	352
Gayr-i Müslim	11	2	3	-	2	-	-	-	18
Genel toplam	370								

1835 yılında Orta Mahallesi'nin nüfusunun toplamı ilk sayım sonuçlarına göre 370'tir. Bunun 18'i Yahudilerden oluşmaktadır. Bu mahallede Yahudilerden başka gayr-i Müslim kaydı bulunmamaktadır. Yahudilerin mahalle nüfusu içerisindeki oranı ise %5'tir ve çoğunluğu da 0-10 yaş aralığındadır.

2. 2. 1. 7. 1255/1840 Yılında Orta Mahallesi Nüfusu

Mahalle-i Orta nüfusuna dair üzerinde hiçbir işlem yapılmayan kayıtları esas aldığımız ve 1835 yılı için belirlediğimiz miktar 370'tir. Bu sayı üzerinden, 1840 yılına kadar beş yıllık süre boyunca defter üzerindeki fevt, nakil ve reft ile yine ilk defa yazılanları dâhil ettiğimizde mahallenin nüfusunda sekiz kişilik bir azalma olduğu görülecektir. İlk kayıt ve tetimme kayıtlarının üzerine alınan fevt, nakil ve reft notlarından yola çıkarak tablolar halinde hazırladığımız ve sonunda ise birleşime tabi tuttuğumuz sonuçlar incelendiğinde Orta Mahallesi'ndeki hareketlilik sayısal bakımdan açıklık kazanacaktır.

Tablo 146: Orta Mahallesi 1250/1835-1255/1840 Yılları Arası Nüfus Hareketliliği

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Silik	Toplam
Müslim nüfus	100	52	69	56	38	20	8	9	352
Fevt	-25	-3	-3	-6	-7	-9	-5	-	-58
Nakil/Reft	-14	-12	-15	-12	-5	-1	-	-	-59
Toplam	61	37	51	38	26	10	3	9	235
Genel toplam	235								

Tablo 147: Orta Mahallesi Tetimmesi

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Silik	Toplam
Nüfus	15	16	21	25	8	5	1	77	168
Fevt	-3	-2	-6	-1	-1	-2	-	-23	-38
Reft	-3	-2	-	-5	-4	-	-1	-5	-20
Toplam	9	12	15	19	3	3	0	49	110
Genel Toplam	110								

Tablo 148: Orta Mahallesi İlk Kayıt ile Tetimme Sonuçlarının Toplamı

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Silik	Toplam
Ana Kayıt	61	37	51	38	26	10	3	9	235
Tetimme	9	12	15	19	3	3	0	49	110
Toplam	70	49	66	57	29	13	3	58	345
Genel Toplam	345								

Tablo 149: Orta Mahallesi Gayr-i Müslimler

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	Toplam
Yahudi	11	2	3	-	2	18
Fevt	-1	-	-	-	-	-1
Toplam	10	2	3	-	2	17
Genel Toplam	17					

Tablo 150: Orta Mahallesi 1255/1840 Yılı Toplam Nüfusu

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Silik	Toplam
Müslim	70	49	66	57	29	13	3	58	345
Yahudi	10	2	3	-	2	-	-	-	17
Toplam	80	51	69	57	31	13	3	58	362
Genel Toplam	362								

Nüfus defterinden elde edilen verilerin değerlendirilmesi sonucunda ulaşılan nüfus miktarı yukarıdaki tabloda yaş aralıklarına göre verilmiştir. Buna göre Yahudilerin sayısı, ilk kayıt yapıldıktan sonra bir kişinin fevt olmasıyla 17'ye düşmüştür. Bu da sayılarının az olmasından dolayı %6'lık bir azalmaya denk

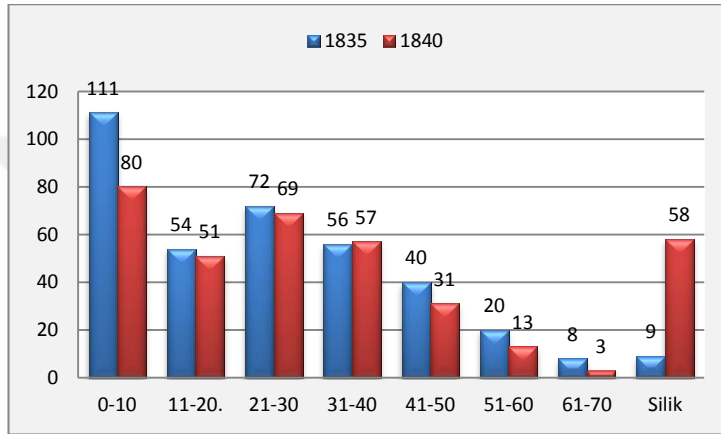

gelmektedir. Müslimlerin sayısı ise 352'den 345'e inerek %2 oranında azalmıştır. Toplam nüfustaki azalma oranı ise %2'dir.

Orta Mahallesi'ndeki 1835 ve 1840 yılları için tespit ettiğimiz toplam nüfusun değişimi aşağıdaki tablo ve grafikte gösterilmiştir.

Tablo 151: 1835 ve 1840 Yılları Orta Mahallesi Toplam Nüfusu

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Silik	Toplam
1835	111	54	72	56	40	20	8	9	370
1840	80	51	69	57	31	13	3	58	362

Grafik 101: 1835 ve 1840 Yıllarında Mahalle-i Orta Nüfusu

Orta Mahaltesinde Yahudilerden başka gayr-i Müslim nüfus kaydı bulunmamaktadır. Defterde kayıtlı Yahudilerden sekizi vergi mükellefi olarak kaydedilmiştir. Bunların ikisi evsat, altısı da ednâ kategorisinde vergilendirilmiştir.

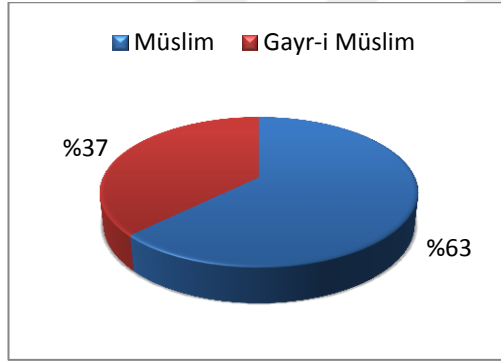
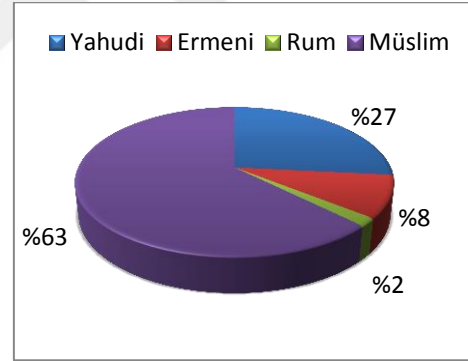
2. 2. 1. 8. 1250/1835 Yılında Câmî-i Cedîd Mahallesi Nüfusu

Birinci bölümde; nüfus defterinde verilen bilgilerin neleri kapsadığını ortaya çıkarmış ve kendi içerisinde, hiçbir birleştirme ve işlem yapmadan analize tabi tutmuştuk. Her mahalle için ayrı ayrı elde edilen sonuçları ise bu bölümde bir arada değerlendirmeye başlamıştık. İncelediğimiz 1250/1835-1255/1840 yılları arası Turgutlu'nun nüfus kayıtlarını içeren nüfus defterine göre Câmî-i Cedîd Mahallesinin başlangıçtaki nüfusunu tespit etmek için yaptığımız değerlendirme ve beş yıllık süreç içerisindeki nüfus değişimini gösterdiğimiz tablo ve grafikler aşağıdadır.

Tablo 152: 1250/1835 Yılında Câmî-i Cedîd Mahallesi Müslüman, Yahudi, Ermeni ve Rum Nüfusu

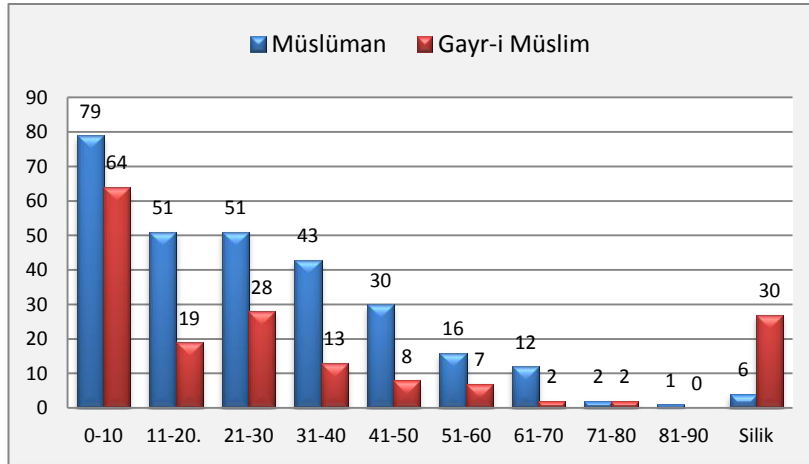
Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	Silik	Toplam
Yahudi	44	16	17	9	5	5	-	1	-	26	123
Ermeni	19	3	8	2	3	2	2	-	-	3	42
Rum	1	-	3	2	-	-	-	1	-	1	8
Toplam gayr-i Müslim Nüfus	64	19	28	13	8	7	2	2	-	30	173
Kıbtîyân(Müslim)	1	1	4	2	1	-	-	-	-	2	11
Müslim Nüfus	78	50	47	41	29	16	12	2	1	4	280
Toplam Müslim Nüfus	79	51	51	43	30	16	12	2	1	6	291
Genel toplam	291+173=464										

İlk kayıtları esas alarak tespit ettiğimiz Câmî-i Cedîd Mahallesi'nin toplam nüfusu 464 olarak hesaplanmış ve 1835 yılının nüfusu olarak kabul edilmiştir. İsimlerinden yola çıkarak Müslüman olarak değerlendirdiğimiz Kıbtîler de bu sayıya dâhil edilmiştir. Mahalle nüfusunun 291'i Müslim ve 173'ü gayr-i Müslim'dir. Gayr-i Müslimler içerisinde en kalabalık kesimi Yahudiler teşkil etmektedir. Rumlar ise diğerlerine göre hiç yok denecek kadar azdır. Bu tablolardaki durumu aşağıdaki grafiklerde daha açık bir şekilde görmek mümkündür.

Grafik 102: Câmî-i Cedîd Mahallesi Müslim-Gayr-i Müslim Nüfus Dağılımı**Grafik 103: Câmî-i Cedîd Mahallesi Nüfus Dağılımı**

Nüfus defteri kayıtlarına göre 1835 yılında sayılan toplam 173 gayr-i Müslim'in %72'sini Yahudiler, %23'ünü Ermeniler ve %5'ini de Rumlar oluşturmaktadır. Mahalledeki en kalabalık gayr-i Müslim unsurunu oluşturan Yahudilerin toplam nüfus içerisindeki oranı %27, Ermenilerin %8 ve Rumların oranı ise %2'dir. Bütün gayr-i Müslimler toplam nüfusun %37'sini oluştururlar.

Yaşlarına göre 1835 yılında mahallenin Müslim ve gayr-i Müslim nüfusunun karşılaştırmalı grafiği ise aşağıdaki gibi bir görünüm arz etmektedir.

Grafik 104: Yaşlara Göre Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfus Dağılımı

2. 2. 1. 9. 1255/1840 Yılında Câmî-i Cedîd Mahallesi Nüfusu

Yukarıda nüfus defterindeki kayıtlardan hareket ederek 1835 yılında mahallenin nüfusunu tespit ettik. Şimdi ise yine defterin beş yıllık kayıtlarına dayanarak hem Müslim ve hem de gayr-i Müslim nüfusun fevt, nakil ve reft gibi değişikliklerini esas alarak ve tetimme kayıtlarını da bu çalışmaya dâhil ederek 1840 yılındaki demografik yapısını sayısal bakımdan tespit etmeye çalışacağız.

Tablo 153: Câmî-i Cedîd Mahallesi 1250/1835-1255/1840 Yılları Arası Nüfus Hareketliliği

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	Silik	Toplam
Müslim nüfus	79	51	51	43	30	16	12	2	1	6	291
Fevt	-15	-5	-6	-7	-8	-6	-5	-1	-1	-1	-55
Reft/Nakil	-7	-10	-9	-7	-2	-4	-	-	-	-	-39
Toplam	57	36	36	29	20	6	7	1	0	5	197
Genel Toplam	197 ²³⁴										

Tablo 154: Câmî-i Cedîd Mahallesi Tetimmesi (1250/1835-1255/1840)

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Silik	Toplam
Müslim Nüfus	13	11	19	11	9	2	2	1	33	101
Fevt	-	-	-2	-	-	-1	-	-	-4	-7
Reft/Nakil	-2	-6	-2	-2	-1	-	-	-	-	-13
Toplam	11	5	15	9	8	1	2	1	29	81
Genel Toplam	81									

²³⁴ Kıbtî nüfus eklenmiştir.

Tablo 155: Câmi-i Cedîd Mahallesi 1255/1840 Yılı Müslim Nüfusu

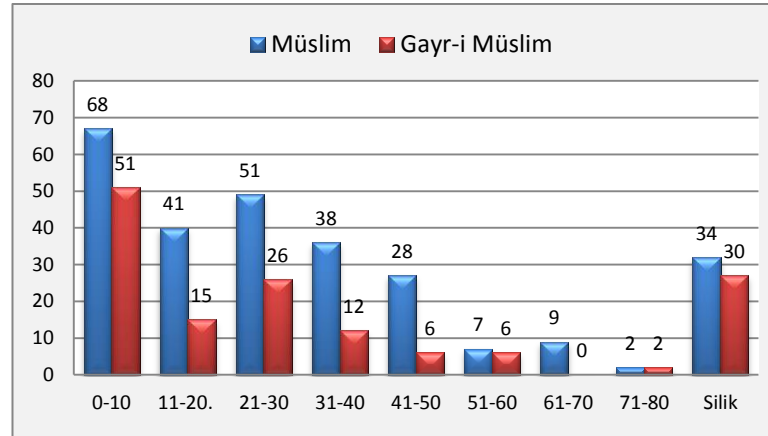
Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Silik	Toplam
Ana Kayıt	57	36	36	29	20	6	7	1	5	197
Tetimme	11	5	15	9	8	1	2	1	29	81
Toplam	68	41	51	38	28	7	9	2	34	278
Genel toplam	278									

Tablo 156: Câmi-i Cedîd Mahallesi 1255/1840 Yılı Gayr-i Müslim Nüfusu

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Silik	Toplam
Yahudi	44	16	17	9	5	5	-	1	26	123
Ermeni	19	3	8	2	3	2	2	-	3	42
Rum	1	-	3	2	-	-	-	1	1	8
Rum Tetimmesi	1	1	1	2	1	1	-	-	-	7
Ara toplam	65	20	29	15	9	8	2	2	30	180
Fevt	-11	-3	-2	-3	-2	-2	-2	-	-	-25
Nakil/Reft	-3	-2	-1	-	-1	-	-	-	-	-7
Toplam	51	15	26	12	6	6	-	2	30	148
Genel toplam	148									

Tablo 157: Câmi-i Cedîd Mahallesi 1255/1840 Yılı Toplam Nüfusu

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Silik	Toplam
Müslim	68	41	51	38	28	7	9	2	34	278
Gayr-i Müslim	51	15	26	12	6	6	-	2	30	148
Toplam	119	56	77	50	34	13	9	4	64	426
Genel toplam	426									

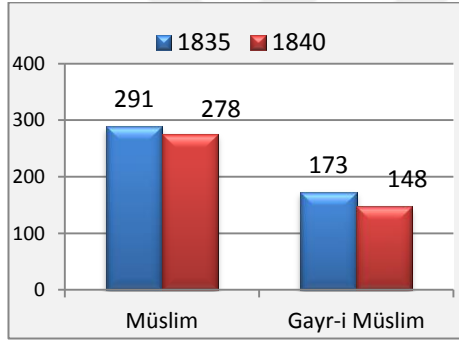
Grafik 105: 1255/1840 Yılı Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusu

Şimdiye kadar Câmi-i Cedîd Mahallesi'nin 1835'ten 1840'a kadar olan nüfus değişikliklerini sayısal bakımdan izaha çalıştık. Mahalleye dair bu çalışmanın sonucunda toplam nüfusta %8 civarında (38 kişi) bir azalma tespit ettik. Bunun

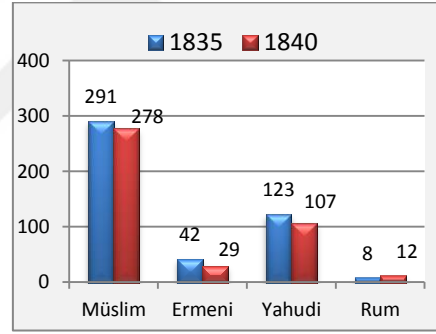
%34'ü (13 kişi) Müslim, %66'sı (25 kişi) gayr-i Müslim'dir. Kendi nüfuslarının toplamından ise Müslim nüfus %4, gayr-i Müslim nüfus %14 azalmıştır. Gayr-i Müslim nüfustaki azalmada Rumların etkisi yoktur. Rumların sayısı %50 oranında artarak 12 kişiye çıkmıştır. Yahudilerin nüfusları %13, Ermenilerin ise %31 oranında azalmıştır. Her iki grubun 1835 ve 1840 yıllarındaki nüfusları aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

Tablo 158: Cami-i Cedid Mahallesi 1250/1835 ve 1255/1840 Yıllarındaki Nüfusu

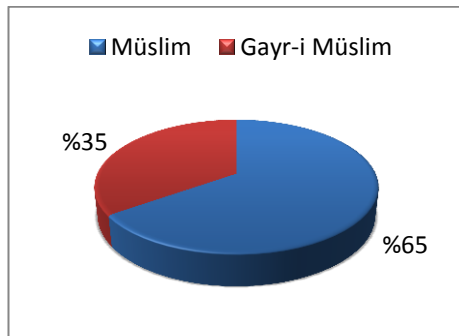
	1835	1840
Müslim	291	278
Yahudi	123	107
Ermeni	42	29
Rum	8	12
Toplam	464	426

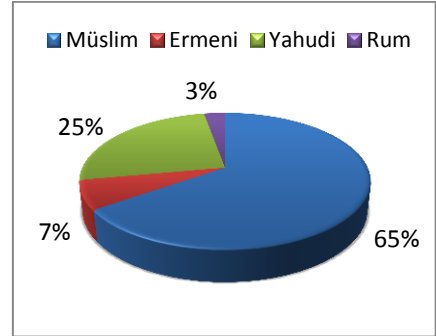
Grafik 106: 1835-1840 Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfus

Grafik 108: 1835-1840 Yıllarında Müslim, Rum, Yahudi ve Ermeniler

Grafik 107: 1840 Yılında Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusun Oranı

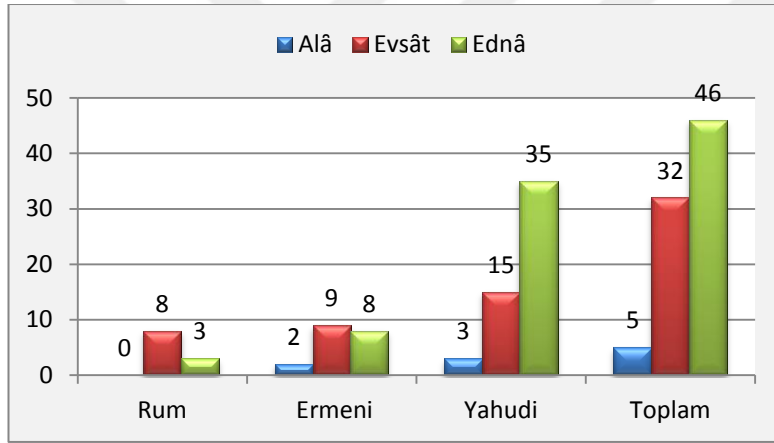

Grafik 109: 1840 Yılında Müslim, Rum, Yahudi ve Ermenilerin Oranı

2. 2. 1. 10. Câmi-i Cedîd Mahallesindeki Gayr-i Müslimlerin Vergi Durumları

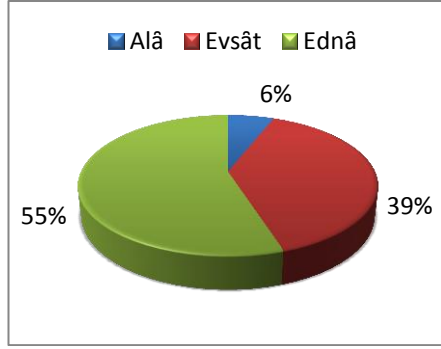
Tablo 159: Rum, Ermeni ve Yahudilerin Vergi Durumları

	Alâ	Evsat	Ednâ	Toplam	%
Vergi mükellefi Rum	-	8	3	11	%13
Vergi mükellefi Ermeni	2	9	8	19	%23
Vergi mükellefi Yahudi	3	15	35	53	%64
Toplam mükellef	5	32	46	83	
Alâ, evsat ve ednâ kayıtlı olanların toplam mükelleflere (83) oranı	%6	%39	%55		

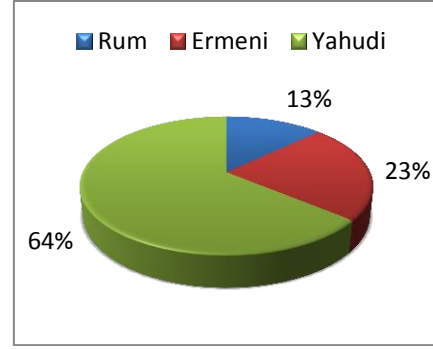

Grafik 110: Vergi Mükellefi Rum, Ermeni ve Yahudiler

Nüfus defteri verilerine göre 1835-1840 yılları arasında toplam 145 gayr-i Müslimin %57'si vergiye tabi tutulmuştur. Vergiye tabi olanların %55'i ednâ, %39'u evsat ve %6'sı alâ olarak kaydedilmiştir. Vergi mükellefi 83 kişinin %13'ünü Rumlar, %23'ünü Ermeniler ve %64'ünü de nüfuslarının çokluğuyla orantılı bir şekilde Yahudiler oluşturmaktadır.

Grafik 111: Alâ, Evsat ve Ednâ Kayıtlı Olanlar

Grafik 112: Rum, Ermeni ve Yahudilerin Toplam Vergi Mükelleflerine Oranı

2. 2. 1. 11. 1250/1835 Yılında Yenice Mahallesi Nüfusu

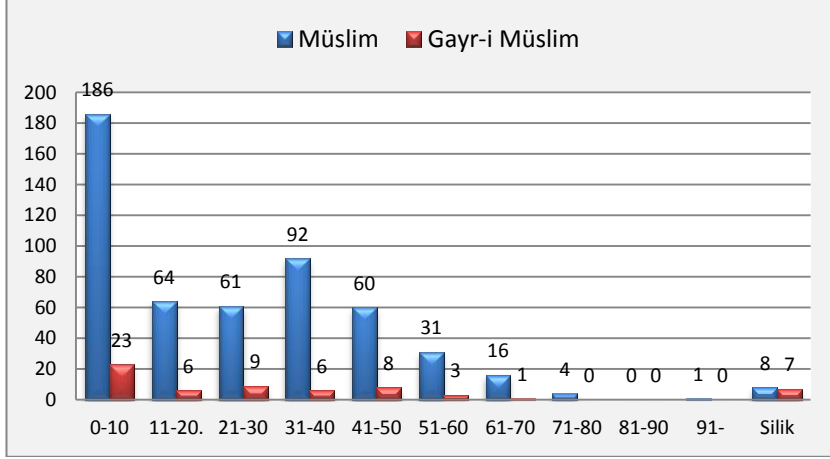
Turgutlu'nun 1250-1255 yılları arasında sadece erkek nüfusunun kayıtlı olduğu defter kayıtlarına göre Yenice Mahallesi'nin sayısal verilerini birinci bölümde değerlendirmiştik. Daha önceki mahalleler için uyguladığımız ve 1835 ile 1840 yıllarında Müslim ve gayr-i Müslim nüfusun sayısal değişimini, Müslim nüfus içerisindeki oranları ve ayrıca yine gayr-i Müslimlerin vergi durumlarını bu bölümde incelemeye çalışacağız. Yenice Mahallesi için yaptığımız bu çalışma tablo grafiklerle aşağıda gösterilecektir.

Tablo 160: 1250/1835 Yılında Yenice Mahallesi Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusu

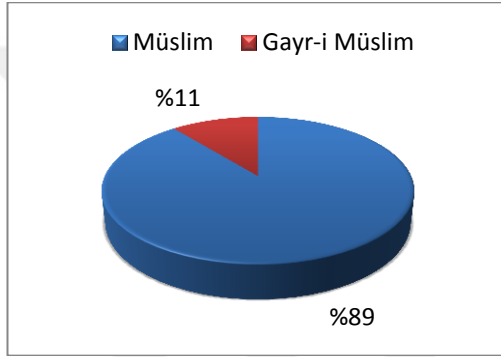
Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	Silik	Toplam
Ermeni	10	1	7	3	2	3	-	-	-	-	4	30
Rum	13	5	2	3	6	-	1	-	-	-	4	34
Toplam Gayr-i Müslim	23	6	9	6	8	3	1	-	-	-	7	64
Toplam Müslüman²³⁵	186	64	61	92	60	31	16	4	-	1	8	523
Genel toplam	523+64=587											

1835 yılındaki ilk sayım sonuçlarına göre Yenice Mahallesi'nin toplam nüfusu 587'dir. Bunun 64 kişisi gayr-i Müslim'dir. Gayr-i Müslimlerin sayıları birbirine eşit denecek kadar yakındır. Tablodaki görüntüyü bir de grafikler üzerinde gösterelim.

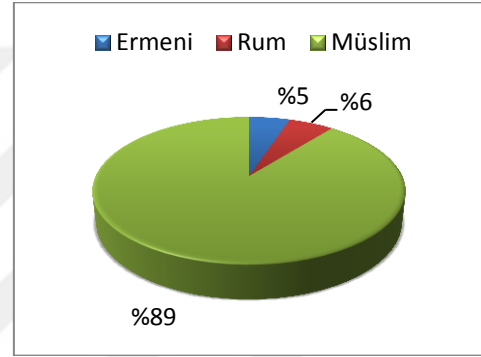
²³⁵ Toplam Müslüman nüfusa Kibtîler de dâhildir.

Grafik 113: Yenice Mahallesi Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusu

Grafik 114: Yenice Mahallesi Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusunun Oranı

Grafik 115: Yenice Mahallesi Nüfusunun Dağılımı

Yukarıdaki sayısal verilere göre gayr-i Müslimler mahallenin %11'ini oluştururlar. Ermeni ve Rumların toplam nüfus çerisindeki oranları ise sırasıyla %5 ve %6'dır. Ermenilerin gayr-i Müslim nüfusu içerisindeki oranı %48, Rumlarınki ise %52'dir.

2. 2. 1. 12. 1255/1840 Yılında Yenice Mahallesi Nüfusu

Yukarıdaki çalışmamızda beş yılın sonunda Yenice Mahallesi'nin nüfusunun sayısal hareketliliğini tespit etmek için ilk sayımdaki kayıtlar üzerinden bir değerlendirme yaptık. Şimdi de defterdeki kayıt ve notlardan yola çıkarak defter üzerinde gördüğümüz son tarih olan 1255/1840 yılının nüfus miktarını belirlemeye çalışacağız. Bunun için diğerlerinde yaptığımız gibi bu mahalle için de defter üzerinde gördüğümüz reft, nakil ve fevt kayıtlarını değerlendirmeye alacağız. Böylece ilk kayıt ile son kayıt tarihi arasındaki sayısal değişim ortaya çıkarılmış olacaktır.

Tablo 161: Yenice Mahallesi 1250-1255 Yılları Arası Nüfus Hareketliliği

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-	Silik	Toplam
Müslim Nüfus	186	64	61	92	60	31	16	4	-	1	8	523
Fevt	-44	-5	-11	-19	-14	-9	-3	-3	-	-1	-	-109
Reft/Nakil	-15	-13	-12	-26	-10	-4	-	-	-	-	-	-80
Toplam	127	46	38	47	36	18	13	1	0	0	8	334
Genel toplam	334											

Tablo 162: Yenice Mahallesi Tetimmesi

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	Silik	Toplam
Nüfus	27	13	33	23	11	4	82	193
Fevt	-6	-3	-	-2	-	-1	-18	-30
Reft/Nakl	-5	-	-8	-3	-2	-1	-2	-21
Toplam	16	10	25	18	9	2	62	142
Genel Toplam	142							

Tablo 163: Yenice Mahallesi İlk Kayıt ile Tetimme Sonuçlarının Toplamı

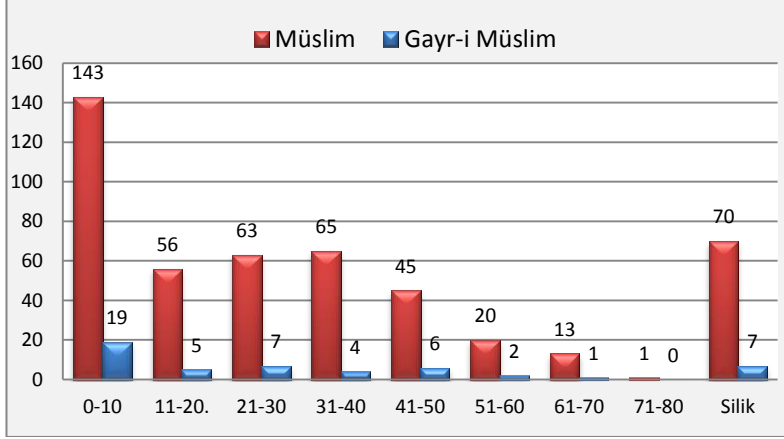
Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Silik	Toplam
İlk kayıt	127	46	38	47	36	18	13	1	8	334
Tetimme	16	10	25	18	9	2	-	-	62	142
Toplam	143	56	63	65	45	20	13	1	70	476
Genel Toplam	476									

Tablo 164: Yenice Mahallesi Gayr-i Müslimler

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Silik	Toplam
Ermeni	10	1	7	3	2	3	-	4	30
Rum	13	5	2	3	6	-	1	4	34
Ara Toplam	23	6	9	6	8	3	1	8	64
Fevt	-3	-	-2	-1	-	-1	-	-1	-8
Nakil/Reft	-1	-1	-	-1	-2	-	-	-	-5
Toplam	19	5	7	4	6	2	1	7	51
Genel Toplam	51								

Tablo 165: Yenice Mahallesi 1255/1840 Yılı Toplam Nüfusu

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Silik	Toplam
Müslim	143	56	63	65	45	20	13	1	70	476
Gayr-i Müslim	19	5	7	4	6	2	1	-	7	51
Toplam	162	61	70	69	51	23	14	1	77	527
Genel toplam	527									

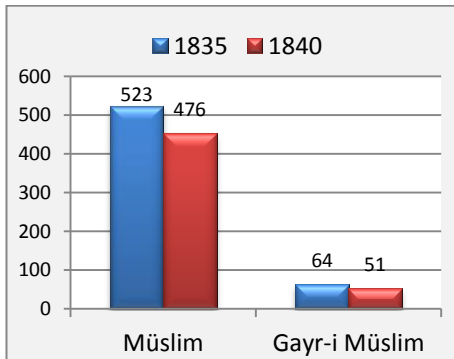
Grafik 116: Yenice Mahallesi 1840 Yılı Toplam Nüfusu

Yenice Mahallesi için yaptığımız çalışmaların sonucunda mahallenin nüfusunda dikkatlerden kaçmayacak derecede düşüş olduğu gözlenmektedir. İlk kayıta mahallenin toplam nüfusu 587 sayılmıştı. Beş yıllık kayıtlar ve diğer yapılan işlemlerin sonucunda bu sayı %10 oranında azalarak 527'ye gerilemiştir. Bu oranın %2'sini gayr-i Müslimler oluşturur. Kendi nüfusları içerisinde ise bu düşüşün oranı gayr-i Müslimlerde %20, Müslimlerde %9'dur. Gayr-i Müslimlerden 1835 yılında sayıları 30 kişi olan Ermeniler %17 azalarak 25 kişiye ve sayıları 34 olan Rumlar ise %24 azalarak 26 kişiye düşmüştür.

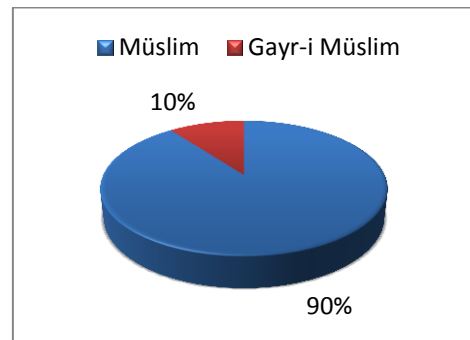
Aşağıdaki tablo ve grafiklerde 1835 ve 1840 yıllarındaki nüfus miktarları ile Müslim ve gayr-i Müslimlerin nüfus içerisindeki oranları verilmiştir.

Tablo 166: Yenice Mahallesi 1250/1835 ve 1255/1840 Yıllarındaki Nüfusu

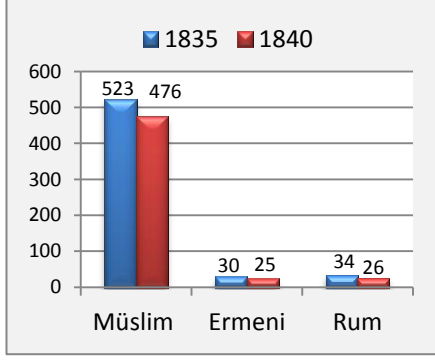
	1835	1840
Müslim	523	476
Ermeni	30	25
Rum	34	26
Toplam	587	527

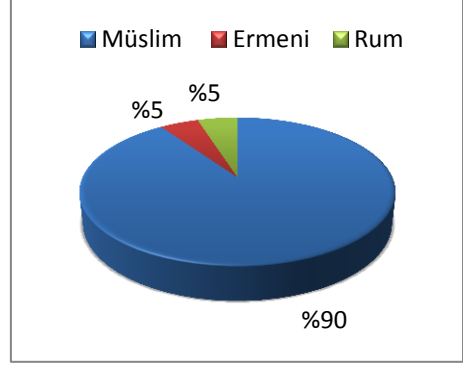
Grafik 117: 1835-1840 Yıllarında Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusları

Grafik 118: 1840 Yılında Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusun Oranı

Grafik 119: 1835-1840 Yıllarında Müslim, Rum ve Ermeniler

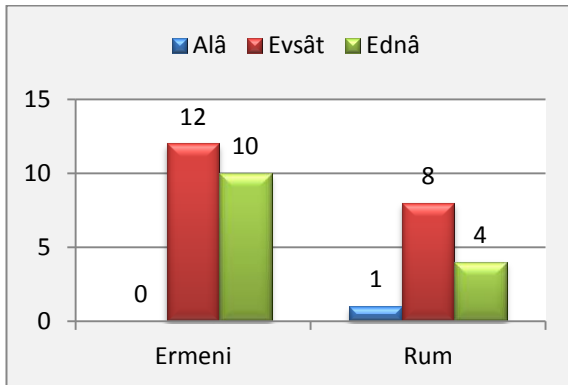
Grafik 120: 1840 Yılında Müslim, Rum ve Ermenilerin Oranları

2. 2. 1. 13. Yenice Mahallesiindeki Gay-i Müslimlerin Vergi Durumları

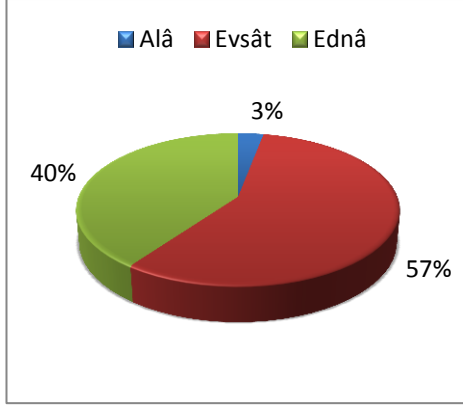
Mahallede kayıtlı toplam 63 gay-i Müslim'in %56'si vergi mükellefi olarak kaydedilmiştir. Vergiye tabi 35 kişinin %63'ünü Ermeniler, %37'sini de Rumlar oluşturur. Vergi mükelleflerinin %3'ü alâ, %57'si evsat ve %40'ı da ednâ olarak kaydedilmişlerdir.

Tablo 167: Rum ve Ermenilerin Vergi Durumu

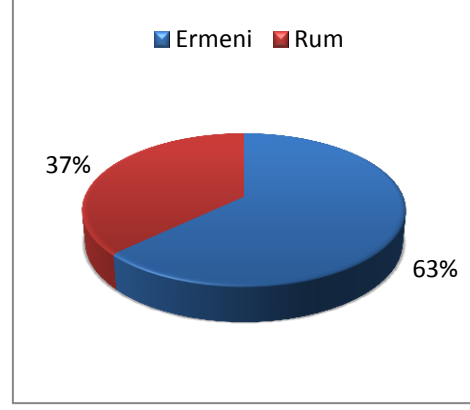
	Alâ	Evsat	Ednâ	Toplam	%
Vergi mükellefi Ermeni	-	12	10	22	%63
Vergi mükellefi Rum	1	8	4	13	%37
Toplam mükellef	1	20	14	35	
Alâ, evsat ve ednâ kayıtlı olanların toplam mükelleflere (35)oranı	%3	%57	%40		

Grafik 121: Rum ve Ermenilerin Vergi Dağılımı

Grafik 122: Alâ, Evsât ve Ednâ Kayıtlı Olanların Oranları

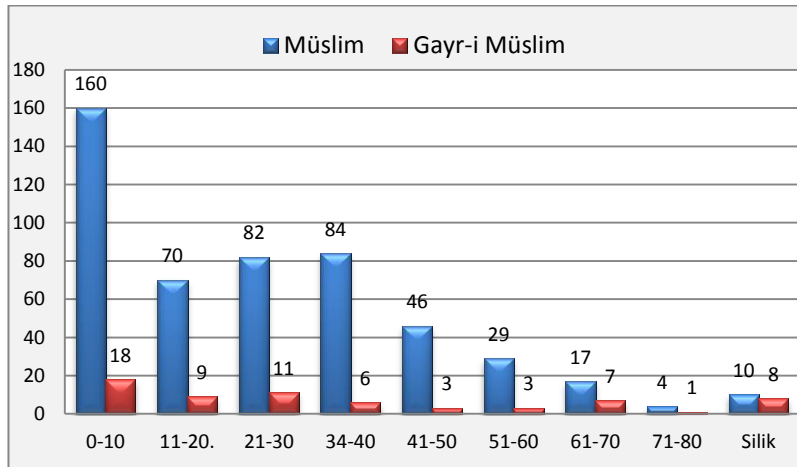
Grafik 123: Rum ve Ermenilerin Toplam Vergi Mükelleflerine Oranı

2. 2. 1. 14. 1250/1835 Yılında Çömlekçi Mahallesi Nüfusu

Tablo 168: 1250/1835 Yılında Çömlekçi Mahallesi Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusu

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	34-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Silik	Toplam
Yahudi	8	2	3	2	1	-	3	-	3	22
Ermeni	10	7	8	4	2	-	4	1	5	41
Toplam Gayr-i Müslim	18	9	11	6	3	3	7	1	8	63
Toplam Müslüman ²³⁶	160	70	82	84	46	29	17	4	10	502
Genel toplam	502+63=565									

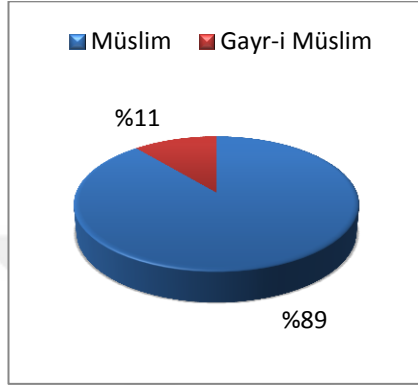
1835 yılında ilk sayım sonuçlarına göre Çömlekçi Mahallesi'nin toplam nüfusu 565'tir. Bunun 41'i Yahudi ve 22'si Ermeni olmak üzere toplam 63 kişisi, gayr-i Müslim'dir. Aşağıdaki grafiklerde, hem gayr-i Müslimleri kendi aralarında hem de toplam mahalle nüfusu içerisindeki oranları birbirleriyle karşılaştırılmıştır.

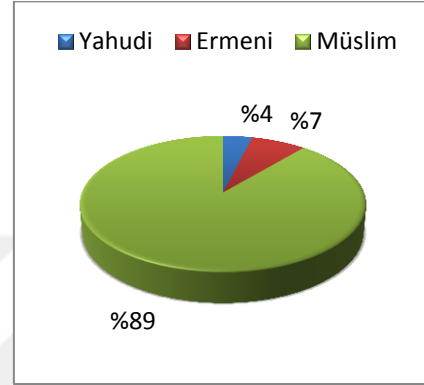
Grafik 124: 1835 Yılında Çömlekçi Mahallesi Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusu

²³⁶ Toplam Müslüman nüfusa Kibtîler de dâhildir.

Yukarıdaki sayısal verilere göre gayr-i Müslimler mahallenin %11'ini oluştururlar. Ermenilerin gayr-i Müslim nüfusu içerisindeki oranı %65, Yahudilerinki ise %35'tir. Ermenilerin toplam nüfus içerisindeki oranı %7 ve Yahudilerin toplam nüfus içerisindeki oranı da %4'tür. Aşağıdaki grafiklerde yukarıda yazdığımız sayıların somut görünümü verilmiştir.

Grafik 125: 1835 Yılında Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfus Oranları

Grafik 126: 1835 Yılında Çömlekçi Mahallesi Nüfusunun Oranları

2. 2. 1. 15. 1255/1840 Yılında Çömlekçi Mahallesi Nüfusu

Tablo 169: Çömlekçi Mahallesi 1250/1835-1255/1840 Yılları Arası Müslim Nüfus Hareketliliği

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Silik	Toplam
Nüfus	160	70	82	84	46	29	17	4	10	502
Fevt	-32	-7	-13	-9	-8	-6	-4	-	-	-79
Reft ²³⁷ /Nakl	-12	-9	-15	-8	-8	-2	-1	-	-	-55
Toplam	116	54	54	67	30	21	12	4	10	368
Genel toplam	368									

Tablo 170: Çömlekçi Mahallesi Tetimmesi

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Silik	Toplam
Nüfus	38	14	29	34	23	10	1	94	243
Fevt	-8	-	-6	-2	-5	-4	-	-31	-56
Reft/Nakl	-4	-5	-5	-8	-1	-2	-	-2	-27
Toplam	26	9	18	24	17	4	1	61	160
Genel toplam	160								

²³⁷“Reft be-Redif” kaydedilenler eklenmemiştir.

Tablo 171: Çömlekçi Mahallesi İlk Kayıt ile Tetimme Sonuçlarının Toplamı

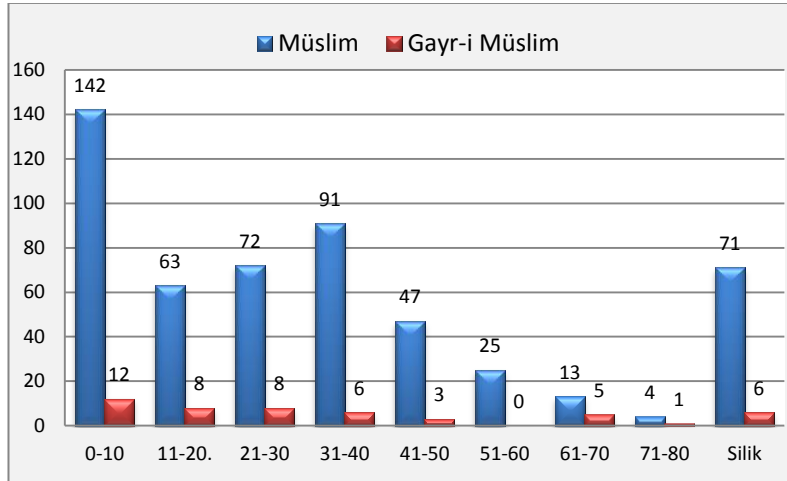
Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Silik	Toplam
Ana Kayıt	116	54	54	67	30	21	12	4	10	368
Tetimme	26	9	18	24	17	4	1	-	61	160
Toplam	142	63	72	91	47	25	13	4	71	528
Genel toplam	528									

Tablo 172: Çömlekçi Mahallesi Gayr-i Müslimler (1835-1840)

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Silik	Toplam
Yahudi	8	2	3	2	1	-	3	-	3	22
Ermeni	10	7	8	4	2	-	4	1	5	41
Ara toplam	18	9	11	6	3	-	7	1	8	63
Fevt	-4	-	-1	-	-	-	-2	-	-2	-9
Nakil/Reft	-2	-1	-2	-	-	-	-	-	-	-5
Toplam	12	8	8	6	3	-	5	1	6	49
Genel toplam	49									

Tablo 173: Çömlekçi Mahallesi 1255/1840 Yılı Toplam Nüfusu

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Silik	Toplam
Müslim	142	63	72	91	47	25	13	4	71	528
Gayr-i Müslim	12	8	8	6	3	-	5	1	6	49
Toplam	154	71	80	97	50	25	18	5	77	577
Genel toplam	577									

Grafik 127: Çömlekçi Mahallesi 1255/1840 Yılı Toplam Nüfusu

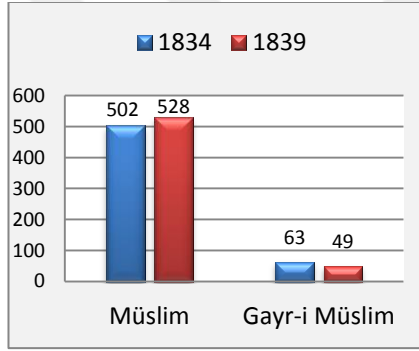
Çömlekçi Mahallesinde 1835'ten 1840 yılına kadar hem Müslim, hem de gayr-i Müslimler için yukarıda yapmış olduğumuz işlemlerin sonucunda toplam nüfusta %2 oranında bir artış olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu artış sadece Müslüman nüfus içerisinde olmuştur. Müslim nüfus 26 kişiyle %5 oranında artarken

gayr-i Müslim nüfus ise 14 kişinin eksilmesiyle %22 azalmıştır. Defterde gördüğümüz son duruma göre gayr-i Müslimler mahallenin %8'ini, Müslümanlar ise %92'sini oluştururlar.

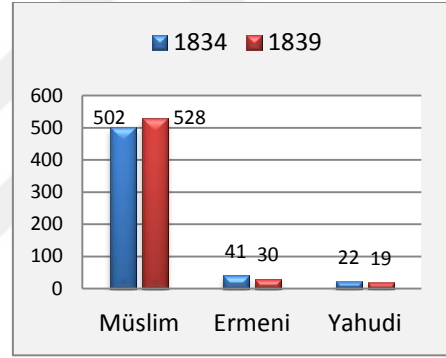
Yahudilerin bu oran içerisindeki yeri %3'e ve Ermenilerin oranı ise %5'e gerilemiştir. Tabloda 1835 ve 1840 yılları nüfusu birlikte gösterilmiştir.

Tablo 174: Çömlekçi Mahallesi 1250/1835 ve 1255/1840 Yıllarındaki Nüfusu

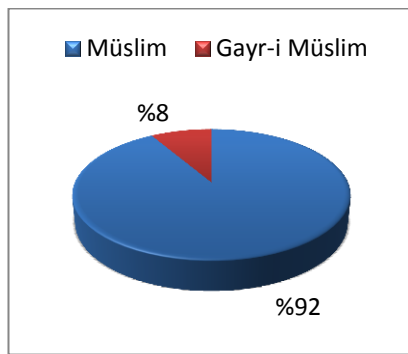
	1835	1840
Müslim	502	528
Ermeni	41	30
Yahudi	22	19
Toplam	565	577

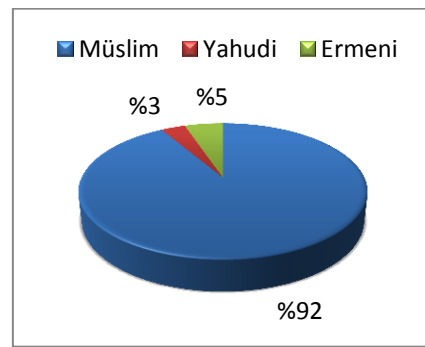
Grafik 128: 1835-1840 Yıllarında Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusları

Grafik 130: 1835-1840 Yıllarında Müslim, Yahudi ve Ermeniler

Grafik 129: 1840 Yılında Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusunun Oranı

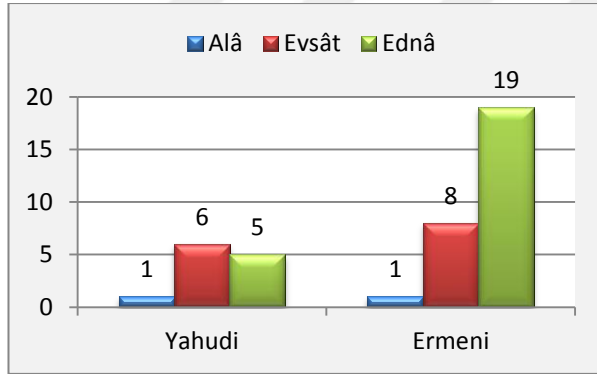
Grafik 131: 1840 Yılında Müslim, Yahudi ve Ermenilerin Oranları

2. 2. 1. 16. Çömlekçi Mahallesiindeki Gayr-i Müslimlerin Vergi Durumları

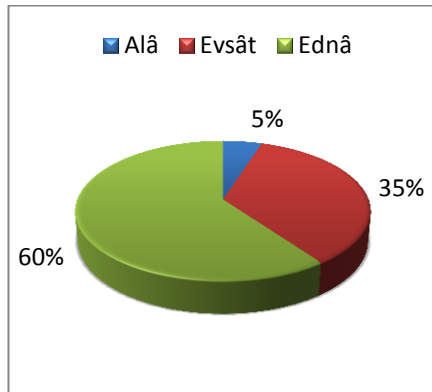
Çömlekçi Mahallesiindeki gayr-i Müslimlerin %63'ü vergi mükellefi olarak kaydedilmiştir. Vergiye tabi 40 kişinin %30'unu Yahudiler ve %70'ini de Ermeniler oluşturur. Bütün vergiye tabi olanların %5'i alâ, %35'i evsat ve %60'ı da ednâ derecesinde kaydedilmişlerdir.

Tablo 175: Yahudi ve Ermenilerin Vergi Durumu

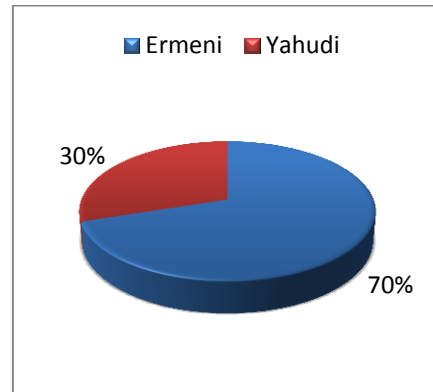
	Alâ	Evsat	Ednâ	Toplam	%
Vergi mükellefi Ermeni	1	8	19	28	%70
Vergi mükellefi Yahudi	1	6	5	12	%30
Toplam mükellef	2	14	24	40	
Alâ, evsat ve ednâ kayıtlı olanların toplam mükelleflere (40) oranı	%5	%35	%60		

Grafik 132: Yahudi ve Ermenilerin Vergi Durumu

Grafik 133: Alâ, Evsat ve Ednâ Kayıtlı Olanların Oranları

Grafik 134: Ermeni ve Yahudilerin Toplam Vergi Mükelleflerine Oranı

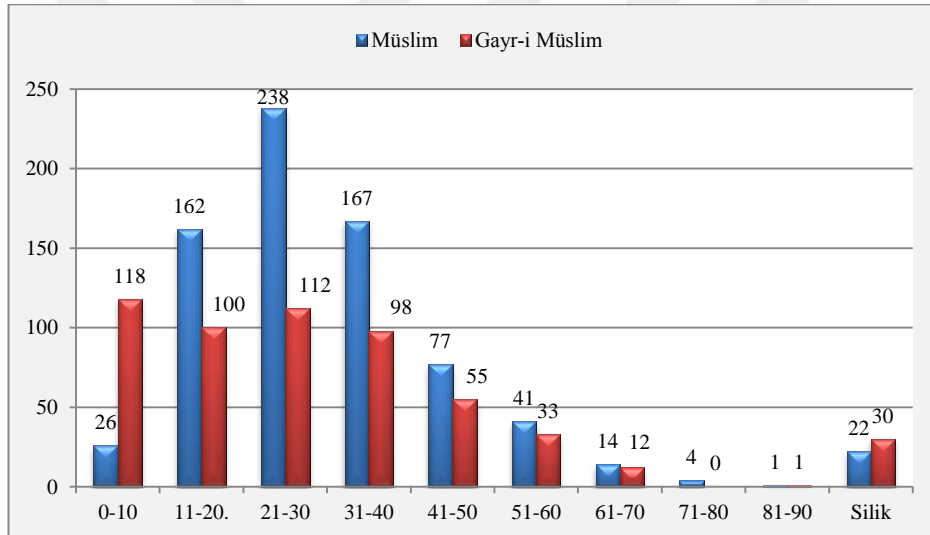
2. 2. 2. Turgutlu Hanlarının Nüfusu

2. 2. 2. 1. 1250/1835 Yılında Hanların Nüfusu²³⁸

Tablo 176: 1835 Yılında Hanların Nüfusu

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	Silik	Toplam
Müslim	26	162	238	167	77	41	14	4	1	22	752
Gayr-i Müslim	118	100	112	98	55	33	12	-	1	30	559
Toplam	1311										

1835 yılında ilk sayım sonuçlarına göre Hanların toplam nüfusu 1311'dir. Bunun %57'si Müslimlerden oluşmaktadır. Aşağıdaki grafikte Müslim ve gayr-i Müslimlerin yaş aralıklarına göre dağılımları verilmiştir.

Grafik 135: 1835 Yılında Hanlarda ve Perakendede Kayıtlı Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfus

Hanlarda ikamet eden kişilerin çoğunluğunu Müslimler teşkil etmektedir. Kayıtlı kişilerin yaş dağılımlarına bakıldığında Müslim nüfusun en fazla 21-30 yaş aralığında dağılım gösterdiği anlaşılmıştır. Gayr-i Müslim nüfusta ise 118 kişi ile 0-10, 112 kişi ile 21-30 yaş aralığındaki kişilerin yoğunluk kazandığı görülmüştür.

²³⁸ Perakende başlığı altında kaydedilenler hanlar ile birlikte değerlendirilmiştir.

2. 2. 2. 2. 1255/1840 Yılında Hanların Nüfusu

Tablo 177: 1835-1840 Yıllarında Hanlardaki Müslim Nüfus Hareketliliği

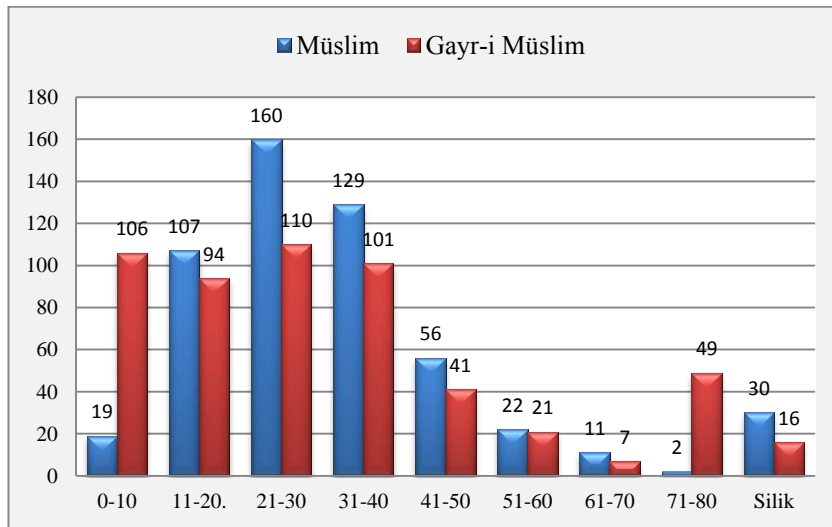
Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	Silik	Toplam
İlk Kayıt	26	162	238	167	77	41	14	4	1	22	752
Tetimme	4	37	60	56	18	4	4	1	-	12	196
Ara toplam	30	199	298	223	95	45	18	5	1	34	948
Toplam fevt	-3	-11	-10	-8	-9	-4	-	-2	-	-	-47
Toplam reft	-8	-81	-128	-86	-30	-19	-7	-1	-1	-5	-366
1840 Müslim Nüfusu	19	107	160	129	56	22	11	2	-	30	535

Tablo 178: 1835-1840 Yıllarında Hanlardaki Gayr-i Müslim Nüfus Hareketliliği

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	Silik	Toplam
İlk Kayıt	118	100	112	98	55	33	12	-	1	30	559
Tetimme	26	47	52	45	12	6	2	49	-	-	239
Ara toplam	144	147	164	143	67	39	14	49	1	30	798
Toplam fevt	-31	-11	-7	-15	-14	-12	-5	-	-1	-14	-110
Toplam reft	-7	-42	-47	-27	-12	-6	-2	-	-	-	-143
1840 Gayr-i Müslim Nüfusu	106	94	110	101	41	21	7	49	-	16	545

Tablo 179: 1840 Yılında Hanların Nüfusu

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Silik	Toplam
Müslim	19	107	160	129	56	22	11	2	30	535
Gayr-i Müslim	106	94	110	101	41	21	7	49	16	545
Toplam	1080									

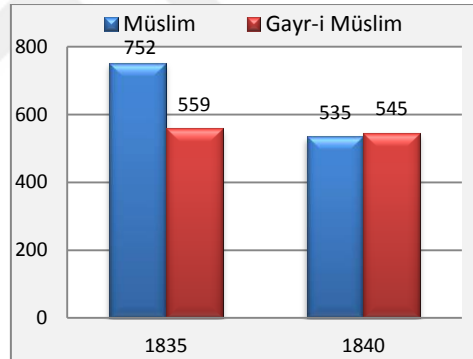

Grafik 136: 1840 Yılında Hanların Nüfusu

Hanlar ile ilgili yapmış olduğumuz ve beş yıl içerisindeki nüfus değişimini göstermeye çalıştığımız yukarıdaki tablo ve grafiklere göre başlangıçta 1311 olarak belirlediğimiz hanların nüfusu 1840'ta 1080'e düşerek %18 oranında azalmıştır. Bu nüfus azalmasında Müslimlerin sayısı daha etkilidir ve Müslim Nüfusunun azalmasında ref hareketleri daha fazla yer tutar. 1835 yılında 752 kişi olan Müslim nüfus %29, 559 kişi olan gayr-i Müslim nüfus ise %3 oranında azalmıştır. Gayr-i Müslim nüfusun azalmasında da refelerin etkisi daha fazla olup fevt miktarı da göz ardı edilemeyecek derecede fazladır. 1835 yılından itibaren kaydedilen nüfusa yeni kişiler eklenirken aynı zamanda da nüfustan eksilmeler de meydana gelmiştir. Beş yıl boyunca deftere yeni kayıtlar olsa bile ref ve fevt miktarı daha fazla olduğundan nüfusta bir azalma gözlenmiştir. Hanların nüfusundan eksilen 231 kişinin %6'sı gayr-i Müslim ve %94'ü de Müslim nüfustan ibarettir.

Tablo 180: Hanların 1250/1835 ve 1255/1840 Yıllarındaki Nüfusu

	1835	1840
Müslim	752	535
Gayr-i Müslim	559	545
Toplam	1311	1080

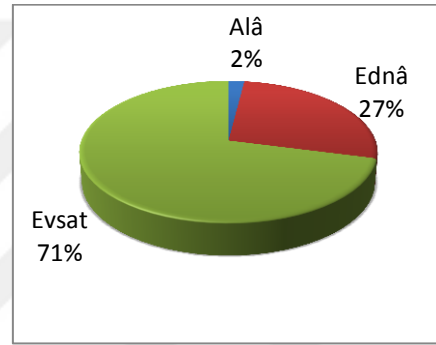
Grafik 137: 1835-1840 Hanlarda Kayıtlı Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfusları

2. 2. 2. 3. Hanlarda ve Perakende Kayıtlı Gayr-i Müslimlerin Vergi Durumları

Tablo 181: Vergi Mükelleflerinin Hanlara Göre Dağılımı ve Vergi Düzeyleri

	Alâ	Evsat	Ednâ	Toplam
Perakende	3	159	52	214
Ahmed Ağa	3	21	7	31
Mahkeme	-	1	-	1
İki Kapulu	2	19	5	26
Çınarlı Han	1	4	4	9
Boyacıoğlu	1	15	10	26
Halil Çelebi	-	1	1	2
Çorbacı	1	16	6	23
Hacı Mehmed	-	2	-	2
Çavuş	1	23	3	27
Osman Ağa	-	37	13	50
Rum Han-ı Atık	1	32	18	51
Çakıroğlu	-	9	6	15
Hüseyin Ağa	-	10	6	16
Seyfizade	-	21	11	32
Polad Ağa	-	49	13	62
Arif Ağa	-	4	4	8
Toplam	13	423	159	595

Yan taraftaki tabloda hanlar ve hanlarda kalan vergi mükelleflerinin sayıları vergi düzeylerine göre sınıflandırılarak gösterilmiştir. Grafikte ise alâ, evsat ve ednâ düzeylerinde vergiye tabi olanların oranları verilmiştir.

Grafik 138: Vergi Mükelleflerinin Dağılımı

İlk kayıttan sonra devam eden beş yıllık süreç içerisinde yeni nüfusun yazılmasına devam edilmiştir. Toplam 798 gayr-i Müslim nüfus perakende veya hanlarda kayıt altına alınmıştır. Turgutlu'nun hanlarında ve perakendede kayıtlı olan gayr-i Müslim nüfusun mahallelerde olduğu gibi vergi durumları da kaydedilmiştir. Toplam 798 kişinin 595'i (%75) vergi mükellefi olarak belirtilmiştir. Ancak burada açıklama gereği duyduğumuz bir durum bulunmaktadır. Vergi mükellefi olarak belirlenen sayı, yaklaşık beş yıl boyunca alınan kayıtlara göre tespit edilen kişi sayısıdır. Beş yıl boyunca kişilerin üzerine yazılan fevt, reft ve nakil gibi notlar alınarak nüfusta meydana gelen eksilmeleri dikkate almadık. Amacımız sadece defterde ne kadar vergi mükellefinin kayıtlı olduğunu belirlemektir. Reft, fevt ve nakil gibi kayıtların da dikkate alınarak her bir vergi mükellefinin beş yıl boyunca izinin sürülerek varlığının veya yokluğunun tespit edilmesinin ve buna göre değerlendirme yapılmasının başka bir çalışmanın konusunu teşkil ettiğini düşünmekteyiz.

Kayıt altına alınan gayr-i Müslimlerin %75'i vergi mükellefidir. Hanların kapasiteleri tespit edilemediğinden vergi mükelleflerinin hanlara göre orantısal dağılımlarının verilmesinin doğru olmayacağını düşündük. Vergi düzeyleri hususunda ise yapılan işlemler sonucunda evsat düzeyinde vergi mükellefi olanların toplam mükellefler içerisinde en fazla paya sahip oldukları anlaşılmıştır. Dikkatlerden kaçmayacak bir husus da hanlar kategorisinde kaydedilen vergiye tabi nüfusun mahallelerde kayıtlı gayr-i Müslim nüfustan daha fazla olduğudur.

2. 2. 3. 1250/1835 Yılı Nüfus Defterinde Kayıtlı Olan Hane Bireyleri

Nüfus kayıtlarında hane bireyleri ve sayıları hakkında da bilgi sahibi olabilmekteyiz. Defterlerde yazılı olan kişilerin akrabalık ilişkileri aşağıda tablolar halinde çalışılmıştır. Hane içerisinde yazılan kişilerin başındaki “oğlu ...” ibaresinden, bu kişiden bir önce yazılan kişinin onun babası olduğu anlaşılmış ve böylece baba tespitine gidilmiştir. Hanede kayıtlı olan kişinin hemen ardından yazılı olan karındaşı, yeğeni gibi ifadeler ile o kişi ile bunların aralarındaki akrabalık ilişkisi anlaşılmıştır. Defterde en sık rastlanılan akrabalık ilişkisi baba-oğul ilişkisidir. Sık rastlanılan diğer bir ilişki de karındaşı ilişkisidir.

2. 2. 3. 1. Mahalleler

Tablo 182: Mahallelerdeki Müslim Nüfus İçerisindeki Hane Bireyleri

Hane bireyleri →	Yetim	Öksüz	Üvey oğlu	Karındaşı	Üvey karındaşı	Hafidi	Baba-oğul tespiti	
							Baba	Oğul
Mahalleler ↓								
Zeytuncuk	77	-	3	21	2	16	241	377
Menteşbaba	38	-	-	20	19	4	172	279
Orta	10	1	-	7	-	1	-	-
Câmi-i Cedîd	12	-	-	2	-	5	3	3
Yenice	18	-	-	2	-	8	139	189
Çömlekçi	20	-	-	1	-	6	145	214
Toplam	175	1	3	48	21	40	700	1062

Tablo 183: Mahallelerdeki Gayr-i Müslim Nüfus İçerisindeki Hane Bireyleri

Hane bireyleri → Mahalleler ↓	Yetim	Üvey oğlu	Karındaşı	Üvey karındaşı	Hafidi	Baba-Oğul Tespiti	
						Baba	Oğul
Zeytuncuk	13	-	19	-	1	93	137
Menteşbaba	Menteşbaba Mahallesinde gayr-i Müslim bulunmamaktadır.						
Orta	2	-	1	-	-	4	11
Câmi-i Cedîd	7	-	2	-	-	38	70
Yenice	4	-	-	-	-	13	26
Çömlekçi	2	-	2	-	1	15	23
Toplam	28	-	24	-	2	163	267

2. 2. 3. 2. Hanlar

Tablo 184: Hanlardaki Müslim Nüfus İçerisindeki Hane Bireyleri

Hane bireyleri → Hanlar ↓	Baba/Oğul Tespiti		Gulam
	Oğul	Baba	
Perakende	1	1	2
Han-ı Kebir	-	-	1
Ahmed Ağa	3	2	-
Ağaoğlu	1	1	-
Kabasakal	18	15	-
Çere Pazarı	7	6	-
Çınarlı Han	2	2	-
Halil Çelebi	2	1	-
Çorbacı	6	4	-
Çavuş	2	2	-
Toplam	42	34	3

Tablo 185: Hanlardaki Gayr-i Müslim Nüfus İçerisindeki Hane Bireyleri

Hane bireyleri → Hanlar ↓	Baba/Oğul Tespiti		Karındaş	Yetim
	Oğul	Baba		
Perakende	6	6	3	-
Ahmed Ağa	1	1	-	-
İki Kapulu	2	2	-	-
Çınarlı Han	1	1	-	-
Boyacıoğlu	-	-	1	-
Çorbacı	3	2	-	-
Çavuş	3	2	-	-
Osman Ağa	16	11	3	8
Rum Hanı	17	14	1	4
Çakıroğlu	11	7	1	4
Hüseyin Ağa	14	8	3	5
Seyfzade	14	10	-	4
Polad Ağa	38	23	4	1
Arif Ağa	5	5	-	-
Toplam	131	92	15	26

2. 3. 1258/1842 YILINDA TURGUTLU MAHALLELERİNİN NÜFUSU

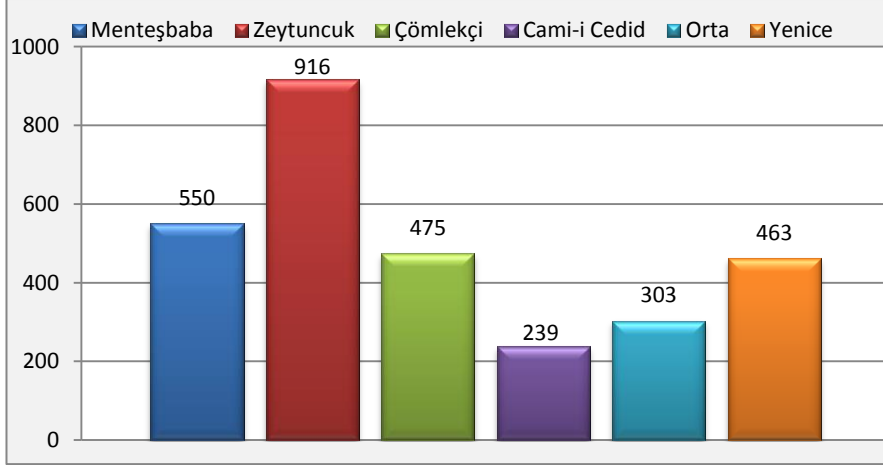
1842 tarihli nüfus defterinde kayıtlı olan kişiler ile ilgili askeri hizmetler haricinde fevt, reft ve amed kayıtları bulunmamaktadır. Bu nedenle sadece askeri hizmetler ile ilgili kayıtlara dayanarak nüfustaki sayısal değişiklikler ve mahallelerin asker kaydı ile ilgili verilerini analiz edebildik. Hâlâ Turgutlu’da buldukları düşünüldüğünden, redif kaydedilenler nüfustan eksiltilmemiş, sadece üzerlerine “asâkir-i mansûre”de şeklinde not alınan kişiler eksiltilmiştir. Toplam 33 kişinin Mansûre’de oldukları tespit edilmiştir. Bu sayının ise mahalleler ve toplamda ise Turgutlu nüfusunun dağılımı ile ilgili belirgin bir tesiri bulunmamaktadır.

Yine de kayıtlara göre aşağıdaki tablo ve grafikler oluşturulmuştur. Turgutlu’nun ilgili yıla ait toplam nüfusu ve bu nüfusun mahallelere göre dağılımları analiz edilmiştir. Daha sonra ise Mansûre’de olan kişiler yaş aralıklarına göre belirlenmiştir.

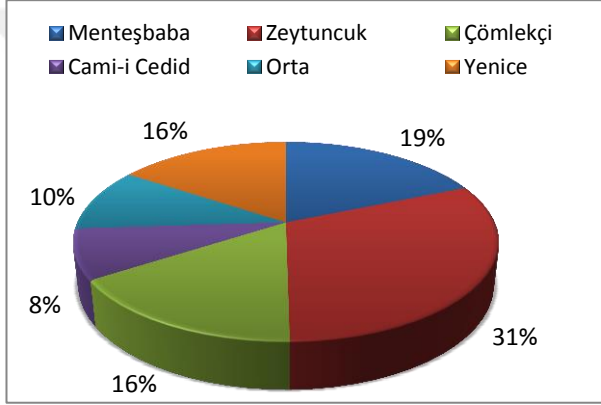
Turgutlu’da gerçekleştirilen nüfus sayımlarının, incelediğimiz dönem açısından sonuncu defteri olan ve sadece mahallelerdeki Müslimlerin sayıldığı 02893 numaralı nüfus defterinin kayıtlarına göre toplam nüfus 2946 olarak tespit edilmiştir. Grafikte de görüleceği üzere, mahallelerin nüfus oranlarına bakıldığında %31 ile en kalabalık mahallenin Zeytuncuk olduğu anlaşılmaktadır. Ardından Menteşbaba (%19), Çömlekçi (%16), Yenice (%16), Orta (%10) ve son olarak Câmi-i Cedîd (%8) mahallesi gelmektedir. Câmi-i Cedîd ve Yenice mahallelerindeki Kıbtî nüfus ise bir önceki bölümde yazıldıkları mahallenin nüfusuna ilave edilmişti.

Tablo 186: 02893 Numaralı Defterdeki Mahalleler ve Nüfusları

Mahalleler	Menteşbaba	Zeytuncuk	Çömlekçi	Câmi-i Cedîd	Orta	Yenice
Nüfus	550	916	475	239	303	463
Toplam	2946					

Grafik 139: 1842 Yılında Turgutlu Mahallelerinin Nüfusu

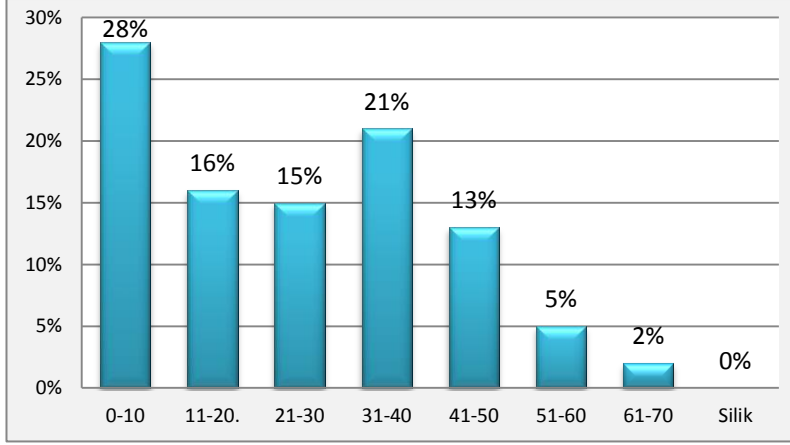

Grafik 140: Mahalle Nüfuslarının Dağılımı (1842)

Tablo 187: Yaş Aralıklarına Göre Mahallelerin Nüfusu (1842)

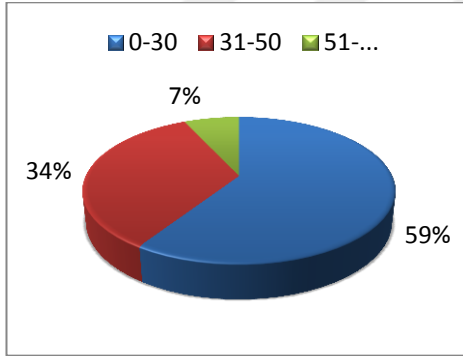
Yaş aralığı → Mahalleler ↓	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Silik	Toplam
Menteşbaba	136	112	78	103	86	31	3	1	550
Zeytuncuk	259	152	129	184	124	49	19	-	916
Çömlekçi	137	66	70	106	66	23	7	-	475
Câmi-i Cedid	69	34	39	46	30	14	7	-	239
Orta	75	44	52	69	45	9	6	3	303
Yenice	147	64	73	102	43	23	11	-	463
Toplam	823	472	441	610	394	149	53	4	2946

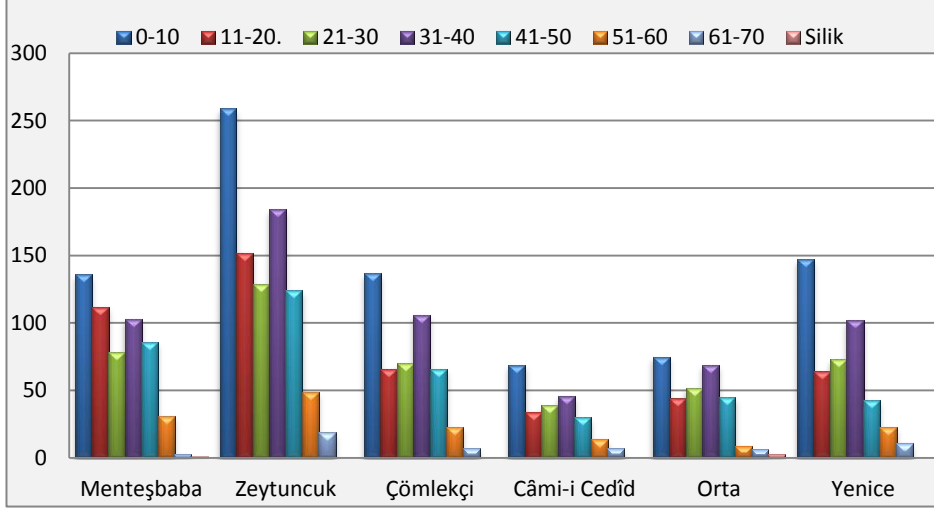
Grafik 141: Mahalle Nüfuslarının Yaşlarına Göre Oranları (1842)

Yukarıdaki tablo ve grafikte mahallelerin toplam nüfuslarının yaşlara göre dağılımları gösterilmiştir. Deftere kaydedilen 0-70 yaş aralığındaki kişiler tek tek sayılmış, onarlı yaş dilimleri halinde tasnif edilmiştir. Buna göre 0-10 yaş arasında olan çocukların diğer yaşlara göre oranlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu grubu 610 kişi ile 31-40 yaşlarında olanlar takip etmektedir.

Grafik 142: 1842 Yılında Turgutlu'nun Genç, Orta ve 51 Yaş Üstü Nüfusu

Grafik, nüfusun yoğunluğunun çocuk ve genç olmasına dikkat çekmek amacı ile hazırlanmıştır. 0-30 yaş arası çocuk ve genç, 31-50 yaş orta ve daha sonrakilerde 51 üstü olarak değerlendirilmiştir. 0-30 yaş aralığında olan 1736 kişi, %59 oranı ile toplam nüfusun en yoğun kesimini temsil etmektedir. 51 yaş üstü kişi sayısı oldukça azdır ve defterde rastlanılan en büyük yaş 70'tir. Defterde 70'in üzerinde yaş kaydına rastlanıldığını daha önce belirtmiştik.

Grafik 143:1842 Yılı Nüfusunun Yaş Aralıklarına Göre Mahallelerdeki Dağılımı

Nüfus miktarı bakımından Zeytuncuk Mahallesi diğer mahalleler karşısında üstünlüğünü sürdürmektedir. Sayısal çoğunluk bakımından Zeytuncuk'un hemen arkasından Menteşbaba ve Çömlekçi gelmektedir. Grafikte 0-70 yaş arasındaki kişilerin mahallelere göre dağılımı verilmiştir. 0-10 yaş arasındaki kişilerin, bütün mahallelerde en fazla grubu oluşturduğu anlaşılmaktadır. Zeytuncuk ve Menteşbaba mahallelerinde 11-20 yaşlarında olanların sayısı 21-30 yaşlarındakilerden fazla olup Zeytuncuk haricinde, diğer mahallelerde 31-40 yaşlarında olanların sayısı 0-10 yaş kategorisinin hemen ardındaki sırada yerini almıştır.

2. 3. 1. Hane Reisleri

Tablo 188: Yaş Aralıklarına Göre Hane Reislerinin Sayısı

Yaş aralığı → Mahalleler ↓	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Silik	Toplam
Menteşbaba	2	27	39	102	81	31	3	-	285
Zeytuncuk	16	31	64	168	120	49	19	-	467 ²³⁹
Çömlekçi	7	13	53	100	60	22	6	-	261
Câmi-i Cedîd	6	10	21	46	29	11	9	-	132 ²⁴⁰
Orta	4	10	36	65	46	9	6	1	177
Yenice	20	21	52	93	39	25	11	-	261 ²⁴¹
Toplam	55	112	265	574	375	147	54	1	1583
Toplam	1583²⁴²								

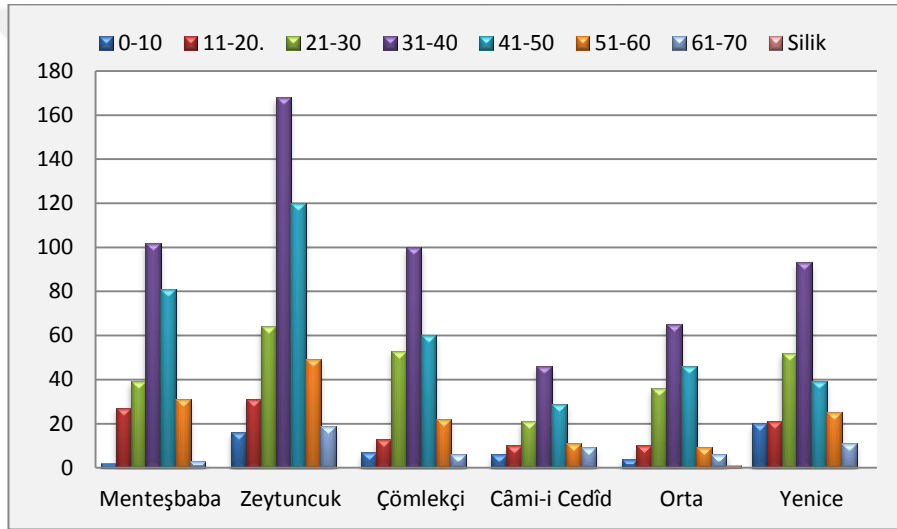
²³⁹ 1842 Ceride Defteri'nde hane sayısı 470'tir. Çağlar, s. 66, Tablo: 15.

²⁴⁰ 1842 Ceride Defteri'nde hane sayısı 127'dir. Çağlar, s. 66, Tablo: 15.

²⁴¹ 1842 Ceride Defteri'nde hane sayısı 257'dir. Çağlar, s. 66, Tablo: 15.

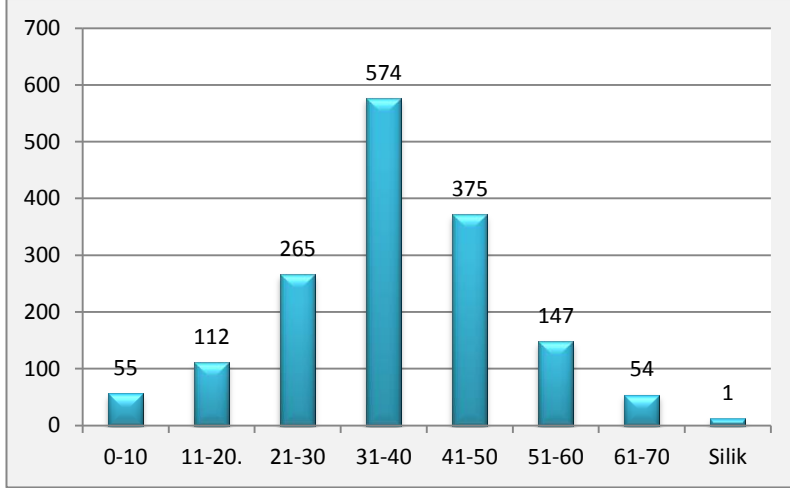
²⁴² 1842 Ceride Defteri'nde toplam hane sayısı 1577'dir. Çağlar, s. 66, Tablo: 15.

Daha önce de ifade edilmiş olduğu gibi 02893 numaralı nüfus defterinin diğerlerinden farklı olan yanlarından birinin hane reislerinin belirtilmiş olmasıdır. Defterdeki verilerden yola çıkılarak yukarıdaki tablo oluşturulmuştur. Tabloda bir mahallede kaç adet hane reisi olduğunu ve bu hane reislerinin yaş dağılımına göre sayısını görebilmekteyiz. Defterden hane reisi olarak tespit edilen kişi sayısı 1583'tür. En fazla hanenin Zeytuncuk'ta olduğu, yaş dağılımlarına göre bakıldığında da tüm mahallelerde 31-40 yaş aralığındaki hane reislerinin sayısının daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. En az hane reisinin kaydedildiği mahalle ise Câmî-i Cedîd Mahallesi'dir, ki bu durumun mahallelerin toplam nüfuslarıyla da paralellik arz ettiği görülmektedir.

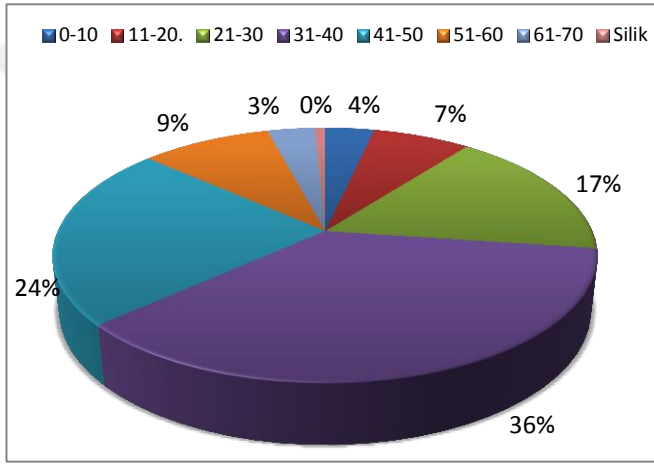

Grafik 144: Yaş Aralıklarına Göre Hane Reislerinin Dağılımı

Mahallelerdeki 0-70 yaş arasındaki hane reislerinin yaş dağılımı hesaplandıktan sonra çıkan sonuçların bir de mahalleler arasındaki karşılaştırılması yapılmıştır. Nüfusun en fazla olduğu mahalle olan Zeytuncuk'ta hane reisi olarak kaydedilenler normal olarak diğerlerinden fazla görünmektedir. Toplam nüfus dağılımında çocuklardan oluşan 0-10 yaş aralığından sonra en kalabalık yetişkin kesimi temsil eden 31-40 yaş aralığında da hane reisi olarak kaydedilenler diğer mahallelerden daha fazladır.

Grafik 145: Yaş Aralıklarına Göre Hane Reislerinin Sayısı

Grafik 146: Hane Reislerinin Yaş Aralıklarına Göre Oranları

Yukarıdaki çalışmalarda bütün mahallelerdeki hane reisleri yaş aralıklarına göre tasnif edilmiş ve bu tasnife göre de orantısal dağılımları ortaya konulmuştur. 31-40 yaş arasındaki yoğunluk pastaya da yansımaktadır.

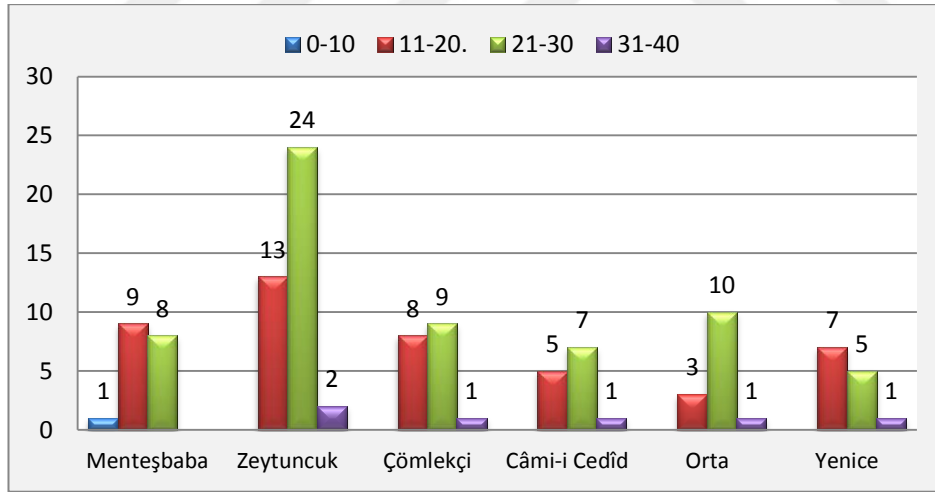
2. 3. 2. Askerî Hizmetler ile İlgili Kayıtlar

Defterde Asâkir-i Redif'te olarak kayıtlı olanlar, Mansûre'de oldukları belirtilenler ile Suvâri olan kişiler belirtilmiştir. Asâkir-i Redif'te toplamda 115 kişi kayıtlıdır. Kişilerin yaş aralıkları 0-10, 11-20, 21-30 ve 31-40 olarak belirlenmiştir. Yoğun olarak 21-30 yaş aralığındaki kişilerin "Redif" yazıldığı tespit edilmiştir. 21-30 yaş aralığında 63, 11-20 yaş aralığında 45, 31-40 yaş aralığında 6, 0-10 yaş arasında bir kişi kaydedilmiştir.

Tablo 189: Asâkir-i Redif

Yaş aralığı → Mahalleler ↓	0-10	11-20	21-30	31-40	Toplam
Menteşbaba	1 ²⁴³	9	8	-	18
Zeytuncuk	-	13	24	2	39
Çömlekçi	-	8	9	1	18
Câmi-i Cedîd	-	5	7	1	13
Orta	-	3	10	1	14
Yenice	-	7	5	1	13
Toplam	1	45	63	6	115
Toplam	115				

Tablodan da anlaşıldığı gibi deftere Redif olarak kayıtlı olan kişiler 0-40 yaş aralığındaki kişilerden oluşmaktadır. Nüfusu en fazla olan Zeytuncuk'ta Redif sayısının da en fazla olduğu görülmüştür. Zeytuncuk ve Orta mahalleleri hâric tutulduğunda 11-20 ile 21-30 yaş aralıklarında Redif kaydedilenlerin sayılarının neredeyse eşit olduğu görülmektedir.

Grafik 147: Asâkir-i Redifte Olanların Mahallelere Göre Dağılımı

Her mahallede olmamakla birlikte 21-30 yaş aralığındaki kişilerin dikkati çekecek derecede diğer yaş aralıklarına göre daha fazla olduğu görülmektedir. Bazı mahallelerde ise 11-20 yaş aralığındaki kişilerin daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. Yenice ve Menteshbaba'da kayıtlı Redif sayısı 11-20 yaş aralığında yoğunluk kazanmaktadır. 21-30 yaş aralığında toplamda 63 kişi kayıtlıdır ve Zeytuncuk,

²⁴³ BOA, NFS.d,02893, s. 11, h. 188, n. 360.

Çömlekçi, Câmi-i Cedîd ve Orta mahallelerinde 21-30 yaş aralığının diğer yaş aralıklarına göre daha fazla olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 190: Mansûre’de Olanların Mahallelere Göre Dağılımı

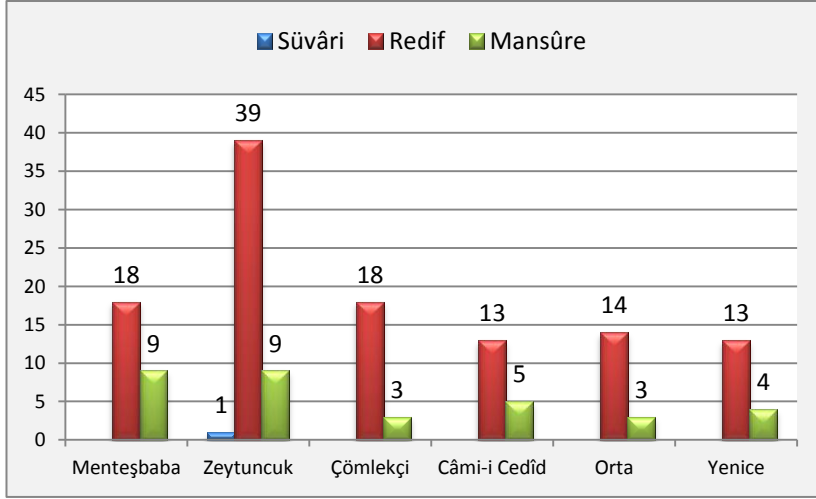
Yaş aralığı → Mahalleler ↓	11-20	21-30	31-40	Toplam
Menteşbaba	4	5	-	9
Zeytuncuk	4	5	-	9
Çömlekçi	2	-	1 ²⁴⁴	3
Câmi-i Cedîd	1	4	-	5
Orta	-	3	-	3
Yenice	-	4	-	4
Toplam	11	21	1	33
Toplam	33			

Defterde 33 kişinin Mansûre’de kayıtlı olduğu tespit edilmiştir. Zeytuncuk Mahallesi ile nüfusu daha az olan Menteshbaba’da dokuzar kişinin Mansûre’de oldukları belirtilmiştir. Mansûre’ye kayıtlı kişilerin yaş dağılımına bakıldığında 21-30 yaş aralığındaki kişilerin diğerlerine göre daha fazla olduğu, Çömlekçi hâricinde her mahallenin bu yaş grubunun sayısal üstünlüğünde payı olduğu görülmektedir. Orta ve Yenice Mahallelerinde ise sadece 21-30 yaş aralığındaki kişilerin “Mansûre’de” kaydı bulunmaktadır.

Zeytuncuk Mahallesinde bir adet süvâri olduğu kayıtlarda görülmüştür. Süvâri diye yazılan kişinin Zeytuncuk Mahallesinde 30 yaşındaki Derbendli İbrahim olduğu tespit edilmiştir.²⁴⁵ Derbendli İbrahim, hane reisi olarak hanesindeki iki karındaşı ile birlikte kaydedilmiştir.

²⁴⁴ BOA, NFS.d,02893, s. 73, h. 233, n. 427.

²⁴⁵ BOA, NFS.d,02893, s. 25, h. 41, n. 88.

Grafik 148: Süvâri, Redif ve Mansûre’de Kayıtlı Olanların Mahallelere Göre Dağılımı

Bütün mahallelerdeki “Mansûre”de, “Redif”te ve “Süvâri”de kaydedilenlerin mahalleler arasındaki dağılımı yukarıdaki grafikte görülmektedir. Redif sayısı en fazla olan mahalle Zeytuncuk Mahallesi'dir. Mansûre’de kayıtlı kişi sayısının en fazla olduğu mahalle ise Menteshbaba’dır. Tüm mahallelerde Redife kayıtlı kişi sayısının Mansûre’de kayıtlı olanlara göre daha fazla olduğu görülmektedir. Çömlekçi Mahallesi ve Orta Mahallesi'nin Mansûre’ye katkıları ise birbirine eşittir.

2. 3. 3. 1258/1842 Tarihli Defterde Kayıtlı Hane Bireyleri

Defterde kişiler hane hane kaydedilirken hane reislerinden sonra, o hanede yaşayan kişilerin hane reisleri ile olan akrabalık ilişkilerine de yer verilmiştir. Bu kişiler özenle sayılmış ve mahallelere göre dağılımı tablolaştırılmıştır. Hane reisi yazıldıktan sonra kişinin hanesindeki oğlu/karındaşı/hafidi... gibi akrabalık ilişkileri verilmiştir.

Tablo 191: 2893 Nolu Defterden Tespit Edilen Hane Bireyleri

Mahalleler → Hane bireyleri ↓		Menteşbaba	Zeytuncuk	Çömlekçi	Câmî-i Cedîd	Orta	Yenice
Baba/Oğul Tespiti	Baba	137	222	112	34	71	87
	Oğul	195	314	157	49	106	125
Yetim		3	14	6	4	3	22
Öksüz		-	-	-	-	1	-
Karındaşı		43	70	22	16	9	20
Emmi		-	-	-	-	-	1
Enişte		-	-	1	1	-	-
Üvey Oğlu		1	-	-	-	-	-

Üvey Babası	1	3	2	-	2	2
Üvey Karındaşı	2	-	-	-	-	-
Yeğen	8	4	1	4	1	3
Damad	1	2	2	1	2	7
Kayın	2	1	-	-	1	3
Kayınbaba	-	1	-	1	-	-
Hafidi	5	19	4	2	-	14

Defterin kayıt sistemi yukarıda açıklanmıştı. Buna göre hane reisi yazıldıktan sonra kaç adet oğlu var ise onlar da “oğlu ....” olarak yazılmıştır. Bu nedenle defterde “baba” ifadesi kullanılmamasına rağmen “oğlu” kelimesinden hemen önce kaydedilen kişinin baba olduğu anlaşılmış ve baba hanesine yazılmıştır. Bu yöntemle “baba-oğul” sayılarının tespiti yapılmıştır.

Yetim olan kişiler bazen hane reisi²⁴⁶ olarak, bazen de bir hanenin içerisinde hane üyesi olarak kaydedilmiştir. Hane reislerinin tespiti sırasında dokuz yaşında “Tüfenkçioğlu Yetimi Hasan bin İsmail”in hane reisi olarak kaydedildiğine tesadüf edilmiştir. Tüfenkçioğlu Yetimi Hasan bin İsmail’in hanesindeki kişilerin kaydına geçildiğinde ilk sırada “üvey babası İsmail”²⁴⁷ yazılmıştır. Muhtemeldir ki hane reisi olarak yazılan çocuğun babası öldükten sonra annesi evlenmiş ve üvey babası haneye sonradan gelmiştir. Sadece Orta Mahallesinde bir kişi için “öksüz” kaydı düşülmüştür. Muhtemelen bu ibare kişinin unvânıdır. Çünkü ismi “Öksüz Mehmed bin Hüseyin” olan kişinin 65 yaşında olduğu belirtilmiştir.²⁴⁸

1250/1835 tarihli nüfus defterinde olduğu gibi, bu defterde de “gulam” olarak kaydedilen kişilerin olduğu, hatta bazılarının “zenci gulam” şeklinde kaydedildiği tespit edilmiştir. Menteshbaba’da²⁴⁹ iki; Zeytuncuk’ta²⁵⁰ dokuz; Çömlekçi’de²⁵¹ bir; Câmi-i Cedîd’de²⁵² beş; Orta’da²⁵³ yedi ve Yenice’de²⁵⁴ ise 10 kişinin gulam olduğu belirtilmiştir.

²⁴⁶ BOA, NFS.d,02893, s. 11, h. 187, n. 357.

²⁴⁷ BOA, NFS.d,02893,s. 24, h. 38, n. 82; s. 12, h. 201, n. 386.

²⁴⁸ BOA, NFS.d,02893, s. 99, h. 108, n.188.

²⁴⁹BOA, NFS.d,02893, s. 9, h. 148, n. 283.

²⁵⁰BOA, NFS.d, 02893, s. 27, h. 93, n. 194.

²⁵¹BOA, NFS.d,02893, s. 65, h. 69, n. 126.

²⁵²BOA, NFS.d., 02893, s. 82, h. 1, n. 4-6.

²⁵³BOA, NFS.d,02893, s. 94, h. 11, n. 17.

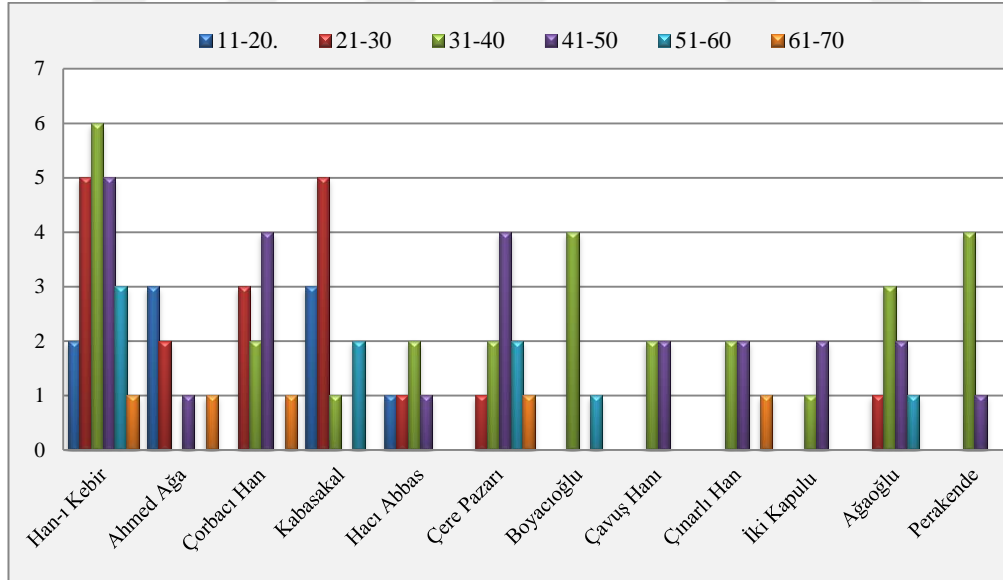
²⁵⁴BOA, NFS.d,02893, s. 119, h. 168, n. 315-319.

2. 4. 1258/1842 YILINDA TURGUTLU HANLARININ NÜFUSU ve HANE BİREYLERİ

Tablo 192: 1842 Yılında Hanlarda Kayıtlı Nüfusun Yaşlarına Göre Dağılımı

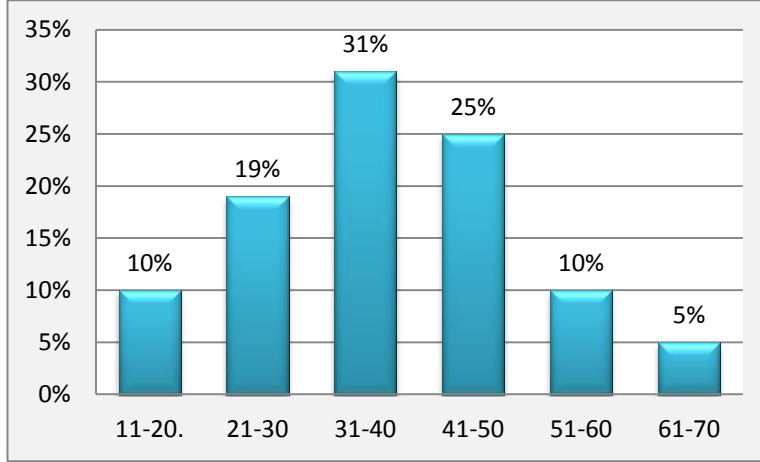
Yaş aralığı	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Toplam
Hanlar							
Han-ı Kebir	2	5	6	5	3	1	22
Ahmed Ağa	3	2	-	1	-	1	7
Çorbacı Han	-	3	2	4	-	1	10
Kabasakal	3	5	1	-	2	-	11
Hacı Abbas	1	1	2	1	-	-	5
Çere Pazarı	-	1	2	4	2	1	10
Boyacıoğlu	-	-	4	-	1	-	5
Çavuş Hanı	-	-	2	2	-	-	4
Çınarlı Han	-	-	2	2	-	1	5
İki Kapulu	-	-	1	2	-	-	3
Ağaoğlu	-	1	3	2	1	-	7
Perakende	-	-	4	1	-	-	5
Toplam	9	18	29	24	9	5	94

Grafik 149: Yaş Aralıklarına Göre Hanlardaki Nüfusun Karşılaştırılması

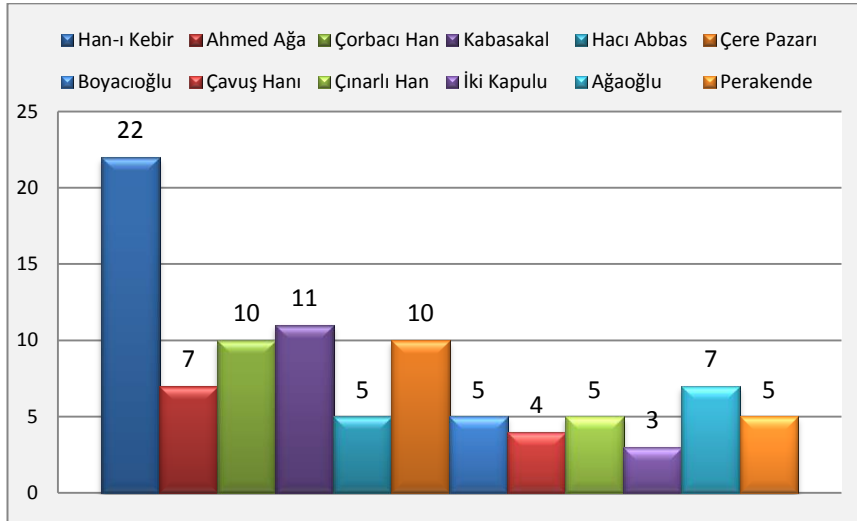
Defterin hanlar bölümünde 11 adet han ve perakende kalan bîkârân kaydedilmiştir. Ermenas Karyesi hâriç toplamda 94 kişinin kayıtlı olduğu defterde en kalabalık han 22 kişilik nüfusu ile Han-ı Kebir'dir. İki Kapulu Han ise üç kişilik

nüfusu ile en az kişinin kayıt edildiği handır. Defterde 10 yaşın altında ve 70 yaşın üstünde kimse kayıtlı değildir.

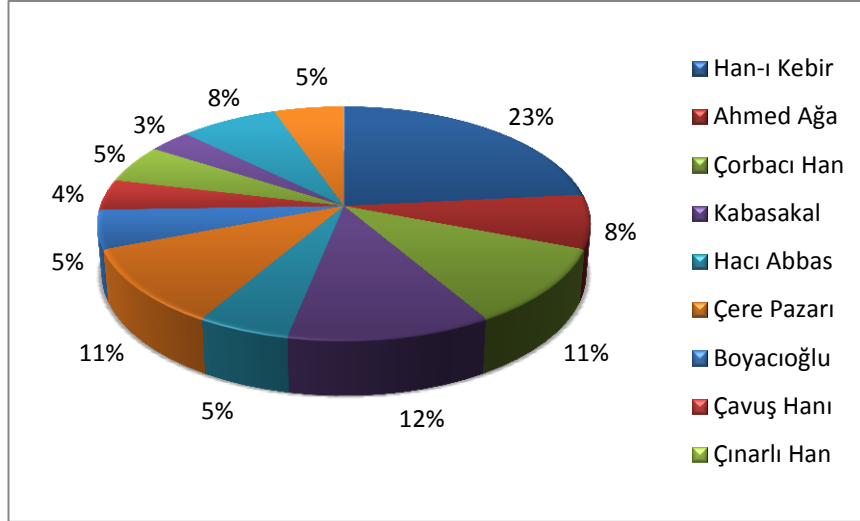

Grafik 150: Hanlardaki Toplam Nüfusun Yaşlarına Göre Dağılımları

Hanlarda kalan kişilerin yaşları 11-70 arasında dağılım göstermektedir. En fazla kişi 31-40 yaş aralığında kaydedilmiştir ve toplam nüfusun %31'lik bölümünü oluşturmaktadır. 61-70 yaş aralığında beş kişi kayıtlıdır ve han nüfusunun %5'ini oluşturmaktadır. 11-20 ve 51-60 yaş aralığında dokuzar kişi vardır ve toplam nüfus içerisindeki oranları eşittir.

Grafik 151: Nüfusun Hanlara Göre Dağılımı

Grafik 152: Hanlarda Kayıtlı Nüfusun Oranlarının Karşılaştırılması

Deftere kayıtlı kişilerin hanlara ve yaşlara göre dağılımı yukarıdaki grafiklerden takip edilebilir. 22 kişi ile en kalabalık hanın Han-ı Kebir, en az nüfuslu hanın ise 3 kişi ile İki Kapulu Han olduğu yukarıda ifade edilmiştir. Hanlarda kalan 94 kişinin %23'ünü Han-ı Kebir, %12'sini de Kabasakal Hanında kalanlar oluşturmaktadır. Çorbacı ve Çere Pazarı hanlarının toplam nüfus içerisindeki payları %11'dir. Diğer hanların nüfusunun toplam nüfusa etkisi %10'un altında kalmıştır.

1258/1842 Tarihli Deftere Göre Hanlarda Kayıtlı Aile Bireyleri;

Tablo 193: 02894 Nolu Defterden Tespit Edilen Hane Bireyleri

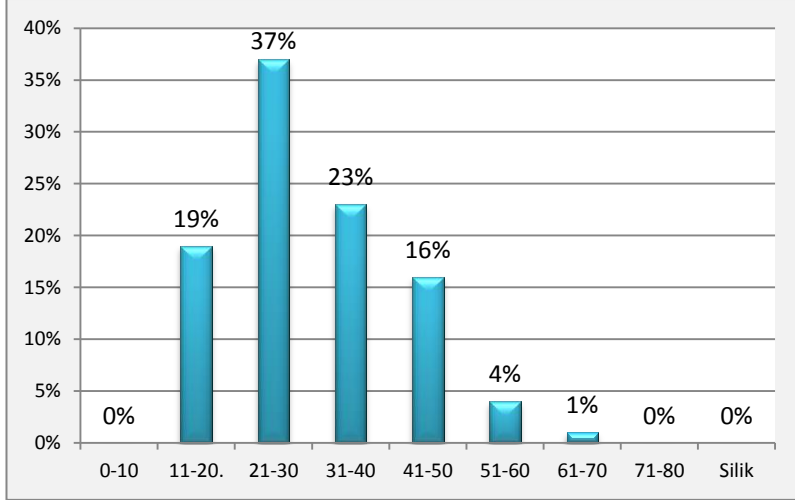
Hanlar	Baba/Oğul Tespiti		Karındaş
	Baba	Oğul	
Han-ı Kebir	2	2	-
Hacı Ahmed Ağa	1	1	3
Hacı Abbas	1	1	1
Çerepazarı	1	1	-
İki Kapulu Han	-	-	1
Ağaoğlu	-	-	2
Toplam	5	5	7

2. 5. 1261/1845 YILINDA TURGUTLU HANLARININ NÜFUSU ve HANE BİREYLERİ

02895 nolu defterde 13 adet handa ve perakendede kayıtlı 494 kişi bulunmaktadır. Deftere kaydedilen en kalabalık han 114 kişi ile “Der-Han-ı Kebir-i Bîkârân” iken, nüfusu en az olan han ise dört kişi ile “Der-Han-ı Mahkeme” olmuştur. 21-30 yaş aralığı en fazla nüfusun kaydedildiği yaş aralığıdır. Deftere kaydedilen 0-10 ve 71-80 yaş aralığında ikişer kişi olduğu belirlenmiştir. Bir kişinin de yaşı siliktir.

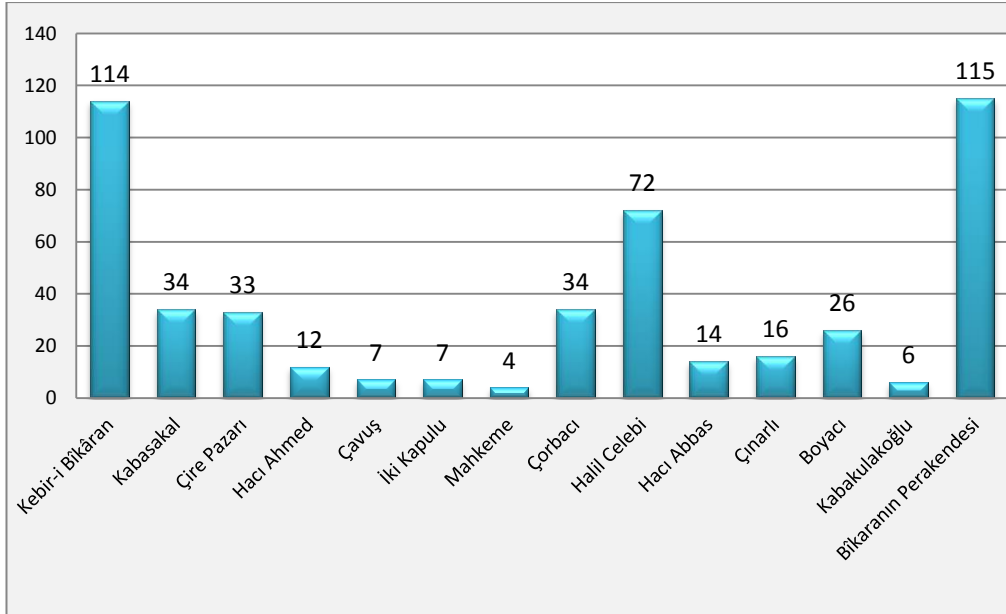
Tablo 194: Perakende ve Hanlarda Kayıtlı Kişilerin Yaş Dağılımları

Yaş Aralığı →	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	70-80	Silik	Toplam
Hanlar ↓										
Kebir-i Bîkârân	-	23	49	21	15	5	-	1	-	114
Kabasakal	-	11	12	4	4	2	-	-	1	34
Çere Pazarı	-	10	9	3	10	-	1	-	-	33
Hacı Ahmed	-	2	6	2	1	-	1	-	-	12
Çavuş	1	2	1	1	-	1	1	-	-	7
İki Kapulu	-	-	2	3	2	-	-	-	-	7
Mahkeme	-	-	2	2	-	-	-	-	-	4
Çorbacı	-	7	11	8	8	-	-	-	-	34
Halil Çelebi	-	3	28	20	15	4	2	-	-	72
Hacı Abbas	-	5	3	3	1	1	-	1	-	14
Çınarlı	-	2	4	7	3	-	-	-	-	16
Boyacı	-	5	10	5	2	4	-	-	-	26
Kabakulakoğlu	-	-	1	4	-	-	1	-	-	6
Bîkârânın Perakendesi	1	21	43	30	17	3	-	-	-	115
Toplam	2	91	181	113	78	20	6	2	1	494

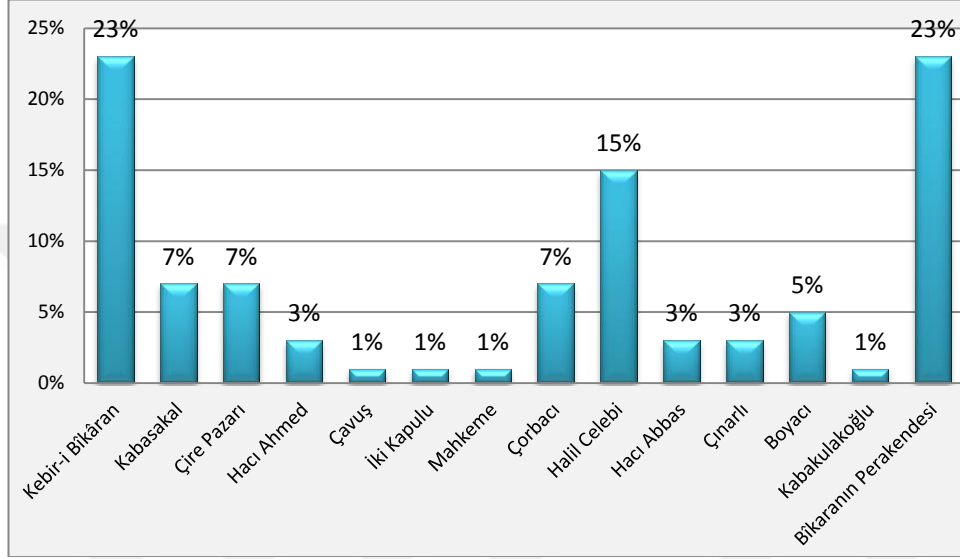
Grafik 153: Yaş Aralıklarına Göre Hanlarda Kayıtlı Nüfusun Dağılımı

Hanlarda ve perakende kalan kişilerin sayısı yaş aralıklarına göre tasnif edilmiş ve oluşturulan grafikte ise nüfusun yine yaş aralıklarına göre oranları belirlenmiştir. 21-30 yaş aralığının %37 ile hanın toplam nüfusunda en büyük paya sahip olduğu görülmüştür. %23 ile 31-40 yaş aralığı ikinci sırada gelmektedir. Hanlarda kayıtlı nüfusun genç ve orta yaş grubunun daha yoğun görülmektedir. 0-10, 71-80 ve silik kategorisinde olan kişilerin ise sayı olarak az olduklarından nüfus dağılımı üzerinde etkileri bulunmamaktadır.

Grafik 154: 1845 Yılında Hanların Nüfusu

Handa kalan kişilerin sayılarını yukarıdaki tablodan görebilmekteyiz. Grafikten Bîkârân Perakendesine 115 kişi ile en fazla nüfusun kayıtlı olduğu görülmektedir. Hanlar içerisinde de 114 kişi ile Kebir-i Bîkârânın en fazla nüfusa, Mahkeme Hanının ise dört kişi en az nüfusa sahip olduğu kayıtlardan anlaşılmaktadır. Halil Çelebi Hanı da 72 kişilik nüfusu ile kayda değer bir yoğunluğa sahiptir.

Grafik 155: Perakende ve Hanlardaki Nüfusun Dağılımı

Grafik yakından incelendiğinde Han-ı Kebir-i Bîkârân'da kalanlar ile Bîkârân Perakendesinin %23'lük oran ile eşit paya sahip olduğu görülebilir. Nüfusun %15'i Halil Çelebi Hanında kaydedilmiştir. Diğer bütün hanlar toplam nüfus içerisinde %1 ile %7 arasında değişen bir paya sahiptir.

Kayıt esnasında yazılan fakat sonrasında başka bir bölgeye reft olan ya da vefat eden kişilerin üzeri çizilmiş ve son durumları hakkında bilgi verilmiştir. Defterde sadece bir adet fevt kaydına rastlanmıştır. Fevt olan kişinin Perakende içerisinde leblebicilik mesleği ile meşgul olan 55 yaşındaki Karacaoğlu Mustafa isimli bir kişi olduğu anlaşılmıştır.²⁵⁵ Reft kayıtları ise sayı bakımından fevte göre daha fazladır. Reft kaydedilmiş olan altı kişi 31-40, beş kişi 21-30, dört kişi 11-20 ve bir kişi 41-50 yaş aralığındadır. Toplamda 16 kişinin nüfus sayımının yapıldığı sene ya da bir sonraki sene reft olduğu anlaşılmıştır. Her iki ihtimal de mümkündür. Çünkü fevt olan bir kişinin ve reft olan üç kişinin üzerinde 1262 tarihi yazılmıştır.

²⁵⁵ BOA, NFS.d,02895, s. 18, n. 90.

Tablo 195: Perakende ve Hanlardaki Nüfusun Tuvana /Müsinn /Sabi Tasnifi

Tuvânâ/Müsinn/Sabi →	Tuvânâ	Müsinn	Sabi
Hanlar ↓			
Han-1 Kebir Bîkârân	93	21	-
Han-1 Kabasakal	27	7	-
Han-1 Hacı Ahmed Ağa	10	2	-
Han-1 Çavuş	4	2	1
Han-1 İki Kapulu	5	2	-
Han-1 Mahkeme	4	-	-
Han-1 Çorbacı	26	8	-
Han-1 Halil Çelebi	43	29	-
Han-1 Hacı Abbas	11	3	-
Han-1 Çınarlı	13	3	-
Han-1 Boyacıoğlu	20	6	-
Bîkaranın Perakendesı	90	24	1
Toplam	346	107	2
Toplam	455		

Kâtip, bütün hanların sonunda olmamakla beraber çoğunluğunun kaydını bitirdikten sonra kaydettiği kişileri Tuvânâ, Müsinn ve Sabî olarak üç gruba ayırmıştır. Kâtip tarafından belirtilmemesine rağmen kayıtlar incelendiğinde 0-10 yaş aralığındaki kişilerin Sabi, 10-40 yaş aralığındaki kişilerin Tuvânâ ve 40 yaş üstü kişilerin de Müsinn olarak kaydedildiği belirlenmiştir. Bu çıkarımı örneklemek gerekir ise Boyacıoğlu Hanı²⁵⁶ yakından incelenebilir. Bu handa toplamda 26 kişi kalmaktadır ve bu kişilerden 20'si Tuvânâ, 6'sı ise Müsinn olarak kaydedilmiştir. Kişilerin yaşları incelendiğinde 40 yaşın altında 20 kişi, 40 yaşın üzerinde 6 kişi olduğu anlaşılmıştır. 40 yaş Tuvânâ için sınır kabul edilmiştir. Benzer durum diğer hanlar ve perakende içinde geçerlidir. Sabinin kaydına da iki yerde rastlanmıştır ve bu kişilerin de 10 yaşın altında olduğu tespit edilmiştir.²⁵⁷ Çere Pazarı ve Kabakulakoğlu Hanlarında böyle bir tasnif yapılmamıştır.

Hanlarda kayıt altına alınan 494 kişinin 455'nin tuvânâ, müsinn ve sabi olarak tasnife tabi tutulduğu anlaşılmıştır. Bu 455 kişinin 2'si Sabi, 346'sı Tuvânâ ve 107'si Müsinn olarak kayıtlıdır. Tuvânâ, yani 10-40 yaş aralığındaki kişiler %76'lık bir oranla en büyük paya sahiptirler. 0-10 yaş arasında iki kişi olduğundan oransal dağılımda etkisi olmamıştır.

²⁵⁶ BOA, NFS.d,02895, s. 14.

²⁵⁷ BOA, NFS.d,02895, s. 8, n. 3; BOA, NFS.d,02895, s. 17, n. 50.

Tablo 196: 02895 Nolu Defterden Tespit Edilen Hane Bireyleri

Hanlar	Baba/Oğul Tespiti		Karındaş	Yeğen	Torun
	Baba	Oğul			
Kebir-i Bîkâran	13	17	8	5	-
Kabasakal	1	1	2	1	-
Çere Pazarı	-	-	5	1	1
Hacı Ahmed Ağa	-	-	3	-	-
İki Kapulu	-	-	1	-	-
Çorbacı	1	1	2	-	-
Hacı Abbas	-	-	2	-	-
Çınarlı	-	-	1	-	-
Boyacıoğlu	1	1	1	-	-
Perakende	1	1	-	-	-
Toplam	17	21	25	7	1

Defterde bireyler arası akrabalık ilişkilerine de değinilmiştir. Bütüm han ve perakendede kalan kişilerin kayıtları incelenmiş ve bu inceleme sonucunda yukarıdaki tablo oluşturulmuştur. Tabloya yakından bakıldığında baba-oğul tespitinin yapıldığı ve bu tespit sonucunda 21 tane oğul kayıtlı olduğu ve ona bağlı olarak da 17 adet babanın olduğu belirlenmiştir. Defterde 25 kişinin başında bir önceki ile karındaş olduğunun kayıtlı olduğu, yine yedi kişinin bir öncekinin yeğeni olduğu ve bir kişinin de torun olarak kaydettiği tespit edilmiştir. Defter kayıtlardan sadece bir kişinin gulam olarak kaydedildiği görülmüştür.²⁵⁸

²⁵⁸ BOA, NFS.d,02895, s. 10, n. 23.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. 1. TURGUTLU NÜFUSU ve SOSYAL HAREKETLİLİK

3. 1. 1. XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Turgutlu Nüfusu

Daha önceki bölümlerimizde bütün defterlerden elde edilen veriler kapsamlı bir analize tabi tutulmuştu. Birinci bölümde bütün nüfus defterlerinin kayıtlarındaki veriler ortaya konulmuştu. İkinci bölümde ise birinci bölümde elde edilen veriler değerlendirilerek defterlerdeki tarihlere göre nüfustaki sayısal değişiklikler tespit edilmişti.

İncelediğimiz nüfus defterlerinden ilki olan 1246/1831 tarihli defterde tespit ettiğimiz son tarih 1247'dir. Bu nedenle bu deftere göre hem 1831 hem de 1832 yılının nüfus sayılarını söyleyebiliriz. Ancak belirtmeliyiz ki bu deftere sadece Turgutlu'nun mahallelerindeki Müslimler yazılmıştır ve bütün nüfusun yaşları da yazılmamıştır. Sadece askerlik hizmetlerini ilgilendiren nüfusun yaşları yazılmıştır. Hanlar ve gayr-i Müslimler sayıma dâhil edilmemiştir. Bu defterdeki nüfusu diğer yıllarla karşılaştırmak ancak mahallelerin Müslimleri açısından mümkün olmaktadır.

1250/1835 yılında yapılan sayımın defteri ise son derece ayrıntılıdır. Daha önceki bölümlerde de belirtildiği gibi Turgutlu'nun hanları ve gayr-i Müslimleri de yazılmıştır. Bu defterde tespit edilen son tarih ise 1255/1840'tır. Birinci bölümde, nüfus defterinde Turgutlu mahallelerinin, hanlarının ve bunların dışında kalan perakende ve bîkârân olarak ayrıca kaydedilenlerin sayısal verileri değerlendirilmişti. İkinci bölümde ise birinci bölümde elde edilen sonuçlar bir araya getirilerek ve reft, nakil ve fevt gibi kayıtlar da dikkate alınarak hanlar ve mahallelerin ayrı ayrı toplam nüfus sayısına ulaşılmaya çalışılmıştı.

Bu işlemler yapılırken defterin ilk kayıt edildiği yılda elde edilen sayı, o yılın, yani 1835 yılının nüfusu olarak kabul edilmiştir. Defterlerin üzerlerine alınan reft, nakil, amed ve fevt gibi kayıtlar için yazılmış olan son tarih ise defterin tutulduğu son tarih olarak belirlenmiştir. Nüfustaki bütün değişimlerin sonucu ise bu son olarak belirlenen tarihe ait nüfus sayısı olarak tespit edilmiştir. Yani tetimme kısımları hariç olmak üzere, yazılmış olan bütün nüfusu 1835 yılının; tetimmeleriyle birlikte reft, fevt ve nakil gibi durumlara dair işlemler yapıldıktan sonra ulaşılan sayı da 1840 yılına ait nüfus miktarı olarak kabul edilmiştir.

Turgutlu'nun sadece Müslimlerinin kaydedildiği üçüncü defterimiz ise 1258/1842 tarihlidir. Hem birinci hem de ikinci bölümde diğer defterler için yaptığımız çalışmaları bu defter için de uyguladık. Önceki defterlerden farklı olarak bu defter üzerinde reft-nakil-amed-fevt gibi kayıtlar alınmamış olup sadece kişilerin askeri açıdan durumları belirtilmiştir. Yine önceki defterlere göre kayıt tutma bakımından bu defterin bir farklılığı daha vardır. Nüfus haneler halinde sayılmış, hane reisinin ardından o hanedeki kişiler sırasıyla kaydedilmiştir.

Bu bölümde; yapmış olduğumuz bütün çalışmaların sonuçlarını bir arada değerlendirecek, mahalleler ve diğer yerlerde sayılan nüfusu toplayacak ve Turgutlu'nun yaklaşık nüfus miktarını ve yıllar içerisindeki değişimlerini belirlemeye çalışacağız. Bu çalışmayla Turgutlu'da sayısal bakımdan meydana gelmiş olan hareketliliği saptamayı amaçladık.

Bu bölümün diğer bir çalışması ise 1835 tarihli nüfus defterindeki somut verilerin kullanılmasıdır. Bunlar nüfusun yer değiştirmesi ile ilgili verilerdir. Daha önceki bölümlerde, bu nüfus defterindeki birtakım kayıtlara göre reft, nakil ve amed olarak kaydedilenlerin geldikleri ve gittikleri yerler Turgutlu içi ve dışı olarak sınıflandırılmıştı. Buna ilaveten belli bir amaç için reft veya amed kaydedilenler de ayrıca belirtilmişti. Nüfus defterinden elde edilen bütün verilerin de sayısal sonuçları elde edilmişti. Mahallelere gelenlerin veya mahallelerden ayrılanların nerelerden geldikleri veya nerelere gittikleri, en fazla tercih edilen mahalle veya Turgutlu dışındaki bölgelere dair hareketler bu bölümün ikinci kısmında değerlendirilecektir.

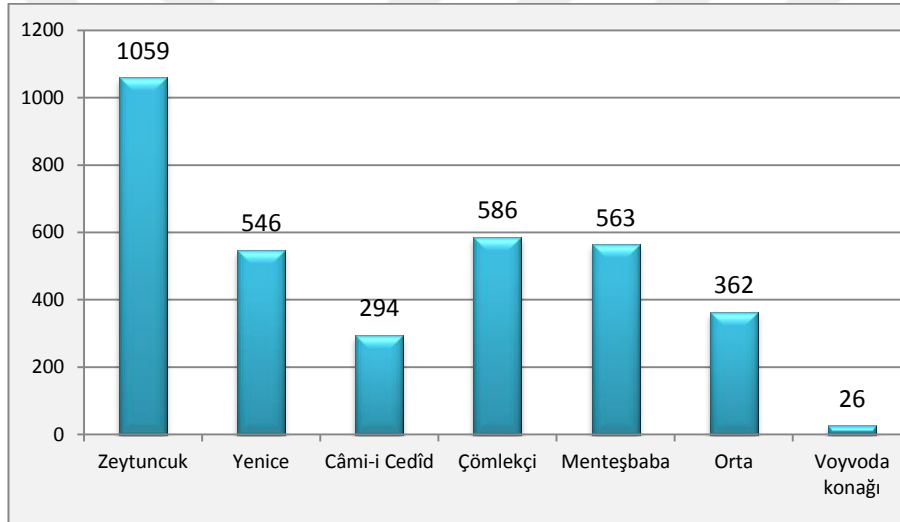
Kaynaklarımız içerisinde en ayrıntılı ve kapsamlısı olan 1835 tarihli defter bu çalışma açısından son derece verimli bir defterdir. Çünkü nüfusun hareketliliği hakkında diğer defterlerde bulunmayan verilerle bu defterde karşılaştık. Yine hanlar da bu çalışmanın konusunu teşkil etmektedir. Bu defter ayrıca gayr-i Müslimleri de Müslimlerle aynı şekilde değerlendirmemize imkân sunmaktadır. Gayr-i Müslimlerin en çok hangi mahallelerde yoğunlaştıkları, gidiş ve gelişlerin nerelere yapıldığı gibi hususlar defter kayıtlarından yola çıkılarak belirlenecektir.

Bütün bu incelemelerin sonucunda XIX. yüzyılın ilk yarısında Turgutlu'da meydana gelen nüfus hareketliliği önce sayısal, sonra da 1835 tarihli defter odaklı olarak somut verilerle ortaya konulmuş olacaktır. Nüfus sayımından önceki tarihlerde Turgutlu'nun nüfusuna dair diğer çalışmalardan elde edilen bilgiler sayısal bakımdan meydana gelen değişimlerin ortaya konulması bakımından, daha önceki bölümlerde yazılmış olsa da, karşılaştırma yapılabilmesi amacıyla burada tekrar

konumuza dâhil edilecektir. İlgili yıllara ait bütün veriler, sayısal verilerin netleştirilmesi için tablolar ve grafiklerle gösterilecektir.

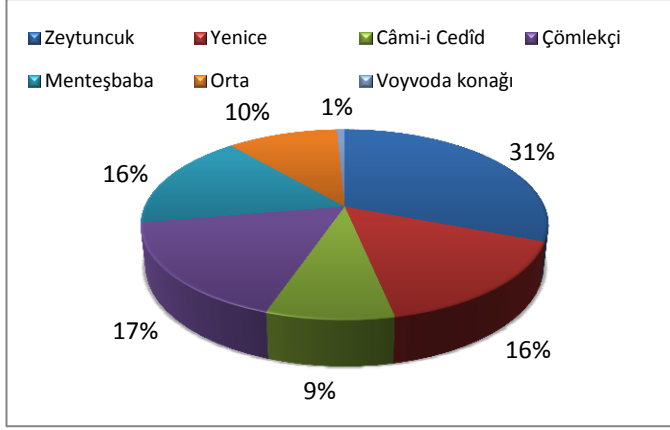
3. 1. 1. 1. 1831 Yılında Turgutlu Nüfusu

İlgili yıla ait olan nüfus defterinde sadece Turgutlu'nun mahallelerinin Müslim nüfusunun kaydedildiğinden, hanların ve gayr-i Müslimlerin yazılmadığından bahsedilmiştir. Bu nedenle defter verilerinden bütün Turgutlu'nun toplam nüfusu bakımından tam bir sonuç elde etmek mümkün olmamıştır. Aşağıdaki tablo ve grafikte 1831 yılında Turgutlu mahallelerinin nüfusları ve toplam nüfus içerisindeki oranları gösterilmiştir.

Grafik 156: 1831'de Turgutlu Mahallelerinin Nüfusu

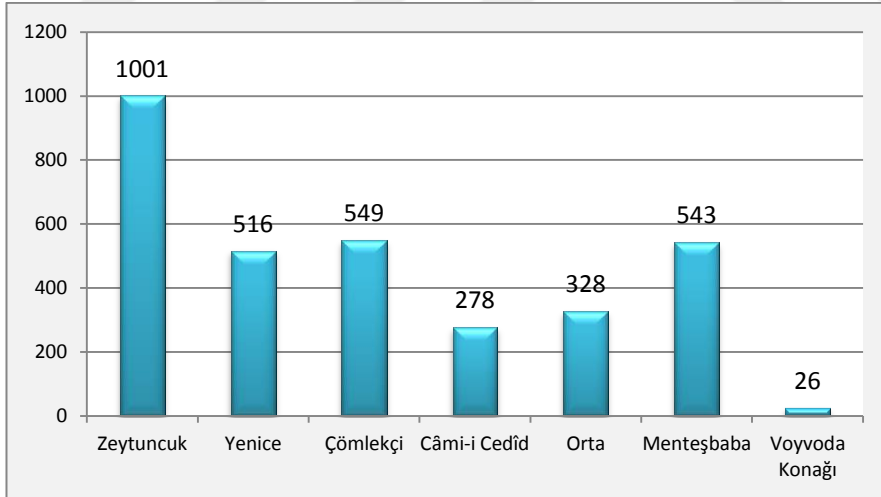
Turgutlu'nun bütün mahallelerinin 1831 yılı sayımından elde edilen toplam nüfusu 3436'dır. Grafikten de görüldüğü gibi Voyvoda Konağı ayrı bir birim olarak sayılmıştır. Toplam nüfus içerisinde en kalabalık mahalle Zeytuncuk Mahallesidir. Bu mahallenin bütün nüfus içerisindeki oranı %31'dir. Câmi-i Cedîd ve Orta mahalleleri en az kişinin kaydedildiği mahallelerdir. Mentешbaba, Yenice ve Çömlekçi mahallelerinin nüfus sayıları birbirlerine çok yakındır.

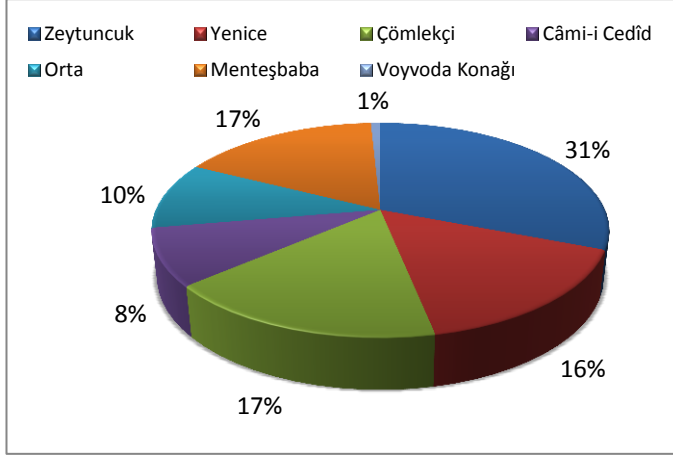
Grafik 157: Turgutlu'daki Mahalle Nüfuslarının Toplam Nüfusa Oranları (1831)

3. 1. 1. 2. 1832 Yılında Turgutlu Nüfusu

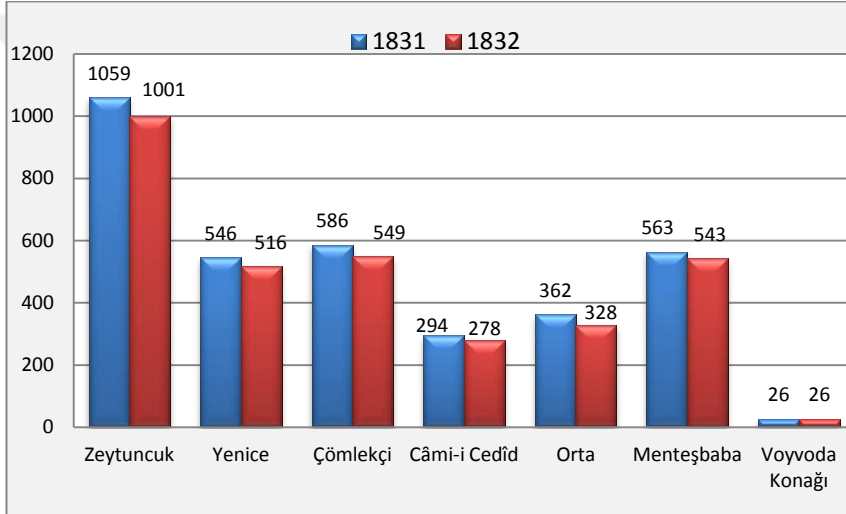
1831 yılında yapılan ilk sayımdan sonra nüfus defterine kaydedilmiş olan kişilerin üzerlerine 1831 ve 1832 yıllarında yazılan, yukarıda bahsettiğimiz bazı notlar gereğince her mahallenin nüfusundan eksiltmeler ile ilgili işlemler ikinci bölümde yapılmıştı. Buna göre mahallelerin nüfusunda meydana gelen değişiklikler aşağıdaki tablo ve grafiklerde gösterilmiştir.

Grafik 158: 1832'de Turgutlu Mahallelerinin Nüfusu

Grafik 159: Turgutlu'daki Mahalle Nüfuslarının Toplam Nüfusa Oranları (1832)

Grafik 160: 1831 ve 1832 Yıllarında Turgutlu Mahallelerinin Nüfusu

Yukarıdaki grafikte mahallelerin iki yıllık nüfusu karşılaştırmalı olarak verilmiştir. 1831 tarihinde mahallelerin toplam nüfusu 3436 olarak hesaplanmıştır. Bir yıl boyunca yapılan değişikliklere göre yapılan hesaplarda bu sayı 195 kişi azalarak 3241'e gerilemiştir. Görüldüğü üzere sadece Voyvoda Konağı'nda bir değişiklik meydana gelmemiştir.

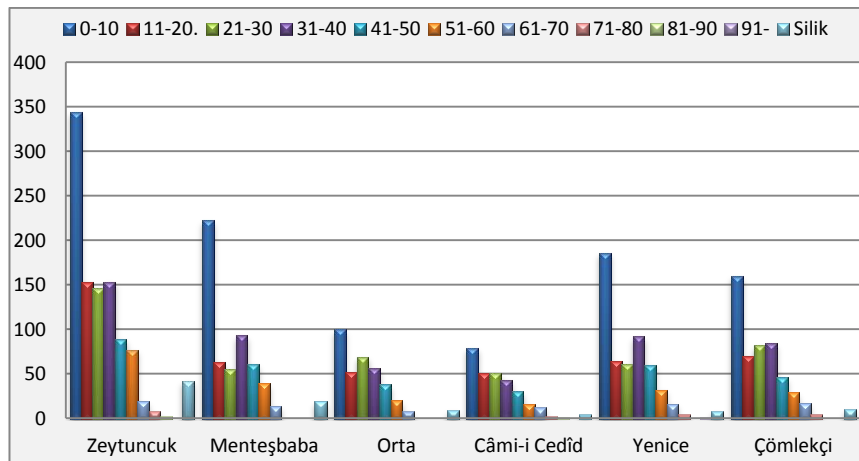
3. 1. 1. 3. 1835 Yılında Turgutlu Nüfusu

3. 1. 1. 3. 1. Mahalleler

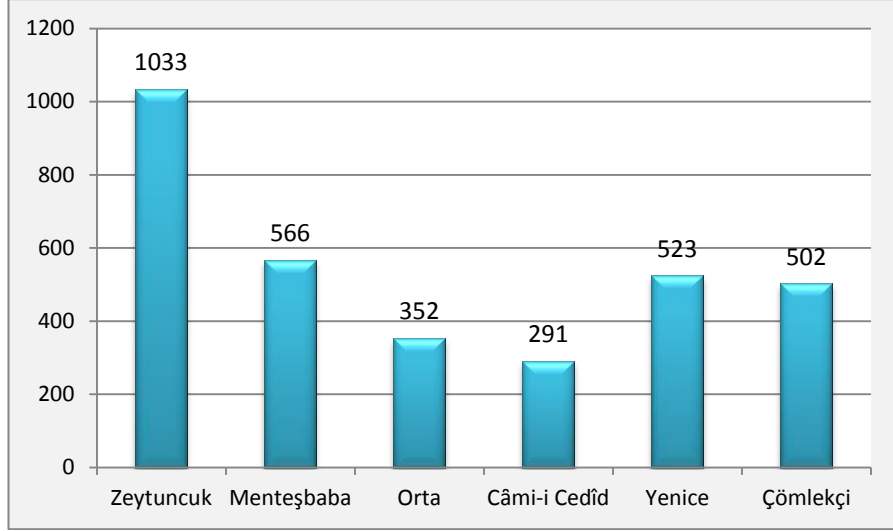
Birinci bölümde ilgili nüfus defterindeki nüfus ile ilgili verilmiş olan bilgiler her mahalle için ayrı ayrı analiz edilmişti. Birinci bölümde çıkan sayısal sonuçlar, ikinci bölümde yine her mahalle için ayrı ayrı birleştirilerek defterin yazıldığı yılların mahalle nüfusları belirlenmişti. Son olarak ise aşağıda yapacağımız birleştirme işlemiyle, bütün mahallelerin Müslim ve gayr-i Müslim nüfuslarının toplamına, diğer bir ifadeyle Turgutlu'nun mahallelerinin yaklaşık olarak nüfus miktarına ulaşmış olacağız. Önce bütün mahallelerin nüfusu Müslim ve gayr-i Müslimler ayrı ayrı olmak üzere yaş aralıklarına göre toplanacaktır. Daha sonra ortaya çıkan sonuçlar yeni bir toplama işlemine tabi tutulacak ve Müslim ve gayr-i Müslim nüfus birleştirilecektir. Ulaştığımız sonuçlar grafiklerle gösterilecektir. Aynı yöntem 1840 yılı için de tatbik edilecektir.

Tablo 197: Müslim Nüfus (1835)

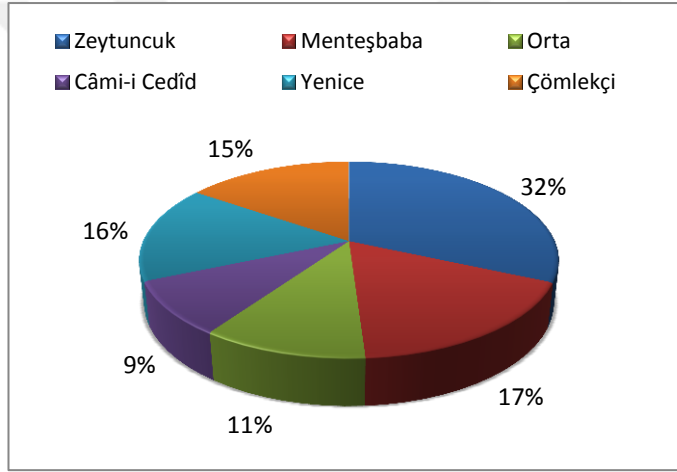
Yaş aralığı → Mahalleler ↓	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-	Silik	Toplam
Zeytuncuk	344	153	146	153	89	77	19	8	2	-	42	1033
Menteşbaba	222	63	55	93	61	39	14	-	-	-	19	566
Orta	100	52	69	56	38	20	8	-	-	-	9	352
Câmi-i Cedîd	79	51	51	43	30	16	12	2	1	-	6	291
Yenice	186	64	61	92	60	31	16	4	-	1	8	523
Çömlekçi	160	70	82	84	46	29	17	4	-	-	10	502
Toplam	1091	453	464	521	324	212	86	18	3	1	94	3267
Genel toplam	3267											

Grafik 161: Müslim Nüfusun Yaş Aralığına Göre Mahallelerdeki Dağılımı (1835)

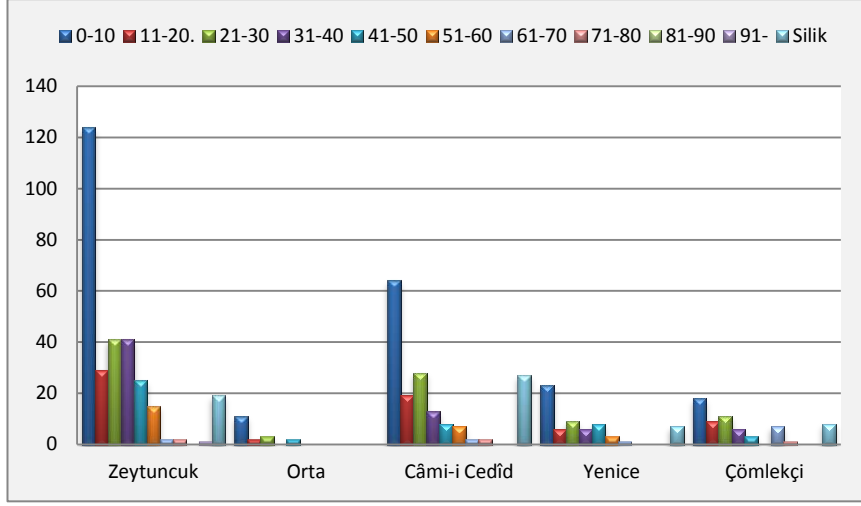
Grafik 162: Turgutlu Mahallelerindeki Müslim Nüfusun Dağılımı (1835)

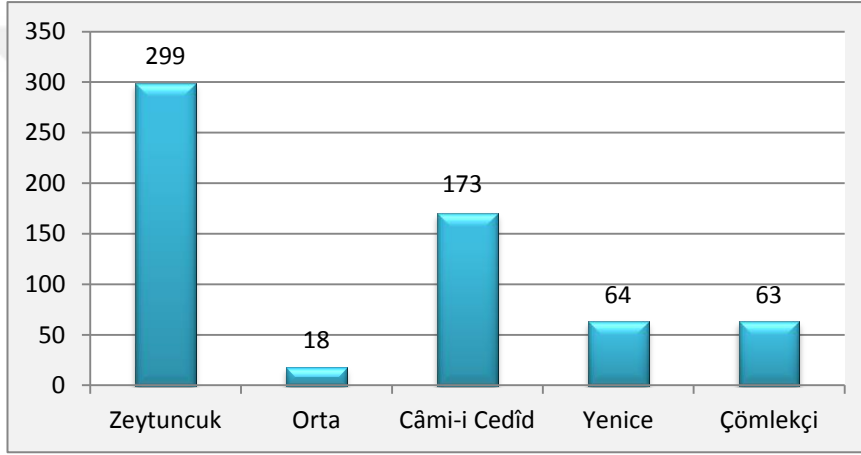
Grafik 163: Turgutlu Mahallelerindeki Müslimlerin Oranı (1835)

Tablo 198: Yaş aralıklarına Göre Gayr-i Müslim Nüfus (1835)

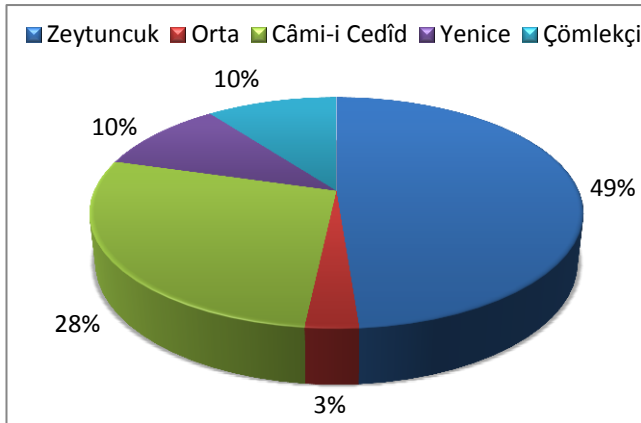
Yaş aralığı → Mahalleler ↓	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-	Silik	Toplam
Zeytuncuk	124	29	41	41	25	15	2	2	-	1	19	299
Orta	11	2	3	-	2	-	-	-	-	-	-	18
Câmi-i Cedîd	64	19	28	13	8	7	2	2	-	-	30	173
Yenice	23	6	9	6	8	3	1	-	-	-	8	64
Çömlekçi	18	9	11	6	3	-	7	1	-	-	8	63
Toplam	240	65	92	66	46	25	12	5	-	1	65	617
Genel Toplam	617											

Grafik 164: Gayr-i Müslim Nüfusun Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı (1835)

Grafik 165: Gayr-i Müslim Nüfusun Mahallelerdeki Dağılımı (1835)

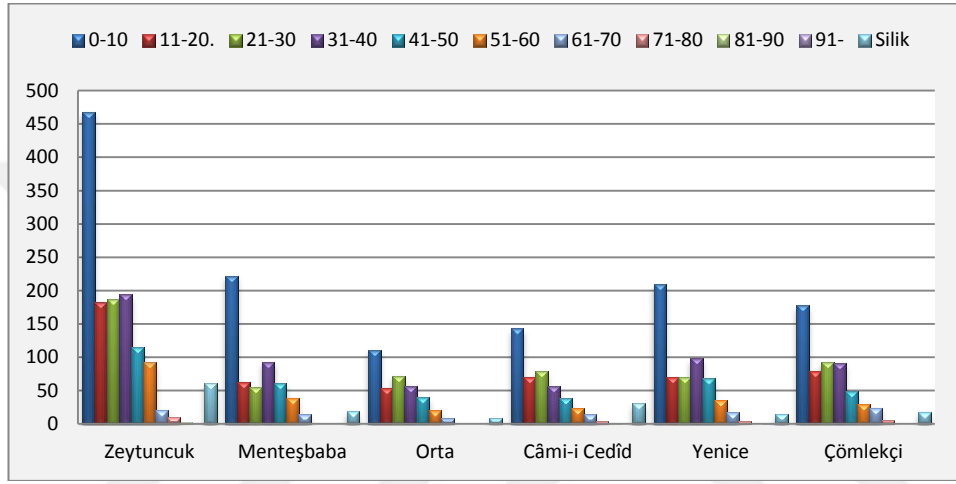

Grafik 166: Turgutlu'daki Mahallelerindeki Gayr-i Müslimlerin Oranı (1835)

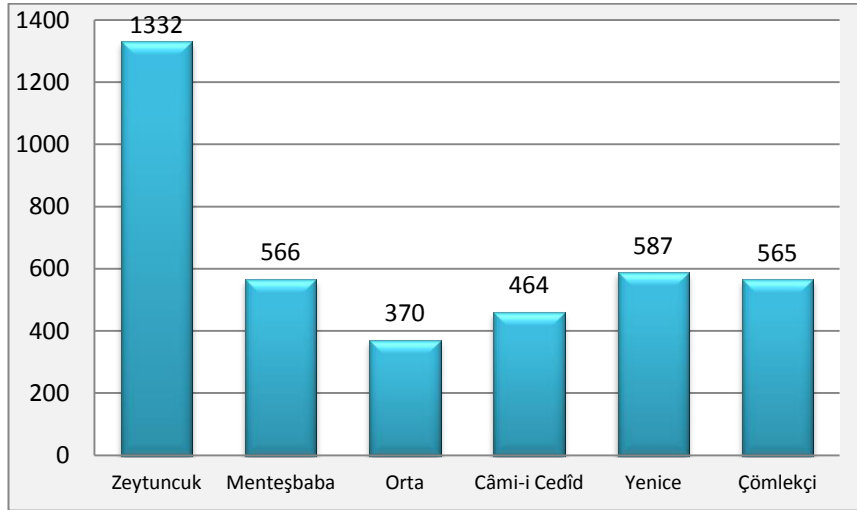

Tablo 199: 1835 Yılında Turgutlu Mahallelerinin Nüfusu (Müslim+Gayr-i Müslim)

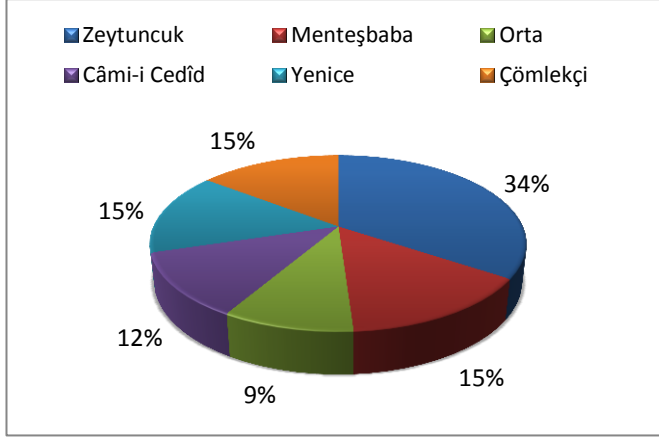
Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-	Silik	Toplam
Mahalleler												
Zeytuncuk	468	182	187	194	114	92	21	10	2	1	61	1332
Menteşbaba	222	63	55	93	61	39	14	-	-	-	19	566
Orta	111	54	72	56	40	20	8	-	-	-	9	370
Câmi-i Cedîd	143	70	79	56	38	23	14	4	1	-	36	464
Yenice	209	70	70	98	68	35	17	4	-	1	15	587
Çömlekçi	178	79	93	90	49	29	24	5	-	-	18	565
Toplam	1331	518	556	587	370	238	98	23	3	2	153	3884
Genel toplam	3884											

Grafik 167: Yaş Aralıklarına Göre 1835 Yılında Turgutlu Mahallelerinin Toplam Nüfus Dağılımı

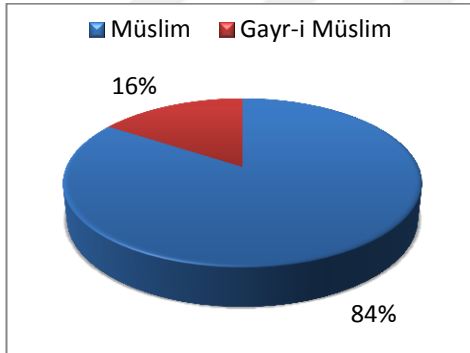

Grafik 168: 1835 Yılında Turgutlu Nüfusu (Müslim+Gayr-i Müslim)

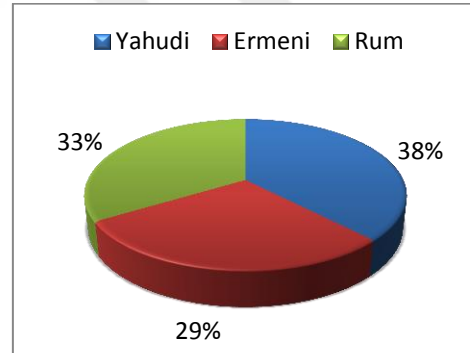

Grafik 169: 1835 Yılında Mahallelerin Turgutlu Nüfusundaki Oranları

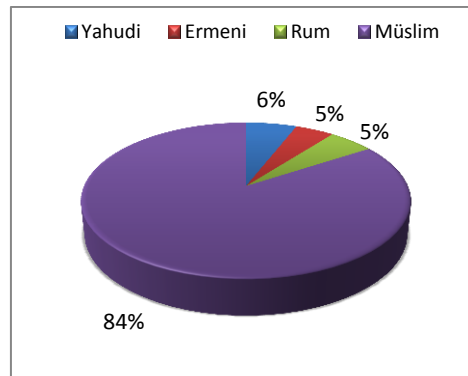
1835 yılında Turgutlu mahallelerinde 3267 Müslim ve 617 gayr-i Müslim kaydedilmiştir. Gayr-i Müslimlerin, mahallenin toplam nüfusu olan 3884 kişi içerisindeki oranı %16'dır. Bu %16'lık oranı Turgutlu'da yaşayan Rumlar, Ermeniler ve Yahudiler oluşturmaktadır. Müslim, Rum, Ermeni ve Yahudilerin mahallelerdeki sayı ve oranları yukarıdaki çalışmalarda gösterilmiştir. Şimdi ise Turgutlu nüfusu içerisindeki toplam sayı ve oranlarını hem ayrı ayrı hem de birlikte göstereceğiz.

Grafik 170: 1835 Yılında Turgutlu Mahallelerindeki Müslim ve Gayr-i Müslim Nüfus

Grafik 171: Mahallelerdeki Toplam Gayr-i Müslimlerin Dağılımı (1835)

Grafik 172: Turgutlu Mahallelerinin Toplam Nüfusunun Dağılımı (1835)

Yukarıda ifade ettiğimiz gibi Turgutlu mahallelerinde bulunan gayr-i Müslimlerin oranı %16 idi. Bu oran içerisinde yer alan Yahudi, Ermeni ve Rumların oranları ise ayrı ayrı olmak üzere yukarıdaki iki grafikte verilmiştir. Toplam 617 gayr-i Müslim'in %33'ü Rum, %29'u Ermeni ve %38'i ise Yahudi'dir. Toplam nüfus içerisindeki oranlarına baktığımızda ise Yahudilerin %6, Rumların %5 ve Ermenilerin de %5'lik bir paya sahip oldukları görülmektedir.

Buraya kadar; 1835 yılının nüfus defteri üzerinde yapılan inceleme ve analizler ile mahallelerdeki nüfusu esas alarak yaptığımız işlemlerin sonuçları yukarıdaki tablo ve grafiklerde açıklanmıştır. Ancak tespit edilen nüfusa hanlardaki kişiler ve diğer sayılanlar dâhil edilmemiştir. Şimdi defterdeki verilere göre daha önceki bölümlerde hanlarda kalanlar ve diğer, yani perakende kategorisinde sayılanlar ile ilgili yapılan çalışmaların sonuçları değerlendirilecektir. Öncelikle Müslim ve gayr-i Müslimler ayrı ayrı analiz edilecek, daha sonrasında ise mahalle nüfuslarıyla birleştirilerek Turgutlu'nun toplam nüfusuna ulaşılabilecektir. Böylece 1835 ve daha sonra da 1840 yıllarında Turgutlu'nun bütün nüfusu "hanlar ilaveli" veya "hanlar ilavesiz" bir şekilde tespit edilmiş olacaktır.

3. 1. 1. 3. 2. 1835 Yılında Hanlar ve Mahallelerin Toplam Nüfusu

Tablo 200: Hanlar ve Mahallelerdeki Müslim Nüfus (1835)

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-	Silik	Toplam
Mahalleler	1091	453	464	521	324	212	86	18	3	1	94	3267
Hanlar	26	162	238	167	77	41	14	4	1	-	22	752
Toplam	1117	615	702	688	401	253	100	22	4	1	116	4019

Tablo 201: Hanlar ve Mahallelerdeki Gayr-i Müslim Nüfus (1835)

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-	Silik	Toplam
Mahalleler	240	65	92	66	46	25	12	5	-	1	65	617
Hanlar	118	100	112	98	55	33	12	-	1	-	30	559
Toplam	358	165	204	164	101	58	24	5	1	1	95	1176

Tablo 202: 1835 Yılında Turgutlu Nüfusu (Mahalleler ve Hanlar Toplamı)

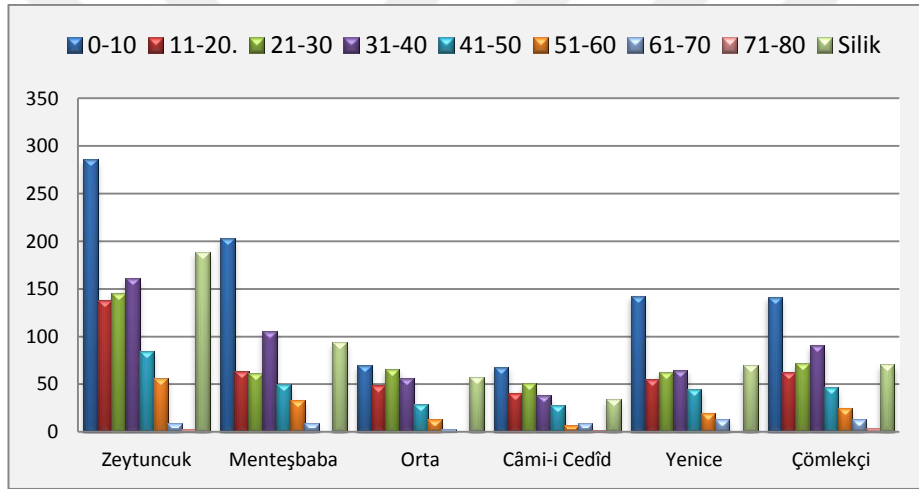
Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-	Silik	Toplam
Müslim	1117	615	702	688	401	253	100	22	4	1	116	4019
Gayr-i Müslim	358	165	204	164	101	58	24	5	1	1	95	1176
Toplam	1475	780	906	852	502	311	124	27	5	2	211	5195

3. 1. 1. 4. 1840 Yılında Turgutlu Nüfusu

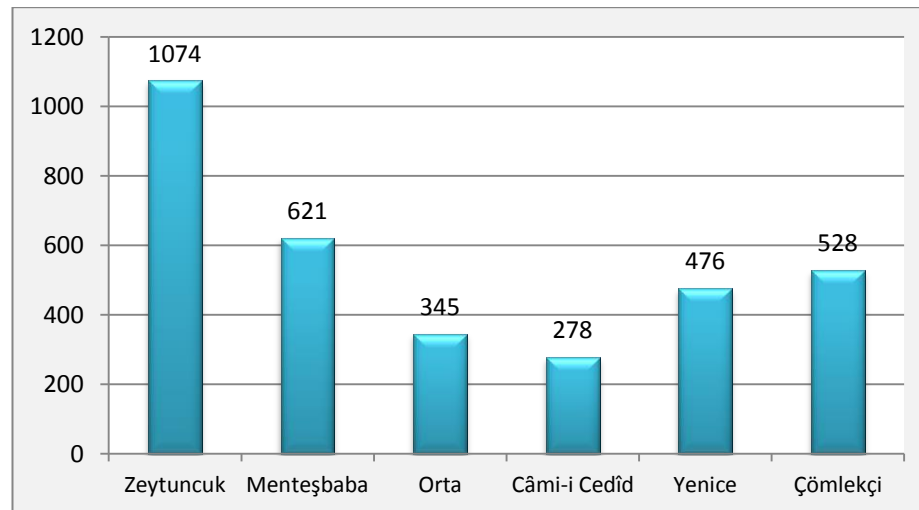
3. 1. 1. 4. 1. Mahalleler

Tablo 203: 1840 Yılında Turgutlu Mahallelerindeki Müslim Nüfus²⁵⁹

Yaş aralığı →	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Silik	Toplam
Mahalleler ↓										
Zeytuncuk	286	138	146	161	85	57	9	3	189	1074
Menteşbaba	203	64	62	106	50	33	9	-	94	621
Orta	70	49	66	57	29	13	3	-	58	345
Câmi-i Cedîd	68	41	51	38	28	7	9	2	34	278
Yenice	143	56	63	65	45	20	13	1	70	476
Çömlekçi	142	63	72	91	47	25	13	4	71	528
Toplam	912	411	460	518	284	155	56	10	516	3322

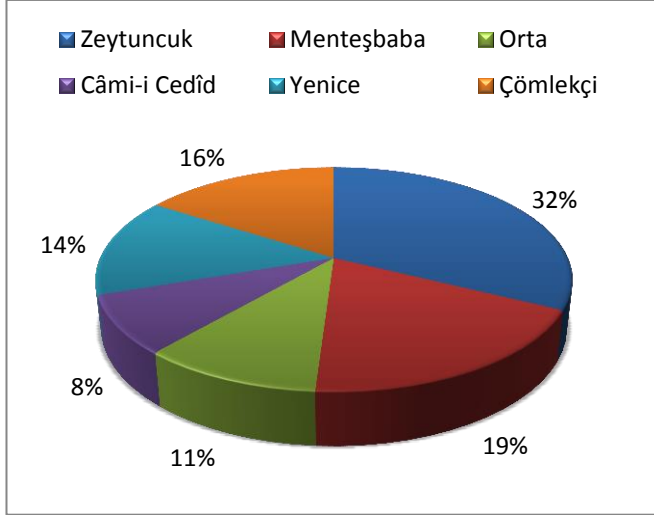

Grafik 173: Müslim Nüfusun Yaş Aralığına Göre Mahallelerdeki Dağılımı (1840)

Grafik 174: Turgutlu Mahallelerindeki Toplam Nüfus (1840)

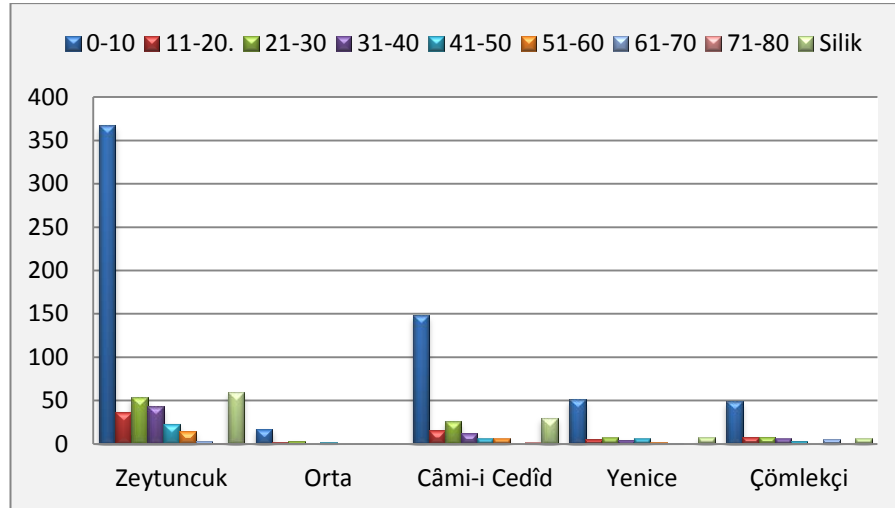
²⁵⁹ Karşılaştırınız. Tablo: 197.

Grafik 175: Mahallelerdeki Müslimlerin Oranı (1840)

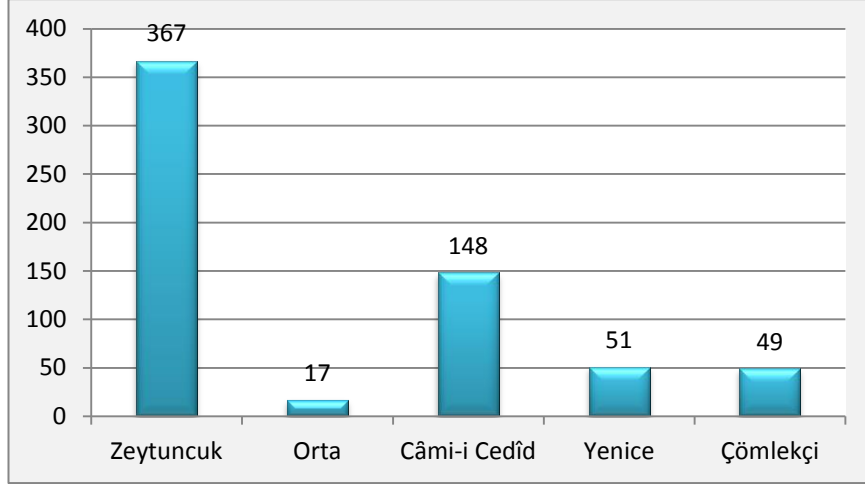
Tablo 204: 1840 Yılında Turgutlu Mahallelerindeki Gayr-i Müslim Nüfus²⁶⁰

Yaş aralığı →	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Silik	Toplam
Mahalleler ↓										
Zeytuncuk	135	36	53	43	23	14	3	1	59	367
Orta	10	2	3	-	2	-	-	-	-	17
Câmi-i Cedîd	51	15	26	12	6	6	-	2	30	148
Yenice	19	5	7	4	6	2	1	-	7	51
Çömlekçi	12	8	8	6	3	-	5	1	6	49
Toplam	227	66	97	65	40	22	9	4	102	632

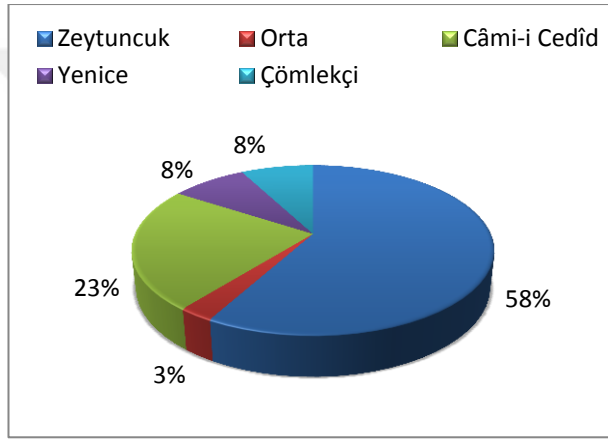

Grafik 176: Gayr-i Müslimlerin Yaş Aralığına Göre Mahallelerdeki Dağılımı (1840)

²⁶⁰ Karşılaştırınız. Tablo: 198.

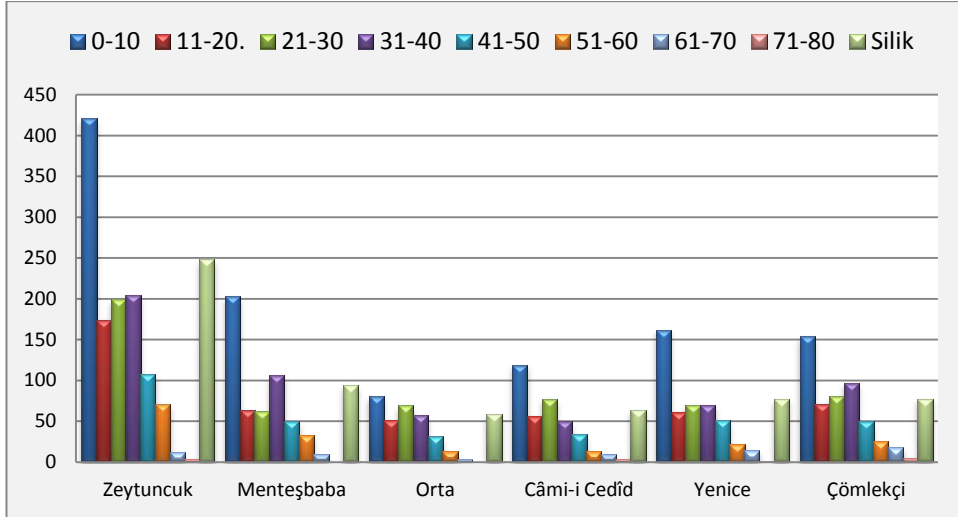
Grafik 177: Turgutlu Mahallelerinin Gayr-i Müslim Nüfusu (1840)

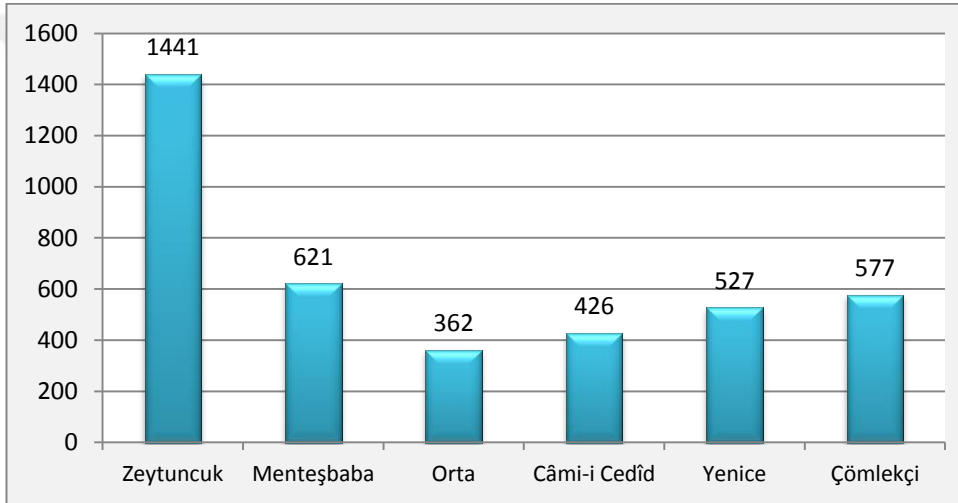
Grafik 178: Mahallelerdeki Gayr-i Müslimlerin Oranı (1840)

Tablo 205: 1840 Yılında Turgutlu Mahallelerinin Toplam Nüfusu (Müslim+Gayr-i Müslim)

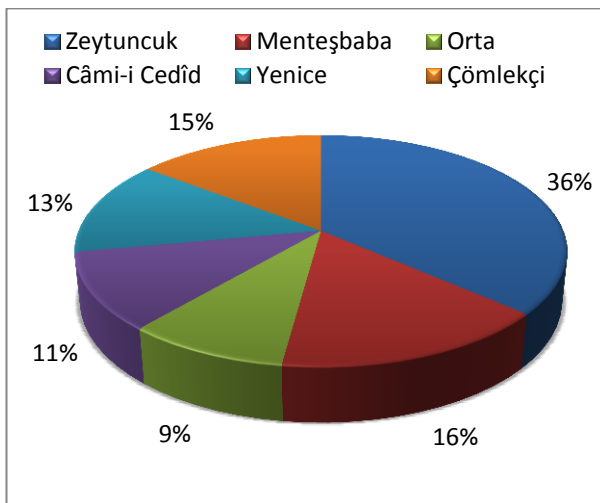
Yaş aralığı → Mahalleler ↓	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Silik	Toplam
Zeytuncuk	421	174	199	204	108	71	12	4	248	1441
Menteşbaba	203	64	62	106	50	33	9	-	94	621
Orta	80	51	69	57	31	13	3	-	58	362
Câmi-i Cedîd	119	56	77	50	34	13	9	4	64	426
Yenice	162	61	70	69	51	22	14	1	77	527
Çömlekçi	154	71	80	97	50	25	18	5	77	577
Toplam	1139	477	557	583	324	177	65	14	618	3954

Grafik 179: 1840 Yılında Toplam Nüfusun Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı

Grafik 180: 1840 Yılında Turgutlu Nüfusu (Müslim+Gayr-i Müslim)

Grafik 181: 1840 Yılında Turgutlu Mahallelerinin Nüfus Dağılımı

Turgutlu mahallelerinin 1840 yılındaki nüfusunu tespit etmek için yukarıda yapılan analizlerin sonucunda Müslim nüfusun 3322, gayr-i Müslim nüfusun ise 632 kişi olduğu belirlenmiştir. Nüfus defterinin yazıldığı 1835 yılından defterin üzerinde görülen son tarih olan 1840 yılına kadar meydana gelen değişikliklere göre yapılan hesaplar sonucunda, 1835 yılında 3267 olan Müslimlerin sayısı %2 artarak 3322'ye, aynı şekilde 617 olan gayr-i Müslimlerin sayısı da %2 artarak 632'ye çıkmıştır. 1840'taki toplam nüfus 3954 olmuş ve yaklaşık beş yılda Turgutlu mahallelerinin toplam nüfusu 70 kişilik (%2) bir artış göstermiştir. Bu sayı beş yıllık bir artış için anormal bir durum gibi görünebilir; ancak birinci ve ikinci bölümlerde yapmış olduğumuz analizlerde ölümlerin²⁶¹ ve refetlerin yüksek oranlarda olduğu da bu noktada hatırlanmalıdır. Böyle bir durumda nüfusta azalma olduğu takdirde bile bir anormallik olduğu düşünölmeyecekti.

Turgutlu mahalleleri içerisinde Zeytuncuk en kalabalık ve Orta ise en az nüfusa sahip mahalle olma konumlarını 1840 yılında da sürdürmektedirler. 1840 yılında bütün mahallelerin toplam nüfusa oranlarına bakıldığında 1835 yılına göre %1 ilâ %4 oranında artma veya eksilmenin meydana geldiği her iki yılın grafikleri karşılaştırıldığında anlaşılmaktadır.

Turgutlu'nun sadece Menteşbaba Mahallesiinde 1835'te olduğu gibi 1840'ta da gayr-i Müslim bulunmamaktadır. Zeytuncuk, Orta, Câmî-i Cedîd ve Çömlekçi mahallelerinde Yahudi; Zeytuncuk, Câmî-i Cedîd, Yenice ve Çömlekçi mahallelerinde Ermeni ve Zeytuncuk, Câmî-i Cedîd ve Yenice mahallelerinde Rum nüfusu bulunmaktadır. 1835 yılında gayr-i Müslimler Turgutlu'nun %16'sını oluşturmaktaydı. 1840 yılına gelindiğinde bu oran stabil kalarak değişikliğe uğramamıştır.

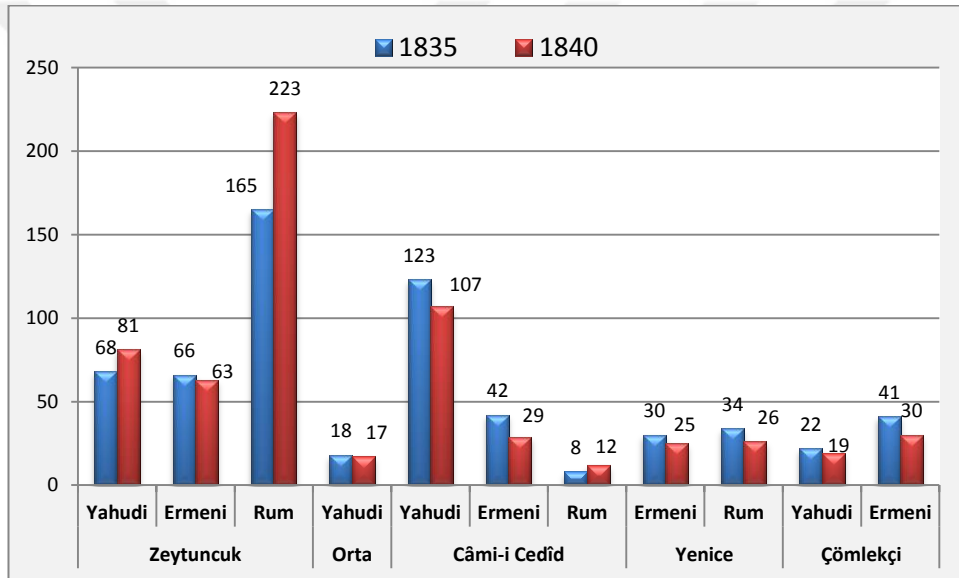
---

²⁶¹ Ölümlerin yüksek miktarlarda olmasının altında yatan sebeplerden biri bu dönemlerdeki salgın hastalıklardan kaynaklanmış olabilir. Nitekim yapılan bir çalışmada bu hususa ilişkin bir tespit bulunmaktadır: 1835 tarihli Nüfus defterinin kaydedildiği yıllardaki doğal afetler ve salgın hastalıkların dönemlerine bakıldığında veba salgınının Turgutlu nüfusunun azalmasında önemli bir etkiye sahip olabileceği düşünülmektedir. Hareketli bir liman kenti olması sebebiyle İzmir, sıklıkla salgın hastalıklara maruz kalmıştır. Turgutlu da İzmir'e olan yakınlığı ve ticaret yollarının geçtiği güzergâhta olması hasebiyle veba salgınından etkilenmiştir. Muzaffer Tepekaya ve İlker Mümin Çağlar, "XIX. Yüzyılda Turgutlu'da Doğal Afetler", Uluslararası Turgutlu Sempozyumu 17-19 Kasım 2016), **Uluslararası Turgutlu Sempozyumu Bildirileri**, Cilt: II, Turgutlu Belediyesi Kültür Yayınları, Turgutlu, 2018, ss. 869-870; Tuncer Baykara İzmir'de yaşanan veba salgınlarının yıllarını 1813-1814, 1831, 1837 ve 1849 olarak tespit etmiştir. Tuncer Baykara, "XIX. Yüzyılda Urla Yarımadasında Nüfus Hareketleri", **Osmanlılarda Medeniyet Kavramı ve Ondokuzuncu Yüzyıla Dair Araştırmalar**, Akademi Kitabevi, 1992, ss. 130.

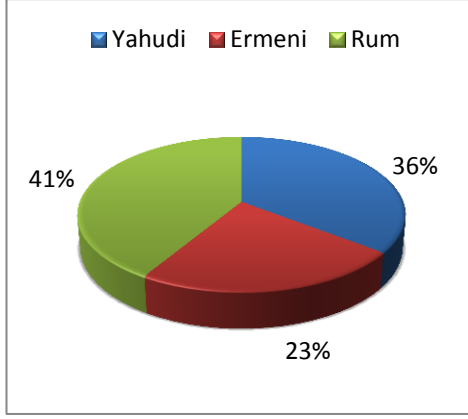
Tablo 206: 1835 ve 1840 Yıllarında Mahallelerdeki Gayr-i Müslim Nüfus

Mahalleler	Gayr-i Müslim	1835	1840
Zeytuncuk	Yahudi	68	81
	Ermeni	66	63
	Rum	165	223
Orta	Yahudi	18	17
Câmi-i Cedîd	Yahudi	123	107
	Ermeni	42	29
	Rum	8	12
Yenice	Ermeni	30	25
	Rum	34	26
Çömlekçi	Yahudi	22	19
	Ermeni	41	30
Toplam		617	632

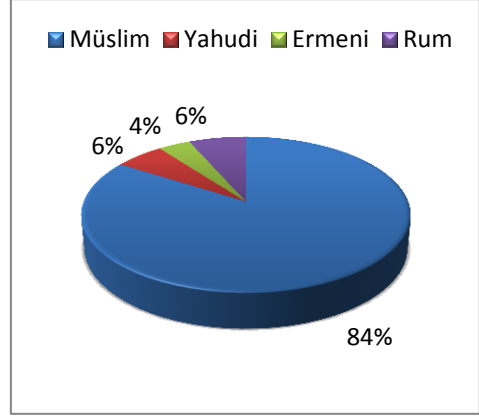

Grafik 182: 1835 ve 1840 Yıllarında Mahallelerdeki Gayr-i Müslim Nüfus

Turgutlu mahallelerinde 1835 yılında gayr-i Müslimlerin toplam sayısı 617 iken bu sayının 1840 yılında %2 artarak 632'ye çıktığı söylenmişti. İncelemiş olduğumuz nüfus defteri kayıtlarının rehberliğinde hazırladığımız yukarıdaki tabloya göre 1840 yılında Yahudilerin sayısı yedi kişi azalarak 224, Ermenilerin sayısı ise 32 kişi azalarak 147'ye düşmüştür. Bunların aksine Turgutlu'nun sadece üç mahallesinde varlık gösteren Rumların nüfusu 54 kişi artarak 261'e yükselmiştir. Şimdi, yukarıda 1835 yılı için yaptığımız gibi, 1840 yılı için de Rum, Ermeni ve Yahudilerin kendi nüfusları ile toplam nüfus içerisindeki dağılımları aşağıdaki grafiklerde gösterilecektir.

Grafik 183: Turgutlu'daki toplam Gayr-i Müslimlerin Oranı (1840)

Grafik 184: Turgutlu Nüfusunun Oranları (1840)

Yukarıdaki grafikleri 1835 yılının değerleri ile karşılaştırdığımızda gayr-i Müslimlerin Turgutlu'daki oranlarının değişmediği görülecektir. Bununla birlikte kendi nüfusları içerisinde Yahudilerde %2 ve Ermenilerde %6 oranında bir azalma gözlenirken, Rumlar %8 artarak diğerleri karşısında oranlarını %41'e yükseltmiştir. Toplam nüfusa oranlarına bakıldığında ise Yahudilerin oranlarının değişmediği, Ermenilerin %1 düşerek %4 ve Rumların ise %1 artarak %6 oranında bir paya sahip oldukları görülmektedir.²⁶²

3. 1. 1. 4. 2. 1840 Yılında Hanlar ve Mahallelerin Toplam Nüfusu

Tablo 207: Hanlar ve Mahallelerdeki Müslim Nüfus (1840)

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Silik	Toplam
Mahalleler	912	411	460	518	284	155	56	10	516	3322
Hanlar	19	107	160	129	56	22	11	2	30	536
Toplam	931	518	620	647	340	177	67	12	546	3858

Tablo 208: Hanlar ve Mahallelerdeki Gayr-i Müslim Nüfus (1840)

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Silik	Toplam
Mahalleler	227	66	97	65	40	22	9	4	102	632
Hanlar	106	94	110	101	41	21	7	49	16	545
Toplam	333	160	207	166	81	43	16	53	118	1177

Tablo 209: 1840 Yılında Turgutlu Nüfusu (Mahalleler ve Hanlar Toplamı)

Yaş aralığı	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Silik	Toplam
Müslim	931	518	620	647	340	177	67	12	546	3858
Gayr-i Müslim	333	160	207	166	81	43	16	53	118	1177
Toplam	1264	678	827	813	421	220	83	65	664	5035

²⁶² Karşılaştırınız, Grafik; 171-172, 183-184.

1835²⁶³ ve 1840 yıllarına dair elde edilen nüfus verileri tartışılırken beş yılda meydana gelen artış oranının düşük olması dikkatlerden kaçmamıştı. Yaklaşık beş yıllık süreçte mahallelerde ve hanlarda meydana gelen fevt ve reft/nakil oranının yüksekliğini de bu tespitin hemen arkasında vurgulamıştık. Bu nedenle nüfus defterindeki kayıtlardan hareketle önceki bölümlerde tespit ettiğimiz ve mahalle mahalle analize tabi tuttuğumuz fevt ve reft/nakil sayılarını tıpkı nüfus verilerinde olduğu gibi toplam olarak değerlendirmek yerinde olacaktır.

Tablo 210:1835-1840 Yılları Arasında Turgutlu Nüfusunun Fevt, Reft ve Nakil Durumu

Mahalleler		Müslim	Gayr-i Müslim	R	Müslim ²⁶⁴	Gayr-i Müslim
Zeytuncuk		240	55	E	129 (6)	28
Menteşbaba		124	-	F	109 (3)	-
Orta		96	1	T	79 (4)	-
Câmi-i Cedîd	F	62	25	/	52 (4)	7
Yenice	E	139	8	N	101 (5)	5
Çömlekçi	V	135	9	A	82 (2)	5
Toplam Mahalle	T	796	98	K	552 (24)	45
Hanlar ve Perakende		47	110	i	366 (7)	143
Toplam		843	208	L	918 (31)²⁶⁵	188
Genel toplam		1051			1106	

Daha önceki bölümlerimizde Turgutlu’da yaklaşık beş yıl boyunca aynı defter üzerine alınan kayıtlardan yola çıkarak mahallelerdeki fevt, reft ve nakil sayılarını belirlemiş olduğumuzu hatırlayalım. Yukarıdaki tabloda da bütün mahallelerin fevt, reft ve nakil sayılarını bir araya getirerek Turgutlu’daki toplam fevt, reft ve nakil sayısını tespit ettik. Tablodan da görüldüğü üzere mahallelerde ulaşılan sayı ile hanlarda ulaşılan sayılar ayrı tutulmuştur. Turgutlu’da meydana gelen ölüm vakaları ile fevt-nakil olarak Turgutlu’dan ayrılanların toplamının fazlalığı dikkat çekmektedir. Fevt ve reft toplam sayılarının yüksek olmasında Müslim nüfusun payı büyüktür.

²⁶³ Karşılaştırmız. Tablo: 200, 201, 202.

²⁶⁴ Parantez içindeki sayılar Asâkir-i Mansûre’de oldukları belirtilenlerdir. Bu sayı toplam reft/nakil sayılarına dâhildir.

²⁶⁵ 918 kişi içerisinde 31 kişi için “Mansûre’de” kaydı bulunmaktadır.

3. 1. 1. 5. 1835 Tarihli Nüfus Defterinde Kayıtlı Olan Gayr-i Müslimlerin Vergi Durumları²⁶⁶

Daha önce mahalleler içinde değerlendirilen gayr-i Müslim nüfusun vergi durumları aşağıda birleştirilecek ve Turgutlu açısından toplam bir değerlendirme yapılacaktır. Beş yıl boyunca alınan kayıtlara göre 1840 yılına gelindiğinde toplam 632 gayr-i Müslim'den 385'i vergi mükellefi olarak kaydedilmiştir. Bunların 167'si Rum, 117'si Ermeni ve 101'i de Yahudi'dir. Vergi mükelleflerinin 21'i alâ, 184'ü evsat ve 180'i de ednâ olarak belirtilmişlerdir.

Tablo 211: Bütün Mahallelerdeki Rum, Ermeni ve Yahudilerin Toplam Vergi Durumu

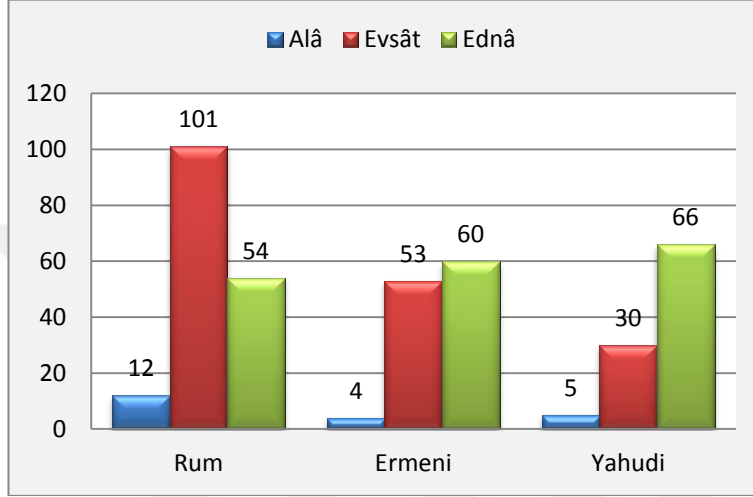
	Alâ	Evsat	Ednâ	Toplam	%
Vergi mükellefi Rum	12	101	54	167	%43
Vergi mükellefi Ermeni	4	53	60	117	%31
Vergi mükellefi Yahudi	5	30	66	101	%26
Toplam mükellef	21	184	180	385	
Alâ, evsat ve ednâ kayıtlı olanların toplam mükelleflere (385) oranı	%5	%48	%47		

Tablodaki verilerden Turgutlu'daki gayr-i Müslimlerin %61'inin vergiye tabi tutulduğu anlaşılmaktadır. Vergiye tabi olanlar içerisinde Rumlar %43'lük oranla en büyük paya sahiptir. Ermeniler %31 ve Yahudiler ise %26'lık oranlarıyla Rumların arkasından gelmektedirler. En fazla alâ ve evsat kaydedilenlerde Rumlar yine ilk sırada yer almaktadır. Yahudiler ise ednâ kaydedilenler arasında ilk sırada gelmektedir.

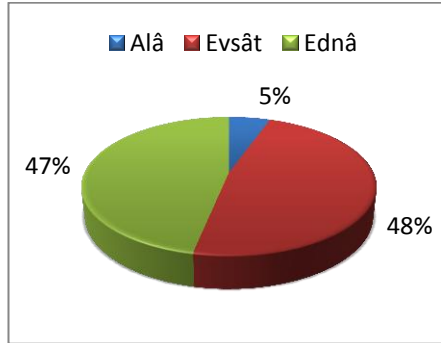
Vergiye tabi olanların %5'i alâ, %48'i evsat ve %47'si ednâ düzeylerinde vergi mükellefi olarak belirtilmiştir. Son olarak, kayıtlı olan bütün Rum, Ermeni ve Yahudilerin ayrı ayrı ne kadarlık kesimlerinin vergi mükellefi olarak yazıldıklarını belirleyeceğiz. Yukarıda birinci ve ikinci bölümlerde yapılan analizlerin sonucunda 1840 yılı için gayr-i Müslimlerin nüfusunun 632 olarak tespit edildiği, bunların 261'inin Rum, 224'ünün Yahudi ve 147'sinin de Ermeni olduğundan bahsedilmiştir. Vergi hususuyla ilgili hazırladığımız tabloda ise 261 Rum'un 167'sinin, 224 Yahudi'nin 101'inin ve 147 Ermeni'nin de 117'sinin vergiye tabi oldukları

²⁶⁶ Daha önce mahallelerde olduğu gibi hanlar ve perakende kaydedilenler başlangıçta bu hesaplara dâhil edilmemiştir. Hanlar ve perakende kaydedilenler, daha sonra mahalleler için yapılan bütün çalışmaların ve analizlerin sonuçlarıyla birleştirilecektir.

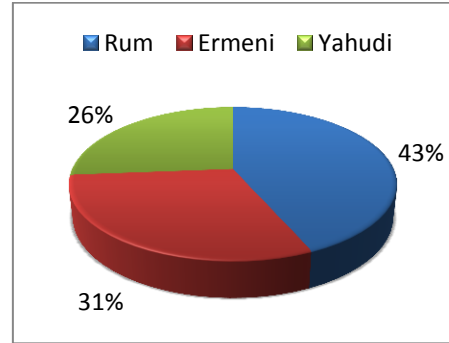
görülmektedir. Yani kayıtlı toplam Ermenilerin %80'i vergi mükellefi iken, Rumlarda bu oran %64 ve Yahudilerde de %45'tir. Bu sonuçlara göre toplam sayısal varlıkları karşılığında Ermenilerin neredeyse tamamına yakın bir kısmının vergilendirildiği, bunun aksine Rum ve Yahudi nüfusunun ise Ermenilere nazaran daha az bir kesiminin vergilendirildiği dikkatlerden kaçmamıştır. Açıkladığımız bütün bu durumlar grafiklerde gösterilmiştir.

Grafik 185: Vergi Mükellefi Rum, Ermeni ve Yahudiler

Grafik 186: Turgutlu'da Alâ, Evsat ve Ednâ Kayıtlı Olan Vergi Mükellefleri (Hanlar Hâriç)

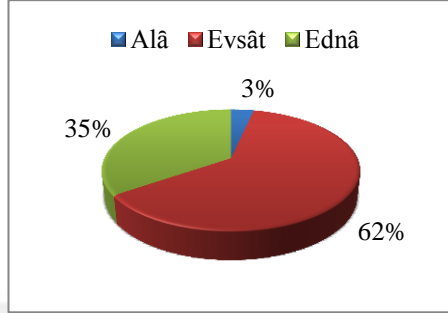

Grafik 187: Rum Ermeni ve Yahudilerin Toplam Vergi Mükelleflerine Oranı

Mahallelerdeki gayr-i Müslimlerin vergi durumlarının toplamını değerlendirdiğimiz bu kısmın hemen ardından şimdi hanlar ile mahalleleri birleştirerek vergi mükellefi olarak kayıtlı nüfusun son bir analizini yapacağız. Hatırlanacağı üzere ikinci bölümde sadece hanlardaki nüfusun vergi durumuna dair ayrıca bir analiz daha yapılmıştı.

Tablo 212: 1835 Tarihli Defterde Turgutlu'daki Gayr-i Müslimlerin Vergi Durumu

Mahalleler + Hanlar	Alâ	Evsat	Ednâ	Toplam
Toplam mükellef	34	607	339	980
Alâ, evsat ve ednâ kayıtlı olanların toplam mükelleflere (980) oranı	%3	%62	%35	%100

Grafik 188: Turgutlu'da Alâ, Evsat ve Ednâ Kayıtlı Olan Vergi Mükellefleri (Hanlar Dâhil)

Tablo 213: Derecelerine Göre Vergi Mükelleflerinin Oranı

	Alâ	Evsat	Ednâ
Hanlar eklenmeden önce	%5	%48	%47
Hanlar eklendikten sonra	%3	%62	%35

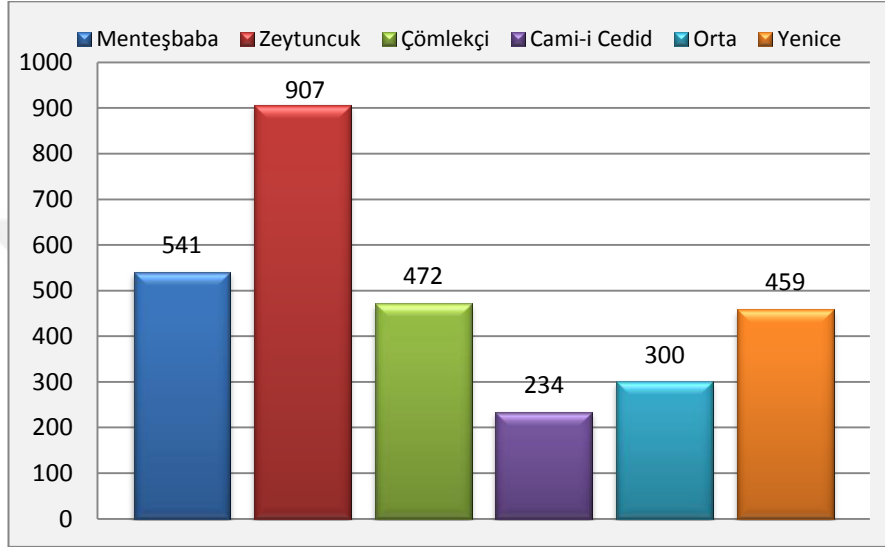
Yukarıdaki vergiye dair tablo ve grafik mahalleler ve hanlarda kalan vergi mükelleflerinin toplamını göstermektedir. Turgutlu'da vergi mükelleflerinden evsat derecesinde kayıtlı olanların en büyük paya sahip olduğu son derece açıktır. Hanlar ile mahallelerin toplam verilerinin mahalleler ile karşılaştırıldığında ortaya çıkan son durumda hanların ilave edilmesinin vergi oranlarını büyük ölçüde değiştirdiği görülmektedir. Hanlar ilave edilmeden önce alâ %5 iken %3'e, ednâ %47 iken %35'e gerilemiştir. Evsat ise %48'den %62'ye yükselmiştir.

3. 1. 1. 6. 1842 Yılında Turgutlu Nüfusundaki Değişim

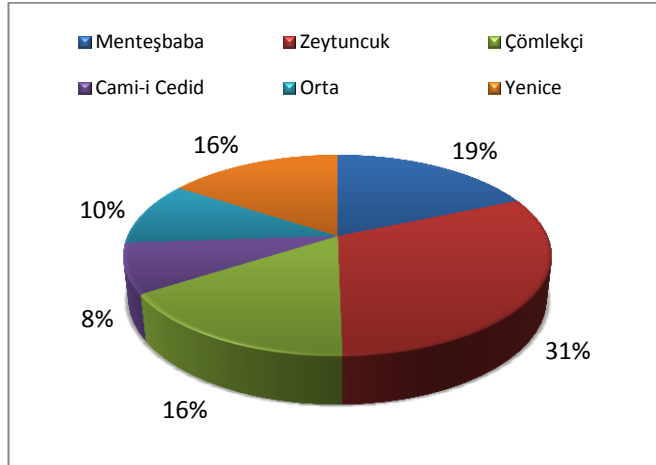
Birinci ve ikinci bölümlerde bu deftere kaydedilen nüfus ile ilgili birtakım çalışmalar yapılmıştı. Bu çalışmalarda mahallelerin nüfusları tespit edilmiş, ayrıca askeri hizmete olanların da sayıları belirlenmişti. Buna göre ilk kaydedilen bazı kişiler üzerine alınan notlara göre üzerlerine "Asâkir-i Mansûre"de yazılanlar çıkarılmış ve mahallelerin nüfus sayısı elde edilmiştir. Nüfusta toplamda 33 kişilik düşüş olmuştur. Diğer defterlerden farklı olarak üzerlerine not alınan "Mansûre"de kayıtları için herhangi bir tarih yazılmamıştır. Bu nedenle nüfusta meydana gelen 33 kişilik düşüşten sonra kalan nüfusu da aynı yıl içerisindeki nüfus miktarı olarak kabul ettik. Ortaya çıkan bu sayı farkı mahallelerin nüfus oranlarını etkilememiştir.

Tablo 214: 1842 Yılında Turgutlu Mahallelerinin Nüfusundaki Değişim

	Menteşbaba	Zeytuncuk	Çömlekçi	Câmi-i Cedîd	Orta	Yenice	Toplam
İlk kayıt (1842)	550	916	475	239	303	463	2946
Mansûre'de	-9	-9	-3	-5	-3	-4	-33
Kalan nüfus (1842)	541	907	472	234	300	459	2913

Grafik 189: Mansûre'de Kayıtlı Olanlar Eksildikten Sonra Kalan Nüfus (1842)

Grafik 190: Mahallelerin Mansûre Kayıtlılar Eksildikten Sonraki Nüfus Dağılımı (1842)

3. 1. 1. 7. 1842 Yılında Turgutlu Mahallelerinin ve Hanlarının Toplam Nüfusu

02893 nolu ve 1258/1842 yılına ait defterde sadece Turgutlu'nun mahallelerinin nüfus kayıtları bulunmaktadır. Bu defterin mahalleler ile ilgili verileri yukarıdaki bölümlerimizde değerlendirilmiştir. Bu defterin haricinde 02894 Nolu ve aynı tarihli başka bir defterde de Turgutlu'nun hanlarının kaydedildiği yine daha önceki bölümlerimizde belirtilmiştir. Aynı tarihe ait olmaları hasebiyle bu defterlerin sonuçlarını, 1835 yılının defterinde yaptığımız gibi burada birleştirmeye karar verdik. Böylece okuyucu hem hanlardaki nüfus hariç olmak üzere, hem de dâhil olmak üzere Turgutlu'da bu yıl içerisinde ikamet etmekte olan toplam nüfus hakkında bir fikir sahibi olabilecektir. Birleştirme işlemini iki aşamalı olarak gerçekleştireceğiz. İlk aşamasında Mansûre'de kaydedilenler toplama dâhil edilecek, daha sonra ise eksiltilecektir.

Tablo 215: 1258/1842 Yılında Turgutlu Mahallelerinin ve Hanlarının Toplam Nüfusu

Mahalleler	2946
Hanlar	94
Toplam (1842)	3040
Mansûre'de	-33
Sonuç(1842)	3007

3. 1. 1. 8. 1846 Yılında Turgutlu Hanlarının Nüfusu

Daha önceki bölümlerimizde 1845 yılına ait defterin değerlendirmesi yapılmış ve nüfusa dair veriler analiz edilmişti. 02895 numaralı defterde sadece hanlarda kalan nüfusun kaydedildiği de belirtilmişti. Şimdi bu defterdeki bilgiler açısından son olarak, diğer defterlerde yaptığımız gibi nüfusun kayıt altına alınmasından sonraki değişkenlik belirlenecektir. Bunun için önce hanlardaki nüfus içerisindeki reft ve fevt sayıları toplanacak ve ilk belirlenen nüfustan eksiltilecektir. Bu işlemlerimizle ilgili çalışmalarımızın sonuçları aşağıdaki tablo ve grafikte gösterilecektir.

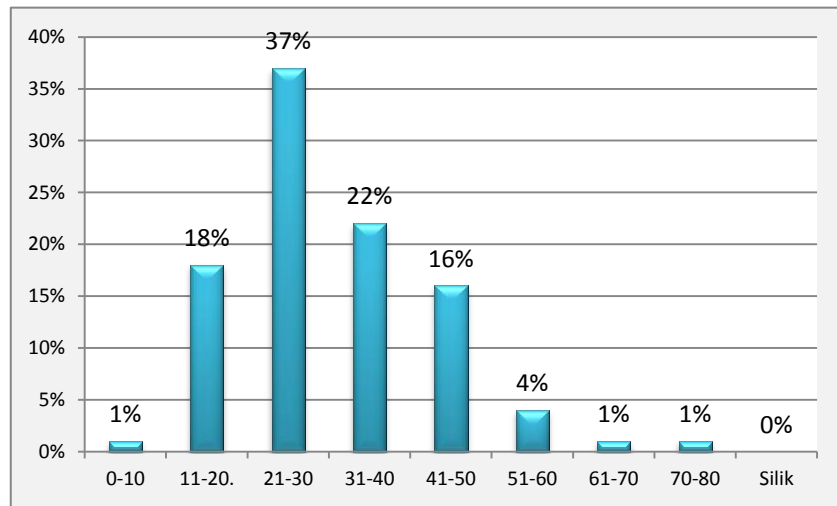

Tablo 216: Han ve Perakendedekilerin Reft/Fevt Dağılımı

	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	Toplam
Reft	4	5	6	1	-	16
Fevt	-	-	-	-	1	1
Eksilen Nüfus	17					

Tablo 217: 1846 Yılında Hanların Nüfusu

Yaş aralığı → Han İsmi ↓	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	70-80	Silik	Toplam
Kebir-i Bîkârân	-	23	49	21	15	5	-	1	-	114
Kabasakal	-	9	11	4	4	2	-	-	1	31
Çere Pazarı	-	10	9	3	10	-	1	-	-	33
Hacı Ahmed	-	2	6	1	1	-	1	-	-	11
Çavuş	1	2	1	1	-	1	1	-	-	7
İki Kapulu	-	-	1	2	1	-	-	-	-	4
Mahkeme	-	-	2	2	-	-	-	-	-	4
Çorbacı	-	7	11	8	8	-	-	-	-	34
Halil Çelebi	-	3	27	20	15	4	2	-	-	71
Hacı Abbas	-	5	3	3	1	1	-	1	-	14
Çınarlı	-	2	4	6	3	-	-	-	-	15
Boyacı	-	5	10	4	2	4	-	-	-	25
Kabakulakoğlu	-	-	1	4	-	-	1	-	-	6
Bîkârânın Perakendesî	1	19	41	28	17	2	-	-	-	108
Toplam	2	87	176	107	77	19	6	2	1	477

Grafik 191: 1846 Yılında Hanlardaki Nüfusun Yaşlarına Göre Dağılımı

1845 yılında hanlardaki nüfusun kayıt altına alındığı ve defterdeki son işlem tarihinden hareketle 1846 yılının da nüfusunun belirlenebileceğinden bahsetmiştik. Buna dair yapılan çalışmaların sonunda hanların toplam nüfusundan 17 kişilik bir eksilme yapılması gerekmiştir. Başlangıçta 494 olan hanlardaki kişi sayısı böylece 477'ye inmiştir. Bu sayıdaki eksilme nüfusun orantısal dağılımında önemli bir etki yaratmamıştır. Nitekim grafikte de görüldüğü üzere nüfusun çoğunluğu 11-50 yaş aralığında olanlardan oluşmaktadır.

3. 1. 2. 1831-1845 Yılları Arası Turgutlu Nüfusuna Dair Veriler

Tablo 218: 1831-1845 Yılları Arasında Mahallelerin Müslim Nüfusu

Sayım Yılları	1831 ²⁶⁷	1832 ²⁶⁸	1835 ²⁶⁹	1840 ²⁷⁰	1842 ²⁷¹	1842 ²⁷²	1842 ²⁷³ (Ceride)	1845 ²⁷⁴ (Temettuat)
Mahalleler								
Zeytuncuk	1059	1001	1033	1074	916	907	920	949
Yenice	546	516	523	476	463	459	463	515
Çömlekçi	586	549	502	528	475	472	475	531
Câmi-i Cedîd	294	278	291	278	239	234	239	265
Orta	362	328	352	345	303	300	303	316
Menteşbaba	563	543	566	621	550	541	550	516
Hacı Sinan	-	-	-	-	-	-	-	120
Voyvoda Konağı	26	26	-	-	-	-	-	-
TOPLAM	3436	3241	3267	3322	2946	2913	2950	3212

Yukarıdaki tablo Turgutlu'daki konak ve mahallelerde ikamet eden Müslim nüfusun yıllara göre artış ya da azalışını takip edebilmemize imkân sağlamaktadır. 02802 numaralı nüfus defterinin ana kaydı 1831 yılının nüfusu olarak kabul edilmiştir. Defterde, kişilerin üzerine yazılı olan reft-fevt kayıtları nüfustan düşürüldükten sonra ulaşılan nüfus 1832 yılının nüfusu olarak değerlendirilmiştir. Yine aynı şekilde 02892 numaralı defterin ana kaydı 1835 yılının nüfusunu, reft/nakil ve fevt olan kişiler düşürüldükten sonraki nüfusu ise 1840 yılının nüfusunu oluşturmuştur. 02893 numaralı 1842 yılına ait defterin üzerinde reft/fevt kayıtlarına rastlanmamıştır. Deftere kaydedilen kişilerin sayımı yapılmış ve ulaşılan sayı 1842

²⁶⁷ Grafik: 156.

²⁶⁸ Grafik: 158.

²⁶⁹ Tablo: 127.

²⁷⁰ Tablo: 203.

²⁷¹ Tablo: 186.

²⁷² Tablo 190'da askeri kayıtlar düştükten sonraki aynı yılın nüfusu.

²⁷³ Çağlar, s. 66, Tablo: 15.

²⁷⁴ Çağlar, s. 69, Tablo 17.

yılıının nüfusu olarak kabul edilmiştir. Defterde kişiler üzerine “redifte” ve “Mansûre’de” olarak kayıtlar düşülmüştür. Redif kayıtları ile ilgili bir işlem yapılmamış iken Mansûre’de olanlar nüfustan eksiltmiştir.

Tablo 219: 1835-1845 Yılları Arasında Mahallelerin Gayr-i Müslim Nüfusu

Yıllar	1835 ²⁷⁵	1840 ²⁷⁶	1842 ²⁷⁷	1845 ²⁷⁸
Mahalleler				
Zeytuncuk	299	367	285	322
Yenice	64	51	57	47
Çömlekçi	63	49	49	46
Câmi-i Cedîd	173	148	112	147
Orta	18	17	12	13
Toplam	617	632	515	575

Defter verilerine göre gayr-i Müslim nüfusun takibi on yıllık bir süreç içerisinde yapılabilmektedir. Menteşbaba Mahallesi gayr-i Müslim bulunmadığı için tabloda ona yer verilmemiştir. Herhangi bir işlem yapmadan sadece deftere kayıtlı olan kişilerin sayısı 1835 yılı nüfusu olarak kabul edilmiştir. Reft ve fevt kaydı düşülen kişilerin nüfustan çıkarılma işlemi yapıldıktan ve tetimme başlığı altındaki kişiler dâhil edildikten sonra ulaşılan nüfus ise 1840 yılı nüfusu olarak kabul edilmiştir.

Tablo 220:1831-1845 Yılları Arasında Mahallelerin Toplam Nüfusu (Müslim+Gayr-i Müslim)

Mahalleler ve Hanlar→ Sayım Yılları↓	Zeytuncuk	Menteşbaba	Orta	Yenice	Çömlekçi	Cami-i Cedid	Hanlar	Toplam (Sadece mahalleler)
1835 ²⁷⁹	1332	566	370	587	565	464	1311 ²⁸⁰	3884
1840 ²⁸¹	1441	621	362	527	577	426	1080 ²⁸²	3954
1842 ²⁸³ (Ceride)	1205	550	315	520	524	351	-	3465
1845 ²⁸⁴ (Temettuat)	1271	516	330	563	577	413	-	3670

²⁷⁵ Tablo: 198.

²⁷⁶ Tablo: 204.

²⁷⁷ Çağlar, s. 66,Tablo: 15.

²⁷⁸ Çağlar, s. 69,Tablo: 17.

²⁷⁹ Tablo: 199.

²⁸⁰ Tablo: 176.

²⁸¹ Tablo: 205.

²⁸² Tablo: 179.

²⁸³ Çağlar, ss. 65-66.

²⁸⁴ Çağlar, s. 69.

Yukarıdaki tablo Turgutlu'daki mahalle ve hanlarda ikamet eden Müslim ve gayr-i Müslimlerin yıllar içerisindeki değişimini takip edebilmemizi sağlamaktadır. Tez çalışmamız dâhilindeki sadece 02892 katalog numaralı 1835-1840 yıllarını kapsayan defter gayr-i Müslim nüfus hakkında bilgi içermektedir. 02893 numaralı 1842 tarihli defterde gayr-i Müslim nüfusun kaydı bulunmamaktadır. Bu nedenle 1842 ve bütünlük arzetmesi bakımından 1845 yıllarının tahmini nüfusları için Cerîde ve Temettuat Defterindeki veriler sağlıklı bir karşılaştırma yapılması açısından kullanılmıştır.

Tablo 221: 1831-1845 Yıllarında Turgutlu'nun Tahmini Müslim Nüfusu

Sayım Yılları →	1831	1832	1835	1840	1842	1842 (Cerîde)	1845 (Temettuat)
Sayılan Erkek Nüfus	3436 ²⁸⁵	3241 ²⁸⁶	3267 ²⁸⁷	3322 ²⁸⁸	2946 ²⁸⁹	2950 ²⁹⁰	3212 ²⁹¹
Tahmini Toplam Nüfus ²⁹²	6872	6482	6534	6644	5892	5900	6424

Tablo 222: 1835-1846 Yılları Arasında Hanların Nüfusu

Sayım Yılları	1835	1840	1842	1845	1846
Müslim	752 ²⁹³	536 ²⁹⁴	94 ²⁹⁵	494 ²⁹⁶	477 ²⁹⁷
Gayr-i Müslim	559 ²⁹⁸	545 ²⁹⁹	-	-	-

²⁸⁵ Tablo: 124.

²⁸⁶ Tablo: 124.

²⁸⁷ Tablo: 197.

²⁸⁸ Tablo: 203.

²⁸⁹ Tablo: 214.

²⁹⁰ Çağlar, s. 66, Tablo: 15.

²⁹¹ Çağlar, s. 66, Tablo: 17.

²⁹² Bu satırdaki veriler defterlerde sayılan nüfusun 2 (iki) ile çarpılmasından elde edilmiştir.

²⁹³ Tablo: 200.

²⁹⁴ Tablo: 207.

²⁹⁵ Tablo: 215.

²⁹⁶ Tablo: 194.

²⁹⁷ Tablo: 217.

²⁹⁸ Tablo: 208.

²⁹⁹ Tablo 178

3. 1. 3. 1250/1835 Tarihli Nüfus Defterinde Sosyal Hareketliliğe Dair Tespit Edilen Bazı Veriler

02892 numaralı defterin 1835 yılında tutulmaya başlandığı ve 1840 yılına kadar aynı defter üzerinde işlem yapılmaya devam edildiği kayıtlardan anlaşılmıştır.³⁰⁰ İlk sayımda mahalle ve hanlarda mevcut olan kişiler kaydedilmiştir. Bu sebepten dolayı 1835 yılındaki kayıt ana kayıt olarak kabul edilmiştir. İlk kayıta yazılmış olan bazı kişilerin ikamet ettikleri mahalle veya hanlardan ayrıldıklarına dair bilgiler sonraki dönemlerde yine aynı kişiler üzerine yazılmış olan kayıtlardan anlaşılmaktadır.

İncelemiş olduğumuz 1835 tarihli nüfus defterinden ileriye veya geriye dönük kişi takibi yapılabilmektedir. 1835'teki ilk kayıttan sonra Turgutlu içinden veya dışından mahalle ve hanlara gelen kişiler tetimme bölümüne kaydedilmiştir. Mesela farklı bir mahalleden Zeytuncuk Mahallesi'ne gelen kişi ya da kişiler "amed be ...(geldikleri yer)" ibaresi ile Zeytuncuk Mahallesi'nin tetimme bölümüne kaydedilmiştir. Yine Zeytuncuk Mahallesi'nden Turgutlu içinde farklı bir bölgeye nakil olan kişi ya da kişiler gittiği yerin tetimme bölümüne kaydedilmiş ve Zeytuncuk Mahallesi'nden amed ettiği belirtilmiştir.

Müslim nüfusun gayr-i Müslim nüfusa göre daha fazla reft ve amed kaydının bulunması Müslim nüfus hareketliliğinin daha çok takip edilebilmesine imkân vermektedir. Defterde Kıpti ve Yahudi nüfusun hareketliliği kayıtların yetersiz oluşundan takip edilememiştir.

Kayıtlardan Turgutlu'nun iç ve dış hareketliliği takip edilebilmektedir. İç hareketlilik mahalleden mahalleye, handan hana veya mahalleden hana, handan mahalleye olarak dört grupta değerlendirilebilir. Mahallelerin Turgutlu dışı hareketliliği incelendiğinde Turgutlu çevresi ve Hicaz'ın daha çok tercih edilmiş olduğu görülmüştür. Hanlarda kalan kişilerin çoğunun Alanya geliş-gidişli oldukları dikkatimizi çekmiştir ve bu hareketlilik ilerleyen sayfalarda örneklendirilecektir.

Reft/nakil kayıtları çalışmamızın birinci ve ikinci bölümünde detaylı olarak incelenmiştir. Son bölümümüzün bu kısmında Turgutlu nüfusunun iç ve dış hareketliliği, kişilerin en çok nereye gittikleri veya nereden geldikleri gibi hususlar işlenecek ve mahalleler ile hanlar arası geçişlerin takibi yapılacaktır. Her bir mahalle

³⁰⁰ 1840 tarihinde işlem yapıldığına dair örnek; BOA. NFS.d, 02892, s. 8, n. 224; s. 173, n. 486.

ayrı ayrı ve hanlar ise toplu bir şekilde olmak üzere reft ve nakil kayıtlı olan kişilerin bazıları örneklendirilecektir.

Zeytuncuk Mahallesinde tespit edilen bazı reft/nakil-amed kayıtları;

Zeytuncuk Mahallesinin ana kaydı ve tetimmesinin birleştirilmesi ile birlikte toplamda 129 kişinin reft veya nakil olduğu kayıtlardan anlaşılmıştır. Toplamda 25 kişinin Manisa'yı tercih ettiği görülmüştür.³⁰¹ Turgutlu içi nüfus hareketliliğinde Menteşbaba Mahallesi ilk sıradadır. Mahallenin ana kayıtlarında 11 kişinin tetimme kayıtlarında ise altı kişinin Menteşbaba'ya gittiği kayıtlıdır.³⁰²

Zeytuncuk Mahallesinin ana kaydındaki amed olan kişiler incelendiğinde; Çömlekçi ve Câmî-i Cedîd olmak üzere iki mahalleden birer kişinin Zeytuncuk'a geldiği belirlenmiştir. Bu kişilerden bir tanesinin 1254 yılında Zeytuncuk Mahallesinden Çömlekçi Mahallesine nakil olduğu, yine aynı kişinin 1255 yılında Çömlekçi Mahallesinden amed ederek Zeytuncuk Mahallesine geldiği anlaşılmaktadır.³⁰³ Kişinin Çömlekçi Mahallesindeki takibi yapıldığında 1254 yılında Zeytuncuk Mahallesinden amed ettiği ve yine aynı kişinin 1255 yılında Zeytuncuk Mahallesine nakil olduğu kayıtlıdır.³⁰⁴ Sonuç olarak kişi ilk ikamet yeri olan Zeytuncuk Mahallesine geri dönmüştür.

Mahallenin tetimme kayıtlarında ise Turgutlu içinden 51, Turgutlu dışından 53 kişinin Zeytuncuk Mahallesine amed ettiği belirlendi.³⁰⁵ Bu kayıtlar incelendiğinde dış amedde 12 kişi ile İzmir'in, iç amedde 11 kişi ile Menteşbaba'nın ilk sırada yer aldığı anlaşılmıştır. Zeytuncuk Mahallesi ile Menteşbaba Mahallesi arasında nakil ve amedlerin diğer mahallelere göre daha sık yapıldığını tespit ettik. İki mahalle arasındaki gidiş-gelişler ailece³⁰⁶ veya bireysel³⁰⁷ olarak yapılmıştır.

1252 yılında İzmir'den Zeytuncuk Mahallesine amed ettikleri ve karındaş oldukları belirlenen iki kişinin 1254 yılında Menteşbaba Mahallesine nakil olduğu kayıtlardan anlaşılmıştır.³⁰⁸ Bu iki kişinin Menteşbaba Mahallesinin tetimme

---

³⁰¹Bkz. Tablo:12, 15.

³⁰²Bkz. Tablo: 11, 14.

³⁰³ BOA. NFS.d, 02892, s. 4, n. 85. (Zeytuncuk Mahallesi ana kayıt)

³⁰⁴ BOA. NFS.d, 02892, s. 181, n. 715. (Çömlekçi Mahallesi Tetimmesi)

³⁰⁵Bkz. Tablo: 16-17.

³⁰⁶ Baba ve iki oğlu 1252 yılında Zeytuncuk Mahallesinden Menteşbaba Mahallesine nakil olmuşlardır. BOA. NFS.d, 02892, s. 163, n. 1129-1131. (Zeytuncuk Mahallesi Tetimmesi)

³⁰⁷ BOA. NFS.d, 02892, s. 10, n. 342. (Zeytuncuk Mahallesi ana kayıt)

³⁰⁸ BOA. NFS.d, 02892, s. 167, n. 1318-1319.(Zeytuncuk Mahallesi Tetimmesi)

bölümüne kaydedildikleri belirlenmiştir ve Menteşbaba Mahallesi kayıtlarında 1254 yılında Zeytuncuk Mahallesinden amed ettikleri yazılıdır.³⁰⁹ İki farklı yerden alınan kayıtlar birbirini doğrular niteliktedir.

Ermeni nüfusunun ana kaydında amed bilgisi bulunmazken tetimme bölümünde 12 kişinin amed ettiği yer yazılıdır. Zeytuncuk Mahallesi amed edenlerin çoğu Câmî-i Cedîd Mahallesinden gelmiştir.³¹⁰

Turgutlu dışına reft olan Ermenilerden altısının Manisa'ya³¹¹ gittiği kayıtlardan anlaşılmıştır. Turgutlu içinde de birer kişinin Yenice³¹² ve Orta³¹³ mahallesi nakil olduğu belirlenmiştir.

Mahalledeki Rum nüfusa ayrılan bölümün ana kaydında amed kaydı bulunmazken, tetimme bölümünde 25 kişinin geldikleri yerlerin kaydı bulunmaktadır. Rumların geldiği yerler incelendiğinde en çok altı kişi ile Alaşehir'in³¹⁴ ilk sırada, beş kişi ile Manisa'nın³¹⁵ ikinci sırada olduğu belirlenmiştir.

Turgutlu nüfusunun mahalle ve hanlar arasında da yer değiştirmelerinin olduğu kayıtlardan anlaşılmaktadır. Mahallelerde ikamet eden bazı kişilerin veya ailelerin hanlara nakil olması, hanların ikamet merkezi olarak kullanıldığı ihtimalini güçlendirmektedir. Zeytuncuk Mahallesinde ikamet eden bir baba ve oğulun³¹⁶ 1250 senesinde Seyfizade Hanına nakil olduğu kayıtlardan anlaşılmıştır.³¹⁷ Baba ve oğulun Seyfizade Hanının tetimme bölümünden takibi yapılmış ve Zeytuncuk Mahallesinden 1250 yılında amed ettiklerinin kayıtlara geçirildiği anlaşılmıştır.³¹⁸ Sayıma kadınlar dâhil edilmediği için, kesin olmamakla birlikte nakil olan kişiler arasında kadınların da olduğu düşünülmektedir. Nakil kaydedilen çocuğun bir yaşında olduğu göz önüne alındığında, çocuğa bakacak bir kişinin de olması gerekmektedir. Aynı zamanda bu çocuğun 1252 yılında fevt olduğu, bu kişilerin burada en azından 1252 yılına kadar kaldıklarının ve hanların geçici konaklama

³⁰⁹ BOA. NFS.d, 02892, s. 48, n. 820-821. (Menteşbaba Mahallesi Tetimmesi)

³¹⁰ BOA. NFS.d, 02892, s. 239, n. 75-80. (Zeytuncuk Mahallesi Ermeni Tetimmesi)

³¹¹ Bir baba ve üç oğlundan oluşan dört kişilik aile için bkz. BOA. NFS.d, 02892, s. 147, n. 27-30; bir baba ve oğlundan oluşan iki kişilik aile için bkz. s. 147, n. 61-62. (Zeytuncuk Mahallesi, Ermeni, ana kayıt)

³¹² BOA. NFS.d, 02892, s. 147, n. 33. (Zeytuncuk Mahallesi, Ermeni, ana kayıt)

³¹³ BOA. NFS.d, 02892, s. 147, n. 59. (Zeytuncuk Mahallesi, Ermeni, ana kayıt)

³¹⁴ BOA. NFS.d, 02892, s. 204, n. 216-219. (Zeytuncuk Mahallesi, Rum, Tetimme)

³¹⁵ BOA. NFS.d, 02892, s. 205, n. 260-262. (Zeytuncuk Mahallesi, Rum, Tetimme)

³¹⁶ Bkz. EK: 7 ve 8.

³¹⁷ BOA. NFS.d, 02892, s. 122, n. 11-12. (Zeytuncuk Mahallesi, Rum, ana kayıt)

³¹⁸ BOA. NFS.d, 02892, s. 215, n. 38-39. (Seyfizâde Hanı tetimmesi)

merkezlerinden ziyade ikamet merkezleri olarak değerlendirmemize olanak sağlayan bir diğer kanıt olma özelliğini taşımaktadır.

Kayıtlardan, kişilerin geldikleri yere geri döndükleri, bazen de geldikleri yer ile gittikleri yerin farklı olduğu anlaşılmaktadır. Mesela mesleği rençber olarak belirtilen bir kişinin 1253 yılında İskenderiye'den Zeytuncuk Mahallesine Amed ettiği, 1254 yılında ise Hicaz'a reft ettiği tespit edilmiştir.³¹⁹

Defterde resmi görevli olarak kaydedilen kişilerin de reft/nakil kayıtlarına rastlanmaktadır. Mesleği Kolağası olarak belirtilen bir kişinin oğulları ile birlikte Câmi-i Cedîd Mahallesine nakil olduğu kaydedilmiştir.³²⁰ Bu ailenin Câmi-i Cedîd Mahallesi tetimmesinden takibi yapıldığında, baba ve oğullarının 1250 yılında Zeytuncuk Mahallesinden amed ettikleri tespit edilmiştir.³²¹ 1252 yılında yapılan ikinci işlemde baba ve bir oğlunun fevt olduğu³²² belirlenmiştir.³²³

Reft ve nakil olan kişilerin yaş dağılımları incelenmiş ve her yaş grubundan reft ve nakil olanlara rastlanmıştır. Mesela 70 yaşındaki bir kişi 1253 yılında Câmi-i Cedîd Mahallesine nakil olmuştur.³²⁴ Bir başka örnekte ise 60 yaşındaki bir babanın sekiz yaşındaki oğlu ile 1251 yılında Kütahya'ya reft ettiği kayıtlıdır.³²⁵

Menteşbaba Mahallesinde tespit edilen bazı reft/nakil-amed kayıtları;

Mahallede toplamda 81 kişinin reft/nakil kaydı bulunmaktadır. Tetimme ve ana kayıt toplamında 16³²⁶ kişi ile Zeytuncuk Mahallesi Turgutlu içi nakilde en fazla gidilen yer olmuştur.

Mahalleden hana geçiş örneğine bu mahallede de rastlanmıştır. Menteshbaba Mahallesindeki bir kişinin 1253 yılında Halil Çelebi Hanına nakil olduğu kayıtlara geçmiştir.³²⁷ Kişinin takibi yapıldığında, Halil Çelebi Hanının tetimme bölümünde bu kişinin 1253 yılında Menteshbaba Mahallesinden amed ettiği yazılıdır.³²⁸

³¹⁹ BOA. NFS.d, 02892, s. 168, n. 1369. (Zeytuncuk Mahallesi Tetimmesi)

³²⁰ BOA. NFS.d, 02892, s. 27, n. 1016-1020. (Zeytuncuk Mahallesi ana kayıt)

³²¹ BOA. NFS.d, 02892, s. 67, n. 298-301. Zeytuncuk Mahallesinde beş kişi olarak kaydedilen ve Câmi-i Cedîd Mahallesine gittikleri kaydedilen bu aile Câmi-i Cedîd Mahallesi Tetimmesinde dört kişi olarak kaydedilmiştir. Bir yaşında olan çocuğun kaydedilmediği tespit edilmiştir. Bkz. EK: 2 ve 3.

³²² BOA. NFS.d, 02892, s. 67, n. 298, 301.

³²³ Bkz. EK: 2 ve 3.

³²⁴ BOA. NFS.d, 02892, s. 24, n. 873. (Zeytuncuk Mahallesi ana kayıt)

³²⁵ BOA. NFS.d, 02892, s. 26, n. 957-958. (Zeytuncuk Mahallesi ana kayıt)

³²⁶ Bkz. Tablo: 32, 36.

³²⁷ BOA. NFS.d, 02892, s. 32, n. 163. (Menteşbaba Mahallesi ana kayıt)

³²⁸ BOA. NFS.d, 02892, s. 189, n. 48.

Turgutlu dışına reft olan kişiler incelendiğinde, ilk olarak 14 kişi ile Cânib-i Derbend, ikinci olarak da 13 kişi ile Manisa en fazla tercih edilen bölge olmuştur.³²⁹ Kişilerin bazen aile, bazen de bireysel olarak reft veya nakil olduğu kayıtlıdır. Küçük yaştaki çocuklar genellikle aileleri ile birlikte reft etmektedir.³³⁰ Ancak 10 yaşının altındaki bireylerin de tek olarak reft olduğuna dair kayıt bulunmaktadır. Mesela sekiz yaşındaki bir çocuğun 1252 yılında Menteşbaba Mahallesinden Manisa'ya reft ettiği kayıtlıdır.³³¹

Amed kayıtları incelendiğinde Menteşbaba Mahallesine gelen kişilerin çoğunluğunun Zeytuncuk Mahallesinden amed ettiği anlaşılmıştır. Orta Mahallesi 20 kişi ile ikinci³³² sıradadır. Turgutlu dışından amed eden kişilerin ise en fazla Alaşehir'den³³³ geldikleri görülmüştür.

Kayıtlı kişilerden bazılarının geldikleri yerin adı kişi isminin önüne lakap olarak eklenmiştir. Mesela Menteşbaba Mahallesinde Alaşehir'den amed ettiği anlaşılan bazı kişilerin isimlerinin önüne "Alaşehirli" lakabı eklenmiştir.³³⁴

Orta Mahallesinde tespit edilen bazı reft/nakil-amed kayıtları;

Orta Mahallesinden Turgutlu içinde gerçekleşen nakil hareketleri incelendiğinde 21 kişi ile Menteşbaba Mahallesi³³⁵ en sık rastlanılan mahalle olmuştur. Turgutlu dışına reft olan kişilerden altısı Hicaz'a beşi ise Manisa'ya gitmiştir.³³⁶

Deftere kayıtlı kişiler Turgutlu'ya yakın bir bölgeye gitmiş olsalar bile gittikleri yer Turgutlu merkezinde değil ise bu kişiler üzerine alınan kayıt "reft be-..." şeklinde olmuştur. Mesela Orta Mahallesinden Turgutlu'nun çevresindeki Derbend³³⁷, Akhisar³³⁸, Armutlu³³⁹ ve Salihli³⁴⁰ gibi köy ve kasabalara giden kişilerin kayıtları reft kapsamında değerlendirilmiştir.

³²⁹ Bkz. Tablo: 33, 37.

³³⁰ BOA. NFS.d, 02892, s. 44, n. 637-638. (Menteşbaba Mahallesi tetimmesi)

³³¹ BOA. NFS.d, 02892, s. 32, n. 183. (Menteşbaba Mahallesi ana kayıt)

³³² Bkz. Tablo: 38.

³³³ Bkz. Tablo: 39.

³³⁴ BOA. NFS.d, 02892, s. 45, n. 683-686, s. 46, n. 744. (Menteşbaba Mahallesi tetimmesi)

³³⁵ Bkz. Tablo: 43, 46.

³³⁶ Bkz. Tablo: 44-47.

³³⁷ BOA. NFS.d, 02892, s. 56, n. 213-214. (Orta Mahallesi ana kayıt)

³³⁸ BOA. NFS.d, 02892, s. 55, n. 172. (Orta Mahallesi ana kayıt)

³³⁹ BOA. NFS.d, 02892, s. 173, n. 486. (Orta Mahallesi tetimmesi)

³⁴⁰ BOA. NFS.d, 02892, s. 172, n. 422. (Orta Mahallesi tetimmesi)

Kayıtlardan, kişilerin bazen geldikleri yere geri gittikleri, bazen de geldikleri yer ile gittikleri yerin farklı olduğu anlaşılmaktadır. Mesela bir babanın oğlu ile birlikte 1251'de İzmir'den Orta Mahalleye amed ettiği, yine aynı kişinin 1252 senesinde Salihli'ye reft ettiği kayıtlardan takip edilebilmektedir.³⁴¹ Kişiler bazen de geldikleri bölgeye geriye dönmüşlerdir. Mesela bir baba ve oğlunun 1250 yılında Kütahya'dan Orta Mahalleye amed ettiği, 1252 yılında oğlunun fevt olduğu ve babanın da 1253 yılında Kütahya'ya tekrar reft olduğu kayıtlıdır.³⁴²

Mahallenin tetimme kayıtlarında 25 kişinin Turgutlu içinden, 25 kişinin de Turgutlu dışından amed ettiği anlaşılmıştır.³⁴³ Turgutlu içinden 10 kişi ile en çok Çömlekçi Mahallesinin, dış amedde ise dokuz kişi ile İzmir'in öne çıktığı anlaşılmıştır. Hacı Abbas³⁴⁴ ve Kabasakal³⁴⁵ Hanlarında kalan birer kişinin de Orta Mahallesine geldiği tespit edilmiştir.

Orta Mahallesinde ailece nakil örneğine rastlanmıştır. Orta Mahallesinde kayıtlı olan bir baba ve iki oğlu 1254 yılında Câmî-i Cedîd mahallesine nakil olmuştur.³⁴⁶ Câmî-i Cedîd Mahallesinde bu ailenin takibi yapıldığında; Orta Mahallesinden 1254 yılında amed ettiklerinin kayıtlara düşülmüş olduğu gözlenmiştir.³⁴⁷

İncelemiş olduğumuz 1835 tarihli nüfus defterinden ileriye veya geriye dönük kişi takibinin yapılabildiği yukarıda söylenmişti. Aşağıdaki geriye dönük yapılan takip buna bir örnektir.

1253 yılında İzmir'den bir kişinin amed ettiği kayıtlara işlenmiştir. Yine aynı kişinin 1253 yılında Zeytuncuk Mahallesine nakil olduğu kayıtlıdır.³⁴⁸ Kişinin Zeytuncuk Mahallesindeki takibi yapıldığında, 1253 yılında Orta Mahallesinden amed ettiği yazılıdır.³⁴⁹ Böylece Zeytuncuk ile Orta Mahalledeki kayıtların birbirleri ile örtüştüğü anlaşılmaktadır.

³⁴¹ BOA. NFS.d, 02892, s. 172, n. 424-425. (Orta Mahallesi tetimmesi)

³⁴² BOA. NFS.d, 02892, s. 171, n. 383-384. (Orta Mahallesi tetimmesi); Başka bir örnek için bkz. BOA. NFS.d, 02892, s.174, n. 499. (Orta Mahallesi tetimmesi)

³⁴³ Bkz. Tablo: 48, 49.

³⁴⁴ BOA. NFS.d, 02892, s. 173, n. 472. (Orta Mahallesi tetimmesi)

³⁴⁵ BOA. NFS.d, 02892, s. 174, n. 520.(Orta Mahallesi tetimmesi)

³⁴⁶ BOA. NFS.d, 02892, s. 53, n. 91-93. (Orta Mahallesi ana kayıt)

³⁴⁷ BOA. NFS.d, 02892, s. 69, n. 371-373. (Câmî-i Cedîd Mahallesi tetimmesi)

³⁴⁸ BOA. NFS.d, 02892, s. 173, n. 485. (Orta Mahallesi tetimmesi)

³⁴⁹ BOA. NFS.d, 02892, s. 168, n. 1359. (Zeytuncuk Mahallesi tetimmesi)

Câmi-i Cedîd Mahallesinde tespit edilen bazı reft/nakil-amed kayıtları;

Birinci bölümde Câmi-i Cedîd Mahallesinin nakil kayıtlarına göre en çok 19 kişi ile Yenice Mahallesine gidildiği tespit edilmişti. Mahallenin Amed kayıtları incelendiğinde Turgutlu içinden en fazla yine Yenice Mahallesinden geliş olduğu belirlenmişti. Zeytuncuk ve Menteşbaba Mahalleleri arasındaki nakil ve amedlerin karşılıklılığı Câmi-i Cedîd ve Yenice Mahalleleri için de tespit edilmiştir. Bu karşılıklı nakillerde aynı kişilerin yer değiştirmelerine de rastlanmaktadır.

Câmi-i Cedîd Mahallesinin tetimme kayıtlarında debbağlık mesleği ile uğraşan bir kişinin 1253 yılında Yenice Mahallesine nakil olduğu yazılmıştır.³⁵⁰ Yenice Mahallesindeki takibi yapıldığında Câmi-i Cedîd Mahallesinden 1253 yılında amed ettiği ve aynı yıl Câmi-i Cedîd Mahallesine nakil olduğu kayıtlara düşülmüştür.³⁵¹ Sonuç olarak kişi ilk kayıt olduğu Câmi-i Cedîd Mahallesine tekrar gelmiştir.

Câmi-i Cedîd Mahallesi tetimmesinde kaydedilen bir kişinin 1250 yılında Zeytuncuk Mahallesinden amed ettiği kaydedilmiştir. Aynı kişinin üzerine 1254 yılında Yenice Mahallesine nakil olduğu kaydı düşülmüştür.³⁵²

Câmi-i Cedîd Mahallesinde kayıtlı olan bir baba ve iki oğlu 1251 tarihinde Yenice Mahallesine nakil olmuştur.³⁵³ Yenice Mahallesinin tetimme kayıtlarından bu kişilerin takibi yapıldığında; 1251 yılında Câmi-i Cedîd Mahallesinden amed ettikleri anlaşılmıştır. Bu aile 1254 yılında ise Manisa'ya gitmiştir.

Turgutlu içi nakillerde dikkatimizi çeken bir diğer kayıt Câmi-i Cedîd Mahallesi tetimmesinde karşımıza çıkmaktadır: Bir kişinin nakil olduğu yer “nakl-i be defter-i bîkârân 1254” yazılıdır.³⁵⁴ Kişinin takibi yapıldığında bîkârân tetimmesinde 1254 yılında Câmi-i Cedîd Mahallesinden amed ettiğinin kayıtlı olduğu görülmüştür.³⁵⁵

Bu mahallede de her yaş grubundan insanın nakil/reft ve amed kayıtlarına rastlanmıştır. Mesela 80 yaşındaki bir kişinin 1253 yılında Tepecik'ten amed ettiği; 7

³⁵⁰ BOA. NFS.d, 02892, s. 68, n. 360.

³⁵¹ BOA. NFS.d, 02892, s. 78, n. 305. (Yenice Mahallesi ana kayıt)

³⁵² BOA. NFS.d, 02892, s. 67, n. 302. (Câmi-i Cedîd Mahallesi tetimmesi)

³⁵³ BOA. NFS.d, 02892, s. 60, n. 9-11. (Câmi-i Cedîd Mahallesi ana kayıt)

³⁵⁴ BOA. NFS.d, 02892, s. 68, n. 344.

³⁵⁵ BOA. NFS.d, 02892, s. 194, n. 190.

yaşındaki bir çocuğun 1254 yılında Zeytuncuk Mahallesi'ne reft olduğu kayıtlara düşülmüştür.³⁵⁶

Câmi-i Cedîd Mahallesi'nde ikamet eden bir Yahudinin 1254 yılında Kudüs'ten geldiği kayıtlardan anlaşılmıştır.³⁵⁷

Yenice Mahallesi'nde tespit edilen bazı reft/nakil-amed kayıtları;

Tetimme kayıtlarında bir kişinin 1251 yılında Perakende-i Bîkârândan amed ettiği yazılıdır.³⁵⁸ Kişinin geriye dönük takibi yapıldığında perakende kayıtlarında 1251 yılında Yenice Mahallesi'ne nakil olduğu yazmaktadır. Kişinin perakendedeki kaydından İzmir Taburundan amed ettiği anlaşılmıştır.³⁵⁹

Mahallenin reft/nakil kayıtları incelendiğinde Turgutlu içi nakilde Çömlekçi Mahallesi'nin en fazla tercih edilen bölge³⁶⁰ olduğu; Turgutlu dışına giden kişilerin en çok Manisa ve Hicaz bölgesine gittikleri kayıtlardan anlaşılmıştır.³⁶¹

Yenice Mahallesi'ne gelen kişilerin kayıtları incelendiğinde 15 kişi ile Zeytuncuk Mahallesi'nin ilk sırada yer aldığı görülmüştür.³⁶² Turgutlu dışından amed eden kişilerin en fazla Hacc-ı Şerif'ten geldikleri anlaşılmıştır.³⁶³

“Muallim-i Sıbyan” olarak belirtilen bir kişinin 1252 yılında Orta Mahallesi'ne nakil ettiği kayıtlardan anlaşılmıştır.³⁶⁴ Orta Mahallesi kayıtlarından bu kişinin takibi yapıldığında 1252 yılında Yenice Mahallesi'nden amed ettiği tespit edilerek Yenice Mahallesi'ndeki kaydı doğrulanmıştır.³⁶⁵

Yenice Mahallesi tetimmesinde kayıtlı bir kişinin 1251 yılında Han-ı Kebir'den amed ettiği, yine aynı kişinin 1253 yılında Han-ı Kebir'e nakil olduğu kayıtlardan anlaşılmıştır.³⁶⁶

Bu örneklerden de anlaşıldığı gibi kişilerin mahalle ve hanlar arasında sık sık geçişleri olmuştur. Daha önce de ifade ettiğimiz gibi bu türden hareketler hanların ikamet merkezi olarak da kullanıldıklarını göstermektedir.

³⁵⁶ BOA. NFS.d, 02892, s. 64, n.188. (Câmi-i Cedîd Mahallesi ana kayıt)

³⁵⁷ BOA. NFS.d, 02892, s.159, n. 109. (Câmi-i Cedîd Mahallesi, Yahudi, ana kayıt)

³⁵⁸ BOA. NFS.d, 02892, s. 184, n. 591.

³⁵⁹ BOA. NFS.d, 02892, s. 194, n. 180. (Perakende-i Bîkârân Tetimmesi)

³⁶⁰ Bkz. Tablo; 64, 67.

³⁶¹ Bkz. Tablo; 65, 68.

³⁶² Bkz. Tablo; 69.

³⁶³ BOA. NFS.d, 02892, s. 185, n. 631,633-636, 642.

³⁶⁴ BOA. NFS.d, 02892, s. 82, n. 442. (Yenice Mahallesi ana kayıt)

³⁶⁵ BOA. NFS.d, 02892, s. 173, n. 451. (Orta Mahallesi Tetimmesi)

³⁶⁶ BOA. NFS.d, 02892, s. 78, n. (Yenice Mahallesi ana kayıt)

Yenice Mahallesi tetimmesinde bir kişinin Zeytuncuk Mahallesinden amed ettiği kayıtlara geçmiştir.³⁶⁷ Kişinin Zeytuncuk Mahallesi kayıtlarından geriye dönük takibi yapıldığında; 1250 yılında Yenice Mahallesine nakil ettiği görülmüştür.³⁶⁸ Yenice Mahallesindeki kayıtlarda aynı kişinin 1251 yılında Menteşbaba Mahallesine nakli de kayıtlıdır.³⁶⁹ Kişinin Menteşbaba Mahallesinde takibi yapıldığında; 1251’de Yenice Mahallesinden amed ettiği görülmüştür.³⁷⁰ Sonuç olarak kişinin Zeytuncuk Mahallesinden başlayarak Yenice Mahallesine nakil kaydı, Yenice Mahallesindeki kayıtlarda ise kişinin nereden geldiği ve nereye gittiği konusunda bilgi verilmiş ve kişinin en son takibi Menteşbaba Mahallesinde yapılabilmektedir.³⁷¹

35 yaşındaki bir baba ve oğlunun 1251 yılında Câmî-i Cedîd Mahallesine nakli ise ailece yapılan nakillere örnektir.³⁷² Baba ve oğlunun Câmî-i Cedîd Mahallesi Tetimmesinde 1251 yılında Yenice Mahallesinden amed ettikleri kayıtlıdır.³⁷³

Kişilerin bu kadar sistemli kaydedildiği ve aranılan kişilerin rahatlıkla bulunduğu defterde takibi yapılamayan³⁷⁴ kişiler de bulunmaktadır. Yenice Mahallesi tetimme kayıtlarında Bayındır’dan amed eden bir kişinin Zeytuncuk Mahallesine nakil olduğu yazılıdır.³⁷⁵ Fakat Zeytuncuk Mahallesi kayıtları incelendiğinde kişinin kaydına rastlanamamıştır.

Mahalleden sadece bir kişinin Hacc-ı Şerife gittiği kayıtlara geçmiştir.³⁷⁶

Yenice Mahallesindeki Ermenilerin amed kayıtları yer almaktadır. Mahalleye 1250 yılında Zeytuncuk’tan amed ettiği anlaşılan bir kişinin 1253 yılında tekrar Zeytuncuk’a nakil olduğu belirlenmiştir.³⁷⁷ Kişinin Zeytuncuk Mahallesindeki takibi yapıldığında Yenice Mahallesindeki bilginin doğruluğu anlaşılmıştır.³⁷⁸ Kişi aynı zamanda deftere kaydedilen son kişidir.

³⁶⁷ BOA. NFS.d, 02892, s. 183, n. 544. (Yenice Mahallesi Tetimmesi)

³⁶⁸ BOA. NFS.d, 02892, s. 7, n. 208. (Zeytuncuk Mahallesi ana kayıt)

³⁶⁹ BOA. NFS.d, 02892, s. 183, n. 544.

³⁷⁰ BOA. NFS.d, 02892, s. 45, n. 705. (Menteşbaba Mahallesi Tetimmesi)

³⁷¹ Bkz. EK: 4, 5, ve 6.

³⁷² BOA. NFS.d, 02892, s. 80, n. 378-379. (Yenice Mahallesi ana kayıt)

³⁷³ BOA. NFS.d, 02892, s. 68, n. 326-327. (Câmî-i Cedîd Mahallesi tetimmesi)

³⁷⁴ Bu takibi yapılamayanların, defterdeki yıpranmadan dolayı okunamayan kişiler arasında olabileme ihtimalinin yüksek olduğu kanaatindeyiz.

³⁷⁵ BOA. NFS.d, 02892, s. 183, n. 551.

³⁷⁶ BOA. NFS.d, 02892, s. 73, n. 76. (Yenice Mahallesi, ana kayıt)

³⁷⁷ BOA. NFS.d, 02892, s. 145, n. 23. (Yenice Mahallesi, Ermeni, ana kayıt)

³⁷⁸ BOA. NFS.d, 02892, s. 239, n. 81. (Zeytuncuk Mahallesi, Ermeni tetimmesi)

Mahallede amed eden Ermenilerden bir kişinin karşısında “amed be-tahrîr-i mande” yazmaktadır.³⁷⁹ Turgutlu dışından amed eden iki kişinin ise Manisa’dan geldikleri belirlenmiştir.³⁸⁰

Mahalleden hanlara geçişleri Rumlar arasında da görebilmek mümkündür. Yenice Mahallesinde kayıtlı bir kişinin Seyfizâde Hanına nakil olduğu kayıtlıdır.³⁸¹ Kişinin han kayıtlarında Yenice Mahallesinden amed ettiği belirtilmektedir.³⁸² Yine mahallede Rum nüfusundan bir baba ve oğulun “reft be-diyâr-ı aher” olarak kaydına rastlanmıştır.³⁸³ İki Rum’un İzmir’den geldiği belirlenmiştir.³⁸⁴

Çömlekçi Mahallesinde tespit edilen bazı reft/nakil-amed kayıtları;

Mahallenin ana kaydında amed bilgisi bulunmamaktadır. Tetimme ve ana kayıt verilerine göre Turgutlu içinde en fazla nakil olunan yer 12 kişi ile Orta Mahallesi³⁸⁵ olmuştur. Turgutlu dışına yapılan reftlerde ise sekiz kişi ile Manisa³⁸⁶ ilk sıradayken İzeddin³⁸⁷ yedi kişi ile ikinci sıradadır.

İzeddinli Osman Ağa isimli bir kişi altı kişilik hanesi ile 1250 yılında İzeddin’den Çömlekçi Mahallesine amed etmiş, 1252 yılında ise tekrar hanesi ile birlikte İzeddin’e nakil olmuştur.³⁸⁸ Hane içerisinde üç oğul bir hafidi ve iki adet de gulam bulunmaktadır.

Hanlardan bu mahalleye gelen kişiler de vardır. Bir kişinin 1251 yılında Mahkeme Hanından amed ettiği kayıtlara işlenmiştir.³⁸⁹ Kişinin geriye dönük takibi yapıldığında Mahkeme Hanındaki kayıtlarda 1251 yılında Çömlekçi Mahallesine nakil olduğu anlaşılmıştır.³⁹⁰

Bir babanın oğlu ile Yenice Mahallesinden amed ettiği kayıtlara geçmiştir.³⁹¹ Kişilerin geriye dönük takibi yapıldığında, Yenice Mahallesinin kayıtlarında

³⁷⁹ BOA. NFS.d, 02892, s. 145, n. 29. (Yenice Mahallesi, Ermeni, ana kayıt)

³⁸⁰ BOA. NFS.d, 02892, s. 145, n. 24, 30. (Yenice Mahallesi, Ermeni, ana kayıt)

³⁸¹ BOA. NFS.d, 02892, s. 126, n. 14. (Yenice Mahallesi, Rum, ana kayıt)

³⁸² BOA. NFS.d, 02892, s. 215, n. 57. (Seyfizâde Hanı tetimmesi)

³⁸³ BOA. NFS.d, 02892, s. 127, n. 19, 20. (Yenice Mahallesi, Rum, ana kayıt)

³⁸⁴ BOA. NFS.d, 02892, s. 127, n. 29, 33. (Yenice Mahallesi, Rum, ana kayıt)

³⁸⁵ Bkz. Tablo: 76, 80.

³⁸⁶ Bkz. Tablo: 77.

³⁸⁷ Bkz. Tablo: 81.

³⁸⁸ BOA. NFS.d, 02892, s. 178, n.544-549. (Çömlekçi Mahallesi tetimmesi)

³⁸⁹ BOA. NFS.d, 02892, s. 180, n. 652. (Çömlekçi Mahallesi tetimmesi)

³⁹⁰ BOA. NFS.d, 02892, s. 102, n.9. (Mahkeme Hanı ana kayıt)

³⁹¹ BOA. NFS.d, 02892, s. 180, n. 670-671. (Çömlekçi Mahallesi tetimmesi)

Çömlekçi Mahallesi'ne naklinin yazılı olduğu belirlenmiştir.³⁹² Mahallede ikamet eden 70 yaşındaki bir kişinin 1252 yılında Hacc-ı Şerife reft olduğu kayıtlara işlenmiştir.³⁹³ Mahalle nüfusuna kayıtlı bir kişinin de 1255 yılında Âsitâne-i Aliyye'ye gittiği yine kayıtlardan anlaşılmaktadır.³⁹⁴

Resmi görevli olduğu belirtilen kişilerin de reft olduklarına daha önce değinmiştik. Bu mahallede ikamet eden bir imamın 1251 yılında Hicaz'a gittiği kayıtlıdır.³⁹⁵

Mahalledeki Yahudiler arasında reft/nakil ve amed kaydı bulunmamaktadır. Mahallede toplamda beş Ermeni'nin nakil ve amed ettiği kayıtlardan anlaşılmaktadır. Bir kişinin İzmir'e³⁹⁶, bir kişinin de Manisa'ya³⁹⁷ reft olduğu belirlenmiştir.

Bir baba ve iki oğlunun ise 1250 yılında Zeytuncuk Mahallesi'ne nakil olduğu belirlenmiştir.³⁹⁸ Bu ailenin takibi Zeytuncuk Mahallesi kayıtlarının olduğu kısımda yapılmış, baba ve oğlunun kayıtlarına Ermeni Tetimmesinde rastlanmıştır. Üç kişilik ailenin Çömlekçi Mahallesi'nden amed ettiği teyit edilmiştir.³⁹⁹

Hanlarda kalan Müslimlerin bazı reft/nakil-amed kayıtları;

Kişilerin kayıtlarından yola çıkarak takiplerini yaptığımız çalışmamızın bu kısmında hanlarda kalanların Turgutlu içi ve Turgutlu dışı hareketliliği ile ilgili bazı örnekler verilecektir.

Han-ı Kebir'de kayıtlı olan kişilerin çoğunluğunun Alanya'dan geldikleri ve yine Alanya'ya gittikleri anlaşılmıştır. Reft yılları 1250 yılından başlayarak 1255'e kadar uzanmaktadır.⁴⁰⁰ Handa kalan kişilerin memleketlerine reft etmiş olsalar bile gittikleri yerde takibi yapılmaktadır. Bunu yine kayıtlar ile destekleyebilmekteyiz; Handa kalan bir kişinin 1251 yılında Alanya'ya reft ettiği ve 1252 yılında ise orada fevt olduğu kayıtlardan anlaşılmıştır.⁴⁰¹

³⁹² BOA. NFS.d, 02892, s. 73, n. 111-112. (Yenice Mahallesi ana kayıt)

³⁹³ BOA. NFS.d, 02892, s. 86, n. 98. (Çömlekçi Mahallesi ana kayıt)

³⁹⁴ BOA. NFS.d, 02892, s. 179, n. 591.

³⁹⁵ BOA. NFS.d, 02892, s. 86, n. 79. (Çömlekçi Mahallesi ana kayıt)

³⁹⁶ BOA. NFS.d, 02892, s. 145, n. 8. (Çömlekçi Mahallesi, Ermeni, ana kayıt)

³⁹⁷ BOA. NFS.d, 02892, s. 146, n. 21. (Çömlekçi Mahallesi, Ermeni, ana kayıt)

³⁹⁸ BOA. NFS.d, 02892, s. 146, n. 31-33. (Çömlekçi Mahallesi, Ermeni, ana kayıt)

³⁹⁹ BOA. NFS.d, 02892, s. 239, n. 72-74.

⁴⁰⁰ 1250 yılı için bkz. BOA. NFS.d, 02892, s. 97, n. 43; 1251 yılı için bkz. BOA. NFS.d, 02892, s. 97, n. 36; 1252 yılı için bkz. BOA. NFS.d, 02892, s. 97, n. 15; 1253 yılı için bkz. BOA. NFS.d, 02892, s. 97, n. 24; 1255 yılı için bkz. BOA. NFS.d, 02892, s. 97, n. 131.

⁴⁰¹ BOA. NFS.d, 02892, s. 99, n. 11.(Han-ı Kebir, ana kayıt)

Yine Han-ı Kebir’de ikamet eden bir kişinin 1250 senesinde Alanya’dan amed ettiği, 1251’de ise Alanya’ya reft ettiği belirlenmiştir.⁴⁰²

Han-ı Kebir’e kayıt edilen bir kişi 1251 yılında Yenice Mahallesi’ne nakil edilmiştir.⁴⁰³ Kişinin takibi yapıldığında; Yenice Mahallesi tetimme kayıtlarında Han-ı Kebir’den 1251 yılında amed ettiği teyit edilmiştir. Kişinin mahallede iki yıl kaldıktan sonra 1253 yılında tekrar Han-ı Kebir’e nakil olduğu kaydı düşülmüştür.⁴⁰⁴

Çınarlı Handa kalan bir kişinin 1253 yılında Yenice Mahallesi’nden amed ettiği kayıtlıdır.⁴⁰⁵ Kişinin geriye dönük takibi yapılmış, Yenice Mahallesi’nin tetimme kayıtlarında kişinin Çınarlı Hanına naklinin yazılı olduğu belirlenmiştir. Ayrıca bu kişinin Yenice Mahallesi’ne 1252 yılında İzmir’den amed ettiği kayıtlıdır.⁴⁰⁶ Böylece kişinin İzmir’den Yenice Mahallesi’ne geldiği, oradan da Çınarlı Han’a geçtiği kayıtlardan anlaşılmıştır.

Kabasakal Hanında kalan bir kişi 1250 yılında Hacı Abbas Hanına nakil olmuştur.⁴⁰⁷ Defterin Hacı Abbas Hanı kısmında bu kişinin 1250 yılında Kabasakal Hanından amed ettiği kayıtlıdır.⁴⁰⁸ Boyacıoğlu Hanında ikamet eden bir kişinin 1254 yılında Halil Çelebi Hanına nakil olduğu kaydedilmiştir.⁴⁰⁹ Halil Çelebi Hanının tetimme kayıtlarında kişinin takibi yapıldığında Boyacıoğlu Hanından 1254 yılında amed ettiği görülmüştür.⁴¹⁰

Handa kalan kişiler için de askeri hizmet dolayısıyla reft kaydı düşüldüğü belirlenmiştir. Örneğin; Kabasakal Hanında kalan bir kişi 1251 yılında Asâkir-i Mansûre’ye kaydedilmiştir.⁴¹¹

Hanlarda kalan kişilerin isimlerinin önüne gelen lakaplar kişilerin geldikleri yerler hakkında bilgi vermektedir. Mesela Kabasakal Hanı kayıtlarında bir kişinin isminin önüne “Simavlı ...” lakabı bulunmaktadır. Kişinin üzerine alınan notlardan 1251 yılında Simav’dan amed ettiği anlaşılmıştır.⁴¹² Yine en sık rastlanılan bir başka örnek ise “Alanyalı ...” lakabıdır. Han-ı Kebir’in kaydının tutulduğu 99. sayfada 36 kişinin isminin önünde “Alanyalı ...” lakabı bulunmaktadır. 36 kişiden 18’inin farklı

⁴⁰² BOA. NFS.d, 02892, s. 100, n. 138. (Han-ı Kebir, ana kayıt)

⁴⁰³ BOA. NFS.d, 02892, s. 97, n. 17. (Han-ı Kebir, ana kayıt)

⁴⁰⁴ BOA. NFS.d, 02892, s. 184, n. 609.

⁴⁰⁵ BOA. NFS.d, 02892, s. 107, n. 46. (Çınarlı Han, ana kayıt)

⁴⁰⁶ BOA. NFS.d, 02892, s. 186, n. 663. (Yenice Mahallesi tetimmesi)

⁴⁰⁷ BOA. NFS.d, 02892, s. 102, n. 10. (Kabasakal Hanı ana kayıt)

⁴⁰⁸ BOA. NFS.d, 02892, s. 107, n. 26. (Hacı Abbas Hanı ana kayıt)

⁴⁰⁹ BOA. NFS.d, 02892, s. 108, n. 3. (Boyacıoğlu Hanı ana kayıt)

⁴¹⁰ BOA. NFS.d, 02892, s. 189, n. 50.

⁴¹¹ BOA. NFS.d, 02892, s. 103, n. 48. (Kabasakal Hanı ana kayıt)

⁴¹² BOA. NFS.d, 02892, s. 104, n. 97. (Kabasakal Hanı ana kayıt)

tarikhlerde Alanya'ya reft olması görüşümüzü destekler niteliktedir.⁴¹³ Alanya'dan gelenlerin çoğunu Han-ı Kebir'de görsek de diğer hanlarda da az da olsa Alanyalı lakaplı kimseler ile karşılaştık. İlgili yıla dair defter değerlendirmemizin hanlar kısmında bu konuyu tablolar ile değerlendirmiştik. Mesela Çere Pazarı Hanında kaydedilen kişilerin üzerlerine yazılan amed⁴¹⁴ ve reft⁴¹⁵ kayıtlarında, o kişilerin “Alanyalı” oldukları veya oradan geldikleri anlaşılmaktadır.

Hacıoğlu Hacı Mehmed Ağa Hanında kayıtlı üç kişinin amed ettiği yer Bozkır olarak verilmiş ve kişilerin isminin önündeki lakapta “Bozkırmadenli ...” yazdığı anlaşılmıştır.⁴¹⁶

Çorbacı Hanında ikamet eden bir kişinin üzerine “Nakl-i be-bîkârân 1250” notu düşülmüştür.⁴¹⁷ Kişinin Perakende-i Bîkârân tetimmesinde 1250 yılında Çorbacı'dan amed ettiği kayıtlara düşülmüştür.⁴¹⁸

Çorbacı Hanında ikamet ettiği kaydedilen bir kişinin 1252 yılında Câmî-i Cedîd Mahallesiine nakil olduğu kaydedilmiştir.⁴¹⁹ Câmî-i Cedîd Mahallesiindeki tetimme kaydı takip edildiğinde, kişinin 1252 yılında Çorbacı Hanından amed ettiği belirlenmiştir.⁴²⁰

Çorbacı Hanında kayıtlı bir kişi 1250 yılında Zeytuncuk Mahallesiine nakil olmuştur.⁴²¹ Zeytuncuk Mahallesi tetimme kayıtlarında kişinin takibi yapıldığında 1250 yılında Çorbacı Hanından amed ettiği görülmüştür. Kişinin üzerine alınan ikinci nottan Yenice Mahallesiine nakil olduğu anlaşılmıştır.⁴²² Kişinin Yenice Mahallesiinde takibi yapıldığında mahallenin tetimme kayıtlarında 1250 yılında Zeytuncuk Mahallesiinden amed ettiği teyit edilmiştir.⁴²³ İlk olarak Çorbacı Hanında kaydedilen kişi kısa bir süre Zeytuncuk Mahallesiinde yaşadıkten sonra Yenice Mahallesiine gelmiştir ve bu mahalle tespit ettiğimiz kişinin son ikamet yeri olmuştur.⁴²⁴

⁴¹³ BOA. NFS.d, 02892, s. 99, n. 88-93,95, 98-101, 103-104, 110-111, 115, 118-119, 124.

⁴¹⁴ BOA. NFS.d, 02892, s. 105, n. 49-53. (Çere Pazarı Hanı ana kayıt)

⁴¹⁵ BOA. NFS.d, 02892, s. 105, n. 39-41. (Çere Pazarı Hanı ana kayıt)

⁴¹⁶ BOA. NFS.d, 02892, s. 112, n. 14-16. (Hacıoğlu Hacı Mehmet Ağa Hanı ana kayıt)

⁴¹⁷ BOA. NFS.d, 02892, s. 110, n.40. (Çorbacı Hanı ana kayıt)

⁴¹⁸ BOA. NFS.d, 02892, s. 193, n. 148.

⁴¹⁹ BOA. NFS.d, 02892, s. 111, n.49. (Çorbacı Hanı ana kayıt)

⁴²⁰ BOA. NFS.d, 02892, s. 68, n. 338.

⁴²¹ BOA. NFS.d, 02892, s. 111, n.56. (Çorbacı Hanı ana kayıt)

⁴²² BOA. NFS.d, 02892, s. 162, n.1091.

⁴²³ BOA. NFS.d, 02892, s. 184, n.595.

⁴²⁴ Bkz. EK: 9, 10, 11.

Çorbacı Hanında ikamet eden bir kişinin 1250 yılında Zeytuncuk Mahallesine nakil olduğu kayıtlıdır.⁴²⁵ Kişinin Zeytuncuk Mahallesi tetimme kayıtlarında 1250 yılında Çorbacı Hanından amed ettiği yazılıdır. Kişinin son durumu hakkında da aynı yerdeki kayıttan 1252 yılında fevt olduğu anlaşılmıştır.⁴²⁶

Hacıoğlu Hacı Mehmed Ağa Hanında kayıt altına alınan kişilerden birisinin 1251 yılında Bayındır'dan amed ettiği, 1252 yılında ise Menemen'e reft olduğu anlaşılmıştır.⁴²⁷

Perakendede kayıtlı bir kişinin 1250 yılında Orta Mahallesine nakil olduğu kayıtlardan anlaşılmıştır.⁴²⁸ Kişinin Orta Mahallesi Tetimme kayıtlarından takibi yapılmış, 1250 yılında perakendeden amed ettiği teyit edilmiştir. Yine aynı kişinin üzerine 1251 yılında alınan nottan Menteşbaba'ya nakil olduğu anlaşılmıştır.⁴²⁹

El-Hac Ahmed Ağa Hanında Bîkârân olarak kayıtlı bir kişinin 1250 yılında Alanya'dan amed ettiği kayıtlıdır. Kişi 1252 yılında ise Câmî-i Cedîd Mahallesine nakil olmuştur.⁴³⁰ Menteşbaba Mahallesi kayıtlarında bu kişinin takibi yapıldığında, 1252 yılında Ahmed Ağa Hanından amed ettiği anlaşılmıştır.

Hanlarda Kalan Gayr-i Müslimlerin bazı reft/nakil-amed kayıtları;

Seyfizade Hanında ikamet eden bir Rum'un 1251 yılında Çakıroğlu Hanına nakil olduğu kayıtlıdır.⁴³¹ Kişinin Çakıroğlu Hanından takibi yapıldığında, 1251 yılında Seyfizâde Hanından amed ettiği görülmüştür. Kişinin üzerinde yapılan son işlem ise 1252 tarihindeki fevt kayıdır.⁴³²

El-Hac Hüseyin Ağa Hanında ikamet eden başka bir Rum'un 1250 tarihinde Hacı Polat Hanına nakil olduğu anlaşılmıştır.⁴³³ Kişinin Polat Ağa Hanının tetimme kayıtlarından takibi yapılmış ve 1250 yılında El-Hac Hüseyin Ağa Hanından amed ettiğinin kayıtlara işlendiği görülmüştür.⁴³⁴

⁴²⁵ BOA. NFS.d, 02892, s. 111, n. 60. (Çorbacı Hanı ana kayıt)

⁴²⁶ BOA. NFS.d, 02892, s. 163, n. 1122.

⁴²⁷ BOA. NFS.d, 02892, s. 112, n. 19. (Hacıoğlu Hacı Mehmet Ağa Hanı ana kayıt)

⁴²⁸ BOA. NFS.d, 02892, s. 114, n. 68. (Perakende ana kayıt)

⁴²⁹ BOA. NFS.d, 02892, s. 172, n. 398. (Orta Mahallesi tetimmesi)

⁴³⁰ BOA. NFS.d, 02892, s. 187, n. 32. (El-Hac Ahmed Ağa Hanı, Bîkârân, tetimme)

⁴³¹ BOA. NFS.d, 02892, s. 131, n. 18. (Seyfizâde Hanı, ana kayıt)

⁴³² BOA. NFS.d, 02892, s. 130, n. 28. (Çakıroğlu Hanı ana kayıt)

⁴³³ BOA. NFS.d, 02892, s. 131, n. 18. (El-Han Hüseyin Ağa Hanı ana kayıt)

⁴³⁴ BOA. NFS.d, 02892, s. 217, n. 100.

Rum perakendesinde kayıtlı bir kişi 1250 tarihinde Polad Ağa Hanına nakil olmuştur.⁴³⁵ Kişinin handaki takibi yapıldığında, 1250 yılında perakendeden amed ettiği anlaşılmıştır.⁴³⁶

Yüksek derecede vergi veren kişilerin de hanlarda kaldıklarına dair kayıtlar bulunmaktadır. Çavuş Hanında ikamet eden ve alâ derecesinde vergi kaydı bulunan bir kişinin 1250 yılında Zeytuncuk Mahallesi'ne nakil olduğu yazılıdır.⁴³⁷ Zeytuncuk Mahallesi tetimme kayıtlarından takibi yapıldığında, kişinin 1250 yılında Çavuş Hanından amed ettiği kaydedilmiştir.

3. 2. NÜFUS DEFTERLERİNDE TESPİT EDİLEN MESLEK VE UNVÂNLAR

3. 2. 1. 1831 Tarihli Defterdeki Meslek ve Unvânlar

Çalışmamızda Turgutlu'nun nüfusuna dair incelediğimiz kaynaklarımızdan ilki olan 1831 tarihli nüfus defterinde kayıtlı olan kişiler ile ilgili bazı bilgiler de edinebilmekteyiz. Daha önceki bölümlerimizde bu deftere dayalı olarak mahallelerin nüfusu hakkında tespit ettiğimiz sayısal verileri analiz etmiştik. Defterdeki kayıtlar ile ilgili yapacağımız son analiz ise sayılan kişilerin aile isimleri, meslek ve unvânları ile ilgili olacaktır. Aşağıda, defterdeki verilerden yola çıkılarak hazırlanmış tablolarda meslek ve unvânlar özelliklerine göre sınıflandırılmış olup tablo başlıklarına yansıtılmıştır.

Tablo 223: Zeytuncuk Mahallesi Aile İsimleri

Karaköylüoğlu	Çubukluoğlu	Kapurunoğlu	Daloğlu
Münevveroğlu(2)	Çeloğlu	Parmaksızoğlu	Küçük İmamoğlu
Gülen Velioğlu	Hacı İmamoğlu	Şirvanoğlu	Tosunoğlu
Şervanoğlu	Tonyacıoğlu	Kırhoğlu	Emir Alioğlu
Fettahoğlu	Cansızoğlu	Çavuşoğlu	İbtalcioğlu
Turuoğlu	İmam İsa oğlu	Kara Ahmetoğlu	Kurdoğlu
Pafkaduz?oğlu	Kadı Osman oğlu	Yörükoğlu	Sersem oğlu
Gulabioğlu	Bahşioğlu	Mavranlioğlu	Köşl üoğlu
İmam Alioğlu	Güllüoğlu	Tüysüz oğlu	Zennecioğlu
Bölükbaşıoğlu	İlginlioğlu	Bozovalioğlu	Ahacanoğlu
Sarraçoğlu	Hatipoğlu	Karacaoğlu	Sarvanoğlu

⁴³⁵ BOA. NFS.d, 02892, s. 144, n. 153. (Perakende ana kayıt)

⁴³⁶ BOA. NFS.d, 02892, s. 134, n. 84. (Polad Ağa Hanı ana kayıt)

⁴³⁷ BOA. NFS.d, 02892, s. 138, n. 11. (Çavuş Hanı ana kayıt)

Türtekoğlu(Türink)	Ceblioğlu	Çelikoğlu	Madenoğlu,
Orlu Emiroğlu	Kuduzoğlu	Nakipoğlu	Kantarcıoğlu
Kadioğlu(2)	Kirlioğlu	Mudenoğlu	Karabaşoğlu
Havaoğlu	Boyrazoğlu	Kabacalıoğlu	Kapucuoğlu
İmizli?oğlu	Boduroğlu	Ekincioğlu	Talyancıoğlu
Yoncacıoğlu	Kötülüoğlu	Zerdeoğlu	Palandüzoğlu
Mekecioğlu	Eslemoğlu	Sendeloğlu	Atçekenlioğlu
Tonbaroğlu	Şahinoğlu	Azadanlıoğlu	Zühreoğlu
Ali Balıoğlu	Emiroğlu	Sağıroğlu	Göneninoğlu
Kalaycıoğlu	Osman Hocaoğlu	Selvaoğlu	Kortuoğlu
İkizoğlu	Hatipoğlu	Karakızoğlu	Kiras Alioğlu
Kerzicioğlu	Tonbay Alioğlu	Güdükoğlu	Mansufioğlu
Karakaşoğlu	Kalakoğlu	Ağaoğlu	Çekirgeoğlu
Kara Turpoğlu	Tataroğlu	Berberoğlu	Uncuoğlu
İmirzeoğlu	Kellecioğlu	Nalbandoğlu	Bakkaloğlu
Tatrakoğlu	Devecioğlu	Havvaoğlu	Macuncuoğlu(2)
Başoğlu	Çulhaoğlu	Ali Kapudanoğlu	Balcıoğlu
Hekimoğlu	Börekcioğlu	Canbazoğlu	Külahçioğlu
Müftüzâde (2)	Döğmecioğlu	Karcıoğlu	Sabancıoğlu
Beksimatcıoğlu	Zincircioğlu	Çerağoğlu	Gebecioğlu
Sütcüoğlu	Çivicioğlu	Ayvazoğlu	Helvacıoğlu
Değirmencioğlu	Emiroğlu	Azizoğlu,	Hatipoğlu
Fettahoğlu	Navaroğlu	Nalbantoğlu	Patıldanoğlu
Külahlıoğlu	Palandüzoğlu	Varoloğlu	Oduncuoğlu
Kürdoğlu	Çobanoğlu	Çakıroğlu	Katırcıoğlu
İmam Köylüoğlu	İmamoğlu Süleyman	Müezzinoğlu	Ağaoğlu

Tablo 224: Câmî-i Cedîd Mahallesi Aile İsimleri

Yavaşlıoğlu	Acemioğlu	Tataroğlu	Haydutoğlu
Köçekoğlu	Deregözoğlu	Kabakçioğlu	Gödenoğlu
Çıplakoğlu	Daneoğlu	Etyemezoğlu	Çeprastoğlu
Hocaoğlu	Ayıkoğlu	Bayraktaroğlu	Temur Kazıkıoğlu
Yarımioğlu	Topluoğlu	Çakmakıoğlu	Cüreoğlu
İpekoğlu	Muhzıroğlu	Cemlecioğlu	Kara İmamoğlu
Mailoğlu	Dilsizoğlu,	Çakaloğlu	Hamamcıoğlu
Mantaroğlu	Esircioğlu	Devecioğlu	Boyacıoğlu
Kabakçioğlu	Tüfenkcioğlu	Debbağoğlu	Tuzcuoğlu
Peşkircioğlu	Bıçakçioğlu	Kasapoğlu	Börekcioğlu
Uçkürçuoğlu	Eskicioğlu	Pabuçcuoğlu	Kalaycıoğlu

Tablo 225: Orta Mahallesi Aile İsimleri

Maçinoğlu	Balyaoğlu	Emiroğlu	Kürdoğlu
Espri?oğlu	Cıvikoğlu	Tahmeoğlu	Kocaoğlanoğlu
Kısacıoğlu	Kadioğlu	Çaparoğlu	Sandıklioğlu
Ortalıoğlu	Temur Kazıkioğlu	Pehlivanoğlu	Kocabaşoğlu
İpekoğlu	Topaçoğlu	Bacakoğlu	Küçükoğlu(Köçek oğlu)
Ömer Çavuşoğlu	Bahşioğlu	Hamlecioğlu	Mestanoğlu
Develioğlu	Esmanoğlu	Kıvrıkoğlu	Şeyhoğlu
Begoğlu	Koyunoğlu	Çaparoğlu	Ayrıncı?oğlu
Ali Sipahioğlu	Vekiloğlu	Kuruoğlu	Bicakoğlu
Balıoğlu	Omanoğlu Mehmet	Çubukçuoğlu	Tahtacıoğlu
Tekyecioğlu	Sabancıoğlu	Kirişçioğlu	Eskicioğlu
Kalaycıoğlu	Kahvecioğlu	Çobanoğlu	Kantarcioğlu
Hancıoğlu	Bezçioğlu	Kellecioğlu	Zencircioğlu
Boyacıoğlu	Urgancıoğlu	-	-

Tablo 226: Yenice Mahallesi Aile İsimleri

Bayrakdaroğlu	Düğünöğlu	Gömlüoğlu	Macaroğlu
Paşaoğlu	Karabaşoğlu	Solakoğlu	Elmalıoğlu
Kanburoğlu	Kandiloğlu	Şalvarlıoğlu	Topaloğlu
Kilimcioğlu	Bere Ahmetoğlu	Şeyhoğlu	Yavaşoğlu
Çeprastoğlu	Kırhoğlu	Çakıroğlu	Zesbak(Zenbak)oğlu
Mezidoğlu	Çivelekoğlu	Kavaloğlu	Koca Başoğlu
Hodemoğlu	Kuşbazoğlu	Kakaoğlu	Kara Suhteoğlu
Havn?oğlu	Çatalbaşoğlu	Ayioğlu	Çalıkoğlu
Kadioğlu	Çobanoğlu	Derçemoğlu	Emiroğlu
Gökçeoğlu	Beneklilioğlu	Tiryakioğlu	Bozoğlu
Tek pabuçoğlu	Çobanoğlu	Köçek Hasanoğlu	Kakaoğlu
Lonburoğlu	Tüysüzöğlu	Minkelli?oğlu	Şerbetçioğlu
Dellaloğlu	Kellecioğlu	Sarraçoğlu	Menzilcioğlu
Kilimcioğlu	Katircioğlu	Bağcıoğlu	Helvacıoğlu
Tüfenkçioğlu	Kasapoğlu	Cebecioğlu	Palan Düzoğlu
Peşkirlioğlu	Taşçioğlu	Kalaycıoğlu	Kâtipioğlu
Katircioğlu	Kavuncuoğlu	Çıkrıkçioğlu	İşçioğlu
Zincircioğlu	Develioğlu	Berberoğlu	İplikçi Himmetoğlu
Pabuççuoğlu	Çamaşırıoğlu	Leblebicioğlu	Buçukzâde

Tablo 227: Çömlekçi Mahallesi Aile İsimleri

Kuruoğlu	Badıncacıoğlu	Balıoğlu	Peryancıoğlu
Koskosoğlu	Ezeoğlu	Avcıoğlu	Çöllü Velioğlu
Halpircioğlu	Çaparoğlu	Deli Ahmetoğlu	Macaroğlu
Sakallıoğlu	Tataroğlu	Çobanoğlu	Artıncu?oğlu

Çamuroğlu	Tonbayoğlu	Yavaşıoğlu	Emiroğlu
Çulluoğlu	Deli Ahmetoğlu	Kırhoğlu	Çivioğlu
Dolaşıkoğlu	Çakıroğlu	Arslanoğlu	Şallıoğlu
Bakıroğlu	Köseoğlu	Hacı Altıoğlu	Çıplakoğlu
DilsizAbdullah	Talyanoğlu	Beyazoğlu	Köroğlu
Keçioğlu	Tonyacıoğlu	Çunkaroğlu	Topaloğlu
Tüysüzoğlu	Yoncaoğlu	Çelkeroğlu	Çolakoğlu
Yörüköğlu	Şabancıoğlu	Türkmenoğlu	Molla Mahmutoğlu
Zebunoğlu	Dereöğlu	Çıkrıkçıoğlu	Azginöğlu
Palan Düzoğlu	Bayrakdaroğlu	Katırcıoğlu	Kelepircioğlu
Göçeroğlu	Ekşioğlu	Gökçeoğlu	Turuoğlu
İloğlu	Göközoğlu	Kocabaşıoğlu	Çulhaoğlu
Danecioğlu	Debbağöğlu(2)	Handıkçıoğlu	Nalbandoğlu
Eskicioğlu	Bağcıvanoğlu	Bulgurcuoğlu	Kalaycıoğlu
Bıçakçıoğlu	Hasırcıoğlu	Gümüşçüoğlu	Halaçoğlu
Manavoğlu	Semercioğlu	Helvacıoğlu	Kebabçıoğlu
Avcıoğlu	Tüfekçioğlu	Çırlıoğlu	

Tablo 228: Menteşbaba Mahallesi Aile İsimleri

Urganlıoğlu	Emiroğlu	Kımoğlu	Hekimoğlu
Hocaoğlu	Esmaoğlu(2)	Naturoğlu	Yalancıoğlu
Haydudoğlu	Uçurcuoğlu	Parsalıoğlu	Çalıkoğlu
Şalvarlıoğlu	Çapkınöğlu Veli	Kuruoğlu	Tatarlıoğlu
Budakoğlu	Yardakçıoğlu	Gömlencioğlu	Çakmaköğlu
Çavuşoğlu	Palaoğlu	Tapucuoğlu	Bakıroğlu
Koca Ağaoğlu	Nazlıoğlu	Haralıoğlu	Gökoğlu
Gündeloğlu	Çalpakçıoğlu	Kılcanlıoğlu	Şamlıoğlu
Kara Gülmezoğlu(2)	Zahmetsizoğlu	Pehlivanoğlu	Toruoğlu
Gözneoğlu	Kakılıoğlu	Kırmızıoğlu	Cemilecikoğlu
Gözlüoğlu	Parislıoğlu	Çobanoğlu	Kolaçoğlu
Cennetoğlu	Aladağlıoğlu	Elmalıoğlu	Sekbanoğlu
Çıka?oğlu	Pakoğlu	Kalasılıoğlu	Meyremoğlu
Memiloğlu	Topaloğlu	Güntimuroğlu	Tıraşoğlu
Peşircioğlu (Peşirci)	Güdükoğlu	Koca Bıyıköğlu	İlgınlıoğlu
Emir Velioğlu	Semerlıoğlu	Çamlıoğlu	Çıkrıkçıoğlu
Muytaboğlu	Kalaycıoğlu	Sabuncuoğlu	Manavoğlu
Palan Düzoğlu	Limoncuoğlu	Kantarcıoğlu	Nalbandoğlu
Elmalıoğlu	Oduncuoğlu	Temürcüoğlu	Arabacıoğlu
Değirmencioğlu	Kebabçıoğlu	Balcıoğlu	Çubukçuoğlu
Katırcıoğlu	Debbağöğlu	Yaylıoğlu	Çulhaoğlu
Boyacıoğlu	Kirişçioğlu	Helvacıoğlu	Peykarcioğlu

Tablo 229: Karakter veya Fiziki Durum Belirten Lakaplar

Mahalle →	Menteşbaba	Zeytuncuk	Çömlekçi	Orta	Yenice	Toplam
Lakap ↓						
Akbaş	-	1	-	-	-	1
Alil	1	-	-	-	-	1
A'ma	-	4	1	1	1	7
Çakır	-	1	-	-	-	1
Çalık	-	1	-	-	-	1
Dilsiz	-	1	-	-	-	1
Gök	-	1	-	-	-	1
Güdük	-	1	-	-	-	1
İnce	-	1	-	-	-	1
Koca	-	1	-	-	-	1
Kör	-	1	-	-	-	1

Tablo 230: Mevki ve Sosyal Durum Belirten Lakaplar

Mahalle →	Menteşbaba	Zeytuncuk	Çömlekçi	Câmi-i Cedîd	Orta	Yenice	Voyvoda Konağı	Toplam
Lakap ↓								
Beğ	-	-	-	-	-	-	1	1
Bölükbaşı	-	-	1	-	-	-	-	1
Çömez Hafız	1	-	-	-	-	-	-	1
Çömez Molla	1	-	-	-	-	-	-	1
Efendi(Efendizade)	-	3	-	-	-	-	1	3
Hacı	2	8	2	5	2	1	1	21
Hafız	1	1	-	-	1	1	-	4
Hoca	-	1	-	-	-	-	-	1
İmam	2	2	1	1	1	1	-	8
İmam-ı Sâni	-	-	1	-	-	-	-	1
Kâdı	-	-	-	1	-	-	-	1
Kâtib	1	1	1	-	-	-	1	4
Kethüda	-	2	-	-	-	-	-	2
Mahalle Muhtarı	1	-	-	-	-	-	-	1
Menzilhane Kethüdası	-	-	-	-	1	-	-	1
Molla	1	3	2	-	-	-	-	6
Muhzır	1	-	-	-	-	-	-	1
Müderris	1	-	-	-	-	-	-	1
Müezzin	-	-	-	2	2	-	-	4
Müezzin Bedeli	1	-	-	-	-	-	-	1
Müfti-i Sabık	1	-	-	-	-	-	-	1
Müftü	1	-	-	-	-	-	-	1

Müftü-i Belde	-	-	-	1	-	-	-	1
Seyyid	2	6	3	1	8	3	-	23
Suhte	-	1	-	-	-	-	-	1
Şeyh	1	1	-	-	-	1	-	3
Tahtalı Şeyhi	-	1	-	-	-	-	-	1
Vekil-harç	-	-	-	-	-	-	1	1

Tablo 231: Memleket Belirten Lakaplar

Mahalle →	Menteşbaba	Zeytuncuk	Orta	Voyvoda Konağı	Toplam
Lakap ↓					
Ahıskalı	-	1	-	-	1
Ankaralı	-	-	-	1	1
Ayazmendli	-	-	-	1	1
Bakırlılı	-	-	-	1	1
Bergamalı	-	-	-	1	1
Bergamalı	-	-	-	1	1
Bozevli	-	1	-	-	1
Çavlılı	1	-	-	-	1
Derbendli	-	1	-	-	1
Eğri Dereli	-	-	-	1	1
Gökkayalı	-	1	-	-	1
Karadoğanlı	-	-	1	-	1
Keçiborlu	-	1	-	-	1
Kırk Ağaçlı	-	-	-	2	2
Kırlı	-	1	1	-	2
Moralı	-	-	-	1	1
Somalı	-	-	-	2	2

Tablo 232: Etnik Köken Belirten Lakaplar

Mahalle →	Zeytuncuk	Çömlekçi	Orta	Voyvoda Konağı	Toplam
Lakap ↓					
Arab	2	1	-	-	3
Arnavud	-	-	-	1	1

Tablo 233: Herhangi Bir Tasnife Tabi Tutulamamış Olanlar

Menteşbaba	Zeytuncuk	Çömlekçi	Câmi-i Cedîd	Orta	Yenice	Voyvoda Konağı
Bağlı Ahmet	Çömez Yetim Ali	Kiras Mehmet	Kırcı Ali	Yandıkcı Mustafa	Beşik Hüseyin	Voyvoda dayıoğlu Seyyid Hacı Süleyman Ağa oğlu Halil Ağa
Gulam	Tıf Ali	-	Can Ali	-	Aşiksiz Seyyid Hüseyin	Gulam (2)
-	Kırkak Hasan	-	-	-	Gececi Hüseyin	Kethüdaoğlu

Tablo 234: Ziraat ve Hayvancılıkla İlgili Meslekler

Mahalleler →	Zeytuncuk	Menteşbaba	Yenice	Orta	Voyvoda Konağı	Toplam
Meslekler ↓						
Arıcı	-	-	-	1	-	1
Bağcı	1	-	-	2	-	3
Bahçıvan	-	-	1	-	-	1
Rençber	1	1	-	-	-	2
Seyis	-	-	-	-	1	1

Tablo 235: Dokumacılık ve Dericilik ile Giyim Eşyası Üretim ve Satımıyla İlgili Meslekler

Mahalleler →	Zeytuncuk	Menteşbaba	Câmi-i Cedfid	Yenice	Çömlekçi	Orta	Voyvoda konağı	Toplam
Meslekler ↓								
Çulha	-	-	-	1	-	1	-	2
Debbağ	2	1	1	1	-	2	-	6
Hallaç	1	-	1	2	1	2	-	7
Hasırcı	-	-	-	1	-	-	-	1
Kazzaz	1	-	-	-	-	-	-	1
Keçeçi	1	1	-	-	-	-	1	3
Muytab	1	-	1	-	-	-	-	2
Terzi	-	-	-	-	-	1	-	1

Tablo 236: Gıda ile İlgili Meslekler

Mahalleler →	Zeytuncuk	Menteşbaba	Câmi-i Cedfid	Yenice	Çömlekçi	Orta	Toplam
Meslekler ↓							
Baklacı	1	-	-	-	-	-	1
Balacı	-	-	-	-	1	-	1
Balıkçı	-	-	-	1	-	-	1
Börekçi	1	-	-	2	-	-	3
Handıkçı(Fındıkçı)	-	1	-	1	-	-	2
Helvacı	-	-	-	-	1	-	1
Kadayıfçı	1	-	-	-	-	-	1
Kasab	1	-	-	-	-	1	2
Kebabçı	-	-	1	-	-	-	1
Kestaneci	-	-	-	-	1	-	1
Leblebici	2	-	-	-	-	-	2
Lokumcu	1	-	-	-	-	-	1
Manav	2	-	1	2	-	1	6

Mısırcı	1	-	-	1	-	-	2
Şerbetci	1	-	-		-	-	1
Uncu	2	-	-	1	-	1	4
Yemişçi	-	1	1	-	-	-	2

Tablo 237: Diğer Ticârî ve Meslekî Hizmetler

Mahalleler →	Zeytuncuk	Menteşbaba	Cami-i Cedid	Yenice	Çömlekçi	Orta	Voyvoda Konağı	Toplam
Meslekler ↓								
Arabacı	1	-	-	1	-	-	-	2
Bardakçı	-	1	-	-	-	-	-	1
Barutçu	-	-	-	-	-	1	-	1
Berber	1	1	1	1	1	1	-	6
Beşikçi	1	-	-	-	-	-	-	1
Bıçakçı	1	-	-	-	-	-	-	1
Boyacı	1	-	-	-	-	-	-	1
Canbaz	-	-	-	-	-	1	-	1
Çamaşırçı	1	-	1	-	-	-	-	2
Çıkrıkçı	-	-	1	-	-	1	-	2
Çöpçü	1	-	-	-	-	-	-	1
Değirmenci	-	-	1	-	-	-	-	1
Dellal	-	-	1	-	-	1	-	2
Demirci	1	-	1	1	-	-	1	4
Deveci	-	-	1	2	-	-	-	3
Döşemeci	-	1	-	-	-	1	-	2
Duacı	1	-	-	-	-	-	-	1
Eskici	1	1	-	1	-	1	-	4
Etmekçi	1	-	-	-	-	-	-	1
Halatçı	-	2	-	-	-	-	-	2
Hamamcı	1	-	-	-	-	1	-	2
Kabcı?	1	-	-	-	-	-	-	1
Kahveci	1	1	2	1	-	-	-	5
Kalaycı	1	1	-	-	-	-	-	2
Karcı	-	1	-	-	-	-	-	1
Kavvas	-	-	-	-	1	-	-	1
Nalband	-	-	1	1	-	1	-	3
Nalcı	-	-	-	1	-	-	-	1
Nalçacı	1	-	1	-	-	-	-	2
Natır	1	-	-	-	-	-	-	1
Paçacı	1	-	-	-	-	-	-	1
Papuçcu	-	-	-	-	-	1	-	1
Pirinççi	1	-	-	-	-	-	-	1

Sandıkçı	1	-	-	-	-	-	-	1
Saraç	1	1	-	-	-	1	-	3
Semerci	1	1	-	1	-	-	-	3
Suyolcu	-	-	-	-	-	1	-	1
Sürücü	-	-	-	-	1	-	-	1
Tüfekçi	1	1	-	-	-	-	-	2
Tütüncü	2	-	-	1	-	-	-	3

3. 2. 2. 1835 Tarihli Defterdeki Meslek ve Unvânlar

Çalışmamızda değerlendirdiğimiz nüfus defterlerinden ikincisi olan 02892 numaralı 1250/1835 tarihli deftere Turgutlu'nun mahallelerinin sadece Müslim nüfusunun değil, hanları da dâhil olmak üzere gayr-i Müslimlerin de kaydedildiğinden yukarıdaki bölümlerimizde bahsetmiştik. Defterde kayıtlı kişilerin meslek ve unvânlarını tasnif ederken nüfus defterindeki bölümlere sadık kalarak mahalleler ile hanları ayrı ayrı analiz ettik. Aynı şekilde Müslim ve gayr-i Müslimlerin meslek ve unvânlarını da ayrı ayrı tablolar halinde gösterdik. Mahalle ve hanlardaki Müslim ve gayr-i Müslimlerin meslek ve unvânlarını kendi aralarında vasıflarına göre sınıflandırarak her mahalle ve handa o mesleği yapan ve o unvânı taşıyan kişilerin sayılarını belirledik. Böylece Turgutlu'da, defterin tutulduğu tarihlerde en fazla rastlanan meslek ile unvânları tespit ettik. Bu çalışmalarımıza dair bütün sonuçlar aşağıdaki tablolardan izlenebilir.

3. 2. 2. 1. Mahallelerdeki Müslimlerin Meslek ve Unvânları

Tablo 238: Ziraat ve Hayvancılıkla İlgili Meslekler

Mahalleler→ Meslekler↓	Zeytuncuk	Menteşbaba	Câmi-i Cedîd	Yenice	Çömlekçi	Orta	Toplam
Arıcı	-	-	-	1	-	1	2
Bahçıvan	5	2	1	18	1	3	30
Çoban	8	-	-	5	4	2	19
Penbeci	10	2	7	16	8	7	50
Rençber	372	266	99	165	316	141	1359
Samancı	-	-	-	-	-	1	1
Seyis	-	2	1	-	-	-	3
Yoncacı	-	1	1	1	-	-	3

Tablo 239: Dokumacılık ve Dericilik ile Giyim Eşyası Üretim ve Satımıyla İlgili Meslekler

Mahalleler→	Zeytuncuk	Menteşbaba	Câmi-i Cedid	Yenice	Çömleki	Orta	Toplam
Meslekler↓							
Babuşcu	1	1	-	-	-	2	4
Çizmeçi	3	-	4	-	-	5	12
Çulha	25	3	3	7	6	2	46
Debbağ	10	4	3	-	-	21	38
Hallaç	12	2	3	6	8	1	32
Keçeçi	13	2	-	2	-	-	17
Muytab	9	5	3	3	5	1	26
Terzi	1	-	-	-	-	1	2
Kazzaz	-	-	-	-	3	-	3

Tablo 240: Özel Hizmet ile İlgili Meslekler

Mahalleler→	Zeytuncuk	Çömleki	Orta	Toplam
Meslekler↓				
Hamal	1	-	1	2
Hizmetkâr	6	1	2	9

Tablo 241: Gıda ile İlgili Meslekler

Mahalleler→	Zeytuncuk	Menteşbaba	Câmi-i Cedid	Yenice	Çömleki	Orta	Toplam
Meslekler↓							
Balıkçı	2	-	-	-	4	-	6
Börekçi	1	-	-	-	-	-	1
Ekmekçi	3	-	-	1	-	-	4
Helvacı	19	2	-	4	1	-	26
Kadayıfçı	2	3	-	-	1	-	6
Kasab	9	-	1	1	-	1	12
Kasab Hizmetkârı	1	-	-	-	-	-	1
Katmerci	4	-	-	-	-	-	1
Kebabçı	-	1	-	-	-	-	1
Leblebici	-	1	1	-	-	-	2
Limoncu	-	-	1	2	-	-	3
Manav	-	-	-	1	-	-	1
Mısırcı	5	-	2	7	2	-	16
Sirkeci	-	-	1	-	-	-	1
Soğancı	1	-	-	1	-	-	2
Şerbetçi	2	-	-	-	-	1	3
Uncu	5	-	-	2	-	1	8
Yağcı	1	-	-	-	-	-	1
Yemişçi	6	2	2	1	1	-	12
Yoğurdcu	2	2	-	-	-	-	4

Tablo 242: Dini, İdari ve Eğitim ile İlgili Alanda Hizmet Veren Meslekler

Mahalleler →	Zeytuncuk	Menteşbaba	Câmi-i Cedîd	Yenice	Çömlekçi	Orta	Toplam
Meslekler ↓							
Hatib	5	2	1	-	2	3	13
İmam	15	6	-	7	8	6	42
Kâtib	1	-	-	-	-	-	1
Kayyum	1	-	1	1	1	2	6
Kethüda	1	2	-	2	-	2	7
Kolağası	1	-	2	-	-	-	3
Mahalle Kethüdası	1	-	-	-	-	1	2
Mahalle Muhtarı	1	1	3	1	1	1	8
Menzilhane Kethüdası	1	1	-	-	1	-	3
Muallim	-	-	-	1	-	-	1
Muallim-i Sıbyan	2	1	1	1	1	1	7
Muhzır	3	-	-	-	-	1	4
Müderris	-	1	-	1	1	-	3
Müezzin	2	-	4	8	2	2	18
Müftü	1	-	-	-	-	-	1
Vâiz	-	-	-	3	-	-	3
Yazıcı	2	-	-	-	1	-	3

Tablo 243: Diğer Ticârî ve Meslekî Hizmetler

Mahalleler→	Zeytuncuk	Menteşbaba	Câmi-i Cedîd	Yenice	Çömlekçi	Orta	Toplam
Meslekler↓							
Anekneci(mengeneçi)	-	1	-	-	-	-	1
Arabacı	-	-	-	-	1	-	1
Avcı	-	-	-	-	-	1	1
Bardakçı	-	1	-	-	-	-	1
Berber	9	8	5	9	3	4	38
Beşikçi	4	-	-	-	-	-	4
Bezzaz	2	-	1	-	1	-	4
Bıçakçı	2	-	1	3	-	-	6
Boyacı	3	1	-	-	-	-	4
Canbaz	-	-	-	-	1	-	1
Çamaşırçı	4	-	-	1	1	-	6
Çanakçı	-	1	-	-	-	-	1
Çerçi	-	-	-	1	-	-	1
Çıkrıkçı	4	1	-	1	4	-	10
Çivici	2	-	-	-	-	-	2
Çubukçu	1	3	-	-	-	-	4
Debbağ	3	-	4	2	12	34	50
Demirci	11	-	-	9	2	-	22
Deveci	6	2	2	11	5	-	26
Döşemeci	1	2	1	-	-	-	4

Duacı	1	-	-	-	-	-	1
Dühâni	2	-	-	-	-	-	2
Dülger	-	-	1	-	-	-	1
Enfiyeci	1	-	-	1	-	-	2
Fişenkçi	-	-	-	1	-	-	1
Hamamcı	1	1	1	-	-	2	5
Hancı	-	2	-	-	-	-	2
Hattat	2	-	-	-	-	-	2
Hendekeçi	3	2	-	-	-	-	5
Hurdacı	-	-	-	1	-	-	1
Kahveci	20	7	4	13	5	4	53
Kalaycı	5	3	-	-	-	-	8
Kapucu	-	1	-	-	-	-	1
Katırcı	2	-	-	-	2	-	4
Keresteci	-	-	-	-	1	-	1
Keseci	1	-	-	-	-	-	1
Kırıkçı	-	-	-	-	1	-	1
Kıyıcı	5	-	-	-	1	1	7
Kıracı	1	1	-	-	-	2	4
Kirişçi	-	-	-	-	1	-	1
Kömürcü	1	-	-	-	-	-	1
Kuyucu	-	1	-	-	-	-	1
Kuyumcu	-	-	-	-	-	2	2
Levend	8	6	1	6	4	2	27
Mutacı	-	-	-	-	1	-	1
Münadi	1	1	-	-	-	1	3
Nalband	17	-	4	5	1	5	32
Nalçacı	3	-	5	1	1	-	10
Oduncu	1	1	-	-	-	-	2
Oturakçı	3	1	-	-	-	-	4
Pergelci	-	-	-	1	-	-	1
Saatçi	1	-	-	-	-	-	1
Sandıkçı	2	-	-	-	-	-	2
Saraç	5	2	-	1	-	1	9
Semerci	19	1	2	2	2	-	26
Suyolcu	-	-	-	1	-	1	2
Sünnetçi	-	-	-	1	-	-	1
Süptürgeci	2	-	3	2	1	1	9
Sürücü	1	-	-	-	1	-	2
Tabbağ	5	-	-	-	-	-	5
Talebe	-	-	-	3	1	-	4
Talebe-i Ulumdan	1	-	-	-	-	-	1
Tamirci	1	-	-	-	-	-	1

Tellak	3	2	2	1	-	2	10
Tüccar	2	1	2	-	-	1	6
Tüfekci	2	1	-	-	-	-	3
Urgancı	-	1	-	-	-	-	1
Yapıcı	8	8	8	-	-	6	30
Yorgancı	-	1	-	-	-	-	1
Zeteci	1	-	-	-	-	-	1

3. 2. 2. Mahallelerdeki Gayr-i Müslimlerin Meslek ve Unvânları

Tablo 244: Ziraat ve Hayvancılıkla İlgili Meslekler

Mahalleler →	Zeytuncuk			Cami-i Cedid			Yenice		Toplam
	Rum	Ermeni	Yahudi	Rum	Ermeni	Yahudi	Rum	Ermeni	
Bağcı	3	-	-	-	-	-	-	-	3
Bahçıvan	11	-	-	3	-	-	1	-	15
Çoban	5	-	-	-	-	-	1	-	6
Penbeci	-	1	-	-	1	7	-	-	9
Rençber	6	3	-	1	3	3	1	-	17

Tablo 245: Dokumacılık ve Dericilik ile Giyim Eşyası Üretim ve Satımıyla İlgili Meslekler

Mahalleler →	Zeytuncuk			Cami-i Cedid			Yenice		Çömlekci			Orta	Toplam
	Rum	Ermeni	Yahudi	Rum	Ermeni	Yahudi	Rum	Ermeni	Yahudi	Ermeni	Yahudi		
Abacı	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Babuşcu	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Çukacı	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Çulha	-	7	-	-	3	-	-	7	-	14	-	-	31
Hallaç	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2
Terzi	8	9	-	-	4	1	1	3	-	8	1	-	35

Tablo 246: Gıda ile İlgili Meslekler

Mahalleler →	Zeytuncuk			Cami-i Cedid			Yenice		Toplam
	Rum	Ermeni	Yahudi	Rum	Ermeni	Yahudi	Rum	Ermeni	
Aşçı	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Balıkçı	1	-	-	1	-	-	-	-	2
Değirmenci	4	-	-	-	-	-	-	-	4

Ekmekçi	7	-	-	-	-	-	-	-	7
Katmerci	5	-	-	-	-	-	1	-	6
Şerbetci	-	-	2	-	-	4	-	-	6
Uncu	-	-	1	-	1	2	-	-	4
Yağcı	7	-	-	-	-	-	1	-	8
Yemişçi	-	1	1	-	-	-	-	-	2
Yoğurcu	1	-	-	-	-	-	-	-	1

Tablo 247: Dini, İdari ve Eğitim ile İlgili Alanda Hizmet Veren Meslekler

Mahaleler →	Zeytuncuk		Câmi-i Cedîd	Toplam
	Ermeni	Yahudi	Yahudi	
Meslekler ↓				
Haham	-	3	2	5
Papaz	2	-	-	2

Tablo 248: Diğer Ticarî ve Meslekî Hizmetler

Mahaleler →	Zeytuncuk			Câmi-i Cedîd			Yenice		Çömlekçi		Orta	Toplam
	Rum	Ermeni	Yahudi	Rum	Ermeni	Yahudi	Rum	Ermeni	Yahudi	Ermeni	Yahudi	
Bakırcı	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Bakkal	6	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	7
Balacı	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Bardakçı	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Bendezi	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Berber	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Bezzaz	1	2	3	-	2	5	-	-	1	-	1	15
Boyacı	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Çarıklı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Çerçi	2	-	21	-	-	17	-	-	-	-	1	41
Çilingir	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Dellah	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Doğramacı	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Döşemeci	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Dühâni	5	-	2	-	-	10	-	-	1	-	-	18
Eskici	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Fenerci	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Hancı	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
İrgat	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
İtmekçi	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	3
Kahveci	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Kalaycı	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	4

Kantarçı	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	3
Katırcı	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2
Kırıkçı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Kıyıcı	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2
Kiremitçi	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Kuyucu	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Kuyumcu	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	4
Meyhaneci	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	3
Mumcu	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Mübayacı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Münadi	-	-	-	-	-	12	-	-	-	-	-	12
Mürdeci	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Nalband	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Oturakçı	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Peştemalçı	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Sabuncu	3	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	4
Suyolu	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Tüccar	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Tüfekçi	4	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	5
Yapıcı	10	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	13
Yırtımcı	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Yorgancı	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	3

3. 2. 2. 3. Hanlardaki Müslimlerin Meslek ve Unvânları

Tablo 249: Ziraat ve Hayvancılıkla İlgili Meslekler

Hanlar →	Perakende	Han-ı Kebir	Ahmed Ağa	Ağaoğlu	Mahkeme	Kabasakal	Çere Pazarı	İki Kapulu	Çınarlı	Abbas Ağa	Halil Çelebi	Çavuş	TOPLAM
Bahçıvan	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14
Penbeci	-	84	18	4	-	52	21	1	1	17	-	9	207
Rençber	6	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	9

Tablo 250: Dokumacılık ve Dericilik ile Giyim Eşyası Üretim ve Satımıyla İlgili Meslekler

Hanlar →	Perakende	Mahkeme	Çınarlı	Boyacıoğlu	Halil Çelebi	Çorbacı	Hacı Mehmet	TOPLAM
Meslekler ↓								
Babuşcu	1	-	-	-	-	-	1	2
Çulha	2	-	3	-	19	78	-	102
Debbağ	-	-	-	1	-	-	-	1
Hallaç	-	-	1	-	-	-	-	1
Muytab	-	2	-	-	-	-	-	2
Terzi	-	-	-	1	-	-	-	1

Tablo 251: Gıda ile İlgili Meslekler

Hanlar →	Perakende	Boyacıoğlu	Halil Çelebi	Çorbacı	Hacı Mehmed	Çınarlı	İki Kapulu	Mahkeme	Han-ı Kebir	TOPLAM
Meslekler ↓										
Aşçı	3	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Çorbacı	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Değirmenci	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Helvacı	-	1	5	-	-	-	-	-	-	6
Kahve dökücü	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Katmerci	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Kestaneci	3	-	1	-	-	-	-	-	-	4
Leblebici	-	2	-	1	1	-	-	3	-	7
Sirkeci	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Yağcı	6	-	-	-	-	-	-	-	-	6
Yemişçi	3	1	-	4	1	-	-	-	-	9

Tablo 252: Dini, İdari ve Eğitim ile İlgili Alanda Hizmet Veren Meslekler

Hanlar →	Perakende	Ahmed Ağa	Çavuş	Toplam
Meslekler ↓				
Kâtib	1	-	1	2
Kayyum	-	1	1	2

Tablo 253: Özel Hizmet ile İlgili Meslekler

Hanlar →	Perakende	Han-ı Kebir	Ahmed Ağa	Ağaoğlu	Mahkeme	Çınarlı	Boyacıoğlu	Halil Çelebi	Çorbacı	Hacı Mehmed	Çavuş	TOPLAM
Meslekler ↓												
Amele	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Hamal	2	2	1	5	5	1	2	1	1	-	1	21
Hizmetkâr	7	-	-	-	-	-	1	3	-	-	-	11
İrgad	6	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	8

Tablo 254: Diğer Ticârî ve Meslekî Hizmetler

Hanlar →	Perakende	Han-ı Kebir	Mahkeme	Ahmed Ağa	Kabasakal	İki Kapulu	Çınarlı	Abbas Ağa	Boyacıoğlu	Halil Çelebi	Çorbacı	Hacı Mehmed	Çavuş	Çere Pazarı	Ağaoglu	TOPLAM
Berber	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Bezzaz	-	-	-	1	10	-	-	-	3	-	-	1	-	-	-	15
Bıçakçı	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Boğçacı	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Çalgıcı	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	3
Çamaşırcı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2
Çerçi	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Çıkrıkçı	10	40	1	12	18	-	9	14	-	-	-	1	4	14	4	127
Dellak	5	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	6
Demirci	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Deveci	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Döşemeci	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Enfiyeci	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Engeneci	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	7
Eskici	-	1	2	-	-	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	6
Eşekçi	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Hancı	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2
Hendekçi	2	-	-	-	-	-	-	-	4	3	-	1	-	-	-	10
Kahveci	20	-	-	1	-	-	1	-	2	1	2	-	-	-	-	27
Kalaycı	-	-	-	-	5	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	6
Katırcı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Keresteci	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-	-	4
Levend	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Nalcı	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Orakçı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	3
Penbe tüccarı	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Pergelci	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Perteci	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Süpürgeci	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Tüfenkçi	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Urgancı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Yakkas	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Yapıcı	-	-	-	-	-	1	7	-	3	2	1	6	-	-	-	20
Yırtımcı	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2

3. 2. 2. 4. Hanlardaki Gayr-i Müslimlerin Meslek ve Unvânları

Tablo 255: Ziraat ve Hayvancılıkla İlgili Meslekler

Hanlar →	Perakende	Ahmed Ağa	Çınarlı	Boyacıoğlu	Halil Celebi	Osman Ağa	Han-ı Atık	Çavuş	Çakıroğlu	Hüseyin Ağa	Seyfizde	Polad Ağa	TOPLAM
Meslekler ↓													
Bahçıvan	65	-	-	1		6	10	-	-	2	2	9	95
Çoban	1	-	-	-	-	8	1	-	3	-	1	3	17
Penbeci	-	14	2	-	-	-	1	15	-	-	-	1	33
Rençber	-	-	-	-	1	3	1	-	1	1	6	2	15

Tablo 256: Dokumacılık ve Dericilik ile Giyim Eşyası Üretim ve Satımıyla İlgili Meslekler

Hanlar →	Perakende	Boyacıoğlu	Çorbacı	Han-ı Atık	Çakıroğlu	Seyfizde	Çınarlı	Polad Ağa	Arifağa	TOPLAM
Meslekler ↓										
Abacı	-	5	-	-	-	-	-	1	-	6
Babuşcu	3	-	-	3	-	3	-	-	-	9
Çukacı	-	2	-	2	-	-	-	-	-	4
Çulha	1	-	5	-	1	2		1	7	17
Terzi	-	-	1	1	-	-	1	-	-	3

Tablo 257: Gıda ile İlgili Meslekler

Hanlar →	Perakende	Ahmed Ağa	Mahkeme	İki Kapulu	Çorbacı	Çavuş	Osman Ağa	Han-ı Atık	Hüseyin Ağa	Seyfizde	Polad Ağa	Çakıroğlu	TOPLAM
Meslekler ↓													
Aşçı	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-	4
Balçı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Balıkçı	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2
Değirmenci	1	-	-	-	-	-	8	7	-	-	3	-	19
Ekmekçi	8	-	-	-	-	-	2	4	1	2	2	-	19
Kasab	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2
Katmerci	43	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	43
Katmerci Çırağı	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Mısırcı	-	1		-	1	-	-	-	-	-	1	-	3
Şerbetçi	3	-	-	3	-	-	-	1	-	-	-	-	7
Uncu	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-	2	-	6
Yağcı	4	-	1	1	-	2	-	-	-	-	-	-	8
Yemişçi	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	3

Tablo 258: Dini, İdari ve Eğitim ile İlgili Alanda Hizmet Veren Meslekler

	Perakende
Papaz	2

Tablo 259: Özel Hizmet ile İlgili Meslekler

Hanlar → Meslekler ↓	Perakende	Boyacıoğlu	Çorbacı	Toplam
Çırak	1	-	-	1
Hamal	-	-	1	1
Hizmetkâr	2	1	1	4

Tablo 260: Diğer Ticârî ve Meslekî Hizmetler

Hanlar → Meslekler ↓	Perakende	Ahmed Ağa	İki Kapulu	Çınarlı	Boyacıoğlu	Çorbacı	Halil Çelebi	Hacı Mehmed	Çavuş	Osman Ağa	Han-ı Atık	Çakaroğlu	Hüseyin Ağa	Seyfzade	Polad Ağa	Arifağa	TOPLAM
Bakırcı	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2
Bakkal	1	-	-	-	5	1	-	-	-	2	-	4	4	-	-	-	17
Bakkal Çırağı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Berber	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	3	1	7
Bezzaz	-	1	5	1	-	2	-	-	1	-	2	-	-	-	1	-	13
Boyacı	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	3	-	6
Dellak	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Doğramacı	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Dühani	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	-	1
Enfiyeci	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Eskici	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Hancı	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	2	-	5
Hendekçi	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
İtmekçi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	2	-	5
Kahveci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	3
Kalaycı	-	-	-	1	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	4
Kantaracı	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-	3
Katırcı	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	8
Kıyıcı	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Kürekçi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Meyhaneci	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	2	-	-	-	-	8
Mumcu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
Nalband	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Paçacı	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Penbe Tüccarı	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
Sabuncu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Suyolcu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Tönbekeci	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Tüccar	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Yapıcı	30	-	1	-	11	-	-	-	-	5	-	1	2	4	10	-	64
Yırtımcı	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1

3. 2. 3. 1842 Tarihli Defterdeki Meslek ve Unvânlar (Mahalleler)

Bu defterdeki kişiler kaydedilirken eğer lakabı sadece kendisi kullanıyor ise, kendi isminden önce lakabı belirtilerek (Kara Mehmet, Deli Hasan, Topal Ali, Allame Mustafa, Badak Hamza gibi) kaydedilmiştir. Eğer kaydedilen erkeğin ailesinin bir lakabı mevcut ise, aile veya sülale adı kişinin babasının adıyla birlikte (Dellaloğlu İbrahimoğlu, Akkuşoğlu Mustafaoğlu, Ayvacıoğlu Mehmed, Aynalıoğlu Mustafa gibi) yazılarak deftere kaydedilmiştir. Daha önceki defterlerimizde konuya ilişkin yapılan çalışmanın sonuçları aşağıdaki tablolara yansıtılmıştır.

Tablo 261: Menteşbaba Mahallesi Aile İsimleri

Köylüoğlu	1	Seyfioğlu	1	Kuruoğlu	5
Hacı İsaoglu	1	Patoğlu	1	Doruoğlu	2
Emiroğlu	3	Damdım	1	Meryemoğlu	1
Varioğlu	1	Çetinoğlu	1	Tıraşoğlu	1
Kışoğlu	1	Elmahioğlu	2	Batlanoğlu	1
Sarıbeyoğlu	1	Haydudoğlu	1	Soğanlıoğlu	1
Kahyaoğlu	2	Hacı İlyasoğlu	1	Musaoğlu	1
Zara Alioğlu	1	Muradoğlu	1	İdrisoğlu	1
Çavitoğlu	1	Emir Velioğlu	1	Avratlı	1
Doloçoğlu	1	Nasuhioğlu	1	Natır Abdullah	1
Kara Mustafaoğlu	1	Zahideoğlu	1	Gedikoğlu	1
Destercioğlu	1	Seydioğlu	1	Aydinoğlu	1
Daka Köseoğlu	1	Çizmecı Emıroğlu	1	Çakıroğlu	1
Deli Mehmed Ağaoğlu	1	Hacı Ayuzoğlu	1	Kırmızıoğlu	1
İnce Mahmudoğlu	1	Avcıoğlu Hafız	1	Hacı Musaoğlu	1
Ak Mahmudoğlu	1	Palaoğlu	2	Cennetoğlu	1
Hacı Muharremoğlu	2	Gökoğlan Oğlu	2	Pehlivanoğlu	1
Solakoğlu	1	Neşetoğlu	1	Uncu Alioğlu	1
Rum Hasanoğlu	1	Dervısoğlu	1	Deli İmamoğlu	1
Balcı Velıoğlu	1	Çobanoğlu	2	Karacaoğlu	1
Kürtoğlu	1	Üzümcüoğlu	1	Natıroğlu	2
Oduncuoğlu	1	Eskıcıoğlu	1	İsmail Ağaoğlu	1
Çerbakçı Bekıroğlu	1	Gökoğlu	1	Başalı	1
Yılancıoğlu	1	Topaçoğlu	2	Hekımoğlu	2
Marmaralıoğlu	1	Taçlıoğlu	1	Çapkınoğlu	1
Kara Mehmedoğlu	4	Emıroğlu	1	İnceoğlu	1
Kalaycıoğlu	4	Semercıoğlu	1	Tüfekçıoğlu	1
Kayyumoğlu	3	Nalbandoğlu	1	Alıbeşoğlu	1

Biğalioğlu	1	Yusufoğlu	1	Şahinoğlu	2
Milashioğlu	1	Bodukoğlu	1	Çaltioğlu	1
Kokmazoğlu	1	Kashioğlu	1	Yakuboğlu	3
Bayramoğlu	2	Cümlécikoğlu	1	Hacı Alioğlu	2
Manavoğlu	1	Budakoğlu	2	Turgudoğlu	1
Hacı Alioğlu	1	Bardakçioğlu	1	Köşmeoğlu	1
Sabuncuoğlu	1	Nalbandoğlu	1	Kımacioğlu	1
Kerimoğlu	1	Katırcioğlu	1	Çakmakioğlu	2
Şalvarlıoğlu	2	İsmioğlu	3	Duralıoğlu	1
Yazıcıoğlu	1	Pergelcicioğlu	1	Kasımioğlu	1
Fakih İsaoglu	1	Çinoğlu	1	Seyfioğlu	1

Tablo 262: Zeytuncuk Mahallesi Aile İsimleri

Köylüoğlu	1	Kalaycıoğlu	2	Kâhya Arapoğlu	2
Emiroğlu	1	Tüfekçioğlu	3	Madencioğlu	2
Elmalıoğlu	1	Çivicioğlu	2	Değirmencioğlu	1
Musaoğlu	2	Berber Halisoğlu	1	Tütüncüoğlu	1
Yusufoğlu	1	Sarraç Neşinoğlu	1	Katmerci Yusufoğlu	1
Seydioğlu	1	Tüfekçioğlu	1	Eskici Ömeroğlu	1
Yakuboğlu	1	Miskçi Arapoğlu	1	Mansıfoğlu	1
Cennetioğlu	1	Börekçi Alioğlu	1	Urlu Emiroğlu	1
Çobanoğlu	2	Lokmacioğlu	2	Çıkıoğlu	1
Semerci İbrahimioğlu	2	Hallaç Beyoğlu	1	Pergelçioğlu	1
Börekçi Abdurrahmanoğlu	1	Bağcı Süleymanoğlu	1	Yanbaçoğlu	1
Kara Hamzaoğlu	1	Kenanoğlu	1	Delibaş	1
Donbaycıoğlu	1	Zerzeminoğlu	2	Çubukluoğlu	1
Köseoğlu	1	Alkanlıoğlu	2	Kellioğlu	1
Tüştüzoğlu	1	Serdaroğlu	1	Cebecioğlu	1
Çırakoğlu	1	Güllaçlıoğlu	1	Hamaloğlu	1
Beytömalcıoğlu	1	Manav Yörükoğlu	1	Mavioğlu	1
Tahta Sakaloğlu	1	İmam Alioğlu	1	Samurkaşoğlu	1
Hacı Mahmudoğlu	1	Muharremoğlu	1	Palandızoğlu	3
Rençber Hacıoğlu	1	Hacı Cavidioğlu	1	Tığlıoğlu	1
Berber Velioğlu	1	Barutçioğlu	1	Nakıboğlu	1
Tosunoğlu	1	Tirelioğlu	1	Ağaoğlu	1
Deli Mustafaoğlu	1	Kırlıoğlu	2	Sepetçioğlu	1
İslimoğlu	1	Araboğlu	1	Murtezaoğlu	1
Çulhaoğlu	1	Karamanoğlu	1	Madranlıoğlu	2
Elekçioğlu	1	Kadıoğlu	1	Üzümovalı	1
Kambur Velioğlu	1	Katmerci Yusufoğlu	1	Selimoğlu	1
Ali Beşeoğlu	1	Mısırcı Araboğlu	1	Gülcüoğlu	1
Hallaç Keloğlanlıoğlu	1	Atçek Alioğlu	1	Hararlıoğlu	1
Kasab Yamukoğlu	1	Kâpeklioğlu	1	Poyrazoğlu	2

Elekçi İğdişoğlu	1	Küllahoğlu	1	Çubukçuoğlu	1
Öksüz Mehmedoğlu	1	Devecioğlu	1	Variloğlu	1
Hacı Süleymanoğlu	1	Davranoğlu	1	Hatiboğlu	4
Ali İmamoğlu	1	Karabaşoğlu	1	Fazlıoğlu	1
Idırlı Emiroğlu	1	Bahşioğlu	1	Nuzzaroğlu	1
Hacı Kerimoğlu	2	Sarı Mollaoğlu	1	Dağlıoğlu	3
Ali Ustaoglu	2	Müftüzâde	3	Zerdeoğlu	1
Gedüσιοğlu	1	Süpürgecioğlu	1	Caferoğlu	1
Konyalıoğlu	1	Çerağoğlu	1	Ayvazoğlu	1
Sarraçoğlu	2	Gelin Velioglu	3	Kara Haliloğlu	2
Osman Hocaoglu	2	Hacı Haliloğlu	1	Canbazoglu	1
Nalband Topal İbrahimoglu	1	Ahmetlili Hatattoğlu	1	Çanbazoglu	1
Arab Hüseyin Yeğeni	1	Siyiloğlu	1	Hacı İsmailoğlu	2
Uncu Bekiroğlu	1	Öksüz Alioğlu	4	Gök Alioğlu	1
Hacı Şabanoğlu	2	Çumezoğlu	1	Nebioğlu	3
Hasan Beşeoğlu	1	Deveci Ömeroğlu	1	Şılakoğlu	1
Nalband Emmioğlu	1	Yenioğlu	1	Kürtoğlu	1
Koca Haliloğlu	1	Kulakoğlu	1	Kayaçalıoğlu	1
Gerizcioğlu	1	Cansızoğlu	1	Yabcacıoğlu	1
Pınaroğlu	1	Alaşhirlıoğlu	1	Çalıkoğlu	1
Ali Kapudanoğlu	1	Sakallıoğlu	1	Pınaroğlu	1
Dayı Alıσιοğlu	1	Boduroğlu	1	Dilyancıoğlu	1
Semerci Mahmudoğlu	1	Timuroğlu	1	Ömeroğlu	1
Kahveci Ahmedoğlu	1	Zennecioğlu	3	Donbay Alioğlu	1
Asacanoğlu	1	Abdaloğlu	1	Abdiloğlu	1
Karacuoğlu	1	Sağırnoğlu	1	Ahaçıkıoğlu	1
Kurdoğlu	1	Isaoğlu	1	Nalçacıoğlu	1
Kâhya Araboğlu	1	Şırvanoğlu	1	Leblebicioğlu	1
Bıyıklıoğlu	1	Çınaroğlu	1	Kirazoğlu	1
Karabaş Damadı Hacı	1	Alioğlu Damadı	1	Kotuoğlu	1
Kasab Alioğlu	1	Arab Mehmedoğlu	1	Alioğlu	1
Kenüli (?) Oğlu Molla	1	Madenoğlu	1	Giridli Yeğeni	1
Hacı Hüseyinoğlu	1	Hacıoğlu	1		

Tablo 263: Çömlekçi Mahallesi Aile İsimleri

Kuruoğlu	3	Kalaycıoğlu	1	Sanacıoğlu	1
Doruoğlu	1	Tüfekçioğlu	1	Balıkçıfiloğlu	1
Musaoğlu	1	Nalbandoğlu	1	Gebe Osmanoğlu	1
Bayramoğlu	1	Çivicioğlu	1	Topuzoğlu	1
Çakıroğlu	1	Köseoğlu	1	Birincioğlu	1
Hacı Alioğlu	1	Araboğlu	2	Deli Hasaoğlu	1
Turgudoğlu	2	Yörükoğlu	2	Türkoğlu	1
Nalbandoğlu	1	Apotoğlu	1	Çıkırıçcıoğlu	1

Katircioğlu	1	Ahmetoğlu	1	Giridlioğlu	4
Oduncuoğlu	1	Pallioğlu	1	Sırklioğlu	1
Kuskusoğlu	1	Avcioğlu	3	Bağıcevanoğlu	1
Balcı Ömeroğlu	1	Velioğlu	2	Bülbüloğlu	1
Kahveci Haliloğlu	1	Damdelenoğlu	1	Yazılıoğlu	1
Kırkparalık Damadı	1	Emirvelioğlu	1	Koca Erkekoğlu	2
Deli Mehmedoğlu	1	Toykaroğlu	2	Çaylakoğlu	2
Sulu İbrahimioğlu	1	Yunusoğlu	2	Çolak Hasanoğlu	1
Molla Mahmudoğlu	1	Kellecioğlu	2	Haramyemezoğlu	1
Tekeli Mehmedoğlu	1	Gümüšođlu	2	Kocabašođlu	2
Nalband Kahyaoğlu	1	Hayra Alioğlu	1	Dedeoğlu	1
Abbazoğlu	1	Abbasoğlu	1	Bakar Ağaoğlu	2
Dombaycioğlu	1	Veçiroğlu	1	Mezidoğlu	3
Yemişci Abdullahoğlu	1	Köse Ahmedoğlu	1	Deli Ahmedoğlu	3
Gözsüz Haliloğlu	1	Taliboğlu	1	Karakocaoğlu	1
Molla Selimoğlu	1	Döküboğlu	1	Ipekoğlu	1
Alimoğlu	2	Hamza Kalfaoğlu	2	Hasanoğlu	1
Tombakoğlu	1	Eskici Ömeroğlu	1	Kara Ahmedoğlu	2
Enli Mahmudoğlu	1	Kantarcioğlu	1	Tüysüzoğlu	1
Allahdiyenlioğlu	1	Çullu Velioğlu	2	Arslanlıoğlu	1
Eyme(?) Hüseyinoğlu	1	Kebabcı İmamoğlu	1	Vicioğlu	1
Hac Hamzaoğlu	1	Berberoğlu	1	Çığoğlu	1
Emir Alioğlu	1	Kargınlıoğlu	1	Karaturboğlu	1
Arab Hasanoğlu	1	Çolakoğlu	1	Derbendlioğlu	1
Sağır Debbağoğlu	1	Böğrü Hacıoğlu	1	Cevheroğlu	1
Kapucuoğlu	1	Ali Efendioğlu	1	Cengirdoğlu	3
Nalband Hacı Haliloğlu	1	Develioğlu	1	Macaroğlu	2
Çapaçı Araboğlu	1	Karadoruoğlu	1	Çinoğlu	1
Kaşıkçı Damadı	1	Hanoğlu	1	Avcızâde	1
Gökçe-zâde	1	Nâibzâde	1		

Tablo 264: Câmî-i Cedîd Mahallesi Aile İsimleri

Haydudoğlu	1	Donbay Alioğlu	1	Kocabašođlu	1
Nasuhioğlu	1	Çaylakoğlu	1	Hacı Osmanoğlu	1
Çakmakoğlu	1	Berberoğlu	1	Enlioğlu	1
Katircioğlu	1	Berber İmamoğlu	1	Deli Süleymenoğlu	1
Oduncuoğlu	1	Eyitmezoğlu	2	Derbendli Alioğlu	1
Kalaycioğlu	1	Caprazoğlu	1	Hamamcioğlu	1
Tüfekçioğlu	1	Karabacakoğlu	1	Bedeloğlu	1
Beytölmalcioğlu	1	Osman Hacıoğlu	1	Takaüdoğlu	2
Araboğlu	1	Oruccuoğlu	1	Tahtaküllahoğlu	1
Devecioğlu	2	Seferoğlu	1	Peşkirlioğlu	1
Yerk Hüseyin Karındaşı	1	Kabakçioğlu	1	Deligözoğlu	2

Tuzca Kölesioğlu	1	Abidinoğlu	1	Zanbakoğlu	1
Emir Mehmedoğlu	1	Lazoğlu	1	Osman Kahyaoğlu	1
Eskici Alioğlu	1	Göçkünoğlu	1	Köydenoğlu	2
Çallı Hasanoğlu	1	Vekilhareoğlu	1	Hacı Hüseyinoğlu	1
Kâhya Musaoğlu	1	Beşircioğlu	1	Bostanoğlu	1
Kırdı Hasanoğlu	1	Ayıkoglu	1	Sancakdaroğlu	1
Yarışlı Himmetoğlu	1	Enli İmamoğlu	1	Telekoğlu	1
Tabak Kara Ahmedoğlu	1	Hoca Derelioğlu	1	Yamalıoğlu	1
Türkoğlu	1	Menemenli Alioğlu	1	Demirci Araboğlu	1
Işoğlu Damadı	1				

Tablo 265: Orta Mahallesi Aile İsimleri

Emiroğlu	3	Dervişoğlu	1	Şirvanoğlu	1
Sarıbeyoğlu	1	Çobanoğlu	1	Kellecioğlu	1
Çavitoğlu	1	Katircioğlu	1	Kara Ahmedoğlu	1
Hacı İlyasoğlu	2	Topaçoğlu	1	Kantarcioğlu	2
Nasuhoglu	1	Kalaycioğlu	1	Develioğlu	1
Musaoğlu	1	Serdaroğlu	1	Tabukoğlu	1
Cümlęcikioğlu	1	Yavaşoğlu	1	Yelekti Ericioğlu	1
Kara Mustafaoglu	1	Samurkaşoğlu	1	Emmioğlu	1
Hacı Alioğlu	1	Araboğlu	1	Çörekoglu	1
Pehlivanoglu	2	Kürtoğlu	1	Çinoğlu	1
Hacı Osmanoglu	1	Urgancioğlu	1	Kantercoğlu	1
Kâhya Velioğlu	1	Pecinoğlu	1	Hacı Memişoğlu	1
Köse Alioğlu	1	Şeyhoğlu	1	Sabancıoğlu	1
Altıparmakoglu	1	Sarbaoğlu	1	Medineoğlu	2
Baçakoğlu	2	Tohumoglu	1	Boyacioğlu	1
Karadoğanlıoğlu	1	Garadatlıoğlu	1	Dilyanoğlu	1
Gümülcelilioğlu	1	Ince Alioğlu	1	Kısacıoğlu	1
Çapanoğlu	1	Hacı Kahyaoğlu	2	Kirişcioğlu	3
Arıcı Yusufoglu	1	Hancıoğlu	1	Takacioğlu	3
Küçük Hacı Alioğlu	1	Torumoğlu	1	Koyunoğlu	2
Debbağ Emiroğlu	1	Tahtacioğlu	1	Nâtroğlu	1
Aycioğlu	1	Elmalioğlu	1	Metalcioğlu	1
Beytullahoglu	1	Tatarlıoğlu	1	Ömer Çavuşoğlu	1
Salbaşoğlu	1	Kabaosmanoğlu	1	Edirnelioğlu	1
Resiloğlu	1	Ali Kadioğlu	1	Ali Sipahioğlu	1
Naiboğlu	1	Yorgancioğlu	1	Karametinoğlu	1
Hacı Kahyaoğlu	2	Şeyhoğlu	1		

Tablo 266: Yenice Mahallesi Aile İsimleri

İsaoğlu	1	Cebecioğlu	3	Velioğlu	2
Elmalioğlu	1	Palandızoğlu	1	Kelleccioğlu	1
Musaoğlu	1	Kirlioğlu	1	Kocabaşoğlu	1
Kara Mehmedoğlu	1	Karabaşoğlu	1	Kantarcıoğlu	1
Çakıroğlu	1	Konyalioğlu	2	Macaroğlu	1
Solakoğlu	1	Sarraçoğlu	1	Deligözoğlu	1
Dervişoğlu	2	Kürtoğlu	1	Zanbakoğlu	4
Çobanoğlu 1	1	Kulakoğlu	1	Şeyhoğlu	1
Şalvarlıoğlu	1	Alaşehirlioğlu	1	Sabancıoğlu	1
Katırcıoğlu	2	Leblebicioğlu	2	Ayıcıoğlu	1
Karabacakoğlu	1	Bağçevanoğlu	1	Ayakoğlu	2
Sancakdaroğlu	1	Ismiroğlu	1	Şeyhoğlu Damadı	1
Debbağoğlu	2	Kırk Yalanoğlu	1	Aslanoğlu	1
Deveci Ayvazoğlu	1	Hacı Manavoğlu	1	Pek Ahmedoğlu	1
Kalaycıoğlu	1	Ekmeksizozu	1	Molla Ömeroğlu	1
Niğdelioğlu	2	Çirazoğlu	1	Bakioğlu	2
Hamzaoğlu	1	Berber Ahmedoğlu	1	Deveci Araboğlu	1
Âşık Hasanoğlu	1	Tek Babucoğlu	1	Dügünoğlu	1
Karginlı İmamoğlu	1	Gedizlioğlu	1	Kilimcioğlu	2
Manav Kara Musaoğlu	1	Koca Mehmedoğlu	1	Tellaloğlu	2
Debbağ Hacı İsmailoğlu	1	Aydınlıoğlu	1	Manav İngioğlu	1
Kabak Süleymanoğlu	2	Eskici Mustafaoğlu	1	Mesudoğlu	1
Manav Mehmedoğlu	1	Sülüköğlu	1	Kanburoğlu	1
Çavuşoğlu	1	Karçoğlu	1	Kokaoğlu	1
Paşikoğlu	1	Kara Musaoğlu	1	Sağır Ayşeoğlu	1
Kasab Bülbüloğlu	1	Helveci Ahmedoğlu	1	Sunullahoğlu	1
Oymakçioğlu Toparlı	1	Küçükoğlu	1	Manav Kiziroğlu	1
Şalvarlıoğlu	1	Hacı İsaoğlu	1	Börekçi Alioğlu	2
Kırlı Mehmedoğlu	1	Bıçakçı Musaoğlu	1	Paşalioğlu	1
Kırlı Yakuboğlu	1	Salih Efendioğlu	1	Çelebioğlu	2
Kaymak Hasanoğlu	1	Pitlioğlu	1	Inhanoğlu	1
İplikçi Himmetoğlu	1	Kavuncuoğlu	2	Zahmetsizozu	1
Babuşcu Abdullahoğlu	1	Veyisoğlu	1	Çaybalıkoğlu	1
Yahşioğlu	1	Yakub Eludioğlu	1	Karabekiroğlu	1
Mendehoralı Münühoğlu	1	Musacalı Osmanoğlu	1	Havanoğlu	1
Hacı Tahiroğlu	1	Kamburoğlu	1	Demirci İlyasoğlu	1
Beşircioğlu Kölesi	1	Kırcaoğlu	1	Karasuhteoğlu	1
Demircizâde	1	Bacakzâde	1		

Tablo 267: Karakter veya Fiziki Durum Belirten Lakaplar

Mahalle →	Menteşbaba	Zeytuncuk	Çömlekçi	Câmi-i Cedid	Orta	Yenice	Toplam
Lakap ↓							
A'ma	-	-	-	-	1	-	1
Bacak	-	-	1	-	-	-	1
Bodur	-	1	-	-	-	-	1
Çakal	-	-	-	1	-	-	1
Çolak	1	-	-	-	1	-	2
Deli	2	1	1	1	2	4	11
Gülmez	1	-	-	-	-	-	1
İnce	-	1	-	-	-	-	1
Kambur	-	-	-	1	-	-	1
Kara	1	2	-	1	-	-	4
Kara	-	-	-	1	-	1	2
Kel	-	-	-	-	-	1	1
Kırık	-	1	-	-	-	-	1
Koca	-	1	-	-	1	-	2
Kocagöz	1	-	-	-	-	-	1
Kör	2	2	-	-	-	1	5
Köse	-	1	-	-	-	-	1
Kuru	-	-	-	1	-	-	1
Küçük	-	-	-	-	1	-	1
Küçük Adam	1	-	-	-	-	-	1
Sağır	1	-	-	-	-	1	2
Sarı	-	2	-	-	-	-	2
Şallak	-	1	-	-	-	-	1
Tığ	-	1	-	-	-	-	1
Topaç	1	-	-	-	-	-	1
Topal	-	2	3	-	2	-	7
Tügsüz	-	-	-	-	-	1	1
Yavaş	-	-	1	-	-	-	1
Yek-Çeşm	1	-	-	-	-	-	1
Zenci	-	3	1	-	-	3	7

Tablo 268: Mevki ve Sosyal Durum Belirten Lakaplar

Mahalle →	Menteşbaba	Zeytuncuk	Çömlekçi	Câmi-i Cedid	Orta	Yenice	Toplam
Lakap ↓							
Ağa	-	-	-	1	-	2	3
Cebeci	1	-	-	-	-	-	1
Derviş	1	1	1	-	1	1	5
Efendi(Efendizade)	-	-	3	2	3	1	9
Emir	1	-	-	-	-	1	2
Hacı	5	10	2	5	1	11	34
Hafiz	10	11	5	-	4	12	42

Hoca	1	-	-	-	-	-	1
İmam	1	1	1	1	1	1	6
Kadı	-	-	-	-	-	1	1
Karakollukçu	-	1	-	-	-	-	1
Kâtib bedeli	-	1	-	-	-	-	1
Kethüda	-	-	-	-	1	-	1
Mahalle Muhtarı	1	1	1	1	1	1	6
Meşâyah-i Kiramdan	1	-	-	-	-	-	1
Molla	-	5	3	4	2	4	18
Muhzır(Mübaşir)	1	-	-	-	-	-	1
Müderris	1	-	-	-	-	-	1
Müezzin	-	-	1	1	-	2	4
Müftü	-	1	-	-	-	-	1
Öksüz	1	-	-	-	-	-	1
Pasban	-	1	-	-	-	-	1
Şerif	1	-	1	-	-	-	2
Şeyh	3	1	-	-	-	-	4
Takâüd-Mütেকâid	1	-	2	1	-	1	5
Yetim	-	2	-	1	1	-	4

Tablo 269: Memleket Belirten Lakaplar

Mahalle → Lakap ↓	Menteşbaba	Zeytuncuk	Çömlekçi	Câmi-i Cedid	Orta	Yenice	Toplam
Akhisarlı	-	1	2	-	-	1	4
Aladırlı Köylü	1	-	-	-	-	-	1
Alaiyyeli	-	-	-	-	-	1	1
Alanyalı	-	1	-	-	-	-	1
Alaşehirli	5	-	2	-	-	-	7
Ankaralı	-	1	-	-	-	-	1
Atçekuli	1	-	-	-	-	-	1
Aydınlı	1	-	-	-	-	-	1
Azedatlı	-	-	1	-	-	-	1
Bağdadlı	-	-	-	-	-	1	1
Balıkesirli	-	-	-	-	1	-	1
Bardurlu	1	-	-	-	-	-	1
Bazarköylü	1	-	-	-	-	-	1
Benderli	-	1	-	-	-	-	1
Bodrumlu	-	-	1	-	-	-	1
Bordurlu	2	1	-	-	-	-	3
Bozhavlıtlı	-	1	-	-	-	-	1
Bozollu	2	-	-	-	-	-	2
Bursalı	1	-	-	-	-	-	1
Cezayirli	1	2	1	-	-	2	6

Çallı	-	1	9	-	1	1	12
Derbendli	3	2	1	-	-	-	6
Durasılı	-	-	-	-	1	-	1
Edremidli	-	-	-	1	-	-	1
Emrudlulu	-	1	-	-	-	-	1
Ermenaslı	-	6	-	-	1	2	9
Erzurumlu	-	-	-	-	1	1	2
Gedizli	1	1	1	-	-	-	3
Gerdirmeli	-	1	-	-	-	-	1
Gökkaya	-	2	-	-	-	-	2
Gördesli	-	-	-	-	1	-	1
Gümülcelili	-	-	1	-	-	-	1
Halilbeylili	-	-	1	-	1	-	2
Hanyalı	2	-	-	-	-	-	2
İspartalı	-	-	-	-	-	1	1
İşıklı	-	-	1	-	-	-	1
İslambolulu	-	-	-	1	-	-	1
Karahisarlı	-	-	1	-	-	1	2
Karaköylü	3	-	-	-	1	-	4
Karaoğlanlı	-	-	-	-	1	-	1
Kastamonili	1	-	-	-	-	1	2
Keçiborlulu	-	2	1	-	-	-	3
Kocaoğlanlı	-	-	-	-	1	-	1
Kulalı	-	-	1	-	-	1	2
Manisalı	-	-	1	-	-	1	2
Marmaralı	-	2	1	-	-	-	3
Mekkeli	-	1	-	-	-	-	1
Mısırlı	2	5	1	-	-	-	8
Moralı	7	17	1	1	2	1	29
Nazillili	-	1	-	-	-	-	1
Parsalı	-	-	-	-	1	-	1
Rumilili	-	-	2	-	-	-	2
Sandıklılı	-	1	-	-	-	-	1
Simavlı	-	-	-	-	-	1	1
Sinirlili	-	1	1	-	-	-	2
Şahablı	-	-	1	-	-	-	1
Talaklı	-	1	-	-	-	-	1
Tatarlı	1	-	-	-	-	-	1
Taytanlı	-	1	-	-	-	-	1
Trabluslu	-	1	-	-	-	-	1
Uluborlu	1	-	-	-	-	-	1
Urganlı	1	-	-	-	-	1	2
Yalvaçlı	1	-	-	-	-	1	2

Tablo 270: Etnik Köken Belirten Lakaplar

Mahalle →	Menteşbaba	Zeytuncuk	Çömlekçi	Câmi-i Cedîd	Orta	Yenice	Toplam
Lakap ↓							
Ahıskavî	-	1	-	-	-	-	1
Arab	10	11	5	1	4	2	33
Giridli	1	5	-	1	-	3	10
Kırlı	1	4	1	1	-	2	9
Tatar	-	-	-	-	-	1	1

Tablo 271: Meslek Belirten Lakaplar

Mahalle →	Menteşbaba	Zeytuncuk	Çömlekçi	Câmi-i Cedîd	Orta	Yenice	Toplam
Lakap ↓							
Alacacı	-	-	1	-	-	-	1
Ameleci	-	-	1	-	-	-	1
Ameleci	-	1	3	-	-	-	4
Anekeci (Mengeneci)	-	1	-	-	-	-	1
Arabacı	-	1	-	-	-	-	1
Aşçı	-	1	-	-	-	-	1
Attar	-	1	-	-	-	-	1
Avcı	-	-	-	-	-	1	1
Babuşçı	1	3	-	-	3	1	8
Badılcancı	-	-	1	-	-	-	1
Bağcı	-	1	-	-	-	-	1
Bağçevan	-	6	1	-	2	8	17
Balıkçı	-	1	-	-	-	-	1
Barutçı	1	-	-	-	-	-	1
Berber	4	3	2	4	2	5	20
Beşikçi	-	1	-	-	-	-	1
Bezzaz	1	-	-	-	1	-	2
Bıçakçı	-	-	1	-	-	1	2
Bideci	-	1	-	-	-	-	1
Börekçi	-	14	-	-	-	-	14
Burakçı (Börekçi)	-	1	-	-	-	-	1
Canbaz	-	1	-	-	-	-	1
Cizmeci	-	-	-	1	-	-	1
Çamaşırcı	-	2	-	-	-	1	3
Çerbakçı	1	-	-	-	-	-	1
Çıkrıkçı	1	-	-	-	-	-	1
Çırak	-	1	1	-	-	-	2
Çivici	-	1	-	-	-	-	1
Çizmeci	1	3	-	-	2	-	6
Çoban	1	-	1	-	-	1	3
Çulha	-	3	1	1	-	-	5

Debbağ	1	5	3	-	2	-	11
Debbağ Çırac	1	-	1	1	-	-	3
Değirmenci	-	-	-	1	-	-	1
Dellak	-	1	-	-	-	-	1
Dellal	-	1	-	-	-	-	1
Demirci	-	4	1	1	-	2	8
Deveci	1	4	-	-	-	1	6
Dolmacı	-	1	-	-	-	-	1
Döşemeci	2	-	-	-	-	-	2
Dühancı	-	2	-	-	-	-	2
Ekmekçi	-	1	-	-	-	-	1
Elekçi	-	2	-	-	-	-	2
Eskici	6	3	3	2	2	4	20
Esnaf	1	-	-	-	-	-	1
Fişenkçi	-	-	-	-	1	-	1
Hallaç	1	5	4	3	5	1	19
Hamacı	-	1	-	-	-	-	1
Hamal	-	4	-	-	-	-	6
Hancı	-	1	-	2	-	-	3
Hasırcı	1	1	1	1	-	1	5
Hekim	-	1	-	-	-	-	1
Helvacı	-	1	-	-	-	-	1
Helvacı	-	-	-	-	-	1	1
Hendekçi	1	-	-	-	-	-	1
Hizmetkâr	1	2	2	1	1	-	7
İtmekçi	-	-	-	-	-	1	1
Kabakçı	-	-	1	-	-	-	1
Kadaifci	1	-	-	-	-	-	1
Kahveci	2	5	3	2	5	5	22
Kâhya	1	1	1	1	-	1	5
Kalaycı	1	2	1	1	-	-	5
Kaltak(çı)	-	-	-	1	-	-	1
Kantarçı	-	-	-	-	2	-	2
Kasab	-	1	-	-	1	-	2
Katırcı	-	2	-	1	2	1	6
Katib	-	1	-	-	1	-	2
Katmerci	-	2	-	-	-	-	2
Kavukçu	-	-	-	-	-	1	1
Kayyum	-	-	-	-	-	1	1
Kazzaz	-	1	-	-	1	-	2
Keçeci	-	-	-	-	-	1	1
Keçeçi	-	2	-	-	-	-	2
Keçici	-	-	-	1	-	-	1

Kiremidci	-	2	-	-	-	-	2
Kirişci	1	-	-	-	-	-	1
Köle	1	-	-	-	-	-	1
Kuşbaz	-	1	-	-	-	-	1
Levend	-	-	-	-	-	1	1
Limoncu	2	-	-	-	-	2	4
Macuncu	-	1	-	-	-	-	1
Manav	3	-	-	3	1	5	12
Mısırcı	-	2	1	2	-	-	5
Muallim-i Sıbyan	-	-	1	-	-	1	2
Muytab	-	1	-	-	-	-	1
Nalband	-	2	1	2	2	1	8
Nalçacı	-	-	-	1	1	1	31
Paçacı	-	-	-	-	-	1	1
Pergelci	-	-	-	-	-	1	1
Saatci	-	2	-	-	-	-	2
Sandıkçı	-	-	3	-	-	-	3
Sarraç	1	2	1	-	-	-	4
Semerci	1	10	-	-	-	-	11
Seyis	-	1	-	-	-	-	1
Sığırtmaç	-	-	1	-	-	-	1
Sırkeci	-	-	-	-	1	-	1
Soğancı	-	-	-	-	-	1	1
Soğancı	-	-	-	-	-	1	1
Suyolcu	-	-	-	-	1	1	2
Sünnetci	-	-	-	-	-	1	1
Süpürgeci	1	-	-	-	-	-	1
Tellak	1	-	-	-	-	-	1
Terzi	-	-	-	-	1	-	1
Tüfenkeci	1	2	1	-	-	-	4
Uncu	-	2	-	-	1	-	3
Urgancı	1	-	-	-	1	-	2
Yapıcı	-	-	1	-	-	-	1
Yemişci	1	2	-	1	-	-	4
Yılancı	-	-	1	-	-	-	1
Yoncacı	-	1	-	-	-	-	1
Zincirci	-	-	-	-	1	-	1

Tablo 272: Herhangi Bir Kategoriye Dâhil Edilmeyenler

Menteşbaba	Zeytuncuk	Çömlekçi	Câmi-i Cedid	Orta	Yenice
Papaği(Pepeği?)	Serban Ahmed	Abbas Bereli(?)	Mantarbereli	Kıraç Ali	Kaluncu Bereli
Okkalı	Memiş Yedli	Mislem Bekir	Şerhos Süleyman	Köylü	Kitabsız Bereli
Şerif Ali	Başlı İbrahim	Tamtarak Hüseyin	Çakal Bereli	Çömez Ömer Efendi	Kulak Mehmed
Köylü	Halil Çelebi	Yazılı Hüseyin	Mustafa Bereli	Yerk Hüseyin	Arab Ali Damadı
Apat Hasan	Türedi	Enişde Mehmed	Cubur Halil	Şeyhoğlu Mu'tak	Kabakulak Damadı
-	Zeybek Osman	Kavil Mehmed	-	Malısar	-
-	Kayakayak (Kırkayak)	Avcıyara	-	Eskici Bedeli Arab	-
-	Minedâr	Azedatlı Koç Ali	-	Tabak (5)	-
-	Dağlı Muıtab Mehmed	-	-	Aygır Bereli Ali	-
-	Akarab Ali	-	-	Musaçalı Mehmed	-
-	Bozhavlulu(?)	-	-	-	-

3. 2. 4. 1258/1842 Tarihli Defterdeki Meslek ve Unvânlar (Hanlar)

Tablo 273: Hanlardaki Kişilerin Aile İsimleri

Han-ı Kebir							
Topaloğlu	1	Hatiboğlu	1	Tıraşoğlu	1	Hacı Alioğlu	1
Lütfoğlu	1	Rıdvanoğlu	1	Sivri Velioglu	1	-	-
Hacı Ahmed Ağa							
Beyoğlu	2	Topaloğlu	1	-	-	-	-
Çorbacı							
Koyuncu oğlu	1	-	-	-	-	-	-
Kabasakal							
Mehmed Ağaoglu	1	Hatiboğlu	1	Deli Ömeroğlu	1	Keloğlu	1
Karamancı oğlu	1	Hacı Alioğlu	1	Kabasakaloğlu	1	Nişoğlu	1
Hacı Abbas							
Velioglu	1	İsaoğlu	2	-	-	-	-
Çere Pazarı							
Alioğlu	2	Tıraşoğlu	1	-	-	-	-
Çavuş							
Alaiyyeli Seferoğlu	1	Hatiboğlu	1	Abdülgağfaroglu	2	-	-
İki Kapulu							
Nesli Mustafa	1	-	-	-	-	-	-
Ağaoğlu							
Hacıoğlu	3	Abdül Halimoğlu	1	Çopur Mehmedoğlu	1	Abdâlbakî oğlu	1

Tablo 274: Hanlardaki Kişilerin Lakapları

Hanlar →	Perakende	Han-ı Kebir	Çorbacı	İki Kapulu	Perakende	Çınarlı	Boyacıoğlu	Toplam
Lakap ↓								
Alaiyyeli	-	16	-	-	-	-	-	16
Bahçıvan	3	-	-	-	-	-	-	3
Çamaşırcı	-	-	-	-	-	1	-	1
Çulha	-	-	4	-	-	-	-	4
Denizlili	-	-	-	-	1	-	-	1
Döşemeci	-	-	-	-	-	1	-	1
Kadayıfçı	-	-	-	-	-	-	1	1
Karacasu	-	-	3	-	-	-	-	3
Kilimci	-	-	-	-	-	-	1	1
Kundakçı	-	-	-	-	-	-	1	1
Kürt	-	-	-	-	-	1	-	1
Seydişehirli	-	-	-	1	-	-	-	1
Süpürgeci	-	-	-	-	-	1	-	1
Terzi	-	-	-	-	-	-	1	1
Yemişçi	-	-	-	1	-	-	1	2
Yorgancı	-	-	-	-	-	1	-	1

3. 2. 5. 1261/1845 Tarihli Defterdeki Meslek ve Unvânlar (Hanlar)

Tablo 275: Ziraat ve Hayvancılıkla İlgili Meslekler

Hanlar →	Han-ı Kebir	Kabasakal	Çere Pazarı	Hacı Ahmed	Çavuş	İki Kapulu	Halil Celebi	Hacı Abbas	Boyacıoğlu	Kabakulakoğlu	Perakende	Toplam
Meslekler ↓												
Bahçıvan	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	9	10
Çiftçi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Düha Kıyıcı	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Penbeci	45	16	19	6	2	1	-	8	-	-	1	98
Penbeci Çırağı	3	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	5
Rençber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Seyis	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	2

Tablo 276: Dokumacılık ve Dericilik ile Giyim Eşyası Üretim ve Satımıyla İlgili Meslekler

Hanlar →	Çorbacı	Boyacıoğlu	Perakende	Toplam
Meslekler ↓				
Babuşcu	-	2	2	4
Babuşcu Kalfası	-	-	1	1
Çizmeçi	3	-	-	3
Çulha	17	-	-	17
Muytab	1	4	3	8
Muytab Çırağı	1	-	-	1
Terzi	-	1	-	1

Tablo 277: Özel Hizmet ile İlgili Meslekler

Hanlar →	Han-ı Kebir	Mahkeme	Kabakulakoğlu	Perakende	Toplam
Meslekler ↓					
Hamal	6	2	2	-	10
Hizmetkâr	1	-	-	1	2

Tablo 278: Gıda ile İlgili Meslekler

Hanlar →	Han-ı Kebir	Çere Pazarı	Çavuş	İki Kapulu	Mahkeme	Çavuş	Halil Çelebi	Çınarlı	Boyacıoğlu	Kabakulakoğlu	Perakende	Toplam
Meslekler ↓												
Aşçı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3
Aşçı Çırağı	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Kadayıfçı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Kestaneci	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Leblebici	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	2
Leblebici Çırağı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Limoncu	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Manav	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Yağcı	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Yemişçi	-	1	-	3	1	1	1	2	1	1	1	12

Tablo 279: Diğer Ticârî ve Meslekî Hizmetler

Hanlar →	Han-ı Kebir	Kabasakal	Çere Pazarı	Hacı Ahmedağa	Çavuş	İki Kapulu	Mahkeme	Çorbacı	Halil Celebi	Hacı Abbas	Çınarlı	Boyacıoğlu	Kabakulakoğlu	Perakende	Toplam
Meslekler ↓															
Berber	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	2
Berber Çırağı	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Çamaşırcı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Çıkrıkçı	34	13	4	1	1	-	-	-	-	5	4	-	-	4	66
Debbağ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Debbağ Kalfası	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Demirci	-	-	3	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	11	16
Demirci Çırağı	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Deveci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Dülger	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Eskici çırağı	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Evlerikçi	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Hurdacı/Eskici	6	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	8
Irgad	2	3	3	-	2	-	-	6	64	-	5	10	2	52	149
Kahve dökücüsü	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Kahveci	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	2	1	-	10	16
Kalaycı	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Kaldırımcı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Kundakçı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Nalband	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	3
Pasban	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Pembe Tüccarı	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Tüccar	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Yırtmacı	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Yorgancı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1

Tablo 280: Hanlarda Kalan Kişilerin Lakap ve Unvânları

Hanlar →	Han-ı Kebir	Halil Çelebi	Boyacıoğlu	Çavuş	Çınarlı	Kabasakal	Perakende	Toplam
Unvanlar ↓								
Ağa	1	-	-	-	-	-	-	1
Arap	-	35	3	2	-	-	3	43
Derviş	-	1	-	-	-	-	1	2
Hacı	1	2	4	-	-	-	2	9
Hafız	-	-	-	-	-	-	1	1
Kabasakal	-	-	-	-	-	1	-	1
Mekteb-Nişin	2	-	-	1	-	-	-	3

Molla	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Solayağı Topal	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Talebe	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Yek-çeşm	-	1	1	-	-	1	-	-	-	3
Zenci	-	-	1	-	-	-	-	-	2	3

Tablo 281: Hanlarda Kalan Kişilerin Memleketleri

Hanlar →	Han-ı Kebir	Kabasakal	Çere Pazarı	Hacı Ahmedağa	Çavuş	İki Kapulu	Mahkeme	Çorbacı	Halil Çetebe	Hacı Abbas	Çınarlı	Boyacıoğlu	Kabakulakoğlu	Perakende	Toplam
Adana	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Akseki	64	27	19	6	5	-	-	-	-	13	-	-	-	-	134
Alanya	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Ankara	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Antalya	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Aydın	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	3	5
Aydın-Karacasu	-	-	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	-	2	11
Belesli(?)	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Bendeli	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Bereketler	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Bergama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2
Beyşehir	1	-	-	-	-	-	4	-	-	-	1	-	-	2	8
Birgi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Bolu	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Buldan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	3
Çirkeş	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Denizli	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	2	-	1	6
Buldan	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	3
Divrik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Diyarbakirli	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	-	3
Eğirdir	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Eğrigöz	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Ekin	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Erzincan	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Erzurum	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4
Gediz	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	4
Haleb	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1

Harput	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	3
Hüdavendigâr	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Isparta	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	8
İbradi(Abradi)	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	3
İzmir	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Kalkandalcı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Kalkandelenli	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Karahisar	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Kastamonu	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	5	1	-	3	12
Kengiri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	2	5
Konya	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2
Kütahya	-	-	3	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	6
Mağnisa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Mağribli	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	4
Manasdır	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Maraş	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Mısır	-	-	-	-	-	-	-	2	43	-	-	5	-	3	46
Rumili Salviçe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Safranbolu	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Seydişehir	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	5
Simav	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2
Sinob	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Sivas	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	3
Şahabettin(?)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Şam-ı Şerif	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	2
Tırhala	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	3
Tatarpazarcığı	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Teke Kazası	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Tunus	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	4
Van	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	-	9
Yemen	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1

Tablo 282: Perakende Kayıtlı Olanların Memleketleri

Tatmaklı(?)	1	Kula	1	Tavas	1	Saklı	5
Derbend	1	Bursa	2	Soma	1	Taygan	1
Burdur	2	Edremit	1	Amasya	1	Gördes	2
Tirnova	1	Kuşadalı	1	Erzurum	1	Konya Karapınar	1
Bilirdahlı(?)	1	Alaşehir	3	Çal	4	Rumeli Karımbaz	1
Yalvaç	2	İznik	1	Yer Kazası	1	Eğir	1

Akhisar	3	Pınarbaşı	1	Evrenşehir	1	Işıklar	1
Girit	4	Trablus	1	Kıbrıs	2	Kasaba	1
Alanya Akseki	2	Safranbolu	1	Niş	1	Asitane	1
Erzincan	2	Cezair	1	Bayındır	1	Kayseri	1
Kütahya	3	Tavşanlı	8	Tokat	1	Alanya	1
Tire	1	Rumili	1	Bağdat	1	Rumili Eskizağra	1
Deliorman	1	Niğde	1	Sürmene	1	Sarıcalarlı(?)	1

Tablo 283: Hanlarda Kalan Kişilerin Aile İsimleri

Han-ı Kebir Bîkârân-ı İslam							
Derelioğlu	1	Baharoğlu	1	Abdülhalimoğlu	1		
Koca Musaoğlu	1	Hatiboğlu	2	Taşoğlu	1		
Abdülhalimoğlu	1	Pancaroğlu	1	Çerağoğlu	1		
Yumucukoğlu	1	İsaoğlu	1	Hacı Alioğlu	3		
Mustafa Beşeoğlu	1	Sakallıoğlu	1	Hacı Mehmedoğlu	1		
Karaoğlanoğlu	1	Naiboğlu Molla	1	Sarı Mehmedoğlu	1		
Sivri Velioğlu	1	Kayıkoğlu	1	Abdurrahmanoğlu	1		
Hacı İbrahimioğlu Molla	1	Sarı Hasanoğlu	1	Gök Ömeroğlu	1		
Akseki Molla Hasanoğlu	1	Yalabıkoğlu	1	Albazoğlu	2		
Topoğlanoğlu	1	Beşeoğlu	1	Receboğlu	1		
Çakıçioğlu	1	Kara Ahmedoğlu	1	Kartal Hüseyinoğlu	1		
İlyazoğlu	1	Kalaycıoğlu	1	Sülleli Abbasoğlu	1		
Kara Yusufioğlu	2	Çukuroğlu	1	Karahisarlı Velioğlu	1		
Süleyman Hocaoğlu	2	Osmanoğlu	1	Kara Velioğlu	1		
Hacı Hüseyinoğlu	1	Küçüköğlu	1	Halimoğlu	1		
Kuru Hüseyinoğlu	1	Mustafa Beşeoğlu	1	Hatiboğlu	1		
Musa Beşeoğlu	1	Dervişoğlu	2	Hacıoğlu	1		
Ahmedoğlu	1	Tobbaşoğlu	1	Emir Hüseyinoğlu	1		
Mehmedoğlu	1	Bacaksızoğlu	1	Memişoğlu	1		
Mercanoğlu	1	Osmanoğlu	1	Kara Mehmedoğlu	1		
Kabaoğlanoğlu	2	Gönüllü Mahmudoğlu	1	Molla Yunusoğlu	1		
Hamzaoğlu	1	Topaloğlu	1	Abazaoğlu	1		
İbiloğlu	1	Hızıroğlu	1	-	-		
Han-ı Kabasakal							
Hacı Alioğlu	1	Deli Ömeroğlu	1	Arab Alioğlu	1		
Ak Mahmudoğlu	1	Kerimoğlu	1	Yörükoğlu	1		
Hacı Ömeroğlu	1	Sarı Hasanoğlu	1	Köşelioğlu	1		
Tahincioğlu	1	Küçüköğlu	1	Karcıoğlu	1		
Budalaoğlu	1	Sağırinoğlu	1	Kütükçüoğlu	1		

Abdülkadiroğlu	1	Sancakdaroğlu	1	Hacı Abdullahoğlu	1
Karamancıoğlu	1	Tataroğlu	1	Hacı Kadri Mu'tak	1
Kadrioğlu	2	İhtiyaroğlu	1	Kerimoğlu	1
Ömeroğlu	1	Hacıoğlu	1	-	-
Hân-ı Çere Pazarı					
İnce Mahmudoğlu	1	Abdullah Beşeoğlu	1	İnce Alioğlu	1
Kademoğlu	1	Osman Amucaoğlu	1	Tıraşoğlu	1
Haliağa Mu'tak	1	Osmanoğlu	1	Abdurrahmanoğlu	1
Ahmed Beşeoğlu	1	Çobanoğlu	1	Yumucakoğlu	1
Molla Alioğlu	1	Eciroğlu	1	Hacı İbrahimioğlu	1
Ayanoğlu	1	Hacı Mehmedoğlu	1	Hacı İsaοğlu	1
Deli Mahmudoğlu	1	Musaoğlu	1	Receboğlu	1
Alioğlu	2	Güç Alioğlu	1	-	-
Han-ı Hacı Ahmed Ağa					
Beyoğlu	2	Şeyh Hacı Mustafa	1	Kara Musaoğlu	1
Kadrioğlu	1	Karagözoğlu	1	Karavelioğlu	1
Han-ı İki Kapulu					
Şabanoğlu	1	İsmailoğlu	1	Osmanoğlu	1
Gökçeoğlu	1	-	-	-	-
Han-ı Mahkeme					
Kahyaoğlu	1	Sepetoğlu	1	Yeğenoğlu	1
Kökezoğlu	1	-	-	-	-
Han-ı Çorbacı					
Emrutçuoğlu	1	Alacacıoğlu	1	Karacalı İsmail	1
Yenicelioğlu	1	Bilâdoğlu	1	Moralıoğlu	1
Nalbandoğlu	1	Muytaboğlu	1	Göçoğlu	1
İmamoğlu	1	Hacı Hasanoğlu	2	Tarhalalı Celiloğlu	1
Emr-i Hacıoğlu	1	Tarhalalı Osman	1	Birgili İbrahim	1
Kör Alioğlu	1	Hüsamoğlu	1	Baklıcıoğlu	1
Güçoğlu	1	Avcıoğlu	1	Hacıoğlu	1
Süleymanoğlu	1	-	-	-	-
Han-ı Hacı Abbas					
Kara Veliοğlu	1	Çörekoğlu	1	Davulcuoğlu	
Harputlulu	1	Musaoğlu	1	Topaloğlu	
Köseοğlu	1	İsaοğlu	3	Harmandioğlu	1
Han-ı Çınarlı					
Abdülkerimoğlu	1	Kıbaroğlu	1	Hamzaοğlu	1
Kahvecioğlu	1	Sancakdaroğlu	1	Emiroğlu	1
Deli Haliloğlu	1	Karaosmanoğlu	1	Gülcüοğlu	1

Kürtoğlu	1	Babuşcuoğlu	1	Musaoğlu	1
Kınoğlu	1	Müezzinoğlu	1	-	-
Han-ı Boyacıoğlu					
Boyoğlu	1	Elemlı Ömeroğlu	1	Tambaşoğlu	1
Taşcıoğlu	1	Hacı Şehsuvaroğlu	1	Kabakoğlu	1
Köseoğlu	1	Berberoğlu	1	Birgili İsa oğlu	1
Dünrüoğlu	1	Göde Velioğlu	1	-	-
Han-ı Kabakulak					
Belaloğlu	1	Vanlıoğlu	1	-	-
Perakende					
Ali Hoca oğlu	1	Bazeroğlu	1	Şabanoğlu	1
Deli Hasanoğlu	1	Seferoğlu	1	Enbiyecioğlu	1
Börekçioğlu	1	Demircioğlu	1	Bendircioğlu	1
Kara Mehmedoğlu	1	Murtaza Alioğlu	1	Yusufoğlu	1
Sancakdar oğlu	1	Hacı Mehmedoğlu	1	Berberoğlu	1
Osmanlıoğlu	1	Hacı Süleymanoğlu	1	Barutoğlu	1
Araboğlu	1	Suculluoğlu	1	Dilbazoğlu	1
Hacı Saraçoğlu	1	Muytaboğlu	1	Fatıroğlu	1
Kasaboğlu	1	Karaosmanoğlu	1	Musaoğlu	2
Köseoğlu	2	Helvacioğlu	1	Çömezoğlu	1
Şadanoğlu	1	Ciprasoğlu	1	Temeloğlu	1
Karacaoğlu	1	Kıbaroğlu	1	Katircioğlu	1
Hebiloğlu	1	Salihoğlu	1	Murtazaoğlu	2
Bışdar oğlu	1	Abazaoğlu	1	Ahmed Beşeoğlu	1
Mazıoğlu	1	Ayanoğlu	1	Dervıšoğlu	1
Taşlıoğlu	1	Şahbazoğlu	1	Karamanoğlu	1
Baharoğlu	1	Ömeroğlu	1	Karacaoğlu	1
Kürtoğlu	1	Mollaoğlu	1	Abdurrahmanoğlu	1
Tığlıoğlu	1	Hacı Yeğenoğlu	1	Kanat Alioğlu	1
Memıšoğlu	1	İmamoğlu	2	Ögezoğlu(Öküzoğlu)	1
Dülgeroğlu	1	Kırcaoğlu	1	Dombaycıoğlu	1
Hacı Celebioğlu	1	Balıoğlu	1	Deli Mustafaoğlu	1
Dağcıoğlu	1	-	-	-	-

SONUÇ

Nüfus defterleri içindeki detaylı bilgiler araştırmacılar için oldukça önemlidir. Defterler; sundukları bilgiler sayesinde bir yörenin tarihinin aydınlatılmasına katkı sağlamaktadır. Nüfus defterlerinden bir bölgenin idari durumu, nüfusun dini yapısı; kişilerin sağlık durumları, aile isimleri, sosyal statüleri, vergi durumları, meslekleri bilgileri ve buna bağlı olarak da bölgenin ekonomik faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olabilmekteyiz.

Bu çalışma 19. yüzyılın ilk yarısında Turgutlu merkez mahalle ve han nüfusunun detaylı incelenmesidir. Bu dönemi çalışacak olan araştırmacılara demografik bakımdan kaynaklık edecektir.

Bu tezin konusu XIX. yüzyılın ilk yarısında Turgutlu'daki nüfus hareketliliğini belirlemektir. Çalışmamız; nüfusun tespitini ve yıllara göre hareketliliğini amaçladığından dolayı defterlerdeki bazı veriler kullanılmamıştır.

Giriş bölümünde Turgutlu'nun kısaca tarihine ve geçmiş dönemlerdeki gelişimine değinilmiştir. Birinci ve ikinci bölümlerde nüfus defterlerinin ayrı ayrı tanıtım ve değerlendirmesi yapılmıştır. Üçüncü bölümde ise ilk bölümlerde elde edilmiş olan bütün verilerin kapsamlı bir değerlendirmesi yapılmıştır.

Çalışmamızın ana kaynağını oluşturan nüfus defterleri kayıt düzenleri ve içerikleri bakımından birbirinden çok farklıdır. 1831 yılı nüfus sayımı askeri amaçla yapıldığından sunduğu bilgiler oldukça kısıtlıdır. Deftere kaydedilen kişilerden bir kısmının yaş bilgisi verilmiştir. Bu sebepten dolayı yaş dağılımı karşılaştırması yapılamamıştır. Defter üzerine alınan notlardan reft ve fevt kayıtlarının olduğu anlaşılmış ve bu kişilerin ilk kayıttan düşürülmesi ile 1832 yılının nüfus sayısına ulaşılmıştır. 1831 sayımında toplam nüfus 3436 iken 1832 yılında 3241 olduğu tespit edilmiştir.

İkinci ve en kapsamlı olan defterimiz 1835 tarihlidir. Fakat defter üzerine düşülen kayıtlardan 1840 yılına kadar işlem yapıldığı anlaşılmıştır. Defter altı mahalle, 21 han ve bir perakende kaydını içermektedir. İncelediğimiz dönemde gayri Müslüm nüfus hakkında bilgi veren tek nüfus defteridir. Defter, kişilerin meslek bilgilerin, hane bireyleri, sağlı durumları, askeri kayıt bilgileri, reft/nakil-amed ve fevt bilgileri, yaşları, fiziki özellikleri ve vergi bilgileri hakkında veri sunmaktadır. Bu deftere ve hesaplamalarımıza göre Turgutlu nüfusu 1835 yılında 3267 iken 1840

yılında 3322 olmuştur. Gayr-i Müslim nüfus 1835 yılında 617'den 1840 yılında 632'ye yükseldiği belirlenmiştir.

Üçüncü defterimiz 1842 yılına ait nüfus defteridir. Defter Turgutlu nüfusunun lakap ve unvânları hakkında detaylı bilgi sunmaktadır. Kişilerin üzerine sadece askerlik durumları hakkındaki bilgileri yazılmıştır. 1842 yılı Turgutlu nüfusu 2913'tür. Mansûre'de olanlar eksiltildikten sonra 2913 kişi sayılmıştır.

1842 ve 1845 yıllarına ait müstakil han defterleri bulunmaktadır. Bu defterlerde sadece Müslüman nüfus kayıtlıdır. 1842 yılına ait defter tek yıllıktır. 1845 yılı defterinin üzerinde 1846 yılına kadar işlem yapılmıştır. Bu defterlere göre; 1842 yılında han nüfusu 94, 1845 yılında 494 ve 1846 yılında 477 olarak belirlenmiştir. Son olarak da 1845 tarihli 11 kişinin kaydedildiği İran Tebaası Defteri bulunmaktadır.

Yukarıda da değinildiği üzere defterler arasında kayıt tutma şekli, içeriği ve kapsadıkları dönemseller farklılıklardan dolayı defterleri kendi içerisinde değerlendirip sonrasında yıllara göre karşılaştırılması uygun bulunmuştur. Çünkü bazı defterlerde sadece Müslim nüfusu, bazı defterler sadece hanlar, bazılarında ise gayr-i Müslim, Müslim ve hanları birlikte işlendiği için defterlerin doğrudan birbiri ile karşılaştırılması mümkün olmamıştır. Defterlerin bazılarının bir kereye mahsus tutulmuş ve sadece yazıldığı yılın nüfus verilerini sunarken bazılarının da beş yıllık bir dönemi kapsadığı görülmüştür.

İncelediğimiz bütün defterlerde Müslüman nüfusun en fazla olduğu mahalle Zeytuncuk, en az olduğu mahalle ise Câmî-i Cedîd olarak belirlenmiştir. 2892 (1835 yılı) numaralı deftere göre; Yahudi nüfusun çoğunluğu Câmî-i Cedîd mahallesinde, Rum ve Ermeni nüfusun çoğunluğu Zeytuncuk Mahallesinde ikamet etmektedir. Gayr-i Müslim nüfusun en fazla olduğu mahalle Zeytuncuk, en az olduğu mahalle ise Orta Mahallesidir. Menteşbaba Mahallesi hariç diğer bütün mahallelerde gayr-i Müslim nüfus kaydı bulunmaktadır. Hanlarda da sadece Müslimlerin veya gayr-i Müslimlerin kaldığı hanlar varken karma olarak kalınan hanlar da mevcuttur.

1835 ve 1842 yılı nüfus kayıtlarında çocuk ve genç nüfus diğer yaşlara göre oldukça fazladır. 1831 sayımında kayıtlı kişilerin tamamının yaşı yazılmadığı için bu karşılaştırmaya dâhil edilememiştir. Hanlarda ikamet eden kişilerin ise çoğunluğunun genç ve orta yaş grubundan oluştuğu görülmüştür.

İncelediğimiz nüfus defterlerinde sadece erkekler kaydedilmiştir. Turgutlu'nun tahmini nüfusuna ulaşmak için kayıtlı erkek sayısını genel kabul

görmüş olan iki ile çarpma yöntemi kullanılmıştır. Buna göre; Turgutlu'nun tahmini Müslüman nüfusu 1831'de 6872 kişi, 1832'de 6482 kişi olarak belirlenmiştir. 1835 yılına gelindiğinde nüfusun 6534 olduğu tespit edilmiştir. Bu miktar 1840 yılında 6644, 1842 yılında 5892 olmuştur. Turgutlu Müslim nüfusunun 1842 yılında tutulan Ceride defterine göre 5900, 1845 yılında tutulan temettuat defterine göre 6424 olduğu tespit edilmiştir. Bu nüfusa hanlarda kalan kişiler eklenmemiştir.

Han Müslim Erkek nüfusu 1835 yılında 752, 1840 yılında 536, 1842 yılında 94, 1845 yılında 494 ve 1846 yılında 477 kişi olarak belirlenmiştir. Hanlarda kalan gayr-i Müslim erkek nüfus ise 1835 yılında 559 ve 1840 yılında 545 olarak sayılmıştır.

Reft-amed kayıtlarının en ayrıntılı olarak işlendiği 2892 numaralı deftere göre Turgutlu dışı hareketliliğinde; başta Manisa ve İzmir olmak üzere Turgutlu'nun yakın çevresinde bulunan yerlerin ön planda olduğu belirlenmiştir. Turgutlu içinde ise Zeytuncuk ile Menteşbaba Mahalleleri ve Câmî-i Cedîd ile Yenice Mahalleleri arasında nakil ve amed kayıtlarının karşılıklı ve sık oluşu dikkatimizi çekmiştir. Dikkatimizi çeken bir diğer husus ise mahallede kalan kişilerin hanlara nakil olmasıdır. Yine hanlarda kalan kişilerin de mahallelere nakil olduğu defterden görülmüştür.

Aynı defterin hanlar bölümündeki reft-amed kayıtlarına göre Turgutlu dışından hanlara gelen kişilerin geldikleri yerler incelendiğinde Alanya'nın diğer yerlere göre çok daha fazla tercih edildiği belirlenmiştir. Hanlarda kalan kişilerin Turgutlu içi nakilde en fazla Zeytuncuk Mahallesini tercih ettikleri kayıtlardan anlaşılmıştır.

1831 yılına ait defterde karşılaşılan lakapların büyük bölümü aile isimlerinden oluşmaktadır. Aile isimlerinin yanı sıra memleket, meslek, fiziki ve karakter özelliklerini belirten lakaplar da bulunmaktadır. Memleket bildiren lakaplarda özellikle belli bir yer dikkat çekmemektedir.

1835 yılına ait nüfus defteri kişilerin mesleki bilgileriyle birlikte kayıt altına alınmışlardır. 1835-1840 yılları arasında Turgutlu mahallelerindeki Müslim nüfusun meslek grupları arasında en yaygın meslek rençberliktir. Rençberin yaygın olarak görülmesi bölge ekonomisinde tarımın önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir. Turgutlu hanlarındaki Müslim nüfusun ise en fazla penbecilik ve çıkırıkçılık mesleği ile meşgul olduğu anlaşılmıştır. Turgutlu mahallelerindeki gayr-i Müslim nüfus daha çok ticari ve mesleki hizmetler grubunda yoğunluk

göstermektedir. Meslekler içerisinde ise çerçi ilk sırada, terzilik ikinci sırada gelmektedir. Turgutlu hanlarındaki gayr-i Müslim nüfusun en fazla bahçıvanlık, ikinci olarak yapuculuk mesleği ile meşgul oldukları anlaşılmıştır.

1842 tarihli nüfus defteri,1835 yılının defterinden farklı olarak aile isimleriyle/lakaplarıyla birlikte tutulmuş olan bir defterdir. Bunun yanı sıra kullanılan lakaplardan kişilerin fiziki ve karakteri özelliklerini belirtenlere de rastlanmaktadır. 11 kişi ile “deli” ilk sıradadır. Defterde 5 kişi içinde “kör” yazılıdır. Mevki ve sosyal durum belirtilen lakaplarda hafız ön planda olup Hacı Molla gibi lakaplar da kullanılmıştır. Kayıtlarda memleket bildiren lakaplar bulunmaktadır. Memleket bildirilen lakaplarda 29 kişinin isminin önünde Morali ibaresi vardır ve en çok karşılaşılan tanımdır. Nalçacı 31 kişi ile en sık rastlanılan mesleki lakaptır.

1842 Turgutlu hanlarının kayıtlarının tutulduğu defterde, kişilerin aile isimleri ve ayrıca geldikleri yerler yazılıdır. 1845 yılına ait hanların kaydedildiği defter, aile isimlerinin yanı sıra meslek ve memleket bilgilerini de içermektedir. 494 kişinin kayıtlı olduğu defterde 149 kişinin mesleği ırgatlık olarak belirtilmiştir. Bu kişilerinden 64’ü Halil Çelebi Hanında kalmaktadır. 121 kişinin Aksekili olduğu kayıtlıdır.

İncelediğimiz defterler aile bireyleri hakkında da veri sunmaktadır. Hane reisinin kaydından sonra hanesi içerisinde bulunan oğul, karındaş, üvey baba/oğul, enişte, gulam ve hizmetkârlar kaydedilmişlerdir. Bu kavramların en sık geçtiği defter 1842 yılına ait olan 2893 numaralı defterdir. Bu defterin kaydı hane numaralandırma yöntemi ile tutulmuştur. Defterlerde kişiler arasında belirlenen bağlardan en sık rastlanılanı baba-oğuldur.

KAYNAKLAR

ARŞİV BELGELERİ (Nüfus Defterleri)

BOA, NFS.d. 2802
BOA, NFS.d. 2892
BOA, NFS.d. 2893
BOA, NFS.d. 2894
BOA, NFS.d. 2895
BOA, NFS.d. 2896

TETKİK ESERLER (Kitaplar, Makaleler, Bildiriler ve Tezler)

Adıyeke, Nuri. “Temettuat Sayımları ve Bu Sayımları Düzenleyen Nizamname Örnekleri”, **OTAM**, Sayı: 11, 2000, ss. 769-823.

Ahmed Lûtfî Efendi, **Vak‘anüvîs Ahmed Lûtfî Efendi Tarihi 2-3**, (Yeni Yazıya Aktaran: Yücel Demirel, Tamer Erdoğan), YKY, İstanbul, 1999.

Ak, Mehmet. “Teke Sancağında 1831 Sayımına Göre Nüfus ve Yerleşme”, **History Studies International Journal of History**, Volume: 6, Issue: 3, April 2014, ss.15-44.

Akgündüz, Ahmed ve Said Öztürk. **Darende Temettuat Defterleri**, Osmanlı Araştırmaları Vakfı (Enes Matbacılık), Cilt: 1, İstanbul, 2002.

Akyol, Hasan. “Seyahatnamelerde Turgutlu”, **Uluslararası Turgutlu Sempozyumu**, (17-19 Kasım 2016), **Uluslararası Turgutlu Sempozyumu Bildirileri**, Cilt: I, Turgutlu Belediyesi Kültür Yayınları, Turgutlu, 2018, ss. 333-352.

Arslan, Ahmet Turan. “Eski Yazma Kitap ve Belgelerde Kullanılan Kısaltma ve Rumuzlar”, **XIV. Türk Tarih Kongresi**, (09-13 Eylül 2002), **XIV. Türk Tarih Kongresi, Kongreye Sunulan Bildiriler**, Cilt: 2, TTK, Ankara, 2005, ss. 1533-1549.

Arslan, Ferhat, İlker Mümin Çağlar, Cengiz Gürbıyık. “Kültürel Miras Kapsamında Kaybolmaya Yüz Tutmuş Geleneksel Meslekler: Turgutlu Örneği”, **Studies of the Ottoman Domain**, Cilt: 7, Sayı: 13, Ağustos 2017, ss. 211-247.

Aydoğdu, Onur ve Aziz Tuncer. “Tanzimat Sürecinin Dönüştürücü Etkisi ve Mahalle Muhtarlıklarının Kurulması”, **Journal of Political Administrative and Local Studies**, Cilt: 1, Sayı: 1, 2018, ss. 87-112.

Barkan, Ömer Lütfi. “Avârız”, **İslam Ansiklopedisi**, Cilt: 2, MEB, 2001, ss. 13-19.

Barkan, Ömer Lütfi. “Tarihi Demografi Araştırmaları ve Osmanlı Tarihi”, **Türkiyat Mecmuası**, Cilt: X, İstanbul Üniversitesi Türkiyat Enstitüsü Yayınları, 1953, ss.1-26.

Başaran, Mehmet. “1830-1842 Yılları Arasında Nüfus Defterleri Kapsamında Ödemiş ve Köyleri”, **Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Cilt: 4, Sayı: 3, 2017, ss. 307-321.

Baykara, Tuncer. “Kasaba: Selçuklu Çağından Günümüze Bir İskân Yeri Kavramı”, **Turgutlu Sosyo Ekonomik Tarihi Sempozyumu**, Turgutlu Belediyesi Kültür Yayınları 4-5 Eylül 1995, ss. 51-54.

Baykara, Tuncer. “XIX. Yüzyılda Urla Yarımadasında Nüfus Hareketleri”, **Osmanlılarda Medeniyet Kavramı ve Ondokuzuncu Yüzyıla dair Araştırmalar**, Akademi Kitabevi, 1992, ss. 125-134.

Beydilli, Kemal. “Vaka-i Hayriye”, **İslam Ansiklopedisi**, Cilt: 42, TDV, İstanbul, 2012, ss. 454-457.

Bilgi, Nejdett. “1842 Yılında Saruhan Sancağı'nın Nüfusu ve İdari Bölünüşü”, **Manisa Araştırmaları 1**, 2001, ss. 87-122.

Çadırcı, Musa. “Anadolu’da Redif Askeri Teşkilâtının Kuruluşu”, **AÜDTCF Dergisi**, Cilt: 8, Sayı: 14, 1963, ss. 63-75.

Çadırcı, Musa. “Yenileşme Sürecinde Osmanlı Ordusu”, **Türkler Ansiklopedisi**, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 2002, ss. 1454-1466.

Çadırcı, Musa. **Tanzimat Döneminde Anadolu Kentleri’nin Sosyal ve Ekonomik Yapıları**, TTK, Ankara, 1991.

Çağatay, Neşet. “Osmanlı İmparatorluğunda Reayadan Alınan Vergi ve Resimler”, **AÜDTCF Dergisi**, Cilt: 5 Sayı: 5, 1947, ss. 483-511.

Çağlar, İlker Mümin. **Tanzimat’tan II. Meşrutiyet’e Turgutlu (1838-1908)**, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa, 2014.

Çelik, Şenol. “1659-1660 (H. 1070-1071) Tarihli Avarız Defterlerine Göre XVII. Yüzyıl Ortalarında Turgutlu Kazası”, **Türk Kültür Dergisi**, Sayı: 16, Bahar 2007, ss. 33-66.

Develioğlu, Ferit. **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat**, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara, 1993.

Elibol, Numan. “Osmanlı İmparatorluğu’nda Nüfus Meselesi ve Demografi Araştırmaları”, **Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, Cilt: 12, Sayı: 2, 2007, ss. 135-160.

Emecen, Feridun. “Bir Osmanlı Kasabasının Kuruluşu ve Yükselişi Turgutlu (1500-1700)”, **Turgutlu Sosyo Ekonomik Tarihi Sempozyumu Bildirileri**, (4-5 Eylül 1995), Turgutlu Belediyesi Kültür Yayınları, ss. 55-59.

Emecen, Feridun. “Bir Osmanlı/Türk Kenti’nin Doğuşu Turgutlu Kasabası’nın Ortaya Çıkışı ile İlgili Meseleler”, **Uluslararası Turgutlu Sempozyumu**, (17-19

Kasım 2016), **Uluslararası Turgutlu Sempozyumu Bildirileri**, Cilt: I, Turgutlu Belediyesi Kültür Yayınları, Turgutlu, 2018, ss. 1-6.

Emecen, Feridun. **XVI. Asırda Manisa Kazası**, TTK, Ankara, 2013.

Evliya Çelebi, **Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi Seyahatnamesi**, (Hazırlayan: Seyit Ali Kahraman), YKY, Cilt: 9, 9. Kitap, İstanbul, 2011.

Gökçen, İbrahim. **16. ve 17. Asır Sicillerine Göre Saruhan'da Yörük ve Türkmenler**, Marifet Basımevi, İstanbul, 1946.

Gökçen, İbrahim. **Tarihte Saruhan Köyleri**, Berksoy Basımevi, İstanbul, 1950.

Gökçen, İbrahim ve Çağatay Uluçay. **Manisa Tarihi**, Resimli Ay Matbası, İstanbul, 1939.

Göyünç, Nejat. "Hâne Deyimi Hakkında", **İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi**, Sayı: 32, 1979, ss. 331-348.

Gündüz, Ahmet. "H. 1246 (M. 1831) Tarihli 02802 Numaralı Manisa Nüfus Defterinin Tanıtımı ve Değerlendirmesi", **Tarih Okulu Dergisi**, Sayı: XXIX, Mart 2017, ss. 101-151.

Güneş, Mehmet. "Osmanlı Dönemi Nüfus Sayımları ve Bu Sayımları İçeren Kayıtların Tahlili", **Akademik Bakış**, Cilt: 8, Sayı: 15, Kış 2014, ss. 221-240.

Karal, Enver Ziya. **Osmanlı İmparatorluğunda İlk Nüfus Sayımı 1831**, T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Ankara, 1997.

Kaya, Ahmet. **Turgutlu İlçesinin Coğrafyası**, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar, 2013.

Kırkıl, Emin. "Turgutlu'dan Türk Dünyasına; Yer Adlarında Benzerlik", **Uluslararası Turgutlu Sempozyumu**, (17-19 Kasım 2016), **Uluslararası Turgutlu**

Sempozyumu Bildirileri, Cilt: I, Turgutlu Belediyesi Kültür Yayınları, Turgutlu, 2018, ss. 165-171.

Konukçu, Enver. “Yengi’den Turgutlu’ya”, **Uluslararası Turgutlu Sempozyumu**, (17-19 Kasım 2016), **Uluslararası Turgutlu Sempozyumu Bildirileri**, Cilt: I, Turgutlu Belediyesi Kültür Yayınları, Turgutlu, 2018, ss. 9-14.

Nagata, Yuzo. **Tarihte Ayanlar Karaosmanoğulları Üzerine Bir İnceleme**, TTK, Ankara, 1997.

Nakracas, Georgios. **Anadolu ve Rum Göçmenlerin Kökeni**, Belge Yay., İstanbul, Şubat 2003.

Öz, Mehmet. “Tahrir”, **İslam Ansiklopedisi**, Cilt: 39, TDV, İstanbul, 2010, ss. 425-429.

Öz, Mehmet. “Tahrir Defterlerinin Osmanlı Tarihi Araştırmalarında Kullanılması Hakkında Bazı Düşünceler”, **Vakıflar Dergisi**, Sayı: 22, 1991, ss. 430-431.

Özcan, Abdülkadir. “Asâkir-i Mansûre-i Muhammediyye”, **İslam Ansiklopedisi**, Cilt: 3, TDV, İstanbul, 1991, ss. 457-458.

Özcan, Selim. “XIX. Yüzyılın Ortalarında Sinop’taki Gayrimüslimlerin Sosyal ve Ekonomik Yapısı”, **OTAM**, Sayı: 30, 2011, ss. 145-172.

Pakalın, Mehmet Zeki. **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, Cilt: 1, MEB, İstanbul, 2004, ss. 297-302.

Şeker, Mehmet. “Evliya Çelebi Seyahatnamesine Göre Turgutlu ve Sosyal Hayatı”, **Turgutlu Sosyo-Ekonomik Tarihi Sempozyumu (Bildiriler)**, 4-5 Eylül 1995, Turgutlu Belediyesi Kültür Yayınları, ss. 60-70.

Şemsettin Sami. **Kâmûs-ı Türkî**, Çağrı Yayınları, 1978, İstanbul.

Taşcan, Arzu. “XIX Yüzyılın İlk Yarısında Amerikan Protestan Misyonerlerinin Kasaba İzlenimleri”, **Uluslararası Turgutlu Sempozyumu**, (17-19 Kasım 2016), **Uluslararası Turgutlu Sempozyumu Bildirileri**, Cilt: I, Turgutlu Belediyesi Kültür Yayınları, Turgutlu, 2018, ss. 409-424.

Telci, Cahit. “Turgutlu Voyvodası Seyfi-zâde Es-Seyyid Halil Ağa'nın 1791 Senesinde Müsadere Edilen Muhallefatı”, **Tarih İncelemeleri Dergisi**, Cilt: XXII, Sayı: 1, Temmuz 2007, ss. 173-216.

Tepekaya, Muzaffer. “Osmanlı'da Bir Yerel Yönetim Örneği: Alaşehir Kazası (1878-1908)”, **Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Cilt: 4, Sayı: 2, 2006, ss. 79-107.

Tepekaya, Muzaffer, İlker Mümin Çağlar, “XIX. Yüzyılda Turgutlu'da Doğal Afetler”, **Uluslararası Turgutlu Sempozyumu**, (17-19 Kasım 2016), **Uluslararası Turgutlu Sempozyumu Bildirileri**, Cilt: II, Turgutlu Belediyesi Kültür Yayınları, Turgutlu, 2018, ss. 867-874.

Tepekaya, Muzaffer. **Osmanlı Dönemi Turgutlu Kitabeleri**, Turgutlu Belediyesi Kültür Yayınları, Turgutlu, 2008.

Türkay, Cevdet. **Başbakanlık Osmanlı Arşiv Belgelerine Göre Osmanlı İmparatorluğu'nda Oymak, Aşiret ve Cemaatler**, İşaret Yayınları, İstanbul, 2001.

Uludağ, Süleyman. “Mücerred”, **İslam Ansiklopedisi**, Cilt: 31, TDV, İstanbul, 2006, ss. 447-448.

Umar, Bilge. **Türkiye'deki Tarihsel Adlar**, İnkılap Kitapevi, İstanbul, 1993.

Uzunçarşılı, İsmail Hakkı. **Büyük Osmanlı Tarihi**, TTK, Cilt: 1, Ankara, Tarihsiz.

EKLER

27

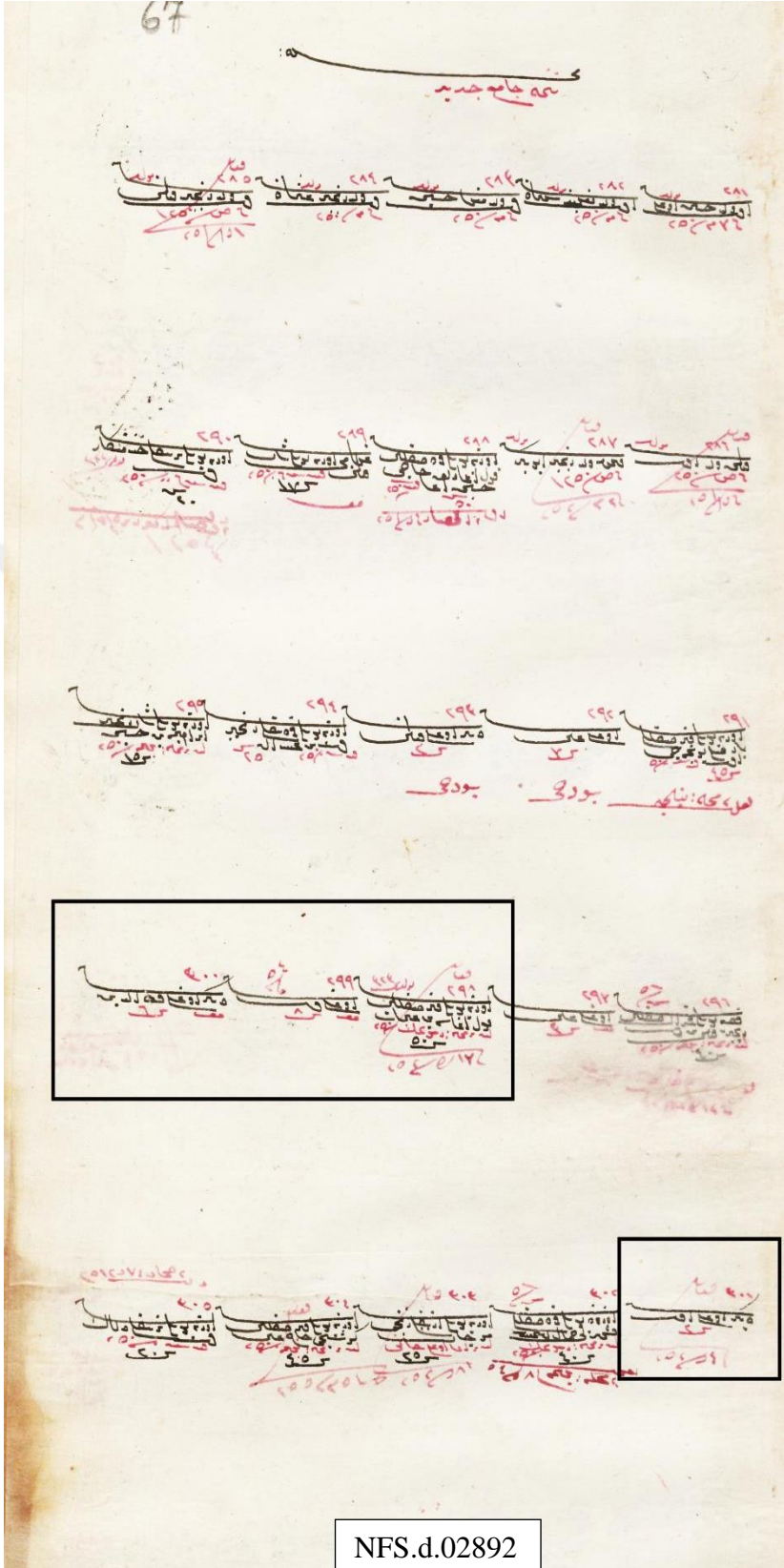
ادوغلی احمد کسب علی حسین ادوغلی علی	سور بی محمد سوله رنجبر محمد	ادوغلی احمد کسب علی حسین ادوغلی علی	سور بی محمد سوله رنجبر محمد
بیغ صغیر بن احمد رنجبر علی ابن ابراهیم ابن حاجی صغیر بن احمد سوله رنجبر یوسف ادوغلی سلیم	ادوغلی احمد کسب علی حسین ادوغلی علی	سور بی محمد سوله رنجبر محمد	ادوغلی احمد کسب علی حسین ادوغلی علی
سوله رنجبر محمد سوله رنجبر جلیل فریدون یوسف سوله رنجبر حسن سوله رنجبر محمد	ادوغلی احمد کسب علی حسین ادوغلی علی	سور بی محمد سوله رنجبر محمد	ادوغلی احمد کسب علی حسین ادوغلی علی
علاج صغیر ادوغلی علی دیکر ادوغلی محمد سونباش طربان باغیچا ادوغلی احمد	ادوغلی احمد کسب علی حسین ادوغلی علی	سور بی محمد سوله رنجبر محمد	ادوغلی احمد کسب علی حسین ادوغلی علی
ده وه علی حسن ادوغلی علی سوله رنجبر رف ادوغلی علی دیکر ادوغلی محمد	ادوغلی احمد کسب علی حسین ادوغلی علی	سور بی محمد سوله رنجبر محمد	ادوغلی احمد کسب علی حسین ادوغلی علی
قرانغاسی عثمان ادوغلی محمد دیکر ادوغلی دیکر الدین دیکر ادوغلی احمد دیکر ادوغلی حسن	ادوغلی احمد کسب علی حسین ادوغلی علی	سور بی محمد سوله رنجبر محمد	ادوغلی احمد کسب علی حسین ادوغلی علی
کاتب احمد ادوغلی محمد دیکر ادوغلی ابراهیم علاجی سلیم بیغ صغیر بن احمد	ادوغلی احمد کسب علی حسین ادوغلی علی	سور بی محمد سوله رنجبر محمد	ادوغلی احمد کسب علی حسین ادوغلی علی
رنجبر رنجبر محمد سلیم محمد ادوغلی محمد امام صغیر احمد لوش احمد	ادوغلی احمد کسب علی حسین ادوغلی علی	سور بی محمد سوله رنجبر محمد	ادوغلی احمد کسب علی حسین ادوغلی علی

NFS.d.02892

Belge no 1: 1250 Tarihli Nüfus Defteri, s. 27.

Zeytuncuk Mahallesi ilk kayıt.

Zeytuncuk Mahallesinin kayıtlı olduğu defterin bu sayfasında çerçeve içerisine aldığımız kişilerin nakil takibi bir sonraki sayfada Belge no: 2'den yapılabilir.

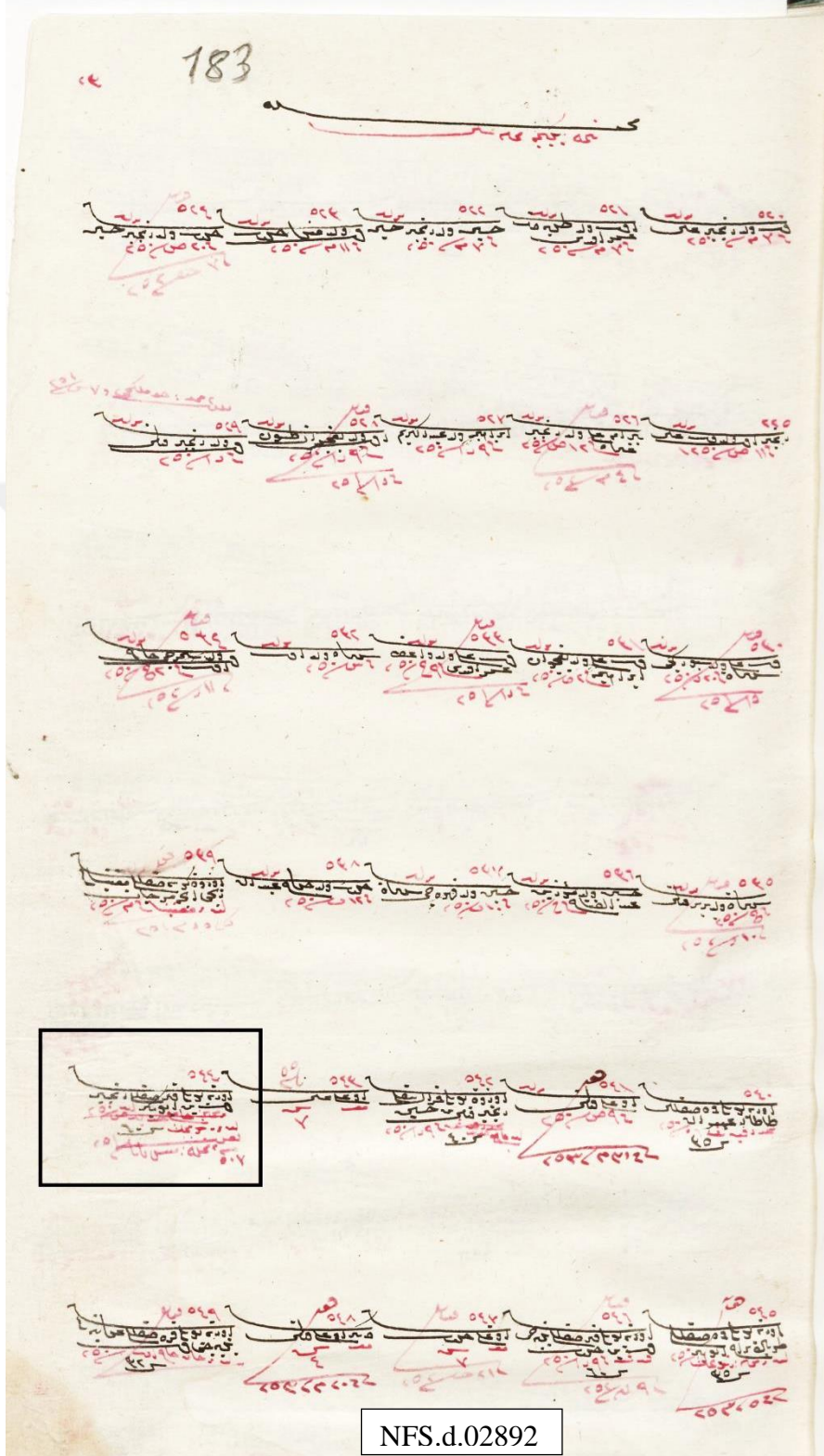
NFS.d.02892

Belge no 2: 1250 Tarihli Nüfus Defteri, s. 67.

Câmi-i Cedîd Mahallesi Tetimmesi

Zeytuncuk Mahallesinde kayıtlı olan ailenin Câmi-i Cedîd Mahallesinde tespiti.

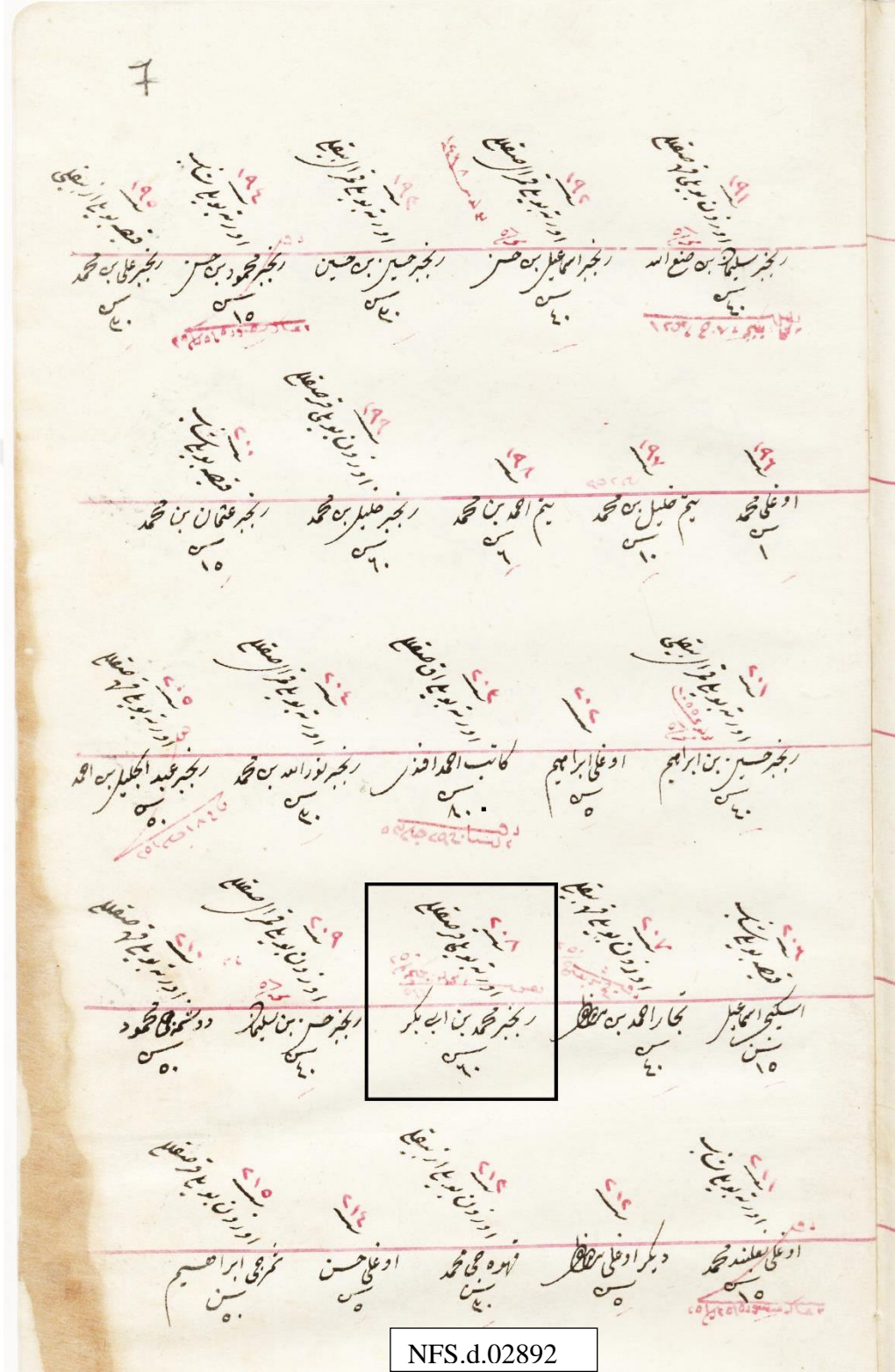

Belge no 1:1250 Tarihli Nüfus Defteri, s. 183.

Yenice Mahallesi Tetimmesi

Çerçeve içerisine alınan kişinin takibi sonraki sayfalardan, belge no: 2 ve 3'ten yapılabilir.

NFS.d.02892

Belge no 3:1250 Tarihli Nüfus Defteri, s. 45.

Menteşbaba Mahammesi Tetimmesi

قصه مذکورہ میں منکر اور منکر شدہ رعایا سیدہ کہ بروجہ آتی ذکر اور نور

طائفہ روم

محلہ زینتوچک

۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
ادغلی برفانی ولد دیمیزی	ادغلی حاد ولد اسطرات	بجو انا شطاش	دخانہ اہرستور	تاجی بقولہ ولد
۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰
ادغلی حستور	دیگر ادغلی بماندی	تاجی مانیو ولد اسپرو	ادغلی استور	یا بچی اسپرو ولد بقولہ
۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵
جوبان دیمیزی ولد استارلو	ادغلی استور	توفلی بورک ولد	درزی استریا ولد	بربر بورک ولد یان
۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰
ادغلی بان	دیگر ادغلی بقولہ	بجرا طناش ولد استور	ادغلی قطنطین	بجانبی سونرو ولد

NFS.d.02892

Belge no 1:1250 Tarihli Nüfus Defteri, s. 122.

Zeytuncuk Mahallesi, Rum, İlk Kayıt.

Çerçeve içerisine alınan kişilerin takibi sonraki sayfadın, belge no: 2'den yapılabilir.

هانی داره خانی تیره

۴۱ اوره پوتاق اوله
 ۴۰ اوره پوتاق اوله
 ۳۹ اوره پوتاق اوله
 ۳۸ اوره پوتاق اوله
 ۳۷ اوره پوتاق اوله

۴۶ اوره پوتاق اوله
 ۴۵ اوره پوتاق اوله
 ۴۴ اوره پوتاق اوله
 ۴۳ اوره پوتاق اوله
 ۴۲ اوره پوتاق اوله

۴۱ اوره پوتاق اوله
 ۴۰ اوره پوتاق اوله
 ۳۹ اوره پوتاق اوله
 ۳۸ اوره پوتاق اوله
 ۳۷ اوره پوتاق اوله

NFS.d.02892

Belge no 2:1250 Tarihli Nüfus Defteri, s. 215. Seyfizâde Hamı Tetimmesi

111

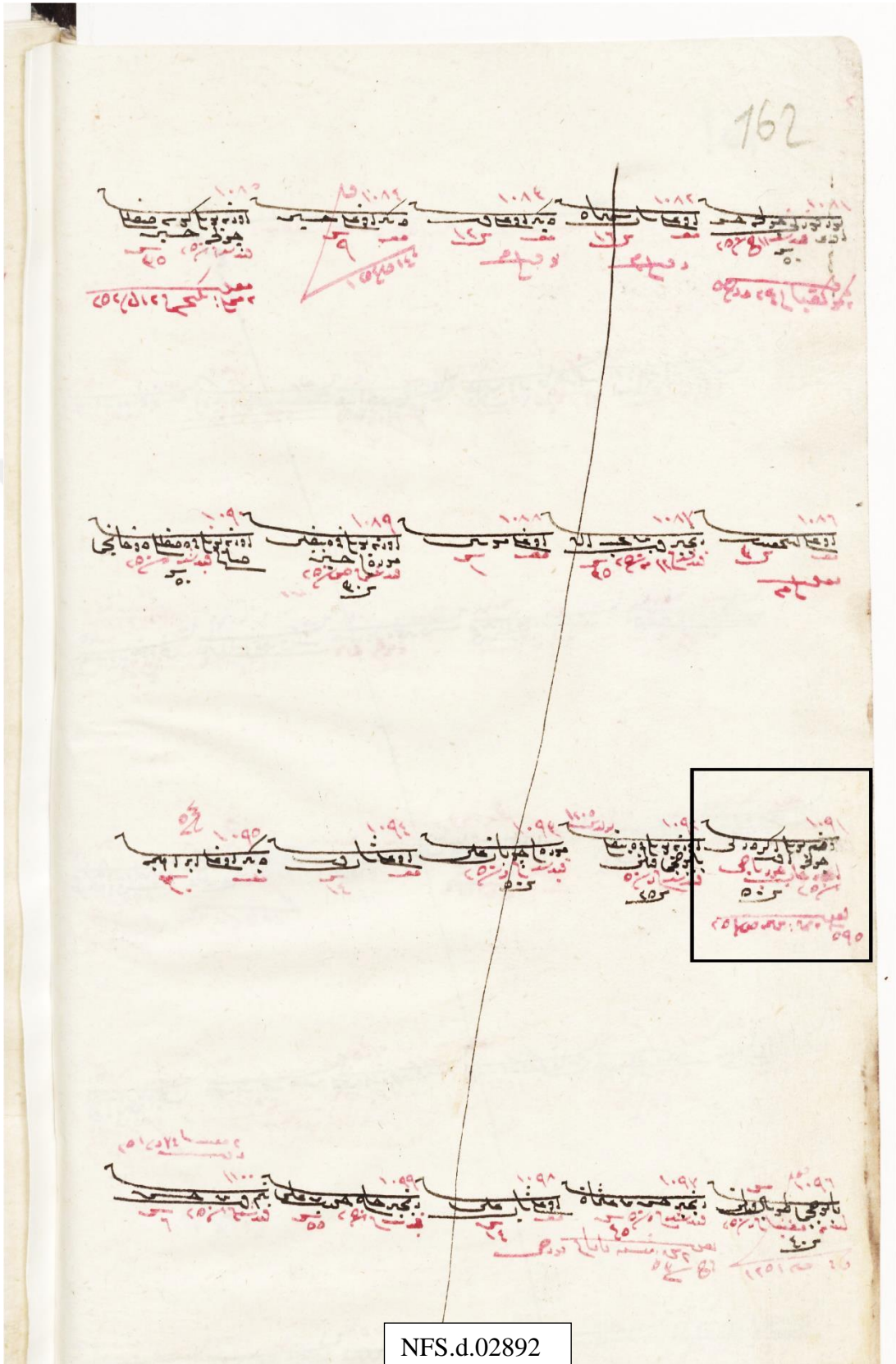
۵۰	۵۱	۵۲	۵۳	۵۴
فصلی بویا قرصقاغ	اروزا بویا قرصقاغ	اروزا بویا قرصقاغ	اروزا بویا قرصقاغ	اروزا بویا قرصقاغ
قونیه در اکیچی	نقدو طاغیا ییچی	زجه صولک جوکه	اردو بیلک جوکه	مغیبک جوکه
۵۰	۵۱	۵۲	۵۳	۵۴
اروزا بویا قرصقاغ	فصلی بویا قرصقاغ	اروزا بویا قرصقاغ	اروزا بویا قرصقاغ	اروزا بویا قرصقاغ
بولادانی جوکه	دیبار بیلک جوکه	قطموز جوکه	دوازک جوکه	تیکدیک ییچی
۵۰	۵۱	۵۲	۵۳	۵۴
اروزا بویا قرصقاغ	فصلی بویا قرصقاغ	اروزا بویا قرصقاغ	اروزا بویا قرصقاغ	اروزا بویا قرصقاغ
تکله ییچی	زجه صولک جوکه	زجه صولک جوکه	دوازک جوکه	اردو بیلک جوکه
۵۰	۵۱	۵۲	۵۳	۵۴
اروزا بویا قرصقاغ	فصلی بویا قرصقاغ	اروزا بویا قرصقاغ	اروزا بویا قرصقاغ	اروزا بویا قرصقاغ
۵۰	۵۱	۵۲	۵۳	۵۴
اروزا بویا قرصقاغ	فصلی بویا قرصقاغ	اروزا بویا قرصقاغ	اروزا بویا قرصقاغ	اروزا بویا قرصقاغ
۵۰	۵۱	۵۲	۵۳	۵۴
اروزا بویا قرصقاغ	فصلی بویا قرصقاغ	اروزا بویا قرصقاغ	اروزا بویا قرصقاغ	اروزا بویا قرصقاغ

NFS.d.02892

Belge no 1:1250 Tarihli Nüfus Defteri, s. 111.

Çorbacı Hanı İlk Kayıt

Çerçeve içerisine alınan kişinin takibi sonraki sayfalardan, belge no: 2 ve 3'ten yapılabilir.

Belge no 2:1250 Tarihli Nüfus Defteri, s. 162.

Zeytuncuk Mahallesi Tetimmesi

۵۶۵
 ۵۶۶
 ۵۶۷
 ۵۶۸
 ۵۶۹

۵۷۰
 ۵۷۱
 ۵۷۲
 ۵۷۳
 ۵۷۴

۵۷۵
 ۵۷۶
 ۵۷۷
 ۵۷۸
 ۵۷۹

۵۸۰
 ۵۸۱
 ۵۸۲
 ۵۸۳
 ۵۸۴

۵۸۵
 ۵۸۶
 ۵۸۷
 ۵۸۸
 ۵۸۹

۵۹۰
 ۵۹۱
 ۵۹۲
 ۵۹۳
 ۵۹۴

۵۹۵
 ۵۹۶
 ۵۹۷
 ۵۹۸
 ۵۹۹

۶۰۰
 ۶۰۱
 ۶۰۲
 ۶۰۳
 ۶۰۴

NFS.d.02892

Belge no 3:1250 Tarihli Nüfus Defteri, s. 184.
Yenice Mahallesi Tetimmesi

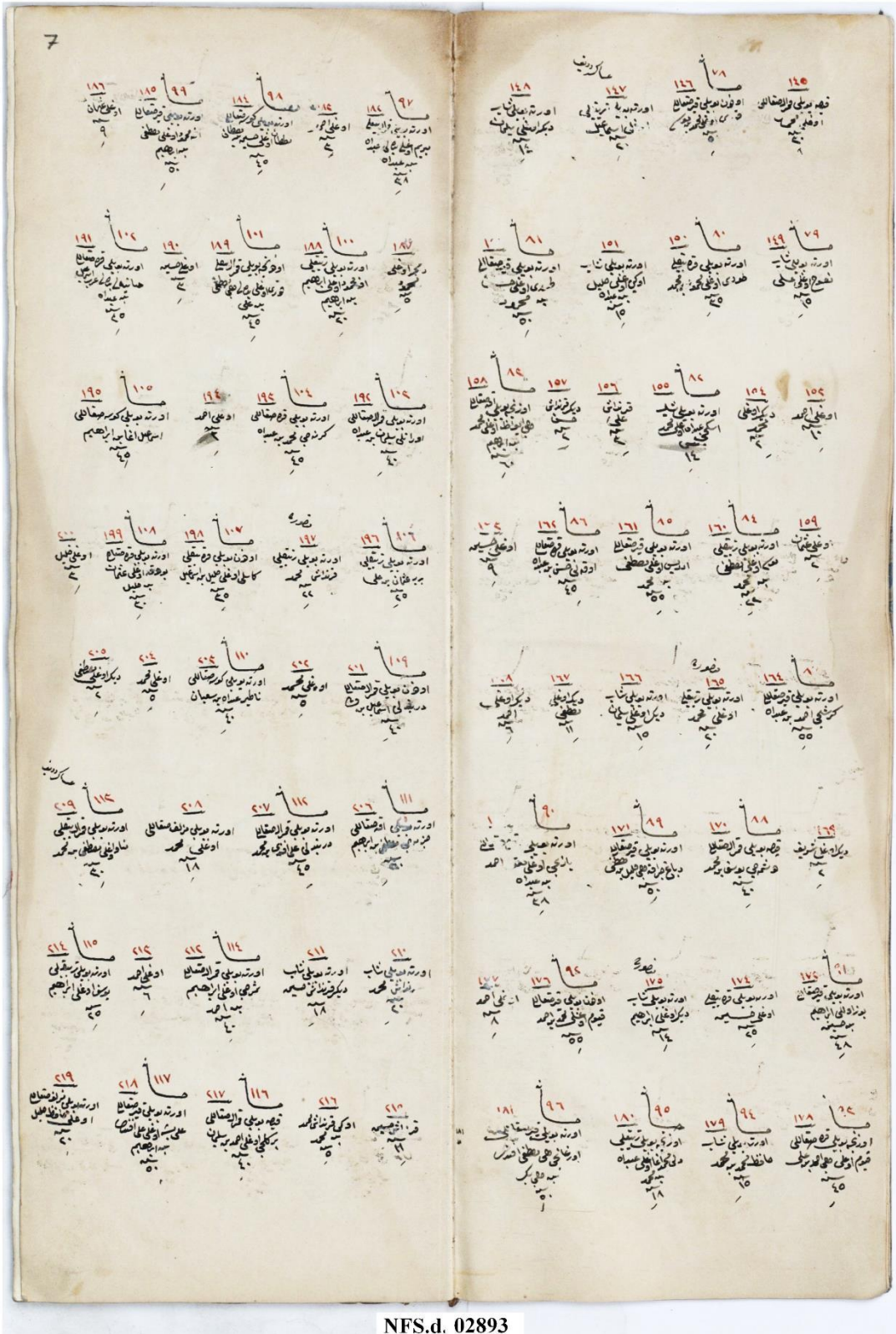

EK-12

NFS.d. 02893

1258 Tarihli Nüfus Defteri Kapağı

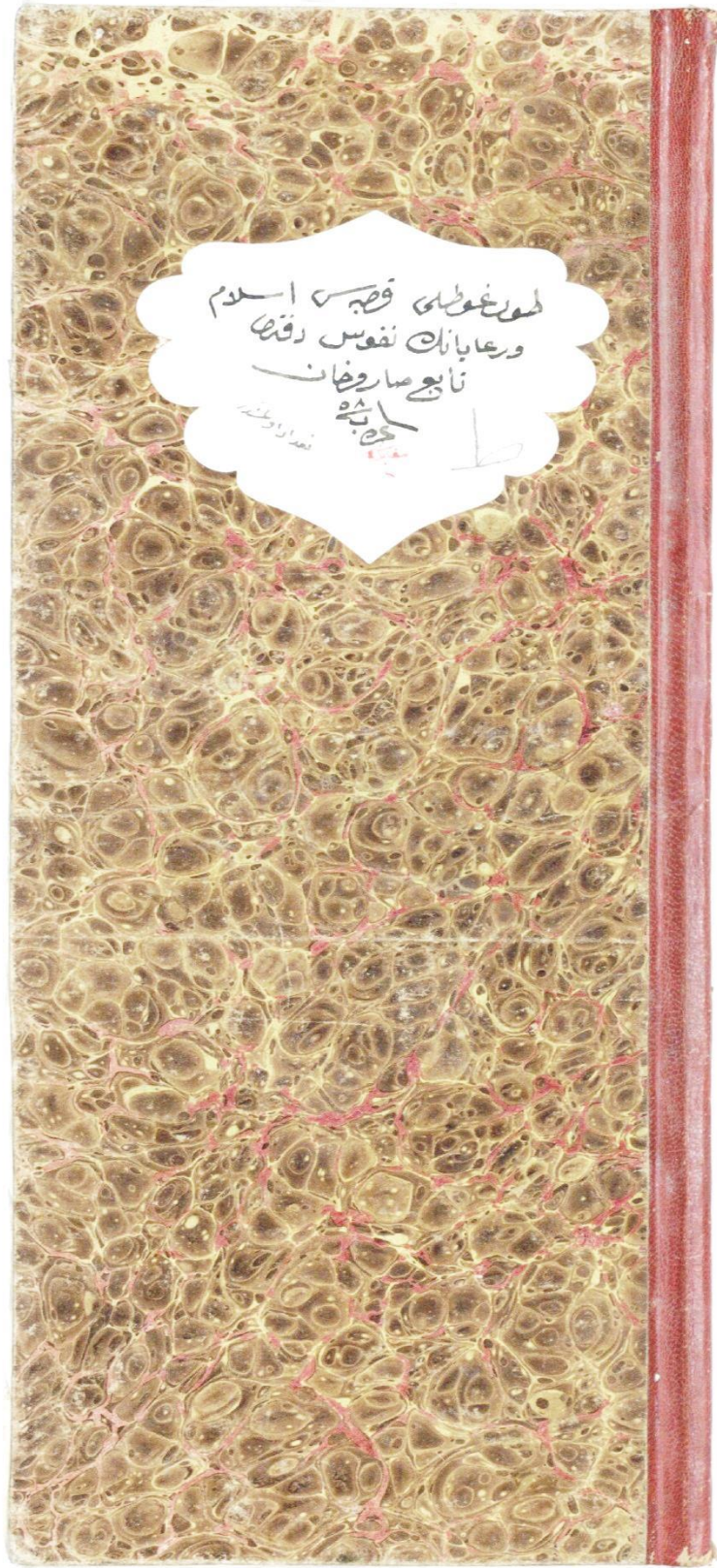

NFS.d. 02893

1258 Tarihli Nüfus Defteri, s. 6-7.

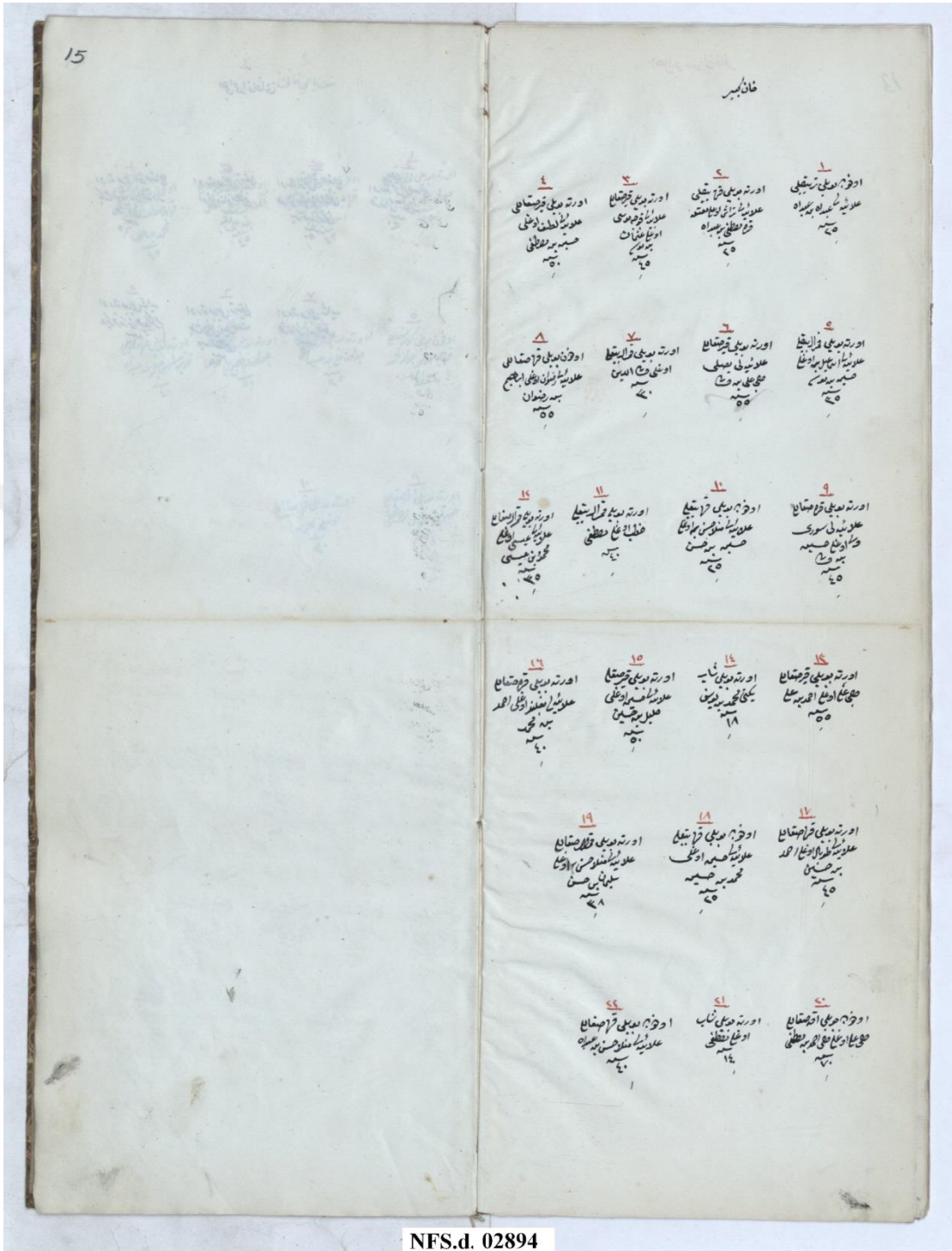

EK-14

NFS.d. 02894

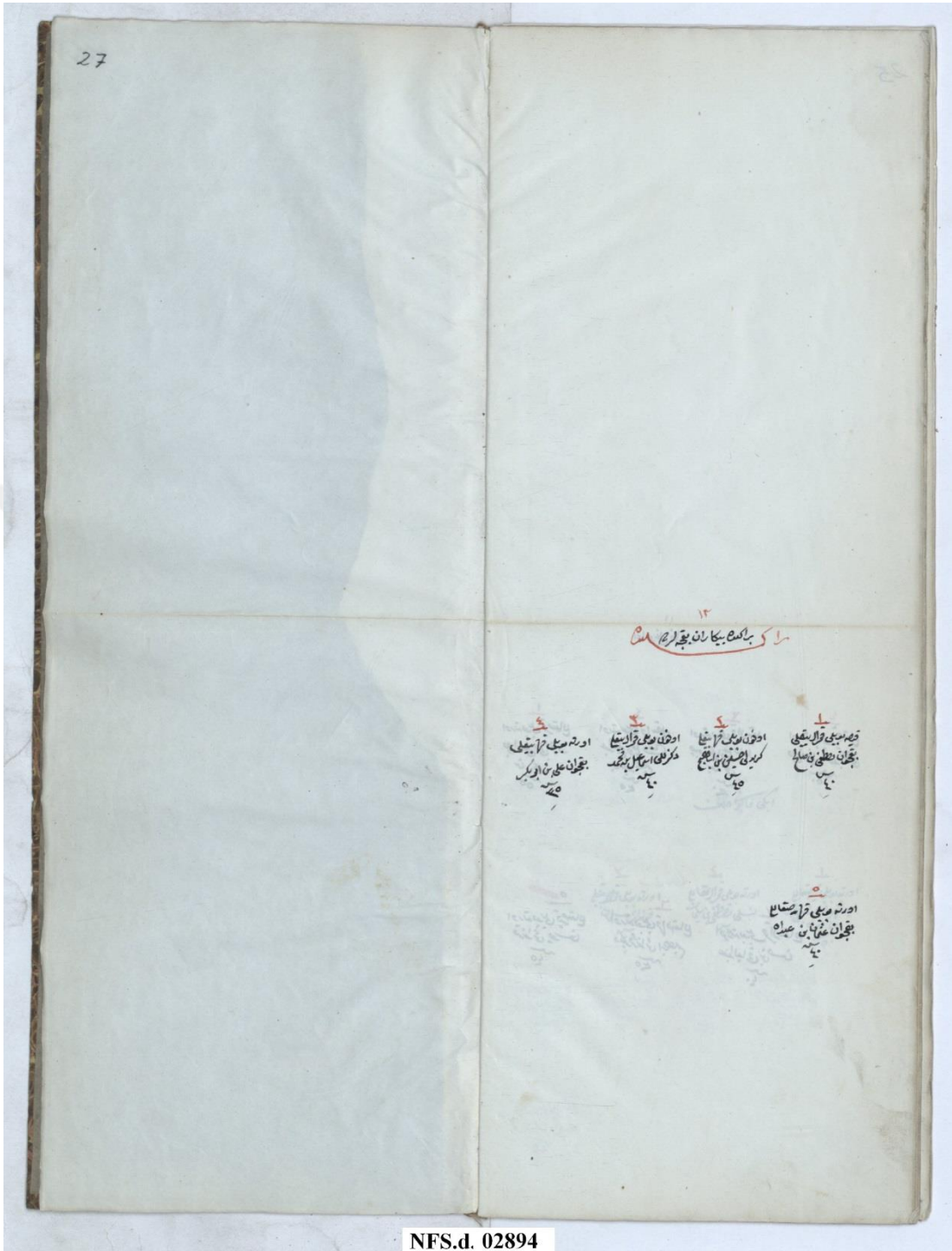
1258 Tarihli Hanlardaki Nüfus Defteri Kapağı

NFS.d. 02894

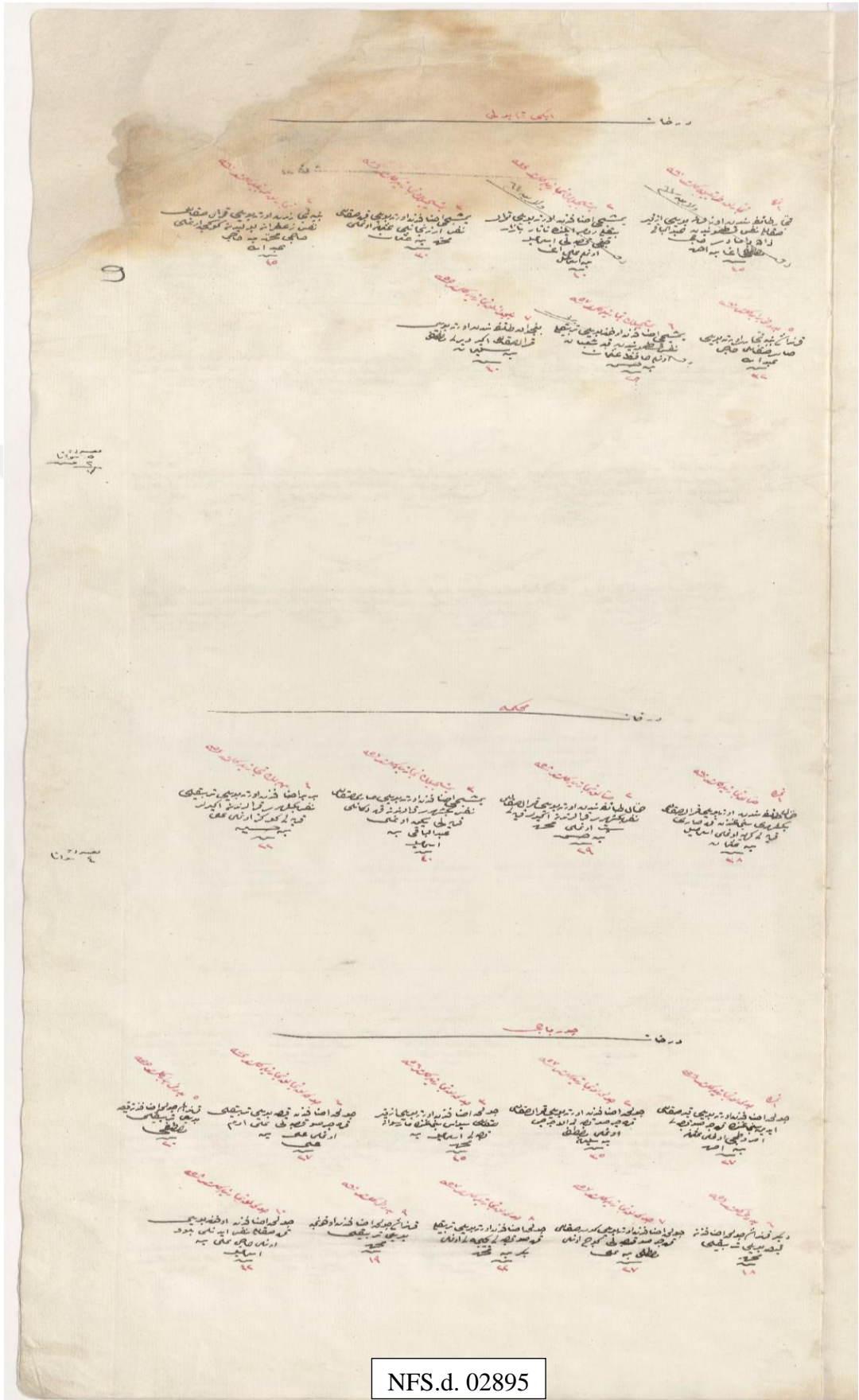
1258 Tarihli Hanlardaki Nüfus Defteri, s. 14-15.

NFS.d. 02894

1258 Tarihli Nüfus Defteri, s. 26-27.

NFS.d. 02895

1261 Tarihli Nüfus Defteri, s. 9.